

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია
კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტი

სანმეტი ტექსტები

ნაკვეთი I

ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა,
გამოკვლევა და სიმფონია დაურთო
ლ. შ. მ. რ. ა. ქ. ა. ჯ. ა. ი. ა. მ.

თბილისი
„მეცნიერება“
1984

ხანმეტი ტექსტები, რომლებიც ჩვენ პალიმფსესტებმა შემოგვი-
ნახეს, ქართული მწერლობის უძველეს პერიოდს განეკუთვნება (V—
VIII სს.). მათში დატულია ფრაგმენტები ძველი და ახალი აღთქმი-
დან, ლექციონარიდან, ჰაგიოგრაფიული თხზულებებიდან და სხვა.

აღნიშნული ტექსტების ამოკითხვასა და მათ ბუბლიკაციას დიდი
მნიშვნელობა აქვს როგორც უძველესი ნათარგმნი ძეგლების გამოვ-
ლენისათვის, ასევე ძველი ქართული ენისა და ლიტერატურის ისტო-
რიის შესწავლისათვის. ხანმეტი ტექსტების გამოცემა განზრახულია
ორ ნაკვეთად.

წინამდებარე ნაკვეთში შესულია ფრაგმენტები ხანმეტი ოთხ-
თავის ტექსტიდან. ტექსტს ერთვის სიმფონია და გამოკლევა. გამოკ-
ვლუვაში მოცემულია ხანმეტი ოთხთავის ტექსტოლოგიური ანალიზი
და ძეგლის ენობრივი თავისებურებანი. გარკვეულია ხანმეტი ოთხ-
თავის რედაქციული შედგენილობა და განხილულია მისი დამოკიდე-
ბულება უცხოენოვან ტექსტებთან.

რედაქტორი მზექალა შანიძე

წინასიტყვაობა

ქართული მწერლობის ყოველი უძველესი ძეგლის გამოვლენასა და შესწავლას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება ძველი ქართული ლიტერატურისა და ენის ისტორიისათვის. ყველაზე ადრეული ძეგლები, რომლებმაც ჩვენამდე მოაღწიეს, ხანმეტი ტექსტებია (V—VIII სს.)¹. ისინი ქართულ მეცნიერებას, უმეტეს წილად, პალიმფსესტებმა შემოუნახა.

პალიმფსესტი ბერძნული სიტყვაა (παλιμψυχοι) და ნიშნავს წაშლილს, გადარეცხილს. იგი ეწოდება ისეთ ხელნაწერს ან ფრაგმენტს, რომლის ფურცლები გადარეცხვის შემდეგ ხელმოწერად იყო გამოყენებული საწერ მასალად. ამ მიზნისათვის ხმარობდნენ მხოლოდ ტყავს. სწორედ ამ უკანასკნელის უკმარისობით იყო გამოწვეული პალიმფსესტის შექმნა.

ტყავის ანუ ეტრატის მოპოვება საწერ მასალად ძვირი ჯდებოდა და ამიტომ ჩვენი წინაპრები ხშირად ხმარებიდან გამოსულ ტექსტებს შლიდნენ. საღებავს ანუ მელანს, რომელსაც ისინი საწერად იყენებდნენ, რეცხავდნენ რძით და ზოგჯერ ისეთი სითხით, რომელშიც რძე შედიოდა².

გასუფთავებულ ეტრატზე ხელმოწერად იწერებოდა ახალი ტექსტი. მაგრამ ხელნაწერის ფურცლებს, საგულდაგულო გადარეცხვის მიუხედავად, მაინც ჰქონდა შემორჩენილი ძველი ტექსტის კვალი. სწორედ ასეთმა გადარეცხილმა ტექსტებმა მიიპყრო მეცნიერთა დიდი ყურადღება.

ჩვენში პალიმფსესტებისადმი ცხოველი ინტერესი XX საუკუნის 20-იანი წლებიდან ჩნდება. მათი აღმოჩენა ივ. ჯავახიშვილის სახელთან არის დაკავშირებული³. ეს ხელნაწერები სამეცნიერო ლიტერატურაში ხანმეტი პალიმფსესტების სახელითაა ცნობილი⁴.

ტერმინი „ხანმეტი“ ქართულ წერილობით ძეგლებში პირველად XI საუკუნეში გვხვდება. ის მოხსენიებულია ცნობილი ქართველი მეცნიერისა და მთარგმნელის გიორგი მთაწმიდლის რედაქციით გამართულ ოთხთავის ანდერძში: „ჩუენნი ყოველნი სახარებანი პირველითგან წმიდად თარგმნილია და კეთილად, ხანმეტნიცა და საბაწმიდურნიცა“⁵.

¹ ივ. ჯავახიშვილი, ქართული პალეოგრაფია, 1949, გვ. 312; ა. შანიძე ხანმეტი მრავალთავი, თბ., უნივერსიტეტის მოამბე, ტ. VII, 1927, გვ. 98—159.

² А. Д. Люблинская, Латинская палеография, М. 1969, с. 28.

³ ივ. ჯავახიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 274—366.

⁴ ა. შანიძე, უძველესი ქართული ტექსტების აღმოჩენის გამო, ქართული ენის სტრუქტურისა და ისტორიის საკითხები, I, 1957, გვ. 295—296.

⁵ ხელნაწერთა ინსტიტუტის A კოლექციის ხელნაწერი № 1335, 266 V. სრული სახით ანდერძი რამდენჯერმე არის გამოქვეყნებული. იხ. ა. შანიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 285—286; ივ. იშნაიშვილი, ქართული ოთხთავის ორი ბოლო რედაქცია, 1979 წ. გვ. 54.

რას გულისხმობდა გიორგი მთაწმიდელი მის მიერ ხსენებულ სიტყვაში, უკანასკნელ დრომდე გაურკვეველი იყო. ეს ტერმინი მკვლევართა შორის აზრთა სხვადასხვაობას იწვევდა: ზოგი სიტყვა „ხანმეტში“ კომენტარს ხედავდა, ზოგმა მას ქრონოლოგიური მნიშვნელობა მისცა, ზოგს სახარების დანართად მიაჩნდა და სხვა⁶. საბოლოოდ ამ ტერმინის სწორი ინტერპრეტაცია ა. შანიძემ მოგვცა. მკვლევარმა ყურადღება მიაქცია ივ. ჯავახიშვილის მიერ ახლად აღმოჩენილი პალიმფსესტების ძეგლების ენას და XI საუკუნის ენობრივი ნორმების შეპირისპირების საფუძველზე დაადგინა, რომ ტერმინ „ხანმეტში“ გიორგი მთაწმიდელს მხედველობაში ჰქონდა ისეთი სახარება, რომელშიც „ხ“ ასოს ხმარება, იმ დროისათვის, ზედმეტი და უადგილო იყო. დღეისათვის გარკვეულია, რომ ასეთ ტექსტებში პრეფიქსებად გამოყენებულ ასო „ხ“-ს დაკისრებული ჰქონდა რამდენიმე ფუნქცია: ზმნებში იხმარებოდა მეორე სუბიექტურისა და მესამე ობიექტური პირების გამოსახატავად და ი-ნიან ენებითთან, ხოლო სახელებში — ზედსართავის აღმატებითი ხარისხის საწარმოებლად⁷.

„ხ“ პრეფიქსი, როგორც ამას მოწმობს წერილობითი ძეგლების ენა, VIII საუკუნიდან იწყებს მოშლას. მსგავსი საწარმოებელი XI საუკუნის ცოცხალი ენის ნორმებისათვის სრულიად მიუღებელია და ამიტომ, რომ გიორგი მთაწმიდელი ასეთ ტექსტებს უწოდებს „ხანმეტს“, ხოლო „ხანმეტ სახარებაში“ ის ოთხთავის უძველეს თარგმანს გულისხმობს.

ხანმეტი ფორმები პალიმფსესტების გარდა უძველეს ეპიგრაფიკულ წარწერებშიც დასტურდება (ბოლნისის სიონის 493—494 წწ., მცხეთის ჭვრის დემეტრე უპატოსის 591—600 წწ., უკანგორის V—VI სს.⁸). პალეოგრაფიული მონაცემების გვერდით, ამ ფაქტს უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა ხანმეტი პალიმფსესტების დასათარიღებლად.

ხანმეტ პალიმფსესტებს ივ. ჯავახიშვილმა სპეციალური გამოკვლევა უძღვნა სათაურით: „ახლად აღმოჩენილი უძველესი ქართული ხელნაწერები და მათი მნიშვნელობა მეცნიერებისათვის“; პირველად გაშიფრული ტექსტების დართვით 1923 წელს დაიბეჭდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოამბის II ტომში, ხოლო შემდგომ, 1949 წელს „ქართულ პალეოგრაფიაში“ შევიდა და დაიბეჭდა შევსებული სახით⁹.

მკვლევარმა ამოიკითხა და გამოაქვეყნა ტექსტები შემდეგი პალიმფსესტებიდან: ყოფილი საეკლესიო მუზეუმისა A-89, A-737, A-844 და საქართველოს საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოების მუზეუმის H-999. ივ. ჯავახიშვილმა ხანმეტი პალიმფსესტების ქრონოლოგიის დასადგენად ბოლნისისა და მცხეთის ჭვრის წარწერებს მიმართა. ამ ძეგლების ურთიერთსიახლოვემ როგორც პალეოგრაფიული, ასევე ენობრივი ნიშნების თვალსაზრისით მას საშუალება მისცა აღნიშნული ტექსტები V—VI საუკუნეებით დაე-

⁶ დაწვრილებით ამის შესახებ იხ. ა. შანიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 289—290.

⁷ იქვე.

⁸ ლ. მუსხელიშვილი, უკანგორის ისტორიული ნაშთები, ენიმის მოამბე, X, 1941, გვ. 164; მ. ი. ივ. ე., არქეოლოგიური ექსკურსიები შაშვარის ხეობაში, 1941, გვ. 12, იხ. წარწერის მთლიანი ტექსტი, ბოლო ორ სტრიქონში დადასტურდა კიდევ ერთი ხანმეტი ფორმა: ვ. ს. ი. ო. გ. ა. ვ., ქართული სამართლის ძეგლები დასავლეთ საქართველოს ლაიდარულ წარწერებში, მაკენ, ისტორიის ...სერია, 1972 (4), გვ. 146, შენ. 15.

⁹ ივ. ჯავახიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 274—366.

თარიღებინა¹⁰. ამავე დროს მეცნიერმა გააკრვია, რომ გადარეცხილი ტექსტები შეიცავენ ძველი ალექსისა და სახარების ფრაგმენტებს; შიგ არის აგრეთვე აპოკრიფული საქმე მოციქულთაჲ¹¹.

შემდგომში პალიმფსესტების ამოკითხვასა და შესწავლაზე მუშაობდა ა. შანიძე. მკვლევარმა საქართველოს საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოების მუზეუმისა და ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების მუზეუმის ფონდებში მიაკვლია კიდევ ორ ახალ პალიმფსესტს (H-1329 და S-3902)¹². მასალის გაშიფრვისას გაიკრვა, რომ პირველი პალიმფსესტის ქვედა ფენა „იერუსალიმის განჩინებას“ წარმოადგენდა. ა. შანიძემ ამ ტექსტს „ჰაემეტი“ უწოდა. ტერმინი „ჰაემეტი“ შეიქმნა „ხანმეტის“ ანალოგიით, ვინაიდან მოცემულ ტექსტში მეორე სუბიექტურისა და მესამე ობიექტური პირების აღსანიშნავად „ჰ“ იხმარებოდა¹³. მეორე პალიმფსესტის გადარეცხილი ტექსტი ხანმეტ „მრავალთაჲს“¹⁴ შეიცავდა. მკვლევარმა ორივე ძეგლი VIII საუკუნით დაათარიღა.

აღრე პალიმფსესტის ამოსაკითხავად ეტრატის ფურცელს ქიმიურად ამუშავებდნენ. ეს პროცესი მასალას აზიანებდა და ამიტომ შემდგომში გადარეცხილი ტექსტების გასაცხოველებლად ულტრაიისფერ სხივებს მიმართეს. ამ მიზნით ხელნაწერთა ინსტიტუტში მოწვეულ იქნა საკავშირო მეცნიერებათა აკადემიის ლენინგრადის საკონსერვაციო და სარესტავრაციო ლაბორატორიის გამგე დ. ერასტოვი. მან ულტრაიისფერი სხივების საშუალებით გადაიღო A-737 და რამდენიმე ფურცელი H-999 და A-89 ხელნაწერებიდან. ამ მეთოდით გაცხოველებულ ტექსტებს ილ. აბულაძემ მოჰკიდა ხელი დასამუშაველად. მუშაობის პროცესში მან მიაკვლია ჰაგიოგრაფიულ ძეგლს, „ქრისტინას წამების“ ახალ, ჭერ კიდევ უნებო რედაქციას. ილ. აბულაძეს განზრახული ჰქონდა ხელახლა გამოეცა A-737 ხელნაწერის ხანმეტი ტექსტები, ახლად მიკვლეულ მასალასთან ერთად, მაგრამ, სამწუხაროდ, ამ საქმის ბოლომდე მიყვანა მას არ დასცალდა.

ხანმეტი პალიმფსესტები დაუღოა არა მარტო ხელნაწერთა ინსტიტუტში, არამედ ჩვენი ქვეყნის ფარგლებს გარეთაც: ოქსფორდში, ბოდლის ბიბლიოთეკაში, კემბრიჯის უნივერსიტეტისა და ვენის ნაციონალურ ბიბლიოთეკებში. ოქსფორდისა და კემბრიჯის ფრაგმენტები, რომლებიც ერთი ხელნაწერის ფურცლებს წარმოადგენენ, ორენოვანია. ზედა ტექსტი ებრაულია, იერუსალიმური თალმუდის ფრაგმენტია (XI ს.), ხოლო ქვედა — ქართული, იერემია წინასწარმეტყველების წიგნის ნაწილს შეიცავს (V—VI სს.).

ოქსფორდის პალიმფსესტის ებრაული ტექსტი (I ფ.), რომლის ფოტოსურათი ბოდლის ბიბლიოთეკიდან იყო გამოგზავნილი, შეისწავლა და ფოტოტიპირად გამოაქვეყნა 1899 წ. ცნობილმა ებრაისტმა პ. კოკოეოვმა¹⁵.

¹⁰ ივ. ჯავახიშვილი, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 297.

¹¹ ივ. ჯავახიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 298.

¹² ყველა ზემოდასახელებული ხელნაწერი ამჟამად დაუღოა საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ქ. ქველიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტში.

¹³ ა. შანიძე, ჰაემეტი ტექსტები და მათი მნიშვნელობა, თბილისის უნივერსიტეტის მოამბე, ტ. III, 1923, გვ. 354—388.

¹⁴ მისივე, ხანმეტი მრავალთაჲ, თბილისის უნივერსიტეტის მოამბე, ტ. VII, 1927, გვ. 98—159.

¹⁵ ივ. ჯავახიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 276.

ამ მასალაზე დაყრდნობით, პალიმფსესტის ქვედა ფენა ივ. ჭავჭავაძის მიერ აღმოჩენილია გამოვლენილი. გაარკვია ტექსტის რაობა და იგი სხვა ხანმეტ ტექსტებთან ერთად გამოაქვეყნა 1923 წ.¹⁶

1937 წ. ენიშის მოამბის II ტომში ა. შანიძის მიერ დაისტამბა იერემია წინასწარმეტყველების წიგნის კიდევ ახალი ფრაგმენტი (2. ფ.), კემბრიჯის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში დაცული. ოქსფორდ-კემბრიჯული პალიმფსესტები, როგორც მკვლევარმა აღნიშნა, ერთი მთლიანი ხელნაწერის — იერემია წინასწარმეტყველების წიგნის ნაწილს წარმოადგენდა (XII, 10—16; XVII, 26—XVIII, 8; XX, 9—16). ებრაელებმა ის, შემდგომ, დაშალეს და თალმუდისათვის გამოიყენეს საწერ მასალად¹⁷.

ხანმეტი-ტექსტი, პალიმფსესტების გარდა, VII საუკუნის ხელნაწერმა, ლექციონარმა¹⁸ შემოგვინახა. ხანმეტ ძველთა შორის ის ერთადერთი ხელნაწერია, რომლის ტექსტი ჩვენამდე გადაურეცხავად არის მოღწეული. ხანმეტი ლექციონარი, რომელიც X საუკუნიდან სინის მთის წმ. ეკატერინეს მონასტერში ინახებოდა, ამჟამად გრაციის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაშია დაცული. ქართულ მკვლევართათვის ის ხელმისაწვდომი გახდა ა. შანიძის ფოტოტიპირული გამოცემის შემდეგ¹⁹. ამ ხელნაწერის ერთი ფურცელი, რომელიც პარიზის ნაციონალურ ბიბლიოთეკაში მოხვდა, გამოსცა ფრანგმა მეცნიერმა ბ. უტიემ²⁰.

უძველესი ქართული ხანმეტი და ჰემეტი ტექსტების აღმოჩენამ დიდი გამოხმაურება პოვა საზღვარგარეთაც. ამერიკელი მეცნიერის რ. ბლეის მიერ გამოცემული იქნა ოქსფორდის ბოდლის ბიბლიოთეკის ზემოდანსახელბული ფრაგმენტი²¹. გერმანელმა ორიენტალისტმა და ქართველოლოგმა ი. მოლიტორმა თავი მოუყარა ივ. ჭავჭავაძის და ა. შანიძის მიერ გამოცემულ ხანმეტ და ჰემეტი ტექსტებს და გამოაქვეყნა ლათინური თარგმანი-თურთ²².

ამ უკანასკნელ დროს ვენის ნაციონალურ ბიბლიოთეკაში დაცული ხელნაწერი პალიმფსესტით (Georg. 2), რომელიც ცნობილი იყო გ. ფერაძის აღწერილობით²³, დაინტერესდა ბირმინგემის უნივერსიტეტის პროფესორი ჯ. ნ. ბერძოლი. ამ ხელნაწერიდან მან ამოკითხა და გამოსცა იაკობის ეპისწირვის, ოთხთავისა და ებრას I წიგნის ხანმეტი ტექსტის ფრაგმენ-

¹⁶ ივ. ჭავჭავაძის მიერ, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 274—291, 319.

¹⁷ ა. შანიძე, ხანმეტი იერემიას კემბრიჯული ნაწყვეტები, ენიშის მოამბე, II(1), 1937, გვ. 29—42.

¹⁸ ა. შანიძე, ხანმეტი ლექციონარი, 1944 წ.

¹⁹ B. Outtier, Un Feuillet du Lectionnaire Georgien Hanmeti à Paris, Le Musée, LXXXV, 3—4, 1972, p 399—402; წერილი ქართულადაცაა დაბეჭდილი, იხ. მაცნე, ენსა და ლიტერატურის სერია, 1973(1), გ. 173—175.

²⁰ R. P. Blake, (hanmeti Palimpsest Fragments of the Old Georgian Version of Jeremiah, The Harvard Theologica Review, XXV, № 3, July, 1932.

²¹ J. Molitor, Monumenta Iberica antiquiora, Textus hanmeti et haemeti ex Inscriptionibus, s. Bibliis et Patribus, Collegit et in linguam latinam convertit addito Glossario Joseph Molitor, Louvain, 1956.

²² G. Peradze, Über die georgischen Handschriften in Österreich, Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes, Bd. 47, H 3—4, 1940, s. 223—224.

ტები²³. ამჟამად იგი დასაბუქდად ამზადებს „ქრისტიანს წამების“ ვენურ ნაწყვეტს²⁴.

ხანმეტი პალიმფსესტებისადმი ინტერესი ჩვენში დღესაც არ შენელებულა²⁵. კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტში მიმდინარეობს ზემოთ ჩამოთვლილი პალიმფსესტების (A-89, 737, 844, H-999, Georg. 2) ხელახალი შესწავლა და მათი პუბლიკაცია. ამოკითხული მასალა ივ. ჯავახიშვილის გამოცემასთან შედარებით უფრო მეტია მოცულობით, ამასთანავე, გამოვლენილია ახალი ტექსტებიც: ნაწყვეტები ესაია წინასწარმეტყველების წიგნიდან, ხანმეტი ლექციონარიდან, ქრისტიანსა და კუპრიანეს წამებებიდან; გასწორებულია ზოგიერთი უზუსტობა, რომელიც ტექსტის ადრეულ წაკითხვებშია დადასტურებული.

წინამდებარე წიგნში ხანმეტი ტექსტებიდან შევა მხოლოდ ოთხთავის ტექსტი A-89 და A-844 ხელნაწერი პალიმფსესტებიდან, რადგან მათი ფურცლები, როგორც ეს შესწავლისას გამოვლინდა, ერთი საერთო ხელნაწერის ნაწილს წარმოადგენს.

²³ J. N. Birdsall, A second Georgian Recension of the Protevangelium Jacobi, Le Muséon, LXXXIII, 1-2, Louvain, 1970, p. 49-72; Ibid., Khanmeti Fragments of the Synoptic Gospels from Ms. Vind. Georg. 2, Oriens Christianus, B. 55, 1971, p. 62-89; Ibid., Palimpsest Fragments of a Khanmeti Georgian Version of I Esdras, Le Muséon, LXXXV, 1-2, 1972 p. 97-105; ა. შანიძე, იაკობის პირველსახარების ხანმეტი ნაწყვეტები, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ძვ. ქართული ენის კათედრის შრომები, 20, 1977, გვ. 7-35.

²⁴ ენის ნაციონალური ბიბლიოთეკის „ქრისტიანს წამების“ ხანმეტი ფრაგმენტი ხელნაწერთა ინსტიტუტში დაცული ხელნაწერის, ქრისტიანს ტექსტის, ვაგაძელეზა აღმოჩნდა. იხ. Л. Р. К а д ж а н а, Ханмэтные палимпсесты, Проблемы палеографии и кодикологии в СССР, М., 1974, с. 419; მისივე, ხანმეტი პაგიოგრაფიული კრებული, შრავალთავი, IX, 1981, გვ. 41-49.

²⁵ ძველი ქართული ენით დაინტერესებულ პირთათვის გამოვიდა ზ. სარჭველაძის წიგნი, ხანმეტი და ჰაემეტი ტექსტებში დადასტურებული ზმნის პირიან ფორმათა საძიებელი, 1971.

დათქმული ნიშნები

- X — ხანმეტი ოთხთავი (V—VI სს.), A-89, 844.
- A — ოპიზის ოთხთავი (913 წ.), ხელნაწერთა ინსტიტუტის ფოტოპირი, Rt XI № 6.
- B — ტბეთის ოთხთავი (995 წ.), ხელნაწერთა ინსტიტუტი, Rt II № 21.
- C — აღიშის ოთხთავი (897 წ.).
- D — ჭრუკის ოთხთავი (936—940 წწ.).
- E — პარხლის ოთხთავი (973 წ.). CDE ხელნაწერთა ჩვენებები დამოწმებულია შემდეგი გამოცემის მიხედვით: ა. შანიძე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია სამი შატ-ბერდული ხელნაწერის მიხედვით, 1945 წ.
- F — ბერთის ოთხთავი (988 წ.), ხელნაწერთა ინსტიტუტი, Rt XIII № 1.
- ჟ — ივ. ჯავახიშვილის მიერ ამოკითხული ხანმეტი ფრაგმენტები, დამოწმებულია შემდეგი გამოცემის მიხედვით: ქართული პალეოგრაფია, 1949 წ.

სანმეტი ოთხთავი

«სახარებაჲ მათესნი»

5. 18—22, 27—48

A-89, 18r1

18. იოტა ოდენი სასწაული ერთი არა წარკდეს შჯულისაგანი და წინაწარმეტყუელთა ჩემდა არა ყლი ზიყოს

19. შეკუთუ ვინმე დაქსნეს ერთი მცნებათა ამათგანი მკირედთაჲ...
10v1

ეგრეთ კაცთა შეურაცხ ხერქუა[ს] სასუფეველსა შინა ცათასა]

20. ს გეტყვ თქნი არა თუ ზმატდეს სიმართლმ თქნი ხუფროს მწიგნობართა და ფა

18r2

რისეველთასა არა სადა შეხვდეთ სასუფეველსა ცათა

21. საკანსმიეს სამე რთქუმულ არს პირველთა მათ არა კაც ხელა რ რნი კაც კლას თანამდებ არს იგი საშეჯელისა

22. ს.

10v2

რლი განხურისხნეს

5, 18 იოტა A. ოდენი მართო B, მართო F. სასწაული ერთი ერთი რქა ABDEF. შეჯლისაგან ABF. წინაწარმეტყუელთა ABF. ჩემდა არა ყლი ზიყოს ვიდრემდე ყოველივე (ყოველი BF) იყოს ABDEF.

19 დაქსნეს ABEF. უმცირესთა A, უმცირესთა B, უმცირესთა DEF. ეგრეთ ესრეთ AE, ესრეთ BCDF. შეურაცხ უმრწემეს AB, უმრწემეს DE, უმრწემეს F. ერქუას C] ეწოდოს ABDEF; + მას BCDEF. შინა — ABDEF. ცათასა] + ს რომელმ. 5 ყოს და არა (არა — BDEF) ასწავოს (ასწავოს BEF) ამას ღიღ ერქუას სასუფეველსა ცათასა (ცათა F) ABDEF, + ხოლო რომელმან ყოს და ასწავოს მას ღიღ ერქუას სასუფეველსა შინა ცათასა C.

20 არა] — C. არა თუ] უკუეთუ არა ABDEF. მატდეს C] აღმართს ABDE, ემატოს F. სი მართლუ CD. უფროს ABCDEF. მწიგნობართასა C] + მათ AD. ფარისეველთა ABDEF. არასადა] ეგრ ABDEF.

21 სამე] — B. სამე რთქუმულ არს] რამეთუ ითქუა ADEF. მათ] + შობართ, ეღ ADE, + მიერ B, + შობართ CF. კლა ACDEF, კლაო B. რ]ხ BCF. რ რნი კაც... იგი საშეჯელისა] — ADE. კაც კლას] მოკლას BCF. იგი] — BCF. საშეჯელისა] სიკუდილისა BF.

22 რომელმან D. განხურისხნეს ABCDEF. თუსსა C. იყოს C] არს ABDEF; + იგი ADE. სასჯელისა C] + და ABDEF. ჰრქუას ABCDEF. თუსსა C. შესულებულ რაჲა, რომელ არს საძაგელ ABDEF. იყოს C] არს ABDEF. კრებულისაგან ABDE, კრებულით F. და] — ABDEF.

- ძმასა თუსსა რ¹ცუ¹
დად თანამდებ ხი
ყოს საშუელისა
რ¹ნ ხრქ¹ას ძმასა თუს
სა შესულებულ
თანამდებ ხიყოს
იგი კრებულისა და
- 52r1
27. ბასმიეს რ¹ თქუმულ
არს არა ხიმრუ
28. შო|რ¹ მე გეტყვ თქ¹ნ
რ¹ყ¹ლი რ¹ლი ხხედვიდეს
დედაკაცსა გულის
თქუმად მისა მუ
ნქუესვე იმრუ
შა მის თანა გულ
სა შიდა თუსსა
29. შკუეთუ თუა.
- 47v1
- ლი შენი მარჯუენმ
გაცთუნებ¹დეს¹ შენ
აღმოიღე და განაგ
დე შენგან რ¹ხუმ
ჯობმს არს შენდა
რ¹ა წარწყმდეს ერ
- თი ასოთა შენთაგა
ნი და ნუ ყ¹ლი გუა
- 52r2
- მი შენი შთავარდე
ბინ გეჰენიასა
30. და თუ მარჯუენმ
ქელი შენი გაცთუ
ნებდეს შენ მოიკუე
თე და განაგდე იგი
შენგან რ¹ ხუმჯო
ბმს არს შენდა რ¹ა
წარწყმდეს ერთი
ასოთა შენთაგანი
- 47v2
- და ნუმცა ყ¹ლი გუა
მა შენი შთავარდე
ბის გეჰენიასა
31. თქუმულ არს რ¹ნ¹
განხუტეოს ცოლი
თუსი ხეცი¹ნ¹ მას გან
32. სატევებელი წიგნი | ხ¹
მე გეტყვ თქ¹ნ რ¹ყ¹ნ
- 47r1
- რ¹ნ დახუტეოს ცოლი
თუსი თენიერად სიტ

²⁷ თქუმულ არს| ითქუა ბირველთა მათ მიმართ, ვითარმედ (ვითარმედ — BF) ABDEF. იმრუშო ABCDEF.

²⁸ რ¹ ხოლო ABCDEF. რ¹ — BCDEF. ჰხედვიდეს ABEF, ხედვიდეს CD. მისა| მას ABDEF. მუნთქუესვე DE| მან მუნვე B, მუნვე F. იმრუშა| ისიძუა ADE. შიდა — B| შინა DEF.

²⁹ თვალი C. ~ გაცთუნებდეს მარჯუენმ B. შენ| — B. აღმოიღე + იგი BDEF. განაგდე| + იგი C. რ¹ — F. უმჯობეს ABE, უმჯობე C, უმჯობეს DF. და ნუ| ვიდრე არა ABDEF. შთავარდომად ABDEF. გეჰენიასა CD| + ცეცხლისასა ADE.

³⁰ თუ| უკუეთუ ABDEF. მარჯუენე C, მარჯუენე D. მოიკუეთმ B| + იგი ABCDEF. იგი| — ABCDEF. შენგან| — B. უმჯობეს A, უმჯობეს BCDEF. ნუმცა| არა ABDEF. შთავარდომად ADF, შთავარდეს BE.

³¹ არს| + რ¹BF. განხუტეოს ABF, განხუტეოს DE| დაუტეოს C. ეცინ C| მიეცინ ABDEF. წიგნი| — ABDEF.

³² რ¹ — ADE. დაუტეოს A, განხუტეოს BF, დაუტეოს CDE. თუსი| — C. თენიერ ABF. სიძვისასა AC, სიძვისა DE| + მან ABDEF. იმრუშა ABDEF. დატევებული| განტევებული ABDEF; + ქმრისაგან B. ცოლ იყოს| შეიერთოს ABCDEF. იმრუშებდეს| მანცა იმრუშა ABDEF.

- ყუსა სიძვისა ამრუ შოს იგი და რ⁻ნ დატე ვებული ცოლ იყოს იმ რუშებდეს
33. შერმე გასმიეს რ⁻ თქუმულ არს პირ ველთა არა ცილი ხ^რე უცო ა⁻ლ მიხსე ო⁻ა
58v1
34. ფიცი შენი | რ⁻ მე გეტყვ თქ⁻ნ ნუ ხფუცავთ ყ⁻ლდ ნუცა ცასა რ⁻
35. საყდარი არს ღ⁻მ | ნუ ცა ქუყანასა რ⁻ კუ⁻არცხლბერკი... ფერკთა მისთამ ნუცა ი⁻მშსა რ⁻ქალა
47r2
- ქი არს ღიდისა მის
36. მეუფისამ | ნუ ცა თავსა შენსა ხფუცავ რ⁻ ვერ შე⁻მ^რ ძღებელ რ⁻ხ^რა ერთისა თმისა განთთერებად ანუ დაშაყებად
37. ა⁻ლ ხიყაენ სიტყუამ თქ⁻ნი კმ ჰე და არამ არა ხ⁻ ხუმეტსი
58v2
- ამათსა ეშმაკისა განი არს
38. შასმიეს რ⁻ თქუმულ არს თუალი თუა ლისა წილ და ... რ⁻კბი⁻
39. ლისა წილ | თქ⁻ნ ნუ ხუნდებთ ბოროტსა
45r1
- ა⁻ლ გცეს თუ ვინმე შენ მარჯუენესა ღაწუსა შენსა მი ხუპყარ ერთიცა
40. ღა რ⁻ლსა ხუნდეს საშუელად და მიღე ბად კუართისა შე ნისა მიხუტევე მას ფირეცა შენი
41. ღა თუ ვინმე წარ
88v1
- გიძღუანებდეს შენ მილიონ ერთ მივედ

³³ შერმე — ქ^რ კ^რლ ABDEF. თქუმულ არს | თქუა ABDEF. პირველთა | მათ მიმართ ADEF, + მიმართ B. ჰფუცო ABCDF, სტუცო E. მიეც ABDEF, მისეც C. ფიცისა შენისათჳს ABDEF.

³⁴ რ⁻ ხ⁻ABCDEF. გეტყვ C. თქ⁻ნი — A. ნუ არა BF. ჰფუცავთ ACDE, ფუცავდ BF. უოვლითურთ ADE. ღ⁻მ ო⁻ა ქ.

³⁵ კუარცხლბეკი A, კუარცხლბერკია C, კუარცხლბეკი E, კუარცხლბერკი F. ნუცა ი⁻მშსა — ჟ. ღიდისა მის მეუფისამ | მეუფისა ღიდისამ ABDEF, ღიდისა მეუფისა C.

³⁶ ჰფუცავ ABCDEF. შეძღებულ ხარ | ძალ-გიც ABDEF. განთთერებად | განსაეტაკებად ABDEF. ანუ | გინა ABDEF.

³⁷ ხიყაენ | ხ⁻ იყაენ ჟ, იყაენ ABCDEF. სიტყუამ — F. კმ | ჰე F. ჰე | კმ ABDE. არამ | არა B. ხ⁻ ღა ACDE. ხ⁻ ხუმეტსი... არს | — F. უმეტსი A, უმეტესი BCD, უმეტსი E. ამათსა | ამისა B. ეშმაკისაგანი | უკეთურისაგან ADE, უკეთურისაგანი B.

³⁸ ნუ ხუნდებთ C | არა წინააღგომად ABDEF. ბოროტისა DE | + მას B. ა⁻ლ გცეს... ღა-წუსა შენსა | არამელ რომელმან გცეს (+ შენ F) ყურიმალსა (+ შინსა F) მარჯუენესა (მარჯუენესა F) BF. თუ ვინმე — ჟ. შენ | — ACDE. ღაწუსა | ყურიმალსა ADE. შენსა | — ADE. შუპყარ ABCDEF | + მას ADE, + შენი C. ერთიცა | ერთკერძოცა ABDEF; + იგი F.

³⁹ უნდეს ABCDEF. სასყელად C | + შენღა ACDE. ~კუართისა შენისა მიღებად C. კუართი შენი ADBF. მიუტევე ABCDEF. მას | — B. ფიჩუკა | სამოსელიცა ABDEF.

⁴¹ თუ ვინმე | რომელი ABDEF. წარგიძღუანებდეს ქ | წარგიძღუანებდეს ABDEF. შენ | + მძღუარად AB, მძღუარად DEF. მივედ | მივედ ABDE, მიველ F. შენ | მის თანა ABDEF. შენ | + მის თანა C. ორცა ABDEF.

42. შენ ორცა|რ⁻ლი გთ
ხოედეს შენ მიხეც
და რ⁻ლსა ზუნდეს
ვასხებად შენგან
ნუ გარე მი⁻სიქცევ
პირსა შენსა
46r2
43. შასმიეს რ⁻ თქუმულ
არს შეხიყუარო
მოყუასი შენი და
მოხიძულო მტერი
შენი
44. ხ⁻ მე გეტყვ ხუუარობ
ღით მტერთა თქ⁻
თა და ხაკურთხევ
ღით მწყევართა თქ⁻
თა და ზლოცევიდით
88v2
- რ⁻ლნი მიგხუეჭედენ
თქ⁻ნ და გღევნიდენ
45. თქ⁻ნ|რ⁻ა ხიყენეთ შ
ვილ მამისა თქ⁻ნისა
რ⁻ლ არს ცათა შინა
- რ⁻ მზმ მისი აღმოავ
ღინის ბოროტთა ზ⁻ა
და კეთილთა ზ⁻ა
45v1
- და წუმნ მართალ
თა ზ⁻ა და ცოდვილ
თა ზ⁻ა
46. შეკუეთუ ხეუა
რობდეთ მოყუარე
თა თქ⁻ნთა რამ სას
ყიდელ გაქუნდეს
თქ⁻ნ არა მეზუერე
თაცა ეგრევე ყვი
47. ანა|და თუ მო
88r1
- ზიკითხვიდეთ მეგო
ბართა თქ⁻ნთა ხ⁻
რამ ზუმეტცს ხყოთ
არა წარმართთა
ცა ეგრევე ყვიანა
48. ხიყენით თქ⁻ნ სრუ
ლ ვ⁻ა მამად თქ⁻ნი
სრულ არს

⁴² და რ⁻ლი ABDEF. მიეც ABCDEF. უნდეს ABCDEF. ვასხებად სესხების ABDEF. შენგან] — BE. -მიხიქცევ] — ჟ; -მიიქცევ ACDE, -მიიქცევი BF. პირსა შენსა — BF] + მისგან ADE. შენსა] — C.

⁴³ შეიყუარო ABCDEF. მიხიძულო ჟ, მოიძულო ABCDEF.

⁴⁴ მე] — B. გეტყვ C] + თქუნ ABCDEF. ჰუუარობდით C] გიყუარდელ ABDEF. მტერ⁻თა] მცემთა ჟ, მტერი ABDEF. თქ⁻ნნი ABDEF. და] — C. აკურთხევიდით ABCDEF. მწყევართა D. თქ⁻ნთა] + და კეთილსა უყოფდით მოძულეთა თქუნთა ADEF, + კეთილსა უყოფდით B. ილოცევიდით ABDEF, ულოცევიდით C] + მათოც ABDEF. გხუეჭედენ C] გამძღაერობდენ ABDEF. თქ⁻ნ] — ABDEF. და გღევნიდენ თქ⁻ნ] — C. გღევნიდენ] — ჟ.

⁴⁵ რ⁻ა რ⁻ა. იყენეთ ABCDEF] + თქუნ ADEF. თქუნისა C. რ⁻ლ არს ცათა შინა] ზე-ცათაჲსა ABBF, ზეცათაჲსა D. მზე C. აღმოავლ ჟ, აღმოავლს AF, აღმოავლს B. ზ⁻ა(2)] — ABCDEF. და წუმნ მართალთა ზ⁻ა... სრულ არს] — ჟ. წუმნ BF, წუმნ C, წუმად DE] + მისი E. ცოდვილთა] ცრულთა BF. ზ⁻ა] — ABCDE;

⁴⁶ შეკუარობდით C] გიყუარდენ ADEF, გიყუარდელ B. მოყუარენი ABDEF. თქ⁻ნთა] ხ⁻ თქუნნი ADEF; + ხ⁻C. სასყიდელი გაქუნს ABDEF. თქ⁻ნ] — ABDEF. არა... ანუ არა BF. არა... ყვიანა] რ⁻მეზუერენიცა და ცოდვილნი ამასვე (ამის A) ჰყოფენ ADE. ეგრე C] იგივე BF. ყვიან BCF.

⁴⁷ თუ] უკუეთუ ABDEF. მოკითხვიდეთ ABCDEF. ხ] — A. ~ ხ⁻თქუნთა BF. რამ] რასა ABDEF. უმეტსსა A, უმეტს B, უმეტს CDEF. ჰყოთ C] იქმთ ABDEF; + ანუ ABDEF. წარმართთაცა] მეზუერეთა ADE, მეზუერეთაცა BF. ეგრევე] იგივე ABDEF. ყვიან ABCDEF.

⁴⁸ იყენით ABCDEF. თქ⁻ნ] — C. თქ⁻ნი] + ზეცათაჲ ABDEF, + ცათა შინა C.

6. 1-25

45v8

1. სეკრძალენით ქველის
საქმესა თქნსა
ნუ ხიქმთ წუშე კაც
თა საზილველად მა
თა უკუეთუ სას
ყიდელ არა გაქენ
დეს თქნ მამისა თქნი
სა ზეცათაჲსა
2. რუს ხიქმოლი ქველის
საქმესა ნუ ხქადა

88r2

გებ წუშე შენსა ვა იგი
ორგულთა ყვიან
შოვრის შესაკრებელ
თა და შოვრის უბ
ნებსა რამცა ზიდიდ
ნეს იგინი კაცთაჲან
ამენ გეტყუ თქნი იგი
არს სასყიდელ მათა

44r1

3. ხუნ რუს ქველს ხიქმო
ლი ნუ ზაგრძნობნ
მარცხენშ შენი რასა
ხიქმოდის მარჯუე
4. ნშ შენი | რა ხიყოს
ქველის საქმშ იგი შენი
ფარულად და მა
მაი შენი რლი ხხედავს
დაფარულთა მო
გავოს შენ ცხადად

88v1

- 5*. ღა რუს თაყუანის
ხცემდეთ ნუ ხიყო
ფით ვა ორგულნი
რა ხუყუარან მათ
შოვრის შესაკრებელ
თა და ყურეთა
ურაკპარაკთა
სა თაყუანის ცე

6. 1 ეკრძალენით ABDEF, ხ ეკრძალენით C. ნუ ხიქმთ... ზეცათაჲსა) — ქ. ნუ ხიქმთ) რათა არა ჰყოფდეთ (ყოთ BDE, ყოთ F) ABDEF. იქმთ C. უკუეთუ) + არა ABCDEF. სასყიდელი ABDEF. გაქუს F. თქნი — ABCDEF. თქნისაჲან ABCDEF. ზეცათაჲსა) რომელ არს ცათა შინა ACDE.

2 ხრუს ADEF, ხუნ რუს B, რაჲვამს C. იქმოლი ABCEF, იქმოლე D. ქველის C. საქმესა — ქ) + შენსა ACE. ჰქადაგებ ABCDEF. ყვიან) — ქ. შოვრის) — ABDEF. შესაკრებელთა) + მათთა ABDEF. შოვრის) — ABDEF. უბნებსა... სასყიდელ მათა) — ქ. უბანთა ABDEF) + ზედა ABDEF. რათა ABCDEF. ოდიდნენ ABCDEF. იგინი) — ABDEF. ამენ გეტყუ თქნი — C. იგი არს სასყიდელ მათა) მიუღებვის სასყიდელი მათი ABDEF, რამეთუ მათგან მიიღიან სასყიდელი მათი C.

3 შენ) — B. რაჲვამს C. ქველს იქმოლი C) ჰყოფდენ ქველის საქმესა (+ შენსა E) ABDEF. ხაგრძნენ ქ, აგრძნობნ C) მსნობნ AB, სცნობნ DEF. მარცხენე ქ CD, მარცხენა B. რასა) — ქ. იქმოდის ABCDEF) — ქ. მარჯუენე CDF. შენი) — ქ.

4 რა ხიყოს) — ქ. იყოს ABCDEF. საქმე CDE. იგი) — ABDE. მამამან შენთან BF. ხხედავს ABEF, ხედავს CD. და დაფარულსა ქ.

5 რაჲვამს C. თაყუანის-ხცემდეთ ქ, თაყუანის-სცემდეთ C) ილოცვილ ABDF. ნუ ხიყოფით) არა იყო ეგრე ABDF. იყოფით C. ვა) + იგი ABDF. ხუყუარან ქ; უყუარან ABCF, უყუარან D. მათ) — ABDF. ~ შესაკრებელთა შს ABDF. და ყურეთა) შოვრის რა ქ. ყურეთა — C) უბანთა ზედა დგომად და ლოცუა ABDF. ურაკპარაკთასა) ურაკპარაკთა ზა ქ, ურაკპარაკთა C. ურაკპარაკთასა თაყუანის-ცემად) — D. რა ABDF. რამცა ხაცნობეს) რა შსა ახნის ქ. ხაცნობეს) უჩუენონ ABDF, აუცნეს C. კაცთა... სასყიდელ მათა) — ქ. ამენ მართლიად C, არამედ D. გეტყუ C. თქნი D. იგი... მათა) მიუღებვის სასყიდელი მათი (მათი — D, მისი B) ABDF. სასყიდელი C. მათა C.

* მიუხედავად 5 და 6 აქლია E ხელნაწერს.

- 44r2
 მამ რამცა ხაცნო
 ბეს კაცთა ამენ
 გეტყუ თქნ იგი არს
 სასყიდელ მათა
6. ხ შენ რეს თავყუა
 ნის ხცემღე შევედ
 საუნჯესა შენსა
 დახვას კარი შენი
 და თავყუანის ხედ
 მამასა შენსა და
- 88v2
 ფარულად და მა
 მამ შენი რლი ხხედ
 აეს დაფარულთა
 მოგაგოს შენ ცხა:
 დად
7. და რეს ხილოციდე
 ნუ მრავლის მეტ
 ყუელ ხარ ვა ორ
- 44v1
 გულნი რ ხგონებედ
 ედ მრავლის მეტყუე
 ლებითა მით მათითა
 სასმენელ ხიყოს
8. ნუ ხემსგავსებით
 მათ რ უწყის მა
 მამან თქნმან რად
- გიქმს თქნ ვე თხო
 ვადმდევე თქნდა
 9. მისგან | ესრეთ ზი
 88r1
 ლოცუეღით
 მამო რნო რლი
 ხარ ცათა შინა წმი
 და ზიყავნ სახელი
10. შენი | მოუედინ სუფე
 ვამ შენი ზიყავნ
 ნებაა შენი ვა ცათა
 შინა ეგრეთა ქუეყა
 44v2
11. ნასა ზა | პური რნი
 სამარადისოა მო
12. მეც რნ ღლეს | და მო
 მიტყევენ რნ თანანა
 დებნი რნნი ვა რნ მი
 ხუტყეებთ თანამ
 დებთა მათ რნთა
13. და ნუ შემოიყვანებ
 რნ განსაცდელსა ოლო
 აღ მიქსნენ რნ ბორო
 88r2
 ტისავან რ შენი არს
 სუფევაა ძალი და
 ღიღებამ უკუნი
 სამდე ამენ
14. შეკუეთუ მიხუტეე
- ⁸ რადეამს C. თავყუანის ხცემღე... ევა ორ] — ქ. თავყუანის-სცემღე C] ილოციდე ABDF. შენსა] + და ACDF. დაქაშ ABCD, დაქვას F. თავყუანის-ვე C] ილოცე ABDF. მამასა შენსა] მამისა შენისა მიმართ ABDF. ფარულად ABDF, დაფარულთად C. მამამ] + იგი C. ჰხედავს AB, ხედავს CDF. დაფარულსა C, დაფარულად D. მოგაგოს] + მან C.
- ⁷ რადეამს C. ილოციდეთ ABCDEF. მრავლის მეტყუელ ხართ C] მრავალსა იტყუთ ABDEF. ვითარცა] + რგი AB. ორგულნი] წარმართთაგანნი ADEF, წარმართთა ყვან B. რ] რლ B. ხგონებედ ქ. ჰგონებედ ABCDEF. მრავლისა ქ. მრავალ მეტყუელობითა A. მით] — ABDEF. სასმენელ ხიყოს] ისმინოს მათი ღმერთმან ADE, ისმინოს მათი BF. იყოს C] + სთქუენ ABDEF.
- ⁹ ემსგავსებით ABCDEF. უწყის] იცის ABDEF. თქნმან] + ზეცათამან ABDEF. რად] + იგი F. და ვე D. ემ] — C. თხოვადმდე ქ, თხოვადმდე ABDEF, თხოვადმდევე C. მის-გან] + სთქნ ABDEF.
- ⁹ ესრეთ A. ილოცუეღით ABCDEF] + თქუენ C. იყავნ ABCDEF.
- ¹⁰ იყავნ ABCDEF.
- ¹¹ ბური] + ესე ADE. სამარადისოა] არსობისა ABDEF. ღლეს C.
- ¹² მოგვრევენ C. ევა რნ] რადთა ჩუენცა C. მიუტყეებთ ABEF, მიუტეოთ C, მიუტეობთ D. თანამდებთა] თანანადებთა ქ. მათ] — ACDEF.
- ¹² შეგუყვანებ C. ოლო] — ABDEF. უკუნიამდე] საუკუნეთა მიმართ ABDEF. ამინ ქ, ამოც C.
- ¹⁴ მიუტევენთ ABCDEF] + თქნ ADEF. ზეცათამან] რომელ არს ცათა შინა C.

ნეთ კაცთა შეცოლდ
ბანი მათნი მოგი
ტევენს თქ^{ნი}ნცა მამა
58r1

მან თქ^{ნი}მან ზეცა
თამან

15. შეკუეთუ არა
მიხუტევენთ კაც
თა შეცოლებანი მათ
ნი არცა მამამან

თქ^{ნი}მან მოგიტევენს
შეცოლებანი თქ^{ნი}ნნი

16. ღა რ^ეს ზიმარხვიდეთ
ნუ ხიყოფით ე^თ იგი
48v1

ორგულნი მწუხა
რე რ^ე განირყუნიაან
პირნი მათნი რ^ეამ
ცა ზუნდეს იგინი
კაც^{ნი}თა მარხველად^{ნი}
ამენ გეტყ^{ვი}. თქ^{ნი}ნ რ^ე იგი
აჩ^რის სასყიდელ მათი

17. ხ^ე შენ რ^ეს ზიმარხვიდეთ
58r2

ხიცხე თავსა შენსა
დაიბანე პირი შენი

18. რ^ე არა ზუნდეთ კაც

თა მარხველად ა^ნდ
მამასა შენსა რ^ელ
არს დაფარულსა
შინა და მამამ
შენი რ^ელი ხხედავს
დაფარულთა მო
გაგოს შენ

48v2

19. ნუ დახიდებთ საფა
სეთა თქ^{ნი}ნთა ქვე
ყანასა ზ^ე სადა
მლილმან და მჭა
მელმან განრყუნეს
და სადა მპარავ
თა დათხარიან და
განიპარიან

58v1

20. ა^ნდ დახიდებლით თქ^{ნი}
საფასეთა ცათა * შინა
სადა არცა მლილ
მან და მჭამელმან
განრყუნის რ^ესა სა
და მპარავთა ვერ
დათხარიან რ^ე და წა

21. რიპარიან | რ^ე სადა
ცა არიან საფასენი
თქ^{ნი}ნნი მუნცა გულ

¹⁵ მიუტევენთ ABCDEF] + თქ^{ნი}ნ ADEF. მიგიტევენს C] + თქ^{ნი}ნ F.

¹⁶ ხიმარხვიდეთ ჟ, იმარხვიდეთ ABCDEF] + თქ^{ნი}ნ A. იყოფით ABCDEF] + თქ^{ნი}ნ A. ვითარცა-იგი] ვითარცა CD. მწუხარს BF. განირყუნიაან BEF. რათამცა ზუნდეს] რათა იტყვენენ ABDEF. უჩნდეს C. იგინი] — ABDEF. მპარხველად ABDEF. ამინ ქ] ა^ნდ A, მართლია C. გეტყ^{ვი} C. რ^ე იგი არს] მიუღებთ ABDEF. სასყიდელი ჟ ABCDEF.

¹⁷ შენ] — C. იმარხვიდეთ ABCDEF. იტყ^{ვი} ABCDEF. შენსა] + და ABCDEF. და იბანე ჟ, დაიბანი D. ~ პირი შენი დაიბანე C.

¹⁸ ზონდეთ ქ] ეტყენო ABDEF, უჩნდეთ C. მპარხველად ABDEF, მპარხველ C. რ^ელი ჟ. რ^ელ არს დაფარულსა შინა — B] ფარულად ADE, დაფარულად F. და მამამ შენი... მოგაგოს შენ] მან მოგაგოს შენ ცხადად C. ზედავს ABE, ხედავს DF. შენ] + ცხადად ABDEF.

¹⁹ დაიდებთ C] დაიუნებთ AD, იუნებთ BEF; + თქ^{ნი}ნ ABDE. საფასეთა] საუნყეთა BF. სადა] + იგი ADE. განრყუნის AB, გარყუნის C. დათხარიან DE. განიპარიან DE] + იგი ADE.

²⁰ დაიდებლით C. ა^ნდ დახიდებლით... შინა] ხოლო თქ^{ნი}ნ იუნებლით საუნყეთა თქუენთა (თქუენთა — BF) ცათა შინა ABDEF. და] არცა ABCDEF. განრყუნეს DF, განრყუნეს E. და] — A. სადა] + არცა ABDEF. ვერ] — ABDEF. დათხარიან DE] + იგი A. და] + ვერცა C. და წარიპარიან] — A. წარიპარიან] განიპარიან BF, გამოიპარიან C, განიპარიან DE; + იგი ADE.

²¹ სადა C. არიან] არს ABDEF. საფასე D] ფასე BF. თქ^{ნი}ნ ABDEF. ~ იყენენ გულნი თქ^{ნი}ნნი ADE, ~ იყოს გული თქუენი BF, ~ არიან გულნი თქუენნი C.

* ხელნაწერში: ცა.

- 48r1
- ნი თქ^{ნი}ნი ხიყენელ
22. სანთელი კორცთაჲ არს
თუალი უკუჲ
თუ თუალი შე^{ნი}ნი...
ჩ^{ნი}იყოს ყ^{ნი}ლნი კ
ორცნი შე^{ნი}ნი ნათელ
23. ხიყენეს | უკუჲ
თუ ნათელი რ^{ნი}ლ შე^{ნი}
- 68v2
- თანა არს ბნელ არს
ხ^{ნი} ბნელი იგი რაოდენმე .
24. მერვინ ხმონოს ორ
თა ო^{ნი}ლთა ანუ ერ

თი იგი შიძულის
და ერთი იგი შეიყუა
რის ანუ ერთსა
ხერჩინ და ერთი შე
ურაცხ ყვის ვერ
შემძლებელ ხართ მო

48r2

ნებად ღ^{ნი}თისა და მა
მონაჲსა

25. ამისთვის გეტყვ თქ^{ნი}
ნუ ხზრუნავთ
თავთა თქ^{ნი}ნათეს
რამ ხჯამოთ ანუ
რამ ხსუათ ნუ
ცა კორცთა თქ^{ნი}ნ^{თა}

7. 4-29

- A-844, 98r1
4. [თუალსა შიდა გიც
5. [ორგულო აღმოიღე
[კირველად დირმ ეგე
[თუალისაგან შენისა
[ღა მაშინ ხიხილო აღ

[მოღებად წუელი თ
წუალისაგან ძმისა შე
ნისა

6. [ნუ მიხტემთ სიწმიდე
სა ძაღლთა ნუცა

²² კორცთაჲ გუამისაჲ ABDEF. იყოს ABCDEF. ყოველი ABDEF. კორცნი გუამი ABDEF. შენი ABDEF. იყოს ABDEF, იყვენ C] + უკუეთუ თუალი შენი ბოროტ იყოს, ყოველი გუამი შენი ბნელ იყოს (ყოველნი კორცნი შენი დაბნელებულ იყვენ C) ABCDEF.

²³ რ^{ნი}ლ იგი ABDEF; + არს C. თანა] შ^{ნი}ს ABDEF. არს] — ABCDEF. ხ^{ნი}] — ABDEF. რაოდენ-ლა-მე DE, რაოდენმე F.

²⁴ ვერვინ ვერ ABCDEF. ხმონოს] კელ-ეწიფების ABCDEF. ო^{ნი}ლთა] + მონებად ABCDE, მონებაჲ F. შიძულოს ABCDEF. ერთი] სხუა ABCDEF. შეიყუაროს ABCDEF. ერთისაჲ ABDEF. ერჩინ C] მის თავს-იღვას ABDEF. ერთი] სხუა DE; + იგი ABDEF. - ყვის] - ყოს ABDEF. შემძლებელ ხართ] კელეწიფების ABDEF. ~ ღმრთისა მონებად ABDEF. მამონაჲსი D.

²⁵ ამისთვის C. გეტყვ C. ჰზრუნავთ ABDEF, ჰზრუნავთ CD. თავთა] სულთა ADE, სულისა BF. თქუენისათეს BF, თქუენთათეს C. შჯამოთ AEF, კჯამოთ BD, სჯამოთ C. ანუ რამ] და F. რამ] — B. მსუათ A, ვსუათ BD, სუათ CEF. ნუცა] ანუ F.

7, 4 შიდა გიც] შინა შენსა ABDEF, გიც თუალსა შენსა C.

⁵ აღმო-ლა-იღე C. დირე CD. ეგე — BDEF] იგი : C. იხილო ABCDEF. აღმოღებაჲ A. ~ წუელი აღმოღებად F. წუელი C.

⁶ მიხტემთ ABCDEF. სიწმიდსა B] + ჩემსა ABDEF. დაუგებთ : ADE, დაუღებთ BCF. თქუესა D. ღორთა] + ნუუკუე (ნუკუე D) დათრგუნონ (დათგუნონ B) იგი ფერკითა მათითა ABDEF, + რამთა არა დათრგუნონ იგი ფერკითა მათითა C. მოგვეკეს : მოვეკენ BF. განგებთ-ქლეს : განგებთვენ ABDEF.

შვი1

- ღაახუღებთ მარგა
 ღლიტსა თქნსა წუე ღორ
 ღთა] და მოგექცენ და
 ღანგ]ხეთქდენ თქნ
 7. ღხოთხოვდით და მოგე
 ღცეს თქნ] ხე]ძოიებდით
 ღღა ხპოთ ხირეკ
 ღღით] და განგეღოს თქნ

შხრ2

8. რ-ყ-ღი რ-ღი ხითხოვენ
 მიიღის და რ-ღი ხეძი
 ებს პოვის და რ-ღი
 ხირეკს განხეღის
 9. ხიყოს მე ვინ თქნგანი
 კაცი რ-ღი * ხთხოვდეს
 ძმ თვისი პურსა
 ქვაჲ ნუ მიხცესა
 10. მას | ანუ თუ
 თეეზსა ხთხოვდეს

შხვ2

- გუელი ნუ მიხცესა
 11. შკუეთუ თქნ უ
 კეთურთა ხიციით
 ნიჭისა კეთილისა მი
 ცემაჲ შვილთა მათ
 თქნთა რაოდენ
 არა ხუფრომს მა
 მამან თქნმან

შხვ1

- ხეცათამან მოხცეს
 კეთილი რ-ღნი ხთხოვ
 დენ მას
 12. ყ-ღიეუ რამცა გნება
 ეს რამცა გიყვეს
 თქნ კაცთა ეგრეტა
 თქნ ხყოფდით მათა
 მიმართ რ-ეგრე არს
 შეუღი და წინაწარ
 მეტყუელნი
 13. შეეიდოღეთ იწროსა

შხრ1

მას ბჭესა რ-ფარ

7 ხ-ითხოვდით AC, ითხოვდით BDEF. ეძიებდით ABCDEF. პპოთ ACDF, პპოთ BE. ირკელი ABCDEF.

8 ხითხოვენ ჟ, ითხოვდეს ABDEF, ითხოვენ C. მოიღოს ABCDEF. ხეძიებს ჟ, ეძიებდეს ABDEF, ეძიებნ C. პპოს AF, პპოს BE, პპოს C, პპოთ D. ხირეკს ჟ, ირკელს ABDEF, ირკენ C. განეღოს ABDEF, განეღოს C] + მას ABDE.

9 ხ-იყოს C. ხიყოს-მე ვინ] ანუ ვინ არს ABDEF. თქვენთაგანი C. რომელსა ABCDEF. ჰსთხოვდეს AB, სთხოვდეს CDEF. თსი] მისი ჟ, თსი C. ~ ნუ ქვაჲ BF. მიჰსცეს A, მისცეს BCDEF.

10 ანუ თუ] გინა ABDEF. ჰსთხოვდეს AB, სთხოვდეს CDEF. ~ ნუ გუელი BF. მიჰსცეს A, მისცეს BDEF, მისცეს C] + მას ABCDEF.

11 იციოთ ABCDEF. ნიჭისა კეთილისა მიცემაჲ] მისაცემად A, მისაცემელი კეთილი მიცე-
 მად BDEF. კეთილისა C. მათ] — ABCDEF. თქვენთაჲ ჟ C. რადენ CF. არა] — ABDEF.
 უფრომს ACEF, უფრომს BD. მოსცეს ABCDEF] + მათ C. სთხოვენ A, ჰსთხოვდენ BF,
 სთხოვდენ CDE.

12 ყოველი ABDEF. რამცა] რომელი ABDEF. გნებაეს] გინდეს ABDEF; + თქვენ
 ABDF. რამცა ჟ] რა ABDEF. გიყონ ჟ ABDEF. თქვენ] — B. ეგრეთა A, ეგრეთა EF.
 ჰყოფდით ACDE, ჰყვიოთ BF. მათდა C, იმათ D. ესრეთ AE, ესრეთ BDF. წინაწარმეტყუელი ჟ.

13 შევიდოღით ჟ, შევედ A, შევედით BEF, შევიდეთ D. იწროსა მას] იწროსაგან ABDEF.
 ბჰისა ABDEF. ფართო] ვრცელ ABDEF. ბჰე D. ვრცელ] ფართო ABDEF. რომელსა ABDEF]
 — ჟ. მიგიყუანის ჟ, მიჰყავს ABDEF, მიიყვანის C. წარსაწყემეღელსა B. მრავალ C] + არიან
 რომელნი CDE. შევლენან — ჟ] ვლენან BCF. მიერ — ჟ] მის ABDEF.

* ასეა.

- თო არს ბჭმ და ვრ
 ცელ არს გზად რ⁻ნ
 მიხიყვანის წარსა
 წყმედელად და მ
 რავალნი შეველენან
14. მიერ | რ⁻ იწრო არს
 88v2
 ბჭმ და წულილ გზ¹აღ¹
 რ⁻ნ მიხიყვანის ცხ¹ოვ¹
 რებად და მცირედ ¹ა¹
 რიან რ⁻ლთა პოონ¹ნ¹
 იგი
15. ხეკრძალენით ცრ¹უე¹
 წინაწარმეტყუელ¹
 თა მათგან რ⁻ლ¹ნი ¹მო¹
 ვილოდიან თქ¹ნდა
 სამოსლითა ცხ¹ოვ¹არ¹
 88r2
 ბადთა ხ⁻ შინაგან
 არიან მგელნი მტ¹ა¹
16. ცებელნი | ნაყოფი¹ სა¹
 მათისაგან ხიცნე¹თ¹
 იგინი
 მონუისთული¹ან¹
- ეკალთაგან ყურ
 'ქენი' ანუ კურ¹ოხს¹.
 A-80, 16r1
 თავთაგან ლელუ
 17. შ⁻ნ ხემან კეთილმან
 ნაყოფი კეთილი გა
 მოიღ¹ის¹ ხ⁻
18. .
 88v1
 ჯერკუალსა კეთი
 ლისა ნაყოფისა გა
 19. მოღებად | ყ⁻ლი ხ^მ
 არა ნაყოფისა კე
 თილისაა მოხიკუე
 თოს და ცეცხლთა
 20. დახედვას | აწ უ
 18r2
 კუე ნაყოფისა მა
 თისაგან
 21. არა მრქუას

¹⁴ რ⁻ ე⁻რიგი ABDEF. ბეე D. წულილ საქორველ ABDEF. რ⁻ი A¹BDEF. მიიყვანებს ABDEF, მიიყვანის C. ცხორებასა ADEF, ცხოვრებასა B, ცხოვრებად C. მცირედნი ABDE. რომელნი ABDE. რომელთა პოონ იგი მას შინა F. პპოვებენ A, პოიან C, პპოვებენ DE. პოონ იგი ელენან მას შინა B. იგი მას ADE.

¹⁵ ეკრძალენით ABDEF, ხეკრძალენით C. ცრუ-წინაწარმეტყუელთა მათგან ქ¹ ცრუ-წინაწარმეტყუელთაგან ABDEF. ცრუ -C. თქუენდა — B. სამუსლითა A. არიან იყვენ ABDEF. მგელ ABDEF. მტაცებელ ABDEF) + ხოლო ქ.

¹⁶ ნაყოფთა ADEF) საქმეთა B. მათთაგან ABDEF. იენნეთ ABCDEF. მო-წუ-ისთული-ან — ქ¹ ნუჯუე შეკრიბიან (შეიკრიბიან E) ABDEF. ლელუ C) + ეგრეცა ADE, + ესრეთ BCF.

¹⁷ გამოიღენ C, გამოიღოს EF.

¹⁸ ჯერკუალსა ხენეშსა ABDEF. ~ ნაყოფისა კეთილისა ACDE, ნაყოფი კეთილი BF. გამოიღებად ყოფად F.

¹⁹ ყ⁻ლი ხ^მ... ნაყოფისა მათისაგან ყოველმან ხემან რ⁻ნ არა (არა — A) გამოიღოს (ცოს B) ნაყოფი კეთილი, მოკუეთოს და ცეცხლსა დაედვას ABDEF. არა) + გამოიღებელი C. მოიკუეთოს C. დაედვას C.

²⁰ აწ უკუე ნაყოფისა მათისაგან საქმეთა მათთაგან ABDEF.

²¹ მრქუა C. ო¹ო (2) + და ABDEF. იგინი C.

მე ო ო ო შევიდეს
იგ'ი

იგი კაცსა მას ბრძენ
რსა

18v1

22.

28v2

სახელი

თა შენითა ვწინაწ
არმ'ეტ'ყუელებლით
და სახელითა შენითა
ემშაკთა განვას
ხემლით და სახელი
თა შენითა ძალთა
მრავალთა ხუჭმოლეთ.

28r1

23. მაშინ ხრქა მათ ედ
არასადა გიცოდენ
თქნ განმეშოვრენით
ჩემგან ყლნი მოქმედ
ნი უშჯულოებისანი

24. ყნ რნ ისმინეს სიტყუა
ნი ესე ჩემნი და ყუ
ნეს იგინი ხემსგავსოს

25. თუსი კლდესა... | და
გარდამოკდა წუშაი
და წარმოხეცნეს მლი
ნარენი და ქროდეს
ქარნი და ხეცნეს სახლ
სა მას და ვერ დახე
ცა რ დამყარებულ
ხიყო იგი კლდესა ზა

28r2

26. და ყლსა რლსა ხესმენ
სიტყუანი ესე ჩემნი
და არა ყენეს იგინი
ხემსგავსოს იგი კაც
სა ცოფსა რნ აღაშშ
ნა სახლი თუსი მქუშა

27. სა ზა | და გარდამოკ
და წუშაი და აღდგეს
მდინარენი და ქრო
დეს ქარნი და ხეცნეს

18v2

სახლსა მას და დახრე
ცა და ხიყო დაცე

28. და ხიყო რეს წარხას
რულნა იუ სიტყუა

²² ეშპანი B. განესხენით B, განუსხემლით C. ძალნი BF, ძალსა C. მრავალნი BF, მრავალსა C. ვიქმოლეთ ACDE, ექმნენით B, ექმნენით F.

²³ მაშინ და მას ეამსა შინა (შინა — A) ADE, მას ეამსა BF. ვსრქუა ABDF, ჰრქუა C, ვრქუა E. არასადა] არა ABDEF. გიცინი ADEF, გიცინი B, გიცინოდენ C. თქნ — DE. განმეშოვრენით ქ ACDE. უშჯულოებისანი BDE, უსჯულოებისანი C.

²⁴ ესე] — ქ. ჩემნი] — ქ ABDEF. ყენეს ABDEF, ყუენეს C. ემსგავსოს ABCDEF. მას] — C. ბრძენსა] გონიერსა ABDEF. თუსი] — ქ.

²⁵ გარდამოკდეს ADE. წუშანი ADE. და] — BF. წარმოხეცნეს C] აღდგეს ADE, მოვიდეს BF. და] — BF. ქროდეს] ანქრევედეს C. და] — B. ხეცნენ ქ, ეცნეს C] ეყუეთენ ABDEF. ვერ] არა ABDEF. დაეცა ABDEF, დაეცნეს C] + იყო ADE. დამყარებულ] დაფუძნებულ ABEF, დაფუძნებულ D. იყო ABCDEF. იგი] — ABF.

²⁶ ყოველმან რომელმან ABDEF. ისმინეს ABDEF, ესმენ C. ჩემნი] — ABDEF. ემსგავსა B, ემსგავსოს CF] მსგავს არს ADE. კაცსა] + მას BF. აღაშენა CDEF. თუსი C. სახლ ქ. ქუშასა ADEF, მქუშასა C.

²⁷ წუშაი C. და] — BF. აღდგეს] მოვიდეს ABDEF. და] — B. ქროდეს C. და] — B. ხეცნეს — ქ, ეცნეს C] ეყუეთენ ABDEF. სახლსა] — ქ. მას] ამას ქ. და დახეცა] დაეცა ქ, დაეცა ABDEF, დაეცნეს C. და] — ქ. იყო ABCDEF.

²⁸ იყო ABCDEF. რეს] ვითარცა F. წარასრულნა C] დაასრულნა ABDEF. იუ] + ყოველნი ესე B. ესე] — B. უკურდა C] განუკურდებოდა ABDEF. სწავლა] მოძღვრება ABDEF.

ნი ესე ხუკურდა ერ
სა მას სწავლად იგი
29. მისი | რ¹ ხიყო იგი

58r1
სწავლად მათა კელ
მწიფე და არა ე^რ
მწიგნობარნი მათნი

8. 1-12

1. და რ¹ ეს გარდამოვი
ლოდა იგი მიერ მითი

2. 'გან'
ბოკლებ¹ული თავუა
ნის ხცემდა მას და

58v1

ხეტყოდა ო¹ გინდეს
თუ შემძლებელ ხარ
განწმედად ჩემდა

3. და 'მი¹ყო კელი შეხახო
მას ი³ და ხრქ¹ა

და

58r2

4. და ხრქ¹ა მას ი³ ხეკრ
ძალე ნუვის ხუთხ

რობ ა¹დ მივედ და უ
'ჩუ¹ენე თავი შენი მლ
დელსა და შე¹წირე¹ მს
ხუერპლი შენი |ბრ¹
ძანა საწამებე

5. და რ¹ ეს შევიდა კაფარ
ნაუმდ მოხუცდა

58v2

მას ასისთავი ხევედ

6. რეზიოდა მას | და ხეტ

ყოდა ო¹ო ყრმაღ

ჩემი ძეს 'სახლ¹სა შინა

ჩემ¹სა¹ დაჯსნილი და

ძურძურად ტანჯული

7. და ხრქ¹ა

¹ იყო ABCDEF. იგი] — C. იგი სწავლად მათა... მათნი] სწავლად იგი (იგი — B) მისი მათა მიმართ, ვითარცა-იგი ვის აქუნ კელმწიფებაღ (~ კელმწიფებაღ აქუნ BF) და არა ე^რ-იგი (ე^რ E) მწიგნობარნი მათნი და ფარისეველნი (და ფარისეველნი — BF) ABDEF. ე^რ] ვითა C.

8, ¹ რაჟამს C] — F. დამოვიდოდა C] გარდამოქდა ADE. იგი — B] რაჟ იგი F.

² განბოკლებული] კეთროვანი ვინმე მოუქდა ABDEF; + და C. თაუჟანის-კემდა A, თაუჟანის-სცემდა B, თაუჟანის-სცემდა CDEF. ხიტყოდა ქ] ეტყოდა ABCDEF. გინდეს თუ] უაეთუ გინდეს ABDEF. შემძლებელ ხარ] ძალ გით ABDEF. განწმედა ჩემი BDEF.

³ მიყო — ქ. და მიყო... და ხ¹რქა] და მიყო კელი მისი (თესი BF) ი³ და (და — BDEF) შეახო მას (მას — DE) და ჰრქუა ABDEF. შეახო C. მას ი³ და ხ¹რქა] — ქ. ჰრქუა C.

⁴ და] — C. ჰრქუა ABCDEF. ეკრძალე C] იხილე ABDE, იხილ¹ F. ნუ ქ. უთხრობ ABCDEF. მივედ] წარვედ ABDEF. ხუჩუენე ქ. მლდელსა... საწამებელად მათდა] — ქ. მლდელ-თა DEF. მსხუებლი C] შესაწირაჲი ABDEF. მათა ABDEF.

⁵ რ¹ეს შევიდა] შე-რამ-ვიდა ABEF, შე-რამ-ვიდა D; + იგი ABCDEF. კაფერანუმად ქ. კაფერანუმად B, კაფერანომად C, კაფარანომად E. მოუქდა ABCDEF. ასისთავი] + ერთი ADE. ევედრებოდა ABCDEF.

⁶ ეტყოდა ABCDEF. ყრმაღ] მონაღ ABDEF. ძეს-ქ] დაცემულ არს ABDEF. დაჯსნილი] განრლუული ABDEF. და] — C. ძურძურად C] ძნიაღ ABDEF. ტანჯული] იგუემების ABDEF; + იგი DE.

⁷ და] — ქ ABDEF. ხრქ¹ა — ქ] ჰრქუა ABCDEF.

58v1

8. იგი | მეტყუელმან ა
სისთავმან და ზრქა
ო-ო არა ღირს ვარ ვ-რ
მცა სართულსა ჩემ
სა ქუეშე შემოხუედ
ა-ღ

ყრმ

ამ იგი ჩემი

9. რ-მეცა კაცი ვარ და
საბრძანებელად ჩემი

58r1

და არიან ერისა კაც
ნი და მას ზურქე
წარუედ და წარვიდის
და მონასა ჩემსა
ზუბრძანა * ყაე ესე
და ყვის
10. სესმა რამ ესე ი-ვს და
ზუკურდა და ზრქა

58v2

რ-ლნი იგი შეხუდგეს
ამენ გეტყუ თქ-ნ არცა
ი-შლსა შოერის ესოდე
ნი სარწმუნოებამ
მიპოვნიე'ს

11. ხ-გეტყუ თქ-ნ მრავალ

ნი მოვიდენ მზის აღ
მოსაყალით და და
საყალით და ინაქ
იღგან აბრაჰამის

58r2

თანა და ისააკის
თანა და იაკობის თა
ნა სასუფეველსა ში
12. ნა ცათასა | ხ-ნა
შობნი იგი სასუფე
ველისანი განხითხინენ**
ბნელსა მას გა
რესკნელსა მუნ

10. 3-39

17r1

3. და ბართლომე თომა
და მართეოზ მეზუერე

იაკობ ალფესი და ზე

ბედე რ-ლსა ზერქუა

4. თადეოზ | სიმონ კა

* მეტყუელმან მოუგო ABCDEF. ასისთავმან + მან ADE, მან ასისთავმან C. ჰრქუა ABCDEF. ვარ + მე B. ვ-რმცა რათამცა ACDEF, რათა B. ~ ქუეშე ჩემსა F. ქუეშე BE. შემოხუედ B. ყრმაჲ მონაი ABDEF.

* და საბრძანებელად... ერისა კაცნი კელწიფებასა ზედა და მქონან ჩემ ქუეშე (ქუეშე E) ერისაგანნი ADE, კელწიფებასა ქუეშე და მქონან ჩემ ქუეშე (ქუეშე F) ერისა (ერისაგანნი F) კაცნი BF. ~ ვარქე ამას AE, ვარქე მას BDF, ამას ჰრქუე C. წარვიდის + და სხუასა მოუედ და მოვიდის ABCDEF. უბრძანი C] — ABDEF. ყაე ქმენ ABDEF. ყვის ქმნის ABDEF.

¹⁰ ესმა ABDEF, ხ-ესმა C. დაუკურდა ABDEF. დაუკურდა C. ჰრქუა ABCDEF] + მათ ADE, + ერსა მას BF. რომელი იგი შეხუდგეს] — F. იგი — B. შეუდგეს ACDE] მისდედეს B; + მას ABD, + მათ E. ამენ მართლიად C. გეტყუ C. არცაღა AC. ისრაელსა B. შს ABCDEF. ~ ეპოვე ესეთთარი სარწმუნოებამ B. სარწმუნოებამ DE. მიპოვნიეს ეპოვე ADEF.

¹¹ გეტყუ C. თქ-ნ + რ-ABF. მოვიდენ — ABDEF. და + მზის DE. დასაყალით + მოვიდოლიან ABDEF. ინაქ-იღგან ინაქ-იღგმიდენ ABDEF. აბრაჰამის AC. და] — E. ისააკის ABCDE. და] — C. შინა] — ABDEF.

¹² ნაშობნი ძენი ABEF, ძენი იგინი D. სასოფეველისანი E. განითხინენ ABDEF] — C. 10, 3. ბართლომე AB. მართეოზ F. მეზუერე ABEF. ზებედე] ლებეოზ ABDEF. ლებეოს C. ხერქუა ეყოლა ABCDEF. თადეოზ ჯ, თადეოს EF.

⁴ კანანალი D. კარიოტელი ჯ, ისკარიოტელი ABDE. მიხტა] განსცა ABCDEF.

* ასეა. ** ხელნაწერშია: განითხინენ|ნენ.

ნანელი და იუდა სკა
რიოტელი რ^ნცა მიხცა
იგი

5. მსე ათორმეტნი წარავ
ლინნა ი^ნუ ხამცნებდა

2211

მათ და ხეტყოლა გ^რზა
სა წარმართთა¹ სა¹ * ნუ
მიხუალთ და ქალაქ
სა სამარიტელთასა
ნუ შეხუალთ

6. ბ^დ მივედით ზუფრომს
ხ^ნ ცხოვართა მათ წარ
წყმედულთა სახლისა

1718

7. ი^ნშლისათა | რ^ნუს მიხვ
ლოდით ქადგებდით
და ზიტყო¹ დეთ¹ ე^დ მოა
ხლებულ არს სასუ

8. ფეველი ცათაჲ | ს
ნეულთა განხკურ
ნებდით განხოკლე
ბულთა განხწყმედ
დით ეშმაკთა განხ
ქდიდით უსასყიდ

2218

ლოდ მოგიდებოეს უ
სასყიდლოდცა მიხ
ცემდით

9. ნუ მოხილებთ ოქრო
სა ნუცა ვეცხლსა
ნუცა სპილენძსა¹
სარტყელთა თქ^ნთა
10. ნუცა გუ¹ღაჲ¹ გზასა

1711

ნუცა ორი კუარ
თი ნუცა კამლი ნუ
ცა არგა¹ნი¹ რ^ნ ღირს
არს მოქმედი საზრ
დელისა თვისისა

11. რ^ნლსა ქალაქსა შეხვ
დეთ რ^{ან}უ დაბასა
გამოხიკითხეთ რ^ნლი
მას შინა ღირს ზიყოს

37

2211

გამოსლვადმდე

12. ხ^ნ რ^ნუს შეხვდოდით სა
ხლსა მოხიკითხეთ
იგი და ზთქეთ მშუდო
ბაჲ სახლსა ამას

⁵ ამცნებდა ADE, ამცნო BCF. ხეტყოლა] სქუა ABCDEF. გზასა] + მას F. მიხუალთ B] ხუალთ C. და] — E. შეხუალთ B.

⁶ ბ^დ] — C. უფრომს ABCDEF. მათ] — BC.

⁷ რ^ნუს მიხვლოდით ქ] და მო-რამ-ხვდეთ (-ხვდეთ B, -ხვდეთ C) ABCDEF. ზიტყო-დით ქ, იტყოდეთ ABCF, ეტყოდეთ DE. ე^დ] რ^ნB.

⁸ სნეულთა] უძღურთა CF. განხკურნებდით ABCDEF. განხოკლებულთა] კეთროვანთა ABCDEF. განწყმედდით A, განსწყმედდით BCEF, განწყმედით D. განხცდიდით] განახებდით ABCDEF. უსყიდლოდ ქ. მიგიდებოეს ACDE, მიიღეთ BF. უსასყიდლოდმცა ქ, უსასყიდლოდ E. მისცემდით A, მისცემდით BCDEF.

⁹ მოიღებთ AEF, მიიღებთ BD, მოიგებთ C. ვეცხლისა D. ნუცა სპილენძსა — BD] ნუ-ცა რვალსა AEF, ნუცა სპილენძისა C. სპილენძისა ქ.

¹⁰ გუდლაჲ] ვაშკარანსა ABDEF. გზასა] + ზედა ABDEF. ორსა ABDEF. კუართი] სამოსელ-სა ABDEF. კამლთა ABE, კამლი C, კამლსა DF. არგანი] კუერთისა ABFE, კუეთსსა D. ღირს არს E. მოქმედი] მოქმედი ABFE, მოქმედი D. საზრდელისა] სასყიდლისა ABDEF.

¹¹ — ანუ რომელსა დაბასა (დაბაღსა D) შეხვდეთ ADE, — ანუ დაბასა შეხვდეთ BF, გამოიკითხეთ ABCDEF. რ^ნლი მას შინა] ვინ ABDEF. ღირსი ABF. იყოს ABCDEF. გამოს-ლვადმდე B, გამოსლვადმდე C] + მიერ D.

¹² ხ^ნ] და ABDEF. რაგაჲს C] — ABDEF. შე-რამ-ხვდეთ A, შე-რამ-ხვდეთ BDEF. სახლსა] + მას ABDEF. მოიკითხეთ ABCDEF. თქეთ ABCDEF.

* ხელნაწერშია: წარმართთა.

13. და თუ ღირს ხიყოს
სახლი იგი მოვედინ
მშუღობაჲ იგი მას ზა

48r1

ნებ თქნ ვა ცხოვარ
თა შოერის მგელთა
ხიყენით თქნ მეცნი
ერ ვა გუელნი და
უმანკო ვა ტრედნი

უკუეთუ არა ღირს
ხიყოს მშუღობაჲ იგი
თქნი თქნდავე მოხი
ქეცინ

74. ხრნ არა შეგიწყნარნეს
არცა ისმინნეს სიტყ
უანი თქნნი რეს გა
მოხულოდით მიერ
სახლით ანუ ქალაქით
დახიყარეთ მტურეი

17. ხეკრძალუბოდეთ კაც
თაგან რ მიგცუნენ
თქნ კრებულსა და
შოერის ურაკა
რაკთა მათთა გ

22r3

15. ფერკთა თქნთაჲ | ა
მენ გეტყუ თქნ ულხი
ნის ხიყოს ქუეყა
ნაჲ სოლომისაჲ და
გომორისაჲ დღე სა
მას საშუკლისასა
ვე ქალაქი იგი
16. აჰა ესერა მე მიგავლი

51v1

18. გუემდენ თქნ | და წინა
შე მსაჯულთა და
მეფეთა წარგიდგინ
ნენ თქნ ჩემთვის რსა
წამებელად მათა
და წარმართთა

19. ხრეს მიგცემდენ თქნ
ნუ ხზრუნავთ

48r3

ერმე ანუ რასამე
ხიტყორდით. რმიგ
ცეს თქნ

13 და] — D. თუ] უკუეთუ AB EF, უკუეთუ D. — იყოს სახლი იგი ღირს ADEF, სახლი იგი ღირს იყოს B. იყოს C. მივედინ B. იგი] თქუნენ ABDEF; + თქუნენ C. მას] მათ B. ზა] + და BDE. ღირსი F. იყოს ABCDEF. იგი] — ABDEF. მოიქეცინ ABCDEF.

14 ხ] და ABDEF. რ. ნ] უკუეთუ ვინმე ADE, უკუეთუ არაჲინ BF. შეგიწყნარნეს] + თქუნენ ABDEF, + თქუნენ და C. სიტყუათა C. თქუნეთა C. რაჲემს C] — ABDEF. გამო-რაჲ-ხუდეთ AEF, გამო-რაჲ-ხუდოდეთ B, გამო-რაჲ-ხუდოდეთ D. ანუ] გინა მიერ ABDEF. დაიყარეთ C] განიყარეთ ABDEF. ფერკთაგან CDE. თქუნეთა CD.

15 ამენ] მართლიად C. გეტყუ C. უმოლხინის A, უმოლხინეს BDEF, ულხინულეს C. იყოს ABCDEF. ქუეყანაჲ] + იგი ABDEF. სოლომისა F. მას] — C. სასყელისასა CD.

16 ესერა მე] — BF. თქნ] — A. შს ABCDEF. იყენით ABCDEF. თქნ] უკუე BF. უმანკო] უბიწო BF.

17 ეკრძალუბოდეთ ABDEF, ხ ეკრძალუბოდეთ C. მიგცემდენ ABDF. თქნ] — AD. კრებულსა C] + მათსა F. შს ABCDEF. ურაკარაკთა] შესაკრებულსა ADEF. შესაკრებულთა B. მათსა ADEF. გუემდენ] გტანყიდენ ABDEF.

18 წინაშე] — BF. მსაჯულთა] შთავართა AB EF. მსაჯულთა და] — D. მეფეთა C] + წინაშე B. წარგიდგინენ] მიგყვანენ ABDEF. თქუნენ] — A.

19 ხ — DE] და ABF. მიგცუნენ ABDEF. ჰზრუნავთ AB EF, ჰრუნავთ CD. ერ-მე] ვითარ ABDEF. რასა-მე] რასა ABDEF. იტყოდეთ A, იტყოდით B, იტყოდით CDEF. მოგცეს ABE, მოგეცეს DE.

20.

51r1

ელტოდეთ მერმესა
ამენ გეტყვ თქ^ნ ვერ
დახასრულოთ ქა
ლაქები ი^ნშლისაჲ მო
სლვადმდე ძისა კა
ცისა

51v2

21. რ^ნ მიხცეს ძმა^ნმან¹

24. არა არს მოწაფე
ხუფროს მოძღუ
48v2

რისა თუსისა არცა
მონაჲ ხუფროს
ო^ნლისა თუსისა

25. ქმა არს მოწაფისა
ხიყოს თუ ვ^ა მოძ
ღუარი თუსი და მო
ნაჲ იგი ვ^ა ო^ნლი თუსი
სადა მამასახლისსა
ბე¹ლზებულით¹ ხხა
ლოდეს რაოდენ ხუფ

48v1

22. ბულ ყ^ნლთაგან სა
¹ხ¹ელისა ჩემისათუს
ხ^ნ რ^ნ დაითმინოს იგი
სრულიად ცხოვრდეს
23. ხ^ნ რ^ნ ჟს გდევნიდენ თქ^ნ
ქალაქსა ამას ში
¹ნა¹

51r2

როს სახლეულთა მის
26. თა | ნუ გეშინინ მათგან
რ^ნ არა არს დაფარულ
რ^ნლი არა გამოცხადნეს
არცა საიდუმლოჲ
რ^ნლი არა გამოჩინდეს¹
27. რ^ნლსა გეტყვ თქ^ნ ბნელ
სა თქუთ ნათელსა

[უკუე¹]

თუ მიერცა [გდევ¹]
ნიდენ ვ^ნე თქ^ნ წარხი

²¹ რ^ნ — BF. მიხცეს A, მისცეს BCDEF.

²² ~ სრულიად იგი C. ცხოვრდეს CDEF.

²³ ხ^ნ — BDEF. ქალაქსა ამას შინა¹ ამირ ქალაქით ABDEF. უკუეთუ C. უკუეთუ... მერმესა¹ და მიერცა თუ გდევნიდენ თქუენ, ელტოდეთ სხუად კერძო BDEF. გდევნიდენვე ჟ. ვ^ნე — C. წარხივტოლით ჟ, წარხივტოდეთ C¹ + მიერ C. მერმეცა ჟ. ამინ ქ¹ მართლიად C. დაასრულოთ ABCDEF. მოსლვადმდე C. მოსლვადმდე ძისა კაცისა¹ ვ^ნდმ ძმ კაცისაჲ მოვიდეს B, ვიღრემდის ძმ კაცისაჲ მოვიდეს DE, ვ^ნდე ძმ კაცისაჲ მოვიდეს F. კაცისაჲსა C.

²⁴ მოწაფე D. ხუფროსსა ჟ, უფროს B, უფროს ACDEF. არცა-ღა C. ხუფროსსა ჟ, უფროს ABCDEF.

²⁵ მოწაფისაჲ D¹ + მის უკუეთუ ABDEF. იყოს ABCDEF. თუ — ABDEF. იგი¹ თუ იგი იყოს E. სადა მამასახლისსა ბელზებულით¹ უკუეთუ სახლისა უფლისა ბელზებულით (ბერზე-ბულით ADE) ABDEF. ბერზებულით C. მხადოდეს BEF, ხადოდეს CD. რაჲდენ CDF. უფროს B, უფროს ACDEF. სახლეულთა¹ + მათ C.

²⁶ ნუ¹ ნუუკუე BDF. მათგან¹ მათა BDEF. დაფარული ჟ ABDEF. რომელ C. გამოცხად-ნეს¹ გამოჩინდეს და ABDEF, განცხადნეს C. საიდუმლოჲ D. გამოჩინეს ქ¹ გამოცხადნეს DE, განცხადნეს BF.

²⁷ რ^ნლსა გეტყვ თქ^ნ ბნელსა¹ რომელი რაჲ (რაჲ—BF) გქუენ თქუენ (თქუენ—D) ბნელსა შინა, თქუენ ABDEF. ბნელსა¹ + შინა C. თქუთ E. ნათელსა¹ + შინა ABDEF. რ^ნლი ABDEF¹ რაჲჲს C. გესა A¹ + თქუენ DE. ქალაგეთ DE¹ + მას C. ერდოთა ABEF, ერდოსა D.

- 48r1
და რ^ლ ყურთა გესმეს
ქადაგებდით ერლო
ებსა ზ^ა
28. ღა ნუ გეშინინ მათგან
რ^ლთა მოწყუდნენ კო
რცნი თქ^ნნი ხ^ს სულ
თა თქ^ნთა ვერ შემ
ძლებელ ხიყვნენ მოწ
ყულად
ა^დ გეშინოდენ ხუფ
- 40v1
როჲს რ^ლსა კელ ხე
წიფების სულთაჲ კორ
ცითურთ წარწყმე
დად გეჰენიასა შიდა
29. არა ორი სირი ერთის
დანგის განზიციდის
და ერთიკა მათგა
ნი არა დავარდის
- 48r2
ქუეყანასა ზ^ა თუ
ნიერ მამისა თქ^ნისა
30. ს^ლ თქ^ნი თავისა თმა
ნი ყ^ლნი განრაცხილ
31. არიან | ნუკუე
- გეშინინ რ^ლ პრავალ
თა სირთა ზუმ
ჯობს ხართ თქ^ნ
32. მ^ნ რ^ნ აღმიაროს მე
წ^{შე} კაცთა აღვი
- 40v2
არო იგი მეცა წი
ნაშე მამისა ჩემი
სა რ^ლ არს ცათა
შინა
33. ხ^ს რ^ნ უვარ მყოს
მე წ^{შე} კაცთა უ
ვარ ვყო იგი მეცა
წ^{შე} მამისა ჩემისა
- 48v1
რ^ლ არს ცათა შინა
34. ნუ ხგონებთ ე^დ მო
ვედ მიფენად მშუ
დობისა ქუეყანა
სა ზ^ა არა მოვედ
მიფენად მშუდო
ბისა ა^დ მახულისა
35. რ^ლ მოსრულ ვარ
განყოფად კაცი
სა მამისაგან და

²⁸ რ^ლნი C] + იგი C. მოსწყუდნენ C. კორცთა თქ^ნთა C. თქ^ნენნი] — F. სულისა A. სულისა BF, სულსა DE. თქ^ნეთთა] — ABDEF. შემძლებელ-უდნენ C] კელ-წიფების ABDEF. მოწყუდელ] მოკლელ ABDEF. გეშინოდენ] + მისა ABCDEF. უფროს ACDEF] — B. რ^ლი ABDEF. კელ-წიფების C] შემძლებელ არს ABDEF. სულისა ABDE, სული F. და კორცთა ABDEF. შიდა] შინა ABDEF.

²⁹ ანუ არა ABDEF. ერთის დანგის] ას არის BF. განისცილებს ABDEF, განიციდის C. ერთი C. დავარდების ABDEF.

³⁰ თქ^ნენნი BCF. თავისაჲ თმანი D. ~ თმანიკა თავისანი B. თმანიკა CEF. განრაცხილ] აღრაცხილ C.

³¹ ნუკუე] ნუ ABDEF. გეშინინ] + მათა BF. უმჯობს AB, უმჯობს CDEF. თქ^ნ] — AD.

³² აღიაროს ABEF, ამიაროს C. მე] ჩემდამო ABEF, ჩემდა მომართ D. ~ მეცა აღვიარო იგი ABDEF. რ^ლ არს ცათა შინა] ზეცათაჲსა ABDEF.

³³ ხ^ს] და ABDEF. უვარ-ყოფ ქ. იგი] — ქ. რ^ლ არს ცათა შინა] ზეცათაჲსა ABEF, ზეცათაჲსა D.

³⁴ კგონებთ ABCDEF. მოვედ] + მე AC. მშუდობისა C.

³⁵ მოსრულ ვარ] მოვედ ABDEF. კაცი D: მამისაგან] + თვისისა ABDF. მამისა თვისისაგან C. ასული ABDEF. დედისა თვისისაგან C. და] + ძის CDE. ცოლისა] სძლი ABF. ცოლი DE. დედათლისაგან] + თვისისა ABDEF.

- 40r1
ასულისა დედისა
გან თვისისა და 'ცო'
ლისა დედათილი
36. საგან | და ხუყე
ნენ მტერ კაცისა
სახლეუნი თხნი
37. რ⁻ლსა ხუყუარ
დეს მამად თხი
43v2
გინა თუ დედაი თუ
სი ჩემსა ხუფროს
იგი არა არს
ჩემდა ღირს
და რ⁻ლსა ხუყუარ
- დეს ძმ თხსი გინა ა
სული ჩემსა ხუფ
როს იგი არა არს
ჩემდა ღირს
38. და რ⁻ნ არა აღილოს
- 40r2
ჯუარი თხსი და შე
მომიდგეს მე იგი არა
არს ჩემდა ღირს
39. რ⁻ნ პოოს თავი თხსი
წარიწყმიდოს იგი
და რ⁻ნ წარიწყმიდოს
თავი თხსი ჩემთეს პო
ოს იგი

11. 3—14, 25—30

- 00v1
3. 'მოწაფეთა'განნი | და ხრქ⁻ა მას
შენ ხარ მომავალი
იგი ანუ სხუასა
მოველოდით
4. მიხუგო ი⁻ჲ და ხრქ⁻ა |
მათ მიე'ელით და
ხუთხართ იოჰა
ნეს რ⁻ლ გესმის და
ხხედავთ
5. ზრმანი ხხედევენ მკე
- 00r1
- ლობელი ელენან
განბოტებულნი
განწმიდნებთან
და 'ყ'რუეთა ხეს
მის მკუდარნი
აღდგებიან ჳირ'ე'
ულთა ხეხარების
6. და ნეტარ არს რ⁻ლი
- 00v2
არა დაპკოლდეს ჩემ
და მომართ

³⁶ იყენენ ACDE. ~ მტერ იყენენ BF. კაცისა | მამასახლისისა DE.

³⁷ რ⁻ რ⁻ლსა E. უყუარდეს ABCDEF. თხსი — ABF. გინა | ანუ ABDEF. თუ — ABDEF. თხსი — AB. უფროს ACDEF, უფროს B | + ჩემსა AB. ~ არა არს იგი ჩემდა ღირს B. უყუარდეს ABCDEF. შე C. თხსი — BF. გინა | ანუ BF; + თუ C. ასული | + თხსი CEF. ~, უფროს ჩემსა B. უფროს ACDEF.

³⁸ და | არა C. შემომიდგეს | მომდევნეს B.

³⁹ პოოს B | მოიპოოს AD, მოიპოვოს EF. ჩემთეს | + მან ABCDEF. პოოს BE.

11, 2. მოწაფეთაგანნი | მოწაფენი მისნი ABCDE. მოწაფენი თხნი F.

³ კქა ABCDEF. მას | ABDEF. ხარა ACDEF.

⁴ მიხუგო ი⁻ჲ და ხრქ⁻ა | ხ⁻ ი⁻ჲ მიუგო და კქა ABDEF. მიუგო C. ჳრქუა C. უთხართ ABCDEF. იოჰანს A, იოჰანეს BC, იოჰანეს DEF. რ⁻ლი ABDEF. გესმა DF. ჰხედავთ AE, ჰხედავთ B, ხედავთ CD | იხილეთ F.

⁵ ხხედევენ | აღიხილვენ ABCDEF. განბოტებულნი C | კეთროვანნი ABDEF. განწმიდნებთან BDEF. და | ADE. ყრუთა ABCDEF. ესმის ABCDEF | + და ABDF. აღდგებიან | + და C. ჳირეუელთა | და გლახათა ABDEF. ეხარების ABCF | ხარებულ არს DE.

⁶ დაპკოლდეს ADF, დაპკოლდეს BE | სტეს C.

7. ხ⁷ ეხენი რამ წარვიდეს , 78v1
 იწყო ი⁷ იოპანსა
 მიმართ რამსა ვა
 მოხუდით უდაბ
 ნოდ ხილვად ლერწ
 მისა ქარისაგან შერ
8. ყულისა | ა⁷ დ რამ
 სა გამოხუდით
 86r2
 ხილვად კაცისა ჩრჳ
 ლითა სამოსლითა 'შე'⁷
 მოსილისა
 აჰა ესერა რ⁷ ლნი ჩრული
 თა სამოსლითა
 შემოსილ არიან სახლ
 თა შინა სამეუფო
 თა არიან
 86r1
9. ა⁷ დ რამსა გამოხუ
 დით ხილვად წინაწარ
 მეტყუელისა ჰე გეტ
 ყუ თქ⁷ ნ და ხუმეტს
 ხ⁷ წინაწარმეტყუელი
 სა
10. რ⁷ ესე არს რ⁷ ლისათუს
 წერილ არს აჰა ესე
 რა წარვაეღინო ან
 გელოზი ჩემი წ⁷ შე შენ
- 78v1
 სა რ⁷ ნ განხზადნეს
 გზანი შენნი წ⁷ შე პირ
 სა შენსა
11. ამენ გეტყუ თქ⁷ ნ არა
 აღდგომილ არს ნა
 შობთაგანი დედა
 თამ ხუფრომს იო
 ჰანეს ნათლის მცე
 86r3
 მელისა ხ⁷ ხუმეირმ
 სი სასუფეველსა ცათა
 სა ხუფრომს
 მისა არს
12. რ⁷ ღლითგან იოჰანეს
 ნათლის მცეველისაჲთ
 ე⁷ ე აქამომდე სა
 სუფეველი ცათამ
 ხიიძულების და რ⁷ ლ
 ნი ხიიძულებდენ
 78v2
13. რ⁷ ყ⁷ ლნი წინაწარმეტ
 ყუელ⁷ ნი⁷ და შჯული
 ე⁷ ე იო⁷ ჰანესა⁷ მღ⁷ ე
 წინაწარმეტყუე
- 7 ხ⁷ და ე⁷ ა ABDEF. რამ — ABDEF. ი⁷ ე] + სიტყუად ერსა მას ABDEF, + სიტყუად
 C. იოპანსა მიმართ] იოვანსსთუს A, იოპანესთს BC, იოვანესთს DEF. გამოხუდით B.
 უდაბნოდ] — BF, უდაბნოსა DE. შერყუელისა] რორინებულისა C.
 8 გამოხუდით B. ხილვად] — BF. შემოსილითა D] შემეკლისა C; + რ⁷ BE. ~ სამოს-
 ლითა ჩრულითა ADE. სამოსლითა] — C. შემოსილ] მოსილ ACDE. სამეუფოთა] მეუფეთასა
 C.
 9 გამოხუდით B. წინაწარმეტყუელისა C. 30 C. გეტყუ C. უმეტს A, უმეტეს BDEF]
 უფროს-და C. ხ⁷] — ABCDEF.
 10 რ⁷ ლისათუს] + იგი C. ესერა — C] + მე E. წარვაეღინებ C. ანგელოზნი ჩემნი A,
 ანგელოზსა ჩემსა C. წ⁷ შე] + პირსა C. რ⁷ ნ] და C. განხზადნეს ABDEF, განხზადნის C.
 გზამ შენნი C. პირსა] — B.
 11 ამენ] მართლიად C. ნაშობთაგანი] შობილი C. დედათასა A, დედათაგანი C. უფროს
 ACDEF, უფროს B. იოვანე ADE, იოპანესა BC, იოვანესა F. ნათლის-მცეველისა D. უმეირმ-
 სი AB, უმეირმის CDEF] + იგი CDE. სასუფეველსა] + მას შინა C. უფროს ABCDEF.
 მისსა DF.
 12 რ⁷ და C. ღლითგან] დღეთა მათგან C. იოვანე AE, იოპანე B, იონე D, იოვანე F. ნათ-
 ლის-მცეველისათა C. ე⁷ ე] — C. მოქამდე C. იძულების ADE, იიძულების BF, ეიძულების
 C. რ⁷ ლნი ხიიძულებდენ] მძღაერნი C. იძულებდენ ADE, იიძულებდენ B, იიძულებდენ F.
 13 სჳული C. ე⁷ ე] — C. იოვანესამდე ADEF, იოპანესამდე C.

14. ლებდეს | და უკუე
თუ გნებავს შეწყ
ნარების იგი არს ელია

84v1

25. ἄβρძენსთაგან და მეცნიერ
თა და გამოუც
ხადე ესე ჩჩელთა

26. ჰე მამათ რ^ა ესრე სათ
ნო ხიყო შენ წინაშე

27. მ^ალივე მომეცა მამი
სა ჩემისა მიერ და
არავეინ იცის ძმ გარ
ნა მამამან და

† ი †

78r1

ცის გარ^ანა * ძემან
და რ^ალისაა ხუნ
დეს ძესა გამოცხადების

გამოუცხადოს
28. მოვედით ჩემდა
ყ^ალნი მამურალნი
და რ^ალთა ტურთი
მამივე გეტურთა

84v2

და მე განგისუენო თქ^ნ

29. აღიღეთ უღელი ჩემი
თქ^ნ ზ^ა და ისწავეთ
ჩემგან რ^ა მშუდ ვარ
და მდაბალ გული
თა და ხპოთთ გან
სუენებაა სულთა
თქ^ნთა

30. რ^ა უღელი ჩემი ტკბილ
არს და ტურ^ათი^ა

78r2

მცირე არს

12. 1, 14—38, 49—50

1. მას ჟამსა შინა წარ

მოვიდოდა ი^ა ღღე
სა შაბათსა ყანო
ბირსა მათსა ზ^ა
მოწაფეთა მისთა
შეხეშშია და იწყეს
მუსრვად თავისა

42r1

i4. წარწყმიდონ იგი ზ^ა ი^ა გუ
ლისხმა ყო და განხე
შოვრა მიერ და წარ
ვიდა

15. ღა მიხედვდა მას
ერი მრავალი და გან
კურნა ივინი ყ^ალნი

¹⁴ და] — D. უკუეთუ] თუ CE. შეწყნარებად CE. აგე C] + თავადი C. ძელია C.

²⁵ გამოუცხადი C. ჩჩელთა C.

²⁶ ესრეთ ACEF, ესრეთ D. სათნო-იყო ABCEF, -იყო D.

²⁷ მომეცა] + მე ABCDEF. ~ მიერ ჩემისა F. და] — BF. ძემან DE. რ^ალისა B. უნდეს ABCDEF. ძისა D. გამოუცხადოს — C] + მას B.

²⁸ მამურალნი A, დამამურალნი C. და რ^ალთა... გეტურთა] და ტურთ-მომივინი E. მამივე AB. მე] — B. განგისუენო C.

²⁹ ააღეთ C. პპოთ ACDF, პპოთ BE. თქუენთაა ABEF.

³⁰ ტკირთ BEF.

12, 1. წარვიდოდა ABCDEF. დღსა E. შაფათსა C. შეეშშია ABCDF. მოსრვად E. თავსა ABDEF.

¹⁴ წარწყმიდეს C. ზ^ა] და C. ი^ა] + ვითარ C. გულისხმა-ყო CD. და განხეშოვრა მიერ და წარვიდა] წარვიდა მიერ C. განეშორა ADEF, განეშორა B. მიერ] — D.

¹⁵ მიხედვდა A. მისდევდა BDEF, მისდევდეს C. ერის მრავალი C. განკურნა ABCDEF. იგი CE. ყ^ალნი] — D.

* ხელნაწერშია: განა.

16. და ხაშქნო მათ რა
 არა გამოაცხადონ
17. იგი | რა აღხესრუ
 41v1
 ლოს თქმული იგი
 ესაია წინაწარმეტ
 ყუელისად რლსა ზიტ
18. ყეს | აპა ესერა მო
 ნამ ჩემი რლი მე სათ
 ნო ვიყავ საყუა
 რელი ჩემი რლი ხთანეს
 სულსა ჩემსა
- 42r2
 დაედა სული ჩემი
 მის ზა რდა საშარ
 თალი წარმართთა
19. მიხუთხრას | არა
 კდებოდის არცა
 ლაღადებდეს არცა
 ხესმეს ვის უბანსა
 ზრა] კმაღ მისი
20. ლერწამი შემუსრ
 ვილი არა განტე
- 41v2
 ხოს და პატრუი
 ბნდუნვარშ* რარა
 დაშიტროს] ეემდი]ს
 გამოილიონს! ძლევაქღ
21. საშქელი|და |სა
 ხელსა მისსა წარ
 მართნი ზესვიდენ
22. მაშინ მოხგუარეს
- 42v1
 მას ეშმაკეული ბრ
 მაღ და ყრუა და
 განკურნა იგი ეღ
 ყრუა იგი და ბრმაღ
 ხხეღვიდა და ზიტყო
 და
23. და განხუკერღ
 ბოღა ერსა მას და
 ზიტყოღეს ნუუ
 კუე ესე არს ძმ ღსი

¹⁶ ამცნო ABDEF] შექრისხნა C. გამოუცხადონ D.

¹⁷ აღესრულოს ABCDEF. თქმული D] სიტყუა C. წინაწარმეტყუელისა C. რლსა ზიტყეს] თქმული C. იტყეს ABDEF.

¹⁸ მონაი] ძე A, ძმ C. მე სათნო... ჩემი] გამოვიჩიე C. სათნო-ვიყავ] + და E: რომელ C. ზთანეს ABCDEF. საშარალნი C. წარმართთა F] + მან DE. მიუთხრას ABDEF, მიუთხრანენ C.

¹⁹ კდებოდის A, უკდებოდის CDE. ესმეს ABCDEF. უბანთა ABDEF, უბნებსა C. ზა] — C.

²⁰ შემუსრელი] დასხერილი C. განტეხოს] შემუსროს C. ბდუნვარშ A, მბნდუნვარშ BE, მდუნვარე D, ბდინვარშ F] აღნთებული C. დაშრტეს C. ვიღრემღ B, ვიღრემღე F. სასყელი C.

²¹ ესვიდენ ABCDF, ესვიდეს E.

²² მოკუტარეს ABDEF, მოართვეს C. — ბრმაღ იგი და ყრუა ADE. ყროა D. ჰხეღვიდა BF. — იტყოღა და ჰხეღვიდაცა (ხეღვიდაცა D) ADE, იტყოღესცა და ხეღვიღესცა C. იტყოღა B, იტყოღა F.

²³ განხუკერღებოღა ABDEF] დაუკურღებოღა ყოველსა C. — მას ერსა C. იტყოღეს ABCDEF. ნუუკუე] ნუშყა C. არს] + ქრისტე C. ძმ] + იგი C.

* ასეა.

41r1
24. ხ⁻ ფარისეველთა მათ
ვ⁻ა ხესმა ესე ზიტყო
ღეს ესე არა გან
ხასხამს ეშმაკთა
გარნა ბელზებული
თა მთავრითა
მით ეშმაკთაითა

25. იცოდნა ი⁻ვ ზრახ¹ვა¹

42v2

ნი გულისა მათისანი
და რ¹ხ¹რ¹ქ¹ა მათ ყ⁻ლი
მეუფებად რ⁻ლი გან
ზევლთის თავსა თუს
ხა მოოკრდის და
ყ⁻ლი ქალაქი გინა სახ
ლი რ⁻ლი განზევლთის თა¹ვ¹
სა თუსსა ვერ დახეშტ

26. კიცოს | და უკუე
თუ ეშმაკი ეშმაკ

41r2

თა განხასხამს თავ
სა თუსსა განზევლთა
ვ⁻რ მტკიცე არს¹ მეუ
ფებად მისი

27. ღა უკუ¹ეთუ მე¹
ბელზებულთა გან
ვასხამ ეშმაკთა
ძენი თქ⁻ნნი რ⁻ა გან

40r1

ხასხმენ ამისთვის
იგივე* მსაჯულ თქ⁻ნ

28. ღა ხიყენენ | უკუე
თუ მე სულითა ღ⁻ათა
გან¹ხეასხამ*¹ ე¹შ¹მაკთა
მომეხიწია თქ⁻ნ ზ⁻ა
სასუფეველი ღ⁻ა
29. ანუ ვ⁻რ ვის კელ ხეწი
ფების სახლსა ძ
ლიერისასა შესლვად

60v1

ღა ჭურჭერი მისი გა
მოლებად უკუე
თუ არა პირველად
შეკრას ძლიერი იგი
და მაშინდა სახლი

30. მისი იავარ ვოს | რ⁻ლი
არა არს ჩემ თანა
იგი მტერი ჩემი არს

24. ვითარ C. ესმა ABDEF] ის¹ლეს C. ესე] — რ. იტყოდეს ABDEF] თქუეს C. არა] არა-
რათთ C, არათთ DE. განასხამს ABDEF] განჰდის C. ეშმაკთა] + მათ C. გარნა] — C. ბერ-
ზებულთა ADE.

25. იცოდნა ADEF, იცოდნა B] ვითარ ცნა C. ზრახვია C] + იგი ABCDEF. გულისა მა-
თისანი] მათი C. და] — C. პრქუა ABCDEF. სამეუფოთა C. რ⁻ლი] — C. განვეთის ABDEF,
გავეთლი C. თავსა თუსსა] თავსა ზ⁻ა მისსა C. ალოკრდის C, მოუკრდის F. გინა] ანუ C. რ⁻ლი
— C. განვეთის ABDEF] განყოფილი C. თავსა] + ზ⁻ა C. დაემტკიცოს ABF, დაემტკიცოს
DE] დაღვეს C.

26. უკუეთუ] თუ C. ეშმაკსა C. განასხამს ABDEF] განჰდის C. თავსა] + ზ⁻ა C. განვე-
თა ABDEF] გავეთლ არს C. ვ⁻რ] ვითარზე BF. მტკიცე E. ვ⁻რ მტკიცე არს] ვითარზე უკუე
ეგოს C. მეუფებად] + იგი C.

27. და] — C. უკუეთუ C. ბერზებულთა ADE. განასხამ] განეჰვლი C. ძინი D. რ⁻ა] რ⁻ლი-
თა C. განასხმენ ABCDEF. ამისთვისა DF. იგინივე ABDEF, იგინი C. თქ⁻ნდა იყენენ ABCF]
გექმნენ (გექმნებთან E) თქუენ DE.

28. მე] — C. განასხამ ABEF, განვხამ D] განეჰვლი C; + მე C. მო-მე-იწია ABDEF]
უკუე მოწიველ არს C. სასუფეველი] + იგი C.

29. ვ⁻რ] ვ⁻რ-ზე C, ვითა F. ვის] ვინ C. კელ-წიფების ABDEF] უძლის C. ~ შესლვად
სახლსა ძლიერისისა C. ჭურჭელი ADEF, ჭურჭრისა C. მისისა C. გამოლებად] იავარის-ყოფთა
C. უკუეთუ] ვიღრე C. მაშინ ADE. სახლი] + იგი C.

30. ~ ჩემ თანა არა არს C. ~ ჩემდა მტერი არს C. შეჰკრებს ABCDEF. განახნეეს
ABCDEF.

* ასეა. **ხელნაწერშია: გახეასხამ.

40r2

და რ¹ლი არა შეხკ
რებს ჩემ თანა იგი
განხაბნევს

31. ამისთვის გეტყვ თქ¹
ყ¹ლი ცოდვად და გმ
ობად მიხეტეოს კაც
თა ხ¹ სულისა წმი
დისა მგმობარსა
არა მიხეტეოს

32. და რ¹ნ თქ¹ას სიტყუად

50v2

მისა კაცისათუს
მიხეტეოს მას ხ¹
რ¹ნ თქ¹ას სულისა
წმიდისათუს არა
მიხეტეოს მას არცა
სოფელსა არცა მერმესა

33. ანუ ყავთ ხმ იგი
კეთილ და ნაყოფიცა

40v1

მისი კეთილ ანუ ყა
ვთ ხმ იგი ხენეშ და
ნაყოფიცა მისი ხ¹ე¹
ნეშ რ¹ ნაყოფისა¹ გან¹
ხმ საცნაურ არს

34. ნაშობნო იქედნეთა

ნო ვერ კელ გეწიფე

ბის რ¹კეთილისა სიტყ

უად რ¹ თქ¹ნ უკეთ
ურნი ხართ რ¹

50r1

ნამეტაეისაგან გუ
ლისა პირი ხიტყვს

35. ქეთილმან კაცმან
კეთილისაგან სა
უნჯი¹სა¹ გამოიღის
კეთილი რ¹და ბორ¹ოტ
მან რ¹ბორო¹
ტისა¹გან¹

40v2

გამოიღის ბოროტი

36. ხ¹ მე გეტყვ თქ¹ნ ყ¹ლი სიტ.
ყუად უქმი რ¹ლსა
ხიტყოდთან კაცნი
მიხტენ მისთვის სიტ
ყუად დღესა მას
37. საშჯელისასა რ¹ სიტ,
ყუათა შენთაგან
განხმართლდე და
სიტყუათა შენთა

50r2

გან დახისაჯო

38. მაშინ მივიეთმეხუ
გეს მწი¹გნობართა
განთა¹

³¹ ყოველივე C. მიეტეოს ABCDF, მიეტევის E. სულისათუს C. წმიდისა] — C. მგმო-
ბარსა] გმოზა ABCDEF. მიეტეოს ABCDF, მიეტევის E] + კაცთა ABDEF.

³² და] + ყ¹ლმნ DE. რ¹ნ თუ ვინმე C. მისათუს ADEF. კაცისა ADEF. მიეტეოს (2-ქერ)
ABCDF, მიეტევის E. არცა — A] + ამას ABCDEF. ს¹ფლსა] სასუქენესა C.

³³ ხეშ C, ხე DF. ხეშ C. ხე D. ხმნეშ F] ქერკულ C. ნაყოფი C. ხენეშ] ქერკულ C.
ხე D] + იგი ABDEF. არს] იქმნის C.

³⁴ ვერ] ვითარ BC, ვ¹რ-მე F. კელ-გეწიფების] უძლოთ C. რ¹ ხ¹ F. ნამეტნავისაგან DE.
იტყეს ABCDE, იტყენ F.

³⁵ გეტყვ C. სიტყუად C. უქმი] ცუდი C. რომელი C. იტყოდან ABEF, იტყენ D] თქ¹-
ან C. კაცთა C. მოხტენ A, მოხტენ BCDEF. ~ სიტყუად მისთვის ABEF. სარჩელისასა D, სახ-
ჯელისასა C.

³⁷ სიტყუათა შენთა D. განხმართლდე ABCDEF. სიტყუათა შენთაგან] სიტყუათაგან B.
დაისაჯო ABCDEF.

³⁶ მი-ვიეთმე-უგებს ABDEF] მიუგებს C; + მას რომელთამე C.

- 262r1 50. ნი ჩემნი | რ რ ნ ყოს ნე
 ბაი მამისა ჩემისა
 ზეცათამისა იგი არს
 ძმაი და დაი და დე
 დაი
49. რ ძმანი ჩემნი | და მიყო
 კელი მისი მოწაფეთა
 თუსთა და თქა აპა
 დედაი ჩემი და ძმა

13. 1—14, 50—58

1. მას დღესა შინა გა
 247v1
 მოვიდა იუ სახლისა
 მისგან და დაჯდა
2. ზღუწს კიდესა | და შეკრ
 ბა მისა ერი მრავალი
 ეე შესლუადმდე მისა
 ნაუად და დაჯდო
 მად და ყლი იგი ერი
3. ზღუს კიდესა დგა | და
 252r2
 ხეტყოდა მათ მრ
 ვალსა იგავით და ხქა
 მსერა გამოვიდა მთეს
4. ვარი თესვად | და თეს
 ეასა მას მისსა რლი
 მე დაეარდა გზასა
 ზა და მოვიდეს მფ
 რინეულნი ცისანი და
 შეჭამეს იგი
5. და სხუაი დაეარ
 247v2
 და კლდოვანსა ზა
- სადა არა ზიყო მიწაი
 მე
 და
6. და
7. .
 252v1
 ეკალნი და შეაშთეეს
 იგი
8. და რლიმე დაეარდა
9. ხასხენ ყურნი სმე
 247r1
 რად
10. და მოხუტდეს მოწა
 ფენი და ზრქეს მას
 რამსათუს იგავით ზეტ

¹⁹ მისი] თესი AF. თუსთა] — A. ჰრქუა D.

²⁰ ზეცათამისა DF. ძმაი] + ჩემი ADE. და] — C. ~ დედაი ჩემი და დაი ჩემი ADE. დე-
 დამ] + ჩემი F.

13, 1 დაქდა] + იგი BDEF. ზღუს C.

² ეემდმ C. შესლუადმდმ B] შესლუად C. ნაუად] — A. ~ და დაქდომად (+ მისა D)
 ნავსა შინა DE. ზღუს C. კიდესა] + მას E.

³ ეტყოდა ABCF] იყო იესუ სიტყუად DE. მათა DE. მრავალსა] — DE. იგავსა F.
 ჰრქუა ABCF, თქუა DE. აპა ვსერა DE.

⁴ კლდესა CE. ზა] — D. იყო ABCDEF. მიწაი] + ფლ ABCDEF.

⁷ ~ ეკალნი აღმოსცნდეს (აღმოსცენდეს D) AD, ეკალნი იგი აღმოსცენდეს E.

⁸ რლიმე] სხუაი ADE.

⁹ ასხენ ABCDEF.

¹⁰ მოხუტდეს ABCDEF. მოწაფენი] + მისნი BDEF. ჰრქუეს BCDEF] ეტყოდეს A.
 ეტყუ ABCDEF.

<p>11. ყუ მათ ბ⁻ ი⁻ ზ ბრქ⁻ა
მათ რ⁻ თქ⁻ნდა მიცე
მულ არს ცნობად
საიდუმლოა სასუ
252v2
ფეველისა ცათაისაი
ბ⁻ მათა არა მიცემულ
არს</p>	<p>თაი და [ღრჭენაი კბილ
თაი
51. ბრქ⁻ა მოწაფეთა
ეხე ყ⁻ლი
[მას ჰე
52. ი⁻ო და ბრქ⁻ა მათ
248r1</p>
<p>12. რ⁻ რ⁻ლ⁻სა¹ ბ⁻ა¹ქუნდეს
მიხეცეს და მიხე
მატოს [და] რ⁻ლ⁻სა [ა]
რა ხაქუნდეს...
იგი ხაქუნდეს [მოვებე]
ლოს მას</p>	<p>ამისთვის ყ⁻ლი მწიგ
ნობარი [რ⁻ლი მოწა
[ფთ] არს სა
[ს⁻უფეველსა ცათა
სა
მსგავს არს კაც
სა სახლისა რ⁻ნ
გამოილის* საუნ</p>
<p>13. ამისთვის იგავით ხუცტ
247r2
ყუ მათ რ⁻ ხხედ⁻ვენ¹
და არა ხხედვენ და
ხესმის და არა</p>	<p>261v2
ჯისაგან თვისისა ა
ხალი და ძუელი
53. და ხიყო რ⁻ეს დახას
რულნა ი⁻უ იგავნი
ესე წარმოვიდა მიერ
54. და მოვიდა მამუ
ლად თესა და ხას
წაებდა
შესაკრებელთა მათ
თა ვ⁻დ განხუ</p>
<p>14. და აღხესრულე[ბის]¹
მათ .
261v1</p>	<p>53. და ხიყო რ⁻ეს დახას
რულნა ი⁻უ იგავნი
ესე წარმოვიდა მიერ
54. და მოვიდა მამუ
ლად თესა და ხას
წაებდა
შესაკრებელთა მათ
თა ვ⁻დ განხუ</p>
<p>50. საქუმლისა მას ცეც
ხლისასა მუნ ხი
ყოს [ტიროსილი] [თ⁻უალ</p>	

¹¹ კრქა ABCDEF. მოცემულ ABCDEF. საიდუმლოა B. ცათაი D. მათა CD. მოცე-
ბულ D.

¹² აქუნდეს ABCDEF. მიეცეს ABCDEF] + მას AC. და მიემატოს] — F. მიემატოს
ABCDEF] + მას B. აქუნდეს (2-ჯერ) ABCDEF. მო-ვე-ელოს ABCDEF. მას] მისგან ADE.

¹³ ვეტყუ ABCDEF. ჰხედვენ ABCEF, ხედვენ (2-ჯერ) D. და] — BDF. ესმის ABCDEF.

¹⁴ აღხესრულეების ABCDEF.

⁵⁰ მას] — F. იყოს ABCDEF. თუალთაი] — BCF.

⁵¹ ბრქა მოწაფეთა — C] და ჰქა მათ იესუ ADE, ჰქა იესუ BF. 30 C.

⁵² და] ხოლო მან C. ჰქა ABCDEF. მათ] + იესუ DE. რ⁻ლი მოწაფე... არს] დამოწა-
ფეშბული C. მოწაფე D. არს] + იგი ABDEF. სახლისა] მამასახლისისა C; + ი⁻ა ABDEF.
რ⁻ნ] + იგი C. საუნწისაგან] სფასისა C. თვისისაგან C. — ძუელი და ახალი ABDEF.

⁵³ იყო ABCDEF. დასრულნა ABDEF, დაასრულა C. იგავები C. წარვიდა BCF.

⁵⁴ მამულსა ADE] სოფლად C. თესა ADE. ასწაებდა ABCDEF. შესაკრებელსა D] +
შს ABDEF. მათა] მათსა D. ე⁻ლ] და C. განუკრებლადა ADE, განუკრებლადა BF, და
უკრებლადა C. იტყოდეს ABCDEF. სიბრძნე CD. ესმ C.

* ხელნაწერშია: გაგამოილის.

- 248r2
 კურდებოდა მათ
 და ხიტყროდეს¹ ვი
 ნამ არს რსიბრძ
 68 ესე და
55. ანუ არა ესე არს
 ზურომის მის
 ძმ ანუ არა
 დედასა მისსა
- 258r1
 ზრქვან მარიამ
 და ძმანი მისნი ია
 კობ² და იოსე³ და
 სიმონ და იუდა
56. და დანი მისნი არა
 ყ⁴ლნი ჩ⁵ნ შოვრის არი
- რან⁶ ამი
 57. სა ესე ყ⁷ლი | და დაბრ
 კოლდებოდეს მის
 თუს
- 248v1
 ხ⁸ ი⁹ ზრქ¹⁰ა მათ არა
 არს წინაწარმეტ
 ყუელი შეურაცხ
 გარნა სოფელსა თუს
 სა სახლსა შინა
58. თუსსა | და არა
 კმნნა მუნ ძალნი მრა
 ვალნი რურწმუ¹¹
- 258r2
 ნოებისა მათისათუს

14. 1—10, 22—35

1. მას ეამსა შინა ხეს
 მა პეროდეს ოთხთა
 მათ სამთავროთა
 მთავარსა პა¹²შბავი¹³
2. ი¹⁴ჯსთუს | და ზრქ¹⁵ა მო
 ნათა თუსთა ესე
 არს იოჰანე ნათლის
 მცემელი იგი აღდგო
 მილ არს მკუდრეთით
- 248v2
 და მისთუს ზიქმნე
 ბიან ძალნი ესე მის
 თანა
3. რ¹⁶ პეროდე მაშინ შეიპყ
 რა იოჰანე და შებორ
 კილა და საპყრობი
 ლედ შეაყენ¹⁷ა პერო
 დიამსთუს ცოლისა

⁶⁵ არსა DE. ზურომის ABCF. მისი იგი C. ანუ] — C. ანუ არა დედასა მისსა] და დედა-
 სა მისსა (მისა D) ADEF. მისსა] ამისსა B. პრქვან ABDEF. ~ მარიამ პრქვან C. ძმთა მისთა
 C.

⁵⁶ არა ყ⁷ლნი... არიან] ყოველნი ჩუენ შს არი არიან E. შს ABDF] თანა C. არიან
 BF. ამისა] ამისი DE. ~ ამისა ყოველი ესე C. ყოველი] — DE.

⁵⁷ და] + ყოველნი DE. დაპკოლდებოდეს B, დაბრკოლდებოდეს D, დაპკოლდებოდეს
 E] სტებოდეს C. მისთუს] მისა მიმართ ACE, მისაა მიმართ D. პრქვა ABCDEF. წინასწარ-
 მტუჯული C. ~ თუსსა სოფელსა DEF] + და ABCDEF.

⁵⁸ კმნა D. ურწმუნოებისა ABDE.

14, 1 ესმა ABCDEF. პეროდეს A, პეროდეს CD. ოთხთა მათ... მთავარსა] ჩოროროდსა
 C. მათ] — E. პაშბავი] ლამბივი D. ი¹⁴ჯსი AEF, ი¹⁵ჯსი CD.

² პრქვა ABCDEF. ~ იოჰანე ნათლის-მცემელი არს ADE, ~ იოჰანე არს ნათლის-მცე-
 მელი C. იოჰანე BF. მკუდრეთით A. ამისთუს A. მისთუს... ესე მის თანა] ამისთუს ძალნი იგი
 იქმნებიან მისგან C. იქმნებიან ABDEF.

³ პეროდე D. იოჰანე ABCDEF. და] — ACDE. შებორკილა] + იგი C. საპყრობილეს
 BF. ~ შეაყენა იგი საპყრობილესა ADE, შეაყენა საპყრობილედ C. ეროდიამსთუს DE. ფილი-
 პეს ACDE, ფილიპსსა B, ფილიპესისა F. თუსისაჲსა C] მისისა AB.

268v1
ფილიპოს ძმისა თუ
სისა*
4. რა ხეტყოდა მას იოჰან
ნე არა ჯერ არს შენ
და ვა რმტა გესუა
5. იგი ცოლად | რა ზუნ
და ლათუ მისი მოკლ
ვაჲ ად ზეშინოდა ერი
სა მისგან რა ვა წინაწარ
მეტყუელი

240r1
6. ღა ვა შობისა დღე
ნი ი ხიყენეს ჰეროდე
სნი როკეილა
წკეროდიაჲსი
შორკერის და ზინდა ჰე
როდეს როკეაჲ იგი
7. მისი|. ფი
ცით აღზუთქუა
263v2

მას მიცემად რაჲ
8. ცა ხითხოვოს | ხა
იგი წინაჲსწარ ბი
რებულ ხიყო დედი
საგან რთუსისა და
ზრქა
ქა ლანკლითა | თავი
იოჰანე ნათლის მცე
მეწლისაჲ

9. ღა ლათუ შეწუხ
240r2
ნა მეფე მის
ოუს და მის თანა
მეინაქეთა ბრძა
ნა მიცემად იგი
10. მას | და მიაელი
ნა და მოზხუეთა
თავი იოჰანეს სა
ჰერობილესა შინა
20r1

22. ვემდის განხუტე
ოს ერი
23. ღა ვა განხუტევა
ერი იგი აღვიდა მ
თასა ლოცუად თუ
საგან და შერაჲმ
წუხრდა მარტოჲ
24. ხიყო მუნ | რა ნავი
იგი განშოერებულ
ხიყო ქუეყანით
18v1

25.

სღვით ზღუასა ზა

⁴ ეტყოდა ABCDEF. იოჰანე ABCDE, იოჰანე F] + ედ ADE. ვა რმტა გესუა იგი ცოლად | ცოლუბაჲ მაგისი C. გესუა] + შენ ADE.

⁶ უნდა ABCDEF. ად — AB] და C. ეშინოდა ABDEF, შეეშინა C. მისგან] მის BF.

⁸ და ვა] ხოლო რაჲჲსი C. ~ იყენეს დღენი შობისა ADE. იყენეს BF, იუუენეს C. ჰეროდესნი A. ეროდიაჲსი DE. შს ACDEF] + მათსა ADE. სინდა ABCDEF. ჰეროდეს A. აღუთქუა ABCDEF. ითხოოს AD, ითხოვოს BEF, სთხოოს C.

⁸ წინაჲსწარ] წინაჲ D. ბირბულ C. იყო ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. ლანკლითა AB, ლანკლითა F. იოჰანე ACDEF, იოჰანესი B.

⁹ შე-ლათუ-წუხნა ABCDEF. მეფე DF. ~ თანა მეინაქეთა მათთვის ADE, თანა მეინაქეთა მისთა F.

¹⁰ მიაელინა D. მოკუეთა BCF, მოკუეთეს ADE. იოჰანეს ACDEF. საჰერობილეს C.

²² ვიღრემდე ABCDE. განუტეოს ABCF, განუტევეოს DE. ერი] + იგი ABDEF.

²³ განუტევა ABCDEF. იყო ABDEF] იოჰანე C.

²⁴ განშოერებულ ACDEF. იყო ABCDEF.

²⁵ ზღუასა] + მას AF. ზღუასა ზა] — C.

ხელნაწერშია: თუსისისა.

- 2012
26. ხ⁻ მოწაფეთა ვ⁻ა იხი
 ლეს იგი ვიდოდა რამ
 ზღუასა ზ⁻ა შეპრ
 წუნდეს და თქ⁻ეს ვ⁻დ
 საოცარ რამე არს
 და შიშისაგან და
 ლად ყვეს
27. შეყსეულად ზეტყო
 და მათ ი⁻ჯ და ზრქ⁻ა
 კაღნიერ ხიყენით
- 1912
- მე ვარ ნუ გეშინინ
28. მ⁻იხიზუგო | პეტრე და
 ზრქ⁻ა ო⁻ო | უკუე |
 თუ შენ ხარ მიბრ
 ძანე მე მი⁻სლვად შენ
 და წყალთა ამათ
29. ზ⁻ა | ზ⁻ მან ზრქ⁻ა
 მ⁻ოველ და გარდა
- 2011
- ვიდა ნავით პეტრე
 და ვიდოდა წყალთა
 ზ⁻ა და მოვიდა ი⁻ჯა
30. სა | და ვ⁻ა იხილა
 ქარი იგი ძლიერი შეხე
 შინა და იწყო დათ
 კმად ლალად ყო
 და თქ⁻ა ო⁻ო მიკსენ მე
31. შეყსეულად ი⁻ჯ გან
 ყო კელი ზუპყრა
- 1911
- მას და ზრქ⁻ა მას
32. .
- 33.
- 2012
- და თავყუანის ხცეს
 მას და ზეტყოლეს
 ჭეშმარიტად ძმ⁻ღ⁻მ
34. ხარი შენ | და განვი
 დეს და მოვიდეს კ⁻
 უყყანასა მას გე
 ნესარეთისასა
35. ღა იცნეს იგი კაც⁻თა⁻
 მათ მის აღვილისა
 თა და წარავლინეს
- 1912
- ყ⁻ლსა მას ხანახ
 რეხსა |

26 მოწაფეთა) + მათ ADE. რამ] + იგი D. ზღუასა C] + მას BF. საოცარ ABCDEF. შიშისაგან] შიშისა მისგან C. ლალატყვეს C.

27 ხ⁻ შეყსეულად DE. ეტყოდა ABCDEF. პრქუა ABCDEF. იყენით ABCDEF.

28 მოეგო ABCDEF. პეტრე E. ჰქა ABDEF, რქუა C] + მას ABCDEF.

29 მან] იესუ D. პრქუა ABCDEF. გარდავიდა] გარდამოვიდა BF, გამოვიდა DE. ~ პეტრე (პეტრე E) ნავით ABDEF. და] — C. წყალთა] ზღუასა B; + მათ F. მოვიდოდა BF. ი⁻ჯსა CD.

30 შეეშინა ABCDEF. დანთქმად ABCDEF] + და ABCDE. ლალატყო CD.

31 და შეყსეულად ABDEF. ი⁻ჯ — ABDEF. კელი + თესი იესუ ADE. უპყრა ABCDEF. პრქუა ABDEF, თქუა C. მას — ABCDEF.

32 თავყუანის-სიცეს A, -სიცეს BCDEF. ეტყოდეს ABCF, იტყოდეს DE. ხარ ABCF.

33 მოვიდეს BF. გენსარეთისასა D.

34 ავი] — F. მათ] — F. წარავლინეს C] წარვიდეს ADE.

15. 7—14, 28—32

- 87v1 რ^ა ფარისეველთა არა
ხესმა სიტყუა იგი
დაბრკოლდეს
7. წინაწარმეტყუელა
თქ^ნთეს ესაია და თქ^ნა
8. შრი ესე ბაგითა მათი
თა პატივ მცემს
მე ხ^ე გულნი მათნი
შოვრა^ნდ^ი განშოვრე
ბულ არიან ჩემგან
9. ამაოდ მსახურე
ბენ მე . . ხასწავებენ
მოძღურებასა და
- 88r1 მცნებასა კაცთასა
10. ღა მოხუწოდა ერ
სა მას და ხეტყო
და მათ ისმინეთ
და გულისხმა ყავთ
11. არა თუ პირად შე
მეაღლი შეხაგინებს
კაცსა
- 87v8
12. მაშინ მოხუცდეს
მოწაფენი მისნი და
ხრქ^ეს მას ზუწყია
13. ხ^ე თაუადმან ხრქ^ეა
ყ^ელი ნერვი რ^ალი არა
დახნერგა ^ნმას
მან ჩემგან ზეცა
- 88r8 თამან ძირითურთ
აღზიფხურეს
14. ხ^ე ზუტევეთ მ^ეათ^ი ბრმანი
არიან და წი^ნ ნამძ^ი
ლუარნი ბრმათა
ნი ბრმა ბრმა
სა თუ წინახუძლ
უნ და ორნი
- 78r1
28. შენი გეყავენ შენ ვ^ეა
გნებაეს და განხიკუ
რნა ასული იგი მისი
მიერ ჟამითგან
29. ღა წარმოვიდა მიერ
ი^ე და მოვიდა ზღუს

15, 7 წინაწარმეტყუელება BCF.

⁸ მათითა პატივ მცემს^ი ხოლო მაღიდებს C. გული მათი C. შორად ADEF] — C. განშორებულ ADEF. არს C. ჩემგან] — DE.

⁹ და ამაოდ E] ცუდად C. ასწავებენ ABCDEF. მოძღურებასა D] + და მცნებასა B. და] — C. კაცთა A.

¹⁰ მოხუწოდა ABCDEF. ეტყოდა ABDEF] პრქუა C. გულისხმა-CD.

პირით DE. პირად შემავალი^ი რომელი შევალს პირით C. შეაგინებს ABCDEF] + იგი C. კაცსა] + არამდ პირით (პირით — D) გამომავალი შეაგინებს კაცსა ABDEF, + არამდ რომელი გამოვალს პირისაგან, იგი შეაგინებს კაცსა C.

¹² მოხუცდეს ABCDEF] + იესუს ABDEF. მისნი — C] თხსნი ABDHF. პრქუეს ABCDEF. უწყია ABDEF, უწყია C. არა] რაჲ ABDEF, ვითარ C. ესმა ABCDEF. იგი] შენი C. დაჰკოლდეს B, დაჰკოლდეს E.

¹³ თაუადმან^ი მან მიუგო და C. პრქუა ABCDEF] + მათ ABCDEF. დახერგა ABCDEF. ჩემგან — C] ჩემგან მან E. ძირითურთ] — C. აღიფხურეს ADE, აღიფხურინ BF, აღმოიფხურეს C.

¹⁴ ხ^ე] — BF. უტევეთ ABDEF] აცადეთ C. და] — F. წინაუძღუნ ABCDE. წინაუძღუნეს F.

²⁸ განიკურნა ABCDEF.

²⁹ წარვიდა ABDEF. ზღუს C. კედესა D. მას] — ABDEF. და] — C.

კიდესა მას გალილეა
სასა და აღვიდა
მთასა და დაჯდა
30. მუნ | და მოხუკდა

74v1

მას ერი მრავალი რ^ლ
თა ხყვანდა მათ თა
ნა მკელობ^სულები¹ და
ბრმები და ყრუნი
დ^ა | ქუეწარმპრო
მელნი და სხუანი
| მ^სრავალ^სნი თითო სა
ხეთაგან | ს^ეს^ენთა შ^ე | ჰ^ე |

78r2

რობილნი
დასხა იგი ფერჯთა

თანა მისთა და გან
31. კურნა იგინი | ე^ლ
ხუკურდაცა ერსა
მას ხხედვიდეს რაა
ე^რ იგი ყრუნი და
უტყუნი ხიტყოდეს
და მკელობელნი ვილო
დეს და ღრეკილნი გან

74v2

ხიკურნებოდეს და
ბრმანი ხხედვიდეს
და ხადიდებდეს
32. ხ^ი ი^ე მოხუწოდა მო
წაფეთა და ხრქ^ა
| მ^ეწყალ^სის ერი
ესე რ^ე
და მელიან მე და არა

16. 6—18, 23—28

72v1

6. ცომისა მისგან ფა
რისევეელთაისა და
ხადუკევეელთაისა |
7. ხ^ი იგინი განხიზრახვი
დეს გულსა თუსსა
და ხიტყოდეს ე^ლ
პური არა მოვილეთ
8. გულისხმა ყო ი^ე და
ხრქ^ა მათ რამსა

76r1

- ხზრაახეთ გულთა
თქ^ნთა მცირედ მ
ორწმუნენო რ^ე
პური არა გაქუს
9. არლა გიცნობიეს
არცა მოხიჯსენეთ
ა ხუთთაჲ მათ
პურთაჲ ხუთას

³⁰ მოუკდა ABCDEF. ჰყვანდა ABCDEF. მკელობლები B, მკელობრები DEF. და | — ABDEF. და | — ABCDEF. ყრუნი ABCDEF. და | — ABDEF. ქუეწარმპრომელნი D. და დას-
ხნეს ABDEF, და დასხეს C. იგინი ABDEF. მისთა | იესუსთა ACD, იესუმსთა E.

³¹ ე^ლ | ა^დ B, ე^ე C. უკურდაცა ABDEF, უკურდაცა C. ხედვიდეს ABCEF, ხედვიდეს
D. ყრუნი ABCDEF. და უტყუნი | — BF. იტყოდეს ABCDEF. განიკურნებოდეს ABCDEF.
და ბრმანი ხედვიდეს | — DE. ხხედვიდეს AB, ხედვიდეს CF. აღიდებდეს ABCDEF.

³² მოხუწოდა ABCDEF. მოწაფეთა | + თუსთა ABDEF. ჰრქუა ABCDEF | + მათ CF.
მეწყალის | + მეDF. და | ვინაითგან C.

16, 6 ცომისა მისგან | ცომისაგან BF.

⁷ იგინი | იგი E. განიზრაახვიდეს ABCDEF. გულთა თუსთა ADE, გულ^სთა შინა მათთა C.
იტყოდეს ABCDBF. მოვილეთ | ვაქუნს ე^რ C.

⁸ გულსკმაყო CD. და | — C. ჰრქუა ABCDEF. ჰზრაახეთ ABE, ზრაახეთ CDF. გულთა |
+ შინა C. ვაქუნს C.

⁹ არლა არა ABF. გიცნობიეს | გულსკმა-ვიყოფიეს C. მოიჯსენეთ ABDEF | გაქსოს C.
ხუთთა ABDE, ხუთი C. მათ | იგი C. პურთაჲ | ვეზნაჲ C; + და BEF. ხუთ ათა A, ხუთ ათამს-
თა B, ხუთ ათასთა CD, ხუთ ათასთა EF. მათ | — C. და რაოდენ გორორი აღხილეთ | —
ADE. რაოდენი CF. და რაოდენ... ათასთაჲ მათ | — B. აღილეთ CF.

- 72v2
თამა მათ და რაო
დენ გოდორი აღხი
10. დეთ |... არცა შუდ
თა მათ პურთა
ოთხ ათასთამ
მათ და რაოდენი
ფსურილი აღხილეთ
11. ე რ არა გიცნობიეს
რ არა პურისათუს
გარქუ თქნ
- 76r2
ზეკრძალენით ცო
მისაგან ფარისეველ
თამსა და სადუ
კეველთამსა რ ლ არს
ორგულეზამა
12. მაშინ გულისხმა ყ
ვეს რ არა ზრქა მათ
კრძალვად ცომი
- 81r1
რსაგან აღდ მოძლ
ურებისაგან ფა
რისეველთამსა და
სადუკეველთამსა
13. რსორსადვიდა იჯ აღ

გილთა მათ კესარი
ა ფილიპსსათა ხ
კითხვიდა მოწაფე
თა თუსთა და ზრქა
ჩემოთს

81v1

- კაცთა ძისათუს კა
14. ცისა ყოფად | ხ მათ
თქეს რ ლთამე იოჰა
ნე ნათლის მცემელი
რ ლთამე ელია და ს
ხუათა იერემია
გინა ერთი წინაწარ
მეტყუელთაგანი

81r2

15. ხ მან ზრქა მათ რ თქნ.
16. ვინ გგონიე მე | მიხ
უგო სიმონ პეტრე
და ზრქა მას შენ
ზარ ქმ მმ ლა ცხოვე
ლისამ
17. მიხუგო იჯ და ზრქა
მას ნეტარ ზარ შენ
სიმონ ძეო იონამ
სო რ კორცთა და

¹⁰ შუდი იგი C. შუდთამ DEF. პურთამ ADEF] კეზამ C; + და EF. ათასთა AC. მათ... აღხილეთ) — C. რაოდენი EF. სფურილი D, სფურილი E. აღაღეთ ABDEF.

¹¹ გიცნობიეს] გელისკმა (ხმა F)-ყავთ CF. ეკრძალენით ACDE, ხკრძალენით BF. ცო-მისაგან] ცომისა მისგან ACDE. და სადუკეველთამსა... ორგულეზამ] — C.

¹² გულისკმა-ყვეს CD] + მოწაფეთა მისთა ADE. პრქუა ABCDEF. კრძალვად] კრძალუ-ლებამ B.

¹³ მო-რამ-ვიდა] და მოვიდა C. ადგილთა მათ კესარი] კესარიად კერძო C. ფილიპსსა C. ფილიპიანსათა DE. ფილიპესათა F. კითხვიდა ABCDEF. პრქუა ABCDEF] + მათ F. ჩემოთს] მე C. კაცთა] + ელ C. ძისა ABDEF. ძისათუს კაცისა ყოფად] ვინ ვარ მე, ძე კაცისა C. კა-ცისა DE. ყოფად BF.

¹⁴ თქეს — E] პრქუეს ABDF. რ ლთამე] + თქუან C. იოჰანე ABCDEF. მელია C. სქუ-თა] რომელთამე C. იერემია D. ვინა] ანუ C.

¹⁵ ხოლო] — C. პრქუა ABCDEF. გგონია AD] ვარ C.

¹⁶ მიუგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. მას] — C. ქრისტე C. ძე C. ღმრთისა ABEF, ლმსა CD.

¹⁷ მიუგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. ძმო იონამს D] ზარ იონა ABF. გამოვიცხადეს] + შენ ACDE. შენმან ჩემმან ABCDEF. ზეცათამან] რომელ არს ცათა შინა C.

88r

სისხლთა არა გამო
ვიცხადეს ალ მაშა
მან შენმან ზეცათა
მან

18. ხ მე გეტყვ შენ რ შენ ხარ
კლღ და მაგას კლ
დესა ზა აღვაშენო
ეკლესიაჲ ჩემი და

88r1

23. წარვედ ჩემგან სა
ტანა საცთურ ჩემ
და ხარ რ არა ხზრ
ახავ ღ თისასა ალ
კაცთასა
24. მაშინ იუ ხრქა მო
წაფეთა თუსთა რლ
სა ხუნებს ჩემდა
შედგომად და მოს
ლვად უვარ ყავნ

88v1

- ჯუარი თუსი და შე
25. მომიდევინ მე | უ
კუეთუ ვისმე ხუ
ნდეს თავი თუსი
განრიწებად წარიწ
ყმიდოს იგი და რნ
წარიწყმიდოს თა

96r2

ვი თუსი ჩემთუს მან
პოოს იგი

26. რაჲ სარგებელ წეყოს
კაცსა უკუეთუ
ყლი სოფელი
და სული თუსი იზღვი
ოს ანუ რაჲ მიხ
ცეს კაცმან ნაცვა
ლად სულისა თუსი
წა

98v2

27. რ
კაცისაჲ დიდები | თსა
მამისა თუსისაჲთა
ანგელოზთა მისთა
თანა და
მიზაგოს კაცად
კაცადსა წაქმეთა
მათთა ებრ

88v1

28. ამენ გეტყვ თქნ ა
რიან ვინმე აქა
მდგომარეთაგან
ნი რლთა არა იხი
ლონ გემომ სიკუდი
ლისაჲ ვემდე იხი
ლონ მმ კაცისაჲ
მოშავალი სუფე
ვითა თუსითა

¹⁸ ხ | და C. მეცა C. კლღ CDEF. მაგას | ამას ABDEF. კლღსა B. აღვაშენო CDEF.

²³ წარვედ ჩემგან სატანა | მართლუქუნ იქეც ჩემგან, ეშაკო C. სატანა | ეშაკო DE; + რამეთუ ACDE. საცთურ | დამაბრკოლებელ C. ჩემდა ხარ | ხარ შენ ჩემდა C. ჰზრახავ ABFE, ზრახავ CD | + შენ C. ღ თისასა C.

²⁴ ~ ჰრქა იესუ ABCDEF. თუსთა | მისთა C. უნებს BF | უნდეს ADE, პნებას C. ~ შემოდგომად (შედგომად F) ჩემდა BF. ჩემდა შედგომად და მოსლვად | კუალსა ჩემსა შედგომად C. შემოდგომად ADE.

²⁵ უკუეთუ ვისმე | რამეთუ რომელსა C. უნდეს ABCDEF. თავისა თუსისა C. განრიწებად | ცხორებაჲ C; + მან C. წარიწყმიდოს (2-ყერ) C. მან | ამან ABDEF. პოოს ABFE.

²⁶ რაჲ | რაჲმე ACDE. ეყოს ABCDEF. უკუეთუ — C. ყოველი — ABCF. ~ სოფელი ყოველი DE. თუსი | თუსი C. იზღვი | წარიწყმიდოს C. რაჲ | რაჲმე C. მისცეს A, მისცეს BCDEF. ნაცვალად | საესარად C. თუსისათუს C.

²⁷ ~ კაცისაჲ მოსლვად არს C. მამისა თუსისაჲთა | მამისაჲთა C. ~ თანა მისთა C. მისთათა B. მიზაგოს ABCDEF. კაცად-კაცადსა | კაცადსა B.

²⁸ ამენ | მართლიად C. თქნ | + რ ABCF. სიკუდილისა D. ვიდრე D. ძე C. სუფევესა თუსსა C. თუსით F.

17. 1-18

1. რა შემდგომად ექ

88r1

უსისა დღისა წა
რიყვანა იჲ პეტრე
და იაკობ და იოჰა
ნე ქმამ მისი და
ალიყვანნა იგინი
მთასა მალალსა

2. | და იცვა
რა | მათ წინაშე

88v9

სხუად ფერად და
ბრწყინვიდა პირი
მისი ეა მზმ ხა
მოსელი მისი ხიყო
ეა ნათელი

3. და ხერუენეს მათ
მოსე და ელია მის
თანა და თანა
ხზრახვიდეს მას

4. მიხუეო პეტრე და

89r2

ხრქა იჲს ოო რქე
თილ არს ჩნდა აქა
ყოფაი .
ექმნეთ

5. და რხიტყო

21r1

და ოდენ აჰა ესერა
ღრუბელი ნათლისაჲ
ხფარვიდა მათ და
ქმამ ხიყო ღრუბ
ლით გამო და თქა
ესე არს მმ ჩემი საყ
უარელი რლი მე სათ
ნო ვიყავ მაგისი ის

6. მინეთ | ხესმა რაჲ
ესე მოწაფეთა და

18v1

ვარდეს პირსა ზა
მათრა და შეხეშინა

7. ფდა მოვიდა იჲ
და შეხახო მათ ქელი
და ხრქა აღ
დეგით და ნუ გეშინინ8. და აღიხილნეს თუ
აღნი მათნი და

21r2

არაინ იხილეს გარნა

9. იჲ ხდა გარდამო
რადვიდოდეს იგინი

17, 1 მეექუსისა C. წარიყვანნა AEF. და] — C. იოვანე ABCDEF.

2 ~ წინაშე მათსა C. სხუად ფერად] — C. განბრწყინდა ABCF, გამობრწყინდა DE. ხ] და C. მისი] + სპეტაკ ABDEF. იყო ABDHF] იქმნა სპეტაკ C. ნათელი] თოელი BDEF.

3 და] + მუნქუეს C. ეჩუენეს ABCDEF. მოსმ. BE. მის თანა] — ACDE. და] — DE თანა-პირახვიდეს AB, -ზრახვიდეს DEF] ეტყოდეს C. მას] მათ B.

4 მოუგო ABCDEF. ~ იესუს და პრქუა C. პრქუა ABDF.

5 იტყოდა ABEF, იტყოდა-ლა C, ეტყოდა D. ოდეს ქ] — C. ესერა] — C. ღრუბელმან ნათლისმან C. ჰფარვიდა BF] აგრილობდა DE, დაავრილა C. და] + მუქუესე C. ქმა B. იყო ABCDEF. ძე C. რომელი მე სათნო-ვიყავ] — E. მე სათნო-ვიყავ] მონავს მე C. ~ ის-მინეთ მაგისი C] + და ვითარ C.

6 ესმა ABCDEF. რაჲ ესე] — C. მათთა ქ. შეეშინა ABCDEF.

7 და] — ABDEF. მოვიდა] მოუცდა ABCDEF; + მათ CDE. და] — ABCDEF. შეახო ABDEF. მათ] — CDE. ~ ქელი შეახო C. პრქუა ABCDEF. და] — BCDEF. გეშინის ქ.]

8 და] + ვრ C. და] — CF. გარნა] + თავადი ADE. ხ] + მარტო C.

9 და] + ვრ C. გარდამო-რაჲ-ვიდეს ADE, გარდამოვიდოდეს C. მთისა მისგან] მიერ. მითთ ABCDEF. ამცნებდა ADE, ამცნო BCF. მათ] + იესუ ABCDEF. პრქუა ABCDEF. უთბრობთ ABCDEF. ამას] მას C. ვიდრემდის CDE.

- ძოისა მისგან ხამ
ცნი მათ და ხრქუა
ნუეის ხუთხრობთ
ხილჳასა ამას ვ^ე.
მღე ძმ კაცისაჲ
მკუდრეთით აღდგეს
10. და ხკითხვიდეს მას
18vz
მოწაფენი და ხეტყო
დეს რასა იგი მწიგ
ნობარნი ხიტყვან
ვ^დ ელიაჲსი ჯერ არს
პირველად მოსლვაჲ
11. ხ^ი ი^ე მიხუგო და ხრქ^ა
მათ ელია მოვიდეს
და კუალად ხაგოს
21v1
12. ყ^{ლი} ხ^ე ვეტყუ თქ^ნ რ^ე
ელია აწვე მოვიდა
და არა იცნეს იგი
ა^დ ხუყვეს მას რა
ოდენი ხუნდა ეგრე
ცა რ^ე ესა კაცისასა
ჯერ არს რენებად
მათგან
13. მაშინ გულისხმა ყ
ვეს მოწაფეთა რ^ე
18r1
ნათლის მცე
რგელისა
14. და მას რ^ე უკლ^ე
ნი
რხეტყოდა
15. რ^ე შეიწყალე ძმ
21vz
ჩემი რ^ე ცისად ცისად
ბოროტად ხიგუემე
ბის რ^ე მრავალ გზის
შთაქარდის იგი ცეცხლ
სა და მრავალ გზის
16. წყალსა და მოვ
გუარე იგი მოწა
ფეთა შენთა და ვერ
შეხუძლეს განკუ
რნებად
18r2
17. მიხუგო ი^ე და ხრქ^ა
ურწ

¹⁰ კითხვიდეს ABCDEF. მოწაფენი და ხეტყო — ჟ. მოწაფენი + თხნი ADE. ეტყოდეს ABDEF პრქუეს C. რასა ვითარ ABDEF, რამ-მე C. იგი უკუე C. ~ იტყვან მწიგნობარნი იგი ABDEF. მწიგნობართა C. იტყვან თქუან C. ელიაჲსი ელია-ლა C. ჟერ-არს] — C. მოსლვაჲ მოსლვად არს C.

¹¹ ი^ე მან C. მიეგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. მათ — C. მოვიდეს] მოსლვად არს C. კ^ლ აგოს ABDF. კ^ლ მოაგოს E] აღდგ-აგოს C.

¹² ს] + მე C. რ^ე — DE. აწვე] — C. უყვეს ABCDEF. რადენი F, რაოდენიცა C. უნდა ABCDEF. ძე C. კაცისაჲ C. ~ ჟერ-არს ძისა კაცისაჲ (კაცისა BF) ვნებად (ვნებაჲ F) მათგან ABDEF. ჟერ] — C. ~ ვნებად არს მათგან C.

¹³ გულისხმა-ყენეს A, გულისგმა-ყენეს CD. მოწაფეთა] + მისთა ADEF. ნათლის-მცემელისათჳს BF.

¹⁴ ეტყოდა ABCDEF.

¹⁵ შეიწყალე F. ძემ C. ცისად-ცისად] ახლის პირობან არს და C. ბოროტად] ძერძერად C. იგუემემის ABDEF, იგუემემის C. იგი] — C.

¹⁶ შეუძლარე ABDEF] მოვარკუ C. იგი] — B. შეუძლეს ABCDE. განკურნებად] + მისა ACDEF, + მისსა B.

¹⁷ მიეგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. ურწმუნო C. ვულარძნილო C, გლუარძნილო D. ვიღრემდის ACDE. აწვე] — ABCDEF. ვიღრემდის ACDE. მომგუარე F

მუნრო და გულარდ
ნილი ვემდე თქნ თა
ნა ეიყო ანუ ეე

მდე თავს ევიღებდე
თქნსა მომგუა
18. რეთ მე იგი აქა|ლა

18. 2—23

მხრ1

2. ყრმასა და და
3. აღგინა შოერის|და
თქა
ამენ გეტყუ თქნ უკ
უეთუ არა მო
ხიქცეთ და ხიქმნ
ნეთ ვა ყრმანი ვერ
შეხუდეთ სასუფეველ
4. სა ცათასა | რ რნ
დაიმდაბლოს თავი

მხვ1

5. ხა
თქუსი ეა ყრმაჲ ესე
იგი ხიყოს ხუფროს
სასუფეველსა ცათა

ესრე სახედ სახელი
თა ჩემითა მე შემიწყ
ნაროს

მხრ2

6. და რნ დააპროლოს
ერთი მცირეთა ა
მათგანი ჩემდა მო
მართ მორწმუნე
თაჲ ხუმჯობის
არს მისა რა დამო
იკიდოს ფქვილი ვირით
საფქველი ქედსა და
დახითქას იგი უფს
კრულსა ზღუსასა

მხვ2

7. შაჲ სოფელსა საც
თურთა მათგან
რუნებლიაჲცა მო
მავალ არს საცთქუ
რისი ხვაჲ კაცისა
მის. რლისაგან საც
თური იგი მოვიდეს
8. უკუეთუ ფერქი
მხვ1
შენი ვატუნებდეჲ

18, 2 დაადგინა + იგი ABDEF, + მათ C. შს ABCDEF) + მათსა ABDEF.
3 თქა] ჰქუა ACDEF; + მათ CDE. ამენ] მართლიად C. უკუეთუ არა მოხიქცეთ] არა
თუ უკცეთ C. მოიქცეთ ABDEF. და] — DE. იქმნეთ AB, იქმნეთ CDEF, შექცდეთ B.

4 იგი] ესე CF. იგი ხიყოს ხუფროსს] უფრს იყოს B. ~ უფროსს იყოს ADEF] არს
უდიდეს C.

5 ესრეთ F. ესრე სახედ სახელითა ჩემითა] ესევითარი სახელად ჩემდა C. ჩემითა] +
მან ADEF.

6 და] ხ ACDEF. დააპროლოს ADEF] ატუნოს C. — ამთ მცირეთგანი ერთი C.
ჩემდა მომართ მორწმუნეთაჲ რომელთა ეპრწამ მე C. უმჯობეს AB, უმჯობე C, უმჯობეს
DEF. რა] — ABCDEF. დამო-თუ-იკიდოს ABDF, დამო-თუ-მცა-ეკილა C, მო-თუ-იკიდოს
E] + მან C. ფქვილი] + ერთი ADEF. ქედსა] ყელსა მისსა C. დაინთქას ADEF, დაითქას
B] შთა-შე-ვარდა C. იგი] — C. უფსკრულთა ზღუსათა (ზღუათა C) ACDEF.

7 ეთ] :- ამის C. სოფლისა CF. საცთურთა მათგან] საცთურთაგან CF. უნებლიათთა
ABDE, უნებლიეთ(თა F) — C. მომავალ] მოსლვად C. საცთური] + მათ ზედა ADEF. —
მის კაცისა ABCDEF. ~ მოვიდეს საცთური იგი ABDEF.

8 უკუეთუ] + ქელი შენი ანუ (გინა თუ C) ABCDEF. მოიყვითე C] + იგი ABDEF.
იგი] — ABDEF. უმჯობეს A, უმჯობეს BDEF, უმჯობე C. ცხობრებასა ADEF. მკელობრო-
ოსაჲ D. გინა] ანუ C. გინა უკელობსაჲ] — E. ეე] + არა C. ორთა C. კელთა C. და] ანუ C.
ორთა C. ფერქთა C. თუ] — C. გესსენ ABDEF] დგმასა C. შთაჲვარდე ABDEF, შთაჲვარდ-
მაჲ C. მას] — C.

შენ მოიკუთვით და
განაგდე იგი შენგან
ხუმჯობებს არს შენ
და შესლვად ცხოვ
რებასა მკელობელი
საი გინა უქელოა
საი ვე ორნი კელ
ნი და ორნი ფერკნი
თუ ხესხნენ* და [შ]ი

88r1

ახვარდე ცეცხლსა
მას საუკუნესა
9. და თუ თუალი შე
ნი გატუნებდეს შენ
აღმოიდე და განა[გ]ი
დე იგი შენგან ხუმ
ჯობ[ეს] არს შენდა
ერთ თუალისა

88v2

შესლვად ცხოვრება
სა ვე ორთა თ
უალთა სხმასა და
შესლვად გეპენიასა
ცეცხლისასა

10. ხეკრძალენით ნუ
უკუე ვინმე შეუ
რაცხ ყოთ ერთი
მცირეთა ამათგანი
გეტყვ თქნ რ ანგელოზ

88r2

ნი მათნი მარადის
ხხედვენ პირსა მა
მისა ჩემისასა რ ლ არს
ცათა შინა

12. შრ გგონიეს თქნ უ
კუეთუ ხედვას
ვისმე კაცსა ასი ცხო
ვარი და შეხტეთს

84r1

ერთი მათგანი არა
მე დახუტეთს თქნ
მეოც და აცხრამეტი
იგი მთასა შინა და
წარვიდეს და მოი[მ]ი
ოს შეცთომილი იგი

13. და უკუეთუ პო
ოს იგი ამენ გეტყვ
თქნ ზუფრო[ს] სუხა
როდ[ის]... ვე ოთ

81v1

[ხმეოც]

რ ლნი [ა]რა

- შეცთომილ ხიყვნეს
14. მგრეთ არა არს [ნ]ეზა
მამისა ჩემისა და
ცათამსა რ ა არა
წარწყმდეს ერთი
მცირეთა ამათგანი

* თუ] უკუეთუ B. თუალი C. აღმოიდე] აღმოიკადე C; + იგი BCDEF. იგი] — ABCDEF. უმჯობეს A, უმჯობეს BCDEF. ცხოვრებასა ACDEF. ვიდრე-ლა C] + არა C. შესლვად] შთავ-
რდომად [CDEF. ცეცხლისასა] — ADEF.

¹⁰ ეკრძალენით ABDEF, ხ ეკრძალენით C. ნუკუე ვინმე] ნუ C. შეურაცხ-ჰყოთ ABDEF,
-ჰყოთ C. -ყოთ D. ერთსა C. მცირეთა] კინიკთა C. ამათგანსა C. მათნი] + ცათა (ცა C)
შინა BC. მარადის] + ცათა შინა ADEF. ჰხედვენ ABDEF, ხედვენ CD. ცა შინა C] +

¹¹ რამეთუ მოვიდა ძმ კაცისა ცხოვრებად წარწყმედულისა C.

¹² ვ[რ] ჩასა C. ჰგონებთ ABCDEF. უკუეთუ ხედვას ვისმე კაცსა] კაცსა თუ ვისმე ელ-
გას ABDEF, იყოს თუ ვინმე კაცი და ელგას C. შესტეთს ABCDEF. დაუტევებს ABDEF,
დაუტეროს C. აცხრამეტნი AF, ათცხრამეტნი BE, ცხრამეტნი CD. მთათა ABEF. შინა] გარე
B, ზედა C. წარვიდეს] მივიდეს C. მოიძიოს] ეძიებდეს C. შეცთომილსა C. იგი] მას C.

¹³ უკუეთუ] რაჟამს ABDEF, იყოს თუ C. პოვოს ABEF] + შეცთომილი DF, შეცთუ-
მილი E. ამენ] მართლად C. თქუენ] + რამეთუ C. უფროას ABDEF. — უხარინ მას ზედა
უფროას C. უხაროდის ABDEF. ვ[ე] ვიდრე-ლა რა C. რ ლნი-იგი C. იყვნეს ABDEF,
იყვნენ C.

¹⁴ მგრე C] ესრეთ ABF, ესრეთ DF. არა] — DEF. არს] — C. ნეზა] + არს C. ჩემისა
BCDEF. ზეცათამსა CE, ზეცათამ D. რ ა] რამთამე C. არა] — BC. წარწყმიდა C. მცირე-
თა] კინიკთა C. მათგანი C.

* ასეა.

- 64r^a
 15. უკუეთუ შეგტო
 დოს შენ ძმამან
 მივედ და ხამხილე
 მას ჩემ შოურის და
 'შენ' შოურის მარტოდ
 'უკუეთუ ისმინოს
 შენი შეხიძინო ძმა
- 61v^a
 თი ანუ ორი სხუად
 რა ორისა და სამისა
 მოწამისადათა და
 ზემტკიცოს ყლი სი
- 64v^a
 17. ტყუად | უკუეთუ
 არა ისმინოს
 კრებულსა ზუთხარ
 უკუეთუ კრებუ
- 64vⁱ
 ლისადცა არა ისმი
 ნოს ხიყავნ იგი შენ
 და ვა ხარკის მომე
 დელი და მეზუერძ
- 61rⁱ
 ყოს იგი ქსნილ ცათა
 შინა
- 61vⁱ
 19. შერმე ამენ გეტყვ
 თქნ უკუეთუ ორ
 ნი თქნგანნი შეხითქ
 უნენ ქუეყანასა
 ზა ყლისავეთუს 'საქ'
 მისა რლი რადაცა ით
- 64v^b
 ზონ ხეყოს მათ
 მამისა ჩემისაგან
 ზეცათადასა
- 64vⁱ
 20. რა სადაცა ხიყვენ
 ორნი გინა სამნი სა
 ხელისა ჩემისაქ თუს
 შეკრებულ მუნ ვარ
 შოურის მათსა
- 64vⁱⁱ
 21. შაშინ მოხუტდა
 პეტრე და ხრქა ო
- 64r^b
 18. ამენ გეტყვ თქნ რლი

¹⁵ უკუეთუ C. ძმამან + შენმან ABCDEF. ამხილე ABCDEF. ჩემ შოურის ...მარტოდ რაქამს (რაქამს C) შენ და იგი ზოლო მარტონი (ორნი ADE, მარტონი — B, მარტო F) იყვნეთ ABCDEF. უკუეთუ C. შეიძინე AC, შეიძინო BDEF. ძმა] + იგი ABCEF.

¹⁶ უკუეთუ] + შენი ABDEF. შენი] — ABDEF. ~ სხუად ერთი ანუ ორი C. რა] + პირითა ABDEF. ორისა და სამისა მოწამისადათა დახემტკიცოს] პირითა მოწამეთა ორთადათა ანუ სამთადათა დამტკიცეს C. და] ანუ BE. დახემტკიცოს ABDEF. სიტყუად C.

¹⁷ უკუეთუ] + მათიცა ABDEF. არა] არავე ABF. ისმინოს მათიცა C. ~ უთხარ კრებულსა ABCDEF. კრებულისა B. არა] არავე ABDEF. იყავნ ABCDEF. იგი] — C. ხარკის] — ქ. მდელი ქ. ხარკის მომედელი] წარმართთაგანი C. მომედელი] მკრებელი BF. მეზუერძ C, მეზუერე D.

¹⁸ ამინ ქ] მართლიად C. რლი] რადენი C. შეკრათ ABCDEF. ~ კრულ იყოს იგი ACDEF, კრულ იყოს B. რლი] რადენი C. განჯსნეთ ABDF, განჯსნეთ C, განჯსნათ E. ~ ცსნილ იყოს იგი ACDEF, ცსნილ იყოს B.

¹⁹ ამინ ქ] — ABDEF, მართლიად C. გეტყვ C. უკუე D. უკუეთუ ორნი] ორნი თუ C. თქუენგანი ქ. შეითქუნენ ABCDEF. ~ საქმისა ამის ყოვლისათუს C. რლი] — ACDEF. რლი რამცა] რომელიცა B. ითხოვენ ABEF. ეყოს ABCDEF. ზეცათადასა] რომელ არს ცათა შინა C.

²⁰ სადა BC. იყვენ ABDEF] არიან C. გინა] ანუ C. ~ შეკრებულ სახელისა ჩემისათუს ACDEF. მე მუნ C. ვარ] + მე ABDEF. ~ მათ შუს ABDEF. შუს C.

²¹ მოუტდა ABCDEF. პეტრე ABCDEF. მიუტევა AE, მიუტეო BCDF. შუდ გზისა] ვიღრე შუდ გზისამდე ABDEF.

61r2

რაოდენ გზის შემცო
ლოს მე ძმამან ჩემ
მან და მიხუტეო მას

22. შედ გზისა | ხრქა მას
იჲ არა გეტყუ შენ ვე |
შედ გზისა ად ვე სამე
ოც და ათ შედ გზის
23. ამისთვის ზემსგავსა

19. 10—30

65r1

10. ქორწინება

11. ხრქა მათ იჲ არა ყლ

თა დაიტეონ სიტყუ
აჲ ეგე ად რლთა

12. მიცემულ არს | რ

არიან საჭურისნი
რლნი [მუცლითგან
დედისა თქსის]აჲთ

და
არიან საჭურისნი

66v1

რლნი გამოზისაჭუ
რისნეს კაცთაგან
და არიან საჭურის
ნი რლთა გამოისა
ჭურისნეს თაენი
თუნნი სასუფეველი

სათუს ცათამსა რლლი
შემძლებელ არს და

66r2

- ტენად დახიტეედინ
13. მაშინ მოზგუარეს
მას ყრმები რა კელი
დახდეას მათ და
ხულოცოს ხ მოწა
ფენი ზრისხვიდეს მათ
14. ხ იჲ ხრქა მათ ზაცა
დეთ ყრმებსა მაგას
[მო]სლვად ჩემდა და
ნუ ხაყენებთ მაგათ

66v2

- რ ეგევროთაჲ არს სა
სუფეველი ცათაჲ
15. და დახდეა კელი მისი
მათ ზა

22 ჰრქუა ABCDEF. გზის ქ, გზისამდე ABCEF, გზისამდე D. ეჲ] — CE. ათ] ათქერ ABCDEF. შედ C.

23 ემსგავსა ABCDEF.

19, 10 ქორწინება] ცოლისაჲ C.

11 ჰრქუა ABDEF. ხრქა მათ იჲ] ხ მან ჰრქუა მათ C. მათ] მას A. დაიტეონ ქ, და იტიან C. ეგე] ესე C. რომელთადა DE.

12 საჭურის (3-ყერ) C. დედისა] — ქ. — დედის მუცლითგან C. თსისაჲთ — ქ C. და] — ქ. — კაცთაგან გამოისაჭურისნეს ACDEF, — კაცთაგან გამოისაჭურისნეს B. გამოისაჭურისნეს] საჭურის იქმნეს C. სასუფეველისათუს ქ. დახიტეედეს ქ. დაიტეონ ABDEF, დაიტეედინ C.

13 მოზგუარეს ABDEF] მოართუნს C. მას] მათ E. რა] რათამაჲ ABCDEF. დასლდა A, დასლდა BCDEF. ხლოცოს ქ] აქურთხნა იგინი ABCDEF. ხ] და C. პრისხვიდეს ABDEF. — მათ შეპრისხნეს C.

14 ჰრქუა ABCDEF. აცადეთ ABCDEF. ყრმები C. მაგას] ეგე C. — და ნუ აყენებთ მოსლვად ჩემდა C. ნუ] ნურას B. აყენებთ ABDEF. მაგათ] — C.

15 დასლდა A, დასლდა BCDEF] + მათ C. — მათ ზედა კელი ABF, — მათ ზედა კელი თსი (ველნი თსნი D) DE. მისი მათ ზა] — C. და + ვითარცა ABDEF. წარეიდა ABCDEF.

16. და წარვიდეს მიერ | და
მუნ მიხუტდა ერთი
და ხრქა მას მოძ
ლუარო სახიერო რაჲ

66v1

ექმნე კეთილი რა მა
ქუნდეს ცხოვრებაჲ
საუკუნოჲ

17. ხ ი უ ხრქა მას რაჲსა
მკითხავ მე კეთილისა
თჳს ერთი არს სახი
ერი ხ თუ გნებავს |
ცხოვრებასა შესლვაჲ
დაიმარხენ მცნება

18. ნი | ხრქა მას მცნე

60r1

ბა | ნი |

ხ ი უ ხრქა მას ესე ვ დ
არა კაც ხელა არა
ხიმრუქ შიო არა ხი
პარო არა ცილი
ხწამო

19. პატივ ხეც მამასა
და დედასა შენსა

66v2

და შეხიყუარო მო
ყუასი შენი ე თაჲი
თჳსი

20. ხრქა მას ჳაბუქმან
მან ეგე ყლი ღამი
მარხავს სიყრმით
ჩემითგან რაჲლა
მაკლს მე

21. ხრქა მას ი უ უკუე
თუ გნებავს რა

60r2

ხიყო წარ

ვედ და განწყილედ ნა
ყოფი შენი და მიხეც
გლახაკთა და გაქ
უნდეს საუნჯეც ცა
თა შინა და მოვედ
შემომიდეგ მე

22. და ე თა ხესმეს ჳაბუქ

39r1

სა მას სიტყუანი
ესე წარვიდა მწუხა
რქ რ ხაქუნდა მას

¹⁶ და — ABDEF. მურე აჲ ABCDEF; + ერთი ვინმე C. მოუკდა C] მო-ვინმე-უკდა ABDEF, + მას კაცი ABDEF. ერთი მას C. ჰრქუა ABCDEF. მას — ABCDE. მოძღუარ C. სახიერო ქველის მოქმედ C. რაჲმე ABDEF. ~ კეთილი ვქმნე ABCDEF. ცხოვრებაჲ ACDEF.

¹⁷ ი უ მან C. ჰრქუა ABCDEF. რაჲსა რაჲსა C. კეთილი BF, კეთილისა DE] + საქმი-სათჳს BDEF; ქველის მოქმედებისათჳს C. ერთ C. სახიერი] + ღმერთი BDEF; ქველის მოქ-მედ C. ხ თუ უკუეთუ C. ცხოვრებასა ACDEF. შესლვად C.

¹⁸ ჰრქუა ACDE. და მან ჰრქუა BF. მას] + რომელნი ABCDE. მას] რომელნი F. მცნებანი — C. ხ ი უ — C. ჰრქუა ABCDEF. ესე] — C. ჰკლა ABCDEF. არცა D. იმრუ-შო ABCDEF. იბარო ABCDEF. არცა AC. ცილი] წილი B. სწამო ACDEF, ჰსწამო B.

¹⁹ პატივ-იე ABDEF] თაუყავ C. მამასა] + შენსა ABCDEF. შენსა] — C. შეიყუარო ABDEF.

²⁰ ჰრქუა ABCDEF. ჳაბუქმან BE. ეგე] ესე A. ~ ყოველი ესე C. ჩემითგან] + მერგე C.

²¹ ჰრქუა ABCDEF. უკუეთუ გნებავს გნებავ თუ C. რაჲთამცა C. იყო ABDEF, იყავ C. წარვედ] მივედ C. ნაყოფი მონაგები C. მიეც ABCDEF. გაქუნდეს საუნჯე DE] მოილო სადაჲ C. მოედ C] + და ABCDEF.

²² და ე თა ხოლო C. ესმა ესე ABDEF, ესმა C] + რაჲ უკუე C. ჳაბუქსა BE. სიტყუან C. სიტყუანი ესე] — ABDEF. მწუხარედ ADE, მწუხარე C. ხაქუნდა მას ნაყოფი იყო იგი. მდიდარ ABDEF, იყო იგი ფასიერ C.

23. ნაყოფი ფ⁻დ | ხ⁻ ი⁻ვ
 ხრქ⁻ა მოწაფეთა თვს
 თა ამენ გეტყვ თქ⁻ნ

24. ხუადვილშს არს ნა
 ვისა მანქანისა სა
 ბელი ჯურელსა ნემსი
 სასა განსლვად ვ⁻ე

87v1

შესლვა¹ აღ

სასუფეველსა ღ⁻თი

25. სასა | ვ⁻ა ხესმა ესე
 მოწაფეთა განხუ
 კურდა ფ⁻დ და ხიტყო
 დეს ვისმე კელ ხეწიფე
 ბის ცხოვრებად

26. მიხხელა ი⁻ვ და ხრქ⁻ა

88r2

მათ კაცთაგან ესე
 შეუძლებელ არს ხ⁻ ღ⁻თი
 სა მიერ ყ⁻ლივე შე¹საძლებელ
 არს

27. მაშინ მიხუგო პეტ
 რე და ხრქ⁻ა ო⁻ა აჰა
 ესერა ჩ⁻ნ ყ⁻ლი დახუ
 ტევეთ და შვეითგთ

შენ რამე ხიყოს ჩ⁻ნ
 თუს

28. ხ⁻ ი⁻ვ ხრქ⁻ა მათ ამენ
 გეტყვ თქ⁻ნ რ⁻ თქ⁻ნ რ⁻ლ

87v2

ნი . მე მერ
 მესა მას ყოფასა
 რ⁻ეს დაჯდ¹ნეს ძ¹შე კა
 ცისაჲ საყდართა
 დიდებისა თუსისა¹თა¹
 დახსხდეთ თქ⁻ნ¹ცა
 ათორმეტთა საყდარ¹ი
 თა განშუად ათორ

82v1

მეტთა ნათესავთა

29. და ყ⁻ლმან რ⁻ნ დახუ
 ტეოს სახლი გინა ძ
 მანი გინა დანი
 გინა მამა დედანი
 გინა ცოლი გინა შვილ
 ნი გინა ქუეყანაჲ
 სახელისა ჩემისათუს
 ასი წილი მოიღოს და
 ცხოვრებაჲ საუ

²³ ჰქა ABCDEF. ამენ მართლიად მართალსა C. თქუენ¹ + რამეთუ მდიდარი ძნაიდ (ძინად D) შევიდეს სასუფეველსა ღმრთისასა (ცათასა BC) და (და—C) მერმე გეტყვ თქუენ ABCDEF.

²⁴ უადვილშს A, უადვილეს BDEF. ხუადვილშს არს უადვილესა C. ნავისა — BDEF. ნავისა მანქანისა საბელი ზომთ საბლისა C. მანქნის D, მანქანის E. — განსლვად ჯურელსა ნემსისასა ABDEF. განსლვაი C. შესლვად — E. ღ⁻თისასა ცათასა AD; + შესლვად E.

²⁵ ვითარ C. ესმა ABCDEF. მოწაფეთა¹ + მისთა ACDEF. განუკურდებოდა AB, განუკურდა DEF დაუკურდა C. იტყოდეს ABDEF, ეტყოდეს C. ვისმე¹ ვის B, ვინ-მე უკვე C. კელ-ეწიფის ABDEF შეუძლოს C. ცხოვრებად ACDEF.

²⁶ მიხხელა ABD, მიხელა CEF. ჰრქუა ABCDEF. ესე — B] + ვერ C. შესაძლებელ C. ღ⁻თისა მიერ¹ ღმრთისაგან C. ყოველი C.

²⁷ მეუგო ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. ო⁻ა იესუს ABDEF, მას C; + უფალო ABDEF. ჩ⁻ნ — B. ყოველივე BE. — დაუტევეთ ყოველი C. დაუტევეთ ABDEF. შეგიდევით ABF, შეგიდეთ C, შეგიდეთ E. რამე B] + უკვე C. იყოს ABDEF] + აწ ADE. ხიყოს ჩ⁻ნთუსჲ ყოფად არს ჩუენდა C.

²⁸ ჰრქუა ABCDEF. ამენ მართლიად C. ამენ გეტყვ თქ⁻ნ¹ — F. თქ⁻ნ¹ — CD. ყოფასა მისლვასა BDEF, შობასა C. ძე C. საყდართა¹ + ზელა C. თუსისათა¹ მისისათა C. დახსხდეთ ABCDEF. ათორმეტნი C. საყდართა¹ + ზელა და C. გასჯილეთ C. ნათესავთა¹ + ისრაშლისათა ABDEF, ისრაელისათა C.

²⁹ ყოველსა რომელსა C. დაუტეოს ყ ABDF, დაუტეოს E, დაეტეოს C. გინა¹ ანუ C. გინა ძმანი — B. გინა (5-ჯერ¹) ანუ ABCDEF. მამა დედანი მამაჲ ანუ დედაი ABCDEF. ქუეყანაჲ აგარაკები C. — ჩემისა სახელისათუს C. მიიღოს DE] + მან C. და — ყ. ცხოვრებაჲ ACDEF.

87r1

კუნოა დაიმკედ
როს

30. ხ^რ მრავალნი ხიყენენ
პირველნი უკუნა
და უკუნანი წინა

20. 1—4, 22—28

1. რ^რ მსგავს არს სასუ
ფეველი ცათაი კაც
სა სახლისა ო^ლსა

88v2

რ^რლი განვიდა თანაი
განთიად სასყიდ
ლით დადგინებად მუ
შაკთა ვენაცსა თუს

2. სა | და აღხუთქუ
ა მუშაკთა მათ
თითოეულად დრაპ
კანი დღესა და წა
რავლინნა იგინი ვე
ნაცსა თუსსა

87r2

3. ღა განვიდა უ^ამსა |
მესამესა და იხილნა
სხუანი მდგომა
რენი უბანთა ზ^ა

4. უქმად | და ხრქ^ა
მათ წარვედით თქ^ნ
ცა ვენაჯად ჩემდა

და რაი იგი ხიყოს

888r1

22. ეილო ნათლის ღებად
ხრქ^ა ხ^რ მათ ძალ გუც

23. ხრქ^ა მათ ი^რ სასუ
მელი სამე ჩემი შუხ
სუათ და ნათლის
ღებად რ^რლი მე ნათელ
ვილო ნათელ ხილოთ
ხ^რ დაჯდომამ მარ
ჯუენით ჩემსა და

888v1

24. .

ბმა

25. თათუს | ხ^რ ი^რ «მოხუ»

888r2

წოლა მათ და ხრქ^ა

³⁰ იყენენ ABCDEF. პირველნი წინანი C. უკუნა ABDEF, უკუნა C. უკუნანი ABDEF, უკუნანი C.

20, 1 სახლისა ოლ^{სა} | მამასახლისსა C. რომელ C. განვიდა | გამოვიდა C. თანაი | — ABCDEF. განთიადი თან C. სასყიდლით | — ABCDEF. მუშაკთა | მოქმედთა C. ვენაცსა | სა-
ყურძენსა C. თუსა B) — F.

² აღუთქუა ABDEF | აღუთქუა-ყო C. მუშაკთა — ABDEF | მოქმედთა C. მათ | + სასყი-
დელი BDEF; + მიმართ C. (თითოეულად ჟ) თითოეულად დრაპკანი ჟ E | თითო სატირი
C. დღისა C | + შინა DE. წარავლინნა | მიაველინა C. ვენაცსა | საყურძენსა C.

³ გამოვიდა ADEF, წარვიდა B, მოვიდა C. ~ მესამესა ეამსა ABDEF | სამ ეამს ოდენ
C. იხილა C. უბანთა ზ^ა უქმად | სავაქროსა ზ^ა ცალიერად C. ხუქმად ჟ.

⁴ ჰრქუა ABDEF, ჰქუა C. წარვედით | მივედით ABCDEF. ვენაცსა ABDEF | საყურძენ-
სა C; + მას ABCF. ჩემსა ABCDEF. იყოს ABDEF | ღირდეს C.

²² ნათელ-ვილო | ნათელს-ვილებდე C. ნათლის-ღებად | ნათელ-ილოთ BF; + ხოლო
ABDEF. ~ მათ ჰრქუენ ABDEF. ჰრქუენ C. მათ | მის C. ძალ-გუც | გუქლავს C.

²³ ჰრქუა ABDEF, ჰრქუა C. სამე | — C. შესუათ ACDEF, შესუათ B. ნათელ-ილოთ
ABCDEF. მარჯუენით C. და | — C.

²⁵ მოუწოდა ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. ხიცითა | უწყითა ABDEF, უწყით C. მთავარი |
+ იგი C. წარმართანი F. უფლებედ | ჰუფულნიან C. ზ^ა | — BC. დიდ-დიდნი | მდიდარნი C.
ველწიფად A.

4. ლ. ქაჭაია

ხიცითა რ^ა მთავარნი

208v8

წარმართთანი უფ

ღ^ესეუღ მათ ზ^ა და დიდ

დიდნი კელმწიფეუბედ

26. მათ ზ^ა | ზ^ა არა ეგრე

27. ხიყოს თქ^ნ ზ^ა | ა^აღ

რ^ალსა ხუნდეს თქ^ნ

შოვრის დიდ ყოფაჲ

28.

ა^აღ მსა.

ხუ^რრებაღ

21. 14-19, 35-46

204v1

14. შინა და განკურნ

ნა იგინი

15. ღა ე^ა იხილეს მღდელთ

მოძღუარათა მათ

და მწიგნობართა

რ^ალ იგი ქმნნა სას

წაულნი ო^ღსა ყრმე

ბი იგი რ^ალ ღაღაღებდა

ტაძარსა შინა და

ხიტყოდეს

208r1

შსანა ძესა დ^ათის

16. ხა | განრისხნეს

და ზრქუეს მას

გესმისა რასა ესე

ხიტყვან ხ^ა ი^ა ზრქ^ა.

მათ ჰე

არასაღა ო^ღღმოვიკით

ხავსა რ^ა ო^ღსირთა

204v8

გან ჩჩულთა მწო

ვართამსა დახამ

ტიციო ქებაჲ

17. ღა დახუტევენა იგი

ნი და განვიდა გარე

ქალაქით ბეთანიად

და ხიტყეოდა მუნ

18. მანთიად მოვიდო

და ქალაქად და

19. შეხეგმშია | და იხილა ლე

208r8

ღე ერთი გზასა ზ^ა

20 - ხ^ა თქვენ ზ^ა (შ^ს C) არა ეგრე (ეგრეთ B) იყოს (არს C) ABCDEF. ზედა] + არამედ რომელსა უნდეს თქვენ შ^ს დიდ ყოფაჲ, იყოს იგი (იგი - B) თქვენდა მსახურ ABF, + არამედ რომელსა ენებოს თქვენ შ^ს რაჟამცა დიდ იყო; იუვენ იგი თქვენდა მსახურ C.

27 არამედ] და ABCF. უნდეს ABCDF] - E. თქვენ შოვრის] თქვენგანსა ABDEF. შ^ს C] + ვითარცა C. დიდ ყოფაჲ] წინა ყოფაჲ ABDEF, წინა იყო C.

21 16. და ე^ა] - C. იხილეს] + რაჲ C. მოძღუარათა E. რ^ალ-იგი... სასწაულნი] საკურველებანი იგი, რომელ ქმნნა C. ქმნა F] + იესუ ABDEF. ყმები C. ღაღაღებდა] კმობდა C. ტაძარსა] + მას ABCDEF. იტყოდეს ABCDEF. კურთხევაჲ ABDEF, დიდებდა C. ძმსა CD. დ^ათის CF.

10 განრისხნეს] გული განიწყეს C. ჰქ^ნ ABCDEF. გესმის CF. ესენი CDE. იტყვან ABCDEF. ჰქ^ა ABCDEF. მათ] - F. ჰქ^ა F] - C. არასაღა] არა-მე C. რ^ა] ე^ღ C. პირისაგან ABDE, პირითა C. ჩჩულთა C. მწოვართამთა C. დაემტკიცოს ABDEF. დაამტკიცე C.

17 და] - C. დაუტევენა ABCDEF. გარეშე C, გარს EF. ქალაქსა C. ბმთანიად C, ბეთანიად D. იტყეოდა ABDEF] იყო C.

18 მანთიად] და ხელისაგან ABDEF; + ვითარ C. მო-რამ-ვიდოდა B, აღმოვიდოდა C. მოვიდა D] + იესუ DE. და] - BC. შეეგმშია ABCDEF.

19 მას] მისა CDEF. არარაჲ] არაჲ C. მას შინა] - C. შინა] - D. ჰქ^ა ABCDEF. ნულარამცა C. ~ იყოდენ ნაყოფი შენგან (შენ თანა F) ABDEF. ხიყოფინ ნაყოფი] ნაყოფი გამოვალს C. საუკუნოდ] უკუნისამდე C. და] + მეყსეულად F.

და მოქნიდა მას* და
 არარაჲ პოვა მას
 შინა გარნა ფურცე
 ლი ხ^რ და ხრქ^ა მას
 ნულარა შენგან ხი
 ყოფინ ნაყოფი სა
 უკუნოდ და გან

286v1

35. მე ხცეს რ^ლნიმე მოწ
 ყვდნეს და რ^ლლთამე
 36. ქეაჲ დახკრიბეს | და
 კულად წარაუღინ
 ნა სხუანი მონა
 ნი ხუმრავლმსნი
 პირველთასა და მათ
 ცა ეგრევე ხუყვეს
 37. ხ^რ უკუანამსკენელ
 მიაღლინა მათა ძმ

281r1

- თუსი და თქ^ა შეხთ
 უიკდიმონ ძისა
 თუს ჩემისა
 38. ხ^რ ქუეყანის მოქმედ
 თა მათ ვ^ა იხილეს ძმ
 იგი მისი თქ^ს გუ

³⁵ მსცეს AB, სცეს CDEF. მოსწყვდნეს B] მოკლნეს C. და — CDEF. რომელსამე C. დაკრიბეს ABCDEF.

³⁶ და] — B. და კულად] გერმე C. კ^ლლ ABDEF. წარაუღინა] მიუღლინა C. ~ უმრავ-
 ლესნი მონანი B. უმრავლმსნი A, უმრავლესნი CDEF. პირველთასა] მათსა C. ეგრეთვე C.
 უყვეს ABCDEF.

³⁷ ხ^რ] — C. უკუანამსკენელ-და C. უკუანამს F. მიაღლინა D] მიუღლინა C. მათა] — C.
 ძე C. თქ^ა] + ვ^ლ C. შეიკდიმონ ABCDEF. ძისათუს ჩემისა] ძისა ჩემისაგან C. ჩემის F.

³⁸ ქუეყანის] — C. ვ^ა — B] ვ^რ C. მისი] + და B. თქუეს გულსა მათსა] ზრახვა-ყვეს
 ურთიერთას C. მკუდარი C] + მისი F. მოვლით C. სამკურებელი] + იგი CDE.

³⁹ შეიპყრეს] + იგი BC. იგი] — BC. გარეშე C, გარშ F. სავენაქისა] ვენაქისა ABDF,
 საყურძენსა C. მისგან] მას C.

⁴⁰ ხ^რ] — BC რ^ლს] + უკუე C. იგი — B] + მის C. ვენაქისა] სავენაქისა B, საყურ-
 ძენისა C. მის] — C. რამე D. უყოს ABCDEF. ქუეყანის] — C.

⁴¹ კრქუეს ABCDEF. ბოროტნი] უკეთურნი C. ბოროტად] უკეთურადცა C. ვენაქი] სა-
 ყურძენი C. მოსცეს A, მისცეს BCDEF. ქუეყანის] — C. მოქმედთა] + საქმედ DE. მოსცენ
 A, მოსცენ BDEF] მისცილიან C. მას] — DEF. თუსსა] მათთა C.

⁴² ქ^ა ABCDEF. მათ] — D, არასადა] არა B. აღმოვიკითხეთა A, აღმოვიკითხეთა BF,
 აღმოვიკითხავს C, აღმოვიკითხავს DE. წიგნთა BDE. შინა] ესე C. მაშნებელთა AB. ესე]
 იგი AC. იქმნა ABCDEF. საკიდურთა D, საკიდურისა F] კიდეთა C. იყო ABCDEF.

* ასეა.

ლსა მათსა ესე
 არს მკვდრი მოვე

286v2

- ლით და მოკვლათ იგი
 და დაეიპყრათ სამ
 39. კვდრებელი მისი | და
 შეიპყრეს და მოკლეს
 იგი და განაგდეს გა
 რე სავენაქისა მის
 გან
 40. ხ^რ რ^ლს მოვიდეს ო^{ნი} იგი
 ვენაქისაჲ მის რაჲ
 მე ხუყოს ქუ^ეყა^ა

281r2

- ნის მოქმედთა მათ
 41. ხრქ^ეს მას ბოროტნი
 იგი ბოროტად წარწყ
 მიდნეს და ექ^ნაჯი
 იგი მიხცეს სხუათა
 ქუეყანის მოქმედ .
 თა რ^ლლთა მოხცენ
 მას ნაყოფი უამსა თუსსა

286r1

42. ხრქ^ა მათ ი^უ არასა
 და აღმოხიკითხეთ
 წიგნსა შინა ლოდი
 რ^ლლ შეურაცხ ყვეს მა

- შენებელთა ესე ხიქმ¹
 ნა თაუ საკიდურ
 თა¹ ო¹ლისა მ¹იერ ხი
 ყო ესე და არს საკურ
 ველ წინაშე თუა¹ლთა
43. ჩ¹ნთა | ამისთვის ვეტყვ
- 282v1
 თქ¹ნ მოველოს თქ¹ნგან
 სასუფეველი ღ¹ა და
 მიხეცეს ნათესავსა
 რ¹ლი ხყოფდეს ნაყოფ
 სა მისსა
44. ღ¹ა რ¹ლი დახეცეს ლოდ¹
 სა ამას შეხიშმუს
 როს და რ¹ლსა ზ¹ა
- 285r2
 დახეცეს განაქროის
 იგი
 45. ღ¹ა ხესმა რაჲ მღღელთ
 მოძღუართა მათ
 და ფარისეველთა იგა
 ვი ესე მისი ცნეს რ¹
46. მათთვის თქ¹ა | და ზე
 ძიებდეს მას შეპყრო
 ბად და ხეშინოდა
 ერისა მის რ¹ვ¹ა წი¹ნა¹
- 282v2
 წარმეტყუელი ზაქუ
 ნდა იგი მას

22. 1—2, 22—29, 37—46

1. ღ¹ა მერმე მიხზუო
 მათ ი¹ვ იგავით და
2. ზრქ¹ა | ხემსგავსა სა
 სუფეველი ღ¹ა კაც
 სა მეფესა რ¹ნ ყო
 ქორწილი ძისა თვისისაჲ
- 288v1
22. ღ¹ა ღ¹ა | და ზ¹ენს¹მა რა
 ესე ზუკურდა და¹ | და¹
- ზუტევეს იგი და წარ
 ვიდეს
23. მას | და¹ღესა მოზუქ
 დეს მას საღუკეველ
 ნი იგი და ხიტყოდეს
 ე¹დ არა არს აღდგო
 მამა და ზკითხვიდეს
24. მას | და ხეტყოდეს
- 280r1
 მოსე | ეს¹

⁴³ თქ¹ნ] + ჩამეთუ C. მიგელოს C. მიეცეს ABCDEF. ნათესავთა ABDEF. რ¹ნთ
 ABDEF. პყოფენ A, პყოფდენ BDEF] იქმოდის C. ნაყოფთა მისთა C] ნებასა მისსა F.

⁴⁴ და¹ეცეს ABCDEF. მას BDEF] მას ზელა AC. შეიშინოს ABCDEF. და¹ეცეს ABCDEF.
 განაქროის] განაპნოს C.

⁴⁵ და — B] + ვითარ C. ესმა ABCDEF. რაჲ — C] + ესე DE. იგავები C. ესე] იგი
 BC. ცნეს] გულისკმაყვეს C. რ¹ მათთვის თქ¹ა] რაჲსათვის იტყვის C.

⁴⁶ ეძიებდეს ABCDEF. ეშინოდა ABDEF, შეეშინა C. მის] მისგან CDE, მისთვის AF.
 აქუნდა ADEF] იყრა B, შეერაცხა C. მას — CDE] მათ ABF.

22, 1 ~ მოუგო იესუ მერმე და ჰქვეა მათ იგავით C. მოუგო ABDEF. ჰრქა ABDEF.
 2 ემსგავსა ABDEF] მსგავს არს C. სასუფეველი C. ღ¹ა] ცათა C. მეუფესა ABDEF.

²² და — E] + ვ¹რ C. ესმა ABCDEF. რა — C] რაჲ ABDEF. უკურდა ABF, დაუკურდა
 CDE. და] — E. დაუტევეს ABCDEF. წარვიდა D.

²³ ღღესა] + შინა ACDEF. მოუტდეს ABCDEF. მას] — C. იგი] — C. და იტყოდეს]
 რომელთა თქუნან C. იტყოდეს ABDEF. აღდგომამ] + მეუღართამ BF. და] — C. ჰკითხვიდეს
 ACDEF, ჰკითხეს B. მას] — DEF.

²⁴ ეტყოდეს ABDEF] ჰრქუნეს C. მოსმ BCEF. ესრეთ BF] — C. უკეთუ ვინმე მოკუ-
 დეს] მო-თუ-ვინმე-კედეს უშვილოჲ C. და არა დაშთეს] — C. დაუშთეს ADEF] ესუას B.
 შვილი] — C. შეირთოს... მამან მისმან] ესიძენ მამა მისი ცოლსა მისსა B, ესიძენ მას მამა
 მისი ცოლსა მას მისსა ზელა C. იგი] — E. აღუდგინოს ADEF, აღუდგინენ BC. მეუღარი] ნა-
 თესავი B, თესლი C. მამას] + მას C.

რე თქა უკუეთუ
ვინმე მოკუდეს და
არა დაშთეს შეილი შე
ირთოს ცოლი იგი მი
სი ძმამან მისმან
და აღზუდგინოს მ
კედრი ძმასა თუსსა

2532a

25. ხიყენეს ჩენ შოერის
შედნი ძმანი და პირ
ველმან მან შეირთო
ცოლი და მოკულა
და არა დაშთა თეს
ლი და დაზუტევა
ცოლი თუსი ძმასა

26. თუსსა | ეგრევე შე
ორემან და მესამე
მან ეე მეშუდედმდე

260r2

27. უკუანასკენელ
ყლთასა მოკულა
დედაკაცოცა იგი

28. აწ აღდგომასა ვი
ჩსა შუდთაგანისა
ხიყოს* იგი ცოლად

29. მიხუგო იუ ხრქა
მათ ხცთებითი რ არა

31v1

37. შენითა და ყლითა
სურლითა შენითა
და ყლითა.

38. შენითა | დი
ლი . მც

39. ნებაჲ | და მეორე მს
გაცესი ამისი შეხიყ
უარო მოყუასი შე

40. ნი ეა თავი თუსი | ა
მათ ორთა მცნე

24r1

ბათა ყლი შეჯული და
წინაწარმეტყველი
ნი გამორკიდებულ
არჩიან

41. შერადკრებულ ხიყე
ნეს
იგი

42. და ხრქა გგო

31v2

ნიეს თენ ქმსთეს
ვისი ძმ არს იგი მანს
ხრქეუს დაეითისი

25 იყენეს ABDEF, აწ იყენეს C. შს ABDEF] თანა C. შუდ ძმა C. პირველი C. მან — B] იგი C. შეირთო ცოლი] ქმარი C. და] — C. დაუშთა AF] ესუა C. თესლი] შვილი ADEF, წინთსაგი B, მას შვილ C. და] — C. დაუტევა ABCDEF. თუსი] იგი ADE.

26 ეგრეცა C. მესამემან] + და DE. ეე მეშუდედმდე] მიმეშუდედმდე C, შუდადმდე ADEF.

27 უკუანასკენელ-და C. ყლთა AC] — I. მოკულა C. დედაკაცი C.

28 აწ] — C. აღდგომასა] + შეუდართასა A, + მას B, + მას უკუანასკენელსა C, + მას შეუდართასა DEF. ვისა შუდთაგანისა] რომლისა შუდთა მათგანისა C. შუდთამათგანისა B. იყოს ABCDEF. იგი] — C. ცოლად] + რყლთავე ესუა იგი ცოლად ADEF, + რყლთა ესუა იგი B, + რყლთა მათ ესუა იგი C.

29 მიხუგო ABCDEF. იუ] + და ABCDEF. ჰრქეა ABCDEF. მსცთებთ AF, სცთებთ BCDE. რ] და C.

37 შენითა (1)] — F.

39 და] ხ C. მეორე CD. მსვასა D. ამისი] მისი F. შეიყუარო ABCDEF.

40 მენებათა] + შინა C. ელი] — E. წინასწარმეტყველნი C. დამოკიდებულ არჩიან B] გამოაბენ C.

41 შე-რად-კრებულ] კრებულ რად (+ უკუე DEF) ADEF, შეკრებულ რად B, კრებულ C. იყენეს ABCDEF.

42 ჰრქეა ABCDEF. ჰგონებთ BCDE. ძე CD. იგი] — C] + ხოლო B. მათ ჰრქეუს B. — ჰრქეუს მათ AD, ჰრქეუს მას CEF.

- ხელნაწერშია: ხიყოსხიყოს.

43. ხრქა მათ იჲ ვერ უ
 კუე დაწითი
 ხხადის მასს ოლით
44. და ხიტყუს |
 ონ ოა
 მარჯუენით
 ვემლე მტლ
- 24r2
 ერნი შენნი ქუე
 შე ფერტა შენთა
45. .
 მას
 ერ. არს
 6. და ეერეინ ზუძლო
 მას რიქსად
- 21r1
 რა ვინ მიერ დლით
 გან კითხვად მისა
 არღარა

23. 1—7, 29—34

1. მაშინ ხეტყოლა
 იჲ ერსა მას და მო
2. წაფეთა თუსთა | და ხქა
 საყდართა მოსმს
 თა დასხდენ მწიგ
 ნობარნი და ფარი
3. წსეველნი | და ყლსა
- 24v1
 რაოდენსა გეტყოლი
 ან თქნ დაიმარხენთ
 ხ საქმეთა მათთა
 ებრ ნუ ხიქმთ რ
 თქვან და არა ყვი
4. ან | შეკრიან ტურ
 თები მძიმმ და ძნი
 აღ სატურთაუი
- 21r2
 და დახდვიან მყარ
 თა ზა კატთასა ხ
 მათ თითითა მათი
 თა შეძრვად არა
 ხუნებნ
5. და ყლსა საქმესა მათ
 სა ხიქმედ საჩუე
 ნებლად კატთა გა
 ნიერცნიან საცონი
 მათნი და განადიდ

⁴³ ქა ABCDEF. იჲ — C] + და ADEF. ერ-მე C. ერ უკუე] — B. ხადის ACD, ჰხადის BEF. მას ოლით] — C. იტყუს ABCDEF.

⁴⁴ ეემლის CDE. ქუეშო BEF.

⁴⁶ უძლო BDEF] შემძლებელ იყო C. მას] — C. მიერ დლითგან] მიერითგან C.

23, 1 ეტყოლა ABCDEF. მას] — A.

² ჰრქუა ABCDEF. საყდართა] + ზედა C. მოსესთა BCDEF. დასხდეს B] დასხდომილ არიან C.

³ და] — BC. ყოველი C. რადენსა DE] რაიცა C. გეტყოლიან] გრქუან C. თქნ — F] + ყოფილით და C. დაიმარხეთ ABDEF, იმარხედლით C] + და ყავთ ABDEF. მათებრ C. იქმთ ABCDEF.

⁴ რამეთუ შეკრიბიან (შეკრიან AEF) ABDEF. ტურთი BDE. მძიმე ACDE. სატურთველი CDE. დასდვიან ABCDEF. მყართა] ჰქუთა C. თითითაყა ACDEF. მათითა] ერთითა DEF. შეძრვად არა ხუნებნ] არა უნებნ (ჰნებავნ C) შეძრვად იგი BC. უნებნ იგი AF] ჰნებავნ იგი DE.

⁵ და] — ACDEF. ყოველთა საქმეთა მათთა ACDEF. იქმედ ABCDEF. საჩუენებლად ABDEF] სახილველად C. განიერცნიან] ფართო ყვნიან (იყენიან C, ყვიან F) ACDEF. საცონი] კუბასტნი ADEF, სამოსელნი C. განადიდნიან] გრძელ ყვნიან (ყვიან EF) ADEF, განიერ-ძვიან C. ფესუებო] ფესუნი BF. სამესლისა A] — C. მათისა] მათისანი BF, მათი C.

* ასეა.

24v2

ნიან ფესუები სამოს

6. ლისა მათისაჲ | ხუ
ყუარს ზემოჯლო
მაჲ წკურსა ზა და
პირველჯლომაჲ
შესაკრებელთა შოე
7. რის | და მოკითხვაჲ
უბანთა ზა და რა

80v1

29. რა ხაშმნებთ საფლავ
სა წინაწარმეტყუელ
თასა და შეხამკო
ბთ მოსაკსენებელ
სა მართალთასა
30. ღა ხთქეთ უკუე
თუმცა ეყვენით
დღეთა მათ მამათა
წინთასა არამცა
ხყვენით მათ თანა

25r1

ზიარ სისხლსა მას
წინაწარმეტყუელ

31. თასა | ედ ამით

ხწამებთ თავით თუ
სით რა ნაშობნი ხართ
მკლველთა წინაწარ
მეტყუელთანი

32. ღა აწ თქნცა ალაე

80v3

სეთ საწყალი მა

33. მათა თქნითაჲ | გუელ
ნო და ნაშობნი იქედ
ნეთანო ვრამე გან
ხერნეთ საშჯელსა
გეპენიამასა
34. ამისთვის ავა ესერა
მე მოუავლინწ ნე თქნ
და წინაწარმეტყუ
ელნი ბრძენნი და

25r2

მწიგნობარნი და
მათგანნი მოხწყულ
ნეთ და ჯუარს ხატუ
ნეთ და მათგანნი
ხსაჯნეთ შესაკრე
ბელთა შოერის თქნ
თა და ზღვენიდეთ
ქალაქითი ქალაქად

⁶ უყუარს ABDE | უყუარს CF; + მათი C. ზემოჯლომაჲ პურსა ზა | მენისთაობაჲ ტამ-
რობასა C. პურსა | სირსა B. პურსა ზა და პირველჯლომაჲ — E. პირველჯლომაჲ B | წი-
ნაქლომაჲ ADE, ზემოჯლომაჲ C. შს ABDEF | შინა C.

⁷ და | პირველ ADEF. უბნებსა C. რა — C.

²⁹ აშენებთ C | ალაშმნებთ A, აშმნებთ B, ალაშენებთ DEF; + თქუენ C. საფლავთა
ABDEF, საფლავებსა C | + მას C. შეამკობთ ABDEF | განაშენებთ C. მოსაკსენებელსა |
სამარებსა მას C.

³⁰ მსთქეთ B, სთქეთ CF, სთქეთ D — E. ~ ვიყვენით თუმცა C | + ჩუენ C. დღმთა
F. მათ | — ჟ. ეიყვენით ABDEF. ~ ზიარ იყვენით მათ თანა C.

³¹ ედ ამით | აწ თქუენეე C. სწამებთ AB, სწამებთ DEF | ეწამებით C. თავით თვისით |
თავთა თქუენთა C. ხარ F. მკლელთა წინაწარმეტყუელთასა ჟ | რომელთა მოწყუნდნეს წინა-
სწარმეტყუელნი C.

³² აწ | — C. აღხაესეთ ჟ. სარწყული DE. თქნთა ჟ.

³³ და | — C. განერნეთ ABCDEF. სასჯელსა AC | სატანჯველსა DE. გეპენიამასა C,
გეპენიამასა E.

³⁴ ესერა. C. მე | — C. მივალინნე C. წინაწარმეტყუელნი | + და C. და (1, 2) — C. მოს-
წყუნდნეთ ABDEF, მოწყუნდნეთ CD. ატუნეთ ABCDEF. და | მოსწყუნდნეთ F. სსაქნეთ |
სტანქნეთ ABDEF, ქვექმნეთ C. ~ თქუენთა შორის DE. შს ABF | შინა C. სსდეენიდეთ
AB. სდეენიდეთ DEF, სდეენეთ C.

24. 6-13, 29-34, 43-49

- 27r1
6. [შეხპრ] წუნდებით რ-ჯერ არს ესე ყოფად ა-ღ არღა არს აღსას რული
7. აღდგეს ნათესავი ნა თესავსა ზ-ა და მეუფებაჲ მეუფებასა ზ-ა და ხიყვ ნენ სიყმილნი და სრვანი და ძრვანი აღგიდ აღგიდ
- 28v1
8. რ-ესე ყ-ლი დასაბამი საღმობათაჲ არს
9. შაშინ მიგცენ თქ-ნ ჭირსა და მოგწყვდნენ თქ-ნ და ხიყვნეთ თქ-ნ⁶ . [მოძულე] ბულ ყ-ლთაგან წარ
- 27r2
- მართთა სახელისა ჩემისათჳს
10. ღა მაშინ დაბრკოლდებოდინ მრავალ
- ნი და ურთიერთას შინა განსცემდენ და ხიძულებდენ ურთიერთას
11. ღა მრავალნი ცრუვ წინაწარმეტყუელ
- 28v2
- ნი აღდგენ და ზაცთუნებდენ მრავალ
12. თა | და განმრავლებითა უშჯულოვ ბისაითა განკმეს სიყუარული მრავალთაჲ
13. ვალთაჲ | ზ-რ-ლმან დაითმინოს სრულად⁷
- 286v1
29. შემდგომად ჭირისა მის მზჳ დაბნულდეს და მთოვარემან არა გამოხცეს ნათელი თჳსი და ვარსკულაენი გარდამოცუვენ ზეცით და ძალნი რ-ლნი ხიყვენეს ცათა შინა შე[ხი] ძრნენ

24, 6 [შეხპრწუნდებით] აღტყდებით C. ჟერ] — C. ~ ყოფად არს ესე C] + ყოველი C. ყოფად D. ა-ღ] ხოლო C. ~ აღსასრული არღა იყოს C. აღსასრულ ჟ.

7 რამეთუ აღდგეს C. მეუფებანი B. მეუფებათა B. იყენენ ABCDEF. სრვანი] წყუდანი C. აღგიდ-აღგიდ DE, აღგიდ-აღგიდ C.

8 რ] ზ- C. ყოველი] + იყოს C. არს] — C.

9 მიგცენ C. მოგწყვდნენ C. იყენეთ ABCDEF. ყ-ლთაგან] ყ-ლთა და ჟ. წარმართთასა ჟ] ნათესავთა C; — F.

10 დაბრკოლდებოდინ B] ცთენ C. შინა-განსცემდენ ABDF, -განსცემდენ E] არღაბაგებდენ C. გიძულებდენ ჟ, იძულდებდენ A. იძულდებდენ BDE, იძულდებდენ C, იძულდებოდინ F.

11 ცრუ ABCDEF. აცთუნებდენ ABDEF] აცთუნენ C. მრავალნი C.

12 განმრავლებითაჲსათჳს C. ზუშჯულოვებისა ჟ, უშჯულოვებისათა BE, უსჯულოვებისათა C. მრავალთა ჟ.

13 დაითმინოს] + იგი BF.

29 მის] + მათ დღეთაჲსა ABCDEF. მზჳ AC, მზჳ DE. არაჲ DF. გამოსცეს ACDEF, მოსცეს B. დამოცუვენ B. რ-ლნი ხიყვენეს ცათა შინა] ცათანი ABCDEF. შეიძრნენ ABCDEF.

• ABCDEF ხელნაწერებში „თქ-ნ“-ს მოსდევს „მოძულეზულ“.

866r1

30. ღა მაშინ იხილონ*
ძმ კაცისაჲ მომა
ვალი ძალითა და და
ღებითა ღიღითა

31. ღა მაშინ წარაუღინ
ნეს ანგელოზნი¹ თუს
ნი და რჩე
ულნი ოთხთა

848v2

გან ქართა კიღით
გან

32. ლელუსაგან ისწავეთ
იგაფე ესე რ²-ეს რტო
ნი მისნი დაჩუწუ
ნიან** და ფურცელი³
გამოუღან უწყო
ღით რ⁴ ახლოს არს
ზაფხული

855r2

33. მგრეტა თქ⁵ნ რ⁶-ეს ზი.
ზილოთ ესე
ახლოს

34. ამენ გეტყუ თქ⁷ნ არა
წარკდეს ნათესა
ვი ესე ვ⁸-ემდე ესე ყ⁹-ლი

88v1

43. ხ¹⁰-ესემცა ხიციოთ უ
კუეთუმცა უწ
ყოდა სახლისა ო¹¹-
რ¹²-ლსა ჟამსა მჰა
რაეი მოსლვად არს
იღუმებდამცა და
არა ხუტევა დათხ
რად სახლი თუსი

44. ამისთვის თქ¹³-ნცა ხიყ
ვენით განმზადე

89r1

ბულ რ¹⁴ რ¹⁵-ლსა ჟამ
სა არა ზგონებღეთ
ძმ კაცისაჲ მოუიღეს

45. შინმე არს სარწმუ
ნოა იგი მონაჲ და
ბრძენი რ¹⁶-ლი დაად
გინა ო¹⁷-ნ თუსმან მსა
ხურთა თუსთა ზ¹⁸-ა

¹⁰ მაშინ + გამოჩნდეს სასწაული ძისა კაცისაჲ ცათა შინა და მაშინ ეტყებდენ (იტყებდენ AB) ყოველნი ტომნი ქუეყანისანი და ABDEF, + გამოჩნდეს ნიში იგი ძისა კაცისაჲ ზეცას და ეტყებდენ ყოველნი ნათესაენი ქუეყანისანი და C. ძე C. მომავალი + ღრუბელთა თანა (ზედა BCDEF) ცისათა ABCDEF. ღიღებითა) სასწაულთა A. ღიღითა) მრავლითა ABDEF.

¹¹ მაშინ — ABCDEF. თუსნი) + საყვრიოთ ღიღითა ABDEF, + ნესტეთა ღიღითა C.

¹² ისწავეთ) ცანთ C. ესე) ვითარცა იგი ABDEF; + რამეთუ C. მისნი) — D. დაჩუწან ABDEF, დაჩიან C. გამოუღან) გამოხუტვიან C. უწყოდეთ BCDE. არს) არნ CDE. ზაფხული) არმ C.

¹³ რ¹⁴-ეს) ოღეს ABDEF. იხილოთ ABCDEF.

¹⁴ ამენ) მართლიად C. გეტყუ C. წარკდეს) წარწუმდეს A.

¹⁵ იციოთ ABDEF. ხ¹⁶-ესემცა... სახლი თუსი) იგი უწყოდეთ, რამეთუ უწყოდა თუმცა მამა-სახლისმან, რომელსა ჟამსა მჰარაეი მოვიღოდა, არამცა უფალო დათხრად სახლისა თუსისა C. სახლის D. იღუმებდამცა) + და მცაF. უტევა ABDEF. დათხრად) + გუერდი ABDEF. სახლისა თუსისაჲ (თუსისა ჟ) ჟ ABDEF.

¹⁶ იყვენით განმზადებულ ABDEF) შა იყვენით C. ~ არა ჰგონებღეთ ჟამსა C. ზგონებღეთ ჟ, ჰგონებღეთ ABDEF. ძე C.

¹⁷ ვინმე) + უკუე C. ბრძენი) გონიერი C. რ¹⁸-ლ C. დადაგინოს BF. თუსმან მსახურთა. თუსთა ზ¹⁹-ა) ეზოსა თუსსა ზედა C. საზრდელი მათი ჟამსა თუსსა) როკვიკისა მათა ჟამსა C. მათ ჟ.

* ხელნაწერშია: იხიბილონ. ** ასეა.

- 28v2
მიცემად საზრდელი
მათი ჟამსა თუსსა
46. ნეტარ ხიყოს მონი
საჲ მის რ^ლლისაჲ მო
ვიდეს ო^{ლი} თუსი და
პოოს ესრეთ მოქ
47. მედი | ამენ გეტყუ
თქ^ნ ვ^ლ ყ^ლთა ზ^ა მო
ნაგებსა თუსსა და

აღვინოს იგი

28r2

48. შეკუთუ თქ^ას
ბოროტმან მან მო
ნამან გულსა თუს
სა ყოენის ო^{ლი} ჩე
49. მი მოსლვად | და
იწყოს ცემაღ მის
თანათა მათ მო
ნათა და ჭამდეს და სუმიდეს

25. 20—25

- 284r1
20. ტალანტი მომეც მე
აჲა ესერა ხუთი ს
ხუად შეხუძინე
21. ზრქ^ა მას ო^ნ მისმან
კეთილო მონაო სა
ზიერო და სარწმუ
ნოო მცირესა ზ^ა
ხიქმენ სარწმუნო
მრავალსა ზ^ა დაგად
გინო შენ შეეიდ სი
270v1
ზარულსა ო^{ლი}სა
შენისასა
22. მოვიდა რ^ლსა იგი
ორი ტალანტი მიხე

ლო და ზრქ^ა ო^{ლი}
ორი ტალანტი მომეც
და აჲა ორი სხ^რუაჲ¹
ტალანტი შეხუძინე

284r2

23. ზრქ^ა მას ო^ნ თუსმან¹
კეთილო მონაო საზი
ერო და სარწმუნ
ოო მცირედსა ზ^ა
სარწმუნო ხიქმენ¹
მრავალსა ზ^ა და
გადგინო შენ შეეიდ
სიზარულსა ო^{ლი}სა
შენისასა
24. მოხუქდა რ^ლსა

⁴⁶ იყოს C] არს ABDEF. მონაჲ ჯ C, მონისა B. მის] იგი C. ო^{ლი} თუსი — ჯ. თუსი] მისი C. პოენეს AF, პოეოს E] + იგინი AF, + იგი CDE. ესრეთ BCDF] — ჯ. მოქმედნი AF.

⁴⁷ ამინ ჯ] მართლიად C. გეტყუ C. ვ^ლ] რ^ლ CDE. ყოველსა CDE. მონაგებთა ABF. მონაგებსა თუსსა — C] მონათა ჯ. თუსთა AB] მისთა F. დაადგინო D.

⁴⁸ ბოროტმან] უკეთურმან C. გულსა] + შიდა C. ყოენის ჯ C. ო^ნ ჯ C. ჩემი] ჩნ მე ჯ, ჩემჲ C. მოსლვაჲ ჯ C.

⁴⁹ ცემაღ] გუემაღ ABCDEF. მისთანათა მათ მონათა] მონათა მათ ჯ, მონა-მოყუასთა მათ თუსთა C. და] — ABCDEF. და სუმიდეს] სუმიდეს ჯ.

25, 20 ტალანტი] ქანქარი ABCDEF. ესერა] — ABDEF. ~ სხუად ხუთი ABCDEF] + ქანქარი ABCDE. შეესძინე ABCDEF] + მას F.

21 ჰრქუა ABCDEF. მისმან] თუსმან ADEF. კეთილ ABEF. მცირედსა CDE. ~ სარწმუნო იქმენ ABCDEF] + და ADE.

22 მოვიდა] წარდგა C. ტალანტი] ქანქარი ABCDEF. მიელო ABCDEF. ჰრქა ABCDEF. ტალანტი] ქანქარი ABCDEF. მომეც] + მე ABDEF. და] — ABCF. ~ სხუად ორი ADEF. ტალანტი] ქანქარი ACDEF, ქანქარიდა B. შეესძინე ABCDEF] + მას F.

23 ჰრქუა ABCDEF. მას] მასთა F. თუსმან] მისმან BC. კეთილ ABDEF. მცირესა BF. იქმენ ABCDEF] + შენ C, + და ADE.

24 მოხუქდა] მოვიდა ABDEF, წარმოდგა C; + იგიცა ABDEF. რ^ლსა] რ^ლ F. ჰრქუა ABDEF, თქუა C] + მას B. ფიცხელ BC, კაც BC. ხარ] + შენ BCDEF. მოიპოი ABCDEF. დასთესი A. დასთესი BDEF, სთესი C. შეიყრიბი ABCDEF. სადა] რომელ C. განგებნეველ ABE, განგებნევიან CF, განგებნეველ D.

270v8

ზრქა ოო უწყო
დე რ ფიცხელი კაცი

ხარ მოხიმი სადრა
არა დახთესი და
შეხიერიბი სადა არა
25. განხაბნევე | და შე
მეშინა წარვედ და

27. 30-35, 54-64

A-844, 46r1

30. მას და მოიღეს
ლერწამი და ხცემ
დეს თავსა მისსა
31. და ოდეს განციტხეს
იგი განხაბრცხეს
მას ქლანიდი იგი
და შეხმოსეს მას
სამოსელივე თესი
და წარიყვანეს იგი
რა ჯუარს ხაცუან

47v1

32. და ერ გამოვიდეს
იგინი მიერ პოვეს
კაცი კვრინელი ხა
ხელით სიმონ ესე
წარიქციეს რა აღ
ილოს ჯუარი მისი
33. და მოვიდეს აღ
გილსა რლსა ხრქე

46r2

- ან გოლოგოთრა
რლ არს თხემისა
ადგილი
34. მოხტეს მასს ქმა
რი ნავლითა შე
ხაეებული და მირა
ილო არა ხუნდა
სუმის
35. და ეა ჯუარს ხა
ცუეს იგი განიყ

47v2

- ვეს სამოსელი მისი
და განიგდეს წილი
რა აღხესრულოს
თქმული იგი წი
ნაწარმეტყუელი
სა მიერ რლსა ხიტ
ყეს განიყეს სა
მოსელი ჩემი

25 და) — ABDEF. შემეშინა] + და ABDEF. წარვედ] მივედ C.

27, 30 მოილიან C. ლერწამი] + იგი C. სცემდეს AB, სცემედ C, ჰცემდეს D, სცემ-
დეს EF.

31 ოდეს] რაჟამს C. განხაბრცხეს AEF, განხაბრცხეს C, განხაბრცხეს BD. ქლანიდი
CF, ქლანიდი D. შეხმოსეს ABCDEF. მას] — BF, ~ თსივე სამოსელი (სამუსელი A)
ABCDEF. წარიყვანეს] მიიყვანეს C. რა ქუარს-ხაცუან] ქუარ-ცუმაღ C. ქუარს-აცუან
ABDEF.

32 გამოვიდოდეს C. იგინი მიერ] — C. პოეს C. სახელით] რომელსა სახელი ერქუა C.
აილოს] ალიკლოს C.

33 ადგილსა] + მას ABCDEF. ჰქუან ABDEF] სახელი ერქუა C.

34 და მოხტეს A. და მოხტეს BCDEF. მას] + სუმაღ C. მძარი] ღუნოა C. ნავლითა
შეხაეებული] ნაველ-რეველი C. მი-რა-ბ-ლო ABDEF] ვითარ გეგოა იხილა C. უნდა
ABCDEF. სუმაღ C.

35 და] ხოლო C. ეა] — C. ქუარს-აცუეს ABDEF, -აცუეს C. სამუსელი (2-ჯერ) A. მო-
სი] + წილით C. და განიგდეს წილი] — C. აღესრულოს ABCDEF. იგი] — BC. წინაწარ-
მეტყუელისა CF. მიერ] — CF. რლსა ხიტყეს] — C. იტყეს ABDEF.

- A-80, §10v1
54. იხილეს ძრვამ იგი
და რამ იგი ხიქმნა.
შეხეშინა ფ^ლ და
ხიტყოდეს ჭეშმა
რიტად ძმ^ლ ხიყო
- ესე
55. ხ^ლ ხიყენეს მუნ დე
დანიცა მრავალ
ნი რ^ლნი შოვრით
ხედვიდეს რ^ლნი
- §18r1
- შეხუდგეს ი^ლს გა
ლილეამთ და ხმსა
ხურებდეს მას
56. რ^ლთა თანა ხიყუ
ნეს მარიამ მაგ
დანძლი და მარი
ამ იაკობისი და
იოსების დედა
- §10v2
- და დედა ძეთა
ზებედძსთა
57. და ე^ლა შემწუხრდა
მოვიდა კაცი მ^ლდი
- დარი არიმათია^ლმ^ლ
სახელით იოსებ რ^ლ
იგიცა მ^ლო^ლწ^ლაფე ყო^ლ
ფილ ხიყო ი^ლმსა
58. ესე მოვიდა პილა
ტესა და გამო^ლით^ლ
- §18r2
- ზოვა გუამი რ^ლმ^ლ
სი მაშინ პილატე
ხუბრძანა რ^ლმ^ლცი^ლ
მად გუამი მისი
59. და მოილო გუამი
იგი მისი იოსებ
და შეხვრავნა არ
დაგსა წმიდასა
- §80r1
60. და დადვა იგი ახალ
სა მას საფლავსა
მისსა რ^ლლი გამოხე
კუეთა კლდესა
და მოხვავრვა ლო
დი დიდი კარსა მას
საფლავისასა და
წარვიდა

⁵⁴ და რამ იგი — B. იქმნა ABCDEF. შეეშინა ABCDEF. ფ^ლ — ADEF. იტყოდეს ABDEF] თქუეს C. ძე C. იყო ABCDEF.

⁵⁵ ხ^ლ — B] და C. იყენეს ABCDEF. დედანი C. რ^ლნი შოვრით ხედვიდეს] — ADEF. შორით C. ხედვიდეს B, ხედვიდეს C. რ^ლნი-იგი C. შეუდგეს ABDEF] მოსდევდეს C. და] — C. მსახურებდეს ABDEF, მსახურებდა C. მას მისა C.

⁵⁶ რომელ C. თანა] — C. ხიყუნეს] იყო ABCDEF. მაგდანელი AF, მაგდანელი B, მაგდანელი DE. იოსების C. ძმთა D] + მათ ADE. ზებედესთა BCEF, ზებედესთა D.

⁵⁷ ე^ლა] ვითარ C. შემწუხრდა] დამწუხრდა C. არიმათიათ] + რომელსა C. სახელი CD] + ერქუა C. რ^ლ რ^ლ C. იყო ABCDEF. ი^ლმსა B, ი^ლსა CD.

⁵⁸ მოვიდა] მიუღა C. პილატესა A, პილატეს C. მოითხოვა A] მოქსთხოვნა C. გუამი] ცორცი C; + იგი BC. იესუსი C, იესუსი D. პილატე] — ADEF. ~ უბრძანა პილატე C. უბრძანა ABDEF. გუამი — C] + იგი ABDEF. მისი] მას C.

⁵⁹ მოილო] მოიხუნა C. გუამი] ცორცი C. მისი] — C. იოსებ BC. შეხვრავნა AC, შეხვრავნა BDEF] + იგი BCDEF. არდაგსა] ამრენაკსა ADEF.

⁶⁰ იგი] — C. მას] — B. მას საფლავს მისსა] შინა სამარესა თესსა C. ~ მისსა საფლავსა ABDEF. რ^ლ-იგი C. გამოეკუეთა ABDEF, აღმოეკუეთა C. კლდისაგან ADEF, კლდისა B] + მისგან B, + შინა C. მოავორვა ACDE, მიავორვა B. ~ ლოდი დიდი მიავორვა F. მას — B] მის ADEF; + მის C.

61. ხიყო მუნ მარიამ
მაგდალწნელი და
278v1
ერითი სხუაჲ მარი
ამ და სხლეს წინა
შე საფლავსა მას
62. ხვალისაგან რ^ლ
არს რ^{შემოდგომად}
პარასკევისა შუერ
ბეს მღდელთ მოძ
ღუარნი იგი და
280r2
ფარისეველნი პილა
63. ტესა | და თქ^{ეს}
ო^ო მოვიკსენეთო რ^ლ

- მან მაცთურმან
თქ^ა ე^ე ცოცხალ^{ლა}
ხიყო ე^ლ შემდ
გომ^{ად} სამისა
დღისა აღდგეო
64. აწ ბრძანე დაკრ
ძალ^{ეს}ად საფლა
278v3
ვი იგი ე^ე მესამედ
დღემდე ნუ
უკუე მოვიდენ
მოწაფენი მისნი
და წარიპარონ
იგი და ხუთხრან^ს
ერსა ე^ლ აღდგა
მკუდრეთით

28. 4—20

- 208v1
4. მისისა შეძრწუნ
ღეს მცველნი იგი და
ხიქმნეს ე^ა მკუ
დარნი
5. მიხუგო ანგელოზ
მან რ^{მან} და ხრქ^ა
დედათა მათ ნუ
გეშინინ თქ^ნ ეიცო რ^ლ
ი^{ეს} ჯუარს ცუმულ
6. სა ხეძიებთ | არა

- 201r1
არს აქა ა^ლ აღდ
გა ე^ა თქ^ა
მოვედით და იხი
ლეთ აღგილი მისი სა
7. და დადევს იგი | და
აღრე წარუედით
და ხუთხართ მო
წაფეთა მისთა ე^ლ

⁶¹ იყო AB] ხოლო იყო DEFG, და იყო C. მაგდანელი A, მაგდანელი C, მაგდალენელი DE. ერთი სხუაჲ მერზე C. მარიამი C. და] — C. საფლავსა] სამარესა C.

⁶² ~ პარასკევისა შემდგომად C. იგი] — ACDE. პილატუსა A, პილატეს D.

⁶³ თქ^{ეს}] პრქუეს CDEF. მოვიკსენეთო] + ჩუენ C. ~ მაცთურმან მან F. მაცთურმან] მაცთურმებლმან C. ცოცხალ B. იყო ABCDEF. შემდგომად] — C. სამი D] მესამესა C. დღე-სა C. აღდგე C.

⁶⁴ ~ ბრძანე აწ C. დაკრძალვა CD. საფლავისაჲ C. იგი] მის C. ე^ე] — C. მისნი — B] + დამე C. უთხრან ABDEF] პრქუან C. ერსა] + მას C. აღდგა] + იგი CDEF. მკუდრე-თით A.

28, 4 იქმნეს ABDE, იქმნეს CF.

⁵ მიხუგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. ვიცო] უწყო C. ქუარ-ცუმულსა ABCDEF. ეძი-ებთ ABCDEF.

⁶ ~ აქა არს C. ა^ლ] რ^ლ ADE. აღდგა] + იგი C. ე^ა] — C. მისი — ABDEF] იგი C. საღადღევს E. იღვა C. იგი] უფალო C.

⁷ აღრმ E. უთხართ ABDEF] პრქუთ C. წინა-გიძლეს C, წინა-გვძლეს D. გალილესა C, გალიელ E. იხილოთ ABCDEF. ეგერა] ესერა C. გრქ^ა F.

- 202v2 ალღა და აპა
წინა გიძლუს თქნ
გალილუად მუნ ხი
ხილოთ იგი აპა ეგე
რა გარქუ თქნ
8. ხ იგინი წარვიდეს
ადრე რაიერ საფი
ლავეთ შიშითა და
სიხარულითა დი
ღითა მირბიოდეს
- 201r2 თხრობად მოწა
ფეთა მისთა
9. დწა აპა* იწუ შეხემთხუა
მათ და ხრქუა გიხა
როდენ ხ იგინი
მოხუცდეს და შე
ხუერდეს ფერქთა
მისთა და თავ
- 202r1 ყუანის ხცეს მას
10. შაშინ ხრქუა მათ
იწუ ნუ გეშინინ წარ
ვედით და ხუთ
ხართ მმათა ჩემ
თა რა წარვიდენ
გალილუად და მუნ
11. მიხილონ მე | და ესე
ნი ეწა წარვიდეს
და აპა ესერა და
- 201v1 სისა მისგანნი შევი
დეს ქალაქად და
ხუთხრეს მდღელთ
მოძღუართა მათ
ყლი რამცა ხიქმ
ნა
12. ხ იგინი შეკრბეს მო
ხუცებულთა
- 202r2 თანა და ზრახვა
ყვეს ვეცხლი დიდ
ძალი მიხცეს ერისა
13. განთა მათ | და ხქეს
ესრე ბქუთ ვდ
მოწაფენი მისნი
ლაჲე მოვიდეს და
წარიპარეს იგი ვე
ჩნ მეძინა
14. უკუეთუ ხესმეს*
- 201v2 ესე მთავარსა მას
ჩნ ხუარწმუნოთ
და თქნ უზრუნ
ველ გყენეთ
15. ხ მათ მიიღეს ვეცხ
ლი იგი* და ყვეს
ეგრე ეწა ისწავეს
მათგან და გან

* ხ იგინი — C. ადრე-ადრე C, ადრე E. საფლავით) საპირით C.

9 შეეხმთხუა ABDEF, შეეხმთხუა C. ჰრქუა ABDEF, ჰქუა C. მოუცდეს ABDEF, მიუცდეს C. შუერდეს AD, შუერდეს BEF) შეუპყრნეს C. ფერქნი მისნი C. თყნის-მსცეს AD, თავყუანის-სცეს B, თავყუანის-სცეს CF, თავყუანის-სცე E.

10 ჰრქუა ABCDEF. წარვიდით D) მივედით C. უთხართ ABCDEF. წარვიდენ) მივიდენ C.

11 ესენი) ვითარ იგი C. და აპა ესერა) მუნქეს ოდენ C. მისგანნი) + ვინმე C. შევიდეს) მოვიდეს C. უთხრეს ABDEF) მიუთხრეს C. ყივე BCF) + ესე ADEF. რამცა-იგი C. იქმნა ABCDEF.

12 ხ იგინი) და C. მოხუცებულთა თანა) მდღელთ მოძღუარნი იგი მოხუცებულებოთურთ C. და) — C. დიდძალი მიხცეს) მისცეს E. მისცეს ABCF, მისცეს D. ერისგანთა D. ჰრქუეს ABCDEF, ესრეთ BCDE, ლამშ ABE.

13 უკუეთუ) და ლათე ABCDEF. ესმეს ABCDE, ესმას F. მთავარსა) ბქესა C. ვარწმუნოთ ABCDEF) + მას C.

14 ვგრეთ B. განითქუა ABCDEF, უს ABCDEF. დღედღმ B, დღედღმის C.

* ხელნაწერშია: დაპა; ხესმ; იგი იგი.

- 204r1
 ხითქუა სიტყუამ
 ესე ჰურიათა შოვ
 რის ე-ე დღენდელად
 დღედმდე
 16. ხ- ათერთმეტნი იგი
 მოწაფენი წარვი
 დეს გალილუად მთა
 სა მას სადაცა
 ხუბრძანა მათ ი-ჲ
 17. ღა იხილეს იგი და

- 100v1
 თაყუანის- ხცეს
 მას ხ- რ-ლნიმე შეორ
 გულდეს
 18. ღა მოხუჯდა მათ
 ი-ჲ ხეტყოდა მათ
 და ხრქ-ა მომე,
 ცა მე ყ-ლი კელმწიფე
 ბამ ცათა შინა და

- 204r2
 ქუეყანასა ზ-ა
 19. წარედით და მოი
 მოწაფენით ყ-ლნი
 წარმართნი და
 ნათელ ხცემ-ლით მათ
 სახელითა მამისამ
 თა და ძისამთა
 და სულისა წმი
 დისამთა
 20. ღა ხასწავებდით

- 100v2
 მათ დამარხვად
 ყ-ლი რ-ლი გამცენ თქ-ნ
 ღა აჰა ესერა მე
 თქ-ნ თანა ვარ ყ-ლ
 თა დღეთა ცხოვრე
 ბისა თქ-ნისათა და
 ე-ე აღსასრულად
 მდე სოფლისა

¹⁶ გალილუას C. სადაცა] + იგი ADE. სადა იგი F. უბრძანა ABCDEF.

¹⁷ და — BEF] + ე-ა C. და] — C. თ-ყნას-სცეს A, თაყუანის-სცეს B, თაყუანის-სცეს CEF, თაყუანის-სკის D. ხ] და C. რომელი D] + მათგანი ABDEF. შერგულდეს D.

¹⁸ და] — BEF. მოუჯდა ABCEF, მოუქდეს D. ეტყოდა ABCDEF. პრქუა ABCDEF. მომეცა მე] მოცემულ არს ჩემდა C. ზ-ა] + ვითარცა მომავლინა მე მამამან, მეცა წარგავ-ლინებ თქვენ C.

¹⁹ ნათელ-სცემდით AB, ნათელს-სცემდით C, ნათელ-სცემდით D, -სცემდით EF. და (1)] — B.

²⁰ ასწავებდით ABCDEF. დამარხვაა D. ყოვლისა C. რ-ლი] ჩაოდენი BCE, ჩავდენი-DF. ცხოვრებისა თქვენისათა] — ABCDEF. და] — C. აღსასრულადმდე CD.

წახარებაჲ პარკოზისი

1. 10—16

A-60, 888r1

10. ღა გარდამო
ვალი ვა ტრედი
მის ზა

11. ღა ჯმა ხიყო ზე
ციოთ შენ ხარ ძმ ჩე
მი საყუარელი შენ
სათნო გიყავ

12. ღა მეყსეულად
სულმან განიყ

880v1

ვანა იგი უდაბნოდ

13. ღა ხიყო მუნ ორ
მეოც ღლე და გამო
ხიცადებოდა ეშმა
კისაგან

ღა ხიყო მკეცთა
თანა და ანგელოზ
ნი ხმსახურებდეს
მას

888r2

14. ღა შემდგომად მი
ცემისა იოჰანსისა
მოვიდა იუ გალილე
ად

შადაგებდა საზა
რებასა ღთისასა

15. ღა ხიტყოდა რა ალ
სრულებულ არს ჟამი
და მოახლებულ არს
სასუფეველი ღა შე

880v2

ინანეთ და გრწმე
ნინ სახარებისაჲ

16. ღა წარვიდოდა
ზლუასა მას გალი
ლეაჲსასა იხილა
სიმონ და ანდრეა
ძმად მისი ხითხვე
ლიდეს რა ზლუასა

1, 10 ღა] — C.

11 ჯმა ABCDEF. იუო ABDEF. ხიყო ზეციოთ] ცით გარდამო ესმა C. ძმ C. სათნო-
გიყავ] მთნავ C.

12 მეყსეულად] მუნჯეესეე C.

13 იუო ABCDEF] + იგი C. ღლმ ABEF. და] — C. გამოიადებოდა ABDEF] გამოც-
დად C. იუო ABCDEF] + იგი ACDEF. ჰმსახურებდეს ABCDEF.

14 და] ხოლო C. შემდგომად] + იოჰანეს საპყრობილედ C. იოჰანსისა A, იოჰანესისა
BDEF] — C. გალილეად] + და ABF. სახარებასა] + მას C. ღმასასა C.

15 იტყოდა ABCDEF. რა] ელ C. გრწმენეს B.

16 და] + ვითარცა ABDEF, ვითარ C. წარვიდა E] + იესუ BDEF. ზლუასა] ზლეს
ზლეს C კიდესა ABCDEF. გალილეასასა C. იხილნა BE. ანდრია ACDF. მისი] სიმონისი C.
ითხველიდეს ADEF, მსახურებდეს BC. რა] რაჲ ABDEF, სათხველითა C; + იგინი E.

2. 11-18, 28

70v1	იხილა ლე[ვი] [ა]ლფესი
11. [განრ]ლუეულსა მას შენ გეტყვ ალდეგ ალიდე ცხელარი იგი შენი და წარეედ სახიდ	ჯდა რა იგი საზუ ერესა ზ-ა და ხრქ-ა მას მომდეედი მე
12. შენდა და ალდ გა იგი მეყსეულად და ალილო ცხელა რი იგი და გამოვიდა წინაშე ყ-ლთასა [განხუკერდე]	77r3 მიხდეედა მას 15. ღა ხიყო . მის სა და
77r1	ცოდვილნი სხდეს ი-უმს [მო]
ბოდა ყ-ლთა და [ხადიდ]ებდეს ღ-ა და ხიტყოდეს ვ-ღ ა რასადა ესრეთ ვი [ხილეთ]	84r1 წაფეთა მისთა თა ნა რ- ხიყენეს მ უნ მრავალნი და მიხდეედეს მას
13. ღა მერმე გამოვი და . [კიდე]სა	16. და მწიგნობართა მათ და ფარისე ველთა ვ-ა იხილეს იგი რ- მეზუერეთა და ცოდვილთა თა ნა ჳამს ხრქ-ეს
70v2	
და ყ-ლი იგი მიხ დეედა . . ღ-ა მ უნ ხასწავებდა	
14. მათ წარმოვიდოდა და	

2, 21 იგი] — ABCEF.

12. იგი] — C. მეყსეულად] მუნქეესეე C. და] — C. იგი] თსი AEF. განვიდა C. ყოველთა C. განუკრდებოდა ყ-ლთა ABDEF] დაკრევებულ. იყენეს C. ალიდებდეს ABCEF. იტყოდეს ABCEF. ესრეთ AB.

13 ~ განვიდა მერმე C. კიდედ C. მოსდეედა A, მოსდეედა D, მისდეედა BE, მოსდეედა F] მოვილოდა C. მენ] — C. ასწავებდა ABCDEF.

14 წარმოვიდა B, წარვიდოდა C] + იგი მიერ C. და] — BC. ალფესი AB. ჳდა] მკლომარე C. რაა ABDEF. რა იგი] — C. საზუერესი C. ჳრქუა ABCDEF. მომდეედ C. მოსდეედა ADF, მისდეედა BEF] შეუღდა C.

15 იყო ACDEF] — B. ცოდვილთა C. მსდეს D] ინა-ედგა C. იესუს CDF. იყენეს ABCDEF. მრავალ C. მოსდეედეს AD, მისდეედეს BCFE.

16 ~ და ე-ა (ვითარ E) იხილეს მწიგნობართა მათ და ფარისეველთა ADEF] მწიგნობარნი იგი ფარისეველთანი იხილეს რაა C. იგი] — ADEF. მეზუერეთა] + თანა ADEF. მეზუერეთა... ჳამს] ჳამდა მეზუერეთა თანა და ცოდვილთა C. თანა] — ADEF. ჳამს] + და B. ჳრქეს ABDEF] ეტყოდეს C. რაასათს] რაა ჳ, რაასა A. მეზუერესადათ A, მეზუერეთა C] + თანა ACE. თანა] — AC. ჳჳამთ AD, ჳჳამთ BEF, ჳჳამთ C. ჳჳამთ და ხსუამთ] — ჳ. ჳსუამთ ABCDEF.

- 85v1
 მოწაფეთა მისთა
 რამსათუს მეზუერე
 თა და ცოდვილთა
 თანა ხჯამთ და
 ხსუამთ
17. ღა
 და ხრქა მათ არა
- 84r2
 ზუქმს ცოცხალთა
 მკურნალი ად სნე
 ულთა არა მოვედ
 წოდებად მართალ
 თა ად ცოდვილთა
 სინანულად
18. ღა ხიყენეს მოწაფე
- ნი იოჰანსსნი და
 ფარისეველნი მარხ
 ვასა შინა და მო
- 85v2
 ვილეს მისა და ხრქეს
 მას
 რამსათუს მოწაფე
 ნი იოჰანსსნი და
 ფარისეველნი ზიმარ
 ზეენ და მოწაფე
 ნი შენნი არა ხი
 მარხვენ
- 282v1
 28. ძმ კაცისაჲ შაბა
 თისა

3. 1—5

1. ღა მერმე შევიდა შე
 საკრებელსა და ხი
 ყო მუნ კაცი რლ
 სა კელი განკმელ ზედ
 განკმელ
2. გა | და ხუმზირდეს
 მას უკუეთუ
 შაბათსა განკურ
 ნოს იგი რა შეხას
 ალდეგ და წარ
- 281r1
 მინონ იგი
3. მასს ეამსა ხრქა
 იუ რლ
4. ხრქა მათ იუ ჯერ
 მოდეგ
- 282v2
 არს შაბათსა კე
 თილისა საქმშ ანუ
 ბოროტისაჲ სუ
 ლი¹სა ცხოვრებაჲ
 ანუ წარწყმედაჲ
 ხ იგინი ღუმენ²ს

¹⁷ და ხრქა] ჰქუე ACDEF, ჰქუე B. არა] — ჟ. უკმს ABCDEF. მოვედ] მოსრულ ვარ C. წოდებად] ჩინებად C. სინანულად] — C.

¹⁸ იყენეს ABDEF] იმარხვილეს C. იოჰანსსნი A, იოჰანესნი BCDEF. ფარისეველთანი ABCDEF. მარხვასა შინა... მისა] — C. მისსა B. ჰრქუეს ABCDEF. მას — B] მათ C. იოჰანსსნი A, იოჰანესნი BCDEF. ფარისეველთანი ABCDEF. ზიმარხვიან ჟ, იმარხვენ ABCDEF. და — ჟ E] ხ² C. იმარხვენ ABCDEF.

²⁸ შაბათისაჲ ABDEF, შაფათისაჲ C] + და წარმო-რამ-ვილოდა მიერ იუ B.

3, 1 ~ შევიდა მერმე BC. იყო ABCDEF. ~ განკმელ ელგა კელი C. ელგა ABDEF.

² უმზირდეს ABCDEF. მას] + რათა B. უკუეთუცა C. შაფათსა C] + შინა C. ვან-კურნა C. რა] ვითარცა B, რათამცა C. რათა შეხასმინონ იგი] — ADEF. შეასმინეს BC.

³ მას ეამსა] — C. ჰქა ABDEF] და ჰქუე C. იუ] — C. ალდეგ და] — C.

⁴ და ჰქუე ABCDEF. იუ] რამ C. ჟერ-] წეს- C. ჟერარსა ABDEF. შაფათსა C] + შინა BC. კეთილისა] კველის C. საქმე D. ბოროტისა B] ძვრის საქმე C. სულისაჲ DF. ცხო-რებაჲ ACDEF.

5. და მიმოიხილა მა
 'თა' რისხვით და მ
 წუხა'რედ სიბრმი
 'სა მისთვის გული
 881r2
 'სა' მათისა

და ხრქა* კაცსა მას
 განი'რათხ კელი შე
 ნი და მან განირთ
 'ხა კელი და კუა
 ლად მოხეგო კე
 ლი იგი ვა ერთი იგი

4. 24 —31

418v1

24. გეწყოს თქვენ და ზა
 გეს

მის

25. რლსა მი
 ხეცეს მას

26. და ხეტყოდა მათ ეს
 რძთ არს სასუფევე
 ლი ღა ვა იგი კაცმან

421r1

დასთესის** თესლი ქუე

27. ყანასა | და დაიძინის
 და ა'ღლეის ღამშ და
 ღ'ღშ' და 'თისელი იგი

აღ'მო'ცენდის და 'გა'
 ნორძ'ნ'ღებინ ვა იგი
 28. მან არსა უწყ'ინ | რ
 თ'უს'ნით თავით ქუე

418v2

ყანად ნაყოფსა გა
 მოი'ღებნ პირ'ველ'ად'
 წუელი მერმე თავი
 და
 იფქლი თავსა მას ში

29. ნა | და რ'ეს მოხცის
 ნაყოფი მეყსეულ
 აღ მოაველინის მან
 გალი რ' მოხიწია მკამ
 30. და ხეტყოდა რასა ხ

⁵ მიმოიხილა] მიხედა C. მათ C] + ი'ვ B. რისხვით] მრისხანელ C. და] — C. მწუხა-
 რელ] შექუენებულად C. სიბრმისა მისთვის] სიბრმისათვის ABDEF. სიბრმესა მას ზედა C.
 მათისა] მათისასა C. კრქუა ABCDEF. განირთხ A] წარმოირათხ C. განირთხა] წარმოირთხა
 C. კელი] — C. კუალად მოხეგო... ერთი იგი] განცოცხლდა კელი იგი მისი C. მოეგო ABDEF.
 ~ იგი ერთი A.

⁴ 25 რომელსა-იგი C. მიეცეს ABDEF, მოეცეს C.

²⁶ გეტყლა ABDEF, იტყოდა C. ესრეთ BDEF, ესრძ C. -იგი] — C. კაცმან-ლა C] +
 რაჲ ADEF. დასთესის A. ქუეყანასა] + ზედა C.

²⁷ და — E] + მან C. ღამე CD. ღღე C. აღმოცენდის A, აღმოცენდის D, აღმოს-
 ცენდის EF. აღმოცენდის და განორძნდებინ] აღმოცენდის და აღორძნდის B, აღორძნდ-
 ბინ C. ვითარ-იგი] ვითარ C. ~ არა უწყინ მან C.

²⁸ თესით] თუთ B. ~ თავით თესით C. ქუეყანამან მან C. გამოიღოს C] + ნაყოფი C.
 წუელი] თიჲჲ C. და] — CE. იფქლითა B.

²⁹ და] ხოლო C. მოსკის AD, მოსკის BE, მოსცეს F] დაწიფდის C. ნაყოფი] + იგი
 C. მეყსეულად] მენქუესვე C. მოაველინის C, მოაველის DE, მოაველინის F. მანგალი] მღული
 C. მოიწია ABDEF] მოწევენელ არნ C. მკამ] + მისი C.

³⁰ ვეტყოდა ABCDEF] + მათ B. რასა] ვითარ C. ვამსგავსო ABDEF, ვამსგავსოთ C.
 რომლისა C] + თანა C. იგავი] იგავისა C. მოვილო მისთვის] დაუღდათ იგი C.

* „ხ“ გაცხოველების შედეგად შეეცვლილა „ჰ“ პრეფიქსით.

** ასეა.

421r8

უამსგაგესო სჰსუ
ფეველი ღ^ა ანუ რ^{ლი}
იგაეი მოვილო მის
31. თს | ე^ა იგი მლოვე

სა მარცუალი რ^{ლი} რ^ა
ხეთესის ქუეყა
ნასა
არს იგი ყ^ლთა

5. 9—15

286v1

9. და ხრ^{ქა} მას ლეგეონ
არს სახელი ჩემდა
რ^ქ მრავალ ვართ
10. და ხევედრებოდა
მას ფ^ღ რ^ა არა გან
ხასხნეს იგინი გარე
შე სოფელსა
11. და რ^ხ იყო მუნ კოლტი
ლორთაი დიდძალი
მთასა გარე მძო

286v2

იგი არაწმიდაა
კაცისა მისგან და
შევიდა ღორებსა მას
და მიიმართა კოლ
ტმან მან ღ^{ლო}რები
სამან კბოდესა
მას ზღუად რ^ქ ხიყ^ქ
ენეს ვ^რ ორ ათას და
დახიშთენეს ზღუა
სა მას შინა

286r1

12. ვარი | და ხევედრე
ბოდეს მას ყ^ლნი იგი
ე^რშმაქანი და ხეტყო
დე^რს მიმავლინენ რ^ნ
ღორებსა იმას რ^ა
13. მათ^ა შევიდ^ეთ | და
მათ
და რ^{გან}ვიდა სულეები

286r2

14. ხ^ქ მწყემსები იგი მა
თი ხივლტოდეს და
ხუთხრეს ქალაქ^{სა}
ღ^ა დაბნებსა და
გამოვიდეს ხი^ლვად^ი
რ^ამ^ი ძი არ^ს რ^{ლი} ხი
15. ქმნა | და მოვი
დეს ი^ქ მსა და

³¹ იგი — AC. ~ მარცუალი მლოვესაი C. რომელი-იგი C. დაეთესის ABCDEF. ქუეყანასა + ზელა C. იგი — BC.

^{5, 9} და | ხ^ქ F; + მან BDEF. ჰრქუა ABCDEF. მას — BF] მან C. ჩემდა] ჩემი ABCDEF. ვართ] + ჩუენ C.

¹⁰ ევედრებოდეს ABDEF] ევედრებოდა C. განასხნეს ABDEF] მიავლინეს C. გარეშე BE. სოფელსა F.

¹¹ იყო ABCDEF. ღორებისა C. დიდძალი] დიდი C. ~ მძოვარი მთასა თანა C. მათა AE. გარე EF.

¹² ევედრებოდეს ABCDEF. ყ^ლნი იგი ეშმაქანი — C. ეტყოდეს ABDEF] ჰრქუეს C. მიევილინენ C, მიმავლინენ F] მიზრძანენ DE. ~ შევიდით მათა C. შევიდენ D.

¹⁵ მათ] + ი^ქ B. განვიდა] გამოვიდა BF, გამოვიდა C. არაწმიდები C. კაცისა მისგან] — C. შევიდეს ABDEF] შევიდა C. მიმართა B. ღორებისა მას E] — C. კბოდესა F. კბოდესა მას ზღუად] კლდით კერძო ზღუასა C. რ^ქ ხ^ქ C. იუენეს ABDEF] იყო C. ათას] + ოდენ C. დაიშთენეს ABDEF, დაიშთებოდეს C] + ყ^ლნი B. ზღუასა C. მას] — C.

¹⁴ მწყემსნი ABDEF] მელიორენი C. მათნი ABDEF] — C. ივლტოდეს ABCDEF. უთხრეს ABCDEF. ქალაქსა] + მას B. დაბნებსა] აგარაკებსა C. გამოვიდეს] + იგინი C. ხილვად] + ვ^ლ B. რამ-ძი არს რ^{ლი} ხიქმნა] რამ-იგი ქმნულ იყო C. რ^{ლი}-იგი ADEF, რ^{ლი}-იგი B. იქმნა ABDEF.

15. ამენ გეტყვ თქნ რ^ნ
არა შეიწყნაროს
- 880v1
სასუფიველი ლ^ა ე^ნა¹
ერგამა ვერ შევიდეს
16. რ^ას | და შეხიტიყ
ბ^აობდა მათ და
ღ^ახ^ას^ახ^ამ^ათა მათ ზ^ა
ქ^ელთა და ხაკურთ
ხ^ელ^ა მათ
17. რ^ას ე^ნა გამოვიდა
- 885r2
იგი გზასა და აჰა
ესერა მდიდარი ვინ
მე მორბიოდა მი
სა მუკლნი და
იღგნა მის წინაშე
ხევედრებოდა მას
და ხეტყოდა მომ
ღუარო სახიერო
რ^ალი საქმე რ^აქმენე
რ^ა ცხოვრებასა საუ
- 880v2
რ^აკუნოღ^ა და რ^ავიმკედ
რო
18. ხ^ა ი^ნ ზრქ^ა მას რაბსა
მეტყვ
არაინ არ^ას სახიერ
გარნა მხოლოდ ლ^თი
19. მცნებანი ხიცნი ნუ
კაც კლაუ^ნ ნუ იპარავ¹
- 886r1
33. რ^ა აჰა ესერა აღ
რ^ესალთ ი^მმდ და ძმ
კაცისა მისხეტეს
მღღელთ მოძლუ
ართა და მწიგნო
ბართა და დასა
ჯონ იგი სიკუდიდ
რ^ას მისხეტენ იგი წარ
34. მართთა | და რ^ახეცი¹
ხევედენ მას და ტან
- 880v1
ჯონ იგი და ხნერწყუ
ენდენ* მას და მოკ
ლან იგი და მესამე
სა ღღესა აღღგეს
35. რ^ა მოხუცდეს მას
იაკობ და იოჰანე
ძენი ზებედეხნი
და ხრქ^ა ეს მას

¹⁵ ამენ| მართლიად C. თქნ¹ + რ^აB.

¹⁶ შეიტყობოდა ADE, შეიტყობოდა BF, შეიტყვნა C. მათ| იგინი C. დაასწიდა ABDEF| დასდა C. ~ კელთა მათ ზ^ა ADEF, კელი მათ ზედა C. აკურთხევედა ABDEF| აკურთხნა C. მათ| იგინი C.

¹⁷ ე^ნა| ვითარ C. გამოვიდოდა C. იგი| ი^ნ B. გზად C| + ზ^ა B. და| — B. და აჰა ესერა მდიდარი| — C. ~ მირბიოდა ვინმე C| + ერთი C. მისა — C| + და ADEF. მუკლნი და იღგნა მის წინაშე| იმუკლნა C. ვევედრებოდა ABCDEF. ვეტყოდა ABDEF| კითხვიდა C. მოძლუარ. C. სახიერო| ქველის მოქმედ C. რ^ალ A| რაი C. საქმე D| — C. ცხოვრება ACDEF.

¹⁸ ჰრქუა ABCDEF. სახიერი F| ქველის მოქმედი C. მხოლოდ| მარტოი C.

¹⁹ რ^ენი ABCDEF| + ნუ იმრუშებ C. კაც-კლაუ ABCDEF.

²⁰ რ^ა| ვითარმედ C. აჰა| — C. აღხუალთ C. ი^მმდ C. ძე C. მიეტეს ABDEF| ნი^ენ-მად არს C. სიკუდილ B, სიკუდილითა C. მიჰსენ AD, მისენ BCEF.

²¹ გიცხვედენ ABCDEF და ტანჯონ იგი და ხნერწყუვიდენ მას| — F. ტანჯონ| სტანჯვიდენ C. იგი| მას C. და| — DE. ხნერწყუვიდენ ABDE. ხნერწყუდენ C. და| — F.

²² მოუტდეს ABCDEF. იოჰანე ACDBF, იოჰანე B. ძენი D. ზებედეხნი A. ჰრქუეს ABCDEF. მას| — BC. რ^ა ე^ნდ B. რ^ალი| რაიდა C. გთხოთ ACD.

* აქ თითქოს ჩანს „კაც-კლაუ“ ფორმა. ესეც გაცხოველების შედეგია.

** ხელნაწერშია: ხნერწყუვიდენ.

885r2
 მოძღუარ გუ
 ნებაეს რა რლი გთ
 ხოვოთ მიყო
 36. ჩუენ | ხ თავადმან
 ხრქუა მათ რამ
 გნებაეს ჩემგან
 'ღა გიყო თქნ

37. ხ მათ ხრქეს მომეც
 ჩნ რა დაესხდეთ ერ
 თი მარჯუენით და

886v2
 ერთი მარცხენით
 შენსა დღესა მას დი
 დებისასა

38. ხ იუ ხრქა მათ არა ხი
 ცით რასა ხითხოვთ
 ძალ გიცა სასუმე
 ლი შესუმად რლი
 მე შეესუა და ნათ

884v1
 ლის ღებად რლი მე
 ნათელ ვილო ნათელ

39. ხილოთ | ხ მათ

ხრქეს მას ძალ გუც
 მიხუგო იუ და ხქა
 მათ სასუმელი სა
 მე რლი მე შეესუა
 შესხუათ და ნათ
 ლის ღებამ რლი მე ნა
 თელ ვილე ნათელ ხი

881r1
 40. ლოთ | ხ დაჯღომამ
 მარჯუენით ჩემსა
 და მარცხენით ჩემი
 სა არა არს ჩემი მიცე
 მამ ად გან
 მზადებულ არს

41. ღა ხესმა ესე ათთა
 მათ და იწეეს რისხ

884v2
 ვად იაკობისა და
 იოჰანესა

42. ხ იუ მოხუწოდა და
 ხრქა მათ უწყითა
 რ რლი იგი ხგონებელ
 მთავრად წარ
 მართთა უფლებელ

26 თავადმან მან C. ჰრქუა ABCDEF. ჩემგან — B. და გიყო თქნ ყოფად თქუენდა C.
 37 ხ — C. ჰრქეს ABCDEF] + მას AC. მოგუეც C. ერთი — C. მარჯელ C.] +
 შენსა BC. ერთი — C. მარცხენით] მარცხლ C. + დიდებასა C. დღესა EF. დღესა მას დი-
 დებისასა] — C.

38 ხ იუ] მიუგო იუ და C. ჰრქუა ABCDEF. იცით ABDEF] უწყით C. ითხოვთ
 ABCDEF. ძალ გიცა] გიძლავს C. სასუმელი... შეესუა და ნათლის-ღებად] რომელი ჩემდა შე-
 სუმად არს, შესუმად და ნათლის-ღებამ B. სასუმელისა C. რომელ C. მე] ჩემდა C. შეესუა]
 შესუმად არს C. და] ანუ C. ნათლის-ღებამ ABCDRF. რომელსა C. ნათელ-ვილო] ნათლის-
 ღებად ვალ C. ნათელ- ილოთ ABDEF] — C.

39 ხ] — C. ჰრქეს ABCDEF. მას] — BC. ძალ-გუც] გუძლავს C. მიუგო ABDEF. მი-
 ხუგო იუ და] — C. ჰრქუა ABCDEF. მათ] + იუ C. სამე] იგი C. რომელ C. რლი მე შეე-
 სუა] ჩემი B. მე] ჩემდა C. შეესუა] შესუმად არს C. შესუათ ACDEF, შესუათ B. ნათლი-
 ღებამ E. რლი] რომელსა C. ნათელ-ვილო ABDEF] ნათლის-ღებად ვალ C. ნათელ-ილოთ
 ABDEF, ნათელს-ილოთ C.

40 ჩემსა] — C. — ჩემი არს BC. მიცემად F.
 41 და] + ვითარცა B, ვითარ C. ესმა ABCDEF. ესე] — C. და] — BC. რისხვად] ვულის
 წყრომად C. იაკობისსა B, იაკობისთვის C. იოჰანესა A, იოჰანესა B, იოჰანესა DEF, იოჰანეს-
 თს C.

42 იუ] მან C. მოხუწოდა ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. უწყით C. იგი] — C. ჰგონებელ
 ADEF. ჰგონებენ BC. მთავრობად C. წარმართთა] + ზედა C. უფლებელ] ეუფლენენ C. ზა]
 — C. დიდ-დიდნი] მდიდარნი C. მათნი — CF. კელმწიფებელ ABDEF, კელმწიფებლენ C.

მათ ზა და დიდ¹
 დიდნი მათნი კელ
 მწიფობედ* მათ ზა
 43. ხა არა ეგრე ხიყოს
 თქნ შოვრის ალ
 რლსა ხუნდეს თქნ

შოვრის პირველ ყო
 ფამ ხიყოს თქნდა
 44. მსახურ | და რლ
 სა რხუნდეს თქნგან
 სა ყოფამ

11. 3—10, 28—33

A-814, 88v1

3. ედ რა მაღისსა ხუტ
 მს ეგე და მეყსე
 ულად მოავლი
 ნოს აქა
 4. ხ იგინი წარვიდეს და
 პოვეს კიცუ იგი და
 ბმული კართა¹ რთა¹
 ნა გარე შესა¹ ვალ¹
 სა და აღხვსნეს
 5. იგი | ხ მუნ¹ მდგო

88r1

მარენი ვინმე ხეტ
 ყოდეს მათ რასა

ხზამთ რლა აღხვს

- ნით კიცუსა მა
 6. გას | ხ მათ ზრქე¹
 ეა იგი ხუბრძა
 ნა რმათ იუ დახუ
 ტევეს მათ
 88v2
 7. და მოხგუარეს რკი¹
 ცუ იგი იუ¹ს და დახ¹ას¹
 ხეს მას სამოსელ¹ ი¹
 და დაჯდა მას ზ¹ა¹
 8. და მრავალნი სამ¹რო¹
 სელსა დახუფენდ¹ეს¹
 გზასა ზ¹ა
 9. და რლნი წინა ხუ¹ძ¹

⁴³ იყოს ABDEF. — თქვენ შს არა ეგრე იყოს C. შს ABDEF. უნდეს ABCDEF. თქნ შოვრის პირველ ყოფამ¹ რათამცა იყო დიდ თქვენ შორის C. შს ABDEF. პირველ დიდ ABDEF. იყოს ABDEF] იყავნ C; + იგი AF. თქნდა მსახურ] იგი მონა ყოველთა (~ ყოველთა მონა E) DE.

⁴⁴ და რომელსა ხუნდეს თქვენგანსა... ყოფამ] — DE. უნდეს ABCF. თქნგანსა] თქვენ შს ABF. პირვე ყოფის F] რათამცა იყო წინა C.

¹ 11. 3 მაგისსა] — B. უქმს ABCDEF. ეგე და მეყსეულად მოავლინოს აქა] და აღრე მომიძღვანოს იგი აქა C. მოავლინოს] + იგი B.

² ხ იგინი წარვიდეს] მი-რამ-ვიდეს C. პოვეს C. კიცუ C. იგი] — BC. გარეშე ABD, გარეშე EF. გარე შესავალსა] უზანსა ზედა C. აღხვსნეს ABDE, აღხვსნიდეს C, აქვსნეს F. იგი] მას C.

³ ხ] და რომელნიმე C. ვინმე] — C. ეტყოდეს ABCDEF. ზამთ ADF, ჰამთ BE] იქმთ C. და] რად C. აქვსნით ACEF, აღხვსნით BD.

⁴ მრქევეს ABCDEF. იგი] — BC. უბრძანა ABCDEF. იუ] + და ABCF. დაუტევეს ADEF] მოუტევეს BC.

⁵ მოხგუარეს ABCDEF. კიცუ C. დასხვს ACDEF, დასხვს B. მას] + ზედა ACDEF. სამოსელი A] + მათი C. ზედა] + იესუ B.

⁶ სამოსელსა A] + მათსა ABCDEF. დაუფენდეს ABCDEF. ზედა] + და სხუანი რტოთა (რტოებსა C) მოკაფდეს (~ მოკაფდეს რტოსა B, რტოთა F) ხეთაგან და დაუფენდეს გზასა ზედა ABCDEF.

⁷ რლნი-იგი C. წინა-უძღოდეს ABCDEF. და] + რლნი ABCDEF. შეუდგეს ABCDEF. დადადებდეს] + და იტყოდეს ABCDEF. მსანა ABDF, ოსანა E] დიდებამა C. მაღალთა F] მაღალთა შინა B; + კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაიამა ABCDEF.

* ასეა.

ლოდეს და უკუა¹
წა¹ შეხუდგ¹ეს¹ ღა¹ღა¹

88r2

დებდეს ოსსანა რ¹მა¹
10. ღაღსა | კურთხეუ¹ლ¹
არს მოსლვაი მე
უფისაი

მშუღობაი ზეცა¹სა¹
ღიდებაი მაღალ¹თა¹
შინა

A-80, 240r1

28. კელმწიფებაი ესე
29. ხ¹ ი¹ უ¹ მიხუგო და ხრქ¹ა¹
მათ გკითხო თქ¹ნ¹
მეცა სიტყუაი ერ
თი და თქ¹ნ¹ მოში
გეთ მე და მე გითხ
რა თქ¹ნ¹ რ¹ ღითა კელ
მწიფებთა ამას
ხუქმ

30. წ¹ა¹ს¹თ¹ლის ცე¹რ¹მა¹ი იოჰა

854v1

წმსი ზეციით ხიყო
ანუ კაცთაგან ში

31. თხართ მე | ხ¹ იგი
ნი განხიზრახვიდ¹ეს¹
თუსაგან და ხიტ¹ყო¹
დეს უკუეთუ
ეთქუათ ზე¹ციით¹
ხიყო

840r2

ჩ¹ნ¹ და რამსათუს არა

32. გრწმენა მისი | უკუ
ეთუ ეთქუათ
კაცთაგან გუეში
ნის ერისა რ¹ ყ¹ლთა
იცოლდეს იოჰანე რ¹
წინაწარმეტყუელი
ხიყო

33. ღა მიხუგეს მათ ი¹უს
ღ¹ა¹ ხრქ¹ეს¹ არ¹ა¹ ვიცით

854v2

და ი¹უს მიხუგო და
ხრქ¹ა¹ არცა მე გით
ხრა თქ¹ნ¹ რ¹ ღითა კელ
მწიფებთა ამას ხ
უქმ

¹⁰ მოსლვაი მეუფისაი | რომელ მოსლვად არს სუფევაი C. მეუფისა B] — AF. მშუღო-
ბაი C. ზეცათა B] + და ABDEF; ცათა შინა და C.

²⁸ ესე) ეგვ B.

²⁹ მიუგო ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. მათ + გნებაეს თუ C. თქ¹ნ¹ — B. ~ მეცა
გკითხო თქუენ ერთი სიტყუაი C. და თქ¹ნ¹ — C. მე — C] მეცა B. თქ¹ნ¹ + მეცა C, + თუ
B. ეიქმ ABCDEF.

³⁰ იოჰანესი A, იოჰანესი BCDEF. ზეციით] ცით გარდამო C. იყო ABCDEF. შითხართ
CDE.

³¹ ხ¹იგინი] და C. განხიზრახვიდეს ABCDEF. თუსაგან] ურთიეროას C. იცყოდეს ABCDEF.
უკუეთუ] — C. ეთქუათ] + თუ C. ზეციით] ცით გარდამო C. იყო ABCDEF. და] — C.

³² და უკუეთუ ABDEF. ეთქუათ] + თუ C. გუეშინის] ეშინილა C. ერისაგან C. ყოველსა
C. იცოლდეს] წინაწარმეტყუელად აქუნდა C. თოჰანე ACDEF, იოჰანე B. რ¹] + კეშმარტად
C. წწ¹ტყლი არს F. იყო ABCDE.

³³ მიუგეს ABCDEF. მათ] — C. მათ ი¹უს] — B. ჰრქუეს ABCDEF] + ი¹უს B. ვიცით]
უწყით BC. და] ხ¹ B. ~ მიუგო ოესუ C. მიუგო ABDEF] + მათ ADE. ჰრქუა ABCDEF]
+ მათ BCF. თქ¹ნ¹] + თუ B. ეიქმ ABDEF. ~ ეიქმ ამას C.

12. 1-7, 17-28, 39-44

1. და იწყო მათა იგა
ვით სიტყუად
[კაც]მან ვინმე და
§18r1
2. მათ ჟამსა ნაყო
ფისასა მონად რა
მოიღოს ნაყოფი
3. ვენაჯისამ მის | ხ
მათ შეიპყრეს იგი
და გუმეს და წა
რავლინეს ცალიერი
4. და შერმე კულად მი
§18r2
5. ნიმე მოწყუნდეს
6. უკუანამსკენელ
მიავლინა ძმ თესი
საყუარელი რა თქა
ვად შეიკლიმონ ძი
7. სა ჩემისათეს | ხ
ქუეყანის მოქ
მელთა მათ ვა
A-844, 78v1
17. და წარვიდეს
18. და მოვიდეს მისა სა
დუკეველნი და ხიტ
ყოდეს ვად აღდგო
მაჲ არა არს
და ხკითხვიდეს მას
19. და ხეტყოდეს | მომ
დუარ მოსე ესრეთ
დამიწერა ჩინ უკ
უეთუ ვისიმე მო
77r1
- კუდეს ძმამ და
ხესუას მას ცოლი
და შეილი არა დაუმ
თეს რა შეირთოს
ძმამან მისმან ცო
ლი იგი მისი და ად
ხუდგინოს მკედ
რი ძმასა თუსსა
78v2
20. აწ შედნი ძმანი | ხიე |
ენეს ჩინ შოვრის | და |
პირველმან შეირ | თო |

12, 1 მათა] — BC. სიტყუად] + მათა C. კაცმან ვინმე და [ასხა ვენაჯი] ვენაჯი დაასხა კაცმან C.

² მათ] + თანა B. ნაყოფისასა] — C. რა] + მოქმელთა მათგან C.

³ ~ და გუმეს იგი ADEF. და] — C. გუმეს C. წარავლინეს] + იგი CE. ცალიერი] ცული C.

⁴ და შერმე C. კლად ABDEF] — C.

⁵ მოსწყუნდეს B] + და BF.

⁶ უკუანამსკენელ... რა თქა] შერმე ერთ-და ძმ ესუა საყუარელი, მიუვლინა უკუანამსკენელს და თქა C. მიავლინა ძმ თესი] ერთი ძმ ესუა B. მიავლინა] + მათა ADEF. ვად] — B. ჩემისათეს] ჩემისაგან C.

⁷ ქუეყანის მოქმელთა მათ ვა] მათ მოქმელთა C.

¹⁷ და წარვიდეს] — C.

¹⁸ ~სადუკეველნი მისა C. და] რომელნი ABDEF, რომელთა C. იტყოდეს ABDEF] თქუან C. ვად] — C. აღდგომაჲ] + მკუდართაჲ ADEF. არსო BC. ჰკითხვიდეს ABDEF, ჰკითხვს C. ეტყოდეს ABDEF] პრქუეს C.

¹⁹ მოძღვარ C. მოსმ EF. ესრე ABDF] — C. დავწერა C. ვისმე ABDEF. ~ ძმამ თუ ვისიმე მოკუდეს C. მოკუდეს ABEF, მოკუდეს D. ესუას ABCDEF. შეილი] შევილი D. დამ-თეს B, დამდეს C. ~ ცოლი იგი ძმამან მისმან B. მისმან] — C. ცოლილი D. აღუდგინოს ABCDEF. მკედრა] თესლი C. ძმასა] + მას C.

²⁰ აწ] — C. შედ C. ძმა C. იყენეს ABCDEF. ჩუენ შინ ABDEF] — C. და] — B. პირველმან] + მან ABCF. დაუშთა ABDEF] დაუტევა C. შეილი] მკუდრი C.

- ცოლი და მოკუ^რდა¹
და არა დაშთ^ა]
21. შვილი | და მეორე^რმან¹
შვირთო იგი და მ^რო¹
კუდა და არა და^რუშ¹
თა შვილი და მ^რესა¹
22. მემან ეგრევე | ე^რე მ^რე¹
7777
შუდედმდე და ა^რრა¹
დაუშთა შვილი ^რე¹
კუნადასქენელ ^რე¹ლ¹
თა მოკუდა ღე^რდა¹
23. კაციცა იგი | ა^რწ¹
უკუე აღდგომა
სა მას ოდეს აღ^რღ¹
გენ ვის მათგან^რისა¹
A-80, 828v1
ხიყოს ცოლ რ^რ შუდ
თავე მათ იგი ხესუა
ცოლად
24. მიხუგო მათ ი^რე¹
და ზრქ^რა ამისთვის
უკუე ხცთებით თქ^რნ¹
რ^რ არა ხიცით წიგნი
არცა ძალი ღ^რთისადა¹

25. რ^რეს მკუდრეთით
აღდგენ არცა ხიქორ
827r1
წინებოდიან არცა
განხქორწინებდენ
ა^რღ¹ ხიყენენ ე^რა¹ ან
გელოზნი ცათა შინა
26. ხ^რ ამისთვის რ^რ აღდგენ
მკუდარნი
არა აღმო^რგ¹იციტხ
ავსა* წიგნსა მოსცხ
828v2
სა მაყულოვან
სა ზ^რა ე^რე იგი ღ^რთი ხე^რტ¹
ყუს მას
მე ვარ ღ^რთი აბრაჰა
მისი და ღ^რთი ისააკი
სი და ღ^რთი იაკობისი
27. არა არს ღ^რთი მკუ
დართადა ა^რღ¹ ცხოველ
თადა ხ^რ თქ^რნ¹ ფ^რღ¹ ზ^რც
თებით
827r2
28. ღა მოხუკდა ერთი
მწიგნობართადა

²¹ მეორემან] + ეგრევე B. მოკუდა C] + იგიცა C. დაშთა A] + დაუტევა მანცა C. შვილი] მკუდრი C. ეგრევე] + და B.

²² ე^რე შუდამდე B, ე^რე შუდადმდე DE] და შუდავე C. და] — C. დაუშთა] დაუტევეს C. შვილი] მკუდრი C. უ^რლთას ABDEF. — დედაცა იგი მოკუდა C.

²³ ა^რწ უკუე] — C. მას] + უკუნადასქენელსა B. ოდეს] რ^რეს C. ვისა A] რომლისა C. მათგანის F. იყო F, იყოს ABCDE] + იგი F. ცოლად C. შუდავე C. მათ] — B. — ესუა იგი ABCDEF.

²⁴ მიხუგო ABCDEF. მათ] — ABCDEF. ჰრქ^რა ABCDEF] + მათ ABDEF, + მათ არა C. უკუე — C] + ფ^რღ B. სცთებით ACEF, მსცთებით BD. თქ^რნ] — C. იცით ABCDEF] + თქუენ B. წიგნი] + და C.

²⁵ რ^რეს] რ^რ ოდეს C. მკუდრეთით A. იქორწინებოდინ C, იქორწინებოდინ ABDEF. გან-
ქორწინებდენ ABCDEF. იყენენ ABCDEF.

²⁶ ამისთვის] — C. ~ მკუდარნი რ^რ აღდგენ C. აღმოციტხავსა A. წიგნსა] + მას. C. მოსეს-
სა CDEF. მაყულოვანსა D] + მას B. იგი] — BC. ~ ეტყოდა მას ღმერთი C. ეტყუს ABDE,
ეტყოდა F. მას — B] + და ჰრქუა C. ღ^რთი] + მამათა შენთადა ღ^რთი B. აბრაამისი C. და] —
BCF]. ასაკისი A, ისაკისი BCDF.

²⁷ ღ^რთი] + ღმერთი A. მკ^რდართათა D. ხ^რ] აწ C. მსცთებით ABD, სცთებით CEF.

²⁸ მუქდა A. მოხუკდა BCDEF] + მას BC. ~ მწიგნობართადა ი^რთი ADE. მწიგნობა-
რი ერთი F. მწიგნობართადანი] + რომელსა C. ესმოდა ABCDEF] + რადა ABDEF. მათი] +
ვმად C. გამოეძიებდეს ABDEF. ე^რე იგი გამოეძიებდეს მის თანა სიტყუასა მას იცოდა] ისო-
ლა რაჲ მან C. მას] + და B. მიხუგო ABCDEF. მათ] — B.

* ხელნაწერშია: აღმოციტხავსა.

ნი ხესმოდა მათი
ე^რ იგი გამოხეძიებ
დეს მის თანა სიტყ
უასა [მ]ას იცო
და რ^ე კ^ეთილად მი
ხუგო მათ

828r1

39. უბანთა ზ^ა | და ზე
[მოჯდომამ]

40. რ^ელნი შეხჭამენ სა
ხლებსა [ქ]ურიეთა
სა და [მი]ზეზით გან
გრობილად ილოც
ვე[რ] რ^ელთა მიილონ
ხუმეტსი საშეჯელი

41. ღადგა ი^ე წინაშე

828v1

[ფ]ასის საცავსა მას
და ხხედვიდა ე^რ იგი
ერი დახდებდა რე
აღსა ფასის სა
ცავსა მას და მ

რავალთა მდიდარ
თა დადევს ფ^ედ
42. ღა მოვიდა ქური

828r8

ვი ერთი გლახაკი
და დასხნა ორნი
43. მწულილნი | და მო
ხუწოდა მოწაფე
თა თუსთა და ხრქ^ა
მათ ამენ გეტყუ
თქ^ნ რ^ე ქურიემან
ამ^{ან} გლახაკმან
ხუფროს შემოწი
რა ფასის საცავსა

828v2

44. რ^ე ყ^ელთა ნამეტავისა
გან მათისა შემოწი
რეს ხ^ე ამან ნაკლე
ლევანებისაგან თუ
სისა ყ^ელი რადცა ზა
ქუნდა შემოწირა
საცხოვრებელად
თუსა

13. 1—6

A-844, 84r1

1. [და] გამორადვილო
[და] იგი ტაძრით ხქ^ა

[მ]ას ერთმან მო
[წ]ა]ფემან [მ]ის]მან

38 უბნებსა C.

39 ზემოქდომამ პირველად C.

40 შეჰქამენ ABCDE, შესჭამენ F. სახლთა C. განზრახობილად A, განგრძობულად C. ილოცვედ] თაყუანის-სცემედ C. მოილონ C. უმეტსი AB, უმეტესი CDF] უდიდესი E.

41 საცავსა მას] შესაწირავსა C. ხხედვიდა ABDEF, ხედვიდა C. ~ ერი იგი C. დასდებდა A, დასდებდა BCDEF. რავლსა] კერძასა C. საცავსა] შესაწირავსა C. მას] + ზედა C. ფ^ედ BF] დიდადი C.

42 ~ ერთი ქურიეი. C. მწულილნი] ფშიტნი C; + რომელ არს ქორდატს B, + რომელ არს დანგ ერთ C.

43 მოუწოდა ABCDEF] + იესუ ADEF. პრქუა ABCDEF. მათ — F. ამენ] მართლიად C. ამან] — C. უფროას ACDE, უფრ^ს B, უფროა F] + ყოველთასა ABCF, + ყოველთა DE. შეწირა C. ფასის საცავსა] შესაწირავსა ამან ზედა C. საცავსა] +ამას ADEF.

44 ყ^ელთა] + მათ C. ნამეტნავისაგან DE] ნეშტისაგან C. შემოწირეს] + ფასის საცავსა მას B. ყ^ელივე CF. აქუნდა ABDEF] ედგა C. შეწირა CE] + ყოველივე C. საცხოვრებელად ADEF, საცხოვრებელი C. თუსი C] მისა ADEF.

13, 1 გამო-რამ-ვილოდა] ე^რ გამოვილოდა C. იგი] + მიერ B. პრქუა ABCDF, პრქუას E. მოწაფეთა მისთაგანმან CF. რაბამნი ქვანი არიან ესე C. შენებულეზამ ADEF, შენებულე C.

<p>1. [მ]ოძლუარ იხილე
 [რა]ზამი ქვები არს
 [და] რაზამი შმნებუ
 [ლ]ეზაა</p> <p>2. [მ]იხუგო ი³ და ხრქ⁴
 [მ]ათ ხხედავთა</p> <p>86v1</p> <p>[ამ]ათ დიდ დიდთა
 [შ]მინებულთა
 [ამენ] გეტყვ თქ⁵ნ არა
 [და]შთეს ქეაა ქ[ე]ასა*
 ზ⁶ა</p> <p>3. [ღ]ა ჯდა რაა იგი
 [მ]თასა მას ზეთის
 [ხი]ლთასა წინაშე</p> <p>84ra</p> <p>ტ[ა]ძარსა მას ხეთხ
 ვიღეს მას თუსაგან</p> | <p>პეტრე და იაკობ და
 იოჰანე და ანდრეა</p> <p>4. მითხარ ჩ⁷ნ ოდეს ყო
 ფად არს ესე და რა
 ხიყენენ სასწაულ
 ნი ოდეს ესე აღხეს
 რულენენ</p> <p>5. მიხუგო ი³ და ხრქ⁴
 86v2</p> <p>მათ ხეკრძალენით
 ნუეინმე გატუნ</p> <p>6. ნეს თქ⁸ნ რ⁹ მრავალ
 ნი მოვიდოდიან სა
 ხელითა ჩემითა და
 ხიტყოდინ ვ¹⁰დ მე
 ვარ და მრაველთა
 ხატუნებდენ</p> |
|---|---|

14. 10—15, 27—33, 55—62, 72

<p>88r1</p> <p>10. იგი მათ</p> <p>11. [ხ¹¹] მათ ვ¹²ა ხესმა ესე
 [მ]ისგან განიხარეს
 [ღ]ა აღხუთქუეს</p> | <p>[მ]ას მიცემად ვეცხ
 [ღ]ი და ხეძიებდა ვ¹³რ
 [მ]ცა ეამსა მარჯ
 [უ]ესა მიხცა იგი [მ]ათ</p> <p>12. [ღ]ა პირველსა მას</p> |
|--|--|

² მიუგო ABDEF, და მიუგო C. პრქუა ABCDEF. მათ — B. ხედავთ ADF, ხედავთ BE, ხედავთ C. ამას დიდ-დიდსა შენებულსა E. დიდთა C. შენებულთა CDF. ამენ B. ამენ გეტყვ თქ⁵ნ — C. თქ⁵ნ შენ AD. დაშდეს C. ზ⁶ა + რომელი (რომელ C) არა დაირღეს ACDEF.

³ და] + ვ¹⁴რ C. რაა] — C. იგი] — D. მას] ზედა B. წინაშე ტაძარსა მას] — C. კეთხვიღეს ABCDEF. თუსაგან] — B. და (1)] — B. იოჰანე ABCDEF. ანდრეა D.

⁴ ჩ⁷ნ] — A. ყოფად არს] იყოს. C. რაა ABCDEF. იყენენ ABDEF. ~ სასწაული იყოს C. ესე] + ყოველი C. აღესრულენ ABDEF, აღესრულებოდის C.

⁵ მიუგო ABDEF. ~ და მიუგო მათ ი³ და C. პრქუა ABDEF] იყო სიტყუად C. მათ] — C. ეკრძალენთ ABDEF] იგულეთ C. ~ გატუნენს ნუეინ C.

⁶ მივიდენ C. იტყოდინ ABDEF] თქუან C. ვ¹⁰რ] + ქ¹⁵ B. მრავალნი C. ატუნებდენ ABDEF; ატუნენ C.

14, ¹⁶ მათ] — C.

¹¹ ვითარცა ხესმა ესე მისგან] — C. ესმა ABDEF. მისგან] — B. აღუთქუეს ABCDF. ~ ვეცხლი მიცემად C. ეძიებდა ABCDF. ეამსა მარჯუესა] განმარჯუებულად C. მისცა ABCF, მისცა D. მათ] — BC.

¹² უცომოვებისასა AD] ბალარქობისასა C. ოდეს] რაჟამ C. პასქასა BDE] ენებათასა C. დაკლვიდეს ABCDEF. პრქუეს ABCDEF. ი³ს] მას C. თუსთა] მისთა C. წარვიღეთ — ADEF] მივიდეთ C. დავიშადოთ C. შენ] — C. შკამო ABE, ჰკამო C, კშკამო D, სკამო F. ენება] ზატვი C. ესე] იგი C.

* ხელნაწერშია: ქასა.

- 88v1
 . უცომობე
 'ის'ასა ოდეს პასექ
 'სა' მას დახკლვიდეს
 'ხრქ' ეს ი'უს მოწაფეთა
 'თეს'თა სადა გენება
 'ეს' წარვიდეთ და გან
 'გიმ'ზადლოთ შენ რ'ა
 'ხკ'ამო ვენება ესე
13. 'და წარავლინნა ორნი
 88r2
 მოწაფეთა მისთავან
 ნი და ხრქ'ა მათ
 წარვიდით თქ'ნ ქა
 ლაქად და შერახუ
 დეთ თქ'ნ ქალაქად
 შეგემთხვოს თქ'ნ კა
 ცი რ'ლსა ლაგუნითა
 წყალი ზე ხედვას
 მკარსა და შეხუ
- 88v8
 დეგით მას ვ'ეცა შე
 14. ვიდეს | და ხარქუთ
 სახლისა ო'ა ე'დ
 მოძღუარი ხი'ტყუს'
 სადა არს საყოფე
 ლი ჩემი სადა იგი
- პასექი მოწაფეთა
 15. თანა ვკამო | და
 მან გირუენოს თქ'ნ
 A-80, 488r1
 27. მწყემსი და გან'ხიბ'ნი
 ნენ ცხოვარ
 28. ნი | ა'დ შემდგომად
 აღდგომისა ჩემისა
 29.
 პეტრე მიხუგო
 და ხრქ'ა მას და
 ღათუ ყ'ლნი დ'აბ'რ'
 კოლდენ ა'დ შე არა
- 482v1
 30. .
 'დ'ლეს ამას ღამესა
 ე'ე ქათმისა მეო
 რედ კმობა'დ'მდე
 სამ გზის უუარ მ
 ყო მე
 31. ხ' პეტრე უმეტ'ს და
 488r2
 ხუფრომს ხიტყო
 და და ღათუ ხი
 ყოს სიკუდილი ჩე

¹³ მოწაფეთა მისთავანი] მოწაფეთავანი B. პრქუა ABCDEF. შე-რა-ა-ხვდეთ AF, შე-რა-ა-ხვდოლით D. შე-რა-ხვდეთ თქუენ ქალაქად] — BCE. თქუენ] — D. ლაგუნითა C. ედგას ABCDEF. მკართა ADEF. მკარსა და] — C. და] — ADEF. შეუდეგით ABCDEF. მას] და C.

¹⁴ და] — C. არქუთ ABCDEF. სახლისა უფალსა] მამახლისსა მის სახლისასა C. მოძღუ-არმან C] + ეგრე C. იტყეს ABDEF] — C. საყოფელი] ეანი იგი C. სადა] — B. იგი — ACDEF] რა B. პასექი ესე B] ენებათაჲ იგი C. მოწაფეთა] + ჩემთა BCDEF. თანა] + ჩემ-თა A. ვკამო] შეკვამო C.

¹⁵ გირუენო E.

²⁷ მწყემსი] + იგი ADF. განიბნენ A, განიბნიენ BDEF. ~ ცხოვარი განიბნიენ C. ცხოვარი] + სამწყსოასა ჩემისანი B.

²⁸ ა'დ] და B. შემდგომად აღდგომისა ჩემისა] რაემს აღედგე C.

²⁹ მიუგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. და] — C. ~ ყოველნი ღათუ დაბრკოლდენ C. დაბრკოლდენ B] + შენდა მომართ B. ა'დ] ხოლო BC.

³⁰ ~ ღამესა ამას C. მერედელ] ორ გზის C. კმობამდე] ყვიდმდე C. უუარ-ყო მე სამ გზის B.

³¹ უმეტ-ლა D. უმეტეს-ლა F. უმეტ'ს-ლა ხუფრომს] ფრიად უმეტესად C. უფრომს ABDEF. იტყოდა ABDEF] ხ' იტყოდა C. და ღათუ ხიყოს... შენ თანა] ვითარმედ შე-ღათუ-მხუედეს შენ თანა სიკუდილი C. იყოს ABDEF. არასადა F] არავე C. და] — C. ეგრეცა C, ეგრეთვე F. მსგავსად] — C. იტყოლეს ABCDEF.

- მი შენ თანა არა
სადა უვარ გყო
შენ და ეგრევე მს
გა'ვს'ად ყ'ლნი 'ხიტ'
ყოლეს
32. და მოვიდ'ეს' დაბასა
- 482v8
- და ხრქ'ა ი'უ მოწაფე
თა თუსთა და'სხე'
ღით აქა ვ'ემდე 'ვი'
33. ლოცო'და 'წარიყვა'
ნა 'პ'ეტრე'და იაკობ
და იოჰანე მის თანა
და იწყო დასულებად
- 488v1
55. ხპოვებდეს
56. რ' მრავალნი ცრუე
სა წამებდეს მის
თუს და სწორ არა
ხიყენეს წამებანი
მათნი
57. და სხუანი ეინმე
აღდგეს და ცრუე
სა წამებდეს მის
58. 'თუს' და ხიტყოლეს | რ'
- 488r1
- რ'ნ გუესმა მა
გისი სიტყუაჲ ვ'დ
დაეარღო ტაძარი
ესე კელით ქმნული
და მესამესა დღესა
სხუაჲ აღვაშწნო
კელით უქმნელი
59. და არცა ესრჳთ
- 488v8
- ერთ ხიყენეს წამე
'ბანი'
60. და აღდგა მღღელთ
მოძღუარი იგი
შოვრის ხკითხა ი'უს
და ხრ'ქა არარას
მიხუება რასა
ესე შეგწამე'ბენ'
61. ხ' ი'უ ღუმნა და არა
'რაჲ' მიხუგო
- 488r8
- 'ხკითხვი'
და მას მეორედ
მღღელთ მოძღუა
რი იგი და ხეტყო'და'
შენ 'კურ'
-
- 32 მოვიდეს] + ივინი B. პრქუა ABCDEF. ი'უ] — C. ე'ე B, ვიდრემდის C] + მივიდე იქი და B. ვილოცო] თაყუანის-ესცე C.
- 33 წარიყვანნა BF] მიიყვანნა C; + მის თანა C. და (1)] — AF. იოვანე ABCDEF. მის თანა] — C. დასულებად] გულის სიტყუად C.
- 55 კპოვებდეს ADF, კპოვებდეს BCE.
- 56 ცრუსა ABCDEF. ~ არა სწორ ADEF. სწორ არა ხიყენეს წამებანი მათნი] არა ერთ იყო წამებაჲ იგი მათი C. იყენეს ABDEF.
- 57 სხუანი ეინმე] რომელნიმე C. და] — C. ცრუსა ABCDEF. იტყოდეს ABCDEF.
- 58 რ'] ვ'დ CF. მაგისი] მაგისგან C. სიტყუაჲ] რამეთუ იტყოდა C. ვ'დ] + მე C. კელქმნული D. სხუაჲ] — B. აღვაშწნო კელით უქმნელი] კელით ქმნული აღვაშწნო C. აღვაშწნო DEF.
- 59 არცა ესრჳთ] ეგრჳცა არავე C. ესრჳთ BDEF. ერთ ხიყენეს] ერთ იყო C. იყენეს ADEF. ~ იყენეს ერთ B. წამებაჲ C] + იგი მათი C.
- 60 იგი] + მათი C. შ'ს ABCDEF] + და BF. ჰკითხა ABCDEF. პრქუა ABCDEF. არა რას] არას ABCDEF. მოუგება ABDE, მოუგებ C, მიუგებ F. ესენი BCF.
- 61 ი'უ] იგი C. არარაჲ] არას C. მიუგო ABDEF, მიუგებდა C. ჰკითხვიდა ABCDEF. მას] + სიტყუასა C. მეორედ] — B. მღღელთ მოძღუარი იგი] — C. იგი] + მეორედ B. ხეტყოდა] პრქუა ABCDEF; + მას B. კურთხეულისაჲ] + მის B.

62. თხეულისაჲ | ხ⁻
 ი⁻ მიხუგო და ხრქ⁻ა
 მას შენ ხიტყვ ე⁻ღ
 A-844, 80v1

კმობადმდე სამ
 გზის უეარ მყო და
 იწყო ტირიდ

72. ე⁻ღ პირველ ქათმისა

15. 1—6, 28—33

1*. და მეყსეულად
 ე⁻ა განთენა ზრახ
 ვა ყვეს მდღელთ
 მოძღუართა მათ
 და მოხუცებულ
 თა თანა და მწიგ

• 81r1

• ნობართა და ყ⁻ღ

• მან მან კრებულ
 მან

და შეკრეს ი⁻ჲ და წა
 რიყვანეს და მიხ
 ცეს იგი პილატეს მთა
 ვარსა

2. ხ⁻კით⁻ხა მას პილატე
 80v2

და ხრქ⁻ა შენ ხა⁻რა⁻
 მეუფს პურია⁻თაჲ⁻
 ხ⁻ ი⁻ჲ მიხუგო და ხ⁻რქ⁻ა⁻
 მას შენ ხტუე

3. და შეხასმენდეს
 მდღელთ მოძღუ⁻არ⁻

ნი იგი ფ⁻ღ და მ⁻ან⁻

4. არაჲ მიხუგო | ხ⁻

პილატე მერმე ხ⁻კით⁻
 ხა მას და «ხ⁻რქ⁻ა⁻ არას⁻»

81r2

მიხუგება აჰა «რა⁻
 ოღენ შეგწამე⁻ბენ⁻»

5.
 ე⁻მდე უკურდა⁻ცა⁻

პილატეს ფ⁻ღ

6. და ყ⁻ღსა დღესას⁻წა⁻

• ულსა . . .
 ერთი ჰყრობილი

A-89, 402r1

28. მაშინ აღხესრუ

ლა წერილი იგი რ⁻ლი
 ხიტყვს ე⁻ღ უშეუ
 ლოთა თანა შეხე
 რაცხა

29. და თანა წარმა

ვალნი იგი ზემოდეს

62. მიუგო ACDEF. მიხუგო და] — B. პრქუა ABCDEF. მას] — B. იტყვ ABDEF] სოქუ
 C.

72. პირველად DE. კმობადმდე F. სამ გზის] — A. -მყო] + მე ABDEF. ტირიდქ ტირილად
 F.

15, 1 და (2)] — ABDEF. მან] — ABDEF. მისცეს A, მისცეს BDEF.

2. ხ⁻ კითხა AEF, კითხა BD. პილატე F. პრქუა ABDEF. მეუფე DF. მიუგო ABDEF.
 პრქუა ABDEF. სსოქუ AD, სოქუ BEF.

3. შეასმენდეს ABDEF] + მას F. არაჲ] არარაჲ ABDEF. მიუგო ABDEF.

4. კითხა ABDEF. პრქუა ABDEF. მიუგება ABDEF. რაოდენსა ADEF. შეგწამებენ] შე-
 გასმენენ B.

5. პილატეს A.

6. ე⁻ღსა F. დღესასწაულთა F.

28. მაშინ] და C. აღესრული ABCDEF. რომელ C, რომელსა F. იტყვს ADEF, იტყვს B]
 თქვა C. უსჯულოთა C. შეირაცხა ACDEF, შეერაცხა B.

29 და] + რომელნი C. თანა-წარმეიდოდეს C. იგი] — CF. ჰგმობდეს ABDEF] ეკიცხე-
 დეს C. მას] + მას F. და] — C. ყრიდეს] ხრიდეს C. იტყოდეს ABCDEF. ეჰა] ვაჰ C. რომელ-
 იგი C. დაარღვედ ABDEF, დაარღვევა C. აღაშენებ AEF, აღაშენებ BCD.
 * C რედაქციას მუხლები (1—6) აკლავ.

- მას და ყრიდეს თავ
სა და ხიტყოდეს ე
ჰა რ^{ლი} დახარდუ
403v1
- ვედ ტაძარსა მას
და მესამესა დღე
სა აღხაშენებდ
30. იქსენ თ^აე^ი თესი და
გარდა^{მო}კ^იედ მა
გიერ ჯუ^ას^ირ^ით^ი
31. ^ქღ^ა ეგრევე მ^დღ^ელ^ელ^თ
მოძღუარნი იგი
403r2
- ემღერდეს ურთიერ
თას მ^წი^ფი^გნ^ობ^არ^თა
თანა და ^ჩხ^იტ^ყო^დეს

- სხუანი აც^ჩხო^ნენ^ა
თავისა თვისისა ვერ
ძალ ხუც^რცხო^ვირ^ე
ბად ქ^ესა მეუფე
32. სა | ი^მლო^{ის}ასა | გარ
დამოკედინ აწ ჯ
ურით რ^ა ვიხი
403v2
- ლოთ და გურწმენეს
აგი
და მის თანა ჯუარს
ცუმულ^ნი ი^გი ბა
ყუედრებდეს მას
33. და ე^ა ხიყო ეამი მე
ექუსმ ბნელ^ი ხი^ყო
ყ^ლსა ქუეყანას^ა

16. 3—8

- 424v1
3. ^{ურ}თ^იერ^თას
შინ გარდაგუგორ
ეოს ჩ^ნწ^ი ლოდი იგი კა
რისა მისგან სა^წლა
4. ეისა | და მიხხედეს
და იხილეს რ^ა გარდა
გორეებულ ხიყო
ლოდი იგი რ^{ლი} ხიყო
დიდ ფ^დ
5. და შერაფიედეს საფ

- 481r1
- ლაესა მას იხილეს
ჭაბუკი მჯღომა
რმ მარჯუენით
კერძ^ო შემოსილი
სამოსლითა სვეტა
კითა და განკრთეს
6. ხ^მ მან ხრქ^ა მათ ნუ
განხკრთე^ბით ი^ვს

³⁰ აქსენ| განირინე C. თესი| შენი C. გარდამოკედინე F.
³¹ და| — C. ეგრეცა C. ემღერდეს| ეკოხევედეს C. იყოდეს ABCDEF. თავი თესი C. ძალ-უი ABDEF. ძალ-ხუც ცხოვრებად| იცხოვნოს C. ცხოვნებად ABDE, ცხოვებად F. ქ^სსა A, ქ^მ C. მეუფე C. ისრაელისაჲ C.
³² ვიხილოთ| + იგი F. გურწმენეს D. და| + რომელნი-იგი C. ჟუარ-ცუმულნი ADEF| ჟუარ-ცუმულ იყენეს C. იგი| ივინია C. აყუედრებდეს ABDEF, აყუედრებდეს C. მას| — C.
³³ ~ იყო ვითარ მეექუსე ეამი C. იყო ABDEF. მეექუსე D. ბნელ B| დაბნელდა C. იყო ABDEF| — C.
 16, ³ ეინ-მე C. საფლაესა| სამარისასა C.
⁴ მიხხედეს AD, მიხედეს BCEF. იყო ABCDEF. რომელ ABD| რამეთუ C. იყო ABDEF. ~ დიდ იყო ფრად C.
⁵ შე-რაჲ-ვიედეს| შევიედეს CDE. საფლაესა| სამარესა C. ქაბუკ BE| + ერთი C. მჯღომა რე CD. შემოსილი| რომელ მოსილ იყო C. განკრთეს ABDEF| დაუკურდა C.
⁶ ხ^მ| და C. ქ^აქ^ა ABCDEF. განკრთებით ABDEF|. გეშინინ C. ი^ვსის C. ეძიებთ ABCDEF. ნაზარეველსა ABDEF. ჟუარ-ცუმულსა AEF, ჟუარ-ცუმულსა D| რომელ ჟუარ-ცუმულ არს C. ~ აქა არს C. აქა| — D. აჲ ადგილი| იხილეთ ეგერა ადგილი მისი C.

424vB

ხეძიებთ ნაზორე
 ველსა ჯუარს ცუ
 მულსა
 აღდგა არა არს აქა
 ამა აღვილი სადა
 7. დაღვეს იგი | ა⁷დ
 წარვედით და ხუთ
 ხართ მოწა⁷ფ⁷ეთა
 მისთ⁷ა⁷ და პეტრეს
 ე⁷დ ამა ეგერა წინა⁷

481rB

გიძლეს თქ⁷ნ გალილე
 ას მუნ ხიხილოთ
 იგი ამა ეგერა გარ
 ქუ თქ⁷ნ
 8. და მათ ვ⁷ა ხესმა
 ესე გამოვიდეს და
 ხიელტოდეს მიერ
 სა⁷ფ⁷ლავეთ რ⁷ შეძრ
 წუნებულ⁷

⁷ ა⁷დ] და C. წარვედით] მივედით C. უთხართ ABDEF] არქეთ C. ვ⁷დ] + აღდგა და AF. ამა ეგერა] — C. წინა-გიძლეს] წარგიძლეს C. გალილეად ABC] + და C. იხილოთ ABCDEF. ამა ეგერა] ვითარცა ABCDEF. გრქუა ABCDEF.

⁸ მათ] — C. ვითარ C. ესმა ABCDEF. იელტოდეს ABCDEF. საფლავეთ] სამართ C. შეძრწუნებულ] შეწინებულ C.

სახარება ლუკადსი

1. 1-5, 22-28, 79-80

426r1

1. რა პრაველთა კელი შეყვეს აღწერად მითხრობაჲ გულსაჲ საცხელს სარწმუნოებისათჳს ჩინ შოვრის საქმეთა აღსრულებულთაჲ
2. შა იგი მომცეს ჩინ რლნი დასაბამით გან თუთმხილველს

480v1

- და მსახურ ყოფილ ხიყვნეს სიტყუსა მის
3. ჳერ მიჩინდა მეცა რა შეხუდეგ პირველითგან ყლთა ჳეშმარიტად შემდგომითი შემდგომად

426r2

- მიწერად შენდა მცნეო ლთის მოსუა
4. რეო | რა ხცნა რლთათჳს ხისწავე სიტყუათა მათ კრძალულებსაჲ
 5. ხიყო დღეთა მათ პეროდჳ მეფისაჲ პურიასტანისათა

480v2

- რლისა სახელი ზაქარია შემდგომად დღითი დღეთისა მსახურებისა მის აბიამსა და ცოლი მისი ასულთაგან აპრონისთა და სახელი მისი ელისაბეთ

1. ' შეყვეს] მიყვეს A, კელ-ყვეს BCF. აღწერად] ზეგარდამო განწესებად C. მითხრობად EF] თხრობისა მის C. გულსაველ... საქმეთა აღსრულებულთაჲ] საქმეთა მათთჳს დამტკიცებულთა ჩუენდა მომართ C. სარწმუნოებებისათჳს DE. შს ABDEF.

2 იგი] — C. მომცეს] მოგვასწავეს C. დასაბამით C. თუთ-მხილველ] თუალით მხილველ C. ყოფილ] — C. იყვნეს ABDEF] ექმნნეს C. სიტყუასა მას C.

3 და ქერ-ABDEF. მეც F. რა] რომელი ABCDEF. შეუდეგ ABDEF. შეუდეგ პირველითგან] დასაბამითგან შედგომილ ეიყავ C. ყოვლითა ჳეშმარიტებითა C] — A. შემდგომითი-შემდგომად] განწესებულად C. მიწვენად A.

4 რა ხცნა] — ADEF. სცნა B. რა ხცნა... კრძალულებსაჲ] რაითა გულსკმა-ყო სიტყუათა მათ, რომელთა დაემოწაფე, ჳეშმარიტებით C. ისწავე ABDEF. სიტყუათაჲ B.

5 იყო ABDEF, ხ იყო C. პეროდჳ F. მეფისა C] + მის C. რომლისაჲ ABE] — C. ზაქარიან D. შემდგომად... მსახურებისა მის] დასისა მისგან C. -დღეთისა] -დღედისა ADEF, -დღედ B. ~ მის მსახურებისა ADEF. აბიასი C. ასულთაგანი C. აპრონისთა C. ელისაბედ CEF.

- 410v1
22. შინა და იგი წამს
ხუყოფდა მათ და
დახადგრა უტყუად
23. ღა ხიყო ვა აღხეს
რულნეს დღენი იგი
მსახურებისა მი
სისანი წარვიდა სა
24. ხიდ თესა | და შემ
დგომად დღეთა მათ
- 420r1
- მიხუდგა ელისაბეთ
ცოლი მისი და ხიფარ
ვიდა თავსა თესსა
ხუთ თთუე
25. და ხიტ[ყო]და | ...[ეს]
რძით... მე ო⁻ნ დღე
თა ამა[თ] რ⁻ლთა
მოხედვა ყო მოს
პოლუად ყუედრე
- 410v2
- ბაა ჩემი კაცთა შოვ
რის
26. ღა თთუესა მეექ
უსესა მოხივლინა
გაბრიელ ანგელოზი
- ღ⁻თისა მიერ ქალა
ქად გალილეასა
რ⁻ლისა სახელი ნაზა
27. რეთ | ქალწულისა
- 420r2
- თხოვილისა ქმარსა
რ⁻ლისა სახელი იოსეფ
სახლისაგან და ტომ
[ნისა] დ⁻აეითისა და
სახელი ქალწულისაჲ
მის მარიამ
28. ღა შევიდა ანგელოზი
იგი მისა და ზრქ⁻ა
ბიხაროდენ მიმადლ
[ებულო]
- A-344, 06r1
79. [ა]დ მათ ზ⁻ა რ⁻ლნი სხე
[ნ]ან ბნელსა და აჩრ
[დი]ლთა*. სიკუდილისა
[თ]სა რ⁻ა წარხემარ
[თ]ოს ფერქთა ჩ⁻ნთა
[გ]ზ⁻ასა მას მშუდობი
[ს]ასა
80. [ხ⁻ ყ]რმად იგი აღორძნ
[დ]ებოდა და განმტ
[კ]ი⁻ცნებოდა სული

* შინა] — C. წამს-ხუყოფდა ABDEF] მოასწავებდა C. დაადგრა ABDEF. დახადგრა უტყუად] იგი ღა და დღემებული C.

22 იყო ABCDEF. აღესრულნეს ABDEF] აღივსნეს C.

24 მათ] ამათ ABDEF. მიუდგა ABCDEF. ელისაბედ ABF] — DE. იფარვიდა ABDEF] იმალიდა C. თთუე C, თუე D. იტყოდა ABDEF] თქუა C.

25 ეს C. ესრეთ DEF. მე] — C. ო⁻ნ] + ჩემდა მომართ C. ამათ] მათ C. მოხედვა-ყო D] მოხედვა მე C. მოსპოლუად] აყოლად C. ყუედრებამ] საყუედრელი C. შს ABCDEF.

26 თთუესა C, თუესა D] + მას C. მოვილინა ABDEF, მოვილინა C. ქალაქსა C. გალილეელთასა C. რომლისაჲ B, რომელსა C. სახელი] + ერქუა C.

27 თხოვისა F] განთხოვილისა C. ქმრისა AF] კაცისა C. რომლისაჲ BDE, რომელსა C. სახელი] + ერქუა C. იოსებ ADEF. და ტომისა] — C.

28 შევიდა] მოვიდა C. ანგელოზი იგი] — C. და] — F. ჰრქუა ABCDEF. მიმადლებული] მხარული C.

79 მათ ზედა] მათა C. ~ რომელნი (რომელი D) ბნელსა და აჩრდილთა (აჩრდილსა BC) სიკუდილისათა (სიკუდილისასა BC) სხდეს (სხენან C) ABCD. რა — C] და ABDEF. წარხემარითს] წარმართებად ABCDE, წამართებად F. ფერქთა] — C. ჩ⁻ნთა] ჩუენდა C. მას] — ABCF. მშდობისასა A, მშუდობისასა C.

80 ხ⁻] და C. ორძნებოდა C. და] — DE. განმტკიცნებოდა] განძლიერდებოდა C. იყო ABDEF] იყოფოდა C. იგი] — C. უდაბნოთა C. ე⁻ნ] + დღედ C. გამოცხადებამდღე AE. ი⁻შლსა CD. მიმართ] — C.

* ხელნაწერშია: არჩილთა.

04v1

「თ」ა და ხიყო იგი უ
「ღ」აბნოსა ვე გამო

「ცხა」ღებად მისა იშლი

「სა」 მიმართ

2. 1-5, 18-24, 44-51

1. 「ღა」 ხიყო მათ ღლეთა
「შინ」ა ბრძანებად გა
「მო」ვქდა აგუსტოს
「კეი」სრისაგან აღწერად

რ ხიყო იგი სახლისა
გან და ტრომისა ღთი

5. სა | აღწერად მარი
ამის თანა რლი

06r2

- ყლისა სოფლისა
2. მსე აღწერად პირველი
ხიყო მთავრობასა
ასურეთს კურისღმს
3. სა | და წარვიდო
ღეს ყლნი აღწერად
კაცად კაცადი თუს
სა ქალაქსა
4. აღმოვიდა იოსებცა
გაღლილეადით ქალა

68v1

18. და რლთა ხესმოდა
ხუკურდა სიტყუად
იგი მწყემსთა მათ
მათა მიმართ

19. ხ მარიამს დახემარხ
ნეს სიტყუანი ესე და
დახედვა გულსა თუს
სა

20. ღა მიხიქეს და წარვი
ღეს მწყემსნი იგი ხა
60r1

04v2

ქით ნაზარეთით |
ჰურიასტანად ქა
ლაქად ღთისა რლ
სა ზრქვან ბეთლემ

დიღებღეს და ხაკურ
თხეღეს ღა ამას ყლ
「სა ზ」ა რლი ხესმა და
იხილეს ვა იგი ხითქუ
ნეს მათა მიმართ

2, იყო ABCDEF. ~ ღლეთა მათ C. შინა] — C. ~ გამოქდა ბრძანება ABCDEF. აგუსტოს ADEF, აგუსტეს B. აღწერად C. სოფლისა C.

2 ~ ესე პირველი სოფლისა (სოფლის C) აღწერად იყო CE, ესე პირველი აღწერად იყო F. პირველ D. იყო ABD. მთავრობასა] მსაქულებასა მას C. ასურთა C] + ზედა C. კკრინესსა DF.

3 წარვიდოდეს] მივიდოდეს C. ყლნი] + და C. აღიწერებოდეს C. კაცად-კაცადი] თითო-ეულად C. თუსით ქალაქით F.

4 აღვიდა C. იოსებცა AC. ჰურიასტანად AEF, ჰურიასტანად D. ჰრქვან ABDEF, ჰრქვან C. იყო ABCDEF. ტომისა B] ნათესავისა C. დავითის C.

5 აღწერად] შთაწერად C. მარიამის თანა] მარიამ მის თანა B, მარიამითურთ C.

18 და] + ყოველთა C. ესმოდა ABCDEF. უკურდა ABDEF] დაუკურდებოდა C. სიტყუათა C. იგი] მათ C. მწყემსთა... მიმართ]. რომელთა ეტყოდეს მათ მწყემსნი იგი C.

19. მარიამი C. დაემარხნეს BF] დაესხნეს ADE; + ყოველნი DE. დახემარხნეს სიტყუანი ესე] ყოველსა მას სიტყუასა დაჰმარხვიდა C. ~ ესე სიტყუანი E. დაედვა ABDEF] გულს-გმაჰყოფდა C.

20 მიხიქენ ჯ, მიიქეს ABCDEF. და წარვიღეს] — C. იგა] + და AB აღიღებდეს ABCDEF. ხაკურთხეღეს ჯ, და აკურთხეღეს BDEF] — A; აქებდეს C. ყლისა ჯ. — ყლსა ამას C. ესმა ABCDEF. იგი ხითქუნეს მათა მიმართ]. მიეთხრა მათ C. ითქუნეს ABDE. ითქუა F.

21. ღა ვა აღხესრულნეს
 დღენი იგი რუანი წინა
 დაცუეთისა მისისანი
 58vz
 და ზუწოდეს სახელი
 მისი ივ რლ იგი ზეწოდა
 ანგელოსისა მისგან [ვ]ე
 ყოფადმღე მისა
 მუცელსა დედისასა]
22. ღა რუს აღხესრულნეს
 დღენი განწმედისა [მა]
 თისანი შჯულისა მის
 ებრ მოსმისა აღმო
 იყვანეს ყრმაი იგი.
 59rz
 იმმდ წარდგინებად
23. წინაშე ოლისა | ვა წერაილ
 არს შჯულსა ოლისასა
 რ ყლმან წულმან რწნ
 განხალოს საშობ წმი
 24. და ოლისა ზეწოდოს | [და]
 მოხცეს შესაწირავი
 ვა თქუმულ არს
 A-88, 859r1
44. [მოგზა]ურთა თანა არს
 და მოვიდეს დღისა ერ
- თისა გზასა და ზეძი
 ებდეს მას ნათესავ
 თა შოვრის მწინსა
 45. და მეცნიერთა | და ა
 რა პოვეს იგი და მო
 ხიქცეს იგინი იმმდვე
 და ზემიებდეს მას
 46. ღა ხიყო შემდგომად
 800v1
 სამისა დღისა პოვეს
 იგი ტაძარსა მას შწინსა
 მჯდომარს შოვრის
 მოძღუართა და
 ხკითხვიდა მათ
 47. მანხუკრდებოდა
 მათ ყლთა რლთა ზეს
 მოდა მისი გულისხ
 850r2
 მის ყოფაი იგი და სიტ
 ყუსა მიეგება მისი
 48. და იხილეს იგი და გან
 ზუკურდა
 ღა ხრქა მას დედამან
 მისმან შვილო რაი
 სა [ეს]რტთ მიყავ ჩწ

²¹ აღესრულნეს ABDE] აღივსნეს CF. დღენი E. იგი — CD. და] — C. უწოდეს ABDEF] პრქუეს მას C. მისი] — C. რომელი ჟ E. იგი] — C. ეწოდა ABDEF] წოდებულ იყო C. ანგელოსისა ABCDEF. ყოფადმღმ E. ყოფადმღე... დედისასა] არაა შთავრდომილ იყო იგი მუცელსა C.

²² რუს] ვა C. აღესრულნეს ABCDEF. დღენი] + იგი ABDEF. მათისანი] + მსგავსად C. მისებრ]. მის C. მოსმისა CDEF. აღმოიყვანეს ქ] აღიყვანეს C. ყრმაი] — C. იგი] იესუ E.

²³ რ] ელ C. განალოს ABCDEF] + პირველად E. ეწოდოს ABCDEF.

²⁴ მოხცეს] მიცემად ABCDEF. შესაწირავი] მსხუერპლისა C, + მსგავსად C. თქუმულ] ბრძანებულ C.

⁴⁴ არს] იოს C. და] + ვითარ C. მოვიდეს] მივლეს C. დღის C. ერთის C. გზაი C. ეძიებდეს ABCDEF. მას] — F. შს ABDEF] — C. მისთა] თანა C. მეცნიერთა] + თანა C.

⁴⁵ და] + ვითარ C. არა] ვერ ABDEF. პოვეს C. იგი და] — C. მოიქცეს ABDEF, მოიქცეს C. იგინი] მუნვე C. იმმდვე C. და] — C. ეძიებდეს ABDEF] მოძიებდა C. მას] მისა C.

⁴⁶ იყო ABCDEF. პოვეს CF. შინა] რამეთუ C. მჯდომარე D] ჟდა G. შს ABDEF] — C. მოძღუართა] + და (და — B) ისმენდა მათსა ABDEF, + მათ თანა, ისმენდა მათსა C. და] — E. კითხვიდა ABCDEF.

⁴⁷ და განუკურდებოდა ABDEF, და დაუკურდებოდა C. მათ] — C. ესმოდა ABCDEF. მისი] — C. გულისგმისა-ყოფა D] სიბრძნე მისი C. იგი] — C. სიტყუს ABDEF, სიტყუს C. გეზასა C] + მისსა C.

⁴⁸ იხილეს] ზედველ C. იგი] მას C. განუკურდა ABDEF] დასულბიან C. პრქუა ABCDEF, რაისა ესრტთ მიყავ] რაი საქმე მკვენ C. ესრტთ F. ~ მამაი შენი და მე C. ვრორინებთ] გუელმოდა C. გვიებდით C.

რაკა ესერა მე და მა
 მაღ შენი ერორინებთ და
 49. გეძიებთ შენ | და მან
 800v2
 ხრქა მათ რაღსა
 მეძიებდით მე არა უწ

ვითა რ საზლსა მამი
 სა ჩემისასა რვერ არს
 50. ჩემი ყოფად | და მათ
 ვერ გულისხმა ყვეს სიტ
 ყუად იგი რლ ხრქა მათ
 51. და წარვიდა მათ თანა

3. 21—38

862v1
 21. და იკცა ნათელ ილო
 და ხილოცვიდა
 22. მანხეხუნეს ცანი | და
 გარდამოჯდა სული
 წმიდად კორციელითა
 ხილვითა ეა ტრედი მის
 ჳა
 და კმაღ ხიყო ზეციით
 და თქა შენ ხარ ძმ ჩე
 მი საყუარელი შენ
 867r1
 სათონ გიყავ
 23. და თავადსა იკს ხეწ
 ყო ოდენ ყოფად მე
 ოცდაათესა წელსა
 რლი საგონებელ ხიყო
 ძედ იოსებისა
 24. იაკობისა | მატ
 თანისა

862v2
 იანშსა იოსშფისა
 25. მატათისა ამოსისა
 ნაუმისა ესლისა
 26. ნავშსა | მათისა
 მატათისა სემისა
 იუღამსა
 27. თანნანასა რესამსა
 სალა
 28. თიელისა ნერისა | მეღ
 ქისა ადლისა კოსა
 867r2
 მისა ელმოდადისა
 29. შრისა იესუმსა ელი
 ეზერისა იორამისა
 მატათისა ლუვისა
 30. სუმეონისა იუღამსა
 იოსეფისა იონანისა
 31. ელიაკიმისა | მეღამსა
 მენანისა ნათანისა დავითისა

⁴⁹ მან — C. პრქა ABCDEF. მეძიებთ ABF. უწყოდეთ C. საზლსა — ABDEF. ჩემისა ABDEF] + თანა ABDEF. — ყოფად ჩემი E.

⁵⁰ ვერ არა C. გულისხმა-ყვეს D] ცნეს C. იგი მისი C. რომელი ABEF, რომელსა C. პრქა ABDEF] ეტყოდა C.

⁵¹ წარვიდა] გარდავიდა C.

3, ²¹ და (1) — E. ილოციდა ABCDEF. და განხეხუნეს ABDE, განხეხუნეს CF.

²² კმა B. იყო ABCDEF. ძემ C.

²³ ეწყო ABCDEF. ყოფად] — C. რლ D. იყო ABCDEF. ძედ DEF. იოსეფისა B.

²⁴ მათთანისა ABF, მატათანისა E. იონანსა A, იანანსა B, იონანსა DE, იონანსა F. იოსებისა AF, იოსეფისა BCDE.

²⁵ ამოსისა] იოსებისა DE. ნაომისა E. იელისა A, ელისა F. ნაგვისა A, ნაგვისა DEF.

²⁶ მატათისა ABDE. სემისა A, სემეისა BCDE.

²⁷ თანანასა E, თანანისა F. რსამასა C. სალათელისა D. ნორისა ABE.

²⁸ ელმოდადისა C. ერისა BD.

²⁹ ისტუმსა B. ელიამარისა C.

³⁰ იოსებისა ADEF, იოსეფისა B. ელიაკიმისა] ელიაბეთისა F.

³¹ მენანისა] + მატათანისა ABEF, მატათანისა C, მათთანისა D.

32. იესუსა იობძღისა
ბოლოსა საღმუ
ნისა ნაასონისა
33. ამინადაბისა არამი
სა ესრომისა ფარე
34. ზისა იუდაისა | ია
კობისა ისააკისა
აბრაჰამისა თარაჲ
35. სა ნაქორისა | სერუ
ქისა¹ რაგავისა ფა
357v1
ლმგისა ებშრისა სა

36. ლამსა | კაინანისა
არფაქსადისა სმ
მისა ნოედისა ლა
37. მექისა | მათუსალაჲ
სა ენუქისა იარე
ღისა მალელმლისა
38. კაინამისა | ენოსისა

802ra

სმთისა ადამისა

ღ²თისა

4. 1—3, 40—44

1. ს² ი² სავსე სულითა
წმიდითა მოხიქცა
იორდანით და მოხ
ყვანდა სულსა უ
2. დაბნოდ | ჯა ორმე
ოც დღე გამოხიციადე
ბოდა ეშმაკისაგან
ღა არარაჲ ჭამა მათ
867v2
დღეთა შინა და აღ
რახესრულნეს დღე
ნი იგი შეხეშშია
3. სრქ²ა მას ეშმაკმან
მან უკუეთუ ძმ
ხარ ღ²ა ხარქუ ქვა
სა ამას რ²ა ხიქმნეს
პურ

301v1

40. ხ² კაცად კაცადსა
მათსა დახდუა ქე
ლი და განკურნნა
იგინი

41. ღა განვიდოდეს ეშ
მაკნი მრავალთა
გან ღაღაღებდეს
და ხიტყოდეს ე²ღ შენ
ხარ ქ²მ ძმ ღ²ა
ღა შეხრისხნა მათ

350r1

- და არა ზუტევე¹ბ¹
და სიტყუად რ² ი
ცოდეს ე²ღ ესე არს ქ²ე

³² იმსესა B, იესესა CF, იესესსა D. ობედისა ABF, იობედისა CDE. ბოოზისა B, ბოო-
ზისა AF. საღმონისა C.

³³ არამისა¹ + აღმეაისა, არნეაისა C. ჟუდაისა A.

³⁴ ისააკისა ACE. აბრაჰამისა C.

³⁵ სირუქისა C. ფალეგისა ABDEF, ფალექისა C. ებერისა ABCDE, აბერისა F.

³⁶ კაინანისა D, კანანისა F. სემისა BDEF, სემისსა C. ნოემსა A, ნომსა BC, ნოეესა DE,
ნოესა F.

³⁷ ენოქისა B. მალელისა ADF, მალილელისა C. კაინანისა CE.

³⁸ ენეს-სა AE. სუათისა B. სუთისა DEF. აღამისა¹ + და CEF. ღ²სა C.

4, ¹ საესე D. მოიქცა ABCDEF. მოჟეანდა ABCDF.

² ღმ² F.F. გამოიციადებოდა ABCDEF. შინა¹ — F. აღ-რაჲ-ესრულნეს ABCDEF. შეეშშია
ABCDEF¹ + და E.

³ სრქ²ა ABCDEF. არქუ ABCDEF. ქვათა ამათ CF. იქმნენ C. — პურ იქმნეს (იქმნენ
F) ABDEF.

⁴⁰ ხ² + თაუდმან ABCDEF. დასდუა ჟ ABCDEF. განკურნა C.

⁴¹ განვიდოდეს C. იტყოდეს ABCDEF. ქრისტე CDE. ღმრთისა C¹ + ცხოველისაჲ C.
შეჰარისხნა ABCDEF. და არა ზუტევებ¹ — ჟ. უტევებდა ABCDEF. ესე¹ ვაჟ ჟ. ქმ ჟ ABCDEF.

42. ღა ე-ა განთენა გამო
ვიდა მიერ და წარ
ვიდა 'უ'დაბნოსა
ადგილსა და ერი
იგი ხეძიებდა მას

861v2

და მოვიდეს მისა
და ხიყენებდეს მას
რ-ამცა არა წარუი
და მათგან

43. ხ- თაყადმან ხრქუა*
მათ ე-დ სხუთა
ცა ქალაქთა ჯერ
არს ჩემდა ხარებად
სასუფეველი ღ-ა რ-ა
მისთვის მოხველინე

856r2

44. და ქალაგებდა ე-ლ
თა შესაკრებელთა
გალილეამსათა

5. 1-12

1. ღა ხიყო ე-რ ერი და
ხესხმოდა მას სმე
ნად სიტყუასა ღ-თი
სასა
ღა თაყადი დგა კიდესა

861r1

თანა ტბისა მის გენე
2. სარეთისასა | და 'იხილ'
ნა ორნი ნაენი შდ
გომარენი კიდესა მის
ტბისასა
ხ- შესათხველენი იგი გა
მოვიდეს ნაეისა მის
გან და განხრცხიდეს

3. ბა'დეთა | და შევიდა

856v1

და ხუბრძანა მათ
ქუეყანი'თ შერე'დგი
ნებად მცირედ და
დაჯდა და ხასწაეებ
და ნავით გამო ერ
სა მას

4. ღა ე-ა დახცხრა სიტ

861r2

ყუად ხრქ-ა სიმონს
ღრმად და
ხღევ'ით'
ნადირობად

5. მიხუგო სიმონ და
ხრქ-ა მოძღუარ

⁴² ე-ა] — ჟ. ხვდაბნოსა ჟ. იგი] — C. ეძიებდა ABCDEF. იყენებდეს ABCDEF. მას] — E. არა] — F.

⁴³ ჰრქუა ABCDEF. ე-ა ჟ. ხველინე] — ჟ. მოვიდენე ABCDEF. ე-ლ] — ჟ. გალილეამსათა] — ჟ.

5. '1 და ხიყო ე-რ ერი... დგა კიდესა] — ჟ. იყო ABCDEF. ე-რ] ე-ა F. ერი] + იგი-ABDEF. დახსმოდა ABCDEF. სიტყუათა ღმრთისათა ABDEF. ტბის... C. მას] — C. გენას-რეთისასა F.

² და] — F. გა ცხიდეს ჟ, განჩრცხიდეს ABCDEF. ბადეთა] + მათა C.

³ და ხუბრძანა მათ ქუეყანი] — ჟ. უბრძანა ABCDEF. მათ ქუეყანი] — C. შერე-დგი-ნება C] დგინება ჟ. ასწაეებდა ABCDEF. ნავით გამო] — ADE. ნავით გამო ერსა] — F. მას] მათ F.

⁴ დახცხრა ABCEF, დასცხრა D. სიტყუად] + და ABDE. ჰრქუა ABCDEF. ღრმად და ხღევით... ბადე] — ჟ. მღევით ABD, სღევით CEF. ნადირობად C.

⁵ მიხუგო ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. ღამე E. დაეშურით C. ხ'] + აწ C. გარდაუტეო ABF, გარდაუტეოთ CDE. ბადე D.

* ხელნაწერშია: ხრქუ.

ღამე ყ^ლ დაეშუერით
და არარამ მოვიღეთ
ხ^ლ სიტყუთა შენიო:ა
გარდახუტეო ბა

838v2

6. რ^ლმ^ლ . რ^ლშეა^ლ
ვენეს თეუზთა სიმ
რაელმ დიდი და გან
ხთქლებოდეს რ^ლხალენი

7. მათნი | და წამს
ხუყოფდეს რ^ლლ^ლნი
ხივენეს ერთსა მას
ნავსა რ^ლა რ^ლმოვიღენ

848v1

და შეხეწინენ მათ
და მოვიდეს და აღავს
ნეს ორნივე იგი ნაენი
ე^ლემღე დახითქმოდეს
იგინი

8. მ^ლა იხილა სიმონ პეტ
რე შეხუვრდა მუ
კლთა ი^ლვისთა და
ხრქ^ლა მას განვედ
ჩემგან რ^ლ კაცი ცოდ

841r1

9. ვილი ვარი მე ო^ლო|რ^ლ
განკურეუბამან

შეიპყ^ლრა^ლ იგი და ყ^ლ
ნი მისთანანი ნადი
რობასა მას თეუზი
სას^ლა^ლ რ^ლი შეაყენეს

10. ეგრევე იაკობ და იო
ჰანე ძენი

848v2

რ^ლლ^ლნი ხიყენეს ზი^ლარ^ლნი
სიმონისნი
და ი^ლ ხრქ^ლა სიმონს
ნუ გე^ლშინინ სიმონ
ამიერითგან ხიყო
კაცთა მონადირე

11. და გამოადგინეს ნა
ვი იგი ქუეყანად
და დახუტევეს ყ^ლლი
და მიხდედეს მას

841r2

12. და ხიყო ვ^ლა შევიდა
იგი ერთსა ქალაქთა
განსა და აპა კა
ცი კეთროვნებითა
სავსემ ე^ლა იხილა მან
ი^ლ დავარდა პირსა
ზ^ლა თუსსა ხევედრებო
და მას რ^ლა ხეტყოლა

* თუჯისა ჟ C. სიმრავლე CDF. სიმრავლმ დიდი — ჟ. განსთქლებოდეს ABCEF, განს-
თქლებოდეს D.

7 და წამს-ხუყოფდეს... ერთსა მას] — ჟ. წამს-ხუყოფდეს ABCDEF. რ^ლლ^ლნი] + იგი ABF.
იყენეს ABCDEF. ერთსა] — D. რ^ლა მოვიდენ] — ჟ. შეეწინენ ABCDEF. და მოვიდეს] + და
შეეწინეს მათ F. ორნი F. დაითქმოდეს ACEF, დაითქმოდეს BD.

8 სიმონ-პეტრმ E. შეუვრდა ACD, შეუვრდა BEF. მოუკლთა D. იესუსთა D. პეტრე
ABCDEF. მას] — C. ვარ F.

9 განკურეუბამან C. ნადირობა C. მას] — D. რ^ლი რ^ლლ^ლნი C. შეაყენა C.

10 ოიანი ABCDEF. ძინი CD. იყენეს ABCDEF. ზიარ B. სიმონისა B. ~ პეტრე იესუ
B. პეტრე ACDEF. სიმონ-პეტრეს ABDEF. იყო CF. — კაცთა იყო ABDE. მონადირმ BCFE.

11 გამოადგინეს B. ნაენი B. იგი] — DE. დაუტევეს ABCDEF. მიხდედეს AD, მიხდე-
დეს BCFE.

12 იყო ABCDEF. ~ სავსემ (სავსე D) კეთროვნებითა ABDEF] + იყო მას ქალაქსა
ABDEF. სავსე C. ევედრებოლა ABCDEF. ეტყოლა ABCDEF.

6. 10-11, 13-15, 17, 19-20, 24-25,
27-28, 31-32, 34

885v1

10. განირათხ კელი მენი
ხ მან განირთხა და
მოხველო კელი მისი
11. ე ა იგი სხუამ | ხ იგი
ნი ალიესნეს მანკი
ერებითა და ზრახვი
დეს ურთიერთას
უკუეთუმცა ხუყ
ვეს რამე ი უს

885v2

13. ათორმეტნი მათ
განნი რ ლთაცა მო
ციქულად ხუწოდა
14. სიმონ რ ლსა ხრქე
ან პეტრე და ანდ
რეა ძმად მისი ია
კობ და იოჰანე
ფილიპე და ბართ
15. ლომე | მათეოზ და

885r1

17. მათ თანა და დად
გა ადვილსა ველსა
და ერი იგი მოწაფე
თა მისთაი და სხუ
სა ერისა სიმრაველს

ფრიადი ჰურიას
ტანით და ი შმით
და ზღვს კიდისაი ტე
როსით და სიღონით

886r2

19. და ყ ლი იგი ერი ხეძიებ
დეს შეახლებად მისა
რ ძალნი გამოვიდო
დეს მისგან და განხი
კურნებოდეს ყ ლნი
20. და თაუდმან ალი
ხილნ ა თუალნი მის
ნი მოწაფეთა მი
მართ და ხიტყოდა
ნეტარ ხართ გლსხ
აენი

886r1

24. ხ ეამ თქნდა მდიდარ
ნო რ მიგწილები ეს ნუ
გეშინის ცემაი თქნი
25. შამ თქნდა განმამ
ღარნო აწ რ გმშოი
დის
შამ თქნდა რ ლნი ხი
ციხით აწ რ ხიგლოვ
რდეთ

8, 10 განირათხ C. ხ და ABDEF. მოეგო ABCDEF. კელი + იგი ABDE. ე ა | ერთი ABDEF. სხუამ | ABDEF.

11 განზრახვიდეს ABDEF. უყვეს ABCDEF. რამ CF.

13 მათგანი F. მოციქულ ABCDEF. უწოდა ABCDEF.

14 პრქეა AEF, ერქეა B, პრქეან CD. პეტრე F. ანდრია CD. იოჰანე ABDEF, იოჰანე C. ფილიპე F. ბართლომე A.

15 მათეოს AB.

17 ადვილსა | ერთსა C. იგი — C. სხუამ C. სიმრავლე CD. ფრიალ C. ი შლმთ C. ზღვს C. კიდისაით C | + და ABDEF.

19 ეძიებდა ABDEF, ეძიებდეს C. განკურნებდა ყ ლთა ABCDE, განკურნებდეს ყ ლთა F.

20 თუალნი C. მისნი თქსნი AC. მიმართ | + თქსთა ABDEF. იტყოდა ABF, ეტყოდა CDE.

25 გამამღარნო E. გმშოიდის CDF. იციხით ABCDEF. იგლოვდეთ ABCDEF.

880r2

27. «გიუუარ» დედ მტერნი თქ^{ნი}ნი
კეთილსა ხუყოფდი*
მოძულეთა თქ^{ნი}

თა

28. ღა ხაკურთხევით
მწყევართა თქ^{ნი}
თა და ზილოცვე
დით მათთჳს რ^{ნი}ლინი
880v1

31. ღა ვ^ა იგი თქ^{ნი} გნე
ბავს რ^ა გიყონ თქ^{ნი}
კაცთა და თქ^{ნი}ცა
ეგრევე მსგავსად

ხუყოფდით მათ

32. ღა უკუეთუ გი
ყუარდენ თქ^{ნი}
მოყუარენი თქ^{ნი}ნი

880v2

34. ღა უკუეთუ ხავას
ხებდეთ მათ რ^{ნი}ლთა
გან ხესავთ კუალად
მოღებასა რ^{ნი}ლი მად
ლი არს თქ^{ნი}და რ^{ნი}
ცოდვილნიცა ცოდვილ
თა ხავასხებელ რ^ა
მოიღონ სწორი

8. 14–18, 37–42, 54–56

882r1

14. ხ^{ნი} რ^{ნი}ლი იგი ეკალთა ში
ნა დაეარდა ესენი
არიან რ^{ნი}ლთა ისმინი
ან სიტყუა და ზ
რუნეისაგან და
სიმდიდრისა და გე
მოთაგან ამის სოფ
ლისათა ვლენედ და
შეაშთვიან და არა
ნაყოფიერ ზიქმენნი

880v1

15. ან | ხ^{ნი} რ^{ნი}ლი იგი კეთილ
სა ქუეყანასა რ^{ნი}ლ

თა გუ^{ნი}ლითა კეთილი
თა და საზიურითა
ისმინიან სიტყუად
და შეიკრძალიან
და ნაყოფი გამო
ილიან** მოთმინებითა
882r2

16. არავინ სანთელი აღან
თის და დახფარის
ჭურჭრითა გინა
ქუეშე ცხედარსა
შედვიან ა^{ნი}დ სასანთ
ლე^{ნი}სა ზ^{ნი}ა დადვიან
რ^ა შემაველნი იგი
ნათელსა ხხედვიდენ

27 გიუუარდედ D. თქ^{ნი}ნი + და DEF. კეთილს D. უყოფდით ABCDEF.

28 აკურთხეველთ ABCDEF. მწყევართა D. ილოცვედით ABCDEF.

31 გნებავს ქ. გეყონ C. თქ^{ნი} — C. და] — ქ. F. ხუყოფდით ქ, უყოფდით ABDEF, ჰყოფდით C. მათ] — C.

34 ხავასხებდით ქ, ავასხებდეთ ABCDEF. ესავთ ABCDEF. ~ კუალად ესავთ F. მადლი არს] მადლია C. ავასხებენ ACDEF, ავასხებელ B. რ^ა] რ^{ნი} ქ. მოიღონ ADEF.

B, 14 რომელ ABDE. შიდა C. ესენი] ესე CF. ზრუნეთათაგან DE. სოფლისაგან A. და] — D. შეაშთვიან B. იქმნიან ADE, იქმნიან B, იქმნის CF.

15 რომელ ABDEF.

16 დაფაროს ABCDEF] + იგი ABDEF. ჰურჭლითა ACDF. ქუეშე C. ~ ცხედარსა ქუეშე (ქუეშე EF) ABDEF. დადვიან D. ხედვიდენ ABDEF, ხედვიდენ C.

* ასეა. ** ხელნაწერშია: გამოიქლიან.

17. რ არა არს დაფარული რლი არა გამოც 880v2

ხადნეს არცა საი დუმლომ რლი არა საცნაურ ხიყოს და ცხადად მოვიდეს

18. იხილეთ უკუე ერ ეგე ხისმენთ რლსა ხაქუნდეს მიხეცეს და რლსა არა 408v1

37. ხ თავადი შევიდა ნაე სა და მიხიქა მუნ 37

38. ხევედრებოდა მას კაცი იგი რლი საგან ეში მაკნი განსრულ ხიყვენეს რა ხიყოს მის თანა ხთა ეადმან განხუტე რა იგი და ხრქა 415r1

39. მიხიქეც სახიდ შენდა და ხუთხარ რაო დენი გიყო შენ დნ და წარვიდა და ყლ სა მას ქადაგებდა რაი იგი ყო მისთვის იუ

40. და მიქეევასა მას 408v2

იქსსა მუნვე შე იწყნარა იგი ერმან მან რ მოხელოდეს

41. მას | და აპა ესე რა მოვიდა კაცი და სახელი მისი იაი როს და ესე მთავარი ხი ყო შესაკრებლისაი და დაეარდა ფერკ 415r2

თა თანა იქსსა და ხევედრებოდა მას რა შევიდეს სა

42. ხიდ მისა | რასუ ლი მარტოა ხესუა მას რლი ხიყო ათორი მეტის წლის და იგი მოკუდებოდა და A-844, 49r1

54. ხუპყრა კელი მის ყრმისაი და კმა ხუყო ყრმაო აღ

55. დეგ | და მოხიქა სული მისი და მეყ სეულად აღდგა

17 გამოცხადნეს] + და C. საიდუმლოა D. იყოს ABCDEF.

18 ეგე] — C. ისმენთ ABCDEF. აქუნდეს ABCDEF. მიეცეს ABCDEF] + მას ABCDEF.

37 მოიქცა ABCDEF.

38 ხ ევედრებოდა ABCDEF. ეშმაკნი] + იგი ABDE. განსრულ] განსხმულ ABDE. იყენეს ABCDEF. იყოს ABCDEF. განუტევა ABCDEF. კრქეა ABCDEF.

39 მოიქცე ABCDEF. ხუთხარ] მიუთხარ ABCDEF. რადენი C. წარვიდა] + კაცი იგი ABDEF. და] — ADEF. მისთვის] მის თანა F.

40 იუჟასა CDEF. მოელოდეს ABCDEF.

იაროს ABCDEF. იყო ABCDEF. შესაკრებლისაი DEF. და] — DE. იუსთა DF. ევედრებოდა ABCDEF. სახედ C] სახლსა F. მისსა F.

42 მარტუე D] — F. ესუა ABCDEF. იყო ABCDEF. ათორმეტ C.

54 უპყრა ABCDEF. ~ ყრმასა მას ABDE, ყრმისაი მის CF. კმა-ყო ACDEF, კმა-უყო B.

55 მოიქცა ABCDEF. სული მისი] სული ყრმისაი მის C. უბრძანა ABCDEF. ხეცე მიაკტენ AD. მსცენ BEF, სცენ C.

და ხუბრძანა რა	48v1
ხცენ მას ჭამადი	მისთა
56. და განხუკრდებო	ხ ^ა თავადმან ზამც
და დედა მამათა	ნო მათ რა არაეის
	ხუთხრან საქმს იგი

9. 1-4, 19-20, 22-23, 48-54

1. და მოხუწოდა ა	მუნ დახა ^ა დგერით ¹
თორმეტთა მათ	და მიერ გა ^ა მოედით ¹
და მიხცა მათ ძალი	102v1
და კელმწიფებაა	
48r2	19. ჩემთვის ყოფაჲ ხ ^ა
ყ ^ა ლთა ზ ^ა ეშმა ^ა კთა ^ა	მათ მიხუგეს და ხრქ ^ა ეს
და სენთა გან ^ა კურ ^ა	იოჰანე ნათლის მცე
2. ნებაჲ და წარ ^ა აე ^ა	მელი და სხუათა ილია ^ა
ლინნა იგინი ქა ^ა და ^ა	და რ ^ა ლნიმე ხიტყვან
გებად სასუფ ^ა ეველ ^ა	წინაწარმეტყუელი
სა ლ ^ა თისასა და გ ^ა ნ ^ა	ვინმე პირველთაგანი
კურნებად უ ^ა კ ^ა	20. აღდგომილ არს ხ ^ა ი ^ა
ლურთა	ხრქ ^ა მათ თქ ^ა ნ ვინ გგო
3. და ხრქ ^ა მათ რ ^ა ნუ ^ა	რ ^ა ნიე ^ა
რამ გაქუნ გ ^ა წასა ^ა	102v2
48v2	22. და შეურაცხ ყო ^ა ფაჲ ^ა
ზ ^ა ნუ ვაშ ^ა კარა ^ა	მოხუცებულ ^ა თა ^ა
ნი ნუცა კ ^ა რი ^ა	გან და მღღელთ რ ^ა მოძ ^ა
ნუცა ვეცხლ ^ა რ ^ა ნუ ^ა	ლუართა და მწიგ
ცა ო ^ა რი სამოს ^ა ელი ^ა	ნობართა და მო ^ა ლ ^ა
4. გაქუნ და რ ^ა ლსა ^ა	ვად და მესამეს ^ა ა ^ა
ცა სახლსა	დღესა აღდგომა ^ა რ ^ა
	23. და ხეტყოდა ყ ^ა ლ ^ა თა რ ^ა ლ ^ა
	თა ხუნებს შედ ^ა გომად ^ა

⁵⁶ განხუკრდებოდა ABDF, განხუკრდებოდა C. ~ მამა-დედათა ABCDE, მამა-დედასა F. მისთა — C] მისსა F. ამცნო ABCDEF. მათ — DE. უთხრან ABCDEF. საქმე CD.

9. ¹ მოუწოდა ABCDEF. მიხცა AD, მისცა BCEF. სენთა] სენულთა F. განკურნებად CF.

² ლ^ა სსა C.

³ ჰრქუა ABCDEF. წერაჲ C. გზა E. ნუ ნუცა ACE.

⁴ რ^ა ლსა DE. დაადგერით ABCDEF. გამოვედით ADEF.

¹⁰ ყოფაჲ — ABDEF.

¹⁹ მიუგეს ABCDEF. ჰრქუეს ADEF, თქუეს BC. იოჰანე ABCDE, იოჰანე F. ელია^ა ABCDEF. იტყუან ABDEF, იტყოდეს C.

²⁰ ჰრქუა ABCDEF. გგონა A, გგონეს C.

²² შეურაცხ-ყოფად ABEF. და მოკლვად მოკლვად C.

²³ ეტყოდა ABCDEF. რომელსა BF. უნებს BC] ქნებაეს ADE, უნდეს F. შემოდგომად ACD.

^ა ასეა.

- 70v1
48. რიგი წინაშე მისა|და თქ^ა
 რ^ნ შეიწ^ყწ^ნაროს ესე
 ყრმა^ა სახელითა ჩე
 მით^ა მე შემიწყნარა
 რ^ა რ^ნ მე შემიწყნაროს
 შეიწყნარა მომავ
 ლინე^აზელი ჩემი რ^ნ ხუმ
 ცირ^მსი თქ^ნ ყ^ლთა შოვ
 რის^ი იგი არს დიდ
49. მიხ^ნუგო იოჰანე და

- 70v2
- არს რ^ნდა მტერ იგი
 რ^ნ კერძო არს
51. და ხიყო აღსრულე
 ბასა მას დღეთა ა
 მალღებისა მისისათა
 და თაუდმან და
 ამტკიცა პირი თუსი
52. აღსლვად ი^მმდ|და
 წარაელინა მოცი
 ქულნი წინაშე მისა

- 71r1
- ჩრქ^ა მოძღუარ ვი
 ხილეთ^ი ვინმე რ^{ლი} სახე
 ლითა^ა შენითა განხას
 ხმილა^ა ეშმაკთა და
 რ^ნ ხ^აუყენებლით მას
 რ^ნ არ^ა შემოგუდღს რ^ნ
50. ჩრქ^ა მას ი^ნ ნუ ხა
 ყენებთ რ^ნ რ^{ლი} არა

- 71r2
- და იგინი წარვიდეს
 და შევიდეს დაბა
 სა სამარიტელთასა
 რ^ა მორამებუმ
53. ზადონ მას|და არა
 შეიწყნარნეს იგინი
 რ^ნ პირი მისი ხიყო მისლ
54. ვად ი^მმდ|ქ^ა იხილეს

10. 34—42

- A-80, 410v1
34. და შეხუხუა წყლუ
 ლი იგი და დახასხა
 ზეთი და ღვინო და
 აღსუა იგი თუსსა
 კაპრაულსა და
 მოიყვანა იგი ყ^ლთა
 სა მას სადგურსა

- და ილუაწა^ა იგი
35. და ზეალისაგან გამო
 რავიღოდა ორი დრაკ^ა
 418r1
 კანი მიხცა ყ^ლთა
 სადგურისა მის მო
 ლუაწესა და ჩრქ^ა მას
 ილუაწე ეგე და სხუაა

47 ~ მის წინაშე ABCDEF.

48 თქუა] ჰქუა C. შემიწყნაროს A. შემიწყნაროს] შემიწყნარა A. შეიწყნარა] შეიწყნა D.
 შეიწყნაროს E. რ^ნ — ADEF] ხოლო B. უმცირესი AB, უმცირესი CDEF. უს ABCDEF.

49 მიუგო ABCF, და მიუგო DE. იოჰანე ABCDEF. ჰქუა ABCDEF. განასხმიდა ABDEF.
 ~ ეშმაკთა განასხმიდა C. გაყენებლით ABCDEF. შეკვდღს ADEF, შემოგუთქს C. ჩუენ] +
 თანა ABDEF.

50 ჰქუა ABCDEF. მას] მათ AD. აყენებთ ABCDE, აყენებ F] + მას C. არა] — A.

51 იყო ABCDEF. დღეთა] — C. აღმალღებისა BC. იმ^ლმდ C.

52 მისსა ABCDF. შევიდეს] მივიდეს C. მო-რამე-უმზადონ ABCDEF.

53 იყო ABCDEF.

10, 34 შეხუხა ABCDEF] + მას B. დაასხა ABCDEF. ღვინო C. კარაულსა AEF, კარა-
 რულსა D. ~ კარაულსა თუსსა C. დაილუაწა B, ილუაწა C.

35 გან-რამ-ვიღოდა ABDE, გამო-რამ-ვიღოდა C] რამ წარვიღოდა F. ~ მიხცა [მისცა
 EF] ორი დრაკანი ABDEF. მისცა C. მის] — C. მოლუაწესა F. + მას CF. ჰქუა ABCDEF.
 მას] — CF. ქლუწოლე B. ეგე] მაგას B. სხუა B. წარაგო ABCDEF. უმეტესი ABE, უმეტესი
 CDF. მო-რამ-ვიღე ACDEF] + მამის ABDEF. შენ] + აწ ABDEF.

* ხელნაწერშია: და დაილუაწა.

- თუ რამე წარხავო
 ხუმეტჴსი მორავიდე
 მიცე შენ
36. მინ ამათ სამთავანი
 410vz
 გგონიეს შენ მოყუას
 მისა რ^ლი იგი შევარდა
37. ავაზაკთა|ხ^ლ მან
 თქ^ა რ^ნ ყო წყალობამ
 მის თანა
 ხრქ^ა მას ი^ნ «ვილო»დე
 და ხყოფდ
38. ღა ვ^ა წარვიდეს ესენი
 და თავადი შევიდა
 დაბასა რ^ლსამე
 418r2
 ხიყო* ეინმე დედაკაცი
 რ^ლისამ სახელი მართა
 და შეიყვანა თავა
 დი სახიდ თუსა
39. ღა ხიყო ღამ მისი რ^ლლ
 სა ხერქუა მარიამ
 რ^ლი ჯდა ფერქთა
 თანა ი^ნჯსთა და

- 410r1
 ხისმენდა სიტყუათა
 40. მისთა|ხ^ლ მართა
 მიმოდაზრუნვიდა
 მრავლისათუს მსახუ
 რებისა ზ^ა მიხადღა
 და ხრქ^ა ო^ო არა ზი
 ღ^ლწიო რ^ლ დამან ჩეც
 მან მარტოა დამიტე
 ვა მსახურებად ხარ
 418v1
 ქუ მას რ^ა შემეწეო
 დის მე
41. მიხუგო ი^ნ და ხრქ^ა
 მას მართა მართა
 ზზრუნავ და რ^ლშოთ
 ხარ მრავლისათუს ა
 ქა მცირედი არს საჯ
42. მარ|ხ^ლ მარიამ
 კეთილი ნაწილი გამო
 410r2
 ირჩია რ^ლი არასადა
 მიხელოს მისგან

11. 1—2, 9—21, 38—44, 49—54

1. ღა ხიყო ადგილსა რ^ლლსა
 მე თავადი და ხილოც
 ვიდა და ვ^ა დახცხ
 რა ლოცვისაგან ხრქ^ა
 ეინმე მას მოწაფეთა

- განმან ო^ო გუასწა
 ვე ჩ^ნ ლოცვაა ვ^ა იგი
 418v2
 იოჰანე ხასწავა მო
 წაფეთა თუსთა

³⁶ შენ] — CDE. მისსა C. რომელ-იგი BDF. შევარდა] + ველთა C.
³⁷ ჰრქუა C. რომელმან-იგი ABDEF. ჰრქუა ABCDEF. და] + შენცა ვგრევე ABDEF.
 ჯყოფდ ABCDEF] + შენცა ვგრეთვე და სცხონდე C.
³⁸ რომელსამე] + და ADEF. იყო ABCDEF. რომლისა CF. მართა ACDE. სახიდ
 თუსა] სახლსა მისსა ADE, სახლსა თუსსა BF.
³⁹ იყო ABCDEF. ერქუა ABCDEF. იუსთა D. ისმენდა ABCDEF.
⁴⁰ მართა C. მიმოდაზრუნვიდა DF. მსახურებასა C. მოადგა ABCDEF. ჰრქუა ACDEF,
 თქ^ა B] + იესუს E. არას ABDEF. ილწიო ABCDEF. დამიტევა] + მე ABCDEF. მსახურება-
 სა E. არქუ ABCDEF.
⁴¹ მიხუგო ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. მას] — C. ჰზრუნავ ABDEF, ზრუნავ C. მრავლო-
 სათუს] + და E.
⁴² ნაწილი] ნაყოფი C. მიელოს ABCDEF.
 11, 1 იყო ABCDEF. და] — C. ილოცვიდა ABCDEF. დასცხრა ABCEF, დაჰსცხრა D.
 ლოცვისა - მისგან D. ჰრქუა ABCDEF. მას] — C. იგი] — C. იოჰანე ABCDF. ~ ასწავა
 იოჰანე E. ასწავი ABDF] — C.

* ხელნაწერშია: ხიხიყო.

<p>2. ხ² თავადმან ზრქა მათ
რ²ეს ხილოცვიდეთ თქუთ
[მამა[ო] ჩუენო ზე
ცათო წმიდა ხიყა
ენ² სახელი შენი მოვე
დ²ინ სუფევაა შენი
ხიყან ნებაა შ²ენი
A-844, 84v1</p> <p>9. [ხითხოვ²ლით და მოგეცეს თქ²ნ
ხეძიებლით და ხაოთ
ხირეკლით და განგელოს
10. თქ²ნ რ²ყ²ლი რ²ლი ხით
ხოვდეს მოიღოს და
რ²ლი ხეძიებდეს პოეოს
და რ²ლი ხირეკდეს გან
ხელოს</p> <p>11. შის უკუე თქ²ნგანსა
მამასა ხთხოვდეს²
65r1
ძჳ პურსა ნუუ
კუე ქვაბ მიხცეს მას
გინა თუ თ²ევზსა² ხთ</p> <p>12. ხოვდეს² [ნუ ღრიაკა
ლი მიხცეს მას</p> <p>13. უკუეთუ თქ²ნ
უკეთურთა ხიცით
საცემელი კეთილი [მი²ცე</p> | <p>84v2
მად შეილთა თქ²ნ²თა²
რაოდენ ხუფრო²მს²
მამამან ზეცით [მოხ²
ცეს სული წმიდაა [რ²ლ²
ნი ხთხოვენ მას</p> <p>14. ღა კაცისა ვისგანმ²ე²
განხაძო ეშმაკი რ²ლი²
ხიყო ყრუა და [ხი²
ყო განსლვახა მას [ეშ²
მაკისასა ხიტყორ²ა²</p> <p>65r2
ყრუა იგი და ხუქურ²
და ყ²ლსა მას ერსა</p> <p>15. [ზ² რ²ლთაჲ მათგან²თა²
თქ²ეს ბ²ელზეხულით²ა²
[მ²ით მთავრითა ეშ²მაკ²
თაათა განხასხა²მს²
ეშმაკთა</p> <p>16. ღა სხუანი ეინმე [გა²
105r1
[მ²ოცდით სასწაულ
[ს²ა ზეცით ხითხოვდეს
[მ²ისგან</p> |
|---|--|

² ჰქუა ABCDEF. ილოცვიდეთ ABCDEF. ზეცო C. იყან ABCDEF. მოვედინ სუფე-
ვაა შენი — A. იყან ABDEF, იყავ C.

⁹ ითხოვლით ABCDEF. ეძიებლით ABCDEF. პოეოთ ABE, კოოთ CDF. ირეკლით
ABCDEF.

¹⁰ ითხოვდეს ABCDEF. ეძიებდეს ABCDEF. პოოს CF. ირეკდეს ABCDEF. განგელოს
ABCDEF] + მას F.

¹¹ თქუენსა A. მამასა] + ესუას ძჳ და C. სთხოვდეს ADE, სთხოვდეს BCF. ძჳ —
C. ნუუკუე C. მიხცეს AD, მიხცეს BEF, მიხცესა C. თუ] — DE. სთხოვდეს AD, სთხოვდეს
BCEF] + ნუ თეზინა წილ გუელი მიხცეს (მიხცეს BCEF) მას (მასა C)† გინა თუ კუერ-
ცხსა სთხოვდეს (გინა თუ კუერცხსა სთხოვდეს — E; სთხოვდეს BCF) ABCDEF.

¹² ნუ ღრიაკალი მიხცეს მას] — E. მიხცეს AD, მიხცეს BCF. მასა C.

¹³ იციო ABCDEF. მისაცემელი ABDEF. რავდენ C. უფროოს ABCDEF. ზეციო] — F.
~ მოსცეს ზეციო C. მოხცეს AD, მოხცეს BEF. წმიდაა] + ზეციო F. სთხოვენ A, სთხო-
ვენ BEF, სთხოვენ C, სთხოვენ D.

¹⁴ განაძო ABCDEF. იყო ABCDEF. ყრუ C. იყო ABCDEF. იტყოდა ABCDEF. ყრუა]
ყრმა F. უკურდა ABF, უკურდა C, დაუკურდა DE.

¹⁵ ბეელზეხულითა AB, ბერზეხულითა E. ~ მთავრითა მით ABCDEF. განასხამს
ABCDEF.

¹⁶ ითხოვდეს ABCDEF.

17. «ს» თსეადმან იცნოდა
 «ზ»რაზეანი მათნი და
 «ხ»რქა მათ ყლი მეწუფე
 «ბ»აი რლი თავსა თუსსა
 «გ»ანხეეთის მოოჯრდის
 და სახლი სახლსა ზა
18. უკუეთუ ეშმაკი
 108r#
19. «ბელზე»ბულითა განხუასხამ
 ეშმაკთა ძენი თქნ
 ნი რადთა განხასხმენ
 ამისთეს ივინიეე მსა
 ჯულ გექმნენ თქნ
20. შეუეთუ მე თითი
 თა ლთა განხუას
 ხამ ეშმაკთა მორე
 წევნულ არსა თქნ ზა
 სასუფეველი ლა
21. რეს ძლიერი შეჭურვილი
 98r1
38. «პირველად არა ხიბა
 «ნა»ქე სადილობადმდე
39. «ხრქა» მას ონ აწ თქნ
 «ფა»რისეველთა გარე
 «შქს» სასუმელისაი
 «დ»ა პინაკისაი განხ
 «წმ»ილით და შინაგა
 «ნი» თქნი საესე არს
- «ნა»ტაცებითა და უ
 «კე»თურებითა
 98v1
40. «უ»გუნურნო ანუ
 «ა»რა რნ იგი გარეშქ შე
 «ქმ»ნა მანცა შინა
41. «გა»ნი შექმნა გარ
 «ნა» ესე რლი ჯერ არს
 «მი»ხეცით მოწყალებამ
 «აპ»ა ყლივე თქნი წმიდა
 არს
 98r#
42. ბლ ვამ თქნდა ფარი
 სეველნო რათეულსა
 აღხილებთ პიტნაკისა
 სა და ტეგანისასა
 და ყლისა მზლისასა
 და თანა წარხუალთ
 სამართალსა და სა
 ყუარულსა ლთისა
 სა ესე ჯერ ხიყო ყო
 ფად და იგი არა და
 98v#
- ტევებად
43. შამ თქნდა ფარისე
 ველნო რგიყუარს
 თქნ ზემოჯდომამ
 შესაკრებელთა შოუ

17 პრქეა ABCDEF. განეეთის ABCDEF. მოოჯრდის AD, მოუქდის F.

19 განასხამ ABCDEF. ძსნი D. განასხმენ ABCDEF. იგივე E. გექმნენ A, გექმნენ D. — თქუნდა გექმნენ C.

20 განასხამ ABCDEF. მოწევნულ ABCDEF.

38 პირველ [პირველად არა ხიბანა... თქნი წმიდა არს] — ქ. იბანა ABCDF, დიბანა E. ექ სადილობადმდე — E] ექ პურისა (პურის B) კამადმდე ABDF. სადილობადმდე C.

39 პრქეა ABCDEF. გარეშე CD. სასუმელისაი BEF. განსწმიდით A, განსწმიდით BCEF, განსწმიდით D. საესე BF.

40 უგუნურნო A] ორგულნო DE. არა] — A. იგი] — ADEF. გარეშე ACD.

41 ~ რომელი ესე CDEF. მიეცით ABCDEF. მოწყალებამ] და ABCDEF. ამა — F] არა E. ყოველი C. თქუნი — F. ~ წმიდა არს თქუნი ABDE.

42 აღიღეთ ABCDEF. პიტნაკისა ზა ქ, პიტნაკისა F. ტეგანისა ზა ქ. მზლისა ზა ქ] მტილისასა ADE. თანაწარხუალთ ABCDEF. ლთისასა C. ყერ-იყო ABCDEF.

43 ფარისეველნო] + ორგულნო C. შს ABCDEF. მოიხიბამ] — ქ.

- რის და მოკითხვამ
უბანთა ზ^ა
44. შაჲ თქ^ნ და რ^ა ხართ
A-80, 411v1
49. რათა განი მოწყუნენ
50. და დევნენ რ^ა ხიძი
ოს სისხლი ყლ^{თა} წი
ნაწარმეტყუელთაჲ
დათხეული დასა
ბამითგან სოფლისაჲთა
ნათესავესა ამისგან
51. სისხლითგან აბელისით
ე^მე სისხლადმდე ზა
ქარიასა მისა რ^ა
412r1
- რაქისა რ^ალი წარწყმ
და შოერის საკურთ
ხეველისა მის და ტამ
რისა ჰე გეტყუ თქ^ნ
ხიძიოს ნათესავესა
ამისგან
52. შაჲ თქუნდა შჯუ
ლის მოძღუარნი
- 411v2
- რ^ა დახმალენით კლიტე
ნი მეცნიერებისანი
53. .
- იწყეს მწიგნობართა
მათ და ფარისეველ
თა განზრახვად
- 412r2
- ბოროტისა და ხუძ
ნდა სიტყუაჲ იგი
და
- 411r1
54. პირისაგან მისისა
რ^ა შეხასმინონ იგი

12. 1—5, 24—36, 47—59

1. რ^ალთა ზ^ა შეკრებულ
ხიყო ბევრეული ერი
ე^მემდე დახორგუნ
ვიდე^სცა ურთიერთას
იწყო პირველად სიტ
ყუად^ი მოწაფეთა
- თესთა ხ^აქა ხეკრმა
ლენით თავთა თქ^ნ
- 412v1
- თა ცომისა მისგან
ფარისეველთაჲსა
რ^ალ არს ორგულუბაჲ

⁴⁴ თქ^ნ ქ. ხართ] — ქ.

⁴⁹ და დევნენ] — A. დევნენ BCEF.

⁵⁰ იძიოს ABCDEF. წინაწარმეტყუელთა A.

⁵¹ სისხლამდე A. ბარუქისა C. წარწყმიდა C. შს ABCDEF. გეტყუ C. იძიოს C] გამო-
იძიოს ABDEF.

⁵² რ^ალთა C. მოძღუართა ABDE. დახმალენით ABCDEF.

⁵³ უძნდა BCDEF] უბრძანა A.

⁵⁴ შეასმინონ ABCDEF.

12. ¹ იყო ABCDEF. ე^მემე C. დახორგუნვიდესცა ABCF, დახორგუნვიდეს D, და-
ხორგუნვიდეს E. ხ^აქაქა] — ABCDEF. ეკრძალენით ABCDEF, ცომისა მისგან] ცომისაგან
BF.

2. ხ^ა არარაჲ არს და
ფარული რ^ალი არა
გამოცხადნეს და
დამალული რ^ალი ა
რა საცნაურ ხიყოს
411r2
3. ამისთვის რ^ალი ბნელსა
შინა ხოქუათ ნათ
ქელსა ხისმეს და
რ^ალსა ყურსა ხეტყო
ღით საუნჯეთა ში
ნა ხიქადაგოს ერ
ღოთა ზ^ა
4. «ხ^ა გექუთ თქ^ნ მეგობარ
თა ჩემთა ნუ გეში
ნინ მათგან რ^ალთა
412v2
მოწყუდნენ კორცნი
და ამისა შემდგო
მად არაჲ ხაქუს
ხუმეტსი რაჲ გიყონ
თქ^ნ
5. ხ^ა გიჩუენო თქ^ნ ეისა
გეშინოდის რ^აქეშინო
ღენ მისა რ^ალსა
- A-844, 62v1
24. რ^ა არა ხოქუენ არცა
შკიან რ^ალთა რ^ა არა
ხაქუს საუნჯე ა
ნუ სადა შეიკრიბონ
- და ღ^აი ზზრდის მათ
რაოდენ ხუმჯობეს
ხართ თქ^ნ მფრინველ
25. თა| ვინმე უკუე
თქ^ნგანი ზრუნვიდეს
და ხუმლოს შემძენ
68r1
ბად ჰასაკსა თუსსა
26. რ^აწერითა ერთი უკუე
ეთუ არცა ხუმ
ციერესსა შემძლე
ბელ ხართ რაჲსა
და სხუასა მას
ხზრუნაეთ
27. მანიცადენთ შრო
62v3
შანნი ე^რ იგი აღორძმნი
ღის არა შურ^აციბი რ^ა
არცა სთავს
ხ^ა გექუთ თქ^ნ არცაღ^ა რ^ა
სოლომონ ყ^ლსა ღი
დებასა თუსსა შეიმ^რო
სა ე^ა ერთი ამათგ^ა რ^ა
28. ნი უკუეთუ ველ
სა გარე რ^ალი ღღეს თი
ეა არს და ხუალე
68r2
თორნესა შთახეგზ
ნეს ღ^ან ესრეთ შეამ^კ რ^ა
რაოდენ თქ^ნ ხუფ
7. «არაჲ» არა BDE. რომელი არა გამოცხადნეს — DE. იყოს ABCDEF.
8. მხოქუათ AD, სოქუათ BCEF. ნათელსა + შინა C. იამეს ABCDEF. დაქ — C. იტყო-
ღით ABDEF, ეტყოლი C. საუნჯეთა D. იქადაგოს ABCDEF.
9. გეტუე C. მოწყუდნენ C. კორცნი + თქუენნი ADEF. არარაჲ C] ვერაირაჲ A, ვერ-
რაჲ B, ვერარაჲ DEF. აქუს ABCDF, აქუს E. უმეტს AB, უმეტესი CDEF.
10. გიჩუენო C, გიჩუენ F.
11. არა] არცა CF. მხოქუენ AD, სოქუენ BCEF. აქუს ABDEF. აქუნს C. საუნჯე
ABCDF. შეიკრიბონ] დაიკრიბონ DE. ჰზრდის ADEF, ზრდის BC. რაოდენ C] + თქუენ
ABCDEF. უმჯობეს A, უმჯობეს BCDEF. თქ^ნ — ABCDEF. მფრინველთასა C.
12. ვინ A. ჰზრუნვიდეს F. უძლოს ABDEF] უუძლოს C. ჰასაკისა თუსისა ADE.
13. უკუე A] არცა DE. უმციერესსა AB, უმციერესსა CDEF. რაჲსაღა სხუასა მას
ხზრუნაეთ] — C. ჰზრუნაეთ ABDEF.
14. მანიცადენთ AC, მანიცადეთ BDEF. შროშანი BDEF. არა] არცა ABCDE. შერგები
C. მთავს AD, სთავს BEF, სთავს C. გეტუე C. არცაღა] რამეთუ არცა BC, არცა DF. სო-
ლომონმან ABDEF. ყ^ლსა] + მას ABDEF. თუსსა] მისსა C.
15. გარე CEF. რ^ალ ADEF. ~ თიგა რომელი ღღეს არს C. შთახეგზის ADEF, შთა-
ეგზნეს BC. ესრეთ CF] ეგრეთ A, ეგრეთ DE. რაოდენ CF. ~ უფროს თქუენ ABDEF.
უფროს C.

- როს მცირედ მორწი
მუნენო
29. და თქნ ნუ ხეძიებთ
რამ ზჯამოთ და
რამ . . და რწი
- A-89, 442v1
30. ცა განხცხრებით რ
ამას ყლსა ნათესავ
ნი სოფლისანი ხეძიე
ბენ ხ მაჰამან
თქნმან იცის რლი გივ
მს ამათ ყლთაგანი
31. მარნა ხეძიებდით სა
სუფეველსა ლთისა
სა და ესე ყლი შეგეძ
ინოს
- 448r1
32. ნუ გეშინინ მცირესა
მაგას საძწყსოსა
რ სათნო ხიფო მაჰა
მან თქნმან მორცე
მად თქნდა სას
უფეველი
33. მანყიდეთ მონაგები
თქნი და მიხეცით
- 448v2
- ქველის საქმე
შავთ თავისა თქნისა
საფასტ რლი არა რა
- ქუელდეს საუნჯე
მოუკლებელი ცათა
შინა
სადა იგი მპარავი ა
რა მიხეხების არცა
მლილმან რანრყუნის
რსაუნ
- 34.
- 448r2
- ჯე
ხიფოს გული თქნი
35. ხიფენედ წელნი თქნნი
მორტყმულ და სან
თელნი აღნთებულ
36. და თქნ რხემწი გრესე
ნით კაცთა მათ რლი
ნი მოხელიედ რა
- 870r1
47. თესისაჲ და არა
მისისა ზიტანჯოს ფდ
48. ხ რნ არა იცის და ქმ
ნეს რამე ღირსი
ტანჯვისაჲ ხიფუე
მოს მცირედ რ
ყლსა რლსა მიხეცა
დიდად დიდადცა
ხიძიოს მის გან
- 867v1
- რლსა მიხეცა ფდ ხუ
მეტეს მოხჯადონ
მას

²⁹ და] — E. თქუენ] — DE. ეძიებთ ABCDEF. ჰჯამოთ A, ჰჯამოთ BC, შჯამოთ DEF. და რამ] ანუ რამ F. განხცხრებით ABCEF, განხცხრებით D.

³⁰ ნათესავი C. სოფლიენი, C. ეძიებენ ABCDEF. — ამათ ყლთაგანი რომელი გივს F] + თქნ F.

³¹ ეძიებდით ABCDEF.

³² იყო ABCDEF.

³³ მიეცით ABCDEF. ქველი F. საქმე C] + და ABDEF. საფასე D. დაქუელდეს] + და EF. საუნჯე D] — C. მიეხების ABCDEF. გარყუნის C. განრყუნის EF.

³⁴ საუნჯე CDE. იყოს ABDEF, იყუნენ C. გული თქუენნი C.

³⁵ იყუნედ ABCDEF. მორტყულ D. სანთელნი] + თქუენი C.

³⁶ ემსგავსენით ABCDE, ემსგავსენით F. მოელიედ ABDEF, მოელიან C.

⁴⁷ იტანჯოს ABCDEF.

⁴⁸ იყოლის C. — ღირსი რამე ABDEF. იგუემოს ABDEF, იგუემოს C. მიეცა ABCDE, მიეცეს F. იძიოს ABCDEF. მიეცა ABDEF, მიეცეს C. უმეტესი ABE, უმეტესი CDF. მო-
ეჯადონ A, მოკადონ BCDE, მოკადონ F.

877r3

ნაშე გზასა ზა მიხეც
საქმარი განთაის
უფლებად მისგან
ნუუკუე მიგითრი
ოს შენ მსაჯულისა
და მსაჯულმან მიგ¹
ცეს შენ სეფე კაცსა

და სეფე კაცმან მიგ
ცეს შენ საპყრობილედ
876r1

59. გეტყუ² შენ ვ³ლ არა გა
მოხუდე მიერ ვ⁴ე
მდე უკუანამს
კნელიცა იგი მივეხცე
შენ მწულილი

13. 1—21, 33—35

1. შოვინმესრულ ხი
ყენეს მას ჟამსა
ოდენ და ხუთხრეს
მას გალილეველთა

877v1

მათთვის რ⁵ლთაჲ
იგი სისხლი პილატე
შეხრია მსხუერპლ
თა მათ თანა

2. მიხუგო ი⁶უ და ზრქ⁷ა
მათ ეგრე გგორ⁸ნი⁹
ეს ვ³ლ გალილეველნი
ესე ხუფრომს ყ¹⁰ლ
თა გალილეველთა

876r2

ხიყენეს ცოდვილ
რ⁵ესევე¹¹რი ხვენო მათ

3. ბეტყუ თქ¹²ნ არა ა¹³ლ
უკუეთუ არა
შეხინანოთ ეგრევე
სახედ ყ¹⁴ლნი წარხ

4. წყმდეთ | ანუ იგი
რ⁵ლ ათრეამეტთა ზ¹⁵ა
სილოვამს გოდოლი

877v2

დახეცა და მოწ
ყუდნა ხგონებთ
ე¹⁶ლ იგინი ზ¹⁵ თანამ
დებ ხიყენეს ხუფ
რომს ყ¹⁰ლთა კაცთა
რ⁵ლნი მკუდრ ა
რიან ი¹⁷მმს

5. ბეტყუ თქ¹²ნ არა ა¹³ლ
უკუეთუ ა¹⁸რა¹⁹

875v1

შეხინანოთ ყ¹⁴ლნივე
ეგრძთ წარხწყმდეთ

6. და ბეტყოდა მათ იგავ
სა ამას ლელუ²⁰ [ეის]მე
ხედგა ნერგი ხავენა
ქესა თესსა და მო

⁵⁹ ე¹⁶ლ] — ABDEF. გამოჰხუდე A] + შენ C. ეიდრემდის C. მი-ვე-სცე ABCDEF. *
13, 1 იყენეს ABCDEF. უთხრეს ABCDEF. ~ პილატე (პილატს E) სისხლი DE.
პილატს A. შეპრია ABCDEF. მათ — C] მათთა ABDEF.

² მიუგო ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. გვინიუსა C. ესე] იგი BC. უფრომს ACDEF,
უფროს B. იყენეს ABCDEF. ენო ABCDEF.

³ შეინანოთ ABCDEF. წარხწყმდეთ ABCDEF.

⁴ ათურამეტთა, F] ათორამეტთა C. სილოამს ABCDF. დაეცა ABCDEF. მოწყუდნა C]
+ იგინი ABDEF. ჰკონებთ ABDE, ჰკონებთა CF. იგინი] იგი C. იყენეს ABCDEF. უფრო-
მს ABCDEF. კაცთასა C. მკუდრ ABDEF.

⁵ შეინანოთ ABCDEF. ეგრეთ CDEF. ეგრძთ წარხწყმდეთ... ნაყოფსა მისგან და] — ჟ.
წარხწყმდეთ ABCE, წარწყმდეთ D, წარწყმდეთ F.

⁶ ეტყოდა ACDE, იტყოდა BF. მათ] იესუ ABDEF. ედგა ABCDEF. მოვიდა] + და
C. ეძიებდა ABCDEF. არაჲ C.

ვიდა ზეძიებდა ნა
ყოფსა მისგან და

7. არა პოვა | და ზრქა
ვენაჲს მოქმედსა
878r1

მას

ბაჲ ესერა სამი წელი
ვინამთგან მოვალ
და ზუე[ძიე]რ[ბ] ნაყოფ
სა ლელუსა ამას [ში]
ნა და არა ეპოვე
მოკუეთე ეგე რაჲ
სათჳს ქუეყანაჲ

876v2

ცა დახუპურიე* უქ
მად

8. ხ-მან მიხუგო და ზრქა
მას ო-ო ზუტევე ეგე
ამასცა წელსა ე-ე
მდე მოხუთოქნო
მას გარემო და სკო

9. რმ დახუდვა | ყოს
ხ-თუ ნაყოფი უ
კუეთუ არა მერ

878r2

მე მოკუეთე იგო

10. ჲა ზასწავებდა მათ
შესაკრებელსა ერთ
სა შაბათსა შინა

11. და აჰა ესერა, დედა
კაცი ხიყო რ-ლისა
თანა ხიყო სული
უძლურებისაჲ

875r1

ათრეამეტ წლითგან
და ხიყო იგი [და]ლონე
ბულ და ვერ ზეძლო
ზე აღხილვად ყ-ლით
თურთ*

12. იხილა იგი ი-უ და მოხუ
წოდა და ზრქა მას
დედაკაცი განტევე
ბულ ხარ შენ უძლუ

13. რებისაგან შენისა | და
878v1

დახასხნა კელნი
მას ზ-ა და მეყსეუ
ლად [ა]ლ[ხ]ემართა
და ვიდოდა და ზადი
დებდა ლ-ა

14. მიხუგო შესაკრებ
ლის მთავარმან
მან რისხვით რ-

* ჰრქუა ABDEF, თქუა C. ვენაჲსა F. ვენაჲს მოქმედსა მას... ქუეყანაჲ — ჟ. ესე-
რა] + არს ABDEF. წელი] + არს C. ვეძიებ ABCDEF. ლელუსა BCEF. არაჲ C. ეპოვი AF.
მოკუეთე ACDEF. ქუეყანაჲ C. დაუპურიეს ABDEF, დაუპურია C.

* ხ-მან მიხუ — ჟ. მოუგო ABCDEF. ჰრქუა ABDEF, ჰქუა C. მას ო-ო] — ჟ. ზტე
ჟ. უტევე ABCDEF. ეგე] — ჟ. ამასცა] ამასა ჟ. წელსა] წელიწადსა E. ე-ემდე] — A. მოუ-
თოქნო ABCDE] მოუთხარო F. მოხუთოქნო... დახუდვა] — ჟ. მას] მაგას ACDEF. გარემო] —
C. სკორე CDF. დიდვა ABCDEF] + და ABDEF.

* კუეთუ არა მერმე მოკუეთე... უძლურებისაჲ] — ჟ. მოკუეთეთო ADEF, მოკუეთე C.
იგი] ეგე CEF.

¹⁰ და] — C. ასწავებდა ABCDEF. მათ] + იესუ ABDEF. შაბათსა C.

¹¹ იყო C] — ABDEF. იყო ABCDEF. ათრეამეტით E, ათრეამეტით F] ათორმეტ
C. იყო ABCDEF. იგი] — ჟ. დაღონებულ] მუნ ჟ. და ვერ ზეძლო... იესუ და] — ჟ. ეძლო
ABCDE] + მას C. ~ ყოელითურთ ზე ახილვად AC. ახილვად E.

¹² და] — CF. მოუწოდა ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. დედაკაცი გან] — ჟ. შენ] —
ABCDEF. უძლურებისაგან შენისა და] — ჟ.

¹³ დახასხნა ABCDEF. კელნი] + მისნი C. მას] მის C. მას ზ-ა და მეყსეულად... რის-
ხვით რ] — ჟ. აღემართა ABCDEF. აღიდებდა ABCDEF.

¹⁴ მიხუგო ABCDEF. შესაკრებელთ C. მან] — C. შაბათსა C. და ზეტყოდა ერსა... ესე
სული აბრაამისი] — ჟ. ეტყოდა ABCDEF. ერსა] — A. ექუსენი D. საქმე C. განიერნე-
ბოდით ABCDEF. შაბათსა C.

* ასეა.

876r8

შაბათსა განკურ
ნა... და ხეტყოდ
ერსა... ექუსნი
დღენი არიან რ^ალთა
შინა ჯერ არს საქ
მედ მათ შინა მო
მავალნი განხიკურ
ნებოდეთ რ^ასა ნუ
დღესა შაბათსა

15. მიხუგო მას ო^ნ და

878v8

ზრქ^ა ორგულო კა
ცად კაცადმან თქ^ნ
მან არა აღხესნი^{სა}
ქარი გინა ვირი ბაგა
თავან თუსთა და
წარიბის და ხას^ნუს^ს
16. მას წყალი | ხ^ესე
ასუ^რლი^ს აბრაჰამისი

880v1

ხიყო რ^ალი შეხეკრა
ეშმაკსა
აჰა ესერა ათრეამე
ტი წელი არს არა ჯერ
ხიყო განესნად საქ
რველთა მისთა დღე
სა შაბათსა
17. და ამას რა ხიტყოდა
თავადი ხრცხუენო
და ყ^ალთა წინააღმ

888r1

დგომთა მისთა და
ყ^ალსა მას ერსა ხუ
ხაროდა ყ^ალთა
მათ ზ^ა დიდებულ
თა რ^ალი ხიქმნებო
დეს მის მიერ
18. და ხიტყოდა ო^ნლი
რასა ხუ^ასხგავსო*

890v8

სასუფეველი ღ^ა და
ვისა მხგავს არს იგი
19. მხგავს არს იგი მარ
კუალსა მდოგუსა
სა რ^ალი მოილო კაც
მან და დახთესა
მტილსა თუსსა და აღ
ორძნდა და ხიქმნა
იგი ხე და მფრინ
ველთა ცისათა და

898r8

იმკედრეს რტოთა მის
თა
20. მერმე კულად თქ^ა
რასა ხუამსგავ
ხო სასუფეველი ღ^ა
21. მხგავს არს იგი ცომ
სა რ^ალი მოილო დედა
კაცმან და შეხბოთო

¹⁶ მიუგო ABCDEF. ო^ნ იესუ ABDEF. ჰრქუა ABCDEF. ორგულნო CF. აქსნისა AC, აღქსნისა BDEF] + შაბათსა ABD. გინა] ანუ C. ასეის ACCEF, ასუს D. მას] — ABDEF.

¹⁶ აბრაჰამისი C. იყო ABCDEF. შეეკრა ABCDEF. ათურამეტი C. იყო ABCDEF. განჯდო C, განესნა E. საკრეულთაგან ABCDEF. შაფათსა C.

¹⁷ რაი ACDEF. იტყოდა ABCDEF. ჰრცხუენოდა ABCDEF. უხაროდა ABCDEF. დიდებულემათა ABCDEF. იქმნებოდეს ABCDEF.

¹⁸ იტყოდა ABDEF, ეტყოდა C. ვამსგავსო ABCDEF. იგი] — A.

¹⁹ მდოგუსასა C. ღამთესა A, დასთესა BCDEF. იქმნა ABCDEF. ხე ABE, ხე C. დაიმკედრეს C] დაიბოდეს A, დაიბოდეს DEF.

²⁰ კლ^დ ABCDEF. ვამსგავსო ABCDEF.

²¹ იგი] სასუფეველი C. შეხბოთო ABCDEF.

* ხელნაწერშია: ხუმსგავსო.

441r1

33. და ხეაღე და ზეგე
 «წარსლად რვერ
 ხეგების წინაწარმეტ
 ყუელი გარეშე ი-შმ
 სა წარწყმედად
 34. ი-შმ ი-შმ რ-ნ მოხწყუ
 დენ წინაწარმეტყ
 უელნი და ქვაა
 დახკრიბე მოვლინე
 «ბულთა»

441r2

35. «დახუ» ტეენეთ თქ-ნ სახლნი
 თქ-ნნი ოკრად
 გეტყუ თქ-ნ არღარა
 მიხილოთ მე ამიერიოთ
 გან ვ-ემდე ზთქუათ
 კურთხეულ არს
 მომავალი სახელი
 თა ო-დათა

14. 1, 9—19

1. და ხიყო მორაავი
 «ლოდა»

შე ყ-ლთა მენიანკეთა
 თანა შენთა

A-844, 68v1

68v2

9. და გრქუას შენ აღ
 გილ ხეც ამას მაშინ
 ხიწყო სირცხულით უ
 კუანამსკენელსა
 ადგილსა დაპყრო
 ბად

11. რ-ყ-ლმან რ-ნ აღიმალღოს
 თავი თუსი დამდა-ბლ
 დეს და რ-ნ და-ნიმ
 დაბლოს თავი თუსი
 იგი აღმალღდეს

10. ა-ღ ოდეს გზადოს
 ვინმე მივედ და
 დაჯედ უკუანამს
 კნელსა ადგილსა

12. ხეტყოდა მასცა რ-ნ
 იგი ხზადა მას ო
 დეს ხყოფედ სად-ილ
 სა გინა სერსა ნუ
 ხზადი მეგობართა

69r1

69r2

- რ-ა მოვიდეს რ-ნ იგი
 გზადა შენ და გრქუ
 ას მეგობარო აღ
 რეგუალე ზემო კერ
 ძო მაშინ ხიყოს
 შენდა დიდება წინა

შენთა ნუცა ძმა
 თა შენთა ნუცა
 ნათესავთა შენთა
 ნუცა მო-ქმეთა
 შენთა მდიდართა
 ნუუკუ-ქ-ქ მათცა

³³ ეგების ABCDEF. წინაწარმეტყუელნი C. გარეშე E] გარნა C. იერესალშმისა AE, ი-შლს C.

³⁴ მოსწყუდენ AEF, მოპწყუდენ B, მოსწყუდენ C, მოწყუდენ D. დაპყრობე ABCDEF.

³⁵ დაუტევენთ ABDEF, დაუტეენით C. თქ-ნი F. გეტყუ C. ვიდრემდის C. ჰსთქუათ AD, სთქუათ BCEF.

14. 1 იყო ABCDEF.

⁹ შენ] — E. ეც ABCDEF. იყო ABCDEF. უკუანამსკენელისა F.

¹⁰ ოდეს] — C. გზადოს] + თუ C. მიედ B. გრქუას] + შენ B. აღ-რე-გუალე] აღმოგუ-
 ალე E. იყოს ABCDEF. დიდება D. თანა] — ABCDEF. შენთა] — C.

¹¹ თსი] + იგი ABCDEF. თავი თსი] — C. ამაღლდეს CD.

¹² ეტყოდა ABCDEF. ჰზადა ADEF, ხადა BC. ჰყოფედ ABCDEF. ჰზადი ABDEF, ხადი C. ზათესავთ D. ნუუკუე C. ~ გზადონ შენ კუალად C. შენ] + იგი C.

- კუალად გზადონ
შენ და გექმნეს შენ
101r1
მოსაგებელ
13. «ა»-დ ოდეს ხყოფდე შენ
«ს»ადილსა ხზადე
«გ»ლახაკთა უმეტარ
«თ»სა მკელობელთა ბრ
14. «მ»სათა | და ნეტარ ხიყო
«რ»-ს არარად ხაქუს
«რ»სადმცა მოგაგეს შენ
«ღ»სა მოგეგოს შენ აღდ
«გ»ომასა მას მარ
- 100v1
«თ»საღლთასა
15. «ხ»ესმა ვისმე მის თანა
«მ»სინაქესა ესე და ხქ-ა
«მ»სას ნეტარ არს
«რ»-ს ჭამოს პური სა
სუფუეველსა ღ-თისასა
16. «ხ»-ს თაყადმან ხრქ-ა
კაცმან ვინმე ყო

- 101r2
პური დიდი და ხუ
წოდა მრავალთა
17. და წარაელინა მო
ნამ თუსი ჟამსა
პურისასა რ-ა ხრქ-ას
ჩინებულთა მათ
მოსლვამ რ-ესერა
მზა არს ყ-ლი
18. და იწყო თითოეულ
მან ყ-ლმან ჯმნად
- 100v2
პირველმან ხრქ-ა
მას აგარაკი ვივი
დე და უნებელი ზ-ა
მაც მისლვად «ღ»სა
ხილვად იგი გლოცავ
შენ მიტევე მე ჯმნულ
მცა ვარ «მე შენ»სგან
19. და სხუამან თქ-ა

15. 22—32

80v1

22. შეხმოსეთ მას და შე
ხაცუთ «მე»ჭვედი ქელ
სა მისსა და კამლი
23. ფერჯთა მისთა | და
მოიბთ ზუარაკი იგი

- მსუქანი და და
კალთ და ეჭამოთ
24. და ვიხარებდეთ | რ-
ესე ძმ ჩემი მკუდარ
ხიყო და განცოცხლ

13 კყოფდე ABCDEF. ხზადე ABDEF, ხადე C] + შენ C.
14 იყო ABCDEF. არარად არა ABDE, არამ F. აქუს ABDEF, აქუნს C. ჩამცა] რამ
ADEF. მოგაგონ ADEF. მას] — F.
15 ესმა ABCDEF. და] — C. პქუა ABCDEF. კამა A.
16 პქუა ABCDEF] + მას ABCDEF. უწოდა ABCDEF.
17 თუსი] — F. რ-ა] და .C. პქუას ABDEF, პქუა .C. მოსლვად ABDEF. რ] + ასა
ABDEF.
18 თითოეულმან E. ~ ყოველმან თითოეულმან C. პირველმან] + მან BDEF. პქუა
ABCDEF. იგი] — ABCDEF. შენ] — ABDE. მიტევე მე] — CF. მე] — A.
15, 22 შეხმოსეთ ABDEF] — ჟ, შთაატო C. მას] მაგას C. და] — C. შეაეტო ABDF, შეაეტო
E] მიეციო C. მისსა] მაგისსა C. კამლი ABDEF. მისთა] მაგისთა C.
22 ზუარაკი] კარი C. მსუქანს ABF] უსხი C. ვიხარებდეთ] ეოშუებდეთ C.
24 ესე] ეე ჟ. ~ ძმ ესე DEF. მომკუდარ ABCDEF. იყო ABCDEF. განცოცხლად]
განცხოველდა B, ცხოვდა C. და] — F. წარწყმედილ DE. იყო ABCDEF. იპოვა ABCDEF.
იწყეს] — ჟ. განცხრომაი ქ] შეუბად C.

- 61r1 და წარწყმედულ ხიყო და ხიპოვა და იწყევს განცხრომად
25. **ღა** ხიყო ძმ იგი მისი უზუტესი ველსა გარე და ვა მოვიდო და და მოხრესა ხლა* სახლსა მას ზესმთდა
- 60v2 კმაი სიხარულისაი და განცხრომისაი
26. **ღა** მოხუწოდა ერწო სა მონათავანსა და ხკითხვიდა ვდ
27. რამ არს ესე | ხმაი ხრქა მას რმაი შენი მოსრულ არს და დაკლა მამამან შენმან ზუარაკი იგი
- 61r2 ჭამებული რცოცხლებით მოხიყვანა* იგი
28. ხ იგი განრიხხნა და არა ხუნდა შინა
- შესლვად ხ მა მამ მისი გამოვიდა და ხლოცივიდა მას
29. **ღა** მან მიზუგო და
- A-89, 427r1 ხრქა მამასა თუსსა აპა ესერა ესოდენი წელი გმონე შენ და არასადა მცნება სა შენსა გარდახუ კედ და მე არასა და მომეც თიკანი ერ თი რა მეგობართა ჩემთა თანა ვიხარო
30. **ღა** ოდეს ძმ ესე შე
- 428v1 ნი მოვიდა რნ შეჭა მა საცხოვრებელი შენი მეძავთა თანა რდახუკალ მას ზუარაკი იგი ჭამეგული
31. ხმან ხრქა* მას შეილო შენ მარადის ჩემ თა ნა ხარ და ყლი ჩემი

20. იყო \neq ABCDEF] + უხუტესი C. იგი] — C. უხუტესი AB] — C. ველსა] აგარაკსა C. გარე EF] — \neq C. და] — C. ვრ C]. — E. მოეახლა ABDEF, მოეახლა C. ესმოდა ABDEF, ესმა C. კმაი] + იგი ABF. სიხარულისა F] სახიობისაი C. განცხრომისაი] პარით შემღერთაა C.

25. მოუწოდა ABCDEF. მონათავანსა] მონათა მისთავანსა C. კითხვიდა ABDEF] პრქუა C. ვდ] — C. ესე] — \neq .

27. ხ] და C. ხმან] — \neq . პრქუა ABCDEF. მოსრულ C. ~ მამამან შენმან დაკლა ABDEF. მამამან შენმან... მოხიყვანა იგი] კარი იგი უსხი მამამან შენმან, რამეთუ ცოცხალ იყო და იპოვა C. მოიყვანა ABDEF.

28. ხლო იგი] — C. ხუნდოდა \neq , უნდა ABCDEF. შინა] — C. შესღის CF. ხ] და C. მისი] იგი C. ჯლოცივიდა ABDEF] ევედრებოდა C. მას] — \neq .

29. და მან] — C. მოუგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF. თუსსა] მას მისსა C. აპა] — C. ესერა] ესე C. ესოდენი წელი E] რადენნი წელი არიან ვინაიჲთგან C. გმონენ E. გარდაეკედ ABDEF. — გარდაეკედ მცნებათა შენთა, თიკანი ერთი არასადა მომეც შე C: რა] რამეცა ABCDEF. ~ ვიხარე მეგობართა ჩემთა თანა C. ვიხარე ABDEF.

30. და ოდეს] რაჲმს C: ~ მოვიდა ძმ იგი შენი C: ესე] — F. საცხოვრებელი ACDEF. მეზავთა B. დაუკალ BCDEF. ზუარაკი D] კარი C. ჭამებული] უსხი C.

31. ხმან] — C. პრქუა ABCDEF. ჩემი] რა ჩემი არს C. არს ABCDEF] + ხაწ ABDEF, + არამედ C.

* ხელნაწერში: მოხახლა; მოხიყვა.

** ხს" გაცხოველების შედეგად შეცვლილია „პ“ პრელექსით.

427r2
32. შენი არსა* მხიარუ
ლებად და სიხარული
ჯერ არს
რ^ა მამად ესე შენი მკუ

დარ ხიყო და გან
ცოცხლდა წარწყმე
ლულ ხიყო და სიპო
ვა

16. 1-2, 13-22

1. ღა ხეტყოდა მოწა
ფეთა კაცი ეინმე
428v2
ხიყო [მ]დიდარი რ^ალ
სა ხესუა მგმ და
ესე შეხასმინეს მას
ე^ლ განაბნია ნაყო
ფი მისი
2. ღა მოხუწოდა და
ხრქ^ა* მას რად არს
რ^ალი ესე .

კურატხ ყოს ვერ
ქელ ხეწიფებ^{ის} [ღ^აის^ა მო
428r1
ნებად და მამონასა
14. ხესმოდა ესე ე^ლი ფა
რისეველთათა რ^ა [ვექ]ს
ლის მოყუარე ხივე
[ნეს] და შეურა[ცხ]
ხე[ოფ]დეს მას
15. ღა ხეტყოდა მათ
[თქ]^ან ხართ რ^ალნი

428v1
13. პრავის მონასა კელ
ხეწიფების ორთა ო^ლ
თა მონებად ანუ
ერთი იგი ხბულდეს
და ერთი იგი შეიყუა
როს
ანუ ერთისად თავს
იღვას და ერთი შე

428v2
განხიმართლებთ თავ
თა თვსთა წინაშე
კაცთა ხ^აღ^ა იცნის
გულნი თქ^ანი რ^აკაც
თა შოერის [მალ]ალი
სამაველ არს წინა
[შე]ღ^ათისა

²² მხიარულებად] შეუბად C. სიხარულად C. მამა D; მომკედლარ ABCDEF. იყო ABCDEF. განცოცხლდა] განცხოველდა B. წარწყმედილ CDE. იყო. ABCDEF. იპოვა ABCDEF. 16, 1 ეტყოდა ABCDEF] + ი^ნ ABDEF. მოწაფეთათა ABDEF] + მათ C. კაც C. ეინმე] ერთ C. იყო ABCDEF. მდიდარ C. რ^ალსა] და C. ესუა ABCDEF] + მას C. მნე D] ეზოას მოძღვარ C. ესე] — C. შეასმინეს ABCDEF. მას იგი C. ე^ლ ე^ა C. განაბნია] გან-მბნეველი C. ნაყოფთა C. მისა] მისთა C.

² და] — C. მოხუწოდა ABCDEF. ჰრქუა ABCDEF. — ესე რომელ C.
¹³ არაინ C. მონამან C. კელ-ეწიფების ABDEF, -ეწიფის D] შეუძღის C. ანუ] რამეთუ C. იგი] — ABCDE. სძულდეს A, სბულდეს BDEF] მოიძილოს C. იგი] — ABCDEF. ერო-თსა C] + მის F. თავს იღვას] აღიღებდეს C. კელ-ეწიფების ABDEF] შეუძღოთ C. მამო-ნასა ACDEF.

¹⁴ ესმოდა ABDEF]. ეითარცა ესმა C. ყოველთა C] + მათ C. ფარისეველთა CDE, რ^ა] და E. მოყუარე EF. იყენეს ABCDEF. და] — C. შეურაცხყოფდეს მას ABDEF] გან-კიცხეს იგი C.

¹⁵ ეტყოდა ABDEF] ჰრქუა C. მათ] — DE. განხიმართლებთ ABCDEF. ფსთა] თქვენთა C. იცნის] უწყნის C. რ^ა] + რომელი წინაშე C. შს ABDEF] — C, მალაღი] მალლოვ C. სამა-ველ] — C. არს] + პილწ არს C.

* ასეა.
** „ხ“ გაცხოველების შედეგად შეცვლილია „ჰ“ პრეფიქსით.

16. შველი და წინაწარ
მეტყუელნი ვე იო
ჰანშსამდე მიე
420r2
რიტგან სასუფევე
ლი ღე ხეხარების და
ესლი ვინევი მისა მიმართ
ხიიძულეების
17. ხუადვილშს არს ცი
სა და ქუეყანისა
წარსლვაი ველა
შველისაგანი ერთი
A-844, 01r1
მოხატული დავრ
დომად
18. შლმან რნ დახუტე
ოს ცოლი თვისი და შე
ირთოს ხხუაქ მან
იმრუშა და რნ
განტეკებული ქმრი
საგან შეირთოს
მანცა იმრუშა
19. კაცი ვინევი ხიყო
80v1
მდიდარი და ხიმი
სებოდა მოწუე
ლითა და ბისონი
- თა და იხარებდა
დლითი დღედ ბრწყ
ინვალედ
20. მლაზაკი ხიყო სახელი
თი ლაზარე დავრდომილ ხიყო
01r2
წინაშე ბჭეთა მისთა
და ქუე ძურებოდა
21. და გული ხეტყოდა
განძილებად ბიტვისა მისი
გან გარდამოცვე
ნებულისა ტაბლისა
გან მის მდიდრისა
ად ძალღონიკა მოვი
დოდეს და ხლოშნი
დეს წყლულსა მას
80v2
მისსა
22. სიყო სიკუდილი გლა
ხაკისა მის და მი
ხიყვანა იგი ანგელოზ
თაგან წიაღთა აბ
რაჰამისთა მო
კუდა მდიდარიცა
იგი და დახეფლა

¹⁶ შველი + იგი C. ექვე — C. იოანშსამდე A, იოანესამდე CDEF. ეხარების ABCDE, იხარების F. ელი ვინევი ყოველივე C. მისა მას C. მიმართ — C. იიძულეების ABF, იძულეების DE] კმძლავრობს C.

¹⁷ უადვილშს AB, უადვილეს DEF] ხოლო უადვილეს C. ექვე ვიღრე არა C; + არა F. შველისაგან C, შველისაგანისა F. მოხატული] მოტაცებული A, სასწავლული C.

¹⁸ დახუტეოს] განუტეოს ABCDF, განუტევის E. ~ ხხუაქ შეირთოს C. მან — C. იმრუშოს C. ქმრისაგან — C. მანცა მან C. იმრუშოს C.

¹⁹ კაცი + ერთ C. ვინ AB, იყო ABCDEF. მდიდარ C. იმოსებოდა ABCDEF] + იგი ABDEF. წოწუელთა C. ბისონთა] ზეეზითა C. დლითი-დღედ — E] მარადის C. მბრწყინებულად B.

²⁰ და გლაზაკი C] + ვინევი ABCDEF. იყო ABCDEF. სახლით D. ლაზარე AE, დავრდომილი C. იყო ABDEF] იღვა C. წინაშე — C. მისთა და ქუე ძურებოდა] თანა მისთა დამდიდრებელი C.

²¹ და გული ხეტყოდა] და სწადინ C. ეტყოდა ABDEF. განძლობად B. ბიტვისა] ნაბიქვისა CE, ნაბიქვისაგან D. მისგან + რლი C. გარდამოცვენებულისა D] გარდამოვარდის C. მდიდრისაგან C. ად] და F. მოვიდოდეს და] — C. ჰლოშნიდეს ABCDEF. წყლულსა] ზუზლასა C. მას] — C. წყლულეზებას მას მისსა D, წყლულეზებათა მისთა E.

²² იყო ABDEF, და იყო C. სიკუდილი გლაზაკისა მის] ვითარ მოკუდა გლაზაკი იგი C. მიიყვანა ABDEF] მიიქუეს C. ანგელოზთა C, აბრაამისთა C, მდიდარი C. იგიცა C] — D. დაეფლა ABCDEF.

17. 2—7

- A-80, 404r1
2. ზა ხედვა ქედსა და შთავრდომილ ხიყო ზღუასა ვე არა დაბრ კოლებასა ერთსა ა
 3. მას მტირეთაგანსა | ად ხეკრძალენით თავთა თქნთა უკუეთუ შეგცოდოს ძმამან შენმან შეხრისხენ მანს და უკუეთუ შეი 401v1
- ნანოს მიხუტევე მას
4. და ღათუ შედ გზის დღესა შინა შეგცო დოს შენ და შედ გზის მოაქციოს და გრ ქუას შენ შევიანე მიხუტევე მას
 5. ხრქეს მოციქულთა 404r2
- ოა შემძინე ჩნ სარწ

- მუნობაი
6. ხრქა მათ ონ უკუე თუ გაქუს სარწ მუნობაი ვა მარ ცუალი მდოგვსაი ხარქუმცა ლელუ სულელსა ამას აღ ხიფხუერ და დახე ნერგე ზღუასა შინა 401v2
- ისმინამცა თქნი
7. შისმე თქნგანსა მო ნაი ხესუას მენვე ლი გინა მწყემსი რლნი მცაი მოვიდაი ველით და მეყსეულად ჩხრქა მას წარმოქედ და ლაჯედ

18. 16—30

800r1

16. რ ეგვერთაი არს სა სუფეველი ღა

17. ამენ გეტყვ თქნ რნ
[არა] შეიწყნაროს სა

17, 2 ზა ხედვა ქედსა] დამოვიდა ყელსა მისსა C. ეღვა A, ეღვა BDEF. შთავრდომილ ხიყო ზღუასა] და შთა-მცა-ვარა ზღუასა C. იყო ABDEF. დაპკოლებასა B. ~ ერთისა მათ მტირეთაგანისა დაბრკოლებასა C.

3 ად] — C. ვერძალენით ABDEF, ხვერძალენით C. ცოდოს C] + შენ ABDEF. შეარისხენ ABCDEF. უკუეთუ] თუ AC. მიუტევე ABCDEF.

4 ღათუ] თუ C. დღესა შინა] — ADEF. შედ C. გზისვე C. მოიქცეს C] + შენდა C. გრქესს] თქუას C. შენ] — C. უნანი C. მიუტევე ABCDEF. მას] + და C.

5 ჰრქულს ABDEF, და რქულს C. ოა] მათ C. შემძინენინ A, შემძინენ DE. სარწმუნოებაი DE.

6 ჰრქუა ABDEF, და ჰრქუა C. მათ] — C. ონი იესუ ABDEF. გაქუნდეს C. სარწმუნოებაი DE. ეა] — C. ~ მდოგვს მარცხელ C] + ოდენ და C. არქუმცა ABDEF] ჰრქულს C. ლელუსელსა] ლელუსა C. აღიფხუერ ABCDEF. დაენერგე ABCDEF. შინა] + და ABDEF; და C. ისმინოს C.

7 ~ ესუას მონაი ABCDEF. მენველი] შევეალი ADE, კენიღეს C. გინა] ანუ C. მწყემსი] მწყემსიღეს C. რლი C] + ვითარცა C. მოვიდაი] შემოვიღეს C. და მეყსეულად] — C. ჰრქუას ABF, ჰრქას-შე C, ჰრქუა DE. მას] + აღრე-აღრე C. წარმოქედ და დაჯედ] — A. და] — C. დაქედ] ინაქიღ C.

18, 26 ესეეთითართაი E.

17. 'ს'უფეველი ღა ვა ყრმაი
ვერ შევიდეს მასს'
18. ღა ხეთხა ვინმე მას
მთავარმან და ხქა
მოდლუარო სახი
ერო რაი საქმე ვემ.

888v1

ნე რა ცხოვრებაი
საუკუნოი დავიმ
კვდრო
19. ხრქა მას იჯ რაისა
შეტყე მე სახიერით
არავინ არს სახი
ერ გარნა მხოლოი
20. ღი | მცნებანი ხიცნი

888r2

ნუ ხიმრუშებ ნუ
კაც ხკლავ ნუ ხიპა
რავ ნუ ცილსა ხწა
მებ პატივ ხეც მა
მასა შენსა და დე
21. დასა შენსა | ხ მან
თქა ეგე ყლი 'დავიმარ
ხე სიყრმით ჩემით
გან

22. ხესმა რა ესე იჯს ხრქა

888v2

მას ერთილა ესე გა

კლს შენ ყლი რაი
გაქუს შენ განყი
დე და მიხეც გლახაე
თა და გაქუნდეს
საუნჯე ცათა შინა
და მოუედ შემომი
დეგ მე

870v1

23. ხესმა რაი ესე მწუხა
რე ხიქმნა რ ხიყო
24. იგი მდიდარ ფდი ევა
იხილა იგი იჯ თქა ვრ
ძნიალ სა
ხუფეველსა ღთისა
სა რლთა ხაქუნდეს
საფასმ
25. ხუადვილმს არს
მანქანის საბელი

874r1

კურელსა ნემ
სისასა განსლვად
ევი მდიდარი სასუ
ფეველსა ღთისასა
26. შესლვად | ხ რლთა
იგი 'ხესმა 'ხრქეს
და ვისმე კელ ხეწი
ფების ცხოვრებად

¹⁷ ჰეთხა ABCDEF. ვინმე ვინ F. მას — C. ჰრქა ABCDEF. საქმე CD. ემმ C, ექმნა D. რაი A. ცხოვრებაი ACDEF. დავიმედრო C.

¹⁸ ჰრქა ABCDEF, რასა C. მეტყუე C. მხოლო F.

¹⁹ იენი ABCDEF. იმრუშებ ABCDEF. კაც-კლავ ABCDEF. იპარავ ABCDEF. მწუამებ AD, სწამებ BCEF. პატივ-ეც ABCDEF. მამას D.

²¹ ჰრქა C. ეგე] ესე A. დამომარხავს ABCDEF.

²² ესმა ABCDE. ~ ესე რაი ესმა იჯს F. რაი ACDE. ჰრქა ABCDEF. ერთი A, ერთ-
ლა D. ესე] — ABDEF. რაიცა ABDEF. შენ] — ABCDEF. მიეც ABCDEF. საუყე C, სა-
უნჯე DF. მოედ BC] + და ABCDEF.

²³ და ევა ესმა ABDEF, ხესმა C. რაი] — ABDEF. ესე] + მას ABCDEF. მწუხარო
იქმნა E] შეწუნსა C. იქმნა ABDF. იყო ABCDEF.

²⁴ ვრ] ედ ABC. რლსა CF. აქუნდეს ABCDEF. საფასმ D.

²⁵ უადვილმს AB, უადვილეს CDEF. მანქანისა A.

²⁶ ესმა ABCDEF. ჰრქეს ABCDEF. კელ-ეწიფების ABCDEF. ცხოვრებად ADEF,
,ცხოვრებინ C.

<p>878v2</p> <p>27. მიხუგო ი^ჲ და ხრქ^ა
 შეუძლებელი კაცთა
 გან შესაძლებელ არს
 ღ^{თისა} მიერ</p> <p>28. ხრქ^ა მას პეტრე აპა
 ესუა რ^{ნი} დახუტევეთ
 ყ^{ლი}იე თვისი და შეგი
 დეგით შენ</p> <p>29. ხრქ^ა მათ ამენ გეტ
 ყვ თქ^{ნი} რ^{ნი} არაგინ</p> | <p>874r2</p> <p>არს რ^{ნი} დახუტევა
 სახლი გინა მამა^ს
 დედანი გინა ძმანი
 გინა ცოლი გინა შეილ
 ნი სასუფეველისა</p> <p>30. თვს ღ^{თისა} რ^{ნი} არა
 მოიღოს მრავალი
 წილი ყამსა ამას</p> |
|---|---|

19. 3—15, 37—48

<p>880r1</p> <p>3. ერისა მისგან რ^{ნი} პასა
 კითა ხიყო მცირე</p> <p>4. და წარბიორდა
 და აღქდა ლელუსუ
 ლელსა რ^{ნი} იხილოს იგი
 რ^{ნი} მიერ წ^{წარმოსლვად}</p> <p>5. ხიყო და მოვიდა
 ადგილსა მას
 მიხხედა ი^ჲ და ხრქ^ა
 მას ზაქე იწრაფე რ^{და}</p> <p>873v1</p> <p>გარდამოქედ რ^{ნი} დღეს
 სახ^{ლსა} შინა შენსა
 ჯერ არს ჩემიცა ყო
 ფაჲ</p> | <p>6. და იწრაფა და გარ
 დამოქდა და შეიყ
 ეანა სიხარულით</p> <p>7. და იხილეს</p> <p>880r2</p> <p>დრტუნვიდეს და ხიტყო
 დეს ე^ლ ცოდვილისა
 კაცისა თანა შევი
 და დადგრომად</p> <p>8. აღდგა ზაქე და ხრქ^ა
 ო^{თა} აპა ო^თ ზოგი
 ნაყოფ^{თა}
 მიხუცე
 და უკუეთუ ვის^{მე}
 რას ცილი დახუდევე</p> |
|--|--|

²⁷ მიხუგო ABCDEF. პრქუა ABCDEF | + მათ F.

²⁸ პრქუა ABCDEF. მას | — C. დაუტევეთ ABCDEF. შეგიოქთ C. შენ | + ხ^{ნი} ი^ჲ ABDEF.

²⁹ პრქუა ABCDEF. დაუტევა ABDEF, დაუტეოს C. მამა ADEF | + გინა ADEF. დე-
 და ADEF. გინა (3,4) ანუ B. ღ^{თისა} D.

³⁰ რ^{ნი} არა | — C. მიიღოს ABDEF.

^{19, 3} ერისა მისგან | — F. პასაკით DE. იყო იგი ADEF, იყო BC. მცირე BE.

⁴ წარბიორდა E. ლელუსლელსა D. რამთა იხილოს... ხიყო | — C. წარსლვად ABF. იყო ABDEF.

⁵ და | + ვითარცა C. მას | — D. მიხხედა ADF, მიხედა BCE | + მას F. პრქუა ABEF, თქუა C. პრქუა მას | ქქს D. მას | — F. ისწრაფე CF. შინა | — F. ჩემიცა | ჩემი ABCDEF.

⁶ და | — C. ისწრაფა C. შეიყენა | + იგი ABCDEF.

⁷ და | ვითარცა C. იტყოდეს ABCDEF. კაცისა | — C.

⁸ პრქუა ABCDEF. მოესცე ABCDEF. რას | — ABCDEF. დავსდევე ABCEF, დავსდევე D. მივაგო ABCDEF. ოთხი ორი ADEF.

8. ლ. ქაქაია.

- 878v1 მიხუაგო ოთხი წილი
9*. და ხრქა მას იწ ღღეს
ხიქმნა ცხოვრება
სახლისა ამის რესე
ცა წნაშობი აბრაჰამის
მისი ხიყო
10. რ მოვიდა ძმ ქაცისა
მოძიებად და ცხოვე
895v1
რებად წარწყმედლისა
11. და ვა ხესმოლა ერ
სა მას შეხძინა და
თქა იგავი ამისთვის
რ მოახლებულ ხიყო
იქმნა და ხგონებდეს
იგინი ვდ მევესულად
გამონდეს სასუ
ფეველი ღა
12. და ხრქა მათ კაცი
894r1
ვინმე აზნაური წარ
ვიდა შოვრსა სო
ფელსა მოღებად თა
ვისა თვისისა მეწუფე
ბისა და მოქცევად
13. და მოწუწოდა
ათთა მონათა თეს
თა და მიხცა მათ
- 895v2 ათი მნა და ხრქა
მათ ვაჭრობით ა
მას ვემდე მოვიდე
14. ხ მოქალაქეთა მისთა
ხმულდა იგი და მი
ავლინეს მოციქული
შემდგომად მისა
და ხრქეს მას არა
გუნებავეს მაგისი
მეუფება ჩნ ზა
- 894r2
15. და ხიყო მოქცევასა
მას მისსა მორა
ხაქუნდა მეუფე
ბადა თესი და ბრძა
ნა მოწოდებად მათ
მონათა რლთა
მიხეცა ვეცხლი იგი
რა უწყოდის რა
- A-844, 86v1
37. . ელმან მან
წიშრაქლემან მო
წაფეთა მან სიხარუ
ლით ქებად ღთისა
ქმითა დიდითა ელ
თათათეს რლნი
38. ჩიხილნეს ძალნი და
წიხილნეს

⁹ და] — ABCDEF. პრქა ABCDEF. იქმნა ABCDEF. ცხოვრება ACDEF. აბრაჰამის C. იყო ADEF] არს BC.

¹⁰ ცხოვრება ADEF] — C. წარწყმედულთა F.

¹¹ ესმოლა ABCDEF] + ესე ABDEF. შეხძინა AD, შესძინა BCEF. პრქა A. იყო ABCDEF] + იგი ABCDEF. ჰგონებდეს ABCDEF.

¹² პრქა ABCDEF. მათ] + ედ F. წარვიღოდა DEF. შორს ACDEF.

¹³ მოწუწოდა ABCDEF. თესთა — C] მისთა B. მიხცა AD, მისცა BCEF. მნა] სასწორი B. და] — E. პრქა ABCDEF. მათ] — E.

¹⁴ ბოლო] + მათ C. სძულდა AD, სძულდა BCEF. მიავლინეს მოციქულნი C. მისსა B. პრქეს ABCDEF. ~ მეუფება მაგისი ADEF. მეფობა B.

¹⁵ იყო ABCDEF. მას] — DEF. მოქუნდა ABDEF, მორაჰ-აქუნდა C. თესი] მისი B. ~ მონათა მათ ABCDEF. მიეცა ADE, მისცა BCF.

¹⁷ მან] — ABDEF. მან სიშრაქლემან] მას მან C. ღთისა] მისა C. ელთა მათთვის] ყოველთათვის C. იხილნეს C. ძალნი] — A.

¹⁸ იტყოდეს ABCDEF. მეუფე CD.

¹⁹ C რედაქციის .ლ. 19, 9—14; 20, 39—42 შეყვარებულია ც. კანკივის მიერ გამოცემულ ტექსტთან, იხ. აღიშნის ოთხთავის ორი გამოუქვეყნებელი ვერსიო, ხელნაწერთა ინსტიტუტის მოამბე, II, 1960, გვ. 226.

«ქურთხეულ არს
 მომასეალი მეუფე
 39. «და ფარისეველნი ვინ
 მე»

მოწაფე

40. ნენ | ხ-ი-ე მიხუგო
 და ხრქ-ა მათ გეტყვ
 თქ-ნ და ლათუ ესე
 ნი დუმნენ ქვანი
 ლაღაღებდენვე
 41. და ვ-ა მიხეახლა იხი
 ლა ქალაქი იგი და
 ტიროდა მას ზ-ა
 42. და ხიტყოდა ე-ლ უ
 43. რ- მოვლენან დღენი
 შენნი და მოგადგან
 შენ მტერთა შენთა

66r1
 ლაშქარი და გარე
 მოგადგენ შენ და შეგ
 ქრისობონ* შენ ყ-ლით კერძო
 44. და დაგარღვონ შენ
 და შეილნი შენნი შოვ
 რის შენსა დახეცნენ
 და არა დაშეთს ქვაჲ
 ქვასა ზ-ა შენ შოვრის
 ამისთვის რ- არა გუ
 ლისხმა ხყავ ჟამი

67v1
 მოხედვისა შენისაჲ
 45. და ვ-ა რ-შევიდა ტა
 ძარსა მას იწყო
 გამოსხმად რ-ლნი
 ხყიდდეს ტრედებ
 46. სა| და ხრქ-ა მათ
 წერილ არს ხყოს
 სახლი ჩემი სახლ

68r2
 სალოცველ ზ-თქ-ნ ხ
 ყავთ იგი ქუაბ ავა
 ზაკთა
 47. და ხყო მუნ რ-და ხას
 წავებდა დღ-ითი დღელ
 ტაძარსა მასს შინა
 ზ- მღდელთ მოძღუდარ
 ნი იგი და მწიგნობარ
 ნი და შთავ-სარნი
 ერისანი ხეძიებდეს

39 ვინმე] — E. დადუმნენ CE.
 40 მუღო და C] — ABDEF. ჰრქუა ABCDEF. დადუმნენ C.
 41 მიეახლა ABCDEF.
 42 იტყოდა ABCDEF. ე-ლ] — C. მუღობა CE] + იგი C. შენდა] შენი C. დაფარა
 ABCDEF. თვალთვან C.
 43 შენნი] შენ ზედა ABCDEF. გარძ E. შეგყრიბენ ყ.
 44 დაგარღვონ] განგაძონ C. შენნი შოვრის] გარემოს C. შს ABDE. ~ შენ შს F. დ-
 ეცნენ ABCDEF. შს ABCDEF. გულისხმა-ყავ ABEF, გულისყმა-ყავ CD.
 45 ჰყიდდეს ABCDEF.
 46 ჰრქუა ABCDEF. იყოს ABDEF, იყო C. ჰყავთ ABCDEF. ქუაბად ABDEF.
 47 იყო ABCDEF. ასწავებდა ABCDEF. დღითი-დღე CF. მღდელთ] — ყ. ეძიებდეს
 ABCDEF. მას] — C.
 * ხელნაწერში: შეგყრიბონ.

67v2
 მას წარწყმედაღ
 48. და ეერსა* ხპოვებღ
 ღეს რაღ ხუწყონღ

რწყლი ერი დამორჩიღ
 ლებულ ხიყო რსმეღ
 ნად მისგან

20. 1, 8—14, 39—47

1. ღა ხიყო მათ დღლეთაღ
 ოღენ ხასწაწებღდაღ

72v1

8. ღა იუ ხრქა მათ არ
 ცა მე გითხრა თქნ
 რლითა კელმწიფებღ
 თა ამას ხუქმ

9. ღა იწყო იგავით სიღ
 ყუად მათა
 ძაცრმან ვინმე ღა
 ხასხა ვენაკი ღა
 მიხცა იგი მოქმედ
 თა ღა წარვიღა

78r2

მრავალთა ყამთა
 10. ღა ყამსა თუსსა
 მიავლინა მოქმედ
 თა მათ მონაღ რა
 ნაყოფისა მისგან
 მოხცენ მას ხმოქ
 მედთა მათ ხცეს
 ღა ტანჯეს იგი ღა

72v2

წარავლინეს იგი ცა
 11. ლიერი | და შეხმინაღ
 მივლინებად სხუაღ
 მონაღ ხმათ იგი
 ცა გუემეს ღა წარაღ
 ლინეს ცუღი
 12. მერმე კულად მიაღ
 ლინა მესამღ ხმათ
 შეიპყრეს ღა დახღ
 ვეს მას წყლულებაღ

78r2

ღა გამოხაძეს იგრი
 13. ღა თქა ონ ვენაკისაღ
 მან რაღ ვყო მიწავღ
 ლინო ძმ ჩემო საწყუაღ
 რელი ვინღ ამისაღ
 შეიკღიმონ
 14. ხმოქმედა მათი

A-88, 387v1

39. მოძღუარ კეთილად
 ხთქუ

⁴⁸ ვერარასა ყ, ვერარას AB, ვერას CF, ვერარას DE. პოვებღდეს ABCE, პოვებღდეს DF. უღონ ABCDEF | + მას ADEF. იყო ABCDEF.

20, 1 იყო ABCDEF. ასწავებღა ABCDEF.

* პრქუა ABCDEF. თქუენი — F. ვიქმ ABCDEF.

* მათღა C. დაასხა ABCDEF. მიხცა AD, მისცა BCEF. იგი — C. წარვიღა | + ღა A, + იგი CF.

¹⁰ მონაღ | + თსი ACDEF. მისგანი CEF. მოხცენ A, მოხცენ BCDEF. ხსცეს AD, სცეს BCEF. ღა — C. იგი (1) — ABCDEF.

¹¹ შეხმინა A, შესმინა BCDEF. გემეს C. ცუღი ცაღიერი ADF.

¹² კულ ABCDEF. მოავლინა DE. მესამე CDF. დასღდეს ABCEF, დასღდეს D. მას | — C. გამოაძეს ABCEF, გამოაძეს D.

¹³ ონ | + მის ABDEF. ძემ C. ამისი E | — B.

¹⁴ ~ მათ ქუეყანის მოქმედთა ვა იხილეს იგი B.

²⁰ ხსთქუ AD, სთქუ BCEF.

* ასუა.

40. ღა ვერღარა იკადრეს
კითხვად მიერითვან
41. ღა ხრქა მათ ონ | ვრ
უკუე ხიტყვან თქნ
განნი ვინმე ქესა ძედ
42. ღთისა | რ თვთ იგი
ღთ ხიტყვს წიგნსა
ფსალმუნთასა და
884r1
ხრქა ონ ონ ჩემსა
დაჯედ მარჯუენით
43. ჩემსა | ვემდე დავსხ
ნე მტერანი შენნი ქუე
შე ფერქთა შენთა
44. თვთ იგი ღთ ოლით ხ
ხადის და ვრ ძმ მი
სი არს
887v2
45. ღა ენა ხესმოდა ესე
ყლსა მას ერსა ხრქა
მოწაფეთა თქსთა

46. ხეკრძალენით მწიგ¹
ნობართა მათვან
რლთა ხნებავს სა
მოსლითა სლუაი და
რლთა ხუყუარს
უბანთა ზნა მოკით
ხუაი და პირველად
884r2
ჯდომაი კრებულ
სა შოერის და ზემ
როჯდომაი პურსა
ზნა
47. რლნი შეხჯამენ სახლ
სა ქურიეთასა
ღნა მიხეზით შოერად
ხილოცვედ ამათ
887r1
მიიღონ ხუდიღმ
სი საშველი

21. 1—21

1. მიხხედა და იხილნა
რლნი იგი დახდებდეს
შესაწირავსა ფა
სის საცავსა მას
2. მდიდარნი | და იხი
ლა ვინმე ქურივი

- გლსახაკი რნ დადვა
3. ორი მწულილი | და
884v1
თქნა იქ
ჭეშმარიტად გეტყვ
თქნ რ ქურივან

⁴⁰ კითხვად] + მისა ABCDEF. პრქუა ABCDEF.
⁴¹ იტყვან ABCDEF. ქმსა AD. ძმდ D. დაეთისად C, ღთისისა D.
⁴² ~ იგი თვთ B. იტყვს ABCDEF. და] — ABCDEF. პრქუა ABCDEF. მარქენით D.
⁴³ ვემდე] ელს E. შენი C.
⁴⁴ ჰხადის ADEF, ხადის BC. ძე C.
⁴⁵ ვრ C. ესმოდა ABCDEF. პრქუა ABCDEF.
⁴⁶ ხეკრძალენით ABCDEF. მწიგნობართა მათვან] მწიგნობართავან B. მათვან] — C. ჰნე-
 ბავს ABCDEF. სამუსლითა A. და] — E. უყუარს ABDEF] ჰნებავს C. პირველ-ჯდომაი CE.
 შს ABCDEF.
⁴⁷ შეხჯამენ AE, შეჰკამენ BCD. შესჯამენ F. სახლებსა ABDEF. მიხეზად A. შორად C]
 განბრძნობილად A, განგრძობილად BEF, განგრძნობილად D. ილოცვედ ABDEF] + ილო-
 ცვედ A; ილოცვენ C. მიიღონ AF. უმეტსი AB, უმეტესი CDEF. სასჯელი B] სარჩელი
 C; + და ABDEF.
 21, ¹ მიხხედა ADE, მიხედა BCF. იხილა ABCDEF. იგი] — CF. დასდებდეს ADE,
 დასდებდეს BCF. ფასის] საფასის AF.
³ პრქუა A. იქ] — B. გეტყვ C. ამან] — C. უმეტს ABE, უმეტეს CDF. ყლთა A.

- ამან გლახაკმან
ხუმეტმს ყლთასა
4. შეიწირა | რ ამათ
ყლთა ნაშეტავისა
გან მათისა შეწირეს
- 887r2
- ხ ამან ნაკლულევა
ნებისაგან თუსისა ყლი
რადცა ხაქუნდა შე
წირა
5. ღა რ ლნიმე ზიტყოდეს
ტაძრისა მისთვის ვდ
ქვითა კეთილითა და
პატიოსნითა შმნე
ბულ არს და თქნა
6. ხხედავთა ამას

884v2

- შოვლენან დღენი
რლთა შინა არა დაშ
თქნა ქვაი ქვასა ზა
რლი არა დახირლუეს
7. ზკითხეს მოწაფეთა
მოძღუარ ოდეს
ხიყოს და რად არს
სასწაული რეს

888v1

- ესე ყოფად არს
8. ხ თავადმან თქნა
იხილეთ ნუუკუე

ხცითქით რ მირავალ
ნი მოვიდოდინან სა
ხელითა ჩემითა და
ხიტყოდინან ვდ მე ვარ
და ჟამი მოწევნულ
არს
შედგომად მათა.

888r1

9. წიღეს გესმოდინან
ბრძოლანი და შოთ
ნი ნუ შეხმარუნ
დგეობით რჯერ არს
ესე ყოფად და არ
და მეყსეულად ზი
ყოს აღსასრული
10. მაშინ ხეტყოდა მათ

888v2

- აღდგენ ნათესავნი
ნათესავსა ზა და
მეუფებაი მეუფე
11. ბასა ზა | ხიყვენენ
ძრვანი დიდ დიდნი
ადგილ ადგილ სიყ
მილნი და
საშინელებანი ზეცით
და სასწაული რდი
დიდნი ხიყვენენ

888r2

12. ხ ამათ ყლთა წინა
დაგასხნენ თქნ ზა

⁴ ნამეტავისასაგან C, ნამეტნავისაგან DE. შეწირეს] + დასადებელსა ამას ABCDEF. აქუნდა ABCDEF] + საცხოვრებელი ACDEF, + საცხოვრებელი B.

⁵ რომელნი D. იტყოდეს ABCDEF. ტაძრისა D. ტაძრისა მისთვის] ტაძრისათვის B. შენე-
ბულ CDE, შეენებულ F. თქა] + იუ ABDEF.

⁶ ხხედავთ ABDEF. ხედავთა C. ამას] + აღ ABDEF. დაქმთეს D. დარღუეს ABCDEF.

⁷ ზკითხეს ABCDEF] + მას ABDEF. იყო ABCDEF] + ესე ABDEF. რეს] ოდეს C.

⁸ ჰქუა ABCDEF] + მათ F. მსეთე AD, სეთე BCEF. იტყოდინან ABCDEF. და] ხოლო ABDEF. მათსა B, მათდა C.

⁹ შეხმარუნდებთ AD, შესმარუნდებთ BEF, შესარუნდებთ C. ესე — C] + პირ-
ველად ABDEF. იყოს ABCDEF.

¹⁰ ეტყოდა ABCDEF. აღდგეს B. ნათესავი B. ნათესავთა ADEF. და მეუფებაი მეუფე-
ბასა ზა] — F. მეუფებათა DE. ზა] + და ABCDEF.

¹¹ იყვენენ ABCDEF. ადგილ-ადგილად C: და (2)] — C. იყვენენ ABCDEF.

¹² მიგდენენ D. თქნ] — B. საყრობილესა ABCDEF] + და B. წინაშე] — B. მიგვიყე-
ნებდენ C] + თქვენ C.

- ქელნი მათნი და გ
 დეენიდენი და მიგცნენ
 თქნ შესაკრებელთა
 და საპყრობილეთა
 მეფეთა წინაშე და
 მთაყართა მივიყ
- 888r1
- ვანენ სახელისა
13. ჩემისათვის | და გექ
 მნეს თქნ ესე საწამებელ
14. ღაისხენთ ესე გულ
 თა თქნთა რა არა
 წინადაწარ ხიწურ
 თიღეთ რაჲ სიტყუ
15. აჲ მიხუგოთ | რა მე
 მოგცე თქნ პირი და
 სიბრძნე რა ლსა ვერ

888v1

- ხუძლონ წინააღ
 დგომად და სიტყუს
 გებად ყლთა წინა
 აღმდგომთა თქნთა
16. რა მიხეცნეთ თქნ მა
 მა დელათაგან და

მმათა და მგეგო
 ბართა და ნათე

888r2

- საეთა და მოხკლ
 ვიდენ თქნგანთა
17. ღა ხიყენეთ თქნ მო
 ბულებულ ყლთა
 გან სახელისა ჩემისა
18. თუს | და თმაჲ თა
 ვისაგან თქნისა არა
19. წარწყმდეს | მთო
 მინებოთა თქნითა
 მოიბოვენთ სულნი

888v2

- თქნნი
20. რა ეს ხიხილოთ გარე
 მოდგომილნი იმშინი ე
 რისაგან მაშინ გუ
 ლისხმამ ყათ რა მო
 ახლეგულ არს მო
 ოქრებაჲ მისი
21. მაშინ რაღნი ჰური
 ასტანს

22. 10—16, 56—62

A-844, 86r1

- 10*. მათ აჲ ეგერა შესლ
 ესასა ოდენ თქნსა
 ქალაქად შეგებთ
 ჩხუოს თქნ კაცი რაღ
 ჩსა ლაგენი წყლითა

ჩხე ხედგას შეხუდე

გით მას სახიდ ეე

11. ცა შევიდეს | და ხარ

ქაუთ ოა მას ხახ

ღლისასა გეტყუს

14 დაისხენით ABCDEF. ესენი C. იწურთიღეთ ABCDEF. სიტყუა D. მოგოთ ABCDEF.
 15 მე — C. მოგცეს C. სიბრძნე CD. უძლოთ A. უძლონ BCDEF. წინააღდგომთა D.
 16 მიეცნეთ ABDEF, მიგცნენ C. მამა-დელაგან E. ნათესაეთაგან ABDEF. მოხკლიდენ

ABCDE, მოხკლიდენ F.

17 იყენეთ ABCDEF.

18 თავისა თქუენისაჲ ABCDE] + ეღდაღ C. წარწყმდეს] + და ADEF.

19 მოიბოვენთ ABCDEF.

20 იხილოთ ABCDEF] + იშმა B, + იშმი C. იშმი — BC. ერი B. გულისკმა-
 ვათ CD.

21 ~ იყენენ ჰურასტანს B.

22, 10 ზმ E. ედგას ABDEF. შეუღეგით ABDEF. სახიდ] — B.

11 არქუთ ABDEF. საენე DEF. ჩემ თანა A. ~ თანა ჩემთა B.

* მეხლები 10—15 აკლია C რედაქციას.

- 84v1
 'შენ მოძღვარი
 'სადა არს საენაჲ
 რ'ლსა პასქამ ესე
 'მოწაფეთა' ჩემთა
 'თანა ეჭამო
12. 'და მან გიჩუენოს
 'თქ'ნ ქორი დაგებუ
 'ლი' დიდი მუნ მზა
- 86r2
13. მიყავთ ჩ'ნ | წარვი
 დეს პოვეს ეგრე ე'ა
 იგი ხრქ'ა მათ და
 მოხზადეს პას
14. ქამ | და ოდეს ხიყო
 ჟამი დაჯდა და ა
 თორმეტნი მოცი
 ქულნი მის თანა
15. და ხრქ'ა მათ გულის
 სიტყვთ გული მით
- 84v2
 ქუმიდა პასქა
 სა ამას ჭამად
 თქ'ნ თანა ე'ე ენებად
 მღე ჩემდა
16. ხ' გეტყვ თქ'ნ არღარა
 ეჭამო ამიერით'გან
 ე'ემღე აღხესრულოს
 სასუ'ფევე'ლსა შინა
- 80v1
 56. . 'ნათელ
 სა მას და მიხხელა
 და იხილა იგი და თქ'ა
 ესეცა მის თანა ხი
57. ყო | და თქ'ა დედაკა
 ცო არა ვიცი იგი
58. და მცირედრე შემდ
 გომად იხილა იგი სხ
 უამან და თქ'ა
 და 'შენცა მათთა
 ნამ ხარ ხ'პეტრე
- 81r1
 თქ'ა კაცო არა ვარ
 მათთანამ
59. და ე'ა წარქდა ჟა
 მი ერთი სხუამ
 ეინმე დახამტიციებ
 და და ხიტყოდა
 ჭეშმარიტად ესეცა
- 80v2
 მის თანა ხიყო რ' გ
 ალილეველ არს
60. ხ' პეტრე ხრქ'ა მას კა
 ცო არა ვიცი რასა
 ხიტყვ და 'ყესეუ
 ლად ე'ე ხიტყოდალა
 იგი ამას ქათამი
 ყივა

13 ჩ'ნ | და ABDEF. წარვიდეს | და ABDEF. პოვეს F. პრქუა ABDEF. მომზადეს ABDE, მოჭზადეს F. პასქა A | და იგი ABDEF.

14 იყო ABDEF. მოციქულნი მოწაფენი ADEF.

15 პრქუა ABDEF. პასქამ B. ამას | მას E.

16 ამიერითგ. ნ | ამისგან ABCF. აღხესრულოს ABCDEF. შინა | — F.

18 მას | შინა B. და მიხხელა და იხილა იგი | — ABCDEF. თანავე C. იყო ABCDEF | + ხოლო მან უვარყო (ე-არყო C) ABCDEF.

18 შემდგომად | — C. პრქ'ა C. და | — ABCDEF. კაცო C.

19 ე'რ | C. სხუამ C. დაამტიციებდა ABCDEF. იტყოდა ABCDEF. მის თანა | მათთანამ-
 20 C. იყო ABCDEF | + და ABCDEF.

20 პრქუა ABDEF. პრქუა მათ კაცო C. იტყვ ABCDEF. მეყსეველ D. იტყოდა-
 ABCDEF.

<p>61. ღა მოხიქცა ოლი და
მიხხედა პეტრეს და
მოხეჯსენა პეტრეს
სიჲ
სიტყუაჲ იგი ოლისაჲ
რლი ხრქა მასს ედ</p> | <p>ეე ქათმისა სქომობაღ
მღე უეარ მყო
მე სამ გზის ედ ა
62. რა მიცი მე და გაა
მოეიღა გარე ღა</p> |
|---|---|

23. 18—25

<p>70r1
18. ღა ხიტყოღეს აღი
ღე ეგე და მომიტევე
19. ჩნ ბარაბას რლი შ
ფოთისა ყოფასა
ქსალაქსა შინა და
ქსადის კლვისათეს
ქსეგდებულ ხიყო
ქსაპერობიღესა
20. ქსულად პილატე
მოხუწოდა მათ
78v1
რლი ზუნდა განტევე
21. ბსაჲ იქსისი ხიგინი
ღლაღაღებღეს და
ხსიტყოღეს ქსუარს
ქსაცუ ეგე
22. ხსმან მესამედ ხრქა
მათ რაჲ ბოროტი</p> | <p>ჩსუქმინიეს ჩამას
70r2
არარაჲ ბრალი სიკუ
ღიღისაჲ ეპოვე მის
თანა ესწავლო და
განხუტეო ეგე
23. ხიგინი ზა დახესხმო
ღეს კმითა ღიღითა
და გამოხითხოვეღეს
მას ჯუარს ცუ
მად და განძლი
ერღებოღეს კმანი
78v2
მათნი და მღღელთ
მოძღუართანი
24. მაშინ პილატე სა
ჯა თხოვისაებრ</p> |
|---|---|

⁶¹ მოიქცა ABDEF, მოეცა C. მიხხედა ABDF, მიხედა CE. მოეჯსენა ABCDEF. ოლისაჲ იქსისი F. რლი CD. ქრქეა ABCDEF. კომობაღ AE. — სამ გზის უეარ-მყო მე ABDEF. მიცი ეცი C. მე — F.

⁶² განეღა ABDEF, გაეღა C. გარბ F. და — C.

²³ 18 იტყოღეს ABCDEF. მოგვტევე ABF განუტევე C. ჩუნენ — D; ჩუნენა C. ბარაბა ABDE.

¹⁹ რომელი + იგი C. ფოთისა ყოფასა ადრეისათეს რაღსმე C. ქალაქს B. შეგდებულ შეყენებულ C. იყო ABCDEF. საპერობიღესა — B) + შინა C.

²⁰ ქლდ ABDEF მერმე C. პილატს B. მოუწოდა ABDEF იყო სიტყუად C. მათ — C. უნდა ABCDEF. იქსისი მისი C.

²¹ ხ და C. იგი B) + უფროსი C. იტყოღეს ABCDEF. ქუარ-აცუ ABCDEF.

²² ხ და C. მესამედ სამ გზის C. ქრქეა ABCDEF. ბოროტი ჭრ C. უქმნიეს ABCDEF. არარაჲ არა C. სიკედღიღისაჲ — C. მისი ამის ABCDEF. ესწავლო + ეგე C. განუტეო AE, განუტეო BCDF. ეგე — C) იგი D.

²³ ხ და C. ზა დახესხმოღეს აწუეღეს C. დაესხმოღეს ABDEF. გამოითხოვეღეს ABCDEF. მისი — C. ქუარ-ცუმაღ ABCDEF. მოძღუართანი + მათ C.

²⁴ მაშინ და C. საჲ თხოვისაებრ მათისა განაჩინა აღსრულებად თხოვა იგი მათი C. თხოისაებრ F.

25. მათისა | და მიხუტე
ვა მათ ბარაბა

რ^ლი იგი შფოთისა
თუს და კაცის კლვისა

24. 7—13

42v1

7. 'კაცი'სა მიცე'მად კელთა
კატთა ცოდვილთა
სა ჯუარს ცუ
მად და მესამესა
დ'ღესა' აღდგომად

8. და მოიკსენენს

9. სიტყუანი ესე | და
მიხიქეს და ხუთ
ხრნეს სიტყუანი
ესე ათერთმეტთა

48r1

მათ და სხუათა
ქ^ლთა

10. ხ^ლ ხიყენეს მაგდანე
ლი მარიამ და იო
ჰანა და მარიამ
იაკობისი და სხუა
ნი მათ თანა
ხუთხრობდეს მო

42v2

ციქულთა ამას¹

11. ხუნდეს სიტყუა¹

ნი მათნი ე^ლა სიჩქუ¹
რისანი მათ

ნა მათი
'ხრწმე'¹

12. ხ^ლ პეტრე აღდგა და
მირბოდა საფ^ლა¹
ვად შთახხე¹და¹
და იხილნა ტილ^ლონი¹

48r2

იგი ხ^ლ მღებარენი¹
და წარვიდა თუს^ლა¹
გან და დახუკ^ლარ¹
და საქმე ესე

13. და აჰა ორნი მათ¹
განნი მივიდოდ^ღეს¹
მასვე დღესა შინა¹
დაბასა რ^ლი ხშო
რავს¹

²⁵ და] — C. მოუტევა ABDEF] განუტევა C. მათ] მათდა C. ბარაბა A, ბარაბა C. ~ იგი რომელი C. იგი] — ABDEF. შფოთისათუს] აღძრვისათუს C. -კლვისათუს C.

^{24, 7} კაცისა A, კაცისა C. ჟუარ-ცუ¹მად ABCDEF. აღდგომა D.

⁸ და] ხ^ლ მათ A; + მათ BD. მოიკსენენს ABF. სიტყუანი C. ესე] მისნი CDE.

⁹ მიიქეს ABDEF, მიექეს C. უთხრნეს ABDEF] მიუთხრეს C. სიტყუანი¹] — C. ესე] + ყოველი C.

¹⁰ ხ^ლ და C. იყენეს ABCDEF. მაგდალინელი B, მაგდალენელი DE. ~ მარიამ მაგდანე-ლი C. იოჰანა C. სხუანი] + იგი C, + ვინმე D. უთხრობდეს ABDEF. ხუთხრობდეს მოი-ქულთა ამას] რომელთა უთხრეს ესე მოიქულთა მათ C. ამას] + და ABCDEF.

¹¹ უნდეს ABCDEF] + მათ E. სიტყუანი მათნი... მათ] მათ წინაშე ვითარცა სიჩქურე სიტყუანი მათნი C. ჩრწმენა ABCDEF.

¹² და] — C. საფლავად] სამარესა მას C; + და ABCD. შთახელა AEF, შთახელა BD, შთახელა C] + საფლავსა მას E. ტილონი] მჩუარნი C. ხ^ლ] + რ^ლ C. მღებარენი] ისხნეს C. თუსაგან] გონებასა თუსსა C. დაუკარა ABDEF. და დახუკარა საქმე ესე] დაუკარებული საქმისა მისთუს C. საქმე DF.

¹³ მივიდოდეს] ვიდოდეს F. მასვე] მას D. დღესა D. დაბასა] + ერთსა C. შორავს ACDEF, შორავს B.

წახარება იოჰანესი

1. 31-39

A-844, 41r1

31. წელითა ნათლისცემა¹
 32. ღა წამა იოჰანე და
 თქა რ² ეიხილე სუ
 ლი ღ³ ე⁴ ტრედი გარ
 დამომავალი ზეციხს
 და დადგრომილი
 33. მას ზ⁵ მე არა
 ეიტოდე იგი ა⁶დ რ⁷
 მომავლინა მე ნათ

40v1

- ლისცემად წელი⁸თა⁹
 მან მრქუა მე
 რ¹⁰ლსა ზ¹¹ ხიხილო სუ
 ლი გარდამომაჲა
 ლი და დადგრომილი
 მას ზ¹² იგი არს რ¹³
 ნათელ ხტეს სული
 34. თა წმიდითა | მე
 ეიხილე და წ¹⁴წა¹⁵შე

41r2

- რ¹⁶ ესე არს ძმ ღ¹⁷
 35. ხვალისა დღ¹⁸ დგა იო
 ჰანე და მოწაფე
 თა მისთავანნი ორ
 36. ნი | და მიხხელა
 ი¹⁹უს ეიდოდა რა იგი
 და თქა აჰა ქ²⁰ს ტა
 37. რიგი ღ²¹ | და ხესმა
 მისი ორთა მათ მო

40v2

- წაფეთა
 რა ამას და მიხხელე
 38. დეს ი²²ს | მოხეცუა
 ი²³ და იხილნა იგინი |
 მირაიხხელედეს მას
 39. ღა ხრქ²⁴ მათ | მო
 ეედით და იხილეთ დ²⁵ა²⁶
 მივიდეს და იხილეს
 სადა ხიყოფოდა

1, ³² და] ABCDEF. იოჰანე ABCDEF. რ² ეიხილე სული... ზეციით ეხედვედ სულსა მას, რამეთუ გარდამოვიდოდა ვითარცა ტრედი ზეციით C. დადგრომილი] დაადგრა ABCDEF.

³³ ს⁵ მე B, და მე C. ~ წელითა ნათლისცემად F. მრქუა] რქა F. იხილო ABCDEF, სული] იგი C. და] — E. და დადგრომილი] — F. რ⁷] რ¹⁰ლი C. ნათელ-სტეს AD, -სტეს BE, -სტემდეს C, -გცეს F. წმიდითა] + და ABCDEF.

³⁴ წაწაშე F. რ¹⁰] ე⁴დ C. ძმ] + იგი C.

³⁵ ხვალისაგან C. დღე B] — C. დგა] + ე⁴დ ABDEF. იოჰანე ADEF, იოჰანე B.

³⁶ და] — A. მიხხელა ABF, ხედიდა C, მიხხელა DE. ი¹⁹ს] + და DE. ეიდოდა] რ¹⁶მო-ვიდოდა C. რა] რაა ABDEF. რა იგი და] — C. იგი] — F. აჰა] + ესერა C. ქრისტე C] — A. ტარიგი] კრავი C.

³⁷ და] — C. ესმა ABCDEF. მისი] მისგან C. რა] რაა ABDEF. რა ამას] — C. მის-დედეს ABFE, მისდედეს D] შეუდგეს C. ი²²ს] მას F.

³⁸ მოიქცა A, მოიქცა BDEF, მიიქცა C. და] — B. მირაიხხელედეს AD, -სდედეს BEF] რამეთუ შეუდგეს C. და] — C. მრქუა ABCDEF. მათ] + რასა ეძიებთ? ხოლო (ხოლო — C) მათ მრქუეს მას: რაბი, რამელ (რამელი F) ითარგმანების (გამოითარგმანების C) მოძღუარ, სადა იყოფი (სადა არს საგან შენი C)? მრქუა მათ (მათ — A) ABCDEF.

³⁹ მოედით B. იხილით D. და მივიდეს] მოვიდეს C. იყოფოდა ABDEF] სადა იყო სა-ვანე მისი C.

2. 22—25

- 87r1 მისსა რ^ლსა ხიქმო
22. მოწა^ლფეთა მისთა რ^ლ ამის 24. და | ხ^ლ თეთ ი^ლ არა
 თს ხიტყოდა და ხრ ხარწმუნე^ლ ბლა^ლ
 წმენა წიგნისაჲ და მათ თავით თსით
 სიტყუაჲ იგი რ^ლი ხრქ^ლა რ^ლიციოდეს იგი ყ^ლლთა
23. მათ ი^ლქ^ლ და ოდეს 25. რ^ლარა რ^ლა
 ხიყო იგი ი^ლმსს პას წამოს ვინმე კაცი
 ქასა დღესას წაუღსა მრავალ
 წაუღსა მრავალ 87r2
 თა ხრწმენა სახე ხა მისთს რ^ლმან
 ლისა მისისაჲ რ^ლ ხედ თუთ იყოდა რაჲ ხი
 88v1 ყო კატისა მის თანა
 ვი^ლღეს^ლ სასწაულსა

3. 1—2, 8—16

1. ხიყო ვინმე კაცი ფა მოსრულ ხარ მომ
 რისეველთაგანი ნი ღურად
 კოდემოს სახელი რ^ლვერვის ქელ ხეწიფე
 მისი მთავარი ჰუ ბის სასწაულთა
 2. რიათაჲ ეხე მო ამათ საქმედ რ^ლლთა
 ეილა მისა ღამშ შენ ხიქმ უკუე
 და ხრქ^ლა მას რაბი თუ არა ღ^ლთი ხიყოს
 88v2
 კიცი რ^ლ ღ^ლთისა მიერ

2, 22 მისთა მისი C. რ^ლამისთსქ ვითარმედ ესე არს რომელსა-იგი C. იტყოდა ABCDEF. ქრწმენა ABCDEF. წიგნისაჲ წერილისაჲ მის C. სიტყუასა C. იგი მის C. რ^ლ AC. ქრქუა ABDEF, თქუა C. მათ — C.

23 ოდეს ვითარ C. იყო ABCDEF. ი^ლმ^ლმ^ლ C. პასქასა — C. დღესასწაულს D. ~ დღესასწაულსა მას C. ქრწმენა ABCDEF. სახელი მისი C. ქხედვიდეს DEF. სასწაულთა ABCDEF. მისსა F] მისთა ABDE, მათ C. რომელთა ABCDEF. იქმოდა ABCDEF.

24 თუთ თ: ვიდი C. არა არაჲს A, არას C. არწმუნებდა ABCDEF. მათ თავით თსით თავსა თსსა ზაჲ ამისთს C. იყოდეს თუთ უწყოდა C. ~ ყოველთა იყოდეს იგი ABDEF. იგი ყ^ლლთა რამეთუ ყოველთა უწყოდეს იგი C.

25 და რ მეთუ ADEF, და არა B, და არცა C. რ^ლ რაჲ მას, ვითარცა C. წამა C. მან — C. იყოდა უწყოდა C. იყო ABCDEF.

3. 1 იყო ABDEF, და იყო C. ვინმე კაცი კაცი ერთი C. ფარისეველთა მათგანი C. ნიკოდემოს სახელი მისი სახელით ნიკოდემოს (ნიკოდემოზ A) ABDEF. ნიკოდემოზ C. მთარო პერითაჲ D.

2 მისა — B] ი^ლსა AD, იესუსა EF. ღამე ABCD] + ი^ლსა B. ქრქუა ABCDEF. ვიცი უწყით C. მოსრულ მოვლინებულ C. ხარ + შენ C. კელეწიფების ABCDEF] + ესევიოართა C. ამათ საქმედ ყოფად C. იქმ ABCDEF. უკუეთუმა ADE. უკუეთუ მაჲ] არა თუ C. იყო ADE, იყოს BCF.

A-89, 202v1

292v2

8. მოვალს და ე-ე ვალს
 ესრქთი არს ყ-ლი შო
 ბილი სულისაგან
9. მიხუგო ნიკროდე
 მოს და ჩხრქა მის
 ვ-რ შესაძლებელი არს
 ესე ყოფად
10. ზრქა მას ი-ე შენ ხარ
 მოძღუარი ი-შლი
 საა და ესე არა ხიცი
- 280r1
11. ამენ ამენ გეტყვ შენ
 რ-ლი ვიცი ვიტყვთ
 და რ-ლი ვიხილეთ ვწა
 შებთ და წამებასა
 ჩ-ნსა არა შეჩხიწყინა
 რებთ
12. შეკუეთუ ქუე
 ყანისაა ვითხარ

- თქ-ნ და არა გრწამს
 ვ-რ უკუეთუ ზე
 ცისაა ვითხირა თქ-ნ
 და გრწმენეს
13. ღა არაეინ ავლა
 ზეცად გარ-ნა რ-ლი
 იგი გარდამოქდა
 ზეცით ძმ კაცისაა
14. და ე-ა იგი მოსე ალა
 მალა გუელი უ
- 280r2
- დაბნოსა ეგრე გერ
 არს აღმალლებაა ძი
15. სა კაცისაა | რ-ა
 რ-ლსა ზრწმენეს ჩიგი
 ზაქუნდეს ცხოვ
 რებაა საუკუნოა
16. რ- ესრე შეიფუარა
 ღ-ნ სოფელი ე-რლ ძმცა

4. 43-48

210r1

43. ხ- შემდგომად ორისა
 მის დლისა გამოვი
 და მიერ გალილეად

44. რ- თავადი ი-ე წამებ
 და რ- წინაწარმეტყ
 ყუელსა თესსა სო

8 მოვალს C. და] ანუ C. ვალს C. ესრეთ DEF] ვერცა C. არს] — C.
 9 ბიუგო ABCDEF. ნიკოდემოს B. ჰრქუა ABCDEF. მას] — ABDEF. შესაძლებელ არს] ეგების C. ესე] ეგე C.
 10 ჰრქა ABDEF. ზრქა მას ი-ე] მიუგო იესუ და ჰრქუა C. ესე] ეგე C. იცია ABDE, იო CF.
 11 ამენ ამენ] მართლიად მართალსა C. გეტყვ C. შენ] თქვენ რამეთუ B. რომელი ვო- ცით ვიტყვთ] რამეთუ რაა უწყით, მას ვიტყვთ C. რ-ლი] რაა C. წამებასა] + მას C. ჩ-ნსა] ჩემსა A. შეიწყინარებთ ABCDEF.
 12 უკუეთუ] ხოლო აწ C. ქუეყანისაი] + ესე-ლა C. ვითხრა D] გარქუ C. თქვენ და] — D: ვ-რ] — B. უკუე ACDEF. ვითხრა] გრქუა C. თქვენ და — C] ვ-რ-მე B.
 13 ზეცად] ცად C. გარ-ნა] არა თუ C. იგი] — B. ძე C. კაცისაჲ] + რომელ არს ცათა შინა C.
 14 იგი] — C. მოსმ EF. გუელი] + იგი C. უღაბნოსა] + მას C. ეგრით B. ვერეთ DEF. ~ აღმალლებად ვერ-არს C. აღაღლებაა AD. კაცისაისა C.
 15 რ-ა] რამეთუ ყოველსა C. რ-ლთა A, რ-ლ F. ჰრწმენეს ABCDEF. აქუნდეს ABCDEF] მიიღოს C. ცხოვრებაა ACDEF.
 16 ესრეთ ABE, ესრეთ DF. ე-ღ ძმცა] ვიღრემდე ძე C.
 4, 43 ხ-] და ABCDEF. ~ ორისა დლისა შემდგომად C. გამოვიდა] მოვიდა და წარვიდა C. გალილეად B.
 44 რ-] + თუ C. თავადმან C. ი-ე] — C. წამა C. რ- ე-ღ ABCDEF. წინაწარმეტყუელი C. პატრივი არა ზაქუს] შეურაცხ არს C. აქუს ABDEF.

ფელსა პატივი რა
ხაქუს

45. და ოდეს მოვიდა გა
ლილუად შეიწყნარეს

200v1

იგი გალილეველთა* რა ყლი
ხეხილვა რაოდენი
ხეკმნა იმის დღე
სასწაულსა მას

46. მოვიდა იუ მერმეცა
კანად გალილე რაისა
სადა იგი კმნა წყა
ლი ღვნიოდ

210r8

და ხიყო ვინმე სამეუ
ფოი კაცი რლისა მძ
სნეულ ხიყო კაფარ

47. ნაუმს | ამას ხეს
მა ედ იუ მოსრულ
არს ჰურიასტანით
გალილეად მოვიდა
მისა და ხევედრებო
და რა მოვიდეს და
განკურნოს მძ იგი

200vs

მიხაზნდა სიკუ

ლიდ

48. ხრქა მას იუ უკუე
თუ არა ხიხნილოთ

5. 2—3, 6—7

271v1

2. და არს იმის ცხო
ვართ საბანელსა
მას ტბად რლსა
ხრქან ჰებრაელებრ
ბეთესდა ხუთ სტო

3. ვა ხიყო | ამით ში
ნა ხისხა სიმრაველმ
უძღურთაი ბრ
მები მკელობელები
განკმელები რლნი
მოხელიედ წყლისა მის

⁴⁵ და ოდეს] ხოლო რაჟამს-იგი C. მოვიდოდა B, მივიდა C. გალილეველთა] + მათ C. ყლი] — C. ეხილვა ABDEF, ეხილვაცა C. რაოდენი ხეკმნა იმის] მრავალი სწაულთ, რომელ კმნა იმლმს C. კმნა ABDEF. მას] + და (რამეთუ C) ივინიცა მოსრულ (მისრულ C) იუენეს დღესასწაულსა მას ABCDEF.

⁴⁶ მივიდა C. იუ] — C. მერმე C. კანად C. გალილეასა A, გალილეაჟასა E. იქმნა A] გარდაჟიცა C. და] + მუნ C. იყო ABCDEF. ვინმე სამეუფოი კაცი] სეფეწულ ერთ C. სამეუფოისა ABDEF. კაცი] + მოსრული ABDEF. რომლისა ABDEF. მძ] + თუი იღვა C. სნეული C. იყო ABDEF] — C. კაფარნაომს C, კაფარნაომს E.

⁴⁷ მას C] + ეა C. ესმა ABCDEF. ედ] რ C. მოსრულ C. ჰურიასტანით A. გალილეას B. და] — ADE. ევედრებოდა ABCDEF. მივიდეს ABDEF] გარდავიდეს C; + მის თანა B. ძემ C. მიხზდა ADEF, მიხზო B, მიხზდა C. სიკუდილი A.

⁴⁸ ხქა ABCDEF. მას] — A. უკუეთუ] + ნიმ და სასწაულ C. არა C. იხილოთ. ABCDEF.

5, ² არს] იყო C. ცხოვართა AD. მას] — B. ტბად] — C. ჰრქან ABDEF, ერქუმის C. ებრაელებრ ADEF. ბეთელდა ADE, ბეთელდა F. სტოვა] ეზოდ C. იყო ABCDEF.

³ ამით] და მას ADEF, ამას B, რომელსა C. შინა] დაკრძომილი C. ისხა CDEF] იყო A, იყოფოდა B. სიმრაველ DE. უძღურთაი] ფრად სნეულთაი C. ბრმათაი C. მკელობრები ADF, მკელობრები B. ~ განკმელთაი მკელობელთაი C. მოვიოდეს C] ელიედ ABDE, მოვილიედ F.

* ხელნაწერშია: გალილელთა.

271v2

6. ხრქა მას გნებავსა
რა განხიკურნო
7. მიხუგო უძლურს
მან მან და ხრქა
ოო კაცი არა

რა რეს აღხირლუეს
წყალი ესე და შისთა
მაგლო საბანელსა
ამას ვე მე მოვი
ლოდი სხუამ ხუ
წინარძს ჩემსა

6. 14-21, 32-39, 64-71

274r1

14. შქეშარიტად წინაწარმ
ეტყუელი რლი მოს
რულ არს სოფლად
15. ხ იუ გულისხმა ყო რ
მოვიდოდეს წარტა
ცებად მისა რამცა
მეფე ყვეს იგი გან
ხეშოვრა და წარვი
და იგი ხ მარტომ
16. ღა ეა შემწუხრდა

ზღუასა მას კა
ფარნაუმდ და
შეოლენს რიჟუნებო
და და არლა მოს

274r2

- 278v1
შთავიდეს მოწაფე
ნი მისნი ზღუად
17. და შევიდრეს ნავსა
და მივიდოდეს წიაღ

რულ ხიყო იუ მათ თა
18. ნა| ხ ზღუამ იგი ქა
რისაგან აღხირლუე
19. ოდა | და შეოლენსრ
ულ ხიყენეს ერ ოც
და ზუთ უტევეან გი
ნა ოც და ათ
ღა იხილეს იუ ვიდოდა
რამ ზღუასა ზა
და ახლოს რამ ხიყო

⁶ ჰრქუა ABCDEF. გნებავს CD. რა ეითარმცა C. განიკურნო ABDEF] ცოცხალ იქმენ C.

⁷ მიხუგო ABDEF] ჰრქუა მას C. უძლურმან სნულმან C. და ხრქა — ACDE. ჰრქუა BF. არავინ C. ~ წყალი ესე აღირლუეს (აღიმრლუეს AF, აღიმრლუეს C) ABCDEF. და] — B. შთა-მცა-მაგლო ABCDEF. ამას მას C. მივიდოდი ABDEF] მიეტოტმანებდი C. სხუანი ADEF. უწინარძს ABE, უწინარეს DF. ხუწინარძს ჩემსა] ჩემსა უდარეს C.

^{6, 14} ქეშმარიტად] + ესე არს C. წინასწარმეტყუელი C. მოსრულ არს] მოსლვად. იყო C, მოსრულა D.

¹⁵ ხ — C. იუ] + ვითარცა C. გულისხმა-ყო D. მოვიდეს A] ეგულებოდა C. წარტა-ცებად C. მისი C. ~ ყვეს იგი მეფე (მეფმ BEF) ABDEF, ყვეს მეფე C. იგი — C] + და. ADEF. განეშოვრა ADEF, განეშოვრა B. განეშოვრა... ხ მარტომ] მოპრიდა მერმე მთად კერძო. მარტომან C. წარვიდა] + მთად ABDEF.

¹⁶ დამწუხრდა C. შთავიდეს] გარდამოქცეს C. ზღუად] ზღუს კიდესა მას C.

¹⁷ შევიდეს] შესხდეს C. და მივიდოდეს წიაღ] წიაღვიდოდეს C. კაპარნაუმდ B, კაპარნაუმდ C, კაფარნაომდ E] + კერძო C. და] + ერ B. შე-ოლენს-რიჟუნებოდა] ან დაბნელა და C. და] + ენ C. მოსრულ] მოწევენულ C. იყო ABCDEF. იესუ მათ თანა] მათა იესუ ABDEF, მათ იესუ C.

¹⁸ ხ] და BC. ქარისაგან] + დიდისა ABDEF; ძლიერთა ქართაგან C. აღირლოდა C] აღიმრგოდა ABDEF.

¹⁹ შე-ოლენს-რულ] შესლულ C. იყენეს ABCDEF. უტევეან] + ოდენ A. უტევეან გინა] ოდენ ასარეს ანუ C. და იხილეს] ზედვიდეს C. იესუს C] + რამეთუ C. რამ] — C. ზა] მას C. და] რ B. ახლოს რამ ხიყო] მოეახლა C. რამ] — ABDEF. იყო ABDEF. ნავსა] + მას ხოლო ABDEF, + მას C. მათ შეეშინა ABDEF] შეძრწუნდეს დიდად C.

- 273v2
ნავსა მათ შეხეშინა
20. ხ^ათაუღმან ხრქ^ა
მათ 'მე'ვარ ნუ გე
21. შინინ | და ხუნდა
მათ რ^ამცა შეიყვა
ნეს იგი ნავსა მას
და მეყსეულად ზი
პოვა
- 487r1
32. ა^ალ მამამან ჩემ
მან მოგცა თქ^ნ პუ
რი 'ჭ'ეშმარიტი ზეცით
33. რ^ა პური ღ^ა არს რ^ალსა
გარდამოქდა ზეცით
და მოხცა ცხოვრე
ბაჲ სოფელსა
34. ხრქ^ეს მას ო^ა მარა
ღის მოგუეც ჩ^ნ პუ
რი ესე
- 484v1
35. ხრქ^ა მათ ი^ა მე ვარ
პური ცხოვ^რებისაჲ
რ^ალი მოვიდეს ჩემდა
არა ზშიოდის და
რ^ალსა ხრწმენეს ჩე
'მი' არასადა ხწყუ
36. 'რო'ღის | ა^ალ გარქუ
თქ^ნ მიხილეთ მე და
- 437r2
37. არა გრწამს | ყ^ალი
რ^ალი მომცეს მე მამა
მან ჩემდა მოვიდეს
და რ^ალი ჩემდა მოვი
დეს არა განხუა
ძო გარე
38. რ^ა გარდამოქედ ზე
ცით არა^ა რ^ა ვყო ნე
ბაჲ ჩემი ა^ალ ნებაჲ
- 434v2
- ჩემისაჲ
39. რ^ა ესე არს ნებაჲ ძო
მავლინებელისა მამი
საჲ რ^ა ყ^ალი რ^ალი მომ
ცეს მე მამამან ა
რა წარუწყმიდო მათ
განი ა^ალ აღუადგი
ნო იგი უკუანაჲს
'კნელსა'
- 480v1
- 64*. 'თქ^ნ' განნი რ^ალთა არა
ხრწამს

²⁰ ხ^ა და ABCF. თავღმან] — C. პქუა ABCDEF.

²¹ და] — ABDF. უნდა ABCDEF. მათ] — CE. რ^ამცა შეიყვანეს იგი] აღსკვავა მისი C. იპოვა ABDEF] მიიწია C.

²² მამან C. მოგცეს C. ~ ზეცით კეშმარიტი C.

²³ ღ^ა ღმრთისა მიერ C. გარდამოქდა] გარდამოუღეს C. მოხცა ABEF, მოხცა D. ~ ცხოვრებასა მისცემს სოფელსა C. ცხოვრება ADEF.

²⁴ პქუეს ABCDEF. მას] — C. მარადის... პური ესე] გუეც ჩუენ პური იგი ყოველსა ეამსა C. მომეც ABDEF.

²⁵ პქუა ABDEF, ხ^ა პქუა C. ცხოვრებისა ACDEF. შიოდის ABC, შშიოდის DEF. პრწმენეს ABDEF, ვარწმენე C. ჩემი] მე C. სწყუროდის AEF, მსწყუროდის BCD.

²⁶ ა^ალ] + რამეთუ C. გარქუთ E. თქ^ნ] + რამეთუ C.

²⁷ მამამან] + ჩემმან ABD. ჩემდა] — D. მოვიდენ C. ~ მოვიდეს ჩემდა ABCDEF. განეპო ABCDEF. გარმ EF.

²⁸ რ^ა] — E; თუ ვითარმცა C. ~ ნებაჲ ჩემი ყუაჲ C.

²⁹ რქ] — C. მომავლინებელისა] + ჩემისა ABDEF, + ჩემისაჲ C. მამისაჲ] — C. რ^ა] რამეთუ C. მომცა BC. მამამან] — ABDEF. მისგანი B, მათგან D. იგი] + დღესა მას C.

³⁰ თქუენთაგანნი DE. თქუენგანნი რ^ალთა არა ხრწამს] — C. პრწამს BDEF. იცოდა, BDEF] უწყოდა C. პრწელოთგან] დასაბამითგან C. ეინ] რომელნი DEF. იგინი] — C. პრწამს BDEF, პრწმენეს C. მიმეყმელს ძიმი] რომელმან მისცეს იგი C.

* მუხლები 64—68 აკლია A ხელნაწერს.

23. უკუეთუ წინადა
ცუეთილებამ მოი
ლის კაცმან შაბათ
სა რა არა განქარა

228r1

დეს შჯული მოსმ
სი მე მაბრალეთ
არ ყლდეუ განვა
ცოცხლე კაცი შაბათ

24. სა | ნუ ხშვით თ
უალთ ღებით ალ
მართალი საშუელი

228v2

საჯეთ

25. ხიტყოდეს ვინმე იერუ
სალემელთაგანნი

არა ესე არსა რლსა

იგი ხეძიებდეს მოკლ

26. ვად | და აპა ესერა

განცხადებულად

ხიტყეს და არა

ნუუ

კუე ჭეშმარიტად

მთავართა

228r2

მათ ელ ესე არს ქმ

27. აღ ესე ვიცით ვინამ

არს ხ ქმ ოდეს

მოვიდეს არაეინ ი

ცოდის ვინამ არს

28. ღალად ყო იუ ტაძარ

სა მას შინა ხასწა

რეებდა

8. 48—53

110v1

48. და ხრქეს მას არა
კეთილად ვთქუთა
ელ სამარიტელი ხარ
და ეშმაკი არს შენ
თანა

49. მიხუგო იუ და ხქა
მათ ჩემ თანა ეშ
მაკი არა არს აღ

პატიე ხუცემ მა

მასა ჩემსა და

117r 1

50. ხ მე არა ხუციებ

ღიდებასა ჩემსა

არს რლი ხეძიებს და

ხშვიის

²³ წინადაცუეთილებამ მოილის კაცმან წინადაცუეთის კაცსა დღესა C. მიილის ADE. შაფათსა C. არა განქარდეს შჯული მოსმსი... კაცი შაბათსა შჯული იგი მოსესი ნუშეცა დაქსნდების, ჩემდა გული გიწყრების, რამეთუ სრულიად კაცი განვაცხოველე შაფათსა შინა C. მოსესი DF. მ:ბრალობთა A. განვაცხოველე A.

²⁴ შქით AEF, ჰქით B, ჰქით D. ხშვიით თუალთ ღებით თუალთ-ხუმიით შქით C. შქეთ C.

²⁵ იტყოდეს ABCDEF. იშუმელთაგანნი ABCDEF. ესე + იგი C. არს C. იგი — C. ეძიებდეს ABCDEF.

²⁶ და — CBF. ესერა + ესე B. გაცხადებულად A. იტყეს ABCDEF. არს BCF. ნუუეუე ნეთუ C. მათ — B. ქრისტე DE + იგი C.

²⁷ ქრისტე E + იგი C. ოდეს რაეამს C. იცოდის უწყოდის ABDEF, უწყის C. არს იყოს C.

²⁸ ღალატ-ყო CF. ასწავებდა ABCDEF.
8, ⁴⁸ და — B. ჰრქეს ABCDEF. მას — A + ჰრიათა B. ვთქუთ C. სამარიტელ BCDEF. ხარ + შენ ABDEF.

⁴⁹ მიუგო ABDEF, მიუგო C + მაფ ADEF. მიუგო იუ და ხქა მათ ჰრქუა მათ იუ B. ჰქა ACDEF. მათ — ACDEF. პატიე-ხუცემ პატიე-ხუცემ ABE — უყოფ C, — ვასცემ D, — სცემ F.

⁵⁰ ხ — C. ვეძიებ ABCDEF. ჩემსა + აღ ADEF. რომელმან C. ეძებს BF, იძიოს C. — შქის (ჰქის D) და ეძიებს ADE. შქის BF) საჯოს C.

51. ამენ ამენ გეტყვ თქ ^ნ
უკუეთუ ვინ
მე სიტყუაჲ ჩემი
110vz
დაიმარხოს სიკუ
დილი არა იხილოს
უკუნისამდე	და წინაწარმეტყ
უელნი მოწყდეს
117r
[უკუე]
თუ ვინმე სიტყუ
აჲ ჩემი დაიმარ
ხოს სიკუდილისა
გემო ^ა ა ^{რა} იხილო ^ს
უკუნისამდე
52. ხრქ ^{ეს} მას ჰურია
თა მათ აწ გვცნო
ბიეს რ ^ე ეშმაკეულ
ხარ
აბრაჰამ მოკულა	53. წუკუე შენ ხუფ
როჲს ხარ მამის ^ა

13. 34-38

440v1	36. ხქ ^ა * მას სიმონ პეტ
[რე]
34. [თქ ^{ნი}] ცა ხიყუარობდეთ	440v3
35. ურთიერთას ^ა სით
ცნან ყ ^ლ თა რ ^ე ჩემნი
მოწაფენი ხართ
უკუეთუ ხიყუა
რობდეთ ურთიერთა ^ს	38. ხეყიენოს ქათამსა
ვ ^ე მდე უუარ მყო
მე სამ გზის

14. 1

1. წუ შეძრწუნდებინ
გული თქ ^{ნი} გრწმე | ნინ ღ ^{ისა} და გრწმე
ნინ ჩემდა მომართ |
|---|---|

⁵¹ ამენ ამენ] მართლიად მართალსა C. ვინ] ვის A. სიტყუანი C. ჩემნი C. დაემარხოს A, დაიმარხნეს C. უკუნისამდე DE.

⁵² ჰრქუეს ABCDEF. მათ] — B. გვცნობიეს] უწყით C. ეშმაკი C. ხარ] არს შენ თანა C. აბრაამი C. წინაწარმეტყუელნიცა ABDEF, წინაწარმეტყუელნიცა C. მოწყდეს — ABDEF] იგი C. უკუეთუ ვინმე] — C. ვინ D. სიტყუანი ჩემნი ACF. დაიმარხნეს AF] დუ ვინმე ისმინნეს C. ~ არა იხილოს გემოა სიკუდილისა უკუნისამდე B, არა იხილოს გემოა სიკუდილისაჲ უკუნისამდე C. უკუნისამდე DE.

⁵³ წუკუე] წუთუ C. უფროჲს ADEF, უფროს B] უდიდეს C. ხარა EF.

13, ⁵⁴ იყუარობდეთ ABCF; იყუარებოდით DE.

⁵⁵ ცნან] უწყოდან C. იყუარობდეთ ABCF, იყუარებოდით DE.

⁵⁶ ჰრქუა ABCDEF.

⁵⁷ ხეყიენოს ABDEF. ~ ქათამსა ეყიენოს C. ე^ემდე] — C.

14, ¹ შეძრწუნდებიედ C. შეძრწუნდებთან გულნი თქუენნი E. გულნი C. თქუენნი C] + არამედ C. ღმრთისაჲ DEF, ღმერთი C. გრწმენინ ჩემდა მომართ] ჩემი გრწმენინ C.

* „ხ“ გაცხოველების შედეგად შეცვლილია „ჰ“ პრეფიქსით.

15. 15—19

205r1

15. მონად რ^ა მონამან
 არა იცინ რასა ხიქმნ
 ო^ალი მისი ხ^ა თქ^ნ გარ
 ქუ შეგობარ რ^აყ^ალა
 რ^ალი მესმა მამისა
 გან გაუწყვე თქ^ნ
 16. არა თქ^ნ გამოშირჩი
 ეთ მე ა^ალ მე გამო
 გირჩიენ თქ^ნ და და
 გადაგინენ თქ^ნ რ^ა თქ^ნ

205r2

17. რ^ა ხიყუარობდეთ ურ
 18. თიერთას | უკუე
 თუ სოფელი გბუ
 ლობს თქ^ნ უწყოდეთ
 რ^ა პირველად მე მომი
 ბულა
 19. შეკუეთუმცა სოფ
 ლისაგანნი ხიყვენით
 სოფელიმცა თუსსა
 ხყუარობდა რ^ა არა^ა

16. 7—20

240r1

7. ჭემშარიტსა გეტყუ
 თქ^ნ ხუმჯობებს
 არს [თქ^ნნ]და რ^ა მე

წარვიდე
 [ნუგეშინის] მცემე
 ლი იგი არა მოვიდეს
 თქ^ნდა

შეკუეთუ მე წარ
 ვიდე მოგივლინო იგი

250v1

8. თქ^ნ | მოვიდეს იგი და

ხამხილოს სოფელსა
 ცოდვისათუს და სი
 მართლისა და სა[წუ]
 ჯელისა

9. ცოდვისათუს ესრეთ
 რ^აარა ხრწმენა ჩე
 10. მი | ხ^ა სიმართლისა

240r2

თუს რ^ა მამისა ჩემი
 სა მივალ და არლა
 რა მხედვიდეთ მე

15, 16 მონა C. იცინ] უწყინ BC. იქმნ ABCDEF. მისი] თვის BC. გარქუ] გიწოდე C. შეგობარად CE. რ^ალი] რაოდენი ABDEF, რაა C. მამისაგან] მამისა ჩემისაგან ABCDEF. გაუწყვე] გარქუ C.

16 არა] + თუ C. დაგადგინენ] დაგსხენ C. და დაგადგინენ თქვენ] — E. თქ^ნ] — A.

17 იყუარობდეთ ABDF, იყუარობდით C, იყუარებოდით E.

18 სოფელმან C. გძულობს თქ^ნ] თქვენ მოგიძულოს C. პირველ C. მომიძულეს] ADE, მიძულეს F.

19 სოფლისაგანნი] სოფლისა ამისაგანნი C. იყვენით ABCFE, იყვენით D. სოფელიმცა] სოფელსა ამას C. თუსსა] თუსთა ABDEF, თუსნიმცა C. ჰყუარობდა ABDEF, უყუარდეს C] + ხ^ა C.

16, 7 ჭემშარიტებასა C. გეტყოდე ABF: უმჯობეს AB, უმჯობე C, უმჯობეს DEF. რ^ა] — C. წარვიდე] მივიდე C. იგი] — B. მე] — C. წარვიდე] მივიდე C. მოგივლინო ABDEF. თქ^ნდა ABCDEF] + და ABCDE.

8 ~ იგი მოვიდეს C. იგი] — A. ამხილოს ABCDEF. ცოდვათათუს C. სიმართლისათუს. C. სასყელისათუს C.

9 ცოდვათათუს C. ესრეთ ABE] — C. ჰრწმენა ABCDEF. ჩემი] ჩემდა მომართ ABDEF.

10 ხ^ა] — BC. რ] + მე BC.

11. ხ¹ საშჯელისათჳს რ¹ მთ

აჳარი ამის სოფლი
სა დაშჯილ არს

12. ფ¹ღლა მაქუს სიტ

ყუად ძალ
გიც ტურთუად აწ

13. ხ¹ოდეს მოვიდეს სუ

260v2

ლი იგი ჭეშმარიტე¹ბი¹
საჲ გიძლოდის თქ¹ნ
ჭეშმარიტებასა ყ¹ლ
სა რ¹არა ხიტყო
დის თავით თუსით
ა¹ღ რაოდენი ხესმეს
ხიტყოდის და მო
მაჳალი იგი გი¹თხრას¹ თქ¹ნ

240v1

14. მან მე მადილოს

რ¹ ჩემგან მიილოს და
გითხრას თქ¹ნ

15. შ¹ლი რაოდენი ხაქუს

მამასა ჩემი არს
ღა ამისთჳს გარქუ თქ¹ნ
რ¹ ჩემგან მიილოს და
გითხრას თქ¹ნ

16. მცირედლა და არ

ღარა მხედვიდეთ

260r1

მე და კულად მცი
რედლა და მიხილოთ
მე

17. თქ¹ეს მოწაფეთა მი

სთა. . . არს¹
ესე რ¹ლსა მეტყჳს ჩ¹ნ
მცირედ და არლა
რა მხედვიდეთ მე

249v2

და კულად მცირედ
და მიხილოთ მე და მე
მივალ მამისა ჩემისა

18. ხიტყოდეს რაჲ არს

ესე მცირედ არა ვი
ცით რასა ხიტყჳს

19. გულისხმა ყო ი¹უ რ¹

ხუნდა კითხვის
და ხრქ¹ა მათ ამის
თჳს გამოხეციებთ

260r2

ურთიერთას რ¹

ეთქუ მცირედლა
და არღარა მხედ
ვიდეთ მე და კუ

¹¹ ხ¹ — C. სასჯელისათჳს BC. მთავარი¹ + იგი ABDEF. სოფლისაჲ ABCDEF. დასჯილ BC. არს¹ + ფ¹ღ AE.

¹² ფრიად-ლა¹ მერმეცა მრავალი C. სიტყუაჲ C. ძალ-გიც¹ შეუძლოთ C. ტურთუად¹ და-ტუვად C. აწ¹ — AB, აწვე C.

¹³ ხ¹ოდეს¹ რ¹ეს C. ~ ყოვლითა ჭეშმარიტებითა C. იტყოდის ABDEF. ~ თავით თუსით რას იტყოდის C. რადენი CE¹ + რაჲ ABDEF. ესმეს ABDEF, ესმის C. იტყოდის ABCDEF. მომავალი იგი¹ მოსლვათაჲ მათ C.

¹⁴ ჩემისგან C. თქ¹ + რამეთუ C.

¹⁵ ყოველივე C. რაოდენი¹ რაჲ C. აქუს ABCDEF. და¹ — C. ჩემისაგან C.

¹⁶ მცირედ-ლა¹ კინი C. მხედვიდეთ¹ მიხილოთ C. და¹ — DE. კლ¹ღ ABDEF¹ მერმე C. -ლა¹ — ABDEF. მე¹ + და მე მივალ მამისა ჩემისა C.

¹⁷ თქ¹ეს¹ იტყოდეს ვინმე C. მისთაგანნი C. მისთა¹ — F. მეტყჳს¹ გვეტყჳს C. ჩ¹ნ¹ + ჯ¹ღ C. მცირედ-ლა A. არღარა¹ არა C. მხედვიდეთ¹ მიხილოთ C. და კულად¹ — C. კლ¹ღ ABDEF. მცირედ-ლა ABDEF¹ კინი-ლა C. ~ მამისა მივალ C. ჩემისა — C¹ + და ABCDEF.

¹⁸ იტყოდეს ABCDEF. ესე¹ — ACDE. მცირედ-ლა C¹ + იგი C. ვიცით¹ უწ¹აით BC. იტყჳს ABCDEF.

¹⁹ გულისგმა-ყო D¹ ცნა C. უნდა ABCDEF. კითხვის¹ მისა კითხვად C. ჰრქუა ABCDEF. ამისთჳს¹ მაგისტრს რასა C. გამოციებთ ACEF, გამოციებთა B, გამოიციებთ D. ვთქუ¹ გარ-ქუ ფიქენ, ვითარმედ C. მცირედ-ლა¹ კინი-ლა C. არლა C. მხედვიდეთ¹ მიხილოთ C. კლ¹ღ ADEF, კლ¹ღ B¹ მერმე C. მცირედ-ლა CD¹ + და F.

ლად მტირედ და
მიხილოთ მე

20. აშენ აშენ გეტყვ თქ^ნ
რ^ნ ხტიროლით დ^ნა¹

17. 5-11

148v1

5. და აწ მადიდე მე მამა
ო თავისა შენისა თა
ნა დიდებითა მით რ^{ნი}
მაქ^ნუნ^ნდა მე წინაშე შენ
სა ხუწინარეს ყო
ფისა¹ ჩემისა სოფელ

6. სა ამას | გამოხუ
ცხადე სახელი შენი
კაცთა რ^{ლნი} მომცენ
მე სოფლისა* ამისგან

148r1

შენნი ხიყენეს ¹დ^ნა
მომცენ იგინი და სიტი
ყუამ შენი დახუთ
¹არხაეს¹

7. აწ ხუცნობიეს რ^ნ ყ^{ლი}
რ^{ლი} მომეც მე შენ

8. ¹განნი¹ არიან | რ^ნ სიტყუ
¹ანი¹ რ^{ლნი}

148v2

მომცენ მე მიხუცენ
მათ და მათ მიიხუ
ნეს და ცნეს ჭეშმარი
ტად რ^ნ შენგან გამო
ვედ და ხრწმენა
მომავლინე მე

9. შე მათუს გვედრე
ბი არა თუ სოფლი
სათუს გკითხავ ა^ლ
მათუს რ^{ლნი} მომ
148r2

ცენ მე რ^ნ შენნი არი

10. ან | და შენი ყ^{ლი} ჩემი
არს და ჩემი შენი არს
და დიდებულ ვარ მე

11. მათ შოვრის | და არ
ლარა ვარ სო¹ფელსა¹
ამას და ესენი სო¹ფელ¹
სა შინა არიან

19. 11-15

182v1

11. ხრქ^ა მას ი^ნ არა გა
ქუს კელმწიფებაი

ჩემი არცა ერთ უ
კუთუთმცა ¹ა¹რა
ხიყო შენდა მოცე

²⁰ აშენ აშენ¹ მართლიად მართალსა C. ქსტიროლით AD, სტიროლით BCF, სსტიროლით E.

17, ⁵ თავისა) — C. შენ C. რ^ლ C. მე] — B. მე წინაშე შენსა) — C. უწინარს AB, უწინარეს DEF. ხუწინარეს ყოფისა ჩემისა სოფელსა ამას¹ წინაასწარ შესაქმედმდე სოფლისა შენგან C.

⁶ გამოუცხადე ABCDEF. სოფლისა ამისგან¹ სოფლისგან C. იყენეს ABCDEF. და¹ + მე C. დაუმარხავს ABDEF, დაიმარხეს C.

⁷ უცნობიეს ABDEF¹ უწყიან C. რ^{ლი} რა C. მე — B] + მიეცე მათ ABCDEF. შენგან B. ⁸ შენგანნი არიან... მიხუცენ მათ) — C. მიესცენ ABDEF. მათ (2) ამათ DE. მიიხუნეს და ცნეს¹ შეიწინარეს C. რ¹ ე¹დ C. გამოვედ¹ მოვედ C. ჰრწმენა ABCDEF.

⁹ აწ მე C. გვედრებუ¹ გლოცე C. + და BC. გკითხავ¹ ვლოცე C. მათუს¹ ამათუს C. ¹⁰ — ჩემი ყოველი შენი არს ABCDEF. — შენი ჩემი არს ABDEF, შენი ჩემია C. მე] — D. შს ABDEF¹ ზედა C.

¹¹ და¹ + მე C. ამას — C] + შინა F. შინა) — C.

19, ¹¹ ქრქა ABDEF¹ მიუგო C. მას] — C. არა¹ არამცა C. გაქუნდა C. ჩემი¹ რ^ნ ზა A, ჩემ ზედა C. — არა თუმცა მოცემულ იყო შენდა C. არა) — ADE. იყო ABDEF. — მოცემულ შენდა B. მიმეცემლსა... ხაქუს¹ რომელმან მიმცა მე შენ, უფროსი ბრალი აქუს C. უდიდესი AB, უდიდესი DEF. აქუს ABDEF.

* ხელნაწერში: სოფლისა.

მულ ზეგარდასმო* ამის
 თუს მიმცემელსა მას
 ჩემსა შენდას სული
 ღმისი ცოდვად ზაქუს

12. ამისთუს პილატეს ხ

127r1

უნდა

მისი

ხ² პურიანი¹ ლაღაღებ

ღეს და ხიტყოღეს

უკუეთუ ესე გან

ხუტეო არა ხარ

მორყარე კივისრი

სად რ¹ ყ¹ლი რ¹ლი მე

182v2

ფელ ხიტყუნ თავსა

თუსსა სიტყუას

ზუგებნ კეისარსა

13. ხ² პილატეს რა ხესმეს

სიტყუნანი ესე გა

მოიყვანა ი¹უ გარე

და დაჯდა იგი საწყ¹

ღარსა ზ¹ა ადგილ

სა მას რ¹ლსა ზრქუან

ქვაფენილ ხ² ებრა

127r2

ელეზერ კაპათა

14. ღა ხიყო პარასკევი

პასქაა¹ რ¹ა

მი ხიყო მეექუესმ

და ზრქ¹ა პურიათა

მათ აქა¹ მეუფმ

თქ¹ნი

15. ხ² იგინი¹ ლაღაღებ¹ღეს¹

21. 7-17

A-844, 76v1

7. რ¹თეუხ¹ თა¹მას¹ | ხრქ¹ა

მოწაფემან მან

პეტრეს რ¹ლი ხუყ

უარდა ი¹უს ო¹ლი

არს

რ¹ხ² სიმონ პეტრეს ვ¹ა

ხესმა რ¹ ო¹ლი არს

შესამოსელი მოირტ

ყა რ¹ შიშუელ ხიყო

და შთაიგლო თავი

74r1

8. რ¹თუსი ზღუად | ხ² სხ

უანი მოწაფენი

¹² ამისთუს¹ ამის გამო ADEF. ~ უნდა პილატეს (პილატოს A) ACDEF. უნდა B. ხ² და C. პურიანი¹ + იგი C. იტყოღეს ABCDEF. უკუეთუ ესე განხუტეო¹ ეგე თუ განუტეო¹ C. ესე¹ ეგე A. განუტეო ADE, განუტეო BF. ხარ მოყუარე¹ მიუუარ ხარ C. მოყუარე¹ მიუუარი A. კეისარსა C. რ¹ — C. მეუფელ ACDEF. იტყუნ ABDEF¹ გამოაჩინებნ C. სიტყუას ზუგებნ¹ მჭლომად აღუღებინ B. სიტყუას ზუგებნ კეისარსა¹ მჭლომ არნ იგი კეისარსა. C. უგებნ ADEF.

¹³ რაღ ADEF¹ ე¹ა C. ესმენს A, ესმენ BDEF, ესმა C. სიტყუა¹ C. გამოიყვანა¹ გამოპგუარა C. გარშ CDF. იგი¹ — C. საყდართა ABDEF¹ + ნას C. ზ¹ა¹ — B. პრქუან ABDEF¹ ერქუმის C. ხ² რომელ არს C.

¹⁴ იყო ABCDEF. პასქასა B¹ ზატიქისა ამის C. ეამი ხიყო მეექუესმ¹ და იყო ე¹რ ექუს ეამ ოღენ C. იყო ABDEF¹ + ე¹რ ADEF. მეექუეს D. და¹ — F. ქ¹ა ABCDEF¹ + პილატე BF. მეუფე D. თქ¹ნი¹ + თქვენდა C.

¹⁵ ხ² და C.

21, 7 თეგშთათა CF. ~ პრქუა პეტრეს მოწაფემან მან (მან — A) ABDEF. პეტრეს¹ — C. უუარდა ABCDEF. ი¹უს¹ + ე¹ღ ABDEF, + პეტრეს C. ხ² — C. ესმა ABCDEF. რ¹ ე¹ღ C. შესამოსელი მოირტუა¹ მოირტუა სამოსელი B, მოირტუა საზრადნელი C. იყო ABCDEF. შთაიგლო თავი თუსი¹ შთაყარდა C. ზღუასა C

⁸ ხ² და C. სხენი¹ + იგი C. ~ მოვილოდეს ნავითა C. მოვილოდეს AEF, მოვიდეს BD. შორს ABCDEF. იყენეს ABCDEF. ქუყუანას¹ კმელად C. ა¹ღ¹ + ვითარ C. და¹ — C. გაითრეველს A. გამოითრეველს BDEF¹ მოეთრია C. ზადე C. მას¹ იგი C. თეგუბითა საყსე¹ თეგუბითურთ C. საესმსა E.

* ხელნაწერშია: ზეგარმო.

- 16] ავითა მოხედლო 76r1
 17] დეს რ არა მოერს* ხ არა განხტქდა ბა
 იყნეს ქუყანა ? დმ იგი
 18] ა აღ ორას წყრ 12. სრქა მათ იუ
 19] თა ოდენ და გა და არავინ იკადრა
 20] მოხითრევედეს ბა მოწაფეთაგანან
 76v2 შენ
 21] დესა მას თევზითა 13. . მო
 22] საესესა ვიდა იუ და მოილო
 23] 9. ღა ვა გამოქდეს ქუე 74v1
 24] ყანად იხილეს ნაკ | პური იგი 17] ა მიხცა
 25] უაცხალი* 26] მადეზარ 27] მათ და თევზი იგი ევ
 28] და თევზი მას ზა რევე
 29] და პური 14. მსე სამ გზის გამოხუ
 30] 10. სრქა მათ იუ 31] მოილეთ მოწაფე
 32] თევზთა მაგათა თა თვსთა აღრაბ
 33] ნი რლი ზიყართ აწ დგა მკულრეთით
 74r2 15. ღა ვითარცა ხისადილნეს
 34] 11. ზამოვიდა სიმონ 75r2
 35] პეტრე და გამოხით სრქა სიმონ
 36] რევედა ბადესა მას იონადსო გი
 37] ქუყანად საესე ყუარ მეა ხუფრომს
 38] სა დიდ დიდითა თეე ამათსა სრქა მა
 39] ზითა რლ ზიყო ას ქე ოო შენ ხიცი რ მი
 40] ერგასის და სამ და ყუარ შენ სრქა იუ
 41] ესოლენ ზიყო და

* და] — BC. გამოქდეს] გამოვიდეს C. ქუყანად] კმელად C. იხილეს] ჰხედვენ C. ნა-
 კურცხალი ABCDEF] — ქ. მდებარე ქ D] იღვა C. თევზი] + ერთი C. მას] მის C.

¹⁰ სრქა ABCDEF. მას ქ B. მოილეთ] მომართეთ C. მოთვანი ABDEF] მაგათგან C.
 რლ ABCDEF] + თქვენ C. იყართ ACDEF. ~ აწ იყართ B.

¹¹ გამოვიდა] შევიდა C. გამოითრევედა DEF] მოითრევედა AB, გამოზიდვიდა C. ბადესა]
 სათრომელსა C. — ქუყანად ბადესა მას B. ქუყანად] კმელად C. თევზებითა C. რლ
 იყო ABDEF] — C. ერგასისა ქ. სამითა C] სამას A. და] — CB. ესოდენ] ესთენითა საესე
 C. იყო ABCDEF. განსქდა ABCF, განსქდა DE. ბადე CD.

¹² სრქა ABCDEF. მათ — C] მას A. იუ] + მოვედით და ვისადილნეთ ქ. და არავინ
 იკადრა მოწაფეთაგანან] და ეერვინ მოწაფეთაგანი იკადრებდა C. არლარავინ ABDEF. მო-
 წაფეთაგან მათგან ქ] + კითხვად მისგან ვითარმედ ქ. შენ] + ვინ ხარ ხ იტოდეს რამეთუ
 უფალი არს ქ.

¹³ მოვიდა იუ და] — BC. იუ] უფალი E. მოილო] + იუ B. რგი] + იესუ C. მისცა
 ABDEF, მისცემდა C. და თევზი იგი ევრევექ] ევრეცა თევზსა მას C.

¹⁴ განმოხცხადა ქ, გამოუცხადა ABDEF] განეცხადა C. იუ] + თავი თვის E. თვისთა] მათ
 C. აღრაბ-დგა] + იგი F. აღრაბ-დგა მკულრეთით] ვინაივთგან აღდგა მკულრეთით C. მკულრე-
 თით A.

¹⁵ ვრ C] ოდეს ABDEF. ისადილნეს ABCDEF. სრქა ABCDEF. გიყუარა B. მე BC.
 უფროს ABDEF] უმეტეს C. სრქა ABCDEF. მას] + პეტრე ABDEF. 30 C. ხიცი] უწყო
 ABCDEF. სრქა ABCDEF. იუ] — C. — მას იუ ABDEF. აძოვენ A] დამწყვენ C.

* ხელნაწერშია: მოეს. ** ასეა.

მას დააბოვენ კ¹რ¹
 აენი ჩემნი
 16. ხრქ¹ა მას მეორედ სი¹
 მონ იონამსო გიყ¹უ¹
 74vz
 არ მუა ხრქ¹ა მა¹ს¹
 ჰე ო¹ლ შენ ხიცი რ¹მ¹ი

ყუარ შენ ხრქ¹ა მას¹
 ი¹უ დაშწყსენ ცხო
 ვარნი ჩემნი
 17. ხრქ¹ა მას ი¹უ მესამედ¹
 სიმონ იონამსო გი¹
 ყუარ მუა

¹⁶ მერმე პრქუა ABCDEF. მას] + ი¹უ ABDEF. მერმეჲ ქ] — C; + ი¹უ ყ. გიყუარა BDF. მე BCDF. პრქუა ABCDEF. მას — ქ] + პეტრე ABDEF. 38 C. შენ ხიცი] — C. იცი ADEF] უწყი B. პრქუა ABCDEF. ი¹უ] — C საცხოვარნი ო. ჩემნი] + იგი ყ. + მერმე B.
¹⁷ პრქუა ABCDEF. ი¹უს D] — C. მესამედ] სამ გზის C. ჟონამსო C. გიყუარა B. მე BC.

ს ი მ შ ო ნ ი ა

საზოგადო სახელეები

ა

ა: შენ ხარა მეუფე ჰურიათა, მრ. 15,2; მო-რე-წევნულ არსა თქუენ ზე-და სასუფეველი ღმრთისაჲ, ლ. 11,20; უოველი ჩემი შენი არსა, ლ. 15,31; არა ესე არსა, ი. 7,25; არასადა აღმო-გიკითხავსა, მ. 21,16; არა აღმოგიკითხავსა, მრ. 12,26; არა აღხვსნისა ქარი გინა ვირი, ლ. 13,15; არა-მე ათორმეტ-ნი თქუენ გამოგირჩიენა, ი. 6,70; ეგრე ხგონებთა, ლ. 12,51; ვისა მივიდეთ, ი. 6,68; არა კეთილად ვთქუთა, ი. 8,48; მე მამბრალებთა, ი. 7,23; გიყუარ მეუ, ი. 21,15,16,17; არარას მიხვებება, მრ. 14,60; 15,4; არცა მოხივსენეთა, მ. 16,9; გნებავსა, რაათა განხიკურნო, ი. 5,6; გესმისა, რასა-ესე ხიტყუნ, მ. 21,16; არა მეზუერეთაცა ეგრევე ყვიანა, მ. 5,46; არა წარმართთაცა ეგრევე ყვიანა. მ. 5,47; ხიცითა, რამეთუ მთავარი წარ-მართთანი უფლებედ მათ ზედა, მ. 20,25; ხალ-გიცა სასუმელი შესუმად, მრ. 10,38; ხუწყია, რამეთუ ფარისეველთა არა ხესმა სიტყუამ იგი, მ. 15,12; უწყითა, რამეთუ რომელნი იგი ხგონებედ მთავრად წარმართთა, მრ. 10,42; არა უწყითა, ლ. 2,49; ხხედაეთა ამას ლ. 21,6; არა ჭერ-ხიყოა განქსნად საკრ-ველთა მისთა, ლ. 13,16.

აგარაკი-ი: აგარაკი ვიყიდე, ლ. 14,18.

ადგილ-ი: ადგილ ხეც ამას, ლ. 14,9; რომელ არს თხემისა ადგილი, მ. 27,33; იხილეთ ა. მისი, მ. 28,6; აჰა ა., სა-და დაღვეს იგი, მრ. 16,6; მოვი-დეს ადგილხა, მ. 27,33; წარვიდა უდაბნოსა ა., ლ. 4,42; დაღვა ა. ველსა, ლ. 6,17; ხიყო ა. რომელსამე თავადი, ლ. 11,1; მაშინ ხიწყო სირ-ცხლით უკუანამსკნელსა ა. დაპყრობად, ლ. 14,9; დაჭედ უკუანამსკნელსა ა., ლ. 14,10; მოვიდა ა. მას, ლ. 19,5; დაჭდა იგი საყდარსა ზედა ა. მას, ი. 19,13; ხიყვნენ... ძრვანი ადგილ-ადგილ, მ. 24,7; ლ. 21,11; მო-რამ-ვიდა იესუ ადგილ-თა მათ კესარია თილიმსათა, მ. 16,13; იცნეს იგი კაცთა მათ მის ადგილიხათა, მ. 14,35.

ადრე: ადრე წარვედით, მ. 28,7; იგი-ნი წარვიდეს ა., მ. 28,8.

ავაჯა-ი: რომელი-იგი შეეარდა ავაჯათა მათ, ლ. 10,36; თქუენ ხყავთ იგი ქუაბ ა., ლ. 19,46.

აზნაური-ი: კაცი ვინმე აზნაური წარ-ვიდა შოვრსა სოფელსა, ლ. 19,12.

ათ-ი: მიხტა მათ ათი მნად, ლ. 19,13; ხესმა ესე ათთა მათ, მრ. 10,41; მოხუწოდა ა. მონათა თუსთა, ლ. 19,13.

ბ. კ. ოც და ათი.

ათერთმეტ-ი: ათერთმეტნი იგი მოწაფენი წარვიდეს გალილეად, მ. 28, 16; ხუთხრნეს სიტყუანი ესე ათერთმეტთა მათ, ლ. 24, 9.

ათეულ-ი: ათეულხა აღხილებთ პიტნაისასა და ტევანისასა, ლ. 11, 42.

ათორმეტ-ი: რომელი ხიყო ათორმეტის წლის, ლ. 8, 42; ესე ათორმეტნი წარავლინნა იესუ, მ. 10, 5; გამოირჩინა ა. მათგანნი, ლ. 6, 13; დაჯდა... ა. მოციქულნი მის თანა, ლ. 22, 14; არა-მე ა. თქუენ გამოგირჩინეა, ი. 6, 70; დახსნდეთ თქუენცა ათორმეტთა საყდართა განშჯად ა. ნათესავთა. მ. 19, 28; მოხუწოდა ა. მათ, ლ. 9, 1; ხრქუა იესუ ა. მათ, ი. 6, 67.

ათრვამეტ-ი: ხიყო სული უძღურებისაჲ ათრვამეტ წლითგან, ლ. 13, 11; აჲ ესერა ათრვამეტო წელი არს, ლ. 13, 16; ათრვამეტთა ზედა სილოვამს გოდოლი დახეცა, ლ. 13, 4.

ამა: ამან... ყოველი... შემოწირა, მრ. 12, 44; ლ. 21, 4; ვაჰრობდით ამას, ლ. 19, 13; ხუთხრობდეს მოციქულთა ა., ლ. 24, 10; ა. ხესმა. ი. 4, 47; ა. რა ხიტყოდა თავადი, ლ. 13, 17; ვიდრე ხიტყოდა-ლა იგი ა., ლ. 22, 60; ა. ხუქმ, მრ. 11, 29, 33; ლ. 20, 8; ბოროტი ხუქმნიეს ა., ლ. 23, 22; ადგილ ხეც ა., ლ. 14, 9; ხხედავთა ა., ლ. 21, 6; ხუტევე ებჲ ამასცა წელსა, ლ. 13, 8.

ამისთვის... არა აღმოგიკითხავსა წიგნსა მოსტსსა, მრ. 12, 26; არა დაშთეს ქება ქეასა ზედა შენ შოვრის ა., ლ. 19, 44; თქუა იგავი ა., ლ. 19, 11; ა. რომელი ბნელსა შინა ხიქუათ, ლ. 12, 3; ა. გამოხვიებთ ურთიერთას, ი. 16, 19; ა. აჲ ესერა მე მოვავლინნე თქუენდა წინაწარმეტყუელნი, მ. 23, 34; ა. მოხველინე, ლ. 4, 43; ა. ზოსე მოვცა თქუენ წინადაცუეთაჲ, ი. 7, 22; ა. ყოველი მწიგნობარი... მსგავს არს კაცსა სახლისა, მ. 13, 52; ა. ხემსგავსა, მ. 18, 23; ა. პილატეს ხუნდა განტევებამ, ი. 19, 12; ა. მრავალნი მოწაფეთა მის-

თავანნი უქუნხიქეს, ი. 6, 66; ა. გარქუ თქუენ, ი. 6, 65; 16, 15; ა. ხიტყოდა, ი. 2, 22; ა. გეტყუ თქუენ, მ. 6, 25; 12, 31; 21, 43; ა. იგავით ხუეტყუ მათ, მ. 13, 13; ა. იგინივე მსაჯულ გექმნენ თქუენ, ლ. 11, 19; ა. მიმცემელსა მას ჩემსა შენდა ხუდიდესი ცოდვაჲ ხაქუს, ი. 19, 11; ა. იგოვე მსაჯულ თქუენდა ხიყენენ, მ. 12, 27; ა. თქუენცა ხიყენით განმზადებულ, მ. 24, 44; ა. უკუე ხეთებით თქუენ, მრ. 12, 24.

ამით ხწამებთ თავით თუხით, მ. 23, 31; ა. ცნან ყოველთა, ი. 13, 35; ვინაჲ არს ამისა ესე ყოველი. მ. 13, 56; ა. შეედიდონ, ლ. 20, 13; ა. შემდგომად არაჲ ხაქუს ხუმეტსი, ლ. 12, 4.

ამათ მიიღონ ხუდიდესი საშეკლი, ლ. 20, 47; ა. ყოველთა ნამეტავისაგან მათისა შეწირეს, ლ. 21, 4; ა. ყოველთა წინა დაგასხნენ თქუენ ზედა ქელნი მათნი, ლ. 21, 12; ა. შინა ხისხა სიმრავლჲ უძღურთაჲ, ი. 5, 3.

ამათ-ი: ხუმეტსი ამათსა ეშმაკისაგანი არს, მ. 5, 37; გიყუარ მეა ხუფროს ა., ი. 21, 15.

ვინ ამათ სამთავანი გგონიეს შენ, ლ. 10, 36; ა. ორთა მცნებათა ყოველი შჯული და წინაწარმეტყუელნი გამოკიდებულ არიან, მ. 22, 40; ხხედავთა ა. დიდ-დილთა მშენებულთა, მრ. 13, 2.

ერთი მცირეთა ამთგანი, მ. 18, 6, 10, 14; ერთი მცნებათა ა., მ. 5, 19.

ამაოდ: ამაოდ მსახურებენ მე, მ. 15, 9.

ამაღლებამ-ი: ხიყო აღსრულებაჲ მას დღეთა ამაღლებიხა მისისათა, ლ. 9, 51.

ამენ: ამენ გეტყუ თქუენ, მ. 6, 2, 5, 16; 8, 10; 10, 15, 23; 11, 11; 16, 28; 18, 3, 13, 18, 19; 19, 23; 24, 34, 47; მრ. 10, 15; 12, 43; 13, 2; ლ. 18, 17, 29; ი. 8, 51; შენი არს... ძალი და დიდებამ უქუნისამღ ა., მ. 6, 13; ამენ, ამენ გეტყუ შენ, ი. 3, 11; ამენ, ამენ გეტყუ თქუენ, ი. 16, 20.

ამიერიტოვან: ამიერიტოვან ხიყო კაცთა მონადირე, ლ. 5, 10; ხიყენენ ა. ხუთნი სახლსა შინა ერთსა განყოფილ, ლ. 12, 52; არლარა მიხილოთ მე ა., ლ. 13, 35; არლარა ვჰამო. ა., ლ. 22, 16.

ამის-ი: ესე არს მეორე მსგავსი ამისი, მ. 22, 39.

ანგელოზ-ი: წარვაელინო ანგელოზი ჩემი, მ. 11, 10; მოხივლინა გაბრიელ ა., ლ. 1, 26; შეეიდა ა. იგი, ლ. 1, 28; მიხუგო ანგელოზმან მან, მ. 28, 5; ხეწოდა ანგელოზისა მისგან, ლ. 2, 21; ანგელოზნი მათნი მარადის ხხედვენ, მ. 18, 10; წარავლინენს ა. თჳსნი, მ. 24, 31; ა. ხმასურებდეს მას, მ. 1, 13; ხიყენენ ვითარცა ა. ცათა შ-ნა, მ. 12, 25; მიხიყვანა იგი ანგელოზთაგან წილთა აბრაჰამისთა, ლ. 16, 22; ანგელოზთა მისთა თანა, მ. 16, 27.

ანუ: ვერ შემძლებელ ხარ ერთისა თმისა განთეთრებად ანუ დაშაგებად, მ. 5, 36; ვერვინ ხმონოს ორთა უფალთა ა. ერთი იგი მოიძულის, მ. 6, 24; ერთი იგი შეიყუარის ა. ერთსა ხერჩინ, მ. 6, 24; რაა ხჰამოთ ა. რაა ხსუათ, მ. 6, 25; ა. თუ თევზსა ხთხოვდეს, მ. 7, 10; რომელსა ქალაქსა შეხუდეთ ა. დაბასა, მ. 10, 11; გამოხუდოლით მიერ სახლით ა. ქალაქით, მ. 10, 14; ნუ ხზრუნავთ ვიღრემე ა. რასამე ხიტყოლით, მ. 10, 19; შენ ხარ მომავალი იგი ა. სხუასა მოველოლით, მ. 11, 3; ა. ვითარ ვის ქელწვიფების სახლსა ძლიერისასა შესულვად, მ. 12, 29; ა. ყავთ ხმ იგი კეთილ, მ. 12, 33; ა. ყავთ ხმ იგი ხენუმ, მ. 12, 33; ა. რაა მიხტეს კაცმან, მ. 16, 26; ა. ვიღრემდე თავს-ვრდებდე თქუენსა, მ. 17, 17; მიიყვანე შენ თანა ერთი ა. ორი სხუაჲ, მ. 18, 16; ჭერ არს შაბათსა კეთილისა საქმემ... ა. წარწყმედაჲ, მ. 3, 4; ა. რომელი იგავი მოვილოთ მისთვის, მ. 4, 30; ჭერ არს შაბათსა კეთილისა საქმემ ა. ბოროტისაჲ სულისა ცხოვრებაჲ, მ. 3, 4; ნათლის-ცემად იოჰანესნი ზეცით ხიყო ა. კაცთაგან, მ. 11, 30; ა.

სალა შეიკრიბონ, ლ. 12, 24; ა. რაასა თავით თჳსით. ხშვით მართალსა, ლ. 12, 57; ა. იგი, რომელ ათრეამეტთა ზედა სილოვამს გოდოლი დახეცა, ლ. 13, 4; ა. ერთი იგი ხძულდეს, ლ. 16, 13; ა. ერთისაჲ თავს-იღვას, ლ. 16, 13.

ანუ არა: ანუ არა ესე არს ხუროსა მის ჰქმ, მ. 13, 55; ა. ა. დედასა მისსა ხრქვან მარიამ, მ. 13, 55; ა. ა. რომელმან იგი გარეშემ შექმნა, მანცა შინაგანი შექმნა, ლ. 11, 40.

არ: არა ღირს ვარ, მ. 8, 8; მეცა კაცი ვ., მ. 8, 9; მოსრულ ვ., მ. 10, 35; მშუდ ვ., მ. 11, 29; მე ვ., მ. 14, 27; მრ. 13, 6; ლ. 21, 8; ი. 6, 20, 35; მუნ ვ. შოვრის მათსა, მ. 18, 20; თქუნ თანა ვ., მ. 28, 20; მე ვ. ღმერთი აბრაჰამისი, მ. 12, 26; შემძლებელ ვ., ლ. 12, 50; ჯმნულმცა ვ. მე შენგან, ლ. 14, 18; არა ვ. ნათანაჲ, ლ. 22, 58; დიდებულ ვ., ი. 17, 10; არლარა ვ. სოფელსა ამას, ი. 17, 11.

კაცი ცოდვილი ვარი მე, ლ. 5, 8.

ვერ შემძლებელ ხარ, მ. 5, 36; მრავლის მეტყუელ ხ., მ. 6, 7; რომელი ხ. ცათა შინა, მ. 6, 9; შემძლებელ ხ. განწყმედად ჩემდა, მ. 8, 2; შენ ხ. მომავალი იგი, მ. 11, 3; უკუეთუ შენ ხ., მ. 14, 28; შენ ხ. ქრისტემ, მ. 16, 16; ლ. 4, 41; ი. 6, 69; ნეტარ ხ. შენ, მ. 16, 17; შენ ხ. კლემ, მ. 16, 18; საცთურ ჩემდა ხ., მ. 16, 23; ფიცხელი კაცი ხ., მ. 25, 24; შენ ხ. ძმ ჩემი, მ. 1, 11; ლ. 3, 22; უკუეთუ ძმ ხ. ღმრთისაჲ, ლ. 4, 3; შფოთ ხ. მრავლისათჳს, ლ. 10, 41; განტყუებულ ხ. შენ, ლ. 13, 12; შენ მარადის ჩემ თანა ხ., ლ. 15, 31; შენცა მათთანაჲ ხ., ლ. 22, 58; მოსრულ ხ. მოძღურად, ი. 3, 2; შენ ხ. მოძღუარი, ი. 3, 10; საგარიტელი ხ., ი. 8, 48; ეშმაკეულ ხ., ი. 8, 52; შენ ხუფროს ხ., ი. 8, 53; არა ხ. მოყუარე კეისრისაჲ, ი. 19, 12.

შენ ხარა მეუფემ ჰურიათაჲ, მ. 15,

2.

ვეშმარიტად ძმ ღმრთისაჲ ხარი შენ, მ. 14, 33.

თანა-მღებ არს იგი საშეგლისა, მ. 5, 21; თქუმულ ა., მ. 5, 21, 27, 31, 33, 38, 43; ლ. 2, 24; ხუმრობებს ა. შენდა, მ. 5, 29, 30; 18, 6; მრ. 9, 47; ხუმრობეს ა., მ. 18, 8, 9; მრ. 9, 45; ი. 16, 7; საყდარი ა. ღმრთისაჲ, მ. 5, 34; ქალაქი ა. დიდისა მის მეუფისაჲ, მ. 5, 35; ეშმაკი-საგანი ა., მ. 5, 37; რომელ ა. ცათა შინა, მ. 5, 45; 10, 32, 33; 18, 10; მამაჲ თქუენი სრულ ა., მ. 5, 48; იგი ა. სასყიდელ მათა, მ. 6, 2, 5; შენი ა. სუფევად, მ. 6, 13; იგი ა. სასყიდელ მათი, მ. 6, 16; რომელ ა. დაფარულსა შინა, მ. 6, 18; სანთელი ქორცთაჲ ა. თუალი, მ. 6, 22; ნათელი, რომელ შენ თანა ა., ბნელ ა., მ. 6, 23; ეგრე ა. შუელი, მ. 7, 12; ვრცელ ა. გზაჲ, მ. 7, 13; ფართო ა. ბჭჳ, მ. 7, 13; იწრო ა. ბჭჳ, მ. 7, 14; მოახლებულ ა., მ. 10, 7; მრ. 1, 15; ლ. 21, 20; ღირს ა. მოქმედი საზრდელისა თვისისა, მ. 10, 10; არა ა. მოწაფჳ ხუფროს მოძღურისა თვისისა, მ. 10, 24; კმა ა., მ. 10, 25; არა ა. დაფარულ, მ. 10, 26; ლ. 8, 17; იგი არა ა. ჩემდა ღირს, მ. 10, 37, 38; ნეტარ ა., მ. 11, 6; ლ. 14, 15; ესე ა., რომლისათჳს წერილ ა., მ. 11, 10; არა აღდგომილ ა., მ. 11, 11; ხუფროს მისა ა., მ. 11, 11; იგი ა. ელია, მ. 11, 14; ტურთი... მცირე ა., მ. 11, 30; უღელი ჩემი ტკბილ ა., მ. 11, 30; ესე ა. ძმ დავითისი, მ. 12, 23; მტკიცე ა. მეუფებაჲ მისი, მ. 12, 26; იგი მტერი ჩემი ა., მ. 12, 30; რომელ არა ა. ჩემ თანა, მ. 12, 30; ნაყოფისაგან ხმ საცნაურ ა., მ. 12, 33; იგი ა. ძმაჲ, მ. 12, 50; მიცემულ ა., მ. 13, 11 (2-ჯერ); 19, 11; მსგავს ა., მ. 13, 52; 20, 1; ლ. 13, 18, 19, 21; ვინაჲ ა., მ. 13, 54; ი. 7, 27; არა ესე ა. ხუროსა მის ძმ, მ. 13, 55; არა ა. წინაწარმტყუელი შეურაცხ, მ. 13, 57; აღდგომილ ა., მ. 14, 2; მრ. 8, 28; ესე ა. იოჰანე ნათლისმცემელი, მ. 14, 2; საოცარ რამეჲ ა., მ. 14, 26; რომელ ა. ორგულებაჲ, მ. 16, 11; ლ. 12, 1; კეთილ ა., მ. 17, 4; მრ. 9, 50; ესე ა. ძმ ჩემი საყუარელი, მ. 17,

5; მომავალ ა., მ. 18, 7; არა ა. ნებაჲ მამისა ჩემისაჲ, მ. 18, 14; რომელი შემძლებელ ა., მ. 19, 12; ეგვეითართაჲ ა. სასუფეველი ცათაჲ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; ერთი ა. სახიერი, მ. 19, 17; ხუადვილმს ა., მ. 19, 24; ლ. 16, 17; 18, 25; შეუძლებელ ა., მ. 19, 26; შესაძლებელ ა., მ. 19, 26; ლ. 18, 27; ესე ა. მკვდრი, მ. 21, 38; ა. საკრველ წინაშე თუალთა ჩუენთა, მ. 21, 42; არა ა. აღდგომაჲ, მ. 22, 23; ვისი ძმ ა. იგი, მ. 22, 42; არა ა. აღსარული, მ. 24, 6; ესე ყოველი დასაბამი საღმობათაჲ ა., მ. 24, 8. ახლოს ა. ზაფხული, მ. 24, 32; მოსვლად ა., მ. 24, 43; ა. სარწმუნოჲ იგი მონაჲ, მ. 24, 45; რომელ ა. თხემისა ადგილი, მ. 27, 33; რომელ ა. შემდგომად პარასკევისა, მ. 27, 62.

აღსრულებულ ა. ჟამი, მრ. 1, 15; ესრით ა., მრ. 4, 26; ი. 3, 8; ა. იგი ყოველთა, მრ. 4, 31; ლეგონ ა. სახლი ჩემდა, მრ. 5, 9; რაჲ-ძი ა., რომელი ხიქმნა, მრ. 5, 14; არავინ ა. სახიერ, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19; არა ა. ჩემი მიცემაჲ, მრ. 10, 40; განზადებულ ა., მრ. 10, 40; კურთხეულ ა., მრ. 11, 10; ლ. 13, 35; 19, 38; აღდგომაჲ არა ა., მრ. 12, 18; არა ა. ღმერთი მკუდართაჲ, მრ. 12, 27; რაბამი ქეები ა., მრ. 13, 1; ოდეს ყოფად ა. ესე, მრ. 13, 4; სადა ა. საყოფელი ჩემი, მრ. 14, 14; არა ა. აქა, მრ. 16, 6; 28, 6.

წერილ ა., ლ. 2, 23; 19, 46; მოგზაურთა თანა ა., ლ. 2, 44; ესე ა. ქრისტე, ლ. 4, 41; ესე ა. ქრისტჳ, ი. 7, 26; რომელი მადლი ა. თქუენდა, ლ. 6, 34; აღდგომილ ა., ლ. 9, 19; იგი ა. ღიღ, ლ. 9, 48; რომელი არა ა. ჩუენდა მტერ, ლ. 9, 50; იგი ჩუენ კერძო ა. ლ. 9, 50; აქა მცირედი ა. საკმარ, ლ. 10, 41; შინაგანი თქუენი საესე ა. ნატაცებითა, ლ. 11, 39; ყოველივე თქუენი წმიდა ა., ლ. 11, 41; არარაჲ ა. დაფარული, ლ. 12, 2; რომელი დღეს თივაჲ ა., ლ. 12, 28; ათრვაემტი წელი ა., ლ. 13, 16; მზა ა. ყოველი,

ლ. 14, 17; რაბ არს ე-ე, ლ. 15, 26; 16, 2; მოსრულ ა., ლ. 15, 27; ი. 6, 14; ყოველი ჩემი შენი ა., ლ. 15, 31; საძაგელ ა., ლ. 16, 15; ეგევითართა ა. სასუფეველი ღმრთისაჲ, ლ. 18, 16; არავინ ა., რო-მელმან დახუტევა სახლი, ლ. 18, 29; ვითარ ძმ მისი ა., ლ. 20, 44; შენებულ ა., ლ. 21, 5; რაბ ა. სასწაული, რაჲმს ესე ყოფად ა., ლ. 21, 7; ეამი მოწვევულ ა., ლ. 21, 8; სადა ა. საეანჲ, ლ. 22, 11; რამეთუ გალილეველ ა., ლ. 22, 59.

იგი ა., ი. 1-33; ესე ა. ძმ ღმრთისაჲ, ი. 1, 34; ვერ შესაძლებელ ა., ი. 3, 9; იესუ მოსრულ ა. ჰურიასტანით გალილეად, ი. 4, 47; ა. იერუსალმს ცხოვართ საბანელსა მას ტბაჲ, ი. 5, 2; პური ღმრთისაჲ ა., ი. 6, 33; ესე ა. ნებაჲ მომავლინებელისა მამისაჲ, ი. 6, 39; ვინ ა. მიმცემელი მისი, ი. 6, 64; უკუეთუ არა ა. მისა მოცემულ მამისაგან ჩემისა, ი. 6, 65; ერთი თქუენგანი ეშმაკი ა., ი. 6, 70; არა თუ მოსმსგან ა., არამედ მამათაგან, ი. 7, 22; ეშმაკი ა. შენ თანა, ი. 8, 48; ჩემ თანა ეშმაკი არა ა., ი. 8, 49; შე არა ხუციებ ღიღებასა ჩემსა, ა., რომელი ხეძიებს, ი. 8, 50; დამჯილ ა., ი. 16, 11; ჩემი ა., ი. 16, 15; რაბ ა. ესე, ი. 16, 17, 18; შენი ყოველი ჩემი ა., ი. 17, 10; ჩემი შენი ა., ი. 17, 10; რომელი ხუყუარდა იესუს, უფალი ა., ი. 21, 7; რამეთუ უფალი ა., ი. 21, 7.

მო-რე-წევნულ არსა თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთისაჲ, ლ. 11, 20; არა ესე ა., ი. 7, 25.

მრავალ ვართ, მრ. 5, 9; ხუმჯობჲს ხართ თქუენ, მ. 10, 31; ხუმჯობჲს ხ., ლ. 12, 24; თქუენ უკეთურნი ხ., მ. 12, 34; ნაშობნი ხ. მკლველთა წინაწარმეტყუელთანი, მ. 23, 31; ვერ შემძლებელ ხ., მ. 6, 24; ნეტარ ხ., ლ. 6, 20; ვაჲ თქუენდა, რამეთუ ხ., ლ. 11, 44; შემძლებელ ხ., ლ. 12, 26; თქუენ ხ., ლ. 16, 15; ჩემნი მოწაფენი ხ., ი. 13, 35.

სადაცა არიან საფასენი თქუენნი,

მ. 6, 21; მცირედ ა. მ. 7, 14; შინაგან ა., მ. 7, 15; საბრძანებელად ჩემდა ა. ერისა კაცნი, მ. 8, 9; თქუენი თავისა თმანი ყოველნი განრაცხილ ა., მ. 10, 30; სამოსლითა შემოსილ ა., მ. 11, 8; სახლთა შინა სამეფუთოთა ა., მ. 11, 8; ჩუენ შოვრის ა., მ. 13, 56; განშოვრებულ ა. ჩემგან, მ. 15, 8; ბრმანი ა. და წინამძღუარნი ბრმათანი, მ. 15, 14; ა. ვინმე აჲ მდგომარეთაგანი, მ. 16, 28; ა. საჭურისნი, მ. 19, 12 (3-ჯერ); გამოკიდებულ ა., მ. 22, 40; რომელი-იგი ეკალთა შინა დავარდა, ესენი ა., ლ. 8, 14; რომელნი მკუდრ ა. იერუსალმს, ლ. 13, 4; ექუსნი დღენი ა., ლ. 13, 14; ვინ ა. იგინი, ი. 6, 64; შენგანნი ა., ი. 17, 7; რამეთუ შენნი ა., ი. 17, 9; ესენი სოფელსა შინა ა., ი. 17, 11.

მოწაფე «ყოფილ» არს სასუფეველსა ცათასა, მ. 13, 52; მეყსეულად ხოქეთ, ვითარმედ: წუმაჲ მოხაქუს და ა., ლ. 12, 54; ხოქეთ... სიციხე ხიყოს და ა. ეგრეთ, ლ. 12, 55.

არა: სასწაული ერთი არა წარკდეს, მ. 5, 18; ა. ყოველი ხიყოს, მ. 5, 18; ა. თუ ხმატდეს სიმართლჲ თქუენი, მ. 5, 20; ა. კაც სკლა, მ. 5, 21; 19, 18; ა. ხიმრუშო, მ. 5, 27; 19, 18; ა. ცილი ხუფუტო, მ. 5, 33; ხიყავნ სიტყუაჲ თქუენი ძმ, ჰე და არაჲ, მ. 5, 37; ა. მე-ზუერეთათა ეგრევე ყვიანა, მ. 5, 46; ა. წარმართათა ეგრევე ყვიანა, მ. 5, 47; უკუეთუ სასყიდელ ა. გაქუნდეს, მ. 6, 1; უკუეთუ ა. მიხუტევენთ, მ. 6, 15; ა. ხუჩნდე კაცთა მარხველად, მ. 6, 18; ყოველი ხმ ა. ნაყოფისა კეთილისაჲ მოხიკუეთოს, მ. 7, 19; ა... მრქუას მე: უფალო, მ. 7, 21; ა. ყვენეს იგინი, მ. 7, 26; ხიყო იგი სწავლად მათა კლმწიფე და ა. ვითარ მწიგნობარნი მათნი, მ. 7, 29; ა. ღირს ვარ, მ. 8, 8; ა. ღირს ხიყოს, მ. 10, 13; ა. შეგიწყნარნეს, მ. 10, 14; ა. არს მოწაფე ხუფროს მოძღურისა თვისისა, მ. 10, 24; ა. არს დაფარულ, მ. 10, 26; ლ. 8, 17; რომელი ა. გამო-

ცხადნეს, მ. 10, 26; რომელი არა გამოჩნდეს, მ. 10, 26; ა. ორი სირი ერთის დანგის განხიცილის, მ. 10, 29; ერთიცა მათგანი ა. დავარდის, მ. 10, 29; ა. მოვედ მიფენად მშულობისა, მ. 10, 34; იგი ა. არს ჩემდა ღირს, მ. 10, 37, 38; რომელმან ა. აღილოს ჭუარი თვისი, მ. 10, 38; რომელი ა. დაპკოლდეს, მ. 11, 6; ა. აღდგომილ არს ნაშობთაგანი, მ. 11, 11; ა. გამოაცხადონ იგი, მ. 12, 16; ა. კდებოდის, მ. 12, 19; პატრუკი ბნდუნვარჷ ა. დაშრიტოს, მ. 12, 20; ლერწამი შემუსრვილი ა. განტეხოს, მ. 12, 20; ესე ა. განხასხაჷს ეშმაკთა, მ. 12, 24; უკუეთუ ა. პირველად შეკრას ძლიერი იგი, მ. 12, 29; რომელი ა. არს, მ. 12, 30; ლ. 9, 50; რომელი ა. შეხკრებს ჩემ თანა, მ. 12, 30; სულისა წმიდისა მგმობარსა ა. მიხეტეოს, მ. 12, 31; ა. მიხეტეოს მას, მ. 12, 32; სადა ა. ხიყო მიწა, მ. 13, 5; მათა ა. მიცემულ არს, მ. 13, 11; რომელსა ა. ხაქუნდეს, მ. 13, 12; ხესმის და ა. «ხესმის», მ. 13, 13; ხხედვენ და ა. ხხედვენ, მ. 13, 13; ა. ესე არს ხურომსა მის ძმ, მ. 13, 55; ა. ყოველნი ჩუნ შოვრის არიან, მ. 13, 56; ა. არს წინაწარმეტყუელი შეურაცხ; მ. 13, 57; ა. ქმნა მუნ ძალნი, მ. 13, 58; ა. ჭერ-არს შენდა, მ. 14, 4; ა. თუ პირად შემავალი შეხზავინებს კაცსა, მ. 15, 11; ფარისეველთა ა. ხესმა სიტყუა იგი, მ. 15, 12; ნერგი ა. დახნერგა მამამან ჩემმან ზეტათამან, მ. 15, 13; პური ა. მოვიღეთ, მ. 16, 7; პური ა. გაქუს, მ. 16, 8; ა. პურისათუს გარქუ თქუნ, მ. 16, 11; ა. გიცნობიეს, მ. 16, 11; ა. ხრქუა მათ კრძალუა, მ. 16, 12; ა. გამოგიცხადეს, მ. 16, 17; ა. ხზრახვე, მ. 16, 23; ა. იხილონ, მ. 16, 28; ა. იცნეს, მ. 17, 12; ა. მოხიქეთუ, მ. 18, 3; რომელნი ა. შეცთომილ ხიყვნეს, მ. 18, 13; ეგრეთ ა. არს ნებაჲ მამისა ჩემისაჲ, მ. 18, 14; უკუეთუ ა. ისმინოს, მ. 18, 16, 17; ა. გეტყუ შენ, მ. 18, 22; ა. მოილოს, ლ. 18, 30; ა. ყოველთა დაიტონ სიტყუაჲ ეგე, მ. 19, 11; ა.

ხიპარო, მ. 19, 18; ა. ცილი ხწამო, მ. 19, 18; ა. ეგრე ხიყოს, მ. 20, 26; ა. არს აღდგომაჲ, მ. 22, 23; ა. დაშთეს შვილი, მ. 22, 24; ა. დაშთა თესლი, მ. 22, 25; ა. «სიეთი», მ. 22, 29; ა. ყუან, მ. 23, 3; ა. ხუნებნ, მ. 23, 4; მთოვარემან ა. გამოხტეს ნათელი, მ. 24, 29; ა. წარკდეს ნათესაჲ ესე, მ. 24, 34; ა. ხუტევა, მ. 24, 43; ა. ხგონებდეთ, მ. 24, 44; მოხიმი, სადა ა. დახთესი, მ. 25, 24; შეხიკრიბი, სადა ა. ვანხაბნევე, მ. 25, 24; ა. ხუნდა სუმის, მ. 27, 34; ა. არს აქა, მ. 28, 6; მრ. 16, 6.

ა. მოვედ წოდებად, მრ. 2, 17; მოწაფენი შენნი ა. ხიწარხვენს, მრ. 2, 18; ა. უწყინ, მრ. 4, 27; ა. განხასხნეს ივინი, მრ. 5, 10; მატლი მათი ა. დახესრულეზის, და ცეცხლი ა. დახშრტეზის, მრ. 9, 48; რომელმან ა. შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთისაჲ, მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; ა. ხიციტ რასა ხითხოვე, მრ. 10, 38; ა. არს ჩემი მიცემა, მრ. 10, 40; ა. ეგრე ხიყოს თქუნ შოვრის, მრ. 10, 43; ა. გრწმენა მისი, მრ. 11, 31; ა. ვიციტო, მრ. 11, 33; ი. 16, 18; აღდგომაჲ ა. არს, მრ. 12, 18; შვილი ა. დაუშთეს, მრ. 12, 19; ა. დაშთა შვილი, მრ. 12, 20; ა. დაუშთა შვილი, მრ. 12, 21, 22; ა. ხიციტ წიგნი, მრ. 12, 24; ა. აღმოგიკითხავსა წიგნსა მოსმსსა, მრ. 12, 26; ა. არს ღმერთი მკუდართაჲ, მრ. 12, 27; ა. დაშთეს ქვაჲ ქვასა ზედა, მრ. 13, 2; ლ. 19, 4; 21, 6; მე ა. «დაებრკოლდე», მრ. 14, 29.

ა. პოვეს იგი, ლ. 2, 45; ა. უწყითა, ლ. 2, 49; ა. ხუტევეზდა, ლ. 4, 41; ა. წარვიდა ლ. 4, 42; ა. ნაყოფიერ ხიქმნნიან, ლ. 8, 14; რომელი ა. საცნაურ ხიყოს, ლ. 8, 17; 12, 22; ა. გამოცხადნეს, ლ. 8, 17; 12, 2; რომელსა ა. «ხაქუნდეს», ლ. 8, 18; ა. შემოგვდგეს ჩუნ, ლ. 9, 49; ა. შეიწყნარნეს ივინი, ლ. 9, 53; ა. ხილუწი, ლ. 10, 40; ა. ხიხანა, ლ. 11, 38; ესე ჭერ-ხიყო ყოფად და იგი ა. დატევეზდა, ლ. 11, 42; ა. ხაქუს, ლ. 12, 24; ა. ხთესვენ, ლ. 12, 24; ა. შურების, ლ. 12,

27; რომელი არა დაძუელდეს, ლ. 12, 33; ა. მიხეხების, ლ. 12, 33; ა. იცის, ლ. 12, 48; ა. გეტყუ თქუენ, ლ. 12, 51; ა. გამოხიციადოთ, ლ. 12, 56; ა. გამოხუდე, ლ. 12, 59; გეტყუ თქუენ ა., ლ. 13, 3, 5; უკუეთუ ა. შეხინანოთ, ლ. 13, 3, 5; ა. პოვა, ლ. 13, 6; ა. ვპოვე, ლ. 13, 7; ყოს ნაყოფი. უკუეთუ ა., მერე მოკუეთე იგი, ლ. 13, 9; კაცად-კაცადმან თქუენმან ა. აღჯნისა ქარი გინა ვირი, ლ. 13, 15; ა. ჯერ-ხიყა განჯნად საკრველთა მისთა, ლ. 13, 16; ა. ხუნდა, ლ. 15, 28; ვიდრე ა. დაბრკოლებასა ერთსა ამას მცირეთაგანსა, ლ. 17, 2; ა. გუნებავს, ლ. 19, 14; ა. გულისხმახყავ, ლ. 19, 44; რომელი ა. დახირლუეს, ლ. 21, 6; რამთა ა. წინამსწარ ხიწურთილეთ, ლ. 21, 14; ა. წარწყმდეს, ლ. 21, 18; ა. ვიცი; ლ. 22, 57, 60; ა. ვარ მათთანა, ლ. 22, 58; ა. მიცი მე, ლ. 22, 61.

მე ა. ვიცოდე, ი. 1, 33; თუთ იესუ ა. ხარწუნებდა მათ, ი. 2, 24; ა. «ხუქმდა», ი. 2, 25; უკუეთუ ა. დმერთი ხიყოს, ი. 3, 2; ესე ა. ხიცი, ი. 3, 10; ა. შეხიწყნარებთ, ი. 3, 11; ა. გრწამს, ი. 3, 12; პატივი ა. ჰაქუს, ი. 4, 44; ა. ხიხილოთ, ი. 4, 48; ა. «მაქუს», ი. 5, 7; პ. ხშიოდის, ი. 6, 35; ა. გრწამს, ი. 6, 36; ა. განხუადო გარე, ი. 6, 37; ა. რამთა ვყო ნებაჲ ჩემი, ი. 6, 38; ა. წარეწყმიდო, ი. 6, 39; ა. ხრწამს ი. 6, 64; უკუეთუ ა. არს მისა მოცემულ მამისაგან ჩემისა, ი. 6, 65; ა. თუ მოსტყვან არს, ი. 7, 22; ა. განქარდეს შჯული მოსტსი, ი. 7, 23; ა. ესე არსა, ი. 7, 25; ა. კეთილად ეთქუთა, ი. 8, 48; ჩემ თანა ეშმაკი ა. არს, ი. 8, 49; მე ა. ხუეძიებ დიდებასა ჩემსა, ი. 8, 50; სიკუდილი ა. იხილოს უკუნისამდე, ი. 8, 51, 52; ა. იცინ რასა ხიქმნ, ი. 15, 15; ა. თქუენ გამოძირიეთ მე, ი. 15, 16; იგი ა. მოვიდეს, ი. 16, 7; ა. ხრწმენა ჩემი, ი. 16, 9; ა. ხიტყოდის თავით თუსით, ი. 16, 13; ა. თუ სოფლისათუს გკითხავ, ი. 17, 9; ა. ხიყო შენდა

მოცემულ, ი. 19, 11; ა. გაქუს კელმწიფებაჲ ჩემი, ი. 19, 11; ა. ხარ მოყუარე კეისრისაჲ, ი. 19, 12; ა. შოვრს ხიყუნეს ქუეყანასა, ი. 21, 8; ა. განხთქდა ბაღმ იგი, ი. 21, 11.

არა-მე დახუტელს ოთხმეოც და აცხრამეტი იგი, მ. 18, 12; ა. ათორმეტნი თქუენ გამოგირჩინა, ი. 6, 70.

არამცა ხუყვენით მათ თანა, მ. 23, 30.

ნ. კ. ანუ არა, არაჲ, არავინ, არარაჲ, არაწმიდაჲ.

არა-ჲ: ხიყავნ სიტყუაჲ თქუენი: 38, 3ე და არაჲ არა, მ. 5, 37; მან ა. მიხუგო, მრ. 15, 3; ამისა შემდგომად ა. ხაქუს ხუმეტსი, ლ. 12, 4; არას მიხუგება, მრ. 15, 4.

არავინ: აღიხილნეს თუალნი მათნი და არავინ [სახ. ბრ.] იხილეს, მ. 17, 8; ა. არს სახიერ, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19; ა. არს, რომელმან დახუტევა სახლი, ლ. 18, 29; ა. აქდა ზეცად, ი. 3, 13; ა. იყადრა მოწაფეთაგანმან, ი. 21, 12; არავინ [მოთხ.] იცის ძმ, მ. 11, 27; ა. სანთელი აღანთოს, ლ. 8, 16; ა. იცოდის, ვინაჲ არს, ი. 7, 27; არავის ხუთხრან საქმე იგი, ლ. 8, 56; ა. მონასა კელ-ხეწიფების ორთა უფალთა მონებად, ლ. 16, 13.

1. არამედ: არა ცილი ხუტუცო, არამედ მიხტე უფალსა ფიცი შენი, მ. 5, 33; ა. გცეს თუ ვინმე შენ მარჯუნესა დაწუსა შენსა, მიხუპყარ ერთიცა, მ. 5, 39; ა. მიკსნენ ჩუენ ბოროტისაგან, მ. 6, 13; არა ხუჩნდე კაცთა მარხველად, ა. მამასა შენსა, მ. 6, 18; ა. მივედ და უჩუენე თავი შენი, მ. 8, 4; ა. მივედით ხუფრომს, მ. 10, 6; ა. გეშინოდენ ხუფრომს, მ. 10, 28; არა მოვედ მიფენად მშუდობისა, ა. მახულისა, მ. 10, 34; ჯორკთა და სისხლთა არა გამოვიცხადეს, ა. მამამან შენმან ზეცათამან, მ. 16, 17; არა ხზრახავ დმრთისასა, ა. კაცთასა, მ. 16, 23; არა იცნეს იგი, ა. ხუყ-

ვეს მას, მ. 17, 12; მიხუტეო მას... ვიღ-
რე შუღ გზისა, ა. ვიღრე სამეოც და ათ
შუღ გზის, მ. 18, 22; არა ყოველთა და-
იტიონ სიტყუაჲ ეგე, ა. რომელთა მი-
ცემულ არს, მ. 19, 11; ა. რომელსა ხუნ-
დეს თქუენ შოვრის დიდ ყოფაჲ, მ.
20, 27; არა არს აჟა, ა. აღღგა, მ. 28, 6.

არა ხუტემს ცოცხალთა მკურნალი,
ა. სნეულთა, მრ. 2, 17; არა მოვედ წო-
ლებად მართალთა, ა. ცოდვილთა სინა-
ნულად, მრ. 2, 17; არა არს ჩემი
მიცემაჲ, ა... განმზადებულ არს, მრ.
10, 40; ა. რომელსა ხუნდეს თქუ-
ენ შოვრის პირველ ყოფაჲ, მრ. 10,
43; ა. ხიყვენ ვითარცა ანგელოზნი
ცათა შინა, მრ. 12, 25; არა არს ღმერთი
მკუდართაჲ, ა. ცხოველთაჲ, მრ. 12, 27.

ა. სანთელსა ზედა დაღვიან, ლ. 8,
16; არა გეტყუ თქუენ, ა. განყოფად, ლ.
12, 51; ა. უკუეთუ არა შეხინანოთ, ლ.
13, 3, 5; ა. ოდეს გხადოს ვინმე, ლ. 14,
10; ა. ოდეს ხყოფდეს შენ საიღისა, ლ.
14, 13; არა ვიცოდეს იგი, ა. რომელმან
მომავლინა მე ნათლის-ცემად, ი. 1, 33;
ა. მამამან ჩემმან მოგცა თქუენ პური,
ი. 6, 32; ა. აღვადგინო იგი უკუანას-
კნელსა, ი. 6, 39; არა თუ მოსმკლან არს,
ა. მამათავან, ი. 7, 22; ა. მართალი საშ-
ჯელი საჯეთ, ი. 7, 24; ა. პატე-ხუციმ
მამასა [ჩემსა], ი. 8, 49; ა. მე გამოვირ-
ჩიენ თქუენ, ი. 15, 16; არა თუ სოფ-
ლისათჳს გკითხავ, ა. მათჳს, რომელნი
მომცენ მე, ი. 17, 9; არა შოვრის ხიყვენს
ქუეყანასა, ა. ორას წყრთა ოდენ, ი. 21,
8.

2. არამედ: არამედ ხიყავს სიტყუაჲ
თქუენი: 38, 39 და არაჲ, არა, მ. 5, 37; ა.
ხეშინოდა ერისა მისგან, მ. 14, 5; ა.
ძალნიცა მოვიდოდეს, ლ. 16, 21; ა.
ესე ვიცით, ვინაჲ არს, ი. 7, 27.

3. არამედ: არამედ დახიდებდით
თქუენ საფასეთა ცათა შინა, მ. 6, 20;
ა. რამსა გამოხუდვით ხილვად კაცისა,
მ. 11, 8, 9; ა. არა არს აღსასრული, მ.

24, 6; და ლათუ ყოველნი დაბრკოლდენ,
ა. მე არა 'დაებრკოლდე', მრ. 14, 29; ა.
შემდგომად აღდგომისა ჩემისა, მრ. 14,
28; ა. წარვედით და ხუთხართ მოწაფე-
თა მისთა, მრ. 16, 7; ა. ვაჲ თქუენდა
ფარისეველნი, ლ. 11, 42; ა. ხეკრძალე-
ნით თავთა თქუენთა, ლ. 17, 3; ა. გარ-
ქუ თქუენ, ი. 6, 36.

არაარა-ა: არაარა პოვა მას შინა, მ.
21, 19; ა. მიხუგო, მრ. 14, 61; ა. კამა
მათ დლეთა შინა, ლ. 4, 2; ა. მოვილეთ,
ლ. 5, 5; ა. არს დაფარული, ლ. 12, 2; ა.
ხაქუს, ლ. 14, 14; ა. ბრალი სიკუდილი-
საჲ ვპოვე მის თანა, ლ. 23, 22.

არარას მიხუგება, მრ. 14, 60.

* არასადა: არასადა შეხუდეთ სასუფე-
ველსა ცათსა, მ. 5, 20; ა. ვიცოდენ
თქუენ, მ. 7, 23; ა. აღმოგიკითხავსა, მ.
21, 16; ა. აღმოხიკითხეთ წიგნსა შინა,
მ. 21, 42; ა. ესრეთ ვიხილეთ, მრ. 2, 12;
ა. უჟარ-გყო შენ, მრ. 14, 31; რომელი
ა. მიხედოს მისგან, ლ. 10, 42; ა. მცნე-
ბასა შენსა გარდახუტედ, ლ. 15, 29; მე
ა. მომეც თიყანი ერთი, ლ. 15, 29; რო-
მელსა ხრწმენეს ჩემი, ა. ხწყუროდის,
ი. 6, 35.

არაწმიდა-ა: განვიდა სულები იგი
არაწმიდაჲ, მრ. 5, 13.

არგან-ი: ნუ მოხილებთ ოქროსა ნუ-
ცა ვეცხლსა, ნუცა სპილენძსა... ნუ-
ცა ორი კუართი, ნუცა კამლი, ნუცა
არგანი, მ. 10, 10.

არდაგ-ი: შეხვარავნა არდაგხა წმი-
დასა, მ. 27, 59.

არლა: არლა გიცნობიეს, არცა მოხი-
ქსენეთა, მ. 16, 9; ა. არს აღსასრული,
მ. 24, 6; ა. მეყსეულად ხიყოს აღსა-
სრული, ლ. 21, 9; ა. მოსრულ ხიყო
იესუ მათ თანა, ი. 6, 17.

არლარა: იყადრა... მიერ დლითგან
კითხვად მისა არლარა, მ. 22, 46; ა. მიხი-
ლოთ მე ამიერიოთგან, ლ. 13, 35; ა. ექა-
მო ამიერიოთგან, ლ. 22, 16; ა. ვიდოდეს,
ი. 6, 66; ა. ვარ სოფელსა ამას, ი. 17, 11;
ა. მხედვიდეთ მე, ი. 16, 10, 16, 17, 19.

არცა: არცა მამამან თქუენმან მოგი-
ტვენეს შეცოდებანი თქუენნი, მ. 6, 15;
ა. მლილმან და მკამელმან განრყუნის,
მ. 6, 20; ა. მლილმან განრყუნის, ლ. 12,
33; ა. ძარაშლსა შოვრის ესოდენი
სარწმუნოებამ მიპოენიეს, მ. 8, 10; პ.
ისმინეს სიტყუანი თქუენნი, მ. 10, 14;
არა არს მოწაფემ ხუფროს მოძღურისა
თვისისა, ა. მონამ ხუფროს უფლისა
თვისისა, მ. 10, 24; ა. საიდუმლოა (არს),
მ. 10, 26; ლ. 8, 17; ა. დაღადებდეს, ა.
ხესმეს... ვამა მისი, მ. 12, 19; არა მიხე-
ტეოს მას ა. სოფელსა, ა. მერმესა, მ. 12,
32; ა. მოხივსენეთა, მ. 16, 9; ა. შუღთა
მათ პურთა, მ. 16, 10; ა. მე გითხრა თქუ-
ენ, მრ. 11, 33; რამეთუ არა ხიცით წიგ-
ნი, ა. ძალი ღმრთისაჲ, მრ. 12, 24; ა.
ხიქორწინებოდინან, ა. განხქორწინებდენ,
მრ. 12, 25; არა ხთესვენ, ა. მკიან, ლ.
12, 24; ა. ესრეთ ერთ ხიყვენს წამება-
ნი, მრ. 14, 59; უკუეთუ ა. ხუმტირესსა
შემძლებელ ხართ, ლ. 12, 26; არა შუ-
რების, ა. სთავს, ლ. 12, 27; ა. მე გითხრა
თქუენ, ლ. 20, 8; არა გაქუს ჯელმწიფე-
ბამ ჩემი, ა. ერთ, ი. 19, 11.

არცადა: არცადა სოლომონ ყოველ-...
სა დიდებასა თვისსა შეიმოსა, ლ. 12, 27...

ახ-ი: უკუეთუ ხედგას ვისმე კაცსა...
ახი ცხოვარი, მ. 18, 12; ა. წილი მო-...
ილოს, მ. 19, 29.

ას ერგასის და ხამ-ი: გამობითრეულა
ბადესა მას ქუეყანად, საესესა დიდ-დი-
დითა თევზითა, რომელ ხიყო ას ერ-
გასის და ხამ, ი. 21, 11.

ახისთავ-ი: მოხუტდა მას ახისთავი,
მ. 8, 5; მეტყუელმან ახისთავმან...
თქუა, მ. 8, 8.

ახო-ა: რადთა წარწყმდეს ერთი
ახოთა შენთავანი, მ. 5, 29, 30.

ახულ-ი: რომელსა ხუყუარდეს ძმ
თუსი გინა ახული, მ. 10, 37; განხიკურნა
ა. იგი მისი მიერ ეამითგან, მ. 15, 28;
ა. მარტოა ხესუა მას, ლ. 8, 42; განხევე-
თას... დეღამ ახულისაგან და ა. დედისა-
გან, ლ. 12, 53; ესე ა. აბრაჰამისი ხიყო,

ლ. 13, 16; მოსრულ ვარ განყოფად...
ახულისა დედისაგან თვისისა, მ. 10, 35;
განხევეთას... დეღამ ახულისაგან და
ახული დედისაგან, ლ. 12, 53; (იყო)
ცოლი მისი ახულთაგან აპრონისთა, ლ.
1, 5.

აქა: მომეც აქა ლანკლითა თავი
იოჰანე ნათლის-მცემელისაჲ, მ. 14, 8;
არიან ვინმე ა. მდგომარეთაგანი, მ. 16,
28; კეთილ არს ჩუენდა ა. ყოფამ, მ. 17,
4; მომგუარეთ მე იგი ა., მ. 17, 17; არა
არს ა., მ. 28, 6; მეყსეულად მოავლინოს
ა., მრ. 11, 3; დასხედით ა., მრ. 14, 32;
არა არს ა., მრ. 16, 6; ა. მცირედი არს
საკმარ, ლ. 10, 41.

აქამომდე: დლითგან იოჰანეს ნათ-
ლის-მცემელისაჲთ ვიდრე აქამომდე სა-
სუფეველი ცათამ ხიძულების, მ. 11,
12.

აქუს: ნათლის-ღებამ მაქუს ნათლის-
ღებად, ლ. 12, 50; ფრიად-ლა მ. სიტყუ-
ად, ი. 16, 12; პური არა გაქუს, მ. 16, 8;
უკუეთუ გ. სარწმუნოებამ, ლ. 17, 6;
ყოველი რამ გ. შენ, განყიდე, ლ. 18, 22;
სიტყუაჲ ცხოვრებისა საუკუნოჲსაჲ გ.
ი. 6, 68; არა გ. ჯელმწიფეობამ ჩემი, ი.
19, 11.

ამისა შემდგომად არამ ზაქუს ხუ-
მეტსი, ლ. 12, 4; რომელთა არა ხ. სა-
უნჯე, ლ. 12, 24; რამეთუ არარამ ხ.,
ლ. 14, 14; პატივი არა ხ., ი. 4, 44; რაო-
დენი ხ. მამასა, ი. 16, 15; მიმცემელსა
მას ჩემსა შენდა ხუდიდსი ცოდვამ ხ.,
ი. 19, 11.

ნურამ გაქუნ გზასა ზედა, ლ. 9, 3;
ნუცა ორი სამოსელი გ., ლ. 9, 3.

რომელი მაქუნდა მე წინაშე შენსა,
ი. 17, 5; ზაქუნდა მას ნაყოფი ფრიად,
მ. 19, 22; ვითარცა წინაწარმეტყუელი
ხ. იგი მას, მ. 21, 46; ყოველი, რამცა
ხ., შემოწირა, მრ. 12, 44; ყოველი, რამ-
ცა ხ., შეწირა, ლ. 21, 4; ვქმნე კეთილი,
რადთა მაქუნდეს ცხოვრებამ საუკუნოჲ,
მ. 19, 16; რამ სასყიდელ გაქუნდეს თქუ-
ენ, მ. 5, 46; უკუეთუ სასყიდელ არა გ.

მ. 6, 1; გ. საუნჯე ცათა შინა, მ. 19, 21; ლ. 18, 22; რომელსა ხაჭუნდეს, მიხეცეს, ... რომელსა არა ხ... მოვე-ხელოს მას, მ. 13, 12; რომელსა ხ., მიხეცეს, ლ. 8, 18; 'შევიდენ' სასუფეველსა ღმრთისასა, რომელთა ხ. საფასმ, ლ. 18, 24; ხ. ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ, ი. 3, 15. ადგზნება: რაჲ მნებავს... აწვე აღხეგზნას, ლ. 12, 49.

ადგუალე: მეგობარო, აღ-რე-გუალე ზემო კერძო, ლ. 14, 10.

ადღაგინება: ადღადგინო იგი უკუ-ანამსკენლსა, ი. 6, 39; აღზუდგინოს მკერდო ძმკსა თუსსა, მ. 22, 24; მრ. 12, 19.

ადღგომა: მკუდარნი ადღგებიან, მ. 11, 5; ადღგა მკუდრეთით, მ. 27, 64; არა არს აქა, არამედ ა., მ. 28, 6; მრ. 16, 6; ა. და აჰა წინა-გიძღვს თქუნ, მ. 28, 7; ა. იგი მეყსეულად, მრ. 2, 12; ლ. 8, 55; ა. მღღელე მოძღუარი იგი, მრ. 14, 60; ა. ზაქე და ხრქუა უფალსა, ლ. 19, 8; პეტრე ა. და მირზიოდა, ლ. 24, 12; ესე სამგზის გამოხუცხადა იესუ მოწაფეთა თუსთა აღ-რაჲ-დგა მკუდრეთით, ი. 21, 14; გარდამოჯდა წუმბა და ადღგეს მღინარენი, მ. 7, 27; ადღგა, აღილე ცხეღარი იგი შენი, მრ. 2, 11; ა. და წარმოდეგ, მრ. 3, 3; ემა ხუყო: ყრბაო, ა., ლ. 8, 54; ადღგით და ნუ გეშინინ, მ. 17, 7; ადღგის ლამშ და ღღშ, მრ. 4, 27; მაცთურმან თქუა... ვითარმედ: შემდგომად სამისა ღღისა ადღგავო, მ. 27, 63; ძმ კაცისაჲ მკუდრეთით ადღგეს, მ. 17, 9; ა. ნათესაჲი ნათესავსა ზედა, მ. 24, 7; მოკლან იგი და მესამესა ღღესა ა., მრ. 10, 34; სხუანი ვინმე ა., მრ. 14, 57; მრავალნი ცრუე-წინაწარმეტყუელნი ადღგენ, მ. 24, 11; ადღგომასა მას ოდეს ა., მრ. 12, 23; მკუდრეთით ა., მრ. 12, 25; რამეთუ ა. მკუდარნი, მრ. 12, 26; ა. ნათესაჲნი ნათესავსა ზედა, ლ. 21, 10.

ადღგომა-ა: არა არს ადღგომაჲ, მ. 22, 23; მრ. 12, 18; ადღგომასა ვი-

სა შუდთაგანისა ხიყოს იგი ცოლად, მ. 22, 28; ა. მას... აღღგენ, მრ. 12, 23; მოგვეგოს შენ ა. მას მართალთასა, ლ. 14, 14; შემდგომად ადღგომისა ჩემისა მრ. 14, 28; მოკლვად და მესამესა ღღესა ადღგომაჲ, ლ. 9, 22; 24, 7.

ადღგომილ-ი: არა ადღგომილ არს ნა-შობთაგანი, მ. 11, 11; იგი ა. არს მკუდრეთით, მ. 14, 2; ვინმე პირველთაგანი ა. არს, ლ. 9, 19.

ადღვება: ადღვსნეს ორნივე იგი ნავ-ნი, ლ. 5, 7; ადღვსეთ საწყაული მამათა თქუნთაჲ, მ. 23, 32; იგინი ადღვსნეს მანკიერებითა, ლ. 6, 11.

აღთქუმა: ფიცით აღხუთქუა მას მი-ცემად, რაჲცა ხითხოვოს, მ. 14, 7; ა. მუშაკთა მათ, მ. 20, 2; აღხუთქუეს მას მიცემად ვეცხლი, მრ. 14, 11.

აღმარება: აღვიარო იგი მეცა წინა-შე მამისა ჩემისა, მ. 10, 32; რომელმან აღმაროს მე წინაშე კაცთა, მ. 10, 32.

აღმართება: მეყსეულად აღხემართა და ვიდოდა, ლ. 13, 13.

აღმალღებება: მოსე აღამალღა გუელო უღაბნოსა, ი. 3, 14.

რომელმან აღმალღლოს თავი თუსი, დამდაბლდეს, ლ. 14, 11.

რომელმან დაიმდაბლოს თავი თუსი, იგი აღმალღდეს, ლ. 14, 11.

აღმალღება-ა: ეგრე ჭერ-არს აღმალღებაჲ ძისა კაცისაჲ, ი. 3, 14.

აღმოვლინება: მზმ მისი აღმოვლინის ბოროტთა ზედა, მ. 5, 45.

აღმოვითხვა: არასადა აღმოხიკითხეთ წიგნსა შინა, მ. 21, 42; არასადა აღმოვითხვა, მ. 21, 16; არა აღმოვითხვა წიგნსა მოსქსსა. მრ. 12, 26.

აღმოშავალ-ი: რაჲემს ხიხილით ღრუბელი აღმოშავალი, ლ. 12, 54.

აღმოსავალი-ი: მრავალნი მოვიდენ მზის აღმოსავალით, მ. 8, 11.

აღმოსხვა: აღმოვიდა იოსებცი გა-ლილეაჲთ, ლ. 2, 4.

აღმოღება: აღმოიღე და განაგდე შენგან, მ. 5, 29; 18, 9; ორგულო ა.

პირველად ღირს ეგე თუალისაგან შე-
ნისა, მ. 7, 15; უკუეთუ თუალი შენი
გაცთუნებდეს, ა. იგი, მრ. 9, 47.

აღმოღება-ა: მაშინ ხიხილო აღმო-
ღებად წუელი თუალისაგან ძმისა შე-
ნისა, მრ. 7, 5.

აღმოყვანება: აღმოიყვანეს ყრმა
იგი იერუსალმად, ლ. 2, 22.

აღმოცენება: თესლი იგი აღმოცენ-
დის, მრ. 4, 27.

აღნთება: არავინ სანთელი აღანთის,
ლ. 8, 16.

აღნთებულ-ი: ხიყვნედ წელნი თქუ-
ენნი მორტყმულ და სანთელნი აღნთე-
ბულ, ლ. 12, 35.

აღორძინება: ყრმა იგი აღორძინ-
დებოდა, ლ. 1, 80; აღორძინდა და ხიქმნა
იგი ხე, ლ. 13, 19; განიცადენთ შრო-
შანნი, ვითარ-იგი აღორძინდის, ლ. 12,
27.

აღრღუევა: ზღუამ იგი ჭარისაგან
აღხირღუეოდა, ი. 6, 18; რაჟამს აღხირ-
ღუეს წყალი ესე, ი. 5, 7.

აღხახრულ-ი: არღა არს აღხახრუ-
ლი, მ. 24, 6; არღა მეყსეულად ხიყოს
ა., ლ. 21, 9; მე თქუენ თანა ვარ... ვიდ-
რე აღხახრულადმდე სოფლისა, მ. 28,
20.

აღსლვა: ამა ესერა ადვალთ იერუ-
სალმად, მრ. 10, 33; ერი იგი აღვიდა
მთასა ლოცვად, მ. 14, 23; ა. მთასა და
დაჟდა მუნ, მ. 15, 29.

აღსლვა-ა: თავადმან დაამტკიცა პი-
რი თჳსი აღსლვად იერუსალმად, ლ. 9,
51.

აღსრულება: აღხესრულების მათ
ზედა სიტყუამ, მ. 13, 14; მაშინ აღხეს-
რულა წერილი იგი, მრ. 15, 28; აღხეს-
რულენეს დღენი იგი, ლ. 1, 23; 2, 21;
ა. დღენი, ლ. 2, 22; აღ-რა-ხესრულენეს
დღენი იგი, შეხებშია, ლ. 4, 2; აღხეს-
რულოს თქუმული იგი, მ. 12, 17; 27,
35; ვიდრემდე ა., ლ. 12, 50; ვიდრემდე
ა. სასუფეველსა შინა, ლ. 22, 16; ოდეს
ესე აღხესრულენეს, მრ. 13, 4.

აღსრულება-ა: ხიყო აღსრულებასა
მას დღეთა ამალღებისა მისისათა, ლ.
9, 51.

აღსრულებულ-ი: აღსრულებულ არს
უამი, მრ. 1, 15; მრავალთა კელი შე-
ყვეს აღწერად... საქმეთა აღსრულე-
ბულთაჲ, ლ. 1, 1.

აღსუმა: აღსუა იგი თჳსსა კაპრულ-
სა, ლ. 10, 34.

აღფხურა: აღხიფხურ და დახენერ-
გე ზღუასა შინა, ლ. 17, 6; ყოველი ნერ-
გი... ძირითურთ აღხიფხურეს, მ. 15, 13.

აღღება: ათეულსა აღხიღებთ პიტ-
ნაისასა და ტეგანისასა, ლ. 11, 42; აღ-
ღო ცხედარი იგი, მრ. 2, 12; რაოდენ
გოდორი აღხიღეთ, მ. 16, 9; რაოდენი
ფსერიდი ა., მ. 16, 10; აღიღე ცხედარი
იგი შენი, მრ. 2, 11; ა. ეგე, ლ. 23,
18; აღიღეთ უღელი ჩემი, მ. 11, 29;
აღიღოს ჭუარი თჳსი, მ. 10, 38; რაათა
ა. ჭუარი მისი, მ. 27, 32.

აღყვანება: აღიყვანა იგინი მთასა
მაღალსა, მ. 17, 1.

აღშენება: რომელი დახარღუევედ
ტამარსა მას და მესამესა დღესა აღხა-
შენებდ, მრ. 15, 29; აღაშენა სახლი
თჳსი, მ. 7, 26; აღაშენო ეკლესიაჲ ჩე-
მი, მ. 16, 18; მესამესა დღესა სხუამ ა.,
მრ. 14, 58.

აღწერა-ა: ესე აღწერამ პირველი
ხიყო, ლ. 2, 2; მრავალთა კელი შეყვე-
ეს აღწერად მითხრობამ, ლ. 1, 1; ბრძა-
ნებამ გამოქდა აგუსტოს კეისრისაგან ა.
ყოვლისა სოფლისა, ლ. 2, 1; წარვიდო-
დეს ყოველნი ა., ლ. 2, 3; აღმოვიდა
იოსებტა... ა. მარიამის თანა, ლ. 2, 5.

აღხიღვა: თავადმან აღხიღნა თუ-
ალნი მისნი მოწაფეთა მიმართ, ლ. 6,
20; აღხიღნეს თუალნი მათნი, მ. 17,
8.

აღხიღვა-ა: ვერ ხეძლო ზე აღხიღ-
ვად ყოველითურთ, ლ. 13, 11.

აღქდომა, აქდომა: აღქდა ლედუსუ-
ლეღსა, რაათა იხილოს იგი, ლ. 19, 4;
არავინ აქდა ზეცად, ი. 3, 13.

აღხნა: აღხნით კიცუსა მავას, მრ. 11, 5; აღხნეს იგი, მრ. 11, 4; კაცად-კაცადმან თქუენმან არა აღხნისა ჯარი გინა ვირი, ლ. 13, 15.

აჩრდილ-ი: რომელნი სხენან ბნელსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა, ლ. 1, 79.

აწ: აწ უკუე ნაყოფისა მათისაგან ხიციანეთ ივინი, მ. 7, 20; ა. აღდგომა-სა ვისა შუდთაგანისა ხიყოს იგი ცოლად, მ. 22, 28; ა. თქუენცა აღავსეთ საწყაული, მ. 23, 32; ა. ბრძანე დაკრძალვად საფლავი იგი, მ. 27, 64; ა. შუდნი ძმანი ხიყვენს ჩუენ შოვრის, მრ. 12, 20; ა. უკუე აღდგომასა მას, ოდეს აღდგენ, მრ. 12, 23; გარდამოკედინ ა. ჭუარით, მრ. 15, 32; ვა თქუენდა განმძღარნო ა., ლ. 6, 25; რომელნი ხიციანით ა., ლ. 6, 25; ა. თქუენ ფარისეველთა გარეშს სასუმელისადა და პინაკისადა განწმინდით, ლ. 11, 39; ა. დახეფარა თუალთაგან შენთა, ლ. 19, 42; ა. გუცნობიეს, ი. 8, 52; ძალ-გიც ტურთვად ა., ი. 16, 12; ა. მადიდე მე, ი. 17, 5; ა. ხუცნობიეს, ი. 17, 17; რომელი ხიყართ ა., ი. 21, 10.

ელთა აწვე მოვიდა, მ. 17, 12; რაა მნებავს, რაათა ა. აღხეგზნას, ლ. 12, 49.

ახალ-ი: რომელმან გამოიღოს საუნჯისაგან თვისისა ახალი და ძუელი, მ. 13, 52; დადე იგი ახალსა მას საფლავსა მისისა, მ. 27, 60.

ახლო: ახლოს არს ზაფხული, მ. 24, 32; ა. არს, მ. 24, 33; ა. რაა ხიყო ნავსა, მათ შეხეშინა, ი. 6, 19.

აზა: აზა დედაა ჩემი, მ. 12, 49; ა. ორი სხუადა ტალანტი შეხუძინე, მ. 25, 22; ა. წინა-გიძღუს თქუენ გალილეად, მ. 28, 7; ა. იესუ შეხემთხვა მათ, მ. 28,

9; ა. რაოდენ შეგწამებენ, მრ. 15, 4; ა. ადგილი, სადა დადევს იგი, მრ. 16, 6; ა. კაცი კეთროვნებითა სავსე ხიყო, ლ. 5, 12; ა. ყოველივე თქუენი წმიდა არს, ლ. 11, 41; ა. უფალო, ზოგი ნაყოფთა ჩემთაა მიხუცე, ლ. 19, 8; ა. ორნი მათგანნი მივიდოდეს, ლ. 24, 13; ა. ქრისტე, ტარიგი ღმრთისადა, ი. 1, 36; ა. მეუფე თქუენი, ი. 19, 14.

აზა ეგერა: აზა ეგერა გარქუ თქუენ, მ. 28, 7; მრ. 16, 7; ა. ე. წინა-გიძღუს თქუენ გალილესა, მრ. 16, 7; ა. ე. შესლვასა ოდენ თქუენსა ქალაქად შეგემთხვოს თქუენ კაცი, ლ. 22, 10.

აზა ესერა: აზა ესერა მე მივაველინებ თქუენ, მ. 10, 16; ა. ე. წარაველინო ანგელოზი, მ. 11, 10; ა. ე. ჩუენ ყოველი დახუტევეთ, მ. 19, 27; ა. ე. რომელნი ჩჩულითა სამოსლითა შემოსილ არიან, მ. 11, 8; ა. ე. მონაა ჩემი, მ. 12, 18; ა. ე. ღრუბელი ნათლისადა ხფარვიდა მათ, მ. 17, 5; ა. ე. მე მოვაველინე თქუენდა წინაწარმეტყუელი, მ. 23, 34; ა. ე. ხუთი სხუადა შეხუძინე, მ. 25, 20; ა. ე. დასისა მისგანნი შევიდეს ქალაქად, მ. 28, 11; ა. ე. მე თქუენ თანა ვარ, მ. 28, 20.

ა. ე. მდიდარი ვინმე მორბიოდა მი-სა, მრ. 10, 17; ა. ე. ალვალო იერუსა-ლემდ, მრ. 10, 33.

ა. ე. მე და მამაა შენი ვრორინებთ, ლ. 2, 48; ა. ე. მოვიდა კაცი, ლ. 8, 41; ა. ე. (არს) სამი წელი, ლ. 13, 7; ა. ე. დედაკაცი ხიყო, ლ. 13, 11; ა. ე. ათრვა-მეტი წელი არს, ლ. 13, 16; ა. ე. ესოდენი წელი გმონე შენ, ლ. 15, 29; ა. ე. ჩუენ დახუტევეთ ყოველივე თუსი, ლ. 18, 28.

ა. ე. განცხადებულად ხიტყუს, ი. 7, 26.

ბ

ბაგა-ა: კაცად-კაცადმან თქუენმან არა აღხნისა ჯარი გინა ვირი ბაგათა-გან თუსთა, ლ. 13, 15.

ბაგე-ა: ერი ესე ბაგითა მათითა პატიუ-მეცემ მე, მ. 15, 8.

ბადე-ა: სიტყუთა შენითა გარდახუ-

ტეოთ ბადშ, ლ. 5, 5; არა განხტქდა ბ. იგი, ი. 21, 11; გამოხითრევედეს ბადესა მას თევზითა საესესა, ი. 21, 8; გამოხითრევედა ბ. მას, ი. 21, 11.

განხტქდებოდეს ბადენი მათნი, ლ. 5, 6; მესათხველენი იგი... განხრცხიდეს ბადეთა, ლ. 5, 2.

ბანა: პირველად არა ხიბანა, ვიდრე სადილობადმდე, ლ. 11, 38.

ბევრეულ-ი: შეკრებულ ხიყო ბევრეული ერი, ლ. 12, 1.

ბელზებულ-ი: სადა მამასახლისსა ბელზებულით ხხადოდეს, მ. 10, 25; არა განსახსამს ეშმაკთა გარნა ბელზებულითა, მ. 12, 24; მე ბ. განვასხამ ეშმაკთა, მ. 12, 27; ბ. განსახსამს ეშმაკთა, ლ. 11, 15; მე ბ. განსუასხამ ეშმაკთა, ლ. 11, 19.

ბეჭიდ-ი: შეხატუთ ბეჭიდი კელსა მისსა, ლ. 15, 22.

ბირებულ-ი: ბირებულ ხიყო დედი-საგან თუსისა, მ. 14, 8.

ბისონ-ი: ხიმოსებოდა ძოწეულითა და ბისონითა, ლ. 16, 19.

ბიჭ-ი: გული ხეტყოდა განძღებად ბიჭისა მისგან, ლ. 16, 21.

ბნღუნვარე-ა: პატრუკი ბნღუნვარე არა დაშრიტოს, მ. 12, 20.

ბნელ-ი: ნათელი, რომელ შენ თანა არს, ბნელ არს, ხოლო ბნელი იგი რაოდენ-მე, მ. 6, 23; ბ. ხიყო ყოველსა ქუეყანასა, მრ. 15, 33; ნაშობნი იგი სასუფეველისანი განხითხინენ ბნელსა მას გარესკნელსა, მ. 8, 12; რომელსა გეტყუ თქუნ ბ., თქუთ ნათელსა, მ. 10, 27; რომელნი სხენან ბ., ლ. 1, 79; რომელი ბ. შინა ხტქუათ, ლ. 12, 3.

ბოროტ-ი: ბოროტმან... ბოროტისაგან... გამოიღოს ბოროტი, მ. 12, 35; რაჲ ბ. ხუქმნიეს ამას, ლ. 23, 22; ბოროტმან... ბოროტისაგან... გამოიღოს ბოროტი, მ. 12, 35; უკუეთუ თქუას ბ. მან მონამან, მ. 24, 48; თქუნ ნუ ხუქდებით ბოროტსა, მ. 5, 39; იწყეს მწიგნობართა მათ და ფარისეველთა განზრახვად ბო-

როტიხა, ლ. 11, 53; ჭერ არს შაბათსა კეთილისა საქმშ ანუ ბოროტისა სული-სა ცხოვრებაჲ, მრ. 3, 4; მიჯსნენ ჩუენ ბოროტისაგან, მ. 6, 13; ბოროტმან... ბ... გამოიღოს ბოროტი, მ. 12, 35; ძშ ჩემი... ცისად-ცისად ბოროტად ხიგუემების მ. 17, 15; ბოროტნი იგი ბ. წარწყმიდნეს, მ. 21, 41; ბოროტნი იგი ბოროტად წარწყმიდნეს, მ. 21, 41; შშ მისი აღმოაქ-ლინის ბოროტთა ზედა, მ. 5, 45.

ბრალეზა: მე მაბრალეზაჲ, ი. 7, 23.

ბრალ-ი: არარაჲ ბრალი სიკუდილი-საჲ ეპოეე მის თანა, ლ. 23, 22.

ბრკოლება: უკუეთუ !ფერკო შენი გაბრკოლებდეს შენ, მოიკუეთე იგი, მრ. 9, 45.

ბრმა-ა: მოხგუარეს მას ეშმაკეული ბრმაჲ და ყრუჲ, მ. 12, 22; ბ. ხხედვი-და და ხიტყოდა, მ. 12, 22; ბ. ბრმასა თუ წინახუძუნ, მ. 15, 14; ბრმაჲ ბრმასა თუ წინახუძუნ, მ. 15, 14.

ხეყანდა... ბრმეზი და ყრუენი, მ. 15, 30; ამით შინა ხისხა სიმრავლშ უძღურ-თაჲ, ბ. მკელობელები, ი. 5, 3; ბრმანი ხხედვენ, მ. 11, 5; ბ. არიან, მ. 15, 14; ბ. ხხედვიდეს, მ. 15, 31; ხხადე... მკელობელთა, ბრმათა, ლ. 14, 13; ბრმანი არი-ან და წინამძღუარნი ბრმათანი, მ. 15, 14.

ბრძანება: ბრძანა მოსე საწამებე-ლად მათდა, მ. 8, 4; ბ. მიცემად იგი მას, მ. 14, 9; ბ. მოწოდებაჲ მათ მონათაჲ, ლ. 19, 15; აწ ბრძანე დაკრძალვად საფ-ლავი იგი, მ. 27, 64.

მონასა ჩემსა ხუბრძანა, მ. 8, 9; ბ. მიცემად გუამი მისი, მ. 27, 58; ბ. მათ იესუ, მ. 28, 16; მრ. 11, 6; შევიდა და ბ. მათ, ლ. 5, 3; ბ., რაითა ხცენ მას ქა-მადი, ლ. 8, 55; მიბრძანე მე მისლვად შენდა, მ. 14, 28.

ბრძანება-ა: ბრძანებაჲ გამოქდა აგუსტოს კეისრისაგან, ლ. 2, 1.

ბრძენ-ი: ვინმე არს სარწმუნოჲ იგი მონაჲ და ბრძენი, მ. 24, 45; ხემსგავ-სოს იგი კაცსა მას ბრძენსა, მ. 7, 24;

მოველინნე თქუენდა... ბრძენნი და მწიგნობარნი, მ. 23, 34.

ბრძოლა-ა: გესმოდინან ბრძოლანი და შფოთნი, ლ. 21, 9.

ბრწყინვა: ბრწყინვიდა პირი მისი, მ. 17, 2.

გამო: კმაი ხიყო ღრუბლით გამო, მ. 17, 5; ხასწავებდა ნავით გ. ერსა მას, ლ. 5, 3.

გამოდვინება: გამოადვინეს ნავი იგი ქუეყანად, ლ. 5, 11.

გამოთრევა: გამოხითრევა ბადესა მას, ი. 21, 11; გამოხითრევედეს ბადესა მას თევზითა სავსესა, ი. 21, 8.

გამოთხოვა: გამოხითხოვედეს მას ჭუარს-კუმად, ლ. 23, 23; გამოთხოვა გუამი იესუმასი, მ. 27, 58.

გამოყიდებულ-ი: წინაწარმეტყუელ-ნი გამოყიდებულ არიან, მ. 22, 40.

გამოყითხვა: გამოხიყითხეთ, რომელი მას შინა ღირს ხიყოს, მ. 10, 11.

გამოყუეთა: რომელი გამოხეყუეთა კლდესა, მ. 27, 60.

გამორჩევა: მე გამოგირჩიენ თქუენ, ი. 15, 16; არა-მე ათორმეტნი თქუენ გამოგირჩიენა, ი. 6, 70; მარიამ კეთილი ნაწილი გამოირჩია, ლ. 10, 42; თქუენ გამომირჩიეთ მე, ი. 15, 16.

გამოსაპურისება: არიან საპურისნი, რომელთა გამოისაპურისნენ თავნი თუსნი, მ. 19, 12; არიან საპურისნი რომელნი გამოისაპურისნენ კაცთაგან, მ. 19, 12.

გამოსლვა: რტონი მისნი დაჩუქუნინან და ფურცელი გამოვალან, მ. 24, 32.

გამო-რამ-ვიდოდა იგი ტაძრით, ხრქუა მას, მრ. 13, 1; ხვალისაგან გ. ორი დრაპკანი მიხტა, ლ. 10, 35; ძალნი გამოვიდოდეს მისგან, ლ. 6, 19; რაქამს გამოხვდოდით მიერ სახლთ ანუ ქალაქით, მ. 10, 14; რამეთუ შენგან გამოვედ, ი. 17, 8; მას დღესა შინა გამოვიდა იესუ,

ბრწყინვაღე-მ: იხარებდა დღითი-ღღედ ბრწყინვაღედ, ლ. 16, 19.

ბჰე-ა: ფართო არს ბჰე, მ. 7, 13; იწრო არს ბ., მ. 7, 14; შევიდოდეთ იწროსა მას ბჰეხა, მ. 7, 13; ლაზარე დავ-რდომილ ხიყო წინაშე ბჰეთა მისთა, ლ. 16, 20.

გ

მ. 13, 1; გ: მთესვარი თესვად, მ. 13, 3; გ: წინაშე ყოველთასა, მრ. 2, 12; მერმე გ: ზღუს კიდესა, მრ. 2, 13; გ: იგი გზასა, მრ. 10, 17; ვითარცა განთენა, გ: მიერ, ლ. 4, 42; მამა მისი გ, ლ. 15, 28; გ: გარე, ლ. 22, 62; გ: მიერ გალილუად, ი. 4, 43; გ: სიმონ-პეტრე, ი. 21, 11; რამსა გამოხუედით უდაბნოდ, მ. 11, 7; გ: ხილვად კაცისა, მ. 11, 8; რამსა გ: ხილვად, მ. 11, 9; ვითარ გამოვიდეს იგინი, მ. 27, 32; გ: ხილვად, მრ. 5, 14; მათ ვითარცა ხესმა ესე, გ, მრ. 16, 8; მესათხეველნი იგი გ: ნავისა მისგან, ლ. 5, 2; არა გამოხუედ მიერ, ლ. 12, 59.

გამოსლვა-ა: 'დაადგერთ' ვიდრე გამოსლვადმდე, მ. 10, 11.

გამოსხმა-ა: იწყო გამოსხმად, რომელნი ხყიდეს ტრედებსა, ლ. 19, 45;

გამოდება: თუსით თავით ქუეყანად ნაყოფსა გამოიდებნ, მრ. 4, 28; ყოველმან ხემან კეთილმან ნაყოფი კეთილი გამოიღოს, მ. 7, 17; კეთილმან კაცმან კეთილისაგან საუნჯისა გ: კეთილი, მ. 12, 35; 'ბოროტმან... ბოროტისაგან... გ: ბოროტი, მ. 12, 35; რომელმან გ: საუნჯისაგან თუსისა ახალი და ძველი, მ. 13, 52; ნაყოფი გამოიღიან, ლ. 8, 15; გამოიღოს ძღვევად საშეგლი, მ. 12, 20.

გამოდება-ა: 'ვერ კელ-ხეწიფების... ხესა' ჭერკულასა კეთილისა ნაყოფისა გამოდებად, მ. 7, 18; ვის კელ-ხეწიფების სახლსა ღლიერისასა შესლვად და ჭურჭერი მისი გ, მ. 12, 29.

გამოყვანება: გამოიყვანა იესუ გარე, ი. 19, 13.

გამოჩენა: რომელი არა გამოჩნდეს,

მრ. 10, 26; მეყსეულად გ. სასუფევე-
ლი ღმრთისად, ლ. 19, 11.

გამოცდა: უამი ესე ვითარ არა გა-
მოხცადით, ლ. 12, 56; გამოხცადებო-
და ეშმაკისაგან, მრ. 1, 13; ლ. 4, 2.

გამოცდა-მ: სხუანი ვინმე გამოცდით
სასწაულსა ზეცით ხითხოვდეს მისგან,
ლ. 11, 16; ორგულნო, პირი ქუეყანისად
და ცისად ხეცით გამოცდად, ლ. 12, 56.

გამოცემა: მთოვარემან არა გამოხ-
ცეს ნათელი თვისი, მ. 24, 29.

გამოცხადება: ხამცნო მათ, რადთა
არა გამოაცხადონ იგი, მ. 12, 16.

გამოუცხადე სახელი შენი კაცთა, ი.
17, 6; გამოუცხადე ესე ჩჩულთა, მ. 11,
25; ესე სამ გზის გამოუცხადა იესუ
მოწაფეთა. თუსთა, ი. 21, 14; რამეთუ
ქორცთა და სისხლთა არა გამოაციხა-
დეს, მ. 16, 17; რომლისადა ხუნდეს ძესა
გამოცხადების, გამოუცხადოს, მ. 11,
27.

არა არს დაფარულ, რომელი არა
გამოცხადნეს, მ. 10, 26; ლ. 8, 17; 12,
2.

გამოცხადება-მ: რომლისადა ხუნდეს
ძესა გამოცხადების, გამოუცხადოს, მ.
11, 27; ხიყო იგი უღაბნოსა ვიდრე გა-
მოცხადებდად მისა ისრაჲლისა მიმართ,
ლ. 1, 80.

გამოძება: გამოხაძეს იგი, ლ. 20, 12.

გამოძიება: ამოხაძეს გამოხეძიებთ
ურთიერთას, ი. 16, 19; გამოხეძიებდეს
მის თანა სიტყუასა მას, მრ. 12, 28.

გამოკლმობა: ბრძანებადა გამოკლდა
აგუსტოს კეისრისაგან, ლ. 2, 1; გამოკ-
ლდეს ქუეყანად, ი. 21, 9.

განხვევა: შეხიკრიბი, სადა არა გან-
ხანდეს, მ. 25, 24; რომელი არა შეხ-
კრებს ჩემ თანა, იგი განხანდეს, მ. 12,
30; განახნია ნაყოფი მისი, ლ. 16, 1;
განხიხინენ ცხოვარნი, მრ. 14, 27.

განხოკლებულ-ი, განხოკრებულ-ი:
განხოკლებული თავუყანის-ხეცმდა მას,
მ. 8, 2; განხოკრებულნი განწმიდნებიან,

მ. 11, 5; განხოკლებულთა განწმედ-
ლით, მ. 10, 8.

განგდება: განაგდეს გარე სავენაქი-
სა მისგან, მ. 21, 39; აღმოიღე და გა-
ნაგდე შენგან მ. 5, 29; 18, 9; მოიკუე-
თე და გ. იგი შენგან, მ. 5, 30; 18, 8;
მრ. 9, 45.

ნ. კ. წილის განგდება.

განგრობილ-ი: მიზეზით განგრო-
ბილად ილოცვედ, მრ. 12, 40.

განდიდება: განადიდნაიან ფესუები სა-
მოსლისა მათისადა, მ. 23, 5.

განვთობა, განვლთობა: ეშმაკი... თავ-
სა თუსსა განხველთა, მ. 12, 26; რომე-
ლი განხველთის თავსა თუსსა, მ. 12, 25
(2-ჭერ); რომელი თავსა თუსსა განხვე-
თის, ლ. 11, 17; განხვეთას შამაა ძისა-
გან, ლ. 12, 53.

განვრობა: განვივრობიან საცონი
მათნი, მ. 23, 5.

განვრაზვა: იგინი განხივრაზვიდეს
გულსა თუსსა, მ. 16, 7; იგინი გ. თუსა-
გან, მრ. 11, 31.

განვრაზვა-ა იწყეს მწიგნობართა
მათ და ფარისეველთა განვრაზვად ბო-
როტისა, ლ. 11, 53.

განთავისუფლება-ა: მიხეც საქმარო
განთავისუფლებდად მისგან, ლ. 12, 58.

განთეთრება-ა: ვერ შემძლებელ ხარ
ერთისა თმისა განთეთრებად ანუ და-
შაეებად, მ. 5, 36.

განთენება: ვითარცა განთენა, ზრაბ-
ვა-ყვეს, მრ. 15, 1; ვითარცა გ. გამოვი-
და მიერ, ლ. 4, 42.

განთიად-ი: განვიდა თანადა განთიად
სასყიდლით, მ. 20, 1; გ. მოვიდოდა ქა-
ლაქად, მ. 21, 18.

განთქუმა: განხითქუა სიტყუადა ესე
ჰურიათა შოვრის, მ. 28, 15.

განთხვევა: ნაშობნი იგი სასუფევე-
ლისანი განხითხინენ, ბნელსა მას გა-
რესკენლსა, მ. 8, 12.

განკიცხვა: ოდეს განკიცხეს იგი, მ.
27, 31.

განკრობა: ნუ განკრობით, მრ.

16, 6; იხილეს ქაბუკი... და განკრთეს, მრ. 16, 5.

განკურვება: განხუკრდებოდა ერსა მას, მ. 12, 23; ვითარმედ გ. მათ, მ. 13, 54; გ. ყოველთა, მრ. 2, 12; ლ. 2, 47; გ. დედა-მამათა მისთა, ლ. 8, 56; ვითარცა ხესმა ესე მოწაფეთა, განხუკრდა ფრიად, მ. 19, 25; იხილეს იგი და გ. ლ. 2, 48.

განკურვება-ა: განკურვებამან შეიპყრა იგი, ლ. 5, 9.

განკურნება: სნეულთა განხკურნებდით, მ. 10, 8; განკურნა იგი, მ. 12, 22; ლ. 13, 14; განკურნა იგინი, მ. 12, 15; 15, 30; 21, 14; ლ. 4, 40; განკურნოს იგი, მრ. 3, 2; გ. ძმ იგი, ი. 4, 47.

ღრეკილნი განხიკურნებოდეს, მ. 15, 31; გ. ყოველნი, ლ. 6, 19; მათ შინა მომავალნი განხიკურნებოდეთ, ლ. 13, 14; განხიკურნა ასული იგი, მ. 15, 28; გნებაესა, რაათა განხიკურნო, ი. 5, 6.

განკურნება-ა: მიხცა მათ ძალი და ქელმწიფებამ... და სენთა განკურნებაჲ, ლ. 9, 1; ვერ შეხუძლეს განკურნებად, მ. 17, 16; წარავლინა იგინი... გ. უძლურთა, ლ. 9, 2.

განმართლება: რომელნი განხმართლებთ თავთა თუსთა, ლ. 16, 15; სიტყუათა შენთაგან განხმართლდე, მ. 12, 37.

განმაძღარ-ი: ვამ თქუნდა განმაძღარნო აწ, ლ. 6, 25.

განმზადება: რომელმან განმზადენს გზანი შენნი, მ. 11, 10; წარვიდეთ და განგიმზადოთ შენ, რაათა ხკამო ვნებამ ესე, მრ. 14, 12.

განმზადებულ-ი: თქუნცა ხიყვენით განმზადებულ, მ. 24, 44; გ. არს, მრ. 10, 40.

განმრავლება-ა: განმრავლებითა უშულოებისაითა განქმეს სიყუარული მრავალთაჲ, მ. 24, 12.

განმტკიცება: ყრამა იგი აღორძინდებოდა და განმტკიცებოდა სულითა, ლ. 1, 80.

განორძინება: თესლი იგი აღმოცენდის და განორძინდებინ, მრ. 4, 27.

განპარვა: სადა მპარავთა დათხარიან და განიპარიან, მ. 6, 19.

განრაცხილ-ი: თქუენი თავისა თმანი ყოველნი განრაცხილ არიან, მ. 10, 30.

განრთხმა: მან განირთხა კელი, მრ. 3, 5; მან გ. და მოხეგო კელი მისი, ლ. 6, 10; განირათხ კელი შენი, მრ. 3, 5; ლ. 6, 10.

განრინება-ა: უკუეთუ ვისმე ხუნდეს თავი თუსი განრინებად, მ. 16, 25.

განრომა: განხერნეთ სამჭელსა გეჰენიამსა, მ. 23, 33.

განრისხება: იგი განრისხნა, ლ. 15, 28; განრისხნეს და ხრქუეს მას, მ. 21, 16; რომელი განხურისხნეს ძმსა თუსსა ცუდად, მ. 5, 22.

განრღუეულ-ი: ხრქუა განრღუეულსა მას, მრ. 2, 10.

განრყუნა: სადა არცა მლილმან და მკამელმან განრყუნის, მ. 6, 20; არცა მლილმან გ. ლ. 12, 33; სადა მლილმან და მკამელმან განრყუნეს, მ. 6, 19.

განირყუნიან პირნი მათნი, მ. 6, 16.

განრცხა: მესათხველენი იგი... განხრცხილდეს ბადეთა, ლ. 5, 2.

განსატყევებილ-ი: ხეცინ მას განსატყევებილი წიგნი, მ. 5, 31.

განსაცდილ-ი: ნუ შემიყვანებ ჩუენ განსაცდილსა, მ. 6, 13.

განსლვა: განვილოდეს ეშმაკნი მრავალთაგან, ლ. 4, 41; რომელი განვიდა თანად განთიად სასყიდლით, მ. 20, 1; გ. ეამსა მესამესა, მ. 20, 3; გ. გარე ქალაქით ბეთანიად, მ. 21, 17; გ. სულეზი იგი არაწმიდაჲ, მრ. 5, 13; განვიდეს და მოვიდეს ქუეყანასა მას გენესარეთისასა, მ. 14, 34; განვედ ჩემგან, ლ. 5, 8.

განსლვა-ა: განსლვასა მას ეშმაკისასა ხიტყოდა ყრუი იგი, ლ. 11, 14; ხუადვილქს არს მანქანის საბელი ქუ-

რელსა ნემსისასა განსლვად, მ. 19, 24; ლ. 18, 25.

განსრულ-ი: რომლისაგან ეშმაკნი განსრულ ხიყენეს, ლ. 8, 38.

განსუნება: მე განგისუნეო თქუენ, მ. 11, 28.

განსუნება-ა: ხოლოთ განსუნებაჲ სულთა თქუენთა, მ. 11, 29.

განსხმა: მე ბელზებულთა განვასხამ (განსუასხამ ლ.) ეშმაკთა, მ. 12, 27; ლ. 11, 19; სულთა ღმრთისათა განსხვასხამ ეშმაკთა, მ. 12, 28; მე თითთა ღმრთისათა განსუასხამ ეშმაკთა, ლ. 11, 20; ესე არა განსხასხამს ეშმაკთა, მ. 12, 24; ეშმაკი ეშმაკთა გ., მ. 12, 26; ბელზებულთა... გ. ეშმაკთა, ლ. 11, 15; ძენი თქუენნი რამთა განსხასხმენ, მ. 12, 27; ლ. 11, 19; რომელი სახელითა შენითა განსხასხმიდა ეშმაკთა, ლ. 9, 49; სახელითა შენითა ეშმაკთა განვასხემდით, მ. 7, 22; რამთა არა განსხასხნეს იგინი გარეშე სოფელსა, მრ. 5, 10.

განტევება: განსუტევა ერი იგი, მ. 14, 23; თეადმან გ. იგი, ლ. 8, 38; ესწველო და განსუტეო ეგე, ლ. 23, 22; უკუეთუ ესე გ., ი. 19, 12; რომელმან განსუტეოს ცოლი თუსი, მ. 5, 31; ვიდრემდის გ. ერი, მ. 14, 22.

განტევება-ა: ხუნდა განტევებაჲ იესუჲსი, ლ. 23, 20.

განტევებულ-ი: განტევებულ ხარ შენ უძლურებისაგან შენისა, ლ. 13, 12; რომელმან განტევებული ქმრისაგან შეირთოს, მანცა იმრუშა, ლ. 16, 18.

განტეხა: ლერწამი შემუსრვილი არა განტეხოს, მ. 12, 20.

განქარება: რამთა არა განქარდეს შჭული მოსქსი, ი. 7, 23.

განქორწინება: არცა ხიქორწინებოდინ, არცა განსქორწინებდენ, მრ. 12, 25.

განქრევა: განაქროს იგი, მ. 21, 44.

განღება: რომელმან განხადოს საშოა, ლ. 2, 23; რომელი ხირეკნ, განხელის, მ. 7, 8; ხირეკდით და განგედოს

თქუენ, მ. 7, 7; ლ. 11, 9; რომელი ხირეკდეს, განხედოს, ლ. 11, 10.

განყვანება: სულმან განიყვანა იგი უღაბნოდ, მრ. 1, 12.

განყიდა: წარვედ და განყიდე ნაცოფი შენი, მ. 19, 21; ყოველი რაჲ გაქუს შენ, გ., ლ. 18, 22; განყიდეთ მონაგები თქუენი, ლ. 12, 33.

არა ორი სირი ერთის დანგის განხიცილის, მ. 10, 29.

1. განყოფა: მეყსეულად იესუ განყო კელი, მ. 14, 31.

2. განყოფა: განიყვებს სამოსელი მისი, მ. 27, 35; გ. სამოსელი ჩემი, მ. 27, 35.

განყოფა-ა: მოსრულ ვარ განყოფად კაცისა მამისაგან, მ. 10, 35; არა, გეტყუ თქუენ, არამედ გ., ლ. 12, 51.

განყოფილ-ი: ხიყენენ ამიერიტგან ხუთნი სახლსა შინა ერთსა განყოფილ, ლ. 12, 52.

განშოვრება: იესუ... განხეშოვრა მიერ, მ. 12, 14; გ. და წარვიდა, ი. 6, 15; განხეშოვრენით ჩემგან ყოველნი, მ. 7, 23.

განშოვრებულ-ი: ნავი იგი განშოვრებულ ხიყო ქუეყანით, მ. 14, 24; გულნი მათნი შოვრად განშოვრებულ არიან ჩემგან, მ. 15, 8.

განშჯა-ა: დახსნდეთ თქუენცა ათორმეტთა საყდართა განშჯად, მ. 19, 28;

განცლა: განიცადენთ შროშანნი, ვითარ-იგი აღორძინდის, ლ. 12, 27.

განცოცხლება: ყოვლადვე განვაცოცხლე კაცი შაბათსა, ი. 7, 23.

ძმ ჩემი მკუდარ ხიყო და განცოცხლდა, ლ. 15, 24; ძმაჲ ესე შენი მკუდარ ხიყო და გ., ლ. 15, 32.

განცხადებულ-ი: აჰა ესერა განცხადებულად ხიტყუს, ი. 7, 26.

განცხრომა: ნუცა განცხროებით, ლ. 12, 29.

განცხრომა-ა: იწყეს განცხრომად,

ლ. 15, 24; ხესმოლა ქვამ სიხარულისაა და განცხრომისაჲ, ლ. 15, 25.

განძარცუვა: განხძარცუეს მას ქლანნი იგი, მ. 27, 31.

განძევა: კაცისა ვისგანმე განხაძო ეშმაკი, ლ. 11, 14; რომელი ჩემდა მოვიდეს, არა განხუაძო გარე, ი. 6, 37.

განძლიერება: განძლიერდებოდეს ქმანი მათნი, ლ. 23, 23.

განძღება-ა: გული ხეტყოდა განძღებად ბიჭისა მისგან, ლ. 16, 21.

განწმელა: განბოკლებულთა განწმედილით, მ. 10, 8.

გარეშმს სასუმელისაჲ და პინაკისაჲ განწმედილით, ლ. 11, 39.

განბოკრებულნი განწმიდნებთან, მ. 11, 5.

განწმელა-ა: აღხერსულნეს დღენი განწმელისა მათისანი, ლ. 2, 22; შემძლებელ ხარ განწმელად ჩემდა, მ. 8, 2.

განხარება: მათ, ვითარცა ხესმა ესე მისგან, განხარეს, მრ. 14, 11.

განხეთქა: მოგვექცენ და განგხეთქდენ თქუნ, მ. 7, 6.

განხთქდებოდეს ბადენი მათნი, ლ. 5, 6; არა განხთქდა ბადმ იგი, ი. 21, 11.

განხუმა: განხეხუნეს ცანი და გარდამოქდა სული წმიდაჲ, ლ. 3, 22.

განქდა: ეშმაკთა განხქდილით, მ. 10, 8.

განქმელ-ი: რომელსა ქელი განქმელ ხედგა, მრ. 3, 1, 3; ამათ შინა ხისხა სიმრავლმ უძლურთაჲ, ბრძებნი, მკელობებლები, განქმელები, ი. 5, 3.

განქმობა: განქმეს სიყუარული მრავალთაჲ, მ. 24, 12.

განქსნა: რომელი განქსნეთ ქუეყანასა ზედა, მ. 18, 18.

განქსნა-ა: არა ჭერ ხიყო განქსნად საკრველთა მისთა, ლ. 13, 16.

გარდაგორვება: ვინ გარდაგვგორვოს ჩუენ ლოდი იგი, მრ. 16, 3.

გარდაგორვებულ-ი: გარდაგორვებულ ხიყო ლოდი იგი, მრ. 16, 4.

გარდამომავილ-ი: იხილა სული

ღმრთისაჲ გარდამომავალი, მრ. 1, 10; ვიხილე სული ღმრთისაჲ, ვითარცა ტრედი გ. ზეცით, ი. 1, 32; ხიხილო სული გ., ი. 1, 33.

გარდამოსლვა: გარდამოვიდოდა იგი მიერ მითთ, მ. 8, 1; გარდამო-რაჲ-ვიდოდეს იგინი მთისა მისგან, ხამცრო მათ, მ. 17, 9.

გარდამოცვენა: ვარსკულაენი გარდამოცვენ ზეცით, მ. 24, 29.

გარდამოცვენებულ-ი: გული ხეტყოდა განძღებად ბიჭისა მისგან გარდამოცვენებულისა ტაბლისაგან მის მდიდრისა, ლ. 16, 21.

გარდამოქდომა: გარდამოქედ ზეცით, ი. 6, 38; გარდამოქდა წუნაჲ, მ. 7, 25, 27; გ. სული წმიდაჲ, ლ. 3, 22; იწრათა და გ., ლ. 19, 6; გ. ზეცით ძმ კაცისაჲ, ი. 3, 13; პური ღმრთისაჲ არს, რომელი გ. ზეცით, ი. 6, 33; გარდამოქედ მაგიერ ჭუარით, მრ. 15, 30; ზაქე, იწრათუ და გ., ლ. 19, 5; გარდამოქედინ აჲ ჭუარით, მრ. 15, 32.

გარდასლვა: გარდავიდა ნავით პეტრე, მ. 14, 29.

გარდატევება: სიტყუთა შენითა გარდაბუტეთთ ბადმ, ლ. 5, 5.

გარდაქდომა: არასალა მცნებასა შენსა გარდაბუტედ, ლ. 15, 29.

1. გარე: განვიდა გარე ქალაქით ბეთანიად, მ. 21, 17; განაგდეს გ. საეენაქისა მისგან, მ. 21, 39; გ. მოგადგენ შენ, ლ. 19, 43; გამოვიდა გ. და ხიტყოდეს, ლ. 22, 62; რომელი ჩემდა მოვიდეს, არა განხუაძო გ., ი. 6, 37; გამოიყვანა იესუ გ., ი. 19, 13.

2. გარე: ხიყო მუნ კოლტი ღორთაჲ დიდძალი მთასა გარე მძოვარი, მრ. 5, 11; პოვეს კიცე იგი დაბმული კართა თანა გ. შესავალსა, მრ. 11, 4; ველსა გ... თიეა... ღმერთმან ესრტთ შეამკო, ლ. 12, 28; ხიყო ძმ იგი მისი უხუცესი ველსა გ., ლ. 15, 25.

ნ. კ. გარე-მიქცევა, გარე-მოდგომილი.

გარე-მიქცევა: ნუ გარე-მიხიქცევ პირსა შენსა, მ. 5, 42.

გარემო: ვიდრემდე მოხუთოვნო მას გარემო, ლ. 13, 8.

გარე-მოდგომილ-ი: რაემს ხიხილოთ გარე-მოდგომილი იერუსალმში ერისა-გან, ლ. 21, 20.

გარესკნელ-ი: ნაშობნი იგი სასუფე-ველისანი განხიობინენ ბნელსა მას გარესკნელსა, მ. 8, 12.

გარეშე: რამთა არა განსახნენ იგინი გარეშე სოფელსა, მრ. 5, 10; რამეთუ ვერ ხეგების წინაწარმეტყუელი გ. იერუსალმისა. წარწყმედად, ლ. 13, 33.

გარეშე-მ: გარეშე სასუმელისად და პინაკისად განხწმიდით, ლ. 11, 39; რომელმან იგი გ. შექმნა, ლ. 11, 40.

1. გარნა: არაეინ იცის ძმ, გარნა მამან, მ. 11, 27; იცის გ. ძემან, მ. 11, 27; არა განსახსამს ეშმაკთა, გ. ბელზე-ბულთა, მ. 12, 24; არა არს წინაწარ-მეტყუელი შეურაცხ, გ. სოფელსა თუსსა, მ. 13, 57; არაეინ იხილეს, გ. იესუ ხოლო, მ. 17, 8; არარამ პოვა მას შინა, გ. ფურცელი ხოლო, მ. 21, 19; არაეინ არს სახიერ, გ. მხოლოდ ღმერთი, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19; არაეინ აქდა ზეტად, გ. რომელი-იგი გარდამოქდა, ი. 3, 13.

2. გარნა: გარნა ესე რომელი ჭერ-არს, მიხეცით მოწყალეობად, ლ. 11, 41; გ. ხეძიებდით სასუფეველსა ღმერთისა, ლ. 12, 31.

1. გება: ელია მოვიდეს და კუალად ხაგოს ყოველი, მ. 17, 11.

2. გება: ვერ ხეგების წინაწარმეტ-ყუელი გარეშე იერუსალმისა წარწყმე-დად, ლ. 13, 33.

გემო-ა: გემოთაგან ამის სოფლისა-თა ელენედ, ლ. 8, 14.

გემოა-ხილვა: სიკუდილისა გემოა არა იხილოს უკუნისამდე, ი. 8, 52; არა იხილონ გემოა სიკუდილისა, მ. 16, 28.

გემენია-ა: გუამი შენი შთავარდები

გემენიასა, მ. 5, 29; გუამი შენი შთა-ვარდების გ., მ. 5, 30; ხუმჯობეს არს შენდა... შესლვად გ. ცეცხლისასა, მ. 18, 9; ხუმჯობეს არს... შესლვად გ. მრ. 9, 43; ხუმჯობეს არს... შთავარდებად გ., მრ. 9, 47; რომელსა ეკლ-ხეწიფების სულთაა კორციითურთ წარწყმედად გ. შიდა, მ. 10, 28; განხერნეთ საშველსა გემენიათასა, მ. 23, 33.

გზა-ა: ვრცელ არს გზა, მ. 7, 13; იწრო არს ბქმ და წულილ გ., მ. 7, 14; გზასა წარმართისა ნუ მიხუალთ, მ. 10, 5; ნუ მოხილებთ ოქროსა, ნუცა ვეცხლსა, ნუცა... გ., მ. 10, 10; გამო-ვიდა იგი გ., მრ. 10, 17; წარხემართოს ფერქთა ჩუენთა გ. მას მშუკობისასა, ლ. 1, 79; მოვიდეს ღლისა ერთისა გ., ლ. 2, 44; რომელიმე დავარდა გ. ზე-და, მ. 13, 4; იხილა ლელუ ერთი გ. ზე-და, მ. 21, 19; მრავალნი სამოსელსა და ხუფენდეს გ. ზედა, მრ. 11, 8; ნურამ გაქუნ გ. ზედა, ლ. 9, 3; ოდეს მიხუ-ალ... მთავრისა წინაშე გ. ზედა, მიხეც საქმარი, ლ. 12, 58; რომელმან განხ-მზადნეს გზანი შენნი, მ. 11, 10.

გზის: მრავალ გზის შთავარდის იგი ცეცხლსა და მრავალ გ. წყალსა, მ. 17, 15; რაოდენ გ. შემცოდოს მე ძმამან ჩემმან, მ. 18, 21; ესე სამ გ. გამოხუცხა-და იესუ მოწყაფეთა თუსთა, ი. 21, 14; სამ გ. უვარ-მყო მე, მრ. 14, 30; პირ-ველ ქათმისა კმობადმდე სამ გ. უვარ-მყო, მრ. 14, 72; უვარ-მყო მე სამ გ., ლ. 22, 61; ი. 13, 38; არამედ ვიდრე სა-მეოც და ათ შუდ გ., მ. 18, 22; დათუ შუდ გ. დღესა შინა შეგცოდოს შენ და შუდ გ. მოაქციოს, ლ. 17, 4; მიხუტეო მას შუდ გზისა, მ. 18, 21; არა გიტყუ შენ ვიდრე შუდ გ., მ. 18, 22.

გინა: რომელსა ხუყუარდეს მამა თუსი გინა თუ დედა თუსი, მ. 10, 37; რომელსა ხუყუარდეს ძმ თუსი გ. ასუ-ლი, მ. 10, 37; ყოველი ქალაქი გ. სახ-ლი, მ. 12, 25; მათ თქუეს... იერემია გ. ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი, მ. 16,

14; ხუმრობებს არს შენდა შესლავად ცხოვრებასა მკელობელისაჲ გ. უქელო-
საჲ, მ. 18, 8; საღაცა ხიყენენ ორნი
გ. სამნი, მ. 18, 20.

გ. ქუეშე ცხედარსა შედგიან, ლ.
8, 16; დახუტეოს სახლი გ. ძმანი, გ. და-
ნი, გ. მამა-დედანი, გ. ცოლი, გ. შვილ-
ნი, გ. ქუეყანაჲ, მ. 19, 29; ლ. 18, 29;
გ. თუ თევზსა ხთხოვდეს, ლ. 11, 11;
კაცად-კაცადმან თქუენმან არა აღვსნი-
სა ქარი გ. ვირი, ლ. 13, 15; ოდეს ხყოფ-
დეთ სადილსა გ. სერსა, ლ. 14, 12; მონაჲ
ხესუსს მკნეველი გ. მწყემსი, ლ. 17, 7;
ოც და ხუთ უტევეან გ. ოც და ათ., ი.
6, 19.

გლახაკ-ი: მოვიდა ქურივი ერთი
გლახაკი, მრ. 12, 42; გ. ხიყო სახელით
ლაზარე, ლ. 16, 20; იხილა ვინმე ქური-
ვი გ. ლ. 21, 2; ქურივმან ამან გლახაკ-
მან ხუფროს შემოწირა ფასის სა-
ცავსა, მრ. 12, 43; ქურივმან ამან გ. ხუ-
მეტსს ყოველთასა შეწირა; ლ. 21, 3;
ხიყო სიკუდილი გლახაკიჲჲ მის, ლ.
16, 22; ნეტარ ხართ გლახაკნი, ლ. 6,
20; მიხეტუ გლახაკთა, მ. 19, 21; ლ. 18,
22; ხხადე გ. უმეცართა, ლ. 14, 13.

გლოვა: ვაჲ თქუენდა, რომელნი
ხიციანთ აწ, რამეთუ ხიგლოვდეთ, ლ.
6, 25.

გმობა: თანა-წარამავალი იგი ზგმობ-
დეს მას, მრ. 15, 29.

გმობა-ა: ყოველი ცოდვად და გმო-
ბაჲ მიხეტუოს კაცთა, მ. 12, 31.

გოდოლ-ი: ათრეამეტთა ზედა სი-
ლოვამს გოდოლი დახეტა, ლ. 13, 4.

გოდორ-ი: რაოდენ გოდორი აღხი-
დეთ, მ. 16, 9.

გონ: თქუენ ვინ გგონიე მე, მ. 16,
15; ლ. 9, 20; ვითარ გგონიეს თქუენ,
მ. 18, 12; გ. თქუენ ქრისტესსს, მ.
22, 42; ვინ ამათ სამთაგანი
გ. შენ, ლ. 10, 36; ეგრე გ. ვითარმედ
გალილეველნი... ხიყენეს ცოდვილ, ლ.
13, 2.

გონება: ნუ ზგონებთ, მ. 10, 34;

ხ., ვითარმედ, ლ. 13, 4; ეგრე ზგონებთა,
ლ. 12, 51; ზგონებედ, ვითარმედ მრავ-
ლის მეტყუელებითა მით მათითა, მ. 6,
7; რომელნი-იგი ხ. მთავრად წარმარ-
თთა, მრ. 10, 42; ზგონებდეს იგინი, ლ.
19, 11; რომელსა ეამსა არა ზგონებ-
დეთ, მ. 24, 44.

გრძნობა: ნუ ზაგრძნობნ მარცხენს
შენი, მ. 6, 3.

გუამი: ყოველი გუამი შენი შთა-
ვარდებინ კუენიასა, მ. 5, 29; 5, 30; გა-
მოითხოვა გ. იესუსი, მ. 27, 58; ხუბ-
რძანა მიცემად გ. მისი, მ. 27, 58; მო-
ილო გ. იგი მისი იოსებ, მ. 27, 59.

გულა-ა: ნუცა გულაჲ (მოხილოთ), მ.
10, 10.

გულ-ი: თუ თევზსა ხთხოვდეს,
გულში ნუ მიხცესა, მ. 7, 10; მოსე აღა-
მალლა გ. უდაბნოსა, ი. 3, 14; ხიყვენით
თქუენ მეცნიერ, ვითარცა გულენი, მ.
10, 16; გულენო და ნაშობნო იქედნე-
თანო, მ. 23, 33.

გუმე: შოვრის ურაკპარაკთა მათ-
თა გგუმედენ თქუენ, მ. 10, 17; მათ შე-
იპურეს იგი და გუმუმეს, მრ. 12, 3; მათ
იგიცა გ. ლ. 20, 11.

რომელმან არა იცის... ზგუმუმოს
მცირედ, ლ. 12, 48.

გულ-ი: ხიყოს გული თქუენი, ლ.
12, 34; ნუ შეძრწუნდებინ გ. თქუენი,
ი. 14, 1; იმრუშა მის თანა გულხა ში-
და თუსსა, მ. 5, 28; განხიზრახვიდეს გ.
თუსსა, მ. 16, 7; თქუეს გ. მათსა,
მ. 21, 38; თქუას ბოროტმან მან მონა-
მან გ. თუსსა, მ. 24, 48; დახედვა გ.
თუსსა, ლ. 2, 19; იცოდნა იესუ ზრახვა-
ნი გულისა მათისანი, მ. 12, 25; ნამეტა-
ვისაგან გ. პირი ხიტყუს, მ. 12, 34; მი-
მოიხილა... მწუხარედ სიბრმისა მის-
თსს გ. მათისა, მრ. 3, 5; მშუდ ვარ და
მდაბალ გულითა, მ. 11, 29; გ. კეთილი-
თა... ისმინან სიტყუად, ლ. 8, 15.

მუნცა გული თქუენნი ხიყენედ, მ.
6, 21; გ. მათნი შოვრად განშოვრებულ
არიან ჩემგან, მ. 15, 8; ღმერთმან იც.

ნის გ. თქუენნი, ლ. 16, 15; რამსა ხზრა-
ხავთ გულთა თქუენთა, მ. 16, 8; დაის-
ხენთ ესე გ. თქუენთა, ლ. 21, 14.

გულარძნილ-ი: ურწმუნოა და გუ-
ლარძნილი... მომგუარეთ მე, მ. 17, 17.

გულის თქუმა: გული მითქუმიდა
პასქასა ამას ჭამად, ლ. 22, 15.

გულის თქუმა-ა: რომელი ხხედვი-
დეს დედაკაცსა გულის თქუმად მისა,
მ. 5, 28.

გულის სიტყუა: გული ხეტუოდა გან-
ძლებად ბიჭისა მისგან, ლ. 16, 21.

გულის სიტყუა-ა: გულის სიტყუთ
გული მითქუმიდა პასქასა ამას ჭამად,
ლ. 22, 15.

გულისხმის-ყოფა: არა გულისხმა-
ხყავ უამი მოხედვისა შენისაჲ, ლ. 19,
44; იესუ გულისხმა-ყო, მ. 12, 14; ი. 6,
15; 16, 19; გ. იესუ და ხრქუა მათ, მ.
16, 8; მაშინ გულისხმა-ყევს, მ. 16, 12;
17, 13; მათ ვერ გ. სიტყუაჲ იგი, ლ. 2,
50; ისმინეთ და გულისხმა-ყავთ, მ. 15,
10; მაშინ გ., რამეთუ მოახლებულ არს
მოოკრებჲა მისი, ლ. 21, 20.

გულისხმის-ყოფა-ა: ხესმოდა მისი
გულისხმის-ყოფაჲ იგი, ლ. 2, 47.

გულსავსე-ა: მრავალთა კელი შე-
ყვეს აღწერად... გულსავსედ სარწმუ-
ნოებისათჳს, ლ. 1, 1.

დ

1. და: ხაკურთხევდით მწყვეართა
თქუენთა და ხლოცევდით, მ. 5, 44; მზმ
მისი აღმოავლინის ბოროტთა ზედა და
კეთილთა ზედა, მ. 5, 45; შენი არს სუ-
ფევამ ძალი და დიდებჲა, მ. 6, 13; ერთ-
სა ზერჩინ და ერთი შეურაცხ-ყვის, მ.
6, 24; ხეძიებდით და ზაოთ, მ. 7, 7;
გარდამოცდა წჳმად და წარმოხტენს
მდინარენი და ქროდეს ქარნი და ხეც-
ენს სახლსა მას და ვერ დახეცა, მ. 7, 25;
მევედ და უჩუენე თავი შენი, მ. 8, 4;
ხიყვენით თქუენ მეცნიერ, ვითარცა გუ-
ელნი და უმანკო, ვითარცა ტრედნი, მ.
10, 16; მიხუგო იესუ და ხრქუა მათ, მ.
11, 4; მრ. 2, 17; ლ. 2, 49; ი. 1, 38; მშუდ
ვარ და მდაბალ გულითა, მ. 11, 29; მოვი-
დეს მფრინველნი ცისანი და შეჭამეს იგი,
მ. 13, 4; მიაველინა და მოხკუეთთა თა-
ვი, მ. 14, 10; და აღვიდა მთასა და დაჯ-
და მუნ, მ. 15, 29; წარიყვანა იესუ პეტ-
რე და იაკობ და იოჰანე, მ. 17, 1; მი-
ვედ და ხამხილე მას, მ. 18, 15; წარვედ
და განყიდე ნაყოფი შენი და მიხეც.
გლახათა, მ. 19, 21; შეიპყრეს და მოკ-
ლეს იგი, მ. 21, 39; მოკუდა და არა
დაშთა თესლი, მ. 22, 25; დასხდენ მწიგ-
ნობარნი და ფარისეველნი, მ. 23, 2;

ხიყვენ სიყმილნი და სრვანი და ძრვანი
აღგიდ-აღგიდ, მ. 24, 7; მოხავგორვა ლო-
დი დიდი კარსა მას საფლავისასა და
წარვიდა, მ. 27, 60; მოწაფენი მისნი
ლამე მოვიდეს და წარიპარეს იგი, მ.
28, 13.

შეინანეთ და გრწმენინ სახარები-
საჲ, მრ. 1, 15; და მოვიდეს მისა და
ხრქუეს მას, მრ. 2, 18; აღდეგ და წარ-
მოდეგ, მრ. 3, 3; ხუთხრეს ქალაქსა და
დაბნებსა, მრ. 5, 14; ფერკი შენი... მო-
იკუეთე... და განავდე შენგან, მრ. 9,
45; და მოხუტდეს მას იაკობ და იოჰა-
ნე, მრ. 10, 35; მე ვარ ლმერთი აბრაჰა-
მისი და ლმერთი ისააკისი და ლმერთი
იაკობისი, მრ. 12, 26; მოხუწოდა მოწა-
ფეთა თუსთა და ხრქუა მათ, მრ. 12, 43;
რაბამი ქვეები არს და რაბამი შშნებუ-
ლებჲა, მრ. 13, 1; ხკითხვიდეს მას თუსა-
გან პეტრე და იაკობ და იოჰანე და ან-
დრეა, მრ. 13, 3; პეტრე მიხუგო და
ხრქუა მას, მრ. 14, 29; წარიყვანა პეტ-
რე და იაკობ და იოჰანე მის თანა, მრ.
14, 33; შეკრეს იესუ და წარიყვანეს,
მრ. 15, 1; გამოვიდეს და ხიელტოდეს,
მრ. 16, 8.

მე და მამაჲ შენი ვრორინებთ და

გეძიებთ შენ, ლ. 2, 48; დახდვა კელი და განკურნა იგინი, ლ. 4, 40; მიხუგო სიმონ და ხრქუა: მოძღუარ, ღამე ყოველ დაეშუერიით და არარამ მოვიღეთ, ლ. 5, 5; ქანკურევაბამან შეიპურა იგი და ყოველნი მისთანანი, ლ. 5, 9; ძალნი გამოვიდოდეს მისგან და განხიკურნებოდეს ყოველნი, ლ. 6, 19; შეიკრძალიან და ნაყოფი გამოილიან, ლ. 8, 15; დახასხა ზეთი და ღვინო, ლ. 10, 34; ათეულსა აღხილებთ პიტნაყისასა და ტევანისასა და ყოვლისა მხლისასა, ლ. 11, 42; წარბის და ხასუს მას წყალი, ლ. 13, 15; აღორძნდა და ხიქმნა იგი ხე, ლ. 13, 19; შეხატუთ ბეჭედი კელსა მისსა და ქამლი ფერქთა მისთა, ლ. 15, 22; შენ მარადის ჩემ თანა ხარ და ყოველი ჩემი შენი არს, ლ. 15, 31; მოხუწოდა და ხრქუა მას, ლ. 16, 2; ხიმოსებოდა ძოწეულითა და ბისონითა, ლ. 16, 19; აღხიფხუერ და დახენერგე ზღუასა შინა, ლ. 17, 6; პატევ-ხეც მამასა შენსა და დედასა შენსა, ლ. 18, 20; იწრაფა და გარდამოქდა, ლ. 19, 6; გღვენიდენ და მიგენენ თქუენ, ლ. 21, 12; მე მოგცე თქუენ პირი და სიბრძნე, ლ. 21, 15; მიხხედა და იხილა იგი, ლ. 22, 56; განწლიერდებოდეს ქმანი მათნი და მღღელთ მოძღუართანი, ლ. 23, 23; პეტრე აღდგა და მირბიოდა, ლ. 24, 12.

მოხეცეა იესუ და იხილნა იგინი მიკრამ-ხდევდეს მას და ხრქუა მათ: მოვედით და იხილეთ და მივიდეს და იხილეს, ი. 1, 38, 39; მოვიდეს და განკურნოს ძმ იგი, ი. 4, 47; მიხუგო უძღურმან მან და ხრქუა, ი. 5, 7; განხეშოგრა და წარვიდა იგი, ე. 6, 15; მოწაფეთა მისთაგანნი უკუნხიქცეს და არღარა ვიდოდეს, ი. 6, 66; აბრაამ მოკუდა და წინაწარმეტყუელნი მოწყედეს, ი. 8, 52; მე გამოგირჩიენ თქუენ და დაგადგინენ თქუენ, ი. 15, 16; შენი ყოველი ჩემი არს და ჩემი შენი არს და დიდებულ ვარ, ი. 17, 10; მოვიდა

იესუ და მოილო პური იგი და მიხცა მათ, და თევზი იგი ეგრევე, ი. 21, 13...

2. და: თავადმან ხრქუა მათ: რამ გნებავს ჩემგან და გიყო თქუენ, მრ. 10, 36; სადა გნებავს წარვიდეთ და განგინზადოთ შენ, მრ. 14, 12.

და-ა: იგი არს ძმამ და დაა, მ. 12, 50; ხიყო დ. მისი, ლ. 10, 39; დამან ჩემმან მარტოა დამიტევა მსახურებად, ლ. 10, 40; დანი მისნი არა ყოველნი ჩუენ შოგროს არიან, მ. 13, 56; რომელმან დახუტეოს სახლი გინა ძმანი, გინა დ., მ. 19, 29.

დაბა-ა: რომელსა ქალაქსა შეხვდეთ ანუ დაბასა, მ. 10, 11; მოვიდეს დ., მრ. 14; 32; შევიდეს დ. სამარიტელთასა, ლ. 9, 52; თავადი შევიდა დ., ლ. 10, 38; ორნი მათგანნი მივიდოდეს მასვე დღესა შინა დ., ლ. 24, 13.

ხუთხრეს ქალაქსა და დაბნებსა, მრ. 5, 14.

დაბანა: დაიბანე პირი შენი, მ. 6, 17.

დაბმულ-ი: პოვეს კიცუ იგი დაბმული, მრ. 11, 4.

დაბნელება: შემდგომად ქირისა მის მზმ დაბნელდეს, მ. 24, 29.

დაბრკოლება, დაპრკოლება: რომელმან დააპრკოლოს ერთი მცირეთა ამათგანი ჩემდა მომართ, მ. 18, 6.

ყოველი... დაბრკოლებოდეს მისთვის, მ. 13, 57; მაშინ დაბრკოლებოდნან მრავალნი, მ. 24, 10; ფარისეველთა რა ხესმა სიტყუა იგი, დაბრკოლდეს, მ. 15, 12; ნეტარ არს, რომელი არა დაპრკოლდეს, მ. 11, 6; ყოველნი დაბრკოლდენ მრ. 14, 29.

დაბრკოლება-ი: ვიდრე არა დაბრკოლებასა ერთსა ამას მცირეთაგანსა, ლ. 17, 2.

დაგებულ-ი: მან გიჩუენოს თქუენ ქორი დაგებული დიდი, ლ. 22, 11.

დადგინება: მე გამოგირჩიენ თქუენ და დაგადგინენ თქუენ, ი. 15, 16; და-

ადგინა შოგრის, მ. 18, 2; რომელი დ. უფალმან თქმან, მ. 24, 45; მრავალსა ზედა დაგადგინო შენ. მ. 25, 21, 23; ყოველთა ზედა მონაგებსა თუსსა დაადგინოს იგი, მ. 24, 47.

დადგინება-ა: რომელი განვიდა... განთიად... დადგინებად მუშაეთა ვენაქსა თუსსა, მ. 20, 1.

დადგმა: სანთელი... სასანთლესა ზედა დადგინ, ლ. 8, 16.

მუქლნი დაიდგნა მის წინაშე, მრ. 10, 17.

დადგომა: დადგა იესუ წინაშე ფასის საცავსა მას, მრ. 12, 41; დ. ადგილსა ველსა, ლ. 6, 17.

დადგრომა: დახადგრა უტყუად, ლ. 1, 22; რომელსა სახლსა შეხედეთ მუნ დახადგერიო, ლ. 9, 4.

დადგრომა-ა: ცოდვილისა კაცისა თანა შევიდო დადგრომად, ლ. 19, 7.

დადგრომილ-ი: ვიხილე სული ღმრთისა... დადგრომილი მას ზედა, ი. 1, 32; ხიხილო სული გარდამომავალი და დ. მას ზედა, ი. 1, 33.

დადგმა: ერი დახდებდა რველსა ფასის საცავსა მას, მრ. 12, 41; რომელნი იგი დახდებდეს შესაწირავსა, ლ. 21, 1; დადგო იგი ახალსა მას საფლავსა მისსა, მ. 27, 60; რომელმან დ. ორი მწულილი, ლ. 21, 2; სადა დადგეს იგი, მ. 28, 6; მრავალთა მდიდართა დ. ფრიად, მრ. 12, 41; აჰა ადგილი, სადა დ. იგი, მრ. 16, 6; დადგვა სული ჩემი მის ზედა, მ. 12, 18.

დახდვა კელი მისი მათ ზედა, მ. 19, 15; დ. კელი და განკურნა იგინი, ლ. 4, 40; მათ შეიპყრეს და დახდვეს მას წყლულებაჲ, ლ. 20, 12; დახდვიან მკართა ზედა კაცთასა, მ. 23, 4; რაათა კელი დახდვას მათ, მ. 19, 13.

ნუ დახიდებთ საფასეთა თქუენთა, მ. 6, 19; დახიდებდით თქუენ საფასეთა ცათა შინა, მ. 6, 20.

ნუცა დახუდებთ მარგალიტსა თქუენსა წინაშე ღორთა, მ. 7, 6; უკუეთუ

ვისმე რას ცილი დახუდე, ლ. 19, 8; სკორჟ დახუდე, ლ. 13, 8.

ყოველი სიტყუანი... დახედვა გულსა თუსსა, ლ. 2, 19; ყოველი ხმ... მონიკუეთოს და ცეცხლთა დახედვას, მ. 7, 19.

დავარდნა: რომელიმე დავარდა გზასა ზედა, მ. 13, 4; სხუად დ. კლოვანსა ზედა მ. 13, 5; და რომელიმე დ., მ. 13, 8; დ. პირსა ზედა თუსსა, ლ. 5, 12; რომელი-იგი ეკალთა შინა დ., ლ. 8, 14; დ. ფერკთა თანა იესუასთა, ლ. 8, 41; დავარდეს პირსა ზედა მათსა, მ. 17, 6; ერთიცა მათგანი არა დავარდის, მ. 10, 29.

დავარდომა-ა: ვიდრე-და შჭულსი-განი ერთი მოხატული დავარდომად, ლ. 16, 17.

დავარდომილ-ი: ლაზარე დავარდომილ ხიყო წინაშე ბჭეთა მისთა, ლ. 16, 20.

დათესვა: დათესა მტილსა თუსსა, ლ. 13, 19; მოხიმიკი სადა არა დათესი, მ. 25, 24; კაცმან დათესის თესლი ქუეყანასა, მრ. 4, 26.

რომელ დათესის ქუეყანასა, მრ. 4, 31.

დათმენა: რომელმან დათმინოს, იგი სრულიად ცხოვდეს, მ. 10, 22; 24, 13.

დათრგუნვა: ვიდრემდე დათრგუნვიდესცა ურთიერთას, ლ. 12, 1.

დათქმა: ალავსნეს ორნივე იგი ნავნი, ვიდრემდე დახითქმოდეს იგინი, ლ. 5, 7; დახითქას იგი უფსკრულსა ზღუსასა, მ. 18, 6.

დათქმა-ა: შეხეშინა და იწყო დათქმად, მ. 14, 30.

დათხეულ-ი: რაათა იძიოს სისხლი... დათხეული დასაბამითგან სოფლისაჲთ, ლ. 11, 50.

დათხრა: სადა მპარავთა დათხარან და განიპარინ, მ. 6, 19; სადა მპარავთა ვერ დ., მ. 6, 20.

დათხრა-ა: არა ხუტევა დათხრად სახლი თვისი, მ. 24, 43.

დაკლვა: ოდეს პასექსა მას დახკლვადეს, მრ. 14, 12; დაკლა მამამან შენმან ზუარაკი იგი, ლ. 15, 27; მოიბთ ზუარაკი იგი მსუქანი და დაკალთ, ლ. 15, 23.

დახუჯალ მას ზუარაკი იგი კამებული, ლ. 15, 30.

დაკრძალვა-ა: აწ ბრძანე დაკრძალვად საფლავი იგი, მ. 27, 64.

დაკრევა: იესუს დახუკრდა და ხრქუა, მ. 8, 10; დ. საქმშ ესე, ლ. 24, 12.

დამალვა: დახმალენით კლიტენი მეცნიერებისანი, ლ. 11, 52.

დამალული-ი: არარაი არს... დამალული, ლ. 12, 2.

დამარილება: უკუეთუ... იგი წმილ ხიოს, რამთა დაიმარილოს, მ. 9, 50; ყოველი ცეცხლითა დახიმარილოს, მრ. 9, 49.

დამარხვა: ეგე ყოველი დავიმარხე სიყრმით ჩემითგან, ლ. 18, 21; დაიმარხენ მენებანი, მ. 19, 17; რაოდენსა გეტყოდინ თქუენ, დაიმარხენთ, მ. 23, 3; სიტყუა ჩემი დაიმარხოს, ი. 8, 51, 52; ეგე ყოველი დამიმარხავს სიყრმით ჩემითგან, მ. 19, 20; სიტყუა შენი დახმარხავს, ი. 17, 6; მარიაჲს დახმარხნეს სიტყუანი ესე, ლ. 2, 19.

დამარხვა-ა: ხასწავებლით მათ დამარხვად ყოველი, მ. 28, 20.

დამდაბლება: რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, მ. 18, 4; ლ. 14, 11; რომელმან აღიმაღლოს თავი თვისი, დამდაბლდეს, ლ. 14, 11.

დამკედრება: მფრინველთა ცისათა დაიმკედრეს რტოთა მისთა, ლ. 13, 19; რამთა ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ დავიმკედრო, მრ. 10, 17; ლ. 18, 18; ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ დამკედროს, მ. 19, 29.

დამოკიდება: დამოკიდოს ფქვილი ვირით საფქველი, მ. 18, 6.

დამორჩილებულ-ი: ერი დამორჩილებულ ხიყო სემენად მისგან, ლ. 19, 48.

დამტყიცება: სხუამ ვინმე დახამტყიცებდა, ლ. 22, 59; თავადმან დაამტყიცა პირი თვისი აღსლუად იერუსალმად, ლ. 9, 51; პირთაგან ჩჩულთა მწოვართაისა დახამტყიცო კებაჲ, მ. 21, 16.

ყოველი ქალაქი გინა სახლი, რომელი განხელთის თავსა თვისსა, ვერ დახმტყიცოს, მ. 12, 25; დ. ყოველი სიტყუა, მ. 18, 16.

დამუარებულ-ი: დამუარებულ ხიყო იგი კლდესა ზედა, მ. 7, 25.

დამწყხვა: დამწყხენ ცხოვარნი ჩემნი, ი. 21, 16.

დანგ-ი: ორი სირი ერთის დანგის განხიყიდის, მ. 10, 29.

დანერგვა: ნერგი არა დახნერგა მამან ჩემმან ზეცათამან, მ. 15, 13.

აღხიფხუერ და დახნერგე ზღუასა შინა, ლ. 17, 6.

დაპურობა: დავიპუროთ სამკედრებელი მისი, მ. 21, 38; ქუეყანამცა დახუპურის უქმად, ლ. 13, 7.

დაპურობა-ა: მაშინ ხიწყო სირცხულით უკუანაჲსკენელსა ადგილსა დავიპურობად, ლ. 14, 9.

დარღუევა: რომელი დახარღუევდ ტაძარსა მას, მრ. 15, 29; დავარღუო ტაძარი ესე ხელით ქმნული, მრ. 14, 58; დავარღუნ შენ, ლ. 19, 44.

რომელი არა დახირღუეს, ლ. 21, 6.

დახ-ი: დახისა მისგანნი შევიდეს ქალაქად, მ. 28, 11.

დახაბა-ი: ესე ყოველი დახაბამი საღმობათამ არს, მ. 24, 8; რომელნი დახაბამითგან თუთ-მხილველ... ყოფილ ხიყენეს, ლ. 1, 2; სისხლი... დათხეული დ. სოფლისათ, ლ. 11, 50.

დასავალი-ი: ხიხილით ღრუბელი აღმომავალი დასავალით, ლ. 12, 54.

დასრულება: დახასრულნა იესუ იგავნი ესე, მ. 13, 53; ვერ დახასრუ-

ლოთ ქალაქები ისრაჰლისაჲ, მ. 10, 23.

სადა იგი მატლი მათი არა დახეს-რულეზის, მრ. 9, 48.

დასრულდება-ა: იწყო დასრულებად, მრ. 14, 33.

დასხდომა: დასხედით აქა, მრ. 14, 32; დავსხდეთ ერთი მარჯუენით და ერთი მარცხენით შენსა, მრ. 10, 37; დასხხდეთ თქუენცა ათორმეტთა საყდართა გაწჳად, მ. 19, 28; დასხდენ მწიგნობარნი და ფარისეველნი, მ. 23, 2.

დასხმა: დასხა იგი ფერკთა თანა მისთა, მ. 15, 30; დასხნა ორნი მწულილნი, მრ. 12, 42; ვიდრემდე დავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე ფერკთა შენთა, ლ. 20, 43.

კაცმან ვინმე დახასხა ვენაკი, ლ. 20, 9.

დახასხმიდა მათ ზედა კელთა, მრ. 10, 16; შეხუხუა წყლული იგი და დახასხა ზეთი და ღუნოჲ, ლ. 10, 34; დახასხნა კელნი მას ზედა, ლ. 13, 13; დახასხეს მას სამოსელი, მრ. 11, 7; დავასხნენ თქუენ ზედა კელნი მათნი, ლ. 21, 12.

დაისხნეთ ე'ე გულთა თქუენთა, ლ. 21, 14.

ერი დახესხმოდა მას, ლ. 5, 1; ივინი ზედა დახესხმოდეს კმითა დიდითა, ლ. 23, 23.

დასჯა: დასაჯონ იგი სიკუდიდ, მრ. 10, 33; სიტყუათა შენთაგან დახისაჯო, მ. 12, 37.

დატევა, დატევნა: რომელი შემძლე-ბელ არს დატევნად, დახიტევდინ, მ. 19, 12; არა ყოველთა დახიტონ სიტყუაჲ ეგჲ, მ. 19, 11.

დატევნა-ა: რომელი შემძლებელ არს დატევნად, დახიტევდინ, მ. 19, 12.

დატევაბა: ჩუენ ყოველი დახუტე-ვით, მ. 19, 27; ჩუენ დ. ყოველივე თუსი, ლ. 18, 28; დამან ჩემმან მარტომ დამი-ტევა მსახურებად, ლ. 10, 40; არაივინ არს, რომელმან დახუტევა სახლი, ლ.

18, 29; დახუტევნა ივინი, მ. 21, 17; დახუტევეს იგი, მ. 22, 22; დ. მათ, მრ. 11, 6; დ. ყოველი, ლ. 5, 11; რომელმან დახუტეოს ცოლი თუსი, მ. 5, 32; ლ. 16, 18; არა-მე დ. ოთხმეოც და აცხრა-მეტი იგი, მ. 18, 12; რომელმან დ. სახ-ლი, მ. 19, 29; დახუტევენთ თქუენ სახ-ლნი თქუენნი, ლ. 13, 35; დახუტევა ცოლი თუსი ძმასა თუსსა, მ. 22, 25.

დატევაბა-ა: ესე ჭერ-ხიყო ყოფად და იგი არა დატევაბად, ლ. 11, 42.

დატევაბულთ: რომელმან დატევა-ბული ცოლ-იყოს, იმრუშებდეს, მ. 5, 32.

დაფარვა: არაივინ სანთელი აღანთის და დაფაროს კურკრითა, ლ. 8, 16; აწ დახეფარა თულათაგან შენთა ლ. 19, 42.

დაფარულ-ი: არა არს დაფარულ, რომელი არა გამოცხადნეს, მ. 10, 26; არა არს დაფარული, რომელი არა გამოცხადნეს, ლ. 8, 17; 12, 2; რომელ არს დაფარულსა შინა, მ. 6, 18; თავყუანის-ხეც მამასა შენსა დაფარულად, მ. 6, 6; მამა შენი რომელი ხხედავს დაფარულ-თა, მოგავოს შენ ცხადად, მ. 6, 4, 6, 18.

დაფენა: მრავალნი სამოსელსა დახუფენდეს, მრ. 11, 8.

დაფლვა: მოკულა მდიდარიცა იგი და დახეფლა, ლ. 16, 22.

დაყრა: დახიყარეთ მტუერი ფერკთა თქუენთაჲ, მ. 10, 14.

დაშაევაბა-ა: ვერ შემძლებელ ხარ ერთისა თმისა განთეთრებად ანუ და-შაევაბად, მ. 5, 36.

დაშოთობა: დახიშოვნეს ზლუასა მას შინა, მრ. 5, 13.

დაშოთობა: არა დაშოთა თესლი, მ. 22, 25; არა დ. შვილი, მრ. 12, 20; არა დაშოთეს შვილი, მ. 22, 24; არა დ. ქვაჲ ქვასა ზედა, მრ. 13, 2; ლ. 19, 44; 21, 6.

არა დაუშთა შვილი, მრ. 12, 21, 22; შვილი არა დაუშთეს, მრ. 12, 19.

დაშრეტა: პატრუკი ბნდუნვარშ არა დაშრეტოს, მ. 12, 20.

ცეცხლი არა დახშრტებას, მრ. 9, 48.

დაშურომა: ლამე ყოველ დავშურით, ლ. 5, 5.

დაშქა-ა: მთაყარი ამის ქოფლისა დაშქილ არს, ი. 16, 11.

დაჩუჩუ: რაჟამს რტონი მისნი დაჩუჩუნია, მ. 24, 32.

დაცემა: ვერ დახეცა, მ. 7, 25; ხეცნეს სახლსა მას და დ., მ. 7, 27; სილოვანს გოდოლი დ., ლ. 13, 4; რომელი დახეცეს ლოდსა ამას, შეხიბუსროს და რომელსა ზედა დ., განაქრიოს იგი, მ. 21, 44; შვილნი შენნი შოვრის შენსა დახეცენ, ლ. 19, 44.

დაცემა-ა: ხიყო დაცემა იგი მისი დიდ ფრიად, მ. 7, 27.

დაცხრომა: ვითარცა დახეცრა სიტყუად, ლ. 5, 4; ვითარცა დ. ლოცვისაგან, ლ. 11, 1.

დაძინება: კაცმან დასთვის თესლი ქუეყანასა და დაძინის, მრ. 4, 27.

დაძოვება: დააძოვენ კრავნი ჩემნი, ი. 21, 15.

დაძურღება: რომელი არა დაძურღედეს, ლ. 12, 33.

დაწერა: მოსე ესრეთ დაწერა ჩუენ, მრ. 12, 19.

დაკხვა: დახვას კარი შენი, მ. 6, 6.

დაკხნა: უკუეთუ ვინმე დაკხნეს ერთი მცნებათა ამათგანი მცირედთა, მ. 5, 19.

დაკხნილ-ო: ყრმა ჩემი ძეს სახლსა შინა ჩემსა დაკხნილი, მ. 8, 6.

დაქდომა: დაქდა ზღუს კიდესა, მ. 13, 1; აღვიდა მთასა და დ. მუნ., მ. 15, 29; დ. მას ზედა, მრ. 11, 7; დ. და ხასწავებდა, ლ. 5, 3; ოდეს ხიყო ჟამი დ., ლ. 22, 14; დ. იგი საყდარსა ზედა, ი. 19, 13; მივედ და დაქედ უკუანასკნელსა ადგილსა, ლ. 14, 10; წარმოკედ და

დ., ლ. 17, 7; დ. მარჯუენით ჩემსა, ლ. 20, 42; რაჟამს დაქდეს ძმ კაცისაჲ საყდართა დიდებისა თვისისათა, მ. 19, 28.

დაქდომა-ა: დაქდომაჲ მარჯუენით ჩემსა, მ. 20, 23; მრ. 10, 40; ვიდრე შესულადმდე მისა ნავად და დაქდომად, მ. 13, 2.

1. დგმა: რომელსა ლავენითა წყალი ზე ზედგას მკარსა, მრ. 14, 13; რომელსა ლავენი წყლითა ზე ხ., ლ. 22, 10.

2. დგმა: რომელსა კელი განქმელ ზედგა, მრ. 3, 1; ლელუ ვისმე ხ., ლ. 13, 6; უკუეთუ ზედგას ვისმე კაცსა ასი ცხოვარი, მ. 18, 12.

დგომა: ერი ზღუს კიდესა დგა, მ. 13, 2; თავადი დ. კიდესა თანა, ლ. 5, 1; ხელისა დღმ დ. იოჰანე, ი. 1, 35.

ნ. კ. ინავის-დგმა.

დგება: ხდევით «ბაღმ თქუენი» ნადირობად, ლ. 5, 4.

«ლოდი ფქვილისაჲ» ზედა ზედგა ქედსა, ლ. 17, 2.

ნ. კ. თავს-დგება, ძალ-დგება.

1. დედა-ა: რომელსა ხუყუარდეს... დედა თსი, მ. 10, 37; აჲა დ. ჩემი, მ. 12, 49; იგი არს ძმად და დამ და დ., მ. 12, 50; ხიყუნეს ...მარიაჲ იაკობისი და იოსების დ. და დ. ძეთა ზებედელსთაჲ, მ. 27, 56; განხევთას... დ. ასულისაგან, ლ. 12, 53; ზრქუა მას დედამან მისმან, ლ. 2, 48; დედახა მისსა ზრქვან მარიაჲ, მ. 13, 55; პატივ-ხეც მამასა და დ. შენსა, მ. 19, 19; ლ. 18, 20; რომელნი მუცლითგან დედისა თვისით «საკურისნი იშვენს», მ. 19, 12; ხეწოდა ანგელოსისა მისგან, ვიდრე ყოფადმდე მისა მუცელსა დედისასა, ლ. 2, 21; მოსრულ ვარ განყოფად... ასულისა დედისაგან თვისისა, მ. 10, 35; ბირებულ ხიყო დ. თვისისა, მ. 14, 8; განხევთას... დედაჲ ასულისაგან და ასული დ., ლ. 12, 53.

2. დედა-ა: ხიყუნეს მუნ დედანიცა მრავალნი, მ. 27, 55; ზრქუა დედათა

მათ, მ. 28, 5; არა აღდგომილ არს ნა-
შობთაგანი დედათაჲ, მ. 11, 11.

ნ. კ. დედაკაცი, დედა-მამაჲ, დედამ-
თილი, მამა-დედაჲ.

დედაკაც-ი: ხიყო ვინმე დედაკაცი,
ლ. 10, 38; აჰა ესერა დ. ხიყო, ლ. 13,
11; მოკუდა დედაკაციცა იგი, მ. 22, 27;
მრ. 12, 22; ცომი... მოიღო დედაკაცმან,
ლ. 13, 21; რომელი ხხედვიდეს დედა-
კაცსა გულის თქუმად მისა, მ. 5, 28;
დედაკაცი, განტევებულ ხარ შენ უძ-
ლურებისაგან შენისა, ლ. 13, 12; დ.,
არა ვიცი იგი, ლ. 22, 57.

დედა-მამა-ა: განხუჯრდებოდა დე-
და-მამათა მისთა, ლ. 8, 56.

დედამთილ-ი: განხვეთას... დედამ-
თილი ძის ცოლისაგან მისისა და სძა-
ლი დედამთილისაგან, ლ. 12, 53; მოს-
რულ ვარ განყოფად... ცოლისა დ., მ.
10, 35.

დევნა: ხდევნოდეთ ქალაქითი ქალა-
ქად, მ. 23, 34; გდევნოდენ თქუენ, მ.
5, 44; გ. თქუენ ქალაქსა ამას შინა, მ.
10, 23; უკუეთუ მიერცა გ., მ. 10, 23;
გ. და მიგენენ თქუენ შესაკრებელთა,
ლ. 21, 12; მათგანნი მოწყუდნენ და
დევენენ, ლ. 11, 49.

დიდ-ი: ხიყო დაცემაჲ იგი მისი დიდ
ფრიად, მ. 7, 27; რომელსა ხუნდეს
თქუენ შოვრის დ. ყოფაჲ, მ. 20, 27;
ლოდი იგი... ხიყო დ. ფრიად, მრ. 16, 4;
იგი არს დ., ლ. 9, 48; ესე არს დიდი...
მცნებაჲ, მ. 22, 38; მოხაგორვა ლოდი
დ. კარსა მას საფლავისასა, მ. 27, 60;
შეაყენეს თევზთა სიმრავლმ დ.,
ლ. 5, 6; კაცმან ვინმე ყო პური დ.,
ლ. 14, 16; მან გიჩუენოს თქუენ ქორი
დაგებული დ., ლ. 22, 11; ქალაქი
არს დიდისა მის მეუფისაჲ, მ. 5, 35;
იხილონ ძმ კაცისაჲ მომავალი ძალითა
და დიდებითა დიდითა, მ. 24, 30; სიხა-
რულითა დ. მიჩბოდეს თხრობად, მ.
28, 8; იწყო... ქებად ღმრთისა კმითა
დ., ლ. 19, 37; იგინი ზედა დახესხმო-
დეს კმითა დ., ლ. 23, 23; რომელსა მი-

ხეცა დიდად, დიდადცა ხიძიოს მისგან,
ლ. 12, 48.

ნ. კ. დიდ-დიდი, დიდება, დიდებუ-
ლი, დიდძალი.

1. დიდ-დიდი-ი: გამოხითრევედა ბა-
დესა მას... საცესსა დიდ-დიდითა თევ-
ზითა, ი. 21, 11. ხიყენენ ძრვანი დიდ-
დიდნი, ლ. 21, 11; სასწაულნი დ. ხიყ-
ენენ, ლ. 21, 11; ხხედავთა ამათ დიდ-
დიდთა შშნებულთა, მრ. 13, 2.

2. დიდ-დიდი-ი: დიდ-დიდნი ქელმწი-
ფებედ მათ ზელა, მ. 20, 25; მრ. 10, 42.

დიდება: ვიღოდა და ხადიდებდა
ღმერთსა, ლ. 13, 13; ბრმანი ხხედვიდეს
და ხადიდებდეს, მ. 15, 31; ხ. ღმერთსა,
მრ. 2, 12; ხ. და ხაკურთხევედეს ღმერ-
თსა, ლ. 2, 20; აწ მადიდე მე, მამაო, ი.
17, 5; მან მე მადიდოხ, ი. 16, 14.

რამთამცა ხიდიდნეს იგინი კაცთა-
გან, მ. 6, 2.

დიდება-ა: მაშინ ხიყოს შენდა დი-
დება, ლ. 14, 10; შენი არს... ძალი და
დიდებაჲ, მ. 6, 13; დ. მალალთა ში-
ნა, მრ. 11, 10; ლ. 19, 38; ყოველსა დი-
დებასა თუსსა შეიშოსა, ლ. 12, 27; მე
არა ხუეძიებ დ. ჩემსა, ი. 8, 50; დაჯდეს
ძმ კაცისაჲ საყდართა დიდებისა თუსი-
სათა, მ. 19, 28; დღესა მას დიდებისა-
სა; მრ. 10, 37; მოსლოვად არს ძმ კაცი-
საჲ დიდებითა მამისა თუსისაჲთა, მ. 16,
27; იხილონ ძმ კაცისაჲ მომავალი ძა-
ლითა და დ. დიდითა., მ. 24, 30; აწ მა-
დიდე მე, მამაო, თავისა შენისა თანა დ.
მით, ი. 17, 5.

დიდებულ-ი: დიდებულ ვარ... მათ
შოვრის, ი. 17, 10; ხუხაროდა ყოველთა
მათ ზელა დიდებულთა, ლ. 13, 17.

დიდძალი-ი: ეცხლი დიდძალი მიხ-
ცეს ერისაგანთა მათ, მ. 28, 12; ხიყო
მუნ კოლტი ღორთაჲ დ., მრ. 5, 11.

ღირე-ა: ორგულო აღმოიღე პირვე-
ლად ღირე გეგ თუალისაგან შენისა, მ.
7, 5.

ღრაჰან-ი: აღხუთქეა მუშაკთა მათ
თითოეულად ღრაჰანი დღესა, მ. 20,

2; ორი დ. მიხცა ყოველთა სადგურისა მის მოლუაწესა, ლ. 10, 35.

დრტუნვა: დრტუნვიდეს და ხიტყო-დეს, ლ. 19, 7.

დუმება: იესუ დუმნა, მრ. 14, 61; იგინი დუმნეს, მრ. 3, 4; შეხრისხენ ...მოწაფეთა შენთა, რაათა დუმნენ, ლ. 19, 39; ესენი დ., ლ. 19, 40.

დღე-ა: ხიყო მუნ ორმეოც დღე, მრ. 1, 13; ორმეოც დ. გამოხიციადებოდა ეშმაკისაგან, ლ. 4, 2; აღდგის ღამე და დღე, მრ. 4, 27; ხელისა დ. დგა იოჰანე, ი. 1, 35; ულხინის ხიყოს ქუეყანაჲ სოლომისაჲ და გომორისაჲ დღესა მას საშეკლისასა, მ. 10, 15; წარმოვიდოდა იესუ დ. შაბათსა, მ. 12, 1; მიხცენ მისთვის სიტყუაჲ დ. მას საშეკლისასა, მ. 12, 36; მას დ. შინა გამოვიდა იესუ, მ. 13, 1; აღხუთქუა მუშაკთა მათ თითოეულად ღრაჰკანი დ., მ. 20, 2; მას დ. მოხუტდეს მას საღუკველნი იგი, მ. 22, 23; მესამესა დ. აღდგეს, მრ. 10, 34; დაესხდეთ ერთი მარტუნით და ერთი მარტხენით შენსა დ. მას დიდებისასა, მრ. 10, 37; მესამესა დ. სხუაჲ აღვაშინო, მრ. 14, 58; მესამესა დ. აღვაშინებდ, მრ. 15, 29; მესამესა დ. აღდგომად, ლ. 9, 22; 24, 7; მათ შინა მოვეალნი განხიკურნებოდეთ და ნუ დ. შაბათსა, ლ. 13, 14; არა ჩერ-ხიყოა განჯსნად საკრეველთა მისთა დ. შაბათსა, ლ. 13, 16; დათუ შუდ გზის დ. შინა შეგკოდოს შენ, ლ. 17, 4; უკუეთუმცა გეცნა შენ დ. ამას მშუდობად შენდა, ლ. 19, 42; ორნი მათგანნი მივიდოდეს მასვე დ. შინა, ლ. 24, 13; შემდგომად ექუსისა დღისა, მ. 17, 1; შემდგომად სამისა დ., მ. 27, 63; ლ. 2, 46; ზოვიდეს დ. ერთისა გზასა, ლ. 2, 44; შემდგომად ორისა მის დ. გამოვიდა მიერ ვალიუად, ი. 4, 43; დღითგან იოჰანეს ნათლისმცემელისაჲთ ...სასუფეველი ცათაჲ ხიძულეების, მ. 11, 12; იკადრა ვინ მიერ დ. კითხვად მისა არღარა, მ. 22, 46;

აწ ბრძანე დაკრძალვად საფლავი იგი, ვიდრე მესამედ დღედმდე, მ. 27, 64.

შობისა დღენი ხიყენეს ჰეროდესნი, მ. 14, 6; აღხესრულნეს დ., ლ. 1, 23; 2, 21, 22; აღ-რა-ხესრულნეს დ. იგი, შეხეშშია, ლ. 4, 2; ექუსნი დ. არიან, ლ. 13, 14; მოვლენან დ., ლ. 19, 43; 21, 6; მე თქუენ თანა ვარ ყოველთა დღეთა, მ. 28, 20; ვიყვენით დ. მათ მამათა ჩუენთასა, მ. 23, 30; ხიყო დ. მათ ჰეროდე მეფისა ჰერიასტანისათა მღღე-ლი ვინმე, ლ. 1, 5; შემდგომად დ. მათ მიხვდეს ელისაბეთ, ლ. 1, 24; ესრეთ წიყო მე უფალმან დ. ამათ, ლ. 1, 25; მათ დ. შინა ბრძანებდა გამოქდა აგუსტოს კეისრისაგან, ლ. 2, 1; არარაჲ ჰამა მათ დ. შინა, ლ. 4, 2; ხიყო აღსრულებასა მას დ. ამალუებისა მისისათა, ლ. 9, 51; მათ დ. ოდენ ხასწაუებდა წერსა, ლ. 20, 1.

ნ. კ. დღენდელად დღედმდე, დღეს, დღესასწაული, დღითი-დღე, დღითი-დღედი.

დღენდელად დღედმდე: განხითქუა სიტყუაჲ ესე ჰერიათა შოვრის, ვიდრე დღენდელად დღედმდე, მ. 28, 15.

დღეს: პური ჩუენი სამარადისოა მომეც ჩუენ დღეს, მ. 6, 11; დ. ამას ღამესა ვიდრე ჰათმისა მეორედ ეშობადმდე, მრ. 14, 30; დ. თივაჲ არს და ხვალე თორენესა შთახეზუნეს, ლ. 12, 28; დ. სახლსა შინა შენსა ჟერ-არს ჩემიცა ყოფაჲ, ლ. 19, 5; დ. ხიქმნა ცხოვრებდაჲ სახლისაჲ ამის, ლ. 19, 9.

დღესასწაულ-ი: ყოველსა დღესასწაულსა წმიტების მათი ერთი პერობილი, მრ. 15, 6; ხიყო იგი იერუსალმის პასქასა მას დ., ი. 2, 23; რაოდენი ხექმნა იერუსალმის დ. მას, ი. 4, 45.

დღითი-დღე: კაცი... იხარებდა დღითი-დღედ ბრწყინვალედ. ლ. 16, 19; ხასწაუებდა დ.-დ. ტაძარსა მას შინა, ლ. 19, 47.

დღითი-დღედ-ი: შემდგომად დღითი-დღეთისა მსახურებისა მის აბიამსა, ლ. 1, 5.

D

ებრაელეზ, ჰებრაელეზ: აღვილსა მას... ხრქუან ქვაფენილ, ხოლო ებრაელეზ კაპაათა, ი. 19, 13; რომელსა ხრქუან ჰებრაელეზ ბეთესდა, ი. 5, 2.

1. ეგე: ეგე ყოველი დამიმარხავს, მ. 19, 20; ხუქმს ე., მრ. 11, 3; ილუაწე ე., ლ. 10, 35; მოკუეთე ე., ლ. 13, 7; ხუტევე ე., ლ. 13, 8; ე. ყოველი დავიმარხე, ლ. 18, 21; აღიღე ე., ლ. 23, 18; ჭუარს-ხატუ ე., ლ. 23, 21; განხუტეო ე., ლ. 23, 22.

2. ეგე: ღირშ ეგე, მ. 7, 5; სიტყუა ე., მ. 19, 11.

3. ეგე: იხილეთ უკუე, ვითარ-ეგე ხისძენ, ლ. 8, 18.

ეგევითარ-ი: ეგევითართამ არს სასუფეველი ცათამ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; ე. არს სასუფეველი ღმრთისამ, ლ. 18, 16.

ეგრე: ეგრე არს შჯულო, მ. 7, 12; არა ე. ხიყოს, მ. 20, 26; ყვეს ე., მ. 28, 15; ე. ხიყოს თქუენ შოფრის, მრ. 10, 43; ე. ხგონებთა, ლ. 12, 51; ე. გგონიეს, ლ. 13, 2; პოვეს ე., ლ. 22, 13; ე. ჭერ-არს აღმალეზბამ, ი. 3, 14; მეზუერეთაცა ეგრევე ყვიანა, მ. 5, 46, 47; ე. ხუყვეს მ. 21, 36; ე. მეორეზან, მ. 22, 26; მესამეზან ე., მრ. 12, 21; ე. მსგავსად ყოველნი ხიტყოდეს, მრ. 14, 31; ე. მღღელთ მოძღუარნი იგი ემღერდეს ურთიერთას, მრ. 15, 31; განკრევეზამან შეიპყრა... ე. იაკობ და იოჰანე, ლ. 5, 10; თქუენცა ე. მსგავსად ხუყოფლით მათ, ლ. 6, 31; ე. სახედ ყოველნი წარხწყმდეთ, ლ. 13, 3; მიხცა მათ... თევზი იგი ე., ი. 21, 13; ეგრეცა ქუეყანასა ზედა, მ. 6, 10; ე. თქუენ ხყოფლით მათა მიმართ, მ. 7, 12; ე. ძესა კაცისასა ჭერ-არს ენებად მათგან, მ. 17, 12; ე. თქუენ... 'უწყოდეთ', მ. 24, 33.

ეგრეთ, ეგრით: ეგრეთ კაცთა შეურაცხ ხერქუას, მ. 5, 19; ე. არა არს ნებად მამისა ჩემისამ, მ. 18, 14; არს

ეგრით, ლ. 12, 55; ყოველნივე ე. წარხწყმდეთ, ლ. 13, 5.

ეკალ-ი: 'აღმოცენდეს' ეკალნი, მ. 13, 7; რომელი-იგი ეკალთა შინა დაეარდა, ლ. 8, 14; მო-ნუ-ისტულიან ეკალთაგან ყურძენი, მ. 7, 16.

ეკლესია-ა: აღვაშენო ეკლესია ჩემი, მ. 16, 18.

1. ერ-ი: მიხლევდა მას ერი მრავალი, მ. 12, 15; შეკრბა მისა ე. მრავალი, მ. 13, 2; ე. ზღუს კიდესა ღვა, მ. 13, 2; განხუტეოს ე., მ. 14, 22; განხუტევა ე., მ. 14, 23; ე. ესე ბავითა მათითა პატივ-მტემს მე, მ. 15, 8; მოხუტდა მას ე. მრავალი, მ. 15, 30; მეწყალის ე. ესე, მ. 15, 32; ე. დახდებდა რვალა, მრ. 12, 41; ე. იგი ხეძიებდა მას, ლ. 4, 42; ე. დახესხმორდა მას, ლ. 5, 1; გარდამოვიდა მათ თანა... ე. იგი, ლ. 6, 17; ყოველი იგი ე. ხეძიებდეს, ლ. 6, 19; შეკრებულ ხიყო ბევრეული ე. ლ. 12, 1; ყოველი ე. დამორჩილებულ ხიყო, ლ. 19, 48; მუნეს შეიწყნარა იგი ერმან მან, ლ. 8, 40; ხუკრდა ერხა მას, მ. 7, 28; ლ. 11, 14; განხუკრდებოდა ე. მას, მ. 12, 23; მოხუწოდა ე. მას, მ. 15, 10; ხუკრდაცა ე. მას, მ. 15, 31; ხეტყოდა იესუ ე. მას, მ. 23, 1; ხუთხრან ე., მ. 27, 64; ხასწავებდა ნავით გამო ე. მას, ლ. 5, 3; ეტყოდა ე., ლ. 13, 14; ყოველსა მას ე. ხუხაროდა, ლ. 13, 17; ხესმოდა ე. მას, ლ. 19, 11; 20, 45; ხეტყოდა ერხაცა მას, ლ. 12, 54; ხეშინოდა ერხა, მ. 14, 5; 21, 46; კაცთაგან გუეშინის ე. მრ. 11, 32; ე. სიმრავლმ, ლ. 6, 17; ე. მისგან, ლ. 19, 3; მთავარნი ერისანი ხეძიებდეს მას, ლ. 19, 47.

2. ერ-ი: რაჟამს ხიხილოთ გარემოდგომილი იერუსალმში ერისაგან, ლ. 21, 20.

ნ. კ. ერისაგანი, ერის კაცი.

ერლო-ა: ქადაგებლით ერლოებხა ზედა, მ. 10, 27; ხიქდაგოს ერლოთა ზედა, ლ. 12, 3.

1. ერთ-ი: თუ ვინმე წარგიძლუანებდეს შენ მილიონ ერთ, მ. 5, 41; ე. ხიყენეს წამებანი, მრ. 14, 59; ხუძლოს შეძინებად ჰასაკსა თესსა წყრთა ე., ლ. 12, 25; არა გაქუს კელმწიფებამ ჩემი არცა ე., ი. 19, 11; იოტა ოდენი სასწაული ერთი არა წარკდეს, მ. 5, 18; უკლეთუ ვინმე დაქსნეს ე. მცნებათა ამათგანი მცირელთამ, მ. 5, 19; რამთა წარწყმდეს ე. ასოთა შენთაგანი, მ. 5, 29, 30; ე. წინაწარმეტყუელთაგანი, მ. 16, 14; რომელმან დააპრკოლოს ე. მცირეთა ამათგანი, მ. 18, 6; შეურაცხ-ყოთ ე. მცირეთა ამათგანი, მ. 18, 10; შეხტეს ე. მათგანი, მ. 18, 12; არა წარწყმდეს ე. მცირეთა ამათგანი, მ. 18, 14; მიიყვანე შენ თანა ე., მ. 18, 16; მუნ მიხუჯდა ე., მ. 19, 16; ე. არს სახიერი, მ. 19, 17; იხილა ლელუ ე., მ. 21, 19; ხიყო მუნ... ე. სხუად მარიამ, მ. 27, 61; გვითხო თქუენ მეცა სიტყუა ე., მრ. 11, 29; მოხუჯდა ე. მწიგნობართაგანი, მრ. 12, 28; მოვიდა ქურივი ე., მრ. 12, 42; ე. პურობილი, მრ. 15, 6; შეიძოსა ვითარცა ე. ამათგანი, ლ. 12, 27; მომეც თიკანი ე., ლ. 15, 29; შჯულისაგანი ე., ლ. 16, 17; წარკდა ეამი ე., ლ. 22, 59; ე. თქუენგანი ეშმაკი არს, ი. 6, 70; ერთიდა ესე გაკლს შენ, ლ. 18, 22; ერთიდა მათგანი არა დაეარდის, მ. 10, 29; ხრქუა მას ერთმან მოწაფემან, მრ. 13, 1; შევიდა იგი ერთსა ქალაქთაგანსა, ლ. 5, 12; სახლსა შინა ე., ლ. 12, 52; შესაკრებელსა ე., ლ. 13, 10; მოხუწოდა ე. მონათაგანსა, ლ. 15, 26; დაბრკოლებასა ე. ამას მცირეთაგანსა, ლ. 17, 2; ორი სორი ერთის დანგის განხიყიდის, მ. 10, 29; ვერ შემძლებელ ხარ ერთისა თმისა განთეთებად, მ. 5, 36; მოვიდეს დღისა ე. გზასა, ლ. 2, 44.

6. კ. ათერთმეტი, ერთ-თული.

2. ერთ-ი: კულად მოხგეო კელი იგი, ვითარცა ერთი იგი, მრ. 3, 5; გცეს თუ ვინმე შენ მარჯუენესა ლაწუსა შენსა, მიხუპყარ ერთიდა, მ. 5, 39; რომელნი ხიყენეს ერთსა მას ნავსა, ლ. 5, 7.

ერთი... ერთ-ი: ანუ ერთი იგი მოიძლუის და ერთი იგი შეიყუარის, მ. 6, 24; დაესხდეთ ე. მარჯუენით და ე. მარცხენით შენსა, მრ. 10, 37; ე. იგი ხბულდეს და ე. იგი შეიყუაროს, ლ. 16, 13; ანუ ერთსა ხერჩინ და ერთი შეურაცხ-ყვის, მ. 6, 24; ანუ ერთისამ თავსიღვას და ერთი შეურაცხ-ყოს, ლ. 16, 13.

ერთ-თულად-ი: ხუმჯობეს არს შენდა ერთ-თულადსა შესლვად ცხოვრებასა, მ. 18, 9; ხუმჯობეს არს შენდა ერთითა თულადითა შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა, მრ. 9, 47.

ერიხაგან-ი: ვეცხლი დიდძალი მიხუცეს ერიხაგანთა მათ, მ. 28, 12.

ერიხა კაც-ი: საბრძანებულად ჩემდა არიან ერიხა კაცი, მ. 8, 9.

ერჩიხ: ერთი იგი შეიყუარის ანუ ერთსა ხერჩინ, მ. 6, 24.

ესავს: რომელთაგან ხესავთ კულად მოღებასა, ლ. 6, 34; სახელსა მისსა წარმართნი ხესვიდენ, მ. 12, 21.

1. იხე: ყავ ეხე, მ. 8, 9; ხესმა რაა ე., მ. 8, 10; 17, 6; ლ. 18, 23; ე. არს, მ. 11, 10; 12, 23; 14, 2; 17, 5; 21, 38; მრ. 13, 4; ლ. 4, 41; ი. 1, 34; 6, 39; 7, 26; 16, 17, 18; გამოხუცხადე ე., მ. 11, 25; ვითარცა ხესმა ე., მ. 12, 24; 19, 22, 25; მრ. 14, 11; 16, 8; ე. არა განხასხამს, მ. 12, 24; არა ე. არს, მ. 13, 55; ვინაა არს... ამისა ე. ყოველი, მ. 13, 56; იესუ ხრქუა მას ე., მ. 19, 18; კაცთაგან ე. შეუძლებელ არს, მ. 19, 26; რასა ე. ხიტყვან, მ. 21, 16; ე. ხიქმნა თვე საკიდურთა, მ. 21, 42; ხიყო ე., მ. 21, 42; 27, 54; ხესმა რა ე., მ. 22, 22; ლ. 18, 22; ჯერ-არს ე. ყოფად, მ. 24, 6; ლ. 21, 9; ი. 3, 9; ე. ყოველი დასაბამი საღმობათამ არს, მ. 24, 8; რა-ეამს ხიხილოთ ე., მ. 24, 33; ე. ყოველი, მ. 24, 34; ლ. 12, 31; ე. წარიქციეს, მ. 27, 32; ე. მოვიდა, მ. 27, 58; ხესმეს ე., მ. 28, 14.

ხესმა ე., მრ. 10, 41; ოდეს ე. აღ-

ხესრულნეს, მრ. 13, 4; ე. შეგწამებენ, მრ. 14, 60; ე. აღწერა პირველი ხიყო, ლ. 2, 2; რომელმან შეიწყნაროს ე. ყრმაი, ლ. 9, 48; ე. რომელი ჯერ-არს, ლ. 11, 41; ე. ჯერ-ხიყო, ლ. 11, 42; ე. ასული აბრაჰამისი ხიყო, ლ. 13, 16; ხეს-მა ვისმე მის თანა-მეინავესა ე., ლ. 14, 15; ე. ძმ ჩემი მკუდარ ხიყო, ლ. 15, 24; რაი არს ე., ლ. 15, 26; ე. შეხასმი-ნეს მას, ლ. 16, 1; ხესმოდა ე., ლ. 16, 14; 20, 45; ერთი-ლა ე. გაკლ შენ, ლ. 18, 22; რაჟამს ე. ყოფად არს, ლ. 21, 7; გექმნეს თქუნ ე., ლ. 21, 13; დაის-ხენტ ე., ლ. 21, 14.

ე. მოვიდა, ი. 3, 2; ე. არა ხიცი, ი. 3, 10; არა ე. არსა, ი. 7, 25; ე. ვი-ციოთ, ი. 7, 27; უკუეთუ ე. განხტო, ი. 19, 12; ე. სამ გზის გამოხუცხადა, ი. 21, 14.

ესემცა ხიციოთ, მ. 24, 43; ეხეცა ნა-შობი აბრაჰამისი ხიყო, ლ. 19, 9; ე. მის თანა ხიყო, ლ. 22, 56, 59.

ესენი რაი წარვიდეს, მ. 11, 7; ე. ვითარცა წარვიდეს, მ. 28, 11; ე. არი-ან, ლ. 8, 14; წარვიდეს ე., ლ. 10, 38; ე. დუმნენ, ლ. 19, 40; ე. სოფელსა ში-ნა არიან, ი. 17, 11.

2. ესე [ნაწევარი]: ესე ათორმეტნი, მ. 10, 5; გალილეველნი ე., ლ. 13, 2; ერი ე., მ. 15, 8, 32; ვნება ე., მრ. 14, 12; იგავი ე., მ. 21, 45; 24, 32; იგავნი ე., მ. 13, 53; ე. მთავარი, ლ. 8, 41; ნათე-სავი ე., მ. 24, 34; პასქაი ე., ლ. 22, 11; პურე ე., ი. 6, 34; ეამი ე., ლ. 12, 56; საქმე ე., ლ. 24, 12; სიბრძმე ე., მ. 13, 54; სიტყუა ე., მ. 28, 15; სიტყუანი ე., მ. 7, 24, 26, 28; 19, 22; ლ. 2, 19; 24, 8, 9; ტაძარი ე., მრ. 14, 58; ყრმაი ე., მ. 18, 4; ძალნი ე., მ. 14, 2; ძმ ე., ლ. 15, 30; ძმაი ე., ლ. 15, 32; წყალი ე., ი. 5, 7; ჳელმწიფეება ე., მრ. 11, 28.

3. ესე [ნაწილაკი]: რაი არს, რომე-ლი- ესე, ლ. 16, 2.

ესევითარი-ი: რამეთუ ესევითარი ხენო მათ, ლ. 13, 2.

ესერა: ესერა გამოვიდა ზეთვარი თესვად, მ. 13, 3; რამეთუ ე. მზა არს, ლ. 14, 17.

ნ. კ. აპა ესერა.

ესოდენ-ი: ესოდენ ხიყო და არა განხტოდა ბაღში იგი, ი. 21, 11; ესოდენი სარწმუნოებაჲ მიპოვნიეს, მ. 8, 10; ე. წელი გმონე შენ, ლ. 15, 29.

ესრე: ესრე სათნო იყო, მ. 11, 26; «შეიწყნაროს» ე. სახედ, მ. 18, 5; მოსე ე. თქუა, მ. 22, 24; ე. თქუთ, მ. 28, 13; ე. შეიყუარა ღმერთმან სოფელი, ი. 3, 16.

ესრეთ, ესრით: ესრეთ ხილოცე-ლით, მ. 6, 9; არასადა ე. ვიხილეთ, მრ. 2, 12; მოსე ე. დამიწერა ჩუენ, მრ. 12, 19; ცოდვისათჳს ე., რამეთუ არა ხრწმენა ჩემი, ი. 16, 9; პოოს ესრით მოქმელი, მ. 24, 46; ე. არს სასუფეველი ღმრთი-საჲ, მრ. 4, 26; არცა ე. ერთ ხიყენეს წამებანი, მრ. 14, 59; ე. «მიყო» მე უფალმან, ლ. 1, 25; რაჟსა ე. მიყავ ჩუ-ენ, ლ. 2, 48; ღმერთმან ე. შეამკო, ლ. 12, 28; ე. არს ყოველი შობილი სული-საგან, ი. 3, 8.

ექუს-ი: შემდგომად ექუსისა დლი-სა, მ. 17, 1; ექუსნი დლენი არიან, ლ. 13, 14.

ეშმაკ-ი: ეშმაკი ეშმაკთა განხასხამს, მ. 12, 26; კაცისა ვისგანმე განხაძო ე., ლ. 11, 14; ერთი თქუნგანი ე. არს, ი. 6, 70; ე. არს შენ თანა, ი. 8, 48; ჩემ თა-ნა ე. არა არს, ი. 8, 49; ხრქუა მას ეშ-მაკმან, ლ. 4, 3; რომელი შეხეკრა ეშ-მაკსა, ლ. 13, 16; ხიყო განსლუასა მას ეშმაკისაჲსა, ლ. 11, 14; გამოხიციადებო-და ეშმაკისაგან, მრ. 1, 13; ლ. 4, 2; ხუ-მეტსი ამათსა ეშმაკისაგანი არს, მ. 5, 37.

ხევედრებოდეს მას... ეშმაკნი, მრ. 5, 12; განვიდოდეს ე., ლ. 4, 41; ე. გან-სრულ ხიყენეს, ლ. 8, 38; სახელითა შე-ნითა ეშმაკთა განვასხემლით, მ. 7, 22; ე. განხტლით, მ. 10, 8; განხასხამს ე., მ. 12, 24; ეშმაკი ე. განხასხამს, მ. 12,

26; განვასამ ე., მ. 12, 27, 28; მიხცა მათ... კელმწიფებამ ყოველთა ზედა ე., ლ. 9, 1; განხასხმიდა ე., ლ. 9, 49; ბელ-ზებულითა... განხასხამს ე., ლ. 11, 15; განხუსასამ ე., ლ. 11, 19, 20; მთავრითა მით ეშმაკათათა, მ. 12, 24; მთავრითა ე. განხასხამს ეშმაკათა, ლ. 11, 15.

ვამ: ვამ სოფელსა საცთურთა მათ-გან, მ. 18, 7; ვ. კაცისამ მის, მ. 18, 7; ვ. თქუენდა მდიდარნო, ლ. 6, 24; ვ. თქუენდა განმძლარნო, ლ. 6, 25; ვ. თქუენდა, რომელნი ხიციინით აწ, ლ. 6, 25; ვ. თქუენდა ფარისეველნო, ლ. 11, 42, 43; ვ. თქუენდა, რამეთუ ხართ..., ლ. 11, 44; ვ. თქუენდა შჭულის მოძლუარნო, ლ. 11, 52.

ვარსკულავ-ი: ვარსკულავნი გარდა-მოცვენ ზეცით, მ. 24, 29.

ვასხება: ცოდვილითა ცოდვილთა ხავასხებედ, ლ. 6, 34; უკუეთუ ხავას-ხებდეთ მათ, რომელთაგან ხესავთ კუ-ალად მოღებასა, ლ. 6, 34.

ვასხება-ა: რომელსა ხუნდეს ვას-ხებად შენგან, ნუ გარე-მიხიქცევ პირსა შენსა, მ. 5, 42.

ვაშკარან-ი: ნურამ გაქუნ გზასა ზე-და, ნუ ვაშკარანი, ნუცა პური, ლ. 9, 3.

ვაჭრობა: ვაჭრობდით ამას, ვიდრემ-დე მოვიდე, ლ. 19, 13.

ვე: აწვე, მ. 17, 12; ლ. 12, 49; ევ-რევე, მ. 5, 46, 47; 21, 36; 22, 26; მრ. 12, 21; 14, 31; ლ. 5, 10; 6, 31; ი. 21, 13; ყოველი ვინვე, ლ. 16, 16; თქუენ-დავე, მ. 10, 13; თხოვადმდევე, მ. 6, 8; იგივე, მ. 12, 27; იგინივე, ლ. 11, 19; იერუსალმმდევე, ლ. 2, 45; მასვე დღესა შინა, ლ. 24, 13; მი-ვე-ხტე შენ მწული-ლი, ლ. 12, 59; მო-ვე-ხელოს მას, მ. 13, 12; ორნივე, ლ. 5, 7; სამოსელივე, მ. 27, 31; ქვანი ლაღადებდენვე, ლ. 19, 40; ყოველივე, მ. 11, 27; 19, 26; ლ. 11, 41; 18, 28; ყოვლისავეთუს, მ. 18, 19;

ეშმაკეულ-ი: ეშმაკეულ ხარ, ი. 8, 52; მოხგუარეს მას ეშმაკეული, მ. 12, 22.

ემა: ემა, რომელი დახარლუევდ ტა-ძარსა მას, მრ. 15, 29.

3

ყოვლადვი, ი. 7, 23; ყოველნივე, ლ. 13, 5; შუდთავე, მრ. 12, 23.

ველ, ვოდ ნ. სლვა.

ვედრება: მე მათუს გევედრები, ი. 17, 9; ხევედრებოდა მას და ხეტყოდა, მ. 8, 5; მრ. 10, 17; ლ. 5, 12; ხ. მას ფრიად, მრ. 5, 10; ხ. მას, ლ. 8, 38, 41; ხ., რაათა მოვიდეს და განკურნოს ძმ იგი, ი. 4, 47; ხევედრებოდეს მას ყო-ველნი იგი ეშმაკნი, მრ. 5, 12.

ველ-ი: დაღვა ადგილსა ველსა, ლ. 6, 17; ვ. გარე... თივამ... ღმერთმან ეს-რმთ შეამკო, ლ. 12, 28; ხიყო ძმ იგი მისი უხუცესი ვ. გარე, ლ. 15, 25; რო-მელიმცა მოვიდა ველით, ლ. 17, 7.

ვენაჟ-ი: ვენაჟი იგი მიხცეს სხუათა, მ. 21, 41; კაცმან ვინვე დახასხა ე., ლ. 20, 9; წარ:ვლინნა იგინი ვენაჟსა თუსსა, მ. 20, 2; განვიდა... განთიად დადგინე-ბად მუშაკთა ვ. თუსსა, მ. 20, 1; ხრქუა ვენაჟის მოქმედსა მას, ლ. 13, 7; მოვიდეს უფალი იგი ვენაჟსამა მის, მ. 21, 40; მოიღოს ნაყოფი ვ. მის, მრ. 12, 2; თქუა უფალმან ვენაჟსამან, ლ. 20, 13.

წარვედით თქუენცა ვენაჟად ჩემდა, მ. 20, 4.

ვერ: ვერ შემძლებელ ხარ, მ. 5, 36; ვ. დათხარიან, მ. 6, 20; ვ. შემძლებელ ხართ, მ. 6, 24; ვ. დახეცა, მ. 7, 25; ვ. დახასრულოთ, მ. 10, 23; ვ. შემძლებელ ხიყვნენ, მ. 10, 28; ვ. დახემტციოს, მ. 12, 25; ვ. კელ-გეწიფების, მ. 12, 34; ვ. შეხუძლეს განკურნებად, მ. 17, 16; ვ. შევიდეს, მრ. 10, 15; ვ. ძალ-ხუც ცხოვ-რებად, მრ. 15, 31; ვ. გულისხმა-ყვეს,

ლ. 2, 50; ვ. ხეძლო, ლ. 13, 11; ვ. ხე-
გების, ლ. 13, 33; ვ. კელ-ხეწიფების,
ლ. 16, 13; ვ. შევიდეს, ლ. 18, 17; ვ.
ხუძლონ, ლ. 21, 15; ვ. შესაძლებელ
არს ესე ყოფად, ი. 3, 9.

ვერვის: ვერვის ხმონოს, მ. 6, 24; ვ.
ხუძლო მას, მ. 22, 46; ვერვის კელ-ხე-
წიფების, ი. 3, 2; 6, 65.

ვერსა: ხეძიებდეს მას წარწყმელად
და ვერსა ხბოვებდეს, ლ. 19, 48.

ვერლარა: ვერლარა იკადრეს კითხ-
ვად მიერთვან, ლ. 20, 40.

ვეცხლ-ი: მათ მიიღეს ვეცხლი იგი,
მ. 28, 15; ვ. ღიძალი მიხეცს ერისაგან-
თა მათ, მ. 28, 12; აღხუთქუეს მას მი-
ცემად ვ., მრ. 14, 11; ნურაა გაქუნ გზა-
სა ზედა... ნუცა ვ., ნუცა ორი სამოსე-
ლი, ლ. 9, 3; რომელთა მიხეცა ვ. იგი,
ლ. 19, 15; ნუ მოხილებთ ოქროსა, ნუცა
ვეცხლსა, მ. 10, 9.

ვეცხლის-მოუყარე-ა: ხესმოდა ესე
ყოველი ფარისეველთა, რამეთუ ვეც-
ხლის-მოუყარე ხიყვნეს, ლ. 16, 14.

1. ვიდრე: რაა გიკმს თქუენ, ვიდ-
რე თხოვადმდევე თქუენდა მისგან, მ.
6, 8; ვ. გამოსლავდმდე, მ. 10, 11; ულ-
ხინმს ხიყოს ქუეყანაჲ სოდომისა და
გომორისაჲ... ვ. ქალაქი იგი, მ. 10, 15;
ვ. თქუენ წარხივლტოდეთ მერმესა, მ.
10, 23; ვ. აქამომდე სასუფეველი ცა-
თაჲ ხიძულების, მ. 11, 12; ვ. იოჰანე-
სამდე წინაწარმეტყუელებდეს, მ. 11, 13;
ვ. შესლვადმდე მისა ნავად, მ. 13, 2; ვ.
ორნი კელნი და ორნი ფერკნი თუ ხეს-
ხნენ, მ. 18, 8; ვ. ორთა თულთა სხმა-
სა და შესლვად გეპენიასა ცეცხლისასა,
მ. 18, 9; მიხუტეო მას... ვ. შუდ გზისა,
არამედ ვ. სამეოც და ათ შუდ გზის, მ.
18, 22; ვ. შესლვად სასუფეველსა
ღმრთისასა, მ. 19, 24; ეგრევე მორე-
ვან და მესამემან, ვ. მეშუდემდე, მ.
22, 26; მაცთურმან თქუა: ვ. ცოცხალ-
და ხიყო, მ. 27, 63; ვ. მესამედ დღედ-
მდე, მ. 27, 64; წარიპარეს იგი, ვ. ჩუენ
შეძინა, მ. 28, 13; ვ. დღენდელად დღედ-

მდე, მ. 28, 15; ვ. აღსასრულადმდე სოფ-
ლია, მ. 28, 20.

«ხუმჯობმს არს!»... ცხოვრებასა შეს-
ლვაჲ, ვ. ორთა კელთა სხმასა, მრ. 9,
43; ხუმჯობმს არს შენდა ერთითა თუ-
ალითა შესლვად სასუფეველსა ღმრთი-
სასა, ვ. ორთა თულთა, მრ. 9, 47; მე-
სამემან ეგრევე, ვ. მეშუდემდე, მრ. 12,
22; ვ. ქათმისა მეორედ კმობადმდე, მრ.
14, 30.

ვ. გამოცხადებად მისა ისრაჲლისა
მიმართ, ლ. 1, 80; ვ. ყოფადმდე მისა
მუცელსა დედისასა, ლ. 2, 21; პირე-
ლად არა ხიბანა, ვ. სადილობადმდე, ლ.
11, 38; ვ. სისხლადმდე ზაქარიასა, ლ.
11, 51; შჭული და წინაწარმეტყუელი,
ვ. იოჰანმსამდე, ლ. 16, 16; ვ. არა დაბ-
რკობებასა ერთსა ამას მკირეთაგანსა,
ლ. 17, 2; ვ. მდიდარი სასუფეველსა
ღმრთისასა შესლვად, ლ. 18, 25; ქამად
თქუენ თანა, ვ. ენებადმდე ჩემდა, ლ.
22, 15; ვ. ხიტყოდა-ლა იგი ამას, ქათა-
მი ყივა, ლ. 22, 60; ვ. ქათმისა კმო-
ბადმდე უვარ-ყო მე, ლ. 22, 61.

ვალს, და ვ. ვალს, ი. 3, 8; ვ. მე მოვი-
დოდი, ი. 5, 7.

ნუ ხზრუნავთ ვიდრე-მე 'ანუ რასა-
მე ხიტყოდით, მ. 10, 19; ხუადვილმს
არს ცისა და ქუეყანისა წარსლვაჲ, ვიდ-
რე-და შჭულისაგანი ერთი, ლ. 16, 17.

2. ვიდრე: შეხუდეგით მას, ვიდრე-
ცა შევიდეს, მრ. 14, 13; ლ. 22, 10.

ვიდრემდე, ვიდრემდის: ვიდრემდე
იხილონ ძმ კაცისაჲ, მ. 16, 28; ვ. ძმ
კაცისაჲ მკუდრეთით აღდგეს, მ. 17, 9;
ურწმუნოა და გულარძნილი ვ. თქუენ
თანა ეყო ანუ ვ. თავს-ვიოებდე თქუ-
ენსა, მ. 17, 17; ვ. «დაეცხნე» მტერნი
შენნი ქუეშე ფერკთა შენთა. მ. 22, 44;
ვ. ესე ყოველი «იქმნეს», მ. 24, 34.

დასხედით აქა, ვ. ვილოცო. მრ. 14,
32; ვ. უკრდელა პილატეს ფრიად, მრ.
15, 5.

ვ. დახითქმოდეს ივინი, ლ. 5, 7; ვ.
დახორგუნვიდესცა ურთიერთას, ლ. 12,

1; ვითარ შემძლებელ ვარ, ვ. აღხეს-რულოს, ლ. 12, 50; ვ. უკუანაფსკენლი-ცა იგი მი-ვე-ხცე შენ მწულილი, ლ. 12, 59; ვ. მოხუთოვნო მას გარემო, ლ. 13, 8; ვ. თქუათ: კურთხეულ არს მომავალი, ლ. 13, 35; ვაქრობდით ამას, ვ. მოვიდე, ლ. 19, 13; ვ. დაეხსნე მტერნი შენნი, ლ. 20, 43; ვ. აღხესრულოს სასუფეველსა შინა, ლ. 22, 16; ვ. უეკარ-მყო მე სამ გზის, ი. 13, 38.

ვიდრემდის გამოილოს ძლევად საშ-ჩელი, მ. 12, 20; ვ. განხუტეთს ერი, მ. 14, 22.

1. ვითარ: ხიყო იგი სწავლად მათა კელმწიფე და არა ვითარ მწიგნობარნი მათნი, მ. 7, 29; ვ. მტკიცე არს მეუფე-ბაჲ მისი, მ. 12, 26; ვ. ვის კელ-ხეწი-ფების სახლსა ძლიერისასა შესლვად, მ. 12, 29; ვ. არა გიცნობიეს, მ. 16, 11; ვ. ხგონებთ თქუენ, მ. 18, 12; ვ. უკუე დავით... ხხადის მას უფლით, მ. 22, 43; ვ. გამოვიდეს იგინი, მ. 27, 32.

ვ. ერი დახესხმოდა მას, ლ. 5, 1; ვ. შემძლებელ ვარ, ლ. 12, 50; ეამი ესე ვ. არა გამოხიციადით, ლ. 12, 56; ვ. ძნიალ 'შევიდენ' სასუფეველსა ღმრთისასა, ლ. 18, 24; ვ. უკუე ხიტყუან თქუენგან-ნი ვინმე, ლ. 20, 41; ვ. ძმ მისი არს, ლ. 20, 44.

იხილეთ უკუე, ვითარ-ეგე ხისმენთ, ლ. 8, 18; ხხედვიდეს რაჲ, ვითარ-ეგი ყრუენი და უტყუენი ხიტყოდეს, მ. 15, 31; ვ. ღმერთი ხეტყეს მას, მრ. 12, 26; ვ. გამოხეძიებდეს მის თანა სიტყუასა მას. მრ. 12, 28; ხხედვიდა ვ. ერი დახ-დებდა რვალსა ფასის საცავსა მას, მრ. 12, 41; განიცადენთ შრომანნი, ვ. აღორ-ძნდის, ლ. 12, 27; ვითარ-მე განხერნეთ საშეკლსა გეჰენიამასა, მ. 23, 33.

ვითარმცა სართულსა ჩემსა ქუეშე შემოხუედ, მ. 8, 8; ხეძიებდა ვ. ეამსა მარჯუესა, მრ. 14, 11; ვ. გესუა იგი ცო-ლად, მ. 14, 4.

2. ვითარ: რამეთუ ხიყენეს, ვითარ-ორ ათას, მრ. 5, 13; შე-ოდენ-სრულ

ხიყენეს, ვ. ოც და ხუთ უტეევან, ი. 6, 19.

ნ. კ. ეგვიეთარი, ესევიეთარი.

1. ვითარმედ: ვითარმედ მრავლის მტყუელებითა მით მათითა სასმენელ ხიყოს, მ. 6, 7; ვ. არაადა გიცოდენ, მ. 7, 23; ქადაგებდით და ხიტყოდეთ, ვ., მ. 10, 7; ნუ ხგონებთ, ვ., მ. 10, 34; ლ. 12, 51; შეძრწუნდეს და თქუეს, ვ., მ. 14, 26; ხიტყოდეს, ვ., მ. 16, 7; 22, 23; მრ. 12, 18; მწიგნობარნი ხიტყუან, ვ., მ. 17, 10; იესუ ხრქუა მას, ესე ვ., მ. 19, 13; ამენ ვეტყუ თქუენ, ვ., მ. 24, 47; მან მაცთურმან თქუა... ვ., მ. 27, 63; ხუთ-ხრან ერსა, ვ., მ. 27, 64; ხუთხართ მო-წაფეთა მი:თა, ვ., მ. 28, 7; ესრეთ თქუთ, ვ., მ. 28, 13.

ხაღიდებდეს ღმერთსა და ხიტყო-დეს, ვ., მრ. 2, 12; რამეთუ თქუა, ვ., მრ. 12, 6; ხიტყოდიან, ვ., მრ. 13, 6; ხარქუთ სახლისა უფალსა, ვ., მრ. 14, 14; რომელი ხიტყუს, ვ., მრ. 15, 28; ხუთ-ხართ... პეტრეს, ვ., მრ. 16, 7.

ლაღიდებდეს და ხიტყოდეს, ვ., ლ. 4, 41; რამეთუ იცოდეს, ვ., ლ. 4, 41; თა-ვადმან ხრქუა მათ, ვ., ლ. 4, 43; მეყსე-ულად ხოქუთ, ვ., ლ. 12, 54; ხოქუთ, ვ., სიცხმ ხიყოს და არნ ეგრეთ, ლ. 12, 55; გეტყუ შენ, ვ., ლ. 12, 59; ეგრე გგონიეს, ვ., ლ. 13, 2; ხგონებთ, ვ., ლ. 13, 4; ხეთხვიდა, ვ., ლ. 15, 26; ესე შეხსამი-ნეს მას, ვ., ლ. 16, 1; დრტყნიდეს და ხიტყოდეს, ვ., ლ. 19, 7; 'ხგონებდეს იგინი, ვ., ლ. 19, 11; ხიტყოდა, ვ., ლ. 19, 42; რომელნიმე ხიტყოდეს ტარისა მისთვის, ვ., ლ. 21, 5; ხიტყოდიან, ვ., ლ. 21, 8; ხრქუა მას, ვ., ლ. 22, 61; უეკარ-მყო მე სამ გზის, ვ., ლ. 22, 61.

ამას ხესმა, ვ.: იესუ მოსრულ არს, ი. 4, 47; ამისთვის გარქუ თქუენ, ვ., ი. 6, 65; ქეშპარიტად 'ცნეს' მათ, ვ., ი. 7, 26; არა კეთილად ვთქუთა, ვ., ი. 8, 48.

2. ვითარმედ: განკურნა იგი, ვითარ-მედ ყრუი იგი და ბრმაჲ ხხედვიდა და

ხიტყოლა, მ. 12, 22; ხასწაებდა შესაკრებელთა მათ, ვ. განხუცრდებოლა მათ და ხიტყოდეს, მ. 13, 54; განჯურნა იგინი, ვ. ხუცრდაცა ერსა მას, მ. 15, 31; არამცა ხუყენით მათ თანა ზიარ სისხლსა მას წინაწარმეტყუელთასა, ვ. ამით ხწამებთ თავით თვისით, რამეთუ ნაშობნი ხართ მკლველთა წინაწარმეტყუელთანი, მ. 23, 31.

ვითარცა: ხიყენით თქუენ სრულ, ვითარცა მამა თქუენი, მ. 5, 48; ნუ ხიყოფით, ვ. ორგულნი, მ. 6, 5; ნუ მრავლის მეტყუელ ხარ, ვ. ორგულნი, მ. 6, 7; ხიყაენ ნებაა შენი, ვ. ცათა შინა, მ. 6, 10; ვ. ჩუენ მიხუტევეთ თანამდებთა მათ, მ. 6, 12; მე მიგაელინებ თქუენ, ვ. ცხოვართა შოვარის მგელთა. ხიყენით თქუენ მეცნიერ, ვ. გუმლნი და უმანკო, ვ. ტრენდი, მ. 10, 16; კმა არს მოწაფისა ხიყოს თუ, ვ. მოძლუარი თვისი და მონაა იგი, ვ. უფალი თვისი, მ. 10, 25; ფარისეველთა მათ ვ. ხესმა ესე, ხიტყოდეს, მ. 12, 24; ვ. წინაწარმეტყუელი «ხეპყრა იგი», მ. 14, 5; ვ. შობისა დღენი ხიყენეს პეროდესნი, მ. 14, 6; ვ. განხუტევა ერი იგი, აღვიდა მთასა ლოცვად, მ. 14, 23; ვ. იხილეს იგი... შეძრწუნდეს, მ. 14, 26; ვ. იხილა ქარი იგი ძლიერი, შეხეშინა, მ. 14, 30; გიყავი შენ, ვ. გნებავს, მ. 15, 28; ბრწყინვიდა პირი მისი, ვ. მზმ, მ. 17, 2; საშოსელი მისი ხიყო, ვ. ნათელი, მ. 17, 2; მოხიქეთ და ხიქმნეთ, ვ. ყრმანი, მ. 18, 3; რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, ვ. ყრმაა ესე, მ. 18, 4; ხიყაენ იგი შენდა, ვ. ხარკის მომკდელი, მ. 18, 17; შეხიყუარო მოყუასი შენი, ვ. თავი თვისი, მ. 19, 19; 22, 39; ვ. ხესმა, მ. 19, 22, 25; ვ. იხილეს, მ. 21, 15, 38; ვ. წინაწარმეტყუელი ხაქუნდა იგი მას, მ. 21, 46; ვ. ჟღარს-ხატუეს იგი, მ. 27, 35; ვ. შემწუხრდა, მოვიდა კაცი, მ. 27, 57; ხიქმნნეს ვ. მკუდარნი, მ. 28, 4; აღდგა, ვ. თქუა, მ. 28, 6; ყვეს ეგრე, ვ. ისწავეს მათგან, მ. 28, 15.

«იხილა სული» ღმრთისაა გარდამომავალი ვ. ტრედი მის ზედა, მრ. 1, 10; ვ. იხილეს იგი, მრ. 2, 16; კუალად მოხეგო ქელი იგი, ვ. ერთი იგი, მრ. 3, 5; რომელმან არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთისაა, ვ. ყრმაა. მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; ვ. გამოვიდა იგი გზასა, მრ. 10, 17; ქუეყანის მოქმედთა მათ ვ. «იხილეს»; მრ. 12, 7; ხიყენენ ვ. ანგელოზნი ცათა შინა, მრ. 12, 25; მათ ვ. ხესმა ესე... განიხარეს, მრ. 14, 11; მეყსეულად, ვ. განთენა, ზრახვა-ყვეს, მრ. 15, 1; ვ. «ხიყო» ეამი მეექუსმ, მრ. 15, 33; მათ ვ. ხესმა ესე, გამოვიდეს, მრ. 16, 8.

ვ. აღხესრულნეს დღენი იგი, ლ. 1, 23; 2, 21; ვ. წერილ არს, ლ. 2, 23; მოხცეს შესაწირავი, ვ. თქუმულ არს, ლ. 2, 24; გარდამოქდა სული წმიდაა... ვ. ტრედი მის ზედა, ლ. 3, 22; ვ. განთენა, გამოვიდა მიერ, ლ. 4, 42; ვ. დახცხრა სიტყუად, ლ. 5, 4; ვ. იხილა სიმონ-პეტრე, ლ. 5, 8; ვ. შევიდა იგი ერთსა ქალაქთაგანსა, ლ. 5, 12; ვ. იხილა მან იესუ, ლ. 5, 12; მოხეგო ქელი მისი, ვ. იგი სხუად, ლ. 6, 10; ვ. იხილეს, ლ. 9, 53; ვ. წარვიდეს ესენი. ლ. 10, 38; ვ. დახცხრა ლოცვისაგან, ხრქუა, ლ. 11, 1; ვ. ერთი ამათგანი, ლ. 12, 27; ვ. მოვიდოდა, ლ. 15, 25; ვ. მარცუალი მდოგუსაა, ლ. 17, 6; ვ. იხილა იგი იესუ, ლ. 18, 24; ვ. ხესმოდა ერსა მას, ლ. 19, 11; ვ. მოხეხლა, ლ. 19, 41; ვ. შევიდა ტაძარსა მას, ლ. 19, 45; ვ. ხესმოდა ესე, ლ. 20, 45; ვ. წარქდა ეამი ერთი, ლ. 22, 59; ხუჩნდეს სიტყუანი მათნი, ვ. სიჩქურისანი, ლ. 24, 11.

ვ. ტრედი გარდამომავალი ზეით, ი. 1, 32; ვ. შემწუხრდა, ი. 6, 15; სიმონ-პეტრეს ვ. ხესმა... შესამოსელი მოირტყა, ი. 21, 7; ვ. გამოქდეს ქუეყანად, ი. 21, 9; ვ. ხისადილნეს, ხრქუა სიმონ, ი. 21, 15.

ნუ ხქადაგებ წინაშე შენსა, ვითარცა-იგი ორგულთა ყვიან, მ. 6, 2; ნუ ხიყოფით, ვ. ორგულნი მწუხარე, მ. 6,

16; ვ. ხუბრძანა მათ იესუ, მრ. 11, 6; ვ. მომცეს ჩუენ, ლ. 1, 2; ვ. ხითქუნეს მათა მიმართ, ლ. 2, 20; ვ. თქუენ გნებაეს, ლ. 6, 31; ვ. იოჰანე ხასწავა მოწაფეთა თუსთა, ლ. 11, 1; პოვეს ეგრე, ვ. ხრქუა მათ, ლ. 22, 13.

ვინ: ხიყოს-მე ვინ [სახ. ბრ.] თქუენგანი კაცი, მ. 7, 9; ვ. გგონიე მე, მ. 16, 15; ლ. 9, 20; ვ. ამათ სამთაგანი გგონიეს შენ, ლ. 10, 36; ვ. არიან იგინი, ი. 6, 64; ვ. არს მიმცემელი მისი, ი. 6, 64; ყოველი ვინვე მისა მიმართ ხიძულუბოს, ლ. 16, 16.

იკადრა ვინ [მოთხ. ბრ.] მიერ დღითგან კითხვად მისა არღარა, მ. 22, 46; ვ. გარდაგვგორვოს ჩუენ ლოდი იგი, მრ. 16, 3; ვ. იცის ამისა, შეიკდიმონ, ლ. 20, 13.

არცა ხესმეს ვის უბანსა ზელა კმაჲ მისი, მ. 12, 19; ვ. კელ-ხეწიფების სახლსა ძლიერისასა შესლვად, მ. 12, 29; ვ. უკუე თქუენგანსა მამასა ხთხოვდეს ძმ პურსა, ლ. 11, 11; ვ. მითგანისა ხიყოს ცოლ, მრ. 12, 23; ვის-მე კელ-ხეწიფების ცხოვრებად, მ. 19, 25; ლ. 18, 26.

ვისა შედთაგანისა ხიყოს იგი ცოლად, მ. 22, 28; ვ. გეშინოდის, ლ. 12, 5; ვ. მსგავს არს იგი, ლ. 13, 18; უფალო, ვ. მივიდეთ, ი. 6, 68.

ნ. კ. არავინ, ვერვინ, ნუვინ.

ვინა-ა: ვინაჲ არს 'ამისა' სიბრძნესე, მ. 13, 54; ესე ვიციით ვ. არს ქრისტო, ი. 7, 27; არავინ იცოდის ვ. არს, ი. 7, 27.

ვინათგან: ვინათგან მოვალ და ხუეძიებ ნაყოფსა ღელუსა ამას შინა, ლ. 13, 7.

ვინმე: [სახ. ბრ.] თუ ვინმე წარგიძლუანებდეს შენ მილიონ ერთ, მ. 5, 41; არიან ვ. აქა მღვთმარეთაგანი, მ. 16, 28; ხეკრძალენით ნუუკუე ვ. შეურაცხ-ყოთ, მ. 18, 10; უკუეთუ ვ. მოკუდეს, მ. 22, 24; ვ. არს სარწმუნოჲ იგი მონაჲ, მ. 24, 45; მდიდარი ვ. მორბიოდა მისა,

მრ. 10, 17; მუნ მღვთმარენი ვ. ხეტყოდეს მათ, მრ. 11, 5; სხუანი ვ. აღდგეს, მრ. 14, 57; ვ. პირველთაგანი აღდგომილ არს, ლ. 9, 19; მოძღუარ, ვიხილეთ ვ., ლ. 9, 49; ხიყო ვ. ღედაკაცი, ლ. 10, 38; სხუანი ვ. გამოცდით სასწაულსა ზეციით ხითხოვდეს მისგან, ლ. 11, 16; ვ. უკუე თქუენგანი ზრუნვიდეს, ლ. 12, 25; კაცი ვ. ხიყო მდიდარი, ლ. 16, 1, 19; კაცი ვ. აზნაური წარვიდა, ლ. 19, 12; ფარსიველი ვ. ხეტყოდეს, ლ. 19, 39; ვითარ უკუე ხიტყვან თქუენგანნი ვ. ქრისტესა ძედ დავითისა, ლ. 20, 41; იხილა ვ. ქურივი გლახაკი, ლ. 21, 2; სხუაჲ ვ. დახამტიკებდა, ლ. 22, 59; ხიყო ვ. კაცი ფარსიველთაგანი, ი. 3, 1; ხიყო ვ. სამეუფოჲ კაცი, ი. 4, 46; ხიტყოდეს ვ. იერუსალიმელთაგანნი, ი. 7, 25; მო-ვინმე-სრულ ხიყვნეს მას ეამსა ოდენ, ლ. 13, 1.

უკუეთუ ვინმე [მოთხ.] დაქსნეს ერთი მცნებათა ამათგანი. მცირედთაჲ, მ. 5, 19; გცეს. თუ ვ. შენ მარჯუენესა ლაწუსა შენსა, მ. 5, 39; კაცმან ვ. დახასხა ვენაკი, მრ. 12, 1; ლ. 20, 9; ხრქუა ვ. მას მოწაფეთაგანმან, ლ. 11, 1; ოდეს გხადოს ვ. ლ. 14, 10; კაცმან ვ. ყო პური დლი, ლ. 14, 16; სკითხა ვ. მას მთავარმან, ლ. 18, 18; რაათა წამოს ვ. კაცისა მისთვის, ი. 2, 25; უკუეთუ ვ. სიტყუაჲ ჩემი დიმიარხოს, ი. 8, 51, 52.

უკუეთუ ვისმე ხუნდეს თავი თუსი განრინებად, მ. 16, 25; უკუეთუ ხედგას ვ. კაცსა ასი ცხოვარი, მ. 18, 12; ლელუ ვ. ხედგა ნერგი სავენაწესა თუსსა, ლ. 13, 6; ხესმა ვ. მის თანა-მეინაწესა ესე, ლ. 14, 15; ვ. თქუენგანსა მონაჲ ხესლას მქნელი, ლ. 17, 7; უკუეთუ ვ. რას ცილი დახუდე, ლ. 19, 8.

კაცისა ვიხვანმე განხაძო ეშმაკი, ლ. 11, 14.

მაშინ მი-ვიეთმე-ხუტგეს მწიგნობართაგანთა, მ. 12, 38.

ვირ-ე: კაცად-კაცადმან თქუენმან

არა აღხსნისა ჯარი გინა ვირი, ლ. 13, 15.

ვისი-ი: ვისი ძმ არს იგი, მ. 22, 42.

ვისიხმე: უკუეთუ ვისიხმე მოკუდეს ძმად, მრ. 12, 19.

ვობჟუ, ვიტჟოდე, ვიტჟოდი ნ. სიტ-
კუა.

ვლტოლა: მწყემსები იგი მათი ხევ-
ლტოდეს, მრ. 5, 14; გამოვიდეს და ხ.
მიერ საფლავით, მრ. 16, 8.

ზამ: რასა ხზამთ და აღხსნით კიცუ-
სა მაგას, მრ. 11, 5.

ზაფხულ-ი: ახლოს არს ზაფხული,
მ. 24, 32.

ზე: რომელსა ლაგვნითა წყალი ზე
ხედგას მჯარსა, მრ. 14, 13; ვერ ხედლო
ზ. აღნილად, ლ. 13, 11; რომელსა ლაგ-
ვნი წყლითა ზ. ხედგას, ლ. 22, 10.

ზეგარდამო: არა ხიყო შენდა მოცე-
მულ ზეგარდამო, ი. 19, 11.

ზეგი: ხეაღე და ზეგი წარსლვად,
ლ. 13, 33.

1. ზედა: ზედა მიხადგა და ხრქუა,
ლ. 10, 40; 'ლოდი ფქვილისად' ზ. ხედ-
ვა ქედსა, ლ. 17, 2; იგინი ზ. დახესხმო-
დეს, ლ. 23, 23.

2. ზედა: ათრავამეტთა ზედა, ლ. 13,
4; ბოროტთა ზ., მ. 5, 45; გზასა ზ., მ.
13, 4; 21, 19; მრ. 11, 8; ლ. 9, 3; 12, 58;
ერლოგბსა ზ., მ. 10, 27; ერდოთა ზ.,
ლ. 12, 3; ზოლასა ზ., მ. 14, 25, 26; ი.
6, 19; თქუენ ზ., მ. 11, 29; 12, 28; 20,
26; ლ. 11, 20; 21, 12; კეთილთა ზ., მ.
5, 45; კლდესა ზ., მ. 7, 25; 16, 18;
კლდოვანსა ზ., მ. 13, 5; მართალთა ზ.
და ცოდვილთა ზ., მ. 5, 45; მას ზ., მ. 10,
13; მრ. 11, 7; ლ. 13, 13; 19, 41; ი. 1,
32, 33; 21, 9; მის ზ., მ. 12, 18; მრ. 1,
10; ლ. 3, 22; მათ ზ., მ. 19, 15; 20, 25
(2-ჯერ); მრ. 10, 16, 42 (2-ჯერ); ლ. 1,
79; 13, 17; მაყულოვანსა ზ., მრ. 12, 26;
მეუფეებასა ზ., მ. 24, 7; ლ. 21, 10; მრ-

გება: რამეთუ ესეკითარი ხევნო
მათ, ლ. 13, 2.

1. ვნება-ი: ჯერ-არს ვნებად მათვან,
მ. 17, 12; გული მითქუმიდა პასქასა ამას
ქამად თქუენ თანა, ვიდრე ვნებადმდე
ჩემდა, ლ. 22, 15.

2. ვნება-ი: განგიზადლოთ შენ, რა.
ათა ხჯამო ვნებად ესე, მრ. 14, 12.

ვრცელ-ი: ვრცელ არს გზად, მ. 7,
13.

ზ

ვალსა ზ., მ. 25, 21, 23; მსახურთა თუსთა
ზ., მ. 24, 45; მქუშასა ზ., მ. 7, 26; მცი-
რესა ზ., მ. 25, 21; მცირედსა ზ., მ. 25,
23; მჯართა ზ., მ. 23, 4; ნათესავსა ზ.,
მ. 24, 7; ლ. 21, 10; პირსა ზ., მ. 17, 6;
ლ. 5, 12; პურსა ზ., მ. 23, 6; ლ. 20, 46;
რომელსა ზ., მ. 21, 44; ი. 1, 33; რომელ-
თა ზ., ლ. 12, 1; საზუერესა ზ., მრ. 2,
14; სასანთლესა ზ., ლ. 8, 16; საყდარ-
სა ზ., ი. 19, 13; სახლსა ზ., ლ. 11, 17;
უბანსა ზ., მ. 12, 19; უბანთა ზ., მ. 20, 3;
23, 7; მრ. 12, 38; ლ. 11, 43; 20, 46;
ქეასა ზ., მრ. 13, 2; ლ. 19, 44; 21, 6;
ქუეყანასა ზ., მ. 6, 10, 19; 10, 29, 34;
18, 18 (2-ჯერ), 19; 28, 18; ლ. 12, 51;
ყოველსა ზ., ლ. 2, 20; ყოველთა ზ., მ.
24, 47; ლ. 9, 1; ჩუენ ზ., ლ. 19, 14; ცა-
თა ზ., ლ. 19, 38; წყალთა ზ., მ. 14,
29; წყალთა ამათ ზ., მ. 14, 28.

ზედა-ღება: აგარაკი ვიყიდე და უნე-
ბელი ზედა-მაც მისლვად, ლ. 14, 18.

ზეთ-ი: შეხუხუა წყულლი იგი და და-
ხასხა ზეთი და ღუნოდ, ლ. 10, 34.

ზეთის ხილ-ი: ჯდა რად იგი მათსა
მას ზეთის ხილთასა, მრ. 13, 3.

ზემო: აღ-რე-გუალე ზემო კერძო,
ლ. 14, 10.

ზემოქდომ-ი: ხუყუარს ზემოქდომად
პურსა ზედა, მ. 23, 6; ლ. 20, 46; გიყუ-
არს თქუენ ზ. შესაკრებელთა შოერის,
ლ. 11, 43.

ზეცა-ი: მშუდობად ზეცასა, მრ. 11,
10; უკუეთუ ზეცისად გითხრა თქუენ,

ო. 3, 12; ვარსკულაენი გარდამოცევენ ზეცით, მ. 24, 29; ემა ხიყო ზ., მრ. 1, 11; ნათლის-ცემა იოჰანსი ზ. ხიყო, მრ. 11, 30; უკუეთუ ვთქუათ: ზ. ხიყო, მრ. 11, 31; ემა ხიყო ზ., ლ. 3, 22; მამან ზ. მოხცეს სული წმიდაჲ, ლ. 11, 13; სასწაულსა ზ. ხითხოვდეს მისგან, ლ. 11, 16; ხიყენენ... საშინელებანი ზ.; ლ. 21, 11; ვიხილე სული ღმრთისაჲ ვითარცა ტრედი გარდამომავალი ზ., ი. 1, 32; მამამან ჩემმან მოგცა თქუენ პური ჰემმარიტი ზ., ი. 6, 32; რომელი-იგი გარდამოცდა ზ., ი. 3, 13; 6, 33; გარდამოცქედ ზ., ი. 6, 38; არაიენ აქდა ზეცად, ი. 3, 13; მამამან თქუენმან ზეცათამან, მ. 6, 14; 7, 11; მამამან ჩემმან ზ., მ. 15, 13; მამამან შენმან ზ., მ. 16, 17; მამისა თქუენისა ზეცათაჲსა, მ. 6, 1; მამისა ჩემისაგან ზ., მ. 18, 19; მამისა ჩემისა ზეცათაჲსაჲ, მ. 12, 50; ნებაჲ მამისა ჩემისაჲ ზ., მ. 18, 14; მამაო ჩუენი ზეცათაო, ლ. 11, 2.

ზიარ-ი: ხუყენით მათ თანა ზიარ, მ. 23, 30; რომელნი ხიყენეს ზიარნი სი-მონისნი, ლ. 5, 10.

ზოგ-ი: აჰა, უფალო ზოგი ნაყოფთა ჩემთაჲ მისუტე, ლ. 19, 8.

1. ზრახვა: იგინი აღიესნეს მანკიერებითა და ზრახვიდეს ურთიერთას, ლ. 6, 11.

2. ზრახვა: არა ხზრახვ ღმრთისასა, მ. 16, 23; რაჲსა ხზრახვთ გულთა თქუენთა, მ. 16, 8.

ზრახვა-მ: იცოდნა იესუ ზრახვანი გულისა მათისანი, მ. 12, 25; თავადმან იცოდნა ზ. მათნი, ლ. 11, 17.

ზრახვის-ყოფა: იგინი შეკრბეს მოხუცებულთა თანა და ზრახვა-ყვეს, მ. 28, 12; ზ. მღღელთ მოძღუართა მათ, მრ. 15, 1.

ზრდა: ღმერთი ხზრდის მათ, ლ. 12, 24.

ზრუნვა: მართა, ხზრუნავ და მფოთ ხარ მრავლისათეს, ლ. 10, 41; ნუ ხზრუნავთ თავთა თქუენთათეს, მ. 6, 25; ნუ ხ. ვიდრემე ანუ რასამე ხიტყოლით, მ. 10, 19; რაჲსაღა სხუასა მას ზ., ლ. 12, 26; ვინმე უკუე თქუენგანი ზრუნვიდეს, ლ. 12, 25.

ზრუნვა-მ: ზრუნვისაგან და სიმღიღირისა და გემოთაგან ამის სოფლისათა ელენედ, ლ. 8, 14.

ზუარაკ-ი: მოიბთ ზუარაკი იგი მსუქანი, ლ. 15, 23; დაკლა მამამან შენმან ზ. იგი, ლ. 15, 27; დახუკალ მას ზ. იგი, ლ. 15, 30.

ზღვევა: სული თესი იზღუოს, მ. 16, 26.

ზღუა-მ: ზღუამ იგი ქარისაგან აღხირლუეოდა, ი. 6, 18; ვიღოდა რაჲ ზღუასა ზედა, მ. 14, 26; ი. 6, 19; წარვიღოდა ზ. მას გალილეაჲსასა, მრ. 1, 16; ხითხეკლიდეს რა ზ., მრ. 1, 16; დახიშენეს ზ. მას შინა, მრ. 5, 13; შთაერდომილ ხიყო ზ., ლ. 17, 2; დახენერგე ზ. შინა, ლ. 17, 6; მივიღოდეს წიად ზ. მას კაფარნაუმდ, ი. 6, 17; დახითქას იგი უფსკრულსა ზღუასა, მ. 18, 6; მიიმართა კოლტმან მან ღორებისამან კბოდესა მას ზღუად, მრ. 5, 13; შთავიდეს მოწაფენი მისნი ზ., ი. 6, 16; შთავიდეს თავი თესი ზ., ი. 21, 7.

ზღუს კიდე-მ: იესუ... დაჭდა ზღუს კიდესა, მ. 13, 1; ყოველი იგი ერი ზ. კ. დგა, მ. 13, 2; მოვიდა ზ. კ. მას გალილეაჲსასა, მ. 15, 29; (გარდამოვიდა) სხუსა ერისა სიმრავლმ... იერუსალმით და ზღუს კიდესაჲ ტვროსით, ლ. 6, 17.

თ

1. თავ-ი: (მომეც) თავი იოჰანე ნათლის-მცემელისაჲ, მ. 14, 8; მოხუეთა თ. იოჰანეს, მ. 14, 10; ხიცხე თავსა

შენსა, მ. 6, 17; მოიღეს ლერწამი და ხცემდეს თ. მისსა, მ. 27, 30; თანა-წარმავალნი იგი ხგომოდეს მას და ყრიდეს

თ., მრ. 15, 29; თქუენი თავისა თმანი ყოველნი განრაცხილ არიან, მ. 10, 30; თმათ თავისაგან თქუენისა არა წარწყმდეს, ლ. 21, 18.

2. თავ-ი: უჩუენე თავი შენი მღღელსა, მ. 8, 4; რომელმან პოოს თ. თუსი, მ. 10, 39; რომელმან წარიწყმიდოს თ. თუსი, მ. 10, 39; 16, 25; უკუეთუ ვისმე ხუნდეს თ. თუსი განრინებად, მ. 16, 25; რომელმან დაიმდაბლოს თ. თუსი, მ. 18, 4; ლ. 14, 11; შეხიყუარო მოყუასი შენი, ვითარცა თ. თუსი, მ. 19, 19; 22, 39; იქსენ თ. თუსი, მრ. 15, 30; რომელმან აღიმადლოს თ. თუსი, დამდაბლდეს, ლ. 14, 11; შთაიგდო თ. თუსი ზღუად, ი. 21, 7.

ნუცა თავსა შესა ხფუცავ, მ. 5, 36; რომელი განხველთის თ. თუსსა, მ. 12, 25 (2-ჯერ); ლ. 11, 17; თ. თუსსა განხველთა, მ. 12, 26; ხიფარეიდა თ. თუსსა, ლ. 1, 24; რომელი მეფედ ხიტყუნ თ. თუსსა, ი. 19, 12.

თავისა თუსისა ვერ ძალ-ხუც ცხოვრებად ქრისტესა, მრ. 15, 31; კაცი ვინმე აზნაური წარეიდა... მოღებად თ. თუსისა მეუფებისა, ლ. 19, 12; მადიდე მე, მამაო, თ. შესისა თანა, ი. 17, 5; ყავთ თ. თქუენისა საფასმ, ლ. 12, 33.

გამოისაქურისნეს თავნი თუსნი, მ. 19, 12; ნუ ხზრუნავთ თავთა თქუენთათუს, მ. 6, 25; ხეკრძალენით თ. თქუენთა, ლ. 12, 1; 17, 3; რომელნი განხიმართლებთ თ. თუსთა წინამე კაცთა, ლ. 16, 15.

3. თავ-ი: ლოდი, რომელ შეურაცხვეს მაშენებელთა, ესე ხიქმნა თავ საკიდურთა, მ. 21, 42.

4. თავ-ი: ქუეყანა ნაყოფსა გამოიღებნ, პირველად წუელი, მერმე თავი და 'მამინ-ლა საესმ' იფქლი თავსა მას შინა, მრ. 4, 28; მოწაფეთა მისთა შეხემშია და იწყეს მუსრვად თავისა, მ. 12, 1.

6. კ. თავადი, თავით თუსით, თავსდება.

თავად-ი: თავადი დგა კიდესა თანატბისა, ლ. 5, 1; თ. შევიდა ნავსა, ლ. 8, 37; თ. შევიდა დაბასა, ლ. 10, 38; შეიყვანა თ. სახიდ თუსა, ლ. 10, 38; ხიყო ადგილსა რომელსამე თ. და ხილოცვიდა, ლ. 11, 1; ამას რა ხიტყოდა თ., ლ. 13, 17; თ. იესუ წამებდა, ი. 4, 44; თავადმან ხრქუა, მ. 15, 13; ლ. 14, 16; 21, 8; თ. ხრქუა მათ, მრ. 10, 36; ლ. 4, 43; 11, 2; ი. 6, 20; თ. აღიხილნა თუალნი მისნი, ლ. 6, 20; თ. განხუტევა იგი, ლ. 8, 38; თ. ხამცნო მათ, ლ. 8, 56; თ. დამტკიცა პირი თუსი, ლ. 9, 51; თ. იცნოდა ზრახვანი მათნი, ლ. 11, 17; თავადსა იესუს ხეწყო ოდენ ყოფად, ლ. 3, 23.

თავით თუსით: ამით ხწამებთ თავით თუსით, მ. 23, 31; თუსით თ. ქუეყანა ნაყოფსა გამოიღებნ, მრ. 4, 28; თავით თ. ხმჭით მართალსა, ლ. 12, 57; თუთ იესუ, არა ხარწმუნებდა მათ თ. თ., ი. 2, 24; არა ხიტყოდის თ. თ., ი. 16, 13.

თავს-დგება: ვიღრემდე თავს-ვიღებდე თქუენსა, მ. 17, 17; ანუ ერთისამ თავს-იღვას და ერთი შეურაცხ-ყოს, ლ. 16, 13.

თავყუანის-ცემა: განბოკლებული თავყუანის-ხცემდა მას, მ. 8, 2; შენ რაჟამს თავყუანის-ხცემდე, მ. 6, 6; რაჟამს თავყუანის-ხცემდე, მ. 6, 5; თავყუანის-ხცეს მას, მ. 14, 33; 28, 9, 17; თავყუანის-ხეც მამასა შესა დაფარულად, მ. 6, 6.

თავყუანის-ცემა-ა: ხუყუარან მით შოვრის შესაკრებელთა და ყურეთა ურაკპარაკთასა თავყუანის-ცემა, მ. 6, 5.

1. თანა: აბრაჰამის თანა, მ. 8, 11; ანგელოზთა მისთა თ., მ. 16, 27; თავისა შესისა თ. დიდებითა, ი. 17, 5; თქუენ თ., მ. 17, 17; 28, 20; ლ. 22, 15; იაკობის თ., მ. 8, 11; ისააკის თ., მ. 8, 11; კართა თ., მრ. 11, 4; კაცისა თ., ლ. 19, 7; კიდესა თ., ლ. 5, 1; მარიამის თ., ლ. 2, 5; მის თ., მ. 5, 28; 14, 2; 17, 3; მრ. 12, 28; 14,

33; 15, 32; ლ. 22, 14; 56, 59; 23, 22; ი. 2, 25; მათ თ., მ. 15, 30; 23, 30; ლ. 2, 51; 6, 17; 13, 1; 24, 10; ი. 6, 17; მეგობართა ჩემთა თ., ლ. 15, 29; მეინაქეთა თ., ლ. 14, 10; მეძავთა თ., ლ. 15, 30; მოგზაურთა თ., ლ. 2, 44; მოსაქულისა შენისა თ., ლ. 12, 58; მოწაფეთა მისთა თ., მრ. 2, 15; მოწაფეთა ჩემთა თ., ლ. 22, 11; მოწაფეთა თ., მრ. 14, 14; მოხუცებულთა თ., მ. 28, 12; მრ. 15, 1; მწიგნობართა თ., მრ. 15, 31; მკეცთა თ., მრ. 1, 13; რომლისა თ., ლ. 13, 11; რომელთა თ., მ. 27, 56; უმჭულოთა თ., მრ. 15, 28; ფერქთა თ., მ. 15, 30; ლ. 10, 39; შენ თ., მ. 6, 23; 18, 16; მრ. 14, 31; ი. 8, 48; ჩემ თ., მ. 12, 30 (2-ჯერ); ლ. 15, 31; ი. 8, 49; ცოდვილთა თ., მრ. 2, 16 (2-ჯერ).

2. თანა: ყოველნი მისთანანი ნადირობასა მას თევზისასა... შეაყენეს, ლ. 5, 9; იწყოს ცემად მისთანათა მათ მონათა მ. 24, 49.

ნ. კ. თანა-ზრახვა, თანა-მღებო, თანა-მეინაქეი, თანა-ნადებო, თანა-წარამავალი, თანა-წარსლვა.

თანა: განვიდა თანაჲ განთიად სასყიდლით, მ. 20, 1.

ნ. კ. მათთანაჲ.

თანა-ზრახვა: ხეჩუენნეს მათ მოსე და ულია მის თანა და თანა-ზრახვიდეს მას, მ. 17, 3.

თანა-მღებო: რომელმან კაც კლას, თანა-მღებ არს იგი საშჯელისა, მ. 5, 21; თ. ხიყოს იგი კრებულისა, მ. 5, 22; თ. ხიყოს საშჯელისა, მ. 5, 22; იგინი ხოლო თ. ხიყენეს ხუფროს ყოველთა კაცთა, ლ. 13, 4; ჩუენ მიხუტევებთ თანა-მღებთა მათ, მ. 6, 12.

თანა-მეინაქეი: ხესმა ვისმე მის თანა-მეინაქეთა ესე, ლ. 14, 15; მის თანა-მეინაქეთა ბრძანა მიცემად იგი მას, მ. 14, 9.

თანა-ნადებო: მომიტევენ ჩუენ თანა-ნადებნი ჩუენნი, მ. 6, 12.

თანა-წარმავალი: თანა-წარმავალნი იგი ხეგობდეს მას, მრ. 15, 29.

თანა-წარსლვა: თანა-წარსულთ სა-მართალსა, ლ. 11, 42.

თევზო: იხილეს... მღებარძ... თევზი მას ზედა და პური, ი. 21, 9; პური იგი... მიხცა მათ და თ. იგი ეგრევე, ი. 21, 13; თუ თევზსა ხთხოვდეს, გუელი ნუ მიხცესა, მ. 7, 10; გინა თუ თ. ხთხოვდეს, ლ. 11, 11; განკურებამან შეიპყრა იგი და ყოველნი მისთანანი ნადირობასა მას თევზისასა, ლ. 5, 9; გამოხითრევედეს ბადესა მას თევზითა საესესა, ი. 21, 8; გამოხითრევედა ბადესა მას... საესესა დიდ-დიდითა თ., ი. 21, 11; შეაყენეს თევზთა სიმრავლმ დიდი, ლ. 5, 6; მოიღეთ თ. მავათგანი, ი. 21, 10.

თესვა: არა ხთხვენ, არცა მკიან, ლ. 12, 24.

თესვა-ა: თესვასა მას მისსა რომელიმე დავარდა გზასა ზედა, მ. 13, 4; გამოვიდა მთესვარი თესვად, მ. 13, 3.

1. თესლი-ი: არა დამთა თესლი, მ. 22, 25.

2. თესლი-ი: კაცმან დაქთესო: თ. ქუეყანასა, მრ. 4, 26; თ. იგი აღმოცენდის, მრ. 4, 27.

თთუე-ა: ხიფარვიდა თავსა თუსსა ხუთ თთუე, ლ. 1, 24; თთუესა მეექუსესა მოხიელინა გაბრიელ ანგელოზი, ლ. 1, 26.

თივა-ა: რომელი დღეს თივაჲ არს და ხვალე თორნესა შთახეგზნეს, ლ. 12, 28.

თით-ი: მათ თითითა მათითა შეძრვად არა ხუნებნ, მ. 23, 4; თ. ღმრთისაჲთა განხუასხამ ეშმაკთა, ლ. 11, 20.

თითოეულ-ი: იწყო თითოეულმან ყოველმან ჯმნად, ლ. 14, 18; აღხუტქუა მუშაკთა მათ თითოეულად ღრაპკანი დღესა, მ. 20, 2.

თითო-სახე-ა: ხუყანდა... მრავალნი თითო-სახეთაგან სენთა შეპყრობილნი, მ. 15, 30.

თიკან-ი: მე არასადა მომეც თიკანი ერთი, ლ. 15, 29.

თმა-ა: თმაჲ თავისაგან თქუენისა

არა წარწყმდეს, ლ. 21, 18; ვერ შემძლებელ ხარ ერთისა თმისა განთეთრებად ანუ დაშავებად, მ. 5, 36; თქუენი თავისა თმანი ყოველნი განრაცხილ არიან, მ. 10, 30.

თნევა: რომელი ხონავს სულსა ჩემსა, მ. 12, 18; ხონდა ჰეროდეს როკვაი იგი მისი, მ. 14, 6.

თორნე-ა: რომელი დღეს თივამ არს და ხვალე თორნესა შთახეგუნეს, ლ. 12, 28.

თუთ: თუთ იგი დავით ხიტყუს წიგნსა ფსალმუნთასა, ლ. 20, 42; თუთ იგი დავით უფლით ხხადის, მ. 20, 44; თუთ იესუ არა ხარწმუნებდა მათ, ი. 2, 24; მან თუთ იცოდა, ი. 2, 25.

თუთ-მხილველ-ი: რომელი დასაბამითგან თუთ-მხილველ და მსახურ ყოფილ ხიყენეს, ლ. 1, 2.

თუნიერ, თუნიერად: არა დავარდის ქუეყანასა ზედა თუნიერ მამისა თქუენისა, მ. 10, 29; რომელმან დახუტეოს ცოლი თუნი თუნიერად სიტყუსა სიძვიისა, მ. 5, 32.

1. თუხ-ი: დედა თუხი, მ. 10, 37; თავი თ., მ. 10, 39 (2-ჯერ); 16, 25 (2-ჯერ); 18, 4; 19, 19; 22, 39; მრ. 15, 30; ლ. 14, 11 (2-ჯერ); ი. 21, 7; მამია თ., მ. 10, 37; მეუფებამ თ., ლ. 19, 15; მონამ თ., ლ. 14, 17; მოძღუარი თ., მ. 10, 25; ნათელი თ., მ. 24, 29; პირი თ., ლ. 9, 51; სამოსელივე თ., მ. 27, 31; სახლი თ., მ. 7, 24, 26; 24, 43; სული თ., მ. 16, 26; უფალი თ., მ. 10, 25; 24, 46; ყოველივე თ., ლ. 18, 28; ცოლი თ., მ. 5, 31, 32; 22, 25; ლ. 16, 18; ძმ თ., მ. 7, 9; 10, 37; 21, 37; მრ. 12, 6; ჭუარი თ., მ. 10, 38; 16, 24.

უფალმან თუხმან, მ. 24, 45; 25, 23.

გულსა თუხსა, მ. 16, 7; 24, 48; ლ. 2, 19; გულსა შიდა თ., მ. 5, 28; დიდებასა თ., ლ. 12, 27; ვენაქსა თ., მ. 20, 1, 2; თავსა თ., მ. 12, 25 (2-ჯერ), 26; ლ. 1, 24; 11, 17; ი. 19, 12; თ. კაპრაულსა, ლ. 10, 34; მამასა თ., ლ. 15, 29; მონა-

გებსა თ., მ. 24, 47; მტილსა თ., ლ. 13, 19; პირსა ზედა თ., ლ. 5, 12; ქამსა თ., მ. 21, 41; 24, 45; ლ. 20, 10; სავენაქესა თ., ლ. 13, 6; სახლსა შინა თ., მ. 13, 57; სოფელსა თ., მ. 13, 57; თ. სოფელსა, ი. 4, 44; თ. ქალაქსა, ლ. 2, 3; ძმასა თ., მ. 5, 22 (2-ჯერ); 22, 24, 25; მრ. 12, 19; პასაქსა თ., ლ. 12, 25.

დელისაგან თუხისა, მ. 10, 35; 14, 8; თავისა თ., მრ. 15, 31; ლ. 19, 12; მოძღუარისა თ., მ. 10, 24; ნაკლულეუენებულსა თ., მრ. 12, 44; ლ. 21, 4; საზრდელისა თ., მ. 10, 10; საუნჯისაგან თ., მ. 13, 52; სულისა თ., მ. 16, 26; უფლისა თ., მ. 10, 24; ძმისა თ., მ. 14, 3; ქორწილი ძისა თუხისა, მ. 22, 2.

თავით თუხით, მ. 23, 31; ლ. 12, 57; ი. 2, 24; თ. თავით, მრ. 4, 28; სუფევეთა თუხითა, მ. 16, 28.

მამულად თუხა, მ. 13, 54; საცხოვრებელად თ., მრ. 12, 44; სახიდ თ., ლ. 1, 23, 10, 38.

ანგელოზნი თუხნი, მ. 24, 31; თავნი თ., მ. 19, 12; სახლელონი თ., მ. 10, 36; ბაგათაგან თუხთა, ლ. 13, 15; თავთა თ., ლ. 16, 15; მონათა თ., მ. 14, 2; ლ. 19, 13; მოწაფეთა თ., მ. 12, 49; 16, 13, 24; 19, 23; 23, 1; მრ. 12, 43; 14, 12, 32; ლ. 11, 1; 12, 1; 20, 45; ი. 21, 14; მსახურთა თ. ზედა, მ. 24, 45.

საყდართა დიდებისა თუხისათა, მ. 19, 28; დიდებითა მამისა თუხისათა, მ. 16, 27.

2. თუხ-ი: სოფელიმცა თუხსა ხუეარობდა, ი. 15, 19.

თუხაგან: აღვიდა მთასა ლოცვად თუხაგან, მ. 14, 23; იგინი განხიზრახვიდეს თ., მრ. 11, 31; ხკითხვიდეს მას თ., მრ. 13, 3; წარვიდა თ., ლ. 24, 12.

თუ: არა თუ ხმარდეს სიმართლმ თქუენი, მ. 5, 20; თუ მარჯუენმ კელი შენი გაცთუნებდეს, მ. 5, 30; გიცეს თუ ვინმე შენ მარჯუენსა დაწუსა შენსა, მ. 5, 39; თუ ვინმე წარგიძლუანებდეს შენ მილიონ ერთ, მ. 5, 41; თუ მოხიკითხვიდეთ მეგობართა თქუენთა, მ. 5, 47; ანუ

თუ თევზსა ხობოვდეს, მ. 7, 10; გინდეს თუ, შემძლებელ ხარ განწმედად ჩემდა, მ. 8, 2; თუ ღირს ხიყოს სახლი იგი, მ. 10, 13; ხიყოს თუ, ვითარცა მოძლუარი თვისი, მ. 10, 25; რომელსა ხუყუარდეს მამა თვისი გინა თუ ღელა თვისი, მ. 10, 37; არა თუ პირად შემაველი შეხაგინებს კაცსა, მ. 15, 11; ბრმა ბრმასა თუ წინახუძენ, მ. 15, 14; ორნი ფერკნი თუ გესხნენ, მ. 18, 8; თუ თუალი შენი გატუნებდეს შენ, მ. 18, 9; თუ გნებავს ცხოვრებასა შესლვად, მ. 19, 17; სხუად თუ რამე წარხაგო ხუმეტსი, ლ. 10, 35; გინა თუ თევზსა ხობოვდეს, ლ. 11, 11; ყოს ხოლო თუ ნაყოფი, ლ. 13, 9; არა თუ მოსტსგან არს, ი. 7, 22; არა თუ სოფლისათვის გკითხავ, ი. 17, 9; შეხ-თუ-იკლიმონ ძისათვის ჩემისა, მ. 21, 37.

ნ. კ. უკუეთუ, უკუეთუმცა, ლათუ.

თუალ-ი: უკუეთუ თუალი შენი მარჯუენმ გატუნებდეს შენ, მ. 5, 29; თ. თუალისა წილ, მ. 5, 38; სანთელი ჯორცთა არს თ., მ. 6, 22; თ. შენი 'სანთელ' ხიყოს, მ. 6, 22; თუ თ. შენი გატუნებდეს შენ, მ. 18, 9; ღირს თუალსა შიდა გიც, მ. 7, 4; თქუმულ არს: თუალი თუალისა წილ, მ. 5, 38; ხუმჯობეს არს შენდა ერთ თუალისა შესლვად ცხოვრებასა, მ. 18, 9; აღმოილე პირველად ღირს ეგე თუალისაგან შენისა, მ. 7, 5; მაშინ ხიხილო აღმოლებად წუელი თ. ძმისა შენისა, მ. 7, 5; ხუმჯობეს არს შენდა ერთითა თუალითა შესლვად სასუფეველსა ღმრთისასა, მრ. 9, 47.

აღიხილნეს თუალნი მათნი, მ. 17, 8; თავადმან აღიხილნა თ. მისნი, ლ. 6, 20; ეილრე ორთა თუალთა სხმასა, მ. 18, 9; მრ. 9, 47; არს საყრველ წინაშე თ. ჩუენთა, მ. 21, 42; მუნ ხიყოს ტირილი თუალთა, მ. 13, 50; აწ დახეფარა თუალთაგან შენთა, ლ. 19, 42.

თუალთ-ღება: ნუ ხშვით თუალთ-ღებით, ი. 7, 24.

თქუნენ: ხიყენით თქუნენ [სახ. ბრ.]

სრულ, მ. 5, 48; დახილებლით თ. საფასეთა ცათა შინა, მ. 6, 20; განგხეთქდენ თ., მ. 7, 6; არასადა გიცოდენ თ., მ. 7, 23; ხიყენით თ. მეცნიერ, მ. 10, 16; მიგცნენ თ. კრებულსა, მ. 10, 17; წარგიდინენ თ., მ. 10, 18; მიგცეს თ., მ. 10, 19; თ. წარხივტოლდეთ, მ. 10, 23; მრავალთა სირთა ხუმჯობეს ხართ, მ. 10, 31; თ. უკეთურნი ხართ, მ. 12, 34; ვითარ ხგონებთ თ., მ. 18, 12; მიგცნენ თ. ჰირსა, მ. 24, 9; ხიყენეთ თ. მოძლებულ ყოველთაგან, მ. 24, 9; ლ. 21, 17; მოგწყუნენ თ., მ. 24, 9; თ. უზრუნველ გყვენეთ, მ. 28, 14; ამისთვის უკუე ხტოებით თ., მრ. 12, 24; თ. ფრიად ხტოებით, მრ. 12, 27; ნუენმე გატუნენს თ., მრ. 13, 5; წარვედით თ. ქალაქად, მრ. 14, 13; შე-რა-ხვიდეთ თ. ქალაქად, მრ. 14, 13; ხუმჯობეს ხართ თ. მფრინველთა, ლ. 12, 24; ღმერთმან ესრტო შეამკო, რაოდენ თ. ხუფროს, ლ. 12, 28; თ. ნუ ხეძიებთ რამ ხჯამოთ, ლ. 12, 29; თ. ხართ, რომელნი განხი-მართლებთ თავთა თვისთა წინაშე კაცთა, ლ. 16, 15; მიგცნენ თ. შესაკრებელთა, ლ. 21, 12; მიხეცნეთ თ. მამა-ღელათა-გან, ლ. 21, 16; არა-მე ათორმეტნი თ. გამოგირჩინენ, ი. 6, 70; მე გამოგირჩინე თ. და დაგადგინენ თ., ი. 15, 16.

დახსნდეთ თქუნენცა ათორმეტთა საყდართა განშჯად, მ. 19, 28; წარვედით თ. ვენაქად ჩემდა, მ. 20, 4; თ. ხიყენით განშზადებულ, მ. 24, 44; თ. ეგრევე მსგავსად ხუყოფდით მათ. ლ. 6, 31.

თქუნენ [მოთხ.] უკეთურთა ხიცით ნიჭისა კეთილისა მიცემად, მ. 7, 11; ეგრეცა თ. 'უწყოდეთ', მ. 24, 33; თ. მომიგეთ მე, მრ. 11, 29; თ. უკეთურთა ხიცით, ლ. 11, 13; აწ თ. ფარისეველთა გარეშმ სასუმელისა და პინაყისა განწმდიდით, ლ. 11, 39; დახუტევენეთ თ. სახლნი თქუნენნი, ლ. 13, 35; თ. ხყავთ იგი ქუაბ ავაზაკთა, ლ. 19, 46; თ. გამო-

მირჩიეთ მე, ი. 15, 16; აწ თქუნცა
ალავეთ საწყაული, მ. 23, 32.

გეტყუ თქუნ [მიც.], მ. 5, 20, 28,
32, 34; 6, 2, 5, 16, 25; 8, 10, 11; 10,
15, 23, 27; 11, 9, 11; 12, 31, 36; 16,
28; 17, 12; 18, 3, 10, 13, 18, 19; 19, 23,
28; 21, 43; 24, 34, 47; მრ. 10, 15; 12,
43; 13, 2; ლ. 11, 51; 12, 4, 27, 51; 13,
3, 5, 35; 18, 17, 29; 19, 40; 21, 3; 22,
16; ი. 8, 51; 16, 7; გეტყოლან თ., მ.
23, 3; რომელნი მიგბუეკდენ თ., მ. 5,
44; გლევნიდენ თ., მ. 5, 44; გაქუნდეს
თ., მ. 5, 46; 6, 1; რაბ გიქმს თ., მ. 6,
8; მოგეტეს თ., მ. 7, 7; ლ. 11, 9; გან-
გელის თ., მ. 7, 7; მიგავლინებ თ., მ.
10, 16; გგუემდენ თ., მ. 10, 17; მიგცემ-
დენ თ., მ. 10, 19; გლევნიდენ თ., მ. 10,
23; გარქუ თ., მ. 16, 11; 28, 7; მრ. 16,
7; ი. 6, 36, 65; 15, 15; 16, 15; მე განგი-
სუნენო თ., მ. 11, 28; თ. ვინ გგონიე მე,
მ. 16, 15; ლ. 9, 20; გგონიეს თ. ქრისტე-
სთჳს, მ. 22, 42; ნუ გეშინინ თ., მ. 28,
5; წინა-გიძლჳს თ., მ. 28, 7; მრ. 16, 7;
რომელი გამცენ თ., მ. 28, 20; გიყო თ.,
მრ. 10, 36; გკითხო თ., მრ. 11, 29; გით-
ხრა თ., მრ. 11, 29, 33; ლ. 20, 8; ი. 16,
13, 14, 15; შეგემთხოვს თ. კაცი, მრ. 14,
13; მან გიჩუენოს თ., მრ. 14, 15; ლ. 22,
12; გიყონ თ., ლ. 6, 31; 12, 4; იგი თ. გნ-
ბავს, ლ. 6, 31; გიყუარდენ თ. მოყუა-
რენი თქუნნი, ლ. 6, 32; ხირეკლით და
განგელოს თ., ლ. 11, 9; გექმნენ თ., ლ.
11, 19; გიყუარს თ. ზემოჯდომად, ლ. 11,
43; გიჩუენო თ., ლ. 12, 5; გექმნეს თ.
ესე საწამებელ, ლ. 21, 13; მე მოგცე თ.
პირი, ლ. 21, 15; შეგემთხოვს თ. კაცი,
ლ. 22, 10; მამან ჩემმან მოგცა თ. პუ-
რი, ი. 6, 32; მოსე მოგცა თ. წინადა-
ტუეთაჲ, ი. 7, 22; გაუწყე თ., ი. 15, 15;
თ. უწყოდეთ, ი. 15, 18.

ალიღეთ უღელი ჩემი თ. ზელა, მ.
11, 29; მო-მე-ხიწია თ. ზელა სასუფე-
ველი ღმრთისაჲ, მ. 12, 28; ლ. 11, 20;
არა ეგრე ხიყოს თ. ზელა, მ. 20, 26; და-

გასხნენ თ. ზელა კელნი მათნი, ლ. 21,
12.

რომელსა ხუნდეს თ. შოვრის ღიდ
ყოფაჲ, მ. 20, 27; ეგრე ხიყოს თ. შოვ-
რის, მრ. 10, 43; რომელსა ხუნდეს თ.
შოვრის პირველ ყოფაჲ, მრ. 10, 43;
ხუპტირმსი თ. ყოველთა შოვრის იგი
არს ღიდ, ლ. 9, 48.

მოგიტევენს თქუნცა მამამან თქუ-
ენმან, მ. 6, 14; ნუუკუე თ. გნებავს
წარსლის, ი. 6, 67.

მოგელოს თქუნგან სასუფეველი
ღმრთისაჲ, მ. 21, 43.

ვიდრე თხოვადმდევე თქუნდა, მ.
6, 8; მსაჯულ თ. ხიყენენ, მ. 12, 27; თ.
მიცემულ არს, მ. 13, 11; მოვავლინე
თ. წინაწარმეტყუელნი, მ. 23, 34; ხი-
ყოს თ. მსახურ, მრ. 10, 43; ვაჲ თ. მდი-
დარნო, ლ. 6, 24; ვაჲ თ., რომელნი ხი-
ცინით აწ, ლ. 6, 25; ვაჲ თ. განმადლარ-
ნო აწ, ლ. 6, 25; რომელი მადლი არს
თ., ლ. 6, 34; ვაჲ თ. ფარისეველნო, ლ.
11, 42, 43; ვაჲ თ., ლ. 11, 44; მშუღობაჲ
იგი თქუენი თქუნდავე მოხიქეცინ, მ.
10, 13.

ვიდრემდე თქუნ თანა ვიყო, მ. 17,
17; მე თ. თანა ვარ, მ. 28, 20; გული
მიტუქმიდა პასქასა ამას ჳამად თ. თანა,
ლ. 22, 15.

წინაწარმეტყუელა თქუენთჳს ესა-
ია, მ. 15, 7.

თქუნ-ი: ისმინამცა თქუენი, ლ. 17,
6.

გული თქუენი, ლ. 12, 34; ი. 14, 1;
თ. თავისა თმანი, მ. 10, 30; მამაჲ თ.,
მ. 5, 48; მეუფტ თქუენი, ი. 19, 14;
მშუღობაჲ იგი თ. მ. 10, 13; ნუგეშინის-
ცემაჲ თ., ლ. 6, 24; სიმართლმ თ., მ.
5, 20; სიტყუაჲ თ., მ. 5, 37; ყოველოვე
თ., ლ. 11, 41; შინგანი თ., ლ. 11, 39.

კაცად-კაცადმან თქუნმან, ლ. 13,
15; მამამან თ., მ. 6, 8, 14, 15; 7, 11; ლ.
12, 30.

ვიდრემდე თავს-ვიღებდე თქუნ-
ხა, მ. 17, 17.

მარგალიტა თქუნსა, მ. 7, 6; ქველის საქმესა თ., მ. 6, 1; შესლესა ოდენ თ., ლ. 22, 10.

თავისაგან თქუნისა, ლ. 21, 18; მამისა თ., მ. 5, 45; 6, 1; 10, 29; მოთმინებითა თქუნითა, ლ. 21, 19.

გულნი თქუნნი, მ. 6, 21; ლ. 16, 15; მოყუარენი თ., ლ. 6, 32; მტერნი თ., ლ. 6, 27; სათასენი თ., მ. 6, 21; სახლნი თ., ლ. 13, 35; სიტყუანი თ., მ. 10, 14; სულნი თ., ლ. 21, 19; შეცოდებანი თ., მ. 6, 15; ძენი თ., მ. 12, 27; ლ. 11, 19; ჯორენი თ., მ. 10, 28.

გულთა თქუნთა, მ. 16, 8; ლ. 21, 14; თავთა თ., ლ. 12, 1; 17, 3; მეგობართა თ., მ. 5, 47; მოყუარეთა თ., მ. 5, 46; მოძულეთა თ., ლ. 6, 27; მტერთა თ., მ. 5, 44; მწყევართა თ., მ. 5, 44; ლ. 6, 28; სარტყელთა თ., მ. 10, 9; საფასეთა თ., მ. 6, 19; სულთა თ., მ. 10, 28; 11, 29; შესაკრებელთა შოვრის თ., მ. 23, 34; შვილთა თ., ლ. 11, 13; შვილთა მათ თ., მ. 7, 11; წინააღმდეგობთა თ., ლ. 21, 15; დახიარეთ მტურერი ფერკთა თქუნთა, მ. 10, 14; აღავსეთ საწყაული მამათა თ., მ. 23, 32; თავთა თქუნთათვს, მ. 6, 25; ჯორცთა თ., მ. 6, 25.

თქუენ თანა ვარ ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა თქუნისათა მ. 28, 20.

ხიყოს-მე ვინ თქუნგანი კაცი, მ. 7, 9; ვინმე უკუე თ. ზრუნვიდეს, ლ. 12, 25; ერთი თ. ეშმაკი არს, ი. 6, 70; რომელსა ხუნდეს თქუნგანსა... ყოფად, მრ. 10, 44; ვის უკუე თ. მამას ხთხოვდეს ძმ პურსა, ლ. 11, 11; ვისმე თ. მონად ხისუას მკნეელი, ლ. 17, 7; ორნი თქუნგანნი შეხითქუნენ ქუეყანასა ზედა, მ. 18, 19; ვითარ უკუე ხიტყუნ თ., ლ. 20, 41; მოხკლვიდენ თქუნგანთა, ლ. 21, 16.

თქუმა: ვთქუ მცირედ-და, ი. 16, 19; შენ ხთქუ, მრ. 15, 2; კეთილად ხ., ლ. 20, 39; მიყო კელი მოწაფეთა თვსთა და თქუა, მ. 12, 49; დაღად-ყო და თ., მ. 14, 30; წინაწარმეტყუელა თქუნთვს

ესიაი და თ., მ. 15, 7; კმახ ხიყო ღრუბლით გამო და თ., მ. 17, 5; დაადგინა შოვრის და თ., მ. 18, 3; მიავლინა მათა ძმ თვის და თ., მ. 21, 37; მრ. 12, 6; რამეთუ მათთვს თ., მ. 21, 45; მოსე ესრე თ., მ. 22, 24; მან მაცთურმან თ., მ. 27, 63; აღდგა, ვითარცა თ., მ. 28, 6; თ.: შენ ხარ ძმ ჩემი საყუარელი, ლ. 3, 22; თ.: რომელმან შეიწყნაროს ესე ყრმა, ლ. 9, 48; მეგრემ კულად თ., ლ. 13, 20; სხუამან თ., ლ. 14, 19; ხოლო მან თ., ლ. 18, 21; ვითარცა იხილა იგი იესუ, თ. ლ. 18, 24; თ. იგავი ამცისთვს, ლ. 19, 11; თ. იესუ, ლ. 21, 3; თ.: ხხედავთა ამას, ლ. 21, 5; ხოლო თავადმან თ., ლ. 21, 8; თ. უფალმან ვენაქისამან, ლ. 20, 13; იხილა იგი და თ., ლ. 22, 56; თ.: დედაკაცი, არა ვიცი იგი, ლ. 22, 57; იხილა იგი სხუამან და თ., ლ. 22, 58; პეტრე თ., ლ. 22, 58; წამა იოჰანე და თ., ი. 1, 32; თ.: აჰა ქრისტე, ტარიგი ღმრთისა, ი. 1, 36; არა კეთილად ვთქუთა, ი. 8, 48; შეძრწუნდეს და თქუეს, მ. 14, 26; მათ თ. მ. 16, 14; თ. გულსა მათსა, მ. 21, 38; შეკრბეს მღღელთ მოძლუარნი იგი... და თ., მ. 27, 63; რომელთამე მათგანთა თ., ლ. 11, 15; თ. მოწაფეთა ზისთა, ი. 16, 17; რომელსა გეტყვ თქუნენ ბნელსა, თქოთ ნათელსა, მ. 10, 27; ესრე თ., მ. 28, 13; რაჟამს ხილოციდეთ, თ., ლ. 11, 2; ხთქოთ მშუდობაჲ სახლსა ამას, მ. 10, 12; ხ. უკუეთუმცა ვიყვენით დოეთა მათ მამათა ჩუენთასა, მ. 23, 30; მიყსეულად ხ., ლ. 12, 54; ხ., ვითარმედ: სიცხმ ხიყოს და არნ ეგრეთ, ლ. 12, 55; რამეთუ თქან და არა ყვიან. მ. 23, 3; რომელმან თქუას სიტყუად, მ. 12, 32, რომელმან თ. სულისა წმიდისათვს, მ. 12, 32; უკუეთუ თ. ბოროტმან მან მონამან, მ. 24, 48; უკუეთუ ვთქუათ, მრ. 11, 31, 32; ვიდრემდე ხთქუათ: კურთხეულ არს მომავალი, ლ. 13, 35; რომელი ბნელსა შინა ხ. ლ. 12, 3; ხითქუნეს მათა მიმართ, ლ. 2, 20.

თქუმულ-ი: გასმიეს რამეთუ თქუმულ არს, მ. 5, 21, 27, 33, 38, 43; თ. არს, მ. 5, 31; ვითარცა თ. არს, ლ. 2, 24; აღხესრულოს თქუმული იგი, მ. 12, 17; 27, 35.

ნ. კ. გულის თქუმა.

თხველა: ხითხველიდეს რა ზღუასა, მრ. 1, 16.

თხემ-ი: გოლგოთა, რომელ არს თხემისა ადგილი, მ. 27, 33.

თხოვა: რომელნი ხთხოვენ მას, ლ. 11, 13; რომელი გთხოვდეს შენ, მიხეც, მ. 5, 42; რომელსა ხთხოვდეს ძმ თვისი პურსა, მ. 7, 9; თუ თევზსა ხ., გუელი ნუ მიხტესა, მ. 7, 10; გინა თუ თევზსა ხ., ლ. 11, 11; მამასა ხ. ძმ პურსა, ლ. 11, 11; რომელნი ხთხოვდენ მას, მ. 7, 11; გუნებაეს, რადთა რომელი გთხოვთ, მრ. 10, 35.

არა ხიცით, რასა ხითხოვთ, მრ. 10, 38; რომელი ხითხოვნ, მოილის, მ. 7, 8; სასწაულსა ზეცით ხითხოვდეს მისგან, ლ. 11, 16; ხითხოვდით და მოგეტეს თქუენ, მ. 7, 7; რომელი ხითხოვდეს, მოილოს, ლ. 11, 10; აღხუთქუა მას მიცემად, რადცა ხითხოვოს, მ. 14, 7; რადცა თხოვონ, ხეყოს მათ, მ. 18, 19.

თხოვა-ა: მაშინ პილატე საჯა თხო-

ვისაებრ მათისა, ლ. 23, 24; რაა გიქმს თქუენ, ვიღრე თხოვადმდევე თქუენდა მისგან, მ. 6, 8.

თხოვილ-ი: მოხივლინა გაბრიელ ანგელოზი... ქალწულისა, თხოვილისა ქმარსა, ლ. 1, 27.

თხრობა: ხეკრძალე, ნუვის ხუთხრობ, მ. 8, 4; ნუვის ხუთხრობთ ხილვასა ამას, მ. 17, 9; ხუთხრობდეს მოციქულთა ამას, ლ. 24, 10; გითხარ თქუენ, ი. 3, 12; ხუთხრებს მღდელთ მოძღუართა მათ ყოველი, მ. 28, 11; ხ. ქალაქსა და დაბნებსა, მრ. 5, 14; ხ. მას გალილეველთა, ლ. 13, 1; ხუთხრნეს სიტყუანი ესე, ლ. 24, 9; მითხარ ჩუენ, მრ. 13, 4; კრებულსა ხუთხარ, მ. 18, 17; ხ. რაოდენი გიყო შენ ღმერთმან, ლ. 8, 39; მითხარ მე, მრ. 11, 30; მივედით და ხუთხართ იოჰანეს, მ. 11, 4; წარვედით და ხ. მოწაფეთა მისთა, მ. 28, 7; მრ. 16, 7; წარვედით და ხ. ძმათა ჩემთა, მ. 28, 10; გითხრა თქუენ, მრ. 11, 29; ი. 3, 12; არცა მე გ. თქუენ, მრ. 11, 33; ლ. 20, 8; გითხრას თქუენ, ი. 16, 13, 14, 15; წარვიპარონ იგი და ხუთხრან ერსა, მ. 27, 64; არავის ხ. საქმე იგი, ლ. 8, 56.

თხრობა-ა: მირბიოდეს თხრობად მოწაფეთა მისთა, მ. 28, 8.

0

იავარიხ-ყოფა: სახლი მისი იავარიხს, მ. 12, 29.

იგავ-ი: ხესმა... იგავი ესე მისი, მ. 21, 45; ისწავეთ ე. ესე, მ. 24, 32; რომელი ე. მოვილო მისთვის, მრ. 4, 30; თქუა ე. ამისთვის, ლ. 19, 11; ხეტყოდა მათ იგავსა ამას, ლ. 13, 6; ხეტყოდა მათ მრავალსა იგავით, მ. 13, 3; რადაათეს ე. ხეტყუ მათ, მ. 13, 10; ამისთვის ე. ხუტყუ მათ, მ. 13, 13; მიხუგო მათ იესუ ე., მ. 22, 1; იწყო მათა ე. სიტყუად, მრ. 12, 1; ლ. 20, 9; დახასრულნა იესუ იგავნი ესე, მ. 13, 53.

1. იგი: იგი არს, ი. 1, 33; ე. არა არს

ჩემდა ღირს, მ. 10, 37, (2-ჯერ), 38; აღდა ე., მრ. 2, 12; ე. აღდგომილ არს, მ. 14, 2; აღვადგინო ე., ი. 6, 39; აღვიარო ე. მეცა, მ. 10, 32; ე. აღმალდეს, ლ. 14, 11; აღმოიღე ე., მრ. 9, 47; აღსუა ე., ლ. 10, 34; აღხსენეს ე., მრ. 11, 4.

არა გამოაცხადონ ე., მ. 12, 16; გამოვიდა ე., მრ. 10, 17; გამო-რად-ვიღოდა ე., მრ. 13, 1; გამოხადეს ე., ლ. 20, 12; ე. განხაზვნეს, მ. 12, 30; განაგდე ე. შენგან, მ. 5, 30; 18, 8, 9; განვიციხეს ე., მ. 27, 31; განკურნა ე., მ. 12, 22; განკურნოს ე., მრ. 3, 2; ე. განრიხნა, ლ. 15, 28; განაქრიოს ე., მ. 21, 44; განი-

ყვანა იგი, მრ. 1, 12; გარდამოვიდოდა ი., მ. 8, 1.

დაადგინოს ი., მ. 24, 47; დადვა ი., მ. 27, 60; დადვეს ი., მ. 28, 6; მრ. 16, 6; დახითქას ი., მ. 18, 6; დასხა ი., მ. 15, 30; დასაჯონ ი., მრ. 10, 33; დახუტევეს ი., მ. 22, 22; ესე ჭერ-ხიყო ყოფად და ი. არა დატევებად, ლ. 11, 42; ილუაწა ი., ლ. 10, 34; ი., რომელ ათვრამეტთა ზედა სილოვამს გოდოლი დახვეს, ლ. 13, 4; დაჯდა ი., ი. 19, 13; ი. არს დიდ, ლ. 9, 48; ი. არს ელია, მ. 11, 14; ვიდოდა რა ი., ი. 1, 36; თანამდებ არს ი., მ. 5, 21; თანამდებ ხიყო ი. კრებულისა, მ. 5, 22; ი. ჩუენ კერძო არს, ლ. 9, 50; მიხიყვანა ი. ლ. 16, 22; მიხცა ი., მ. 10, 4; მრ. 14, 11; ლ. 20, 9; მიხცეს ი., მრ. 14, 10; 15, 1; მიხცენ ი., მრ. 10, 33; ზრძანა მიცემად ი. მას, მ. 14, 9; მოვგუარე ი., მ. 17, 16; მომგუარეთ მე ი. აქა, მ. 17, 17; მოხიკითხეთ ი., მ. 10, 12; მოკლეს ი., მ. 21, 39; მოკლათ ი., მ. 21, 38; მოკლან ი., მრ. 10, 34; მოკუეთე ი., ლ. 13, 9; მოიყვანა ი., ლ. 10, 34; 15, 27; ამრუშოს ი., მ. 5, 32; მსგავს არს ი., ლ. 13, 18; 19, 21; ხემსგავსოს ი., მ. 7, 24, 26; ი. მტერი ჩემი არს, მ. 12, 30; პოვეს ი., ლ. 2, 46; არა პოვეს ი., ლ. 2, 45; პოოს ი., მ. 10, 39; 16, 25; 18, 13; გურწმენეს ი., მრ. 15, 32; ი. არს სასყიდელ მათა, მ. 6, 2, 5, 16; გესუა ი. ცოლად, მ. 14, 4; მათ ი. ხესუა ცოლად, მრ. 12, 23; ტანჯეს ი., ლ. 20, 10; ტანჯონ ი., მრ. 10, 34; ვიდრე ხიტყოლა-ლა ი. ამას, ლ. 22, 60; უეარ-ყყო ი. მეცა, მ. 10, 33; ხიკმნა ი., ლ. 13, 19; ხაქუნდა ი., მ. 21, 46; თქვენ ხყათ ი., ლ. 19, 46; ყვეს ი., ი. 6, 15; ხიყო ი. უღამნოსა, ლ. 1, 80; ხიყო ი., მ. 7, 25, 29; 14, 8; ლ. 2, 4; 13, 11; 18, 23; ი. 2, 23; ხიყოს ი., მ. 18, 4, 18 (2-ჯერ); 22, 28; ხიყავნ ი. შენდა, მ. 18, 17; შევიდა ი. ლ. 5, 12; შევიდეს ი., მ. 7, 21; შეირთო ი., მრ. 12, 21; შეიპყრა ი., ლ. 5, 9; შეიპყრეს ი., მრ. 12, 3; შეხასმინონ ი., მრ. 3, 2;

ლ. 11, 54; შეიყვანეს ი., ი. 6, 21; შეაშთეეს ი., მ. 13, 7; შეიწყნარეს ი., ი. 4, 45; შეტკამეს ი., მ. 13, 4; შთავარდის ი., მ. 17, 15; არა ვიცი ი., ლ. 22, 57; მე არა ვიცილდე ი., ი. 1, 33; იციოდეს ი., ი. 2, 24; იცნეს ი., მ. 14, 35; არა იცნეს ი., მ. 17, 12; ი. სრულიად ცხოვნდეს, მ. 10, 22; ი. არს ძმაი, მ. 12, 50; ვისი ძმ არს ი., მ. 22, 42; ხბულდა ი., ლ. 19, 14; ი. წამსხუყოფდა მათ, ლ. 1, 22; წარვიდა ი., ი. 6, 15; წარავლინეს ი., ლ. 20, 10; წარიპარეს ი., მ. 28, 13; წარიპარონ ი., მ. 27, 64; წარიყვანეს ი., მ. 27, 31; წარიწყმიდონ ი., მ. 10, 39; 16, 25; წარიწყმიდონ ი., მ. 12, 14; იხილა ი., ლ. 13, 2; 18, 24; 22, 56, 58; იხილეს ი., მ. 14, 26; 28, 17; მრ. 2, 16; ლ. 2, 48; იხილოს ი., ლ. 19, 4; მუნ ხიხილოთ ი., მ. 28, 7; მრ. 16, 7; ხილვად ი., ლ. 14, 18; ჯდა რა ი., მრ. 2, 14; ჯდა რაა ი. მრ. 13, 3; ჯუარს-ხატუეს ი., მ. 27, 35; ამისთვის იგივე მსაჯულ თქუნდა ხიყენენ, მ. 12, 27; იგვცა მოწაფე ყოფილ ხიყო იესუმასა, მ. 27, 57; მათ ი. გუემეს, ლ. 20, 11.

ვინ არიან იგინო, ი. 6, 64; ი. აღიყვანეს, ლ. 6, 11; აღიყვანა ი., მ. 17, 1; გამოვიდეს ი., მ. 27, 32; ი. განხიზრახვიდეს, მ. 16, 7; მრ. 11, 31; განკურნა ი., მ. 12, 15; 15, 30; 21, 14; ლ. 4, 40; განხასხნეს ი., მრ. 5, 10; გარდამო-რადვიდოდეს ი., მ. 17, 9; ხგონებდეს ი., ლ. 19, 11; დახითქმოდეს ი., ლ. 5, 7; დახუტევენა ი., მ. 21, 17; ხიდიდნეს ი., მ. 6, 2; ი. ღუმნეს, მრ. 3, 4; ი. ზედა დახესხმოდეს, ლ. 23, 23; ი. ხოლო თანამდებ ხიყენეს ხუფრომს ყოველთა კაცთა, ლ. 13, 4; მოხიქცეს ი., ლ. 2, 45; მომცენ ი., ი. 17, 6; ი. მოხუქდეს, მ. 28, 9; ი. ლალადებდეს, ლ. 23, 21; ი. 19, 15; ყუნეს ი., მ. 7, 24; არა ყვენეს ი., მ. 7, 26; ი. შეკრბეს, მ. 28, 12; არა შეიწყნარნეს ი., ლ. 9, 53; ხუჩნდეს ი., მ. 6, 16; ი. წარვიდეს, მ. 28, 8; მრ. 11, 4; ლ.

9, 52; წარავლინა ე., მ. 20, 2; ლ. 9, 2; იხილნა ე., ი. 1, 38; ამისთვის იგინივე მსაჯულ გეჰმნენ თქუნ, ლ. 11, 19.

2. იგი: თუთ იგი დავით ხიტყუს, ლ. 20, 42; თუთ ი. დავით უფლით ხხადის, ლ. 20, 44.

3. იგი: ათერთმეტნი იგი. მ. 28, 16; ანგლოზნი ე., ლ. 1, 28; ასული ე., მ. 15, 28; აცხრაპეტი ე., მ. 18, 12; ბაღმ ე., ი. 21, 11; ბნელი ე. მ. 6, 23; ბოროტნი ე., მ. 21, 41; გუამი ე., მ. 27, 59; გულსხმის-ყოფა ე., ლ. 2, 47; დედა-კაცეა ე., მ. 22, 27; მრ. 12, 22; დღენი ე., ლ. 1, 23; 2, 21; 4, 2; დაცემა ე., მ. 7, 27; ერთი ე., მ. 6, 24 (2-ჯერ); ლ. 16, 13 (2-ჯერ); ერი ე., მ. 14, 23; ლ. 4, 42; 6, 17; ეენაჟი ე., მ. 21, 41; ვეცხლი ე., მ. 28, 15; ლ. 19, 15; ზუარაჟი ე., ლ. 15, 23, 27, 30; ზღუა ე., ი. 6, 18; თეუზი ე., ი. 21, 13; თესლი ე., მრ. 4, 27; თქუმული ე., მ. 12, 17; 27, 35; კიცე ე., მრ. 11, 3, 7; ლოდი ე., მრ. 16, 3, 4; მდიდარი-ცა ე., ლ. 16, 22; მესათხველენი ე., ლ. 5, 2; მომავალი ე., მ. 11, 3; მონა ე., მ. 10, 25; მოძღუარნი ე., მ. 27, 62; მრ. 15, 3, 31; ლ. 19, 47; ნშულობა ე., მ. 10, 13 (2-ჯერ); მცველნი ე., მ. 28, 4; ი. მწიგნობარნი, მ. 17, 10; მწყემსები ე., მრ. 5, 14; მწყემსნი ე., ლ. 2, 20; ნავი ე., მ. 14, 24; ლ. 5, 11; ნაშობნი ე., მ. 8, 12; ორნივე ი. ნავნი, ლ. 5, 7; პური ე., ი. 21, 13; როკვა ე., მ. 14, 6; საღუ-კიველნი ე., მ. 22, 23; საფლავი ე., მ. 27, 64; საქმე ე., მ. 6, 4; ლ. 8, 56; საც-თური ე. მ. 18, 7; სახლი ე., მ. 10, 13; სიტყუა ე., მ. 15, 12; ლ. 2, 18, 50; 22, 61; ი. 2, 22; სულეზი ე., მრ. 5, 13; სარწმუნოა ი. მონა, მ. 24, 45; სწავ-ლა ე., მ. 7, 28; ტილონი ე., ლ. 24, 12; უკუანასკნელიცა ე., ლ. 12, 59; უფა-ლი ე., მ. 21, 40; ქალაქი ე., მ. 10, 15; ლ. 19, 41; ქარი ე., მ. 14, 30; ქლანიდი ე., მ. 27, 31; ყოველი ე., მ. 13, 2; ლ. 6, 19; ყოველნი ე. მრ. 5, 12; ყრმა ე., მ. 8, 8; ლ. 1, 80; 2, 22; ყრბები ე.,

მ. 21, 15; ყრუა ე., მ. 12, 22; ლ. 11, 14; შებავალი ე., ლ. 8, 16; შეტოპილი ე., მ. 18, 12; ცოლი ე., მ. 22, 24; მრ. 12, 19; ცხედარი ე., მრ. 2, 12; ძმ ე., მ. 21, 38; ლ. 15, 25; ი. 4, 47; ძლიერი ე., მ. 12, 29; ძრუა ე., მ. 27, 54; წერილი ე., მრ. 15, 28; წყლული ე., ლ. 10, 34; ხმ ე., მ. 12, 33, (2-ჯერ); კელი ე., მრ. 3, 5; ჭუარს-ცუმულნი ე., მრ. 15, 32.

4. იგი: ვითარ-იგი, მ. 15, 31; მრ. 4, 27; 12, 26, 28, 41; ლ. 12, 27; ვი-თარცა-იგი, მ. 6, 2, 16; მრ. 11, 6; ლ. 1, 2; 2, 20; 6, 31; 11, 1; 22, 13; ი. 3, 14; რა-იგი, მ. 20, 4; 27, 54; ლ. 8, 39; რო-მელ-იგი, მ. 21, 15; ლ. 2, 21; რომელ-ლა-იგი, მ. 13, 12; რომელი-იგი, ლ. 8, 14, 15; 10, 36; 23, 25; ი. 3, 13; რო-მელმან-იგი, ლ. 11, 40; 14, 10, 12; რო-მელსა-იგი, მ. 25, 22; ი. 7, 25; რომელ-ნი-იგი, მ. 8, 10; მრ. 10, 42; ლ. 21, 1; რომელთა-იგი, ლ. 18, 26; რომელთა-იგი, ლ. 13, 1; სადა-იგი, მრ. 9, 48; 14, 14; ლ. 12, 33; ი. 4, 46.

ინაჟის-დგმა: ინაჟ-იღვან აბრაჰამის თანა, მ. 8, 11.

იოტა-ა: იოტა ოდენი სასწაული ერ-თი არა წარკედეს, მ. 5, 18.

ისრაჲლი: არცა ისრაჲლსა შოვრას ესოდენი სარწმუნოებდა მიპოვნიეს, მ. 8, 10; გამოცხადებად მისა ისრაჲლისა მიმართ, ლ. 1, 80; ვერ დახასრულოთ ქალაქები ისრაჲლისა, მ. 10, 23; შენ ხარ მოძღუარი ე., ი. 3, 10; ვერ ძალ-ხუც ცხოვრებად ქრისტესა, მიუფესა ისრაჲლისასა, მრ. 15, 31; სახლისა ის-რაჲლისათა, მ. 10, 6.

იფქლი-ი: (გამოიღის)... იფქლი თავსა მას შინა, მრ. 4, 28.

იქედნე-ა: ნაშობნი იქედნეთანო, მ. 12, 34; გუელნო და ნაშობნი ე., მ. 23, 33.

იცხს: ვიცი, რამეთუ იესუს ჭუარს-ცუმელსა ხეძიებთ, მ. 28, 5; არა ვ. იგი, ლ. 22, 57; არა ვ. რასა ხიტყვ: ლ. 22, 60; ვ., რამეთუ ღმრთისა მიერ მოსრულ ხარ მოძღურად, ი. 3, 2; არა მიცე მე,

ლ. 22, 61; ესე არა ხიცო, ი. 3, 10; შენ ხ. ი. 21, 15, 16; მცნებანი ხიცნი, მრ. 10, 19; ლ. 18, 20; არავინ იცის ძმ გარნა მამამან, მ. 11, 27; ი. გარნა ძემან, მ. 11, 27; მამამან თქუენმან ი., ლ. 12, 30; რომელმან არა ი., ლ. 12, 48; ღმერთმან იცნის გულნი თქუენნი, ლ. 16, 15; არა ვიცით, მრ. 11, 33; ი. 16, 18; რომელი ვ. ვიტყვთ ი. 3, 11; არამედ ესე ვ. ი. 7, 27; ესემცა ხიცით, მ. 24, 43; არა ხ. რასა ხითხოვთ, მრ. 10, 38; არა ხ. წიგნი, მრ. 12, 24; უკუეთუ თქუენ უკეთურთა ხ., ლ. 11, 13; პირი ქუეყანისა და ცისა ხ. გამოცდად, ლ. 12, 56; ხიცითა, რამეთუ მთავარნი წარმართთანი უფლებედ მათ ზედა, მ. 20, 25; მონამან არა იცინ, ი. 15, 15.

არასადა ვიცოდენ თქუენ, მ. 7, 23;

კაღნიერ-ი: ხეტყოდა მათ იესუ... კაღნიერ ხიყვენით, მ. 14, 27.

კაღრება: იყადრა ვინ მიერ დღითვან კითხვად მისა არაღარა, მ. 22, 46; არავინ ი. მოწაფეთავანმან, ი. 21, 12; ვერღარა იყადრეს კითხვად მიერიტვან, ლ. 20, 40.

კარ-ი: დახჯას კარი შენი, მ. 6, 6; მოხაგორვა ლოდი დიდი კარსა მას საფლაგისასა, მ. 27, 60; ვინ გარდაგვგორვოს ჩუენ ლოდი იგი კარისა მისგან საფლაგისა, მრ. 16, 3; პოვეს კიკუ იგი დაბმული კართა თანა, მრ. 11, 4.

კარაული ნ. კაპრაული.

კაც-ი: ხიყოს-შე ვინ თქუენგანი კაცი, მ. 7, 9; შეცა კ. ვარ, მ. 8, 9; ფიცხელი კ. ხარ, მ. 25, 24; პოვეს კ. კვრინელი, მ. 27, 32; მოვიდა კ. მდიდარი არი მათიაათ, მ. 27, 57; ხიყო მუნ კ., მრ. 3, 1; შეგემთხოოს თქუენ კ., მრ. 14, 13; ლ. 22, 10; კ. ცოდვილი ვარი შე, ლ. 5, 8; კ. კეთროვნებითა საესმ 'ხიყო', ლ. 5, 12; აპა ესერა მოვიდა კ., ლ. 8, 41; კ. ვინმე ხიყო მდიდარი, ლ. 16, 1, 19; კ. ვინმე აზნაური წარვიდა შოვრსა სო-

შე არა ვიცოდე იგი, ი. 1, 33; იყოდა, რამეთუ კეთილად მიხუგო მათ, მრ. 12, 28; მან თუთ ი., ი. 2, 25; თაჯადმან იცნოდა ზრახვანი მათნი, ლ. 11, 17; იყოდნა იესუ ზრახვანი გულსა მათისანი, მ. 12, 25; ი. იესუ პირველითვან, ი. 6, 64; ყოველთა იყოდეს იოჰანე, მრ. 11, 32; რამეთუ ი., ლ. 4, 41; ი. იგი ყოველთა, ი. 2, 24; არავინ იყოდის, ვინაა არს, ი. 7, 27.

იძულება: რომელნი ხიიძულებდენ მ. 11, 12.

სასუფეველი ცათა ხიიძულების, მ. 11, 12; ყოველი ვინმე მინა მიმართ ხ., ლ. 16, 16.

იწრო-ი: იწრო არს ბქმ, მ. 7, 14; შევიდოდეთ იწროსა მას ბქესა, მ. 7, 13.

კ

ფელსა, ლ. 19, 12; ხიყო ვინმე კ. ფარისეველთავანი, ი. 3, 1; კ. არა 'მაქუს', ი. 5, 7; განეაცოცხლე კ. შაბათსა, ი. 7, 23.

კეთილმან კაცმან კეთილისაგან საუნჯისა გამოიღის კეთილი, მ. 12, 35; რამ მიხცეს კ. ნაცელად სულსა თესისა, მ. 16, 26; კ. დასთქის თესლი ქუეყანასა, მრ. 4, 26; კ. ვინმე დახასხა ვენაკი, მრ. 12, 1; ლ. 20, 9; რომელი მოილო კ., ლ. 13, 19; კ. ვინმე ყო პური დიდი, ლ. 14, 16; წინადაცუეთილებამო მოიღის კ. შაბათსა, ი. 7, 23.

ხემსგავსოს იგი კაცსა მას ბრძენსა, მ. 7, 24; ხემსგავსოს იგი კ. ცოფსა, მ. 7, 26; ყოველი მწინობარი... მსგავს არს კ. სახლისა, მ. 13, 12; არა თუ პირად შემავალი შეხაგინებს კ., მ. 15, 11; რამ სარგებელ ხეყოს კ., მ. 16, 26; უკუეთუ ხედვას ვისმე კ. ასი ცხოვარი, მ. 18, 12; მსგავს არს სასუფეველი ცათა კ. სახლისა უფალსა, მ. 20, 1; ხემსგავსა სასუფეველი ღმრთისა კ. შეფესა, მ. 22, 2; ხრქუა კ. მას, მრ. 3, 5.

ვერ დახასარულთო ქალაქები ისრამ-

ლისაჲ მოსლვადმდე ძისა კაცისა, მ. 10, 23; მოსრულ ვარ განყოფად კ. მამისა-გან... თვისისა, მ. 10, 35; ხიყენენ მტერ კ. სახლელნი თვისნი, მ. 10, 36; რაჲსა გამოხუდით ხილვად კ., მ. 11, 8; 'რაჲ თქვან' კაცთა, ძისათჳს კ. ყოფაჲ, მ. 16, 13; ვაჲ კ. მის, მ. 18, 7; განვიდა სულეზი იგი არაწმიდაჲ კ. მისგან, მრ. 5, 13; კ. ვისგანმე განხაძო ეშმაკი; ლ. 11, 14; ცოდვილისა კ. თანა შევიდა დადგრომად, ლ. 19, 7; რაჲ ხიყო კ. მის თანა, ი. 2, 25; რაჲთა წამოს ვინმე კ. მისთვის, ი. 2, 25; ძმ კაცისაჲ, მ. 16, 27, 28; მ. 7, 9; 19, 28; 24, 30, 44; მრ. 2, 28; 10, 33; ლ. 19, 10; ი. 3, 13; აღმალლებჲჲ ძისა კ., ი. 3, 14; ეგრეცა ძესა კაცისასა ჯერ-არს ვნებად მათგან, მ. 17, 12; რომელმან თქუას სიტყუაჲ ძისა კაცისათჳს, მ. 12, 32; კაცო, არა ვარ მათთანაჲ, ლ. 22, 58; კ., არა ვიცი, რასა ხიტყუ, ლ. 22, 60.

რომელსა ხიტყოდინან კაცნი, მ. 12, 36.

რაჲცა გიყვეს თქუენ კაცთა [მოთხ.], მ. 7, 12; იცნეს იგი კ. მათ, მ. 14, 35; 'რაჲ თქვან' ჩემთვის კ., მ. 16, 13; რაჲთა გიყონ თქუენ კ., ლ. 6, 31; რაჲთამცა ხაცნობეს კაცთა [მიც.], მ. 6, 5; მიხუტევნეთ კ. შეცოდებანი, მ. 6, 14, 15; ხუჩნდეს იგინი კ. მარხველად, მ. 6, 16; არა ხუჩნდე კ. მარხველად, მ. 6, 18; ყოველი ცოდვიაჲ და გომობაჲ მიხეტოს კ. მ. 12, 31; მოხედვა-ყო მოსპოლვად ყუედრებაჲ ჩემი კ. შოვრის, ლ. 1, 25; ხეშგავესენით კ. მათ, ლ. 12, 36; თანამდებ ხიყენეს ხუფროს ყოველთა კ., ლ. 13, 4; კ. შოვრის მაღალი საძაგელ არს წინაშე ღმრთისა, ლ. 16, 15; გამოხუცხადე სახელი შენი კ., ი. 17, 6.

ნუ ხიქმთ წინაშე კაცთა [ნათ.], მ. 6, 1; რომელმან აღმიაროს მე წინაშე კ., მ. 10, 32; უვარ-მყოს მე წინაშე კ., მ. 10, 33; ხიქმედ საჩუენებელად კ., მ. 23, 5; ამიერთგან ხიყო კ. მონადირე, ლ. 5, 10; რომელნი განხიზმარლებთ თავთა თჳსთა წინაშე კ., ლ. 16, 15; მიცემად

ქელთა კ. ცოდვილთასა ჯუარს-ცუმაღ, ლ. 24, 7.

ხასწავებენ მოძღურებასა და მცნე-ბასა კაცთახა, მ. 15, 9; არა ხზრახავ ღმრთისსა, არამედ კ., მ. 16, 23; დახდვიან მჯართა ზედა კ., მ. 23, 4; ხიდიდნეს იგინი კაცთაგან, მ. 6, 2; ხეკრძალე-ბოდეთ კ., მ. 10, 17; რომელნი გამოხი-საქურისნეს კ., მ. 19, 12; კ. ესე შეუძ-ლებელ არს, მ. 19, 26; ნათლის-ცემაჲ იოჰანსის ზეცით ხიყო ანუ კ., მრ. 11, 30; უკუეთუ ვთქუათ: კ., მრ. 11, 32; შეუძლებელი კ. შესაძლებელ არს, ლ. 18, 27.

ნ. კ. დედაკაცი, კაცად-კაცადი, კა-ციის-კლვაჲ, კაც-კლვა, სამეუფოჲ კაცი, სეფე-კაცი.

კაცად-კაცად-ი: წარვიდოდეს ყო-ველნი აღწერად კაცად-კაცადი თჳსსა ქალაქსა, ლ. 2, 3; კაცად-კაცადმან თქუ-ენმან არა აღხვსნისა ქარი გინა ვირი, ლ. 13, 15; მიხვავს კაცად-კაცადსა, მ. 16, 27; კ. მათსა დახდვა ქელი, ლ. 4, 40.

კაცის-კლვა-ა: კაცის-კლვისათჳს შეგ-დებულ ხიყო საპყრობილესა, ლ. 23, 19.

კაც-კლვა: ნუ კაც-კლავ, მრ. 10, 19; ნუ კაც-ხკლავ, ლ. 18, 20; არა კაც-ხკლა, მ. 5, 21; 19, 18; რომელმან კაც-კლავს, თანამდებ არს იგი საშჯელისა, მ. 5, 21.

კაჰრაულ-ი: აღსუა იგი თჳსსა კა-ჰრაულსა, ლ. 10, 34.

კბილ-ი: 'კბილი' კბილისა წილ, მ. 5, 38; მუნ ხიყოს... ღრქენამ კბილთაჲ, მ. 13, 50.

კბოდე-ა: მიიმართა კოლტმან მან ღორებისამან კბოდესა, მრ. 5, 13.

1. კეთილ-ი: ყავთ ხმ იგი კეთილ და ნაყოფიცა მისი კეთილ, მ. 12, 33; კ. არს ჩუენდა აჲა ყოფაჲ, მ. 17, 4; კ. არს მარ-ილი, მრ. 9, 50.

ნაყოფი კეთილი, მ. 7, 17; კ. ნაწილი, ლ. 10, 42; ხიციით საცე-მელი კ., ლ. 11, 13; ხემან კეთილმან, მ. 7, 17; კ. კაცმან, მ. 12, 35; კეთილსა ქუეყანასა, ლ. 8, 15; ნიქისა კეთილსა.

მ. 7, 11; კ. ნაყოფისა, მ. 7, 18; ყოველ: ზმ არა ნაყოფისა კეთილისა მოხიკუ-ეთოს, მ. 7, 19; კეთილისაგან საუნჯისა, მ. 12, 35; რამსა მკითხავ მე კეთილი-ხათჳს, მ. 19, 17; გულითა კეთილითა, ლ. 8, 15; ქეითა კ., ლ. 21, 5; კეთილად მიხუგო მათ, მრ. 12, 28; კ. ხტქუ, ლ. 20, 39; კ. ვტქუთა, ი. 8, 48; კეთილო, მონაო სახიერო, მ. 25, 21, 23.

2. კეთილ-ი: მოხცეს კეთილი, მ. 7, 11; კეთილმან კაცმან კეთილისაგან სა-უნჯისა გამოიღის კ., მ. 12, 35; რამ ვქმნე კ., მ. 19, 16; კეთილსა ხუ-ყოფდით მოძულეთა თქუენტა, ლ. 6, 27; ვერ კელ-გეწიფების კეთილისა სიტ-ყუად, მ. 12, 34; ჳერ არს შაბათსა კ. საქმშ, მრ. 3, 4; შზმ მისი აღმოავლინის ბოროტთა ზედა და კეთილთა ზედა, მ. 5, 45.

კეთორვნება-ა: კაცი კეთორვნებითა საესმ 'ხიყო', ლ. 5, 12.

კეისარ-ი: სიტყუას ხუგებნ კეისარ-სა, ი. 19, 12; არა ხარ მოყუარე კეისარ-სა, ი. 19, 12; ბრძანება გამოქდა აგუს-ტოს კეისარისაგან, ლ. 2, 1.

1. კერძო: იგი ჩუენ კერძო არს, ლ. 9, 50; აღ-რე-გულაუ ზემო კ., ლ. 14, 10.

2. კერძო: შეგკრიბონ შენ ყოელით კერძო, ლ. 19, 43; იხილეს ჳაბუკი მჯღო-მარშ მარჯუენით კერძო, მრ. 16, 5.

კიდე-ა: იხილნა ორნი ნაენი მდგომარ-ენი კიდესა მის ტბისასა, ლ. 5, 2; თა-ვადი დგა კ. თანა ტბისა მის გენესარე-თისასა, ლ. 5, 1; 'შეკრიბნეს' რჩეულნი 'მისნი' ოთხთაგან ქართა კიდითგან, მ. 24, 31.

ნ. კ. ზლჳს კიდეა.

კითხვა: არა თუ სოფლისათჳს გკით-ხავ, ი. 17, 9; რამსა მკითხავ მე კეთილი-სათჳს, მ. 19, 17; ჳკითხვიდა მოწაფეთა თჳსთა, მ. 16, 13; ხ. მას მეორედ, მრ. 14, 61; ხ. მათ, ლ. 2, 46; მოხუწოდა ერთ-სა მონათაგანსა და ხ., ლ. 15, 26; ჳკით-ხვიდეს მას მოწაფენი, მ. 17, 10; ხ. მას და ხეტყოდეს, მ. 22, 23; მრ. 12, 18; ხ.

მას თჳსაგან პეტრე და იაკობ. მრ. 13, 3; ჳკითხა იესუს, მრ. 14, 60; ხ. მას ჳილა-ტე, მრ. 15, 2; ჳილატე მერმე ხ. მას, მრ. 15, 4; ხ. ვინმე მას მთავარმან, ლ. 18, 18; ჳკითხეს მოწაფეთა, ლ. 21, 7; გკითხო თქუენ მეცა სიტყუაჲ ერთი, მრ. 11, 29.

კითხვა-ა: რამეთუ ხუნდა კითხვის, ი. 16, 19; 'არცალა' იყადრა ვინ მიერ დლითგან კითხვად მისა, მ. 22, 46; ვერ-ლარა იყადრეს კ. მიერთგან, ლ. 20, 40.

კიცუ-ი: ჳოვეს კიცუ იგი დაბმული, მრ. 11, 4; მოხგუარეს კ. იგი იესუს, მრ. 11, 7; რასა ჳზამთ და აღქსნით კიცუსა მავას, მრ. 11, 5.

კიცხვა: ჳეკიცხვედენ მას, მრ. 10, 34.

კლდე-ა: შენ ხარ კლდე, მ. 16, 18. 'რომელმან აღაშმნა სახლი' თჳსი კლდე-სა 'ზედა', მ. 7, 24; დამყარებულ ხიყო იგი კ. ზედა, მ. 7, 25; კ. ზედა აღვაშმ-ნო ეკლესიაჲ ჩემი, მ. 16, 18; რომელი გამოხეკუეთა კ., მ. 27, 60.

კლდოვან-ი: სხუაჲ დავარდა კლდო-ვანსა ზედა, მ. 13, 5.

კლეზა: რაჲლა მაკლს მე, მ. 19, 20; ერთი-ლა ესე გაკლს შენ, ლ. 18, 22.

კლვა ნ. კაცის-კლვაჲ, კაც-კლვა.

კლიტე-ა: დახმალენით კლიტენი მეც-ნიერებისანი, ლ. 11, 52.

კმა-ა: კმა არს მოწაფისა ხიყოს თუ, ვითარცა მოძლუარი თჳსი, მ. 10, 25.

კოლტ-ი: ხიყო მუნ კოლტი ლორთაჲ, მრ. 5, 11; მიიმართა კოლტმან მან ლო-რებისამან კბოდესა მას ზლუად, მრ. 5, 13.

კრავ-ი: დაამოვენ კრავნი ჩემნი, ი. 21, 15.

1. კრებულ-ი: ჳრახვა-ყვეს... მწიგ-ნობართა და ყოველმან მან კრებულმან, მრ. 15, 1; რამეთუ მიგცნენ თქუენ კრე-ბულსა, მ. 10, 17; თანამდებ-ხიყოს იგი კრებულისა, მ. 5, 22.

2. კრებულ-ი: რომელთა ხუყუარს...

პირველად-ჯდომამა კრებულსა შოერის, ლ. 20, 46.

3. კრებულ-ი: უკუეთუ არა ისმინოს, კრებულსა ხუთხარ, მ. 18, 17; უკუეთუ კრებულსაიაცა არა ისმინოს, ხიყავნ იგი შენდა, მ. 18, 17.

კრულ-ი: ხიყოს იგი კრულ ცათა შინა, მ. 18, 18.

კრძალვა: ხეკრძალვობდეთ კაცთაგან, მ. 10, 17; ხეკრძალვ, ნუვის ხუთხარობ, მ. 8, 4; ხეკრძალვნით ცრუე-წინაწარმეტყულთა, მ. 7, 15; ხ. ქველის საქმესა თქუენსა, მ. 6, 1; ხ. ცომისაგან ფარსივეელთაჲსა, მ. 16, 11; ხ. ნუუკუე ვინმე შეურაცხ-ყოთ, მ. 18, 10; ხ. ნუ ვინმე გატუნნეს თქუენ, მრ. 13, 5; ხ. თავთა თქუენთა, ლ. 12, 1; 17, 3; ხ. მწიგნობართა მათგან, ლ. 20, 46.

კრძალვა-ა: არა ხრქუა მათ კრძალვამ ცომისაგან, მ. 16, 12.

კრძალულდება-ა: რომელთათჳს ხისწავე სიტყუათა მათ კრძალულდება, ლ. 1, 4.

კუალად, კულად: ელია მოვიდეს და კუალად ხაგოს ყოველი, მ. 17, 11; კ. მოხეგო ქელი იგი, მრ. 3, 5; რომელთაგან ხესავთ კ. მოღებასა, ლ. 6, 34; ნუ-

ლ: მელიან მე, მ. 15, 32.

ლაგუნ-ი: რომელსა ლაგუნი წყლითა ზე ხედვას, ლ. 22, 10; რომელსა ლაგუნითა წყალი ზე ხედვას მქარსა, მრ. 14, 13.

ლანკლა-ა: «რომეც» აქა ლანკლითა თავი იოპანე ნათლის-მცემელიაჲ, მ. 14, 8.

ლაშქარ-ი: მოგადგან შენ მტერთა შენთა ლაშქარი, ლ. 19, 43.

ლეგიონ-ი: ლეგიონ არს სახელი ჩემდა, მრ. 5, 9.

ლერწამ-ი: ლერწამი შემუსრვილი არა განტეხოს, მ. 12, 20; მოიღეს ლ. და ხცემდეს თავსა მისსა, მ. 27, 30; რა-

უკუე მათა კ. გხადონ შენ, ლ. 14, 12.

კულად წარაელინა სხუანი მონანი, მ. 21, 36; მერმე კ. მიაელინა, მრ. 12, 4; მერმე კ. თქუა, ლ. 13, 20; მერმე კ. მიაელინა მესამე, ლ. 20, 12; კ. პილატე მოხუწოდა მათ, ლ. 23, 20; კ.... მიხილოთ მე, ი. 16, 16, 17, 19.

კუართ-ი: ნუცა ორი კუართი (მოხილოთ), მ. 10, 10; რომელსა ხუნდეს... მიღებად კუართისა შენისა, მიხუტევე მას, მ. 5, 40.

კუარცხლბერკ-ი: კუარცხლბერკი «არს» ფერქთა მისთაჲ, მ. 5, 35.

კურთხევა: დახასხმიდა მათ ზედა ქელთა და ხაკურთხევედა მათ, მრ. 10, 16; ხადიდებდეს და ხაკურთხევედეს ღმერთსა, ლ. 2, 20; ხაკურთხევედით მწყევართა თქუენთა, მ. 5, 44; ლ. 6, 28.

კურთხეულ-ი: კურთხეულ არს მოსლვამ მეუფისაჲ, მრ. 11, 10; კ. არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა, ლ. 13, 35; კ. არს მომავალი მეუფე, ლ. 19, 38; შენ «ხარა ქრისტე, ძმ» კურთხეულისაჲ, მრ. 14, 61.

კურომხთავ-ი: მო-ნუ-ისთულიან... ეკალთაგან ყურძენი ანუ კურომხთავთაგან ლელუ, მ. 7, 16.

ლ

ლსა გამობხედით უდაბნოდ ხილვად ლერწმისა, მ. 11, 7.

ლელუ-ი: მო-ნუ-ისთულიან ...კურომხთავთაგან ლელუ, მ. 7, 16; იხილა ლ., მ. 21, 19; ლ. ვისმე ხედვა, ლ. 13, 6; ხუეციებ ნაყოფს ლელუსა ამას შინა, ლ. 13, 7; ლელუსაგან ისწავეთ იგავი ესე, მ. 24, 32.

ლელუსულელ-ი: ხარქუმთცა ლელუსულელსა ამას, ლ. 17, 6; აღქდა ლ. რამთა იხილოს იგი, ლ. 19, 4.

ლოდი-ი: ლოდი, რომელ შეურაცხ-ყვეს მაშენებელთა, ესე ხიქმნა თავ საკიდურთა, მ. 21, 42; მოხაგორკა ლ. ლიდი, მ. 27, 60; ვინ გარდაგვგორკოს ჩუენ ლ. იგი, მრ. 16, 3; გარდაგორკებულ ხიყო

ლ. იგი, მრ. 16, 4; რომელი დახეცეს ლოდსა ამას, მ. 21, 44.

ლოშნა: ხლოშნიდეს წყლულსა მას მისსა, ლ. 16, 21.

ლოცვა: გლოცავ შენ, ლ. 14, 18; მამა მისი გამოვიდა და ხლოცვიდა მას, ლ. 15, 28; ხაკურთხევით მწყევართა თქუენტა და ხლოცევით, მ. 5, 44.

მიზეზით განგძობილად ილოცვედ, მრ. 12, 40; მიზეზით შოვრად ხილოცვედ, ლ. 20, 47; იესუსა ნათელ-ილო და ხილოცვიდა, ლ. 3, 21; ხიყო ადგილ-

სა რომელსამე თავადი და ხ., ლ. 11, 1; ესრეთ ხილოცევით, მ. 6, 9; ხ. მათთვის, ლ. 6, 28; რაქამს ხილოცვიდე, მ. 6, 7; რაქამს ხილოცვიდეთ, ლ. 11, 2; დასხედით აქა ვიდრემდე ვილოცო, მრ. 14, 32.

რაათა კელი დახდვას მათ და ხულოცოს, მ. 19, 13.

ლოცვა-ა: უფალო, გუასწავე ჩუენ ლოცვაა, ლ. 11, 1; დახცხრა ლოცვისაგან, ლ. 11, 1; აღვიდა მთასა ლოცვად, მ. 14, 23.

მ

1. მა: მან განირთხა კელი, მრ. 3, 5; ლ. 6, 10; მ. მე მადიდოს, ი. 16, 14; მ. მაცთორმან თქუა, მ. 27, 63; მ. თქუა, ლ. 18, 21; მ. მიხუგო და ხრქუა, ლ. 13, 8; 15, 29; მ. არაა მიხუგო, მრ. 15, 3; მ. იმრუშა, ლ. 16, 18; მ. პოოს იგი, მ. 16, 25; მ. მრქუა მე, ი. 1, 33; მ. ხრქუა, მ. 14, 29; მ. ხრქუა მას, ლ. 15, 27, 31; მ. ხრქუა მათ, მ. 16, 15; მრ. 16, 6; ლ. 2, 49; 23, 22; მ. გიჩუენოს თქუენ, მრ. 14, 15; ლ. 22, 12; მ. თუთ იცოდა, ი. 2, 25; იხილა მ. იესუ, ლ. 5, 12; მანცა იმრუშა, ლ. 16, 18.

აღხუთქუა მას, მ. 14, 7; აღხუთქუეს მ., მრ. 14, 11; გამოხითხოვდეს მ., ლ. 23, 23; განხძარტუეს მ., მ. 27, 31; იგი ხგომბდეს მ., მრ. 15, 29; დახდვეს მ. წყლულეზა, ლ. 20, 12; დახუკალ მ., ლ. 15, 30; დახასხეს მ., მრ. 11, 7; ერი დახესხმორა მ., ლ. 5, 1; ხევედრებოდა მ., მ. 8, 5; მრ. 5, 10; 10, 17; ლ. 5, 12; 8, 38, 41; ხევედრებოდეს მ., მრ. 5, 12; თანა-ხზრახვიდეს მ., მ. 17, 3; განბოკლებული თავყუანის-ხცემდა მ., მ. 8, 2; თავყუანის-ხცეს მ., მ. 14, 33; 28, 9, 17; ხთხოვდენ მ., მ. 7, 11; ხთხოვენ მ., ლ. 11, 13; ხუთხრეს მ., ლ. 13, 1; ხეიცხევდენ მ., მრ. 10, 34; ხეითხვიდა მ., მრ. 14, 61; ხეითხვიდეს მ., მ. 17, 10; 22, 23; მრ. 12, 18; 13, 3; ხეითხა მ.,

მრ. 15, 2, 4; ლ. 18, 18; ხლოცვიდა მ., ლ. 15, 28; ხუშირდეს მ., მრ. 3, 2; მიხდედა მ., მ. 12, 15; მრ. 2, 14; მიხდედეს მ., მრ. 2, 15; ლ. 5, 11; იგინი მი-რაა-ხდედეს მ., ი. 1, 38; მიხუტევე მ., მ. 5, 40; ლ. 17, 3, 4; მიხუტეო მ., მ. 18, 21; მიხეტეოს მ., მ. 12, 32; მიხცეს მ., მ. 7, 9; ლ. 11, 11 /2-ჟერ/; ბრძანა მიცემად იგი მ., მ. 14, 19; მოხგუარეს მ., მ. 12, 22; 19, 13; მოხუთოქნო მ., ლ. 13, 8; მო-რაამე-ხუშზადონ მ., ლ. 9, 52; მო-ვე-ხელოს მ., მ. 13, 12; მოხცეს მ., მ. 27, 34; მოხცენ მ., მ. 21, 41; ლ. 20, 10; მოხჯადონ მ., ლ. 12, 48; მოხუქდა მ., მ. 8, 5; 15, 30; მოხუქდეს მ., მ. 22, 23; მრ. 10, 35; ხმსახურებდეს მ., მ. 27, 55; მრ. 1, 13; მივედ და ხამხილე მ., მ. 18, 15; ხნერწყუვიდენ მ., მრ. 10, 34; ხუპყრა მ., მ. 14, 31; ხრქუა მ., მ. 11, 3; 14, 31; 16, 16, 17; 19, 16, 18, 20; 21, 19; 25, 21, 23; მრ. 2, 14; 5, 9; 13, 1; 14, 29, 62; ლ. 2, 48; 4, 3; 5, 8; 11, 1, 39; 13, 8, 12; 14, 15, 18; 15, 27, 31; 16, 2; 17, 7; 18, 19, 22, 28; 19, 5; 22, 60, 61; ი. 3, 2, 9; 5, 6; 13, 36; 21, 15, 16, 17 /2-ჟერ/; ხრქუა მ. იესუ, მ. 8, 4; 18, 22; 19, 17, 18, 21; მრ. 10, 18; 15, 2; ლ. 9, 50; 10, 41; 13, 15; 19, 9; ი. 3, 10; 4, 48; 19, 11; 21, 15; ხრქუეს მ., მ. 13, 10; 15, 12; 21, 16, 41; 22,

42; მრ. 2, 18; 10, 35, 39; ლ. 19, 14; ი. 6, 34; 8, 48, 52; ხარქუ მ., ლ. 10, 40; მ. ხურქუ, მ. 8, 9; ხესუსა მ., მრ. 12, 19; ხასუს მ., ლ. 13, 15; ხეტყუს მ., მრ. 12, 26; ხეტყოლა მ., მ. 14, 4; ხაქუნდა მ., მ. 19, 22; 21, 46; ხუაყენებლით მ., ლ. 9, 49; ხიყენებდეს მ., ლ. 4, 42; ხაყუედრებდეს მ., მრ. 15, 32; ხუყვეს მ., მ. 17, 12; შეხუდეგით მ., მრ. 14, 13; ლ. 22, 10; შეხმოსეს მ., მ. 27, 31; შეხმოსეთ მ., ლ. 15, 22; შეხრისხენ მ., ლ. 17, 3; შეხასმინეს მ., ლ. 16, 1; შეურაცხ-ხყოფდეს მ., ლ. 16, 14; შეხახო მ., მ. 8, 3; ხეცინ მ., მ. 5, 31; ხეცინ მ., ლ. 8, 55; ხეძიებდა მ., ლ. 4, 42; ხეძიებდეს მ., მ. 21, 46; ლ. 2, 44, 45; 19, 47; ვერეინ ხუძლო მ., მ. 22, 46; ხხადის მ., მ. 22, 43; რომელმან იგი ხხადა მ., ლ. 14, 12; მოვედინ მშუდობა იგი მ. ზედა, მ. 10, 13; დაჯდა მ. ზედა, მრ. 11, 7; ტიროლა მ. ზედა, ლ. 19, 41; დახასხნა კელნი მ. ზედა, ლ. 13, 13; დადგრომილი მ. ზედა, ი. 1, 33; იხილეს... თეუზი მ. ზედა, ი. 21, 9; რამელი მ. შინა ლიის ხიყოს, მ. 10, 11; არარაა პოვა მ. შინა, მ. 21, 19; იფქლი თავსა მ. შინა, მრ. 4, 28; ხეტყოლა მახცა. ლ. 14, 12.

ვიდრე თხოვადმდევე თქუენდა მისგან, მ. 6, 8; სასწაულსა ზეცით ხითხოვდეს მ., ლ. 11, 16; ხესმა ესე მ., მრ. 14, 11; გამოვიდოდეს მ., ლ. 6, 19; მიხელოს მ., ლ. 10, 42; ხიძიოს მ., ლ. 12, 48; მიხეტ... განთავისუფლებად მ., ლ. 12, 58; ხეძიებდა ნაყოჟსა მ., ლ. 13, 6; დამორჩილებულ ხიყო სმენად მ., ლ. 19, 48.

ვითარცა ტრედი მის ზედა, მრ. 1, 10; ლ. 3, 22; დაჯდვა სული ჩემი მ. ზედა, მ. 12, 18.

იმრუშა მის თანა, მ. 5, 28; ხიქმენბიან ძალნი ესე მ. თანა, მ. 14, 2; ხეჩუნენეს მათ მოსე და ელია. მ. თანა, მ. 17, 3; გამოხეძიებდეს მ. თანა სიტყუასა მას, მრ. 12, 28; წარიყვანა... იოჰანე მ. თანა, მრ. 14, 33; მ. თანა ჟუ-

არს-ცუმულნი იგი ხაყუედრებდეს მას, მრ. 15, 32; ხიყოს მ. თანა, ლ. 8, 38; ხესმა ვისმე მ. თანა შეინაყესა ესე, ლ. 14, 15; ათორმეტნი მოციქულნი მ. თანა, ლ. 22, 14; ესეცა მ. თანა ხიყო, ლ. 22, 56, 59; არარაა ბრალი სიკუდილისა ეპოვე მ. თანა, ლ. 23, 22.

მიხეცენ მისთუხ სიტყუაჲ, მ. 12, 36; მ. ხიქმენბიან ძალნი, მ. 14, 2; მოვილო მ., მრ. 4, 30; ყო მ. იესუ, ლ. 8, 39.

მუტლნი დაიდგნა მის წინაშე, მრ. 10, 17.

გამოცხადებად მისა ისრაჴლისა მიმართ, ლ. 1, 80; გულისთქუემად მ., მ. 5, 28; კითხვად მ., მ. 22, 46; მოვიდა მ., ი. 3, 2; 4, 47; მოვიდეს მ., მრ. 2, 18; 12, 18; ლ. 4, 42; მდიდარი ვინმე მორბიოლა მ., მრ. 10, 17; ვინ ამათ სამთავანი გგონიეს შენ მოყუას მ., ლ. 10, 36; უკუეთუ არა არს მ., ი. 6, 65; ხუმჯობჴს არს მ., მ. 18, 6; ხუმციკრჴსი სასუფეველსა ცათასა ხუფრომს მ. არს, მ. 11, 11; ყოფადმდე მ., ლ. 2, 21; შეახლებად მ., ლ. 6, 19; შევიდა ანგელოზი იგი მ., ლ. 1, 28; შეკრბა მ. ერი მრავალი, მ. 13, 2; მიაველინეს მოციქული შემდგომად მ., ლ. 19, 14; შესლუადმდე მ., მ. 13, 2; გეშინოდენ მ., ლ. 12, 5; მოვიდოდეს წარტაცებად მ., ი. 6, 15; ყოველი ვინმე მ. მიმართ ხიძიულების, ლ. 16, 16; 'დაადგინა იგი' წინაშე მ., ლ. 9, 47; წარავლინნა მოციქულნი წინაშე მ., ლ. 9, 52.

მათ [მოთხრ.] იგიცა გუემეს, ლ. 20, 11; მ. ვერ გულისხმა-ყუეს სიტყუაჲ იგი, ლ. 2, 50; დახუტევეს მ., მრ. 11, 6; მ. თქუეს, მ. 16, 14; მ. მიხუტევეს, მრ. 11, 33; ლ. 9, 19; მ. მიილეს ვეცხლი იგი, მ. 28, 15; მ. მიიხუნეს, ი. 17, 8; ხრქუეს მ., მ. 20, 22; მ. ხრქუეს, მრ. 10, 37, 39; 11, 6; მ. შეიპყრეს, მრ. 12, 3; ლ. 20, 12; ნუუქუე მათცა კუალად გხადონ შენ, ლ. 14, 12.

ხუბრძანა მათ [მიც.], მ. 28, 16; მრ. 11, 6; ლ. 5, 3; განხუკრდებოდა მ., მ.

13, 54; ლ. 2, 47; კელი დახლავს მ., მ. 19, 13; უკუეთუ ხავასხებდეთ მ., ლ. 6, 34; რამეთუ ესევეითარი ხევნო მ., ლ. 13, 2; ღმერთი ხზრდის მ., ლ. 12, 24; ხეთხვიდა მ., ლ. 2, 46; ხაყურთხედა მ., მრ. 10, 16; მიხუგო მ., მრ. 12, 28; მიხუგო მ. იესუ, მ. 22, 1; მიხუგო იესუ და ხრქუა მ., მ. 11, 4; 17, 11; 22, 29; მრ. 10, 39; 11, 29; 12, 24; 13, 2, 5; ლ. 13, 2; 19, 40; ი. 6, 70; 8, 49; მიხუტევა მ., ლ. 23, 25; მიხა მ., მრ. 14, 11; ლ. 9, 1; 19, 13; ი. 21, 13; მიხუტენ მ., ი. 17, 8; მიხუტენ იგი მ., მრ. 14, 10; იესუ მოხუწოდა მ., მ. 20, 25; ლ. 23, 20; მოხუტდა მ. იესუ, მ. 28, 18; ნუ ხემსგავსებით მ., მ. 6, 8; იესუ ხამცნებდა მ., მ. 10, 5; ხამცნო მ., მ. 12, 16; 17, 9; ლ. 8, 56; ნათელხემდით მ., მ. 28, 19; ხუნდა მ., ი. 6, 21; მოწაფენი ხრისხვიდეს მ., მ. 19, 13; ხრქუა მ., მ. 7, 23; 12, 25; 13, 52; 16, 8, 12, 15; 19, 26; 20, 4; მრ. 2, 17; 10, 36, 42; 12, 43; 14, 13; 16, 6; ლ. 2, 49; 50; 4, 43; 9, 3; 11, 2, 17; 18, 29; 19, 12, 13, 46; 22, 13, 15; 23, 22; ი. 1, 38; 6, 20; 16, 19; ხრქუა მ. იესუ, მ. 13, 57; 19, 11, 14, 28; 20, 23; 21, 16, 42; 22, 43; 28, 10; მრ. 3, 4; 10, 38; ლ. 9, 20; 17, 6; 20, 8, 40; ი. 2, 22; 6, 35; 21, 10, 12; თუთ იესუ არა ხარწმუნებდა მ., ი. 2, 24; მ. ვითარცა ხესმა ესე, მრ. 14, 11; 16, 8; ხასწავებდა მ., მრ. 2, 13; ლ. 13, 10; ხასწავებდით მ., მ. 28, 20; ხუტევეთ მ., მ. 15, 14; ხუტეყ მ., მ. 13, 13; ხეტეყ მ., მ. 13, 10; ხეტყოლა მ., მ. 13, 3; 14, 27; 15, 10; 28, 18; მრ. 4, 26; ლ. 13, 6; 16, 15; 21, 10; ვინმე ხეტყოდეს მ., მრ. 11, 5; ხფარვიდა მ., მ. 17, 5; ხუყოფდით მ., ლ. 6, 31; რამცა ითხოონ, ხეყოს მ., მ. 18, 19; ხუყუარან მ., მ. 6, 5; იესუ შეხემთხვა მ., მ. 28, 9; შეხრისხნა მ., მრ. 10, 14; ლ. 4, 41; შეხიტყებობდა მ., მრ. 10, 16; მ. შეხეშინა, ი. 6, 19; შეხეწინენ მ., ლ. 5, 7; შეხახო მ. კელი, მ. 17, 7; ხეჩუენნეს მ. მოსე და ელია, მ. 17, 3; იგი წამს-

ხუყოფდა მ., ლ. 1, 22; მათცა ეგრევე ხუყეეს, მ. 21, 36.

ალხესრულების მათ ზედა სიტყუაჲ იგი, მ. 13, 14; დახლვა კელი მისი მ. ზედა, მ. 19, 15; მთავარი წარმართთანი უფლებედ მ. ზედა, მ. 20, 25; მრ. 10, 42; დიდ-დიდნი კელმწიფებედ მ. ზედა, მ. 20, 25; დიდ-დიდნი მათნი კელმწიფობედ მ. ზედა, მრ. 10, 42; დახასხშიდა მ. ზედა კელთა, მრ. 10, 16; გამორინებდალ მ. ზედა, ლ. 1, 79.

მათ შინა მომავალნი განხიკურნებოდეთ, ლ. 13, 14; დიდებულ ვარ... მ. შოვრის, ი. 17, 10.

ნუ გეშინინ მათგან, მ. 10, 26, 28; ლ. 12, 4; ჭერ-არს ვნებდალ მ., მ. 17, 12; ისწავეს მ., მ. 28, 15; არა წარვიდა მ., ლ. 4, 42.

ხუყანდა მ. თანა მკელობელები, მ. 15, 30; ხუყვენით მ. თანა ზიარ, მ. 23, 30; წარვიდა მ. თანა, ლ. 2, 51; გარდამოვიდა მ. თანა, ლ. 6, 17; ხიყვენს... მარიამ იაკობისი და სხუანი მ. თანა, ლ. 24, 10.

ფარისეველთა ცნეს, რამეთუ მათონს თქუა, მ. 21, 45; ხილოცევედით მ.: ლ. 6, 28; იწყო... ქებად ღმრთისა კმრთად დიდთა ყოველთა მ., ლ. 19, 37; ზე მ. გევედრებე, არა თუ სოფლისათჳს გკითხაჲ, არამედ მ., ი. 17, 9.

იცვალა მათ წინაშე სხუად ფერად: მ. 17, 2.

უკუანაასკნელ მიავლინა მათა ძმ თუხი, მ. 21, 37; მიმოიხილა მ. რისხვით, მრ. 3, 5; ხოლო მ. არა მიცემულ არს, მ. 13, 11; იგი არს სასყიდელ მ., მ. 6, 2, 5; წარვიდგინენ თქუენ ჩემთჳს საწამებელად მ., მ. 10, 18; ნუ ხიქმთ წინაშე კაცთა სახილველად მ., მ. 6, 1; იწყო მ. იგავით სიტყუად, მრ. 12, 1; ლ. 20, 9; ხიყო იგი სწავლად მ. კელმწიფე, მ. 7, 29; რამათა მ. შევიდეთ, მრ. 5, 12; თქუენ ხუყოფდით მ. მიმართ, მ. 7, 12; ხუკურდა სიტყუაჲ იგი ვწყემსთაჲ მათ მ. მიმართ, ლ. 2, 18; ხითქუ-

ნეს მ. მიმართ, ლ. 2, 20; ბრძანა მოსკოვსა წაწამებელად მათდა, მ. 8, 4.

2. შა: შახ დღესა შინა გამოვიდა იესუ. მ. 13, 1; მო-ვინმე-სრულ ხიყენეს მ. ჟამსა ოდენ, ლ. 13, 1; მ. ჟამსა ხრქუა იესუ, მრ. 3, 3.

ორნი მათგანნი მივიდოდეს შახვე დღესა შინა, ლ. 24, 13; ხიყო მათ დღეთა ოდენ ხასწავებდა 'ერსა მას', ლ. 20, 1; მ. დღეთა შინა, ლ. 2, 1; 4, 2.

1. შაგა: ნუ ხაყენებთ შაგათ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14.

2. შაგა: შაგახ კლდესა ზედა აღვა-შსნო ეკლესიაა ჩემი, მ. 16, 18; ხაცადეთ ყრმებსა შაგახ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; აღესნით კიტუსა შაგახ, მრ. 11, 5.

შაგიერ: გარდამოქედ შაგიერ ჭუ-ართი, მრ. 15, 30.

შაგის-ი: რომელი მე სათნო ვიყავ. შაგისი ისმინეთ, მ. 17, 5; არა გუნებავს მ. მეუფებაა ჩუენ ზედა, ლ. 19, 14; უფალსა შაგისსა ხუქმს ეგე, მრ. 11, 3.

შადლ-ი: რომელი შადლი არს თქუენდა, ლ. 6, 34.

შათ-ი: ხესმოდა მათი, მრ. 12, 28; არა ხრწმენა მ., ლ. 24, 11.

შატლი მ. მრ. 9, 48; მწყემსები იგი მ., მრ. 5, 14; საზრდელი მ., მ. 24, 45; სასყიდელი მ., მ. 6, 16.

თქუეს გულსა მათსა, მ. 21, 38; კაცად-კაცადსა მ. დახდვა კელი, ლ. 4, 40; დავარდეს პირსა ზედა მ., მ. 17, 6; საქმესა მ., მ. 23, 5; ყანობირსა მ., მ. 12, 1; მუნ ვარ შოვრის მ., მ. 18, 20.

გულისა მათისა, მრ. 3, 5; თხოვისაებრ მ., ლ. 23, 24; ნამეტავისაგან მ., მრ. 12, 44; ლ. 21, 4; სამოსლისა მათისა, მ. 23, 5; ნაყოფისა მათისაგან, მ. 7, 16, 20; ბაგითა მათითა, მ. 15, 8; თითითა მ., მ. 23, 4; მრავლის მეტყუელე-ბითა მით მ., მ. 6, 7.

ანგელოზნი მათნი, მ. 18, 10; ბადენი მ., ლ. 5, 6; გულნი მ., მ. 15, 8; დიდი-დიდნი მ., მრ. 10, 42; ზრახვანი მ., ლ. 11, 17; თუალნი მ., მ. 17, 8; მწიგნობარნი მ., მ. 7, 29; პირნი მ., მ. 6, 16; საცონი მ., მ. 23, 5; სიტყუანი მ., ლ. 24, 11; შეცოდებანი მ., მ. 6, 14, 15; წამებანი მ., მრ. 14, 56; კელნი მ., ლ. 21, 12; კმანი მ., ლ. 23, 23.

ურაკპარაკთა მათთა, მ. 10, 17; შესაკრებელთა მ., მ. 13, 54; საქმეთა მათთაებრ, მ. 16, 27; 23, 3.

ზრახვანი გულსა მათისანი, მ. 12, 25; დღენი განწმედისა მ., ლ. 2, 22.

ერთიცა მათგანი არა დავარდის, მ. 10, 29; შეხტეს ერთი მ., მ. 18, 12; ვითარცა ერთი მ., ლ. 12, 27; არა წარეწყმიდო მ., ი. 6, 39; ეის მათგანისა ხიყოს ცოლ, მრ. 12, 23.

მათგანნი მოხწყუნეთ და ჭუარსხატუნეთ და მათგანნი ხსაჩნეთ შესაკრებელთა შოვრის თქუენთა, მ. 23, 34; ორნი მ. მივიდოდეს მასვე დღესა შინა, ლ. 24, 13.

მათთანა-ა: შენცა მათთანაა ხარ, ლ. 22, 58; არა ვარ მ., ლ. 22, 58.

შამა-ა: შამაა თქუენი სრულ არს, მ. 5, 48; მ. შენი, რომელი ხხედავს დავარულთა, მოგავოს შენ ცხადად, მ. 6, 4, 6, 18; რომელსა ხუყუარდეს მ. თვისი, მ. 10, 37; მე და მ. შენი ვრორინებთ, ლ. 2, 48; განხევთას მ. ძისაგან და ძმამისაგან, ლ. 12, 53; მ. მისი გამოვიდა, ლ. 15, 28.

მოგიტევენს თქუენცა შამამან თქუენ-მან ზეტათამან, მ. 6, 14; არცა მ. თქუენმან მოგიტევენს შეცოდებანი თქუენნი, მ. 6, 15; არავინ იცის ძმ გარნა მ., მ. 11, 27; რომელი არა დახნერგა მ. ჩემმან ზეტათამან, მ. 15, 13; მ. თქუენმან, მ. 7, 11; ლ. 12, 30, 32; მ. შენ-მან ზეტათამან, მ. 16, 17; მ. ზეცით მოხცეს სული წმიდაა, ლ. 11, 13; დაკლა

მ. შენმან ზუარაკი იგი, ლ. 15, 27; მ. ჩემმან მოგვა თქუენ პური, ი. 6, 32; რომელი მომცეს მე მ., ი. 6, 37, 39.

თავყუანის-ხეც მამახა შენსა, მ. 6, 6; არა ხუჩნდე... მ. შენსა, მ. 6, 18; პატივ-ხეც მ. და დედასა შენსა, მ. 19, 19; ლ. 18, 20; მ. ხთხოვდეს ძმ პურსა, ლ. 11, 11; ხრქუა მ. თუსსა, ლ. 15, 29; რაოლენი ხაქუს მ., ი. 16, 15.

ხიყვენთ შვილ მამისა თქუენისა, მ. 5, 45; არა გაქუნდეს თქუენ მ. თქუენისა ზეცათამსა, მ. 6, 1; არა დავარდის ქუეყანასა ზედა თუნიერ მ. თქუენისა, მ. 10, 29; აღვიარო იგი მეცა წინაშე მ. ჩემისა, მ. 10, 32; უცარ-ვეო იგი მეცა წინაშე მ. ჩემისა, მ. 10, 33; ყოველივე მომეტა მ. ჩემისა მიერ, მ. 11, 27; რომელმან ყოს ნება მ. ჩემისა ზეცათამსა, მ. 12, 50; დიდებითა მ. თუსისათა, მ. 16, 27; ხხედვენ პირსა მ. ჩემისასა, მ. 18, 10; ეგრეთ არა არს ნება მ. ჩემისა, მ. 18, 14; სახლსა მ. ჩემისასა ჯერ არს ჩემი ყოფა, ლ. 2, 49; ნუთქუე შენ ხუფრომს ხარ მ. ჩუენისა აბრაჰამისა, ი. 8, 53; მ. ჩემისა მივალ, ი. 16, 10, 17.

ესე არს ნება მამაველინებელისა მამისა, ი. 6, 39; ნათელ-ხცემლით მათ სახელითა მამისათა და ძისათა, მ. 28, 19.

მოსრულ ვარ განყოფად კაცისა მამისაგან, მ. 10, 35; განხეთას მამა ძისაგან და ძმ მ., ლ. 12, 53; უკუეთუ არა არს მისა მოცემულ მ. ჩემისა, ი. 6, 65; რომელი მესმა მ., გაუწყე თქუენ, ი. 15, 15.

მამაო ჩუენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა ხიყვენ სახელი შენი, მ. 6, 9; ლ. 11, 2; ჰე, მ., რამეთუ ესრე სათნო ხიყო შენ, მ. 11, 26; აწ მაილიდე მე, მ., ი. 17, 5.

ვიყვენით დღეთა მათ მამათა ჩუენთასა, მ. 23, 30; აღაესეთ საწყაული მ. თქუენთა, მ. 23, 32; არა თუ მო-

სმსგან არს, არამედ მამათაგან, ი. 7, 22.

ნ. კ. მამა-დედა, მამასახლოსი.

მამა-დედა-ი: დახუტოს... გინა მამა-დედანი, გინა ცოლი, გინა შვილნი, მ. 19, 29; რომელმან დახუტევა სახლი გინა მ. -ღ, გინა ძმანი, ლ. 18, 29; მიხეცნეთ თქუენ მამა-დედათაგან, ლ. 21, 16.

მამასახლოს-ი: სადა მამასახლოსსა ბელზებულით ხხადოდეს, მ. 10, 25.

მამონა-ი: ვერ კელ-ხეწიფების ღმრთისა მონებად და მამონახა, ლ. 16, 13; ვერ შემძლებელ ხართ მონებად ღმრთისა და მამონახა, მ. 6, 24.

მამულ-ი: მოვიდა მამულად თუსა, მ. 13, 54.

მანგალ-ი: მეყსეულად მოაველინს მანგალი, მრ. 4, 29.

მანკიერება-ი: იგინი აღიესნეს მანკიერებითა, ლ. 6, 11.

მანქანის საბელი-ი: ზუადვილშს არს მანქანის საბელი კურელსა ნემსისასა განსლვად, ლ. 18, 25; ზუადვილშს არს ნავისა მანქანისა საბელი, მ. 19, 24.

მარადის: ანგელოზნი მათნი მარადის ხხედვენ, მ. 18, 10; შენ მ. ჩემ თანა ხარ, ლ. 15, 31; უფალო, მ. მოგუეც ჩუენ პური ესე, ი. 6, 34.

მარგალიტ-ი: ნუცა დახულებთ მარგალიტსა თქუენსა წინაშე ღორთა, მ. 7, 6.

მართალი-ი: მართალი საშქელი საჯეთ, ი. 7, 24; თავით თუსით ხშქით მართალსა, ლ. 12, 57; არა მოვედ წოდებად მართალთა, მრ. 2, 17; წუმნ მ. ზედა, მ. 5, 45; შეხამკობთ მოსაქსენებელსა მართალთასა, მ. 23, 29; მოგვგოს შენ აღდგომასა მას მ., ლ. 14, 14.

მარილ-ი: კეთილ არს მარილი, მრ. 9, 50.

მარტო-ი: მარტო ხიყო მუნ, მ. 14, 23; ასული მ. ხესუა მას, ლ. 8, 42; დამან ჩემმან მ. დამიტევა მსახურებად, ლ. 10, 40; წარვიდა იგი ხოლო მ., ი. 6,

15; ხამბილე მას ჩემ შოგრის და შენ შოგრის მარტოდ, მ. 18, 15.

მარცულ-ი: მღოგვსა მარცულაი, მრ. 4, 31; უკუეთუ გაქუს სარწმუნოებაჲ, ვითარცა მ. მღოგვსაჲ, ლ. 17, 6; მსგავს არს იგი მარცულსა მღოგვსა-სა, ლ. 13, 19.

მარცხენე-ა: ნუ ხაგრძნობნ მარცხენმ შენი, რასა ხიქმოდის მარჯუნმ შენი, მ. 6, 3.

მარცხენით: დავსხდეთ ერთი მარჯუნით და ერთი მარცხენით, მრ. 10, 37; მ. ჩემსა არა არს ჩემი მიცემაჲ, მრ. 10, 40.

მარხვა: მოწაფენი იოპანძსნი და ფარისეველნი ხიმარხვენ და მოწაფენი შენნი არა ხ., მრ. 2, 18; რაჟამს ხიმარხვიდგი, ხიცხე თავსა შენსა, მ. 6, 17; რაჟამს ხიმარხვიდეთ, ნუ ხიყოფით, მ. 6, 16.

მარხვა-ა: ხიყენეს... ფარისეველნი მარხვასა შინა, მრ. 2, 18.

მარხველ-ი: ხუჩნდეს. ივინი კაცთა მარხველად, მ. 6, 16; არა ხუჩნდე კაცთა მ., მ. 6, 18.

მარჯუე-ა: ეამსა მარჯუესა მიხცა იგი, მრ. 14, 11.

მარჯუენე-ა: თული შენი მარჯუენმ გაკთუნებდეს შენ, მ. 5, 29; მ. კელი შენი გაკთუნებდეს, მ. 5, 30; რასა ხიქმოდის მ. შენი, მ. 6, 3; გცეს თუ ვინმე შენ მარჯუენესა ლაწუსა შენსა, მ. 5, 39.

მარჯუენით: დაჯლომაჲ მარჯუენით ჩემსა, მ. 20, 23; მრ. 10, 40; დაჯელ მ. ჩემსა, მ. 22, 44; ლ. 20, 42; დავსხდეთ ერთი მ. და ერთი მარცხენით შენსა, მრ. 10, 37; იხილეს ჭაბუკი მჯლომარმ მ. კერძო, მრ. 16, 5.

მატება: არა თუ ხმატდეს სიმართლმ თქუენი, მ. 5, 20.

მატლ-ი: სადა იგი მატლი მათი არა დახსერულეების, მრ. 9, 48.

მაღალ-ი: კაცთა შოგრის მაღალი საძაველ არს წინაშე ღმრთისა, ლ. 16,

15; ალიყანნა ივინი მთასა მაღალსა, მ. 17, 1; ლალაღბდეს: ოსსანა მ., მრ. 11, 9; კურთხეულ არს დიდებამა მაღალთა შინა, მრ. 11, 10; ლ. 19, 38.

მაყულოვან-ი: მაყულოვანსა ზედა ვითარ იგი ღმერთი ხეტყვს მას, მრ. 12, 26;

მაშენებელ-ი: ლოდი... შეურაცხევს მაშენებელთა, მ. 21, 42.

მაშინ: მაშინ ხიხილო, მ. 7, 5; მ. ხრქუა მათ, მ. 7, 23; მ. მი-ვიეთმე-ხუ-გეს მწიგნობართაგანთა, მ. 12, 38; ჰე-როლე მ. შეიპყრა იოპანე, მ. 14, 3; მ. მოხუტდეს მოწაფენი მისნი, მ. 15, 12; მ. გულისხმა-ყვეს, მ. 16, 12; 17, 13; მ. გულისხმა-ყავთ, ლ. 21, 20; მ. იესუ ხრქუა, მ. 16, 24; მ. მოხუტდა პეტრე და ხრქუა, მ. 18, 21; მ. მოხუტარეს მას ყრმები, მ. 19, 13; მ. მიხუგო პეტრე, მ. 19, 27; მ. ხეტყოდა იესუ ერსა მას, მ. 23, 1; მ. მიგცენ თქუენ ჭირსა, მ. 24, 9; მ. დაბრკოლდებოდინ მრავალნი, მ. 24, 10; მ. იხილონ ძმ კაცისაჲ, მ. 24, 30; მ. წარავლინნეს ანგელოზნი თჳსნი, მ. 24, 31; მ. პილატე ხუბრძანა მიცემიდ გუამი მისი, მ. 27, 58; მ. ხრქუა მათ იესუ, მ. 28, 10; მ. აღხსერულა წერი-ლი იგი მრ. 15, 28; მ. ხიწყო, ლ. 14, 9; მ. ხიყოს შენდა დიდება, ლ. 14, 10; მ. ხეტყოდა მათ, ლ. 21, 10; მ. რომელ-ნი ჭურინასტანს ხიყვენნ, ლ. 21, 21; მ. პილატე საჯა თხოვისაებრ მათისა, ლ. 23, 24.

მაშინ-ღა სახლი მისი იავარ-ყოს, მ. 12, 29.

მაშურალ-ი: მოვედით ჩემდა ყო-ველნი მაშურალნი, მ. 11, 28.

მაცთურ-ი: მან მაცთურმან თქუა, მ. 27, 63.

მახულ-ი: არა მოვედ მიფენად მშუღობისა, არამედ მახულისა, მ. 10, 34.

მაგელ-ი: შინაგან არიან მაგელნი მტაკებელნი, მ. 7, 15; მიგავლინებ

ტქუენ, ვითარცა ცხოვართა შოგრის მგელთა, მ. 10, 16.

მგმობარ-ი: სულისა წმიდისა მგმობარსა არა მიხეტვოს, მ. 12, 31.

მღაბალ-ი: მშუდ ვარ და მღაბალ გულითა, მ. 11, 29.

მღგომარე-ე: იხილნა სხუანი მღგომარენი უბანთა ზედა, მ. 20, 3; მუნ მ. ვინმე ხეტყოდეს მათ, მრ. 11, 5; იხილნა ორნი ნაენი მ., ლ. 5, 2; არიან ვინმე აქა მღგომარეთაგანნი, მ. 16, 28.

მღე: აღსართულამღე, მ. 28, 20; გამოსლვამღე, მ. 10, 11; ღღელამღე, მ. 27, 64; ღღენღელად ღღელამღე, მ. 28, 15; ენებადამღე, ლ. 22, 15; იოპანესამღე, მ. 11, 13; მეშუდელამღე, მ. 22, 26; მრ. 12, 22; მოსლვამღე, მ. 10, 23; სადილობადამღე, ლ. 11, 38; უკუნისამღე, ი. 8, 51; ყოფადამღე, ლ. 2, 21; კმობლამღე, მრ. 14, 30, 72; ლ. 22, 61; თხოვამღე, მ. 6, 8.

ნ. კ. ვიდრემღე, ვიდრემღის.

მღები ნ. თანამღები.

მღებარე-ა: იხილეს ნაკუთხალი მღებარე, ი. 21, 9; იხილნა ტილონი იგი ხოლო მღებარენი, ლ. 24, 12.

მღიდარ-ე: ხიყო იგი მღიდარ ფრიად, ლ. 18, 23; მოვიდა კაცი მღიდარი არი-მათიათ, მ. 27, 57; მ. ვინმე მორბოდა, მრ. 10, 17; კაცი ვინმე ხიყო მ., ლ. 16, 1, 19; ვიდრე მ. სასუფეველსა ღმრთისასა შესლვად, ლ. 18, 25; მოკუდა მღიდარიცა იგი, ლ. 16, 22; ტაბლისაგან მის მღიდარისა, ლ. 16, 21; დახდებდეს შესაწირავსა ფასის საცუვსა მას მღიდარნი, ლ. 21, 1; მრავალთა მღიდართა დადვეს ფრიად, მრ. 12, 41; ნუ ხხალი... მოქმეთა შენთა მ., ლ. 14, 12; ვაჲ ტქუენდა მღიდარნი, ლ. 6, 24.

მღინარე-ა: გარდამოკდა წყმაჲ და წარმოხეტენეს მღინარენი, მ. 7, 25; გარდამოკდა წყმაჲ და აღდგეს მ., მ. 7, 27.

მღოგუ-ი: მღოგუსა მარტული, მრ. 4, 31; უკუეთუ გაქუს სარწმუნოებაჲ ვითარცა მარტული მღოგუსაჲ, ლ. 17,

6; მსგავს არს იგი მარტულსა მღოგუსაჲ, ლ. 13, 19.

1. მე: მე [სახ. ბრ.] ვარ, მ. 14, 27; მრ. 13, 6; ლ. 21, 8; ი. 6, 20; მე ტქუენ თანა ვარ, მ. 28, 20; რომელმან აღმიაროს მე წინაშე კაცთა, მ. 10, 32; ტქუენ გამოძირიეთ მე, ი. 15, 16; მე ბელზებულთა განვისხამ ეშმაკთა, მ. 12, 27; მე სულითა ღმრთისაათა განსხვავსამ ეშმაკთა, მ. 12, 28; მე თითთა ღმრთისაათა განსხვავსამ ეშმაკთა, ლ. 11, 20; ტქუენ ვინ გგონიე მე, მ. 16, 15; მე არა 'დაებრკოდლე', მრ. 14, 29; აწ მაღიდე მე, ი. 17, 5; მან მე მაღიდოს, ი. 16, 14; მე მათთჳს გევედრები, ი. 17, 9; კაცი ცოდვილი ვარი მე, ლ. 5, 8; მე მოვიდოდი, ი. 5, 7; მე მიგაველინებ ტქუენ, მ. 10, 16; მომავლინე მე, ი. 17, 18; მომავლინა მე, ი. 1, 33; მე მომიძულა, ი. 15, 18; მე ვარ პური ცხოვრებისაჲ, ი. 6, 35; მე და მამაჲ შენი ერორინებთ, ლ. 2, 48; მე გეტყუენ, მ. 16, 18; მე გეტყუე ტქუენ, მ. 5, 28, 32, 34, 44; 12, 36; უეარ-მყო მე, მრ. 14, 30; ლ. 22, 61; ი. 13, 38; უეარ-მყოს მე, მ. 10, 33; მე ვარ ღმერთი აბრაჰამისი, მრ. 12, 26; მე შემიწუნარა, ლ. 9, 48; რომელმან მე შემიწუნაროს, ლ. 9, 48; არა მიცი მე, ლ. 22, 61; მე არა ხუეძიებ ღიდებასა ჩემსა, ი. 8, 50; მე... წარვიდე, ი. 16, 7; მიხილეთ მე, ი. 6, 36; მიხილოთ მე, ლ. 13, 35; ი. 16, 16, 17, 19; მიხილონ მე, მ. 28, 10; მივსენ მე, მ. 14, 30; ქმულმცა ვარ მე შენგან, ლ. 14, 18.

სიმონ იონასსო, გიყუარ მე, ი. 21, 15, 16, 17; მეცა კაცი ვარ, მ. 8, 9.

რომელი მე [მოთხ.] სათნო-ვიყავ, მ. 12, 18; 17, 5; მე განვისუენო ტქუენ, მ. 11, 28; რომელი მე ნათელ-ვიდე, მრ. 10, 39; რომელი მე ნათელ-ვიდო, მ. 22, 23; მრ. 10, 38; მე გითხრა ტქუენ, მრ. 11, 29, 33; ლ. 20, 8; მე მოვაველინე ტქუენდა წინაწარმეტყუელნი,

მ. 23, 34; რომელი მე შეესუა, მრ. 10, 38, 39; მე მოგცე თქვენ პირი, ლ. 21, 15; მე არა ვიცოდე იგი, ი. 1, 33; მე ვიხილე, ი. 1, 34; მე გამოვიჩინე თქვენ, ი. 15, 16.

ალვიარო იგი მეცა წინაშე მამისა ჩემისა, მ. 10, 32; უვარ-ვყო იგი მ., მ. 10, 33; გვითხო თქვენ მ. სიტყუაჲ ერთი, მრ. 11, 29.

მე [მიც.] მამრალეზთა, ი. 7, 23; მიბრძანე მე, მ. 14, 28; მითხარო მე, მრ. 11, 30; რამსა მკითხავ მე, მ. 19, 17; რამ-ლა მკელს მე, მ. 19, 20; მელიან მე, მ. 15, 32; თქვენ მომიგეთ მე, მრ. 11, 29; მომგუარეთ მე იგი, მ. 17, 17; მომდევდი მე, მრ. 2, 14; მე არასადა მომეც-თიკანი ერთი, ლ. 15, 29; რომელი მომეც მე, ი. 17, 7; რომელი მომეც მე, ი. 17, 6, 8, 9; ტალანტი მომეც მე, მ. 25, 20; რომელი მომეც მე, ი. 6, 37, 39; მომეცა მე ყოველი, მ. 28, 18; ამაოდ მსახურებენ მე, მ. 15, 9; ერი ესე... პატრუ-მცემს მე, მ. 15, 8; მან მრქუა მე, ი. 1, 33; რომელმან მრქუას მე, მ. 7, 21; მიტევე მე, ლ. 14, 18; მეტყვ მე, ლ. 18, 19; რომელი მაქუნდა მე, ი. 17, 5; ესრეთ 'მიყო' მე უფალმან, ლ. 1, 25; შემომიდეგ მე, მ. 19, 21; ლ. 18, 22; შემომიდეგინ მე, მ. 16, 24; შემომიდეგს მე, მ. 10, 38; შემეცოდოს მე ძმამან ჩემმან, მ. 18, 21; შემეწოდოს მე, ლ. 10, 40; მეძიებდით მე, ლ. 2, 49; არლარა მხედვდით მე, ი. 16, 10, 16, 17, 19; ჯერ მიჩნდა მეცა, ლ. 1, 3.

2. მე: არა-მე დახუტეოს ოთხმოც და აცხრამეტი იგი, მ. 18, 12; არა-მე ათორმეტნი თქვენ გამოვიჩინე, ი. 6, 70; ვის-მე კელ-ხეწიფების ცხოვრებად, მ. 19, 25; ლ. 18, 26; ვის-მე თქუნგანსა მონაჲ ხესუს მენველი, ლ. 17, 7; ნუ ზრუნავთ, ვიღრე-მე ანუ რასა-მე ხიტყოდით, მ. 10, 19; ვითარ-მე განხერნეთ საშქელსა გეპენიანასა, მ. 23, 33; რამ-მე ხიყოს ჩუნეთუს, მ. 19, 27; რამ-მე ხიყოს ქუეყანის მოქმედთა

მათ, მ. 21, 40; ნათელი, რომელ შენ თანა არს, ბნელ არს, ხოლო ბნელი იგი რაოდენ-მე, მ. 6, 28; ხიყოს-მე ვინ თქუნგანი კაცი, მ. 7, 9.

3. მე: თუ ვინმე წარგიძლუნებდეს შენ მილიონ ერთ, მ. 5, 41; უკუეთუ ვინმე მოკუდეს, მ. 22, 24.

ნ. კ. ვინმე, რამე, რომელიმე.

მეგობარ-ი: ხოლო თქვენ გარქუ მეგობარ, ი. 15, 15; მეგობარო, აღრე-გულაჲ ზემო კერძო, ლ. 14, 10; მოხიკითხვეთ მეგობართა თქუნთა, მ. 5, 47; ვიდრე თქვენ მ. ჩემთა, ლ. 12, 4; ნუ ხხადი მ. შენთა, ლ. 14, 12; მ. ჩემთა თანა ვიხარე, ლ. 15, 29; მიხეცნეთ თქვენ მამა-დედათაგან და ძმათა და მ., ლ. 21, 16.

მეექუსე-ა: 'ხიყო' ჟამი მეექუსე, მრ. 15, 33; ი. 19, 14; თთუესა მეექუსეხა მოხივლინა გაბრიელ ანგელოზი, ლ. 1, 26.

მეზურე-ა: ხიყავნ იგი შენდა, ვითარცა ხარკის მომკდელი და მეზურე-მ, მ. 18, 17; მეზურეთა და ცოდვილთა თანა ჰამს, მრ. 2, 16; არა მეზურეთაჲ ეგრევე ყვიანა, მ. 5, 46.

მეინაჲე-ა: ხესმა ვისმე მის თანა მეინაჲეხა ესე, ლ. 14, 15; ხიყოს შენდა დიდება წინაშე ყოველთა მ. თანა შენთა, ლ. 14, 10.

ნ. კ. თანა-მეინაჲე.

მეორე-ა: მეორე მსგავსი ამისი, მ. 22, 39; ეგრევე მეორემან და მესამემან, მ. 22, 26; მ. შეირთო იგი, მრ. 12, 21; ვიღრე ქათმისა მეორედ კმობადმდე, მრ. 14, 30; ხკითხვიდა მას მ., მრ. 14, 61; ხრქუა მას მ., ი. 21, 16.

მეოცდაათ-ა: იესუს ხეწყო ოდენ ყოფად მეოცდაათესა წელსა, ლ. 3, 23.

მერმე: მერმე გასმიეს, მ. 5, 33;

მ. ამენ გეტყვ თქვენ, მ. 18, 19; მ. მიხუგო მათ იესუ, მ. 22, 1; მ. გამოვიდა ზღჳს კიდესა, მრ. 2, 13; მ. შევიდა შესაკრებელსა, მრ. 3, 1; ქუეყანაჲ ნაყოფსა გამოიდებნ, პირველად წუელი.

მ. თავი, მრ. 4, 28; მ. კულად მიწავლინა¹, მრ. 12, 4; პილატე მ. ხკითხა მას, მრ. 15, 4; მ. მოკუეთე იგი, ლ. 13, 9; მ. კულად თქუა, ლ. 13, 20; მ. კულად მიავლინა მესამე, ლ. 20, 12; მოვიდა იესუ მერმეცა კანად გალილეამსა, ი. 4, 46.

1. მერმე-მ: თქუენ წარხიელტოდეთ მერმესა, მ. 10, 23; მ. მას ყოფსა... დახსნდეთ თქუენცა ათორმეტთა საყდართა, მ. 19, 28.

2. მერმე-მ: არა მიხეტეოს მას არცა სოფელსა, არცა მერმესა, მ. 12, 42.

მესათხველდე-მ: მესათხველენი იგი გამოვიდეს ნავისა მისგან, ლ. 5, 2.

მესამე-მ: მერმე კულად მიავლინა მესამე, ლ. 20, 12; ეგრევე მერმემან და მესამემან, მ. 22, 26; მ. ეგრევე, მრ. 12, 21; მესამესა დღესა, მრ. 10, 34; 14, 58; 15, 29; ლ. 9, 22; 24, 7; განვიდა ეამსა მ., მ. 20, 3; ვიღრე მესამედ დღედმდე, მ. 27, 64; მან მ. ხრქუა მათ, ლ. 23, 22; ხრქუა მას იესუ მ., ი. 21, 17.

მეტყუელ-ი: მეტყუელმან ასისტაემან... თქუა, მ. 8, 8.

მეუფე-მ: შენ ხარა მეუფე პურიათა, მრ. 15, 2; კურთხეულ არს მომავალი მ., ლ. 19, 38; აჰა მ. თქუენი, ი. 19, 14; მეუფესა ისრაელისასა, მრ. 15, 31; ქალაქი არს დიდისა მის მეუფესა, მ. 5, 35; კურთხეულ არს მოსლევამ მ. მრ. 11, 10.

მეუფება-მ: ყოველი მეუფებაჲ, რომელი განხვევლის თავსა თუსსა, მოოჯრდის, მ. 12, 25; მტკიცე არს მ. მისი, მ. 12, 26; აღდგეს... მ. მეუფეებისა ზედა, მ. 24, 7; აღდგენ... მ. მეუფეებისა ზედა, ლ. 21, 10; ყოველი მ. მოოჯრდის, ლ. 11, 7; არა გუნებავს მაგისი მ. ჩუენ ზედა, ლ. 19, 14; მო-რამ-ხაქუნდა მ. თუსი, ლ. 19, 15; აღდგეს... მეუფეებაჲ მეუფეებისა ზედა, მ. 24, 7; აღდგენ... მეუფეებაჲ მ. ზედა, ლ. 21, 10; წარვი-

და შოვრსა სოფელსა მოღებად თავისა თუსისა მეუფეებისა, ლ. 19, 12.

მეფე-მ: რამთამცა მეფე ყვეს იგი, ი. 6, 15; შეწუნხა მეფე, მ. 14, 9; ხემსგავსა სასუფეველი ღმრთისაჲ კაცსა მეფესა, მ. 22, 2; რომელი მეფედ ხიტყუნ თავსა თუსსა, ი. 19, 12; წინაშე მსაჯულთა და მეფეთა წარგიდგინუნ თქუენ, მ. 10, 18; მიგცნენ თქუენ შესაჯრებელთა და საპყრობილეთა მ. წინაშე, ლ. 21, 12.

მეცხელად: მეცხელად ბეტყოდა მათ იესუ, მ. 14, 27; მ. იესუ განყო კელი, მ. 14, 31; მ. სულმან განიყვანა იგი უღანზოდ, მრ. 1, 12; აღდგა იგი მ., მრ. 2, 12; მ. მოავლინის მანგალი, მრ. 4, 29; მ. მოავლინის აქა, მრ. 11, 3; მ... ზრახვა-ყვეს, მრ. 15, 1; მ. აღდგა, ლ. 8, 55; მ. ხტქუთ, ლ. 12, 54; მ. აღხემაართა, ლ. 13, 13; მ. ხრქუა მას, ლ. 17, 7; მ. გამოჩნდეს სასუფეველი ღმრთისაჲ, ლ. 19, 11; მ. ქათამი ყივა, ლ. 22, 60; არღა მ. ხიყოს აღსასრული, ლ. 21, 9; მ. ხიპოვა, ი. 6, 21.

მეშუდე-მ: ეგრევე მერმემან და მესამემან, ვიღრე მეშუდედმდე, მ. 22, 26; მესამემან ეგრევე, ვიღრე მ., მრ. 12, 22.

მეცნიერ-ი: ხიყვენით თქუენ მეცნიერ, ვითარცა გუელნი, მ. 10, 16; რახფარე ესე ბრძენთაგან და მეცნიერთა, მ. 11, 25; ხეძიებდეს მას ნათესავთა შოვრის მისთა და მ., ლ. 2, 44.

მეცნიერება-მ: დახმალენით კლიტენი მეცნიერებისანი, ლ. 11, 52.

მეძა-ი: შექაჲმ საცხოვრებელი შენი მეძავთა თანა, ლ. 15, 30.

მზა-მ: რამეთუ ესერა მზა არს ყოველი, ლ. 14, 17.

მზა-ყოფა: მუნ მზა-მიყავთ ჩუენ, ლ. 22, 12.

მზე-მ: მზე მისი აღმოავლინის ბოროტთა ზედა, მ. 5, 45; ბრწყინვიდა პირი მისი, ვითარცა მ., მ. 17, 2; შემ-

დგომად ჰირისა მის მ. დაბნელდეს, მ. 24, 29.

მზის აღმოსავალ-ი: მრავალნი მოვიდენ მზის აღმოსავალით, მ. 8, 11.

მზის დასავალ-ი: მრავალნი მოვიდენ მზის აღმოსავალით და დასავალით, მ. 8, 11.

მზერა: ხუმზირდეს მას, მრ. 3, 2.

მთა-ა: აღვიდა მთასა ლოცვად, მ. 14, 23; აღვიდა მ., მ. 15, 29; აღიყვანა იგინი მ. მაღალსა, მ. 17, 1; ათერთმეტნი იგი მოწაფენი წარვიდეს ვალაღელად, მ. მას, მ. 28, 16; ჯდა რაა იგი მ. მას, მრ. 13, 3; ხიყო მუნ კოლტი ღორთაჲ დიდძალი, მ. გარე მძოვარი, მრ. 5, 11; არა-მე დახუტენს ოთხმეოც და აცხრაპეტი იგი მ. შინა, მ. 18, 12; გარდამო-რამ-ვიდოდეს იგინი მთისა მისგან, მ. 17, 9; გარდამოვიდოდა იგი მიერ მთით, მ. 8, 1.

მთავარ-ი: ესე მთავარი ხიყო შესაკრებელისაჲ, ლ. 8, 41; ხიყო ვინმე კაცი... მ. ჰურიათაჲ, ი. 3, 1; მ. ამის სოფლისა დაშვილ არს, ი. 16, 11; ხეთისა ვინმე მას მთავარმან, ლ. 18, 18; ხესპა... მთავარსა ჰამბავი იესუმსთეს, მ. 14, 1; ხესმეს ესე მ. მას, მ. 28, 14; მიხტეს იგი პილატეს მ., მრ. 15, 1; ოდეს მიხუალ... მთავრისა წინაშე გზასა ზედა, მიხეც საქმარი, ლ. 12, 58; მთავრითა მით ეშმაკთათა, მ. 12, 24; მ. ეშმაკთათა განხასხამს ეშმაკთა, ლ. 11, 15; რომელნი იგი ხგონებედ მთავრად წარმართთა, მრ. 10, 42; მთავარნი წარმართთანი უფლებედ მათ ზედა, მ. 20, 25; მწიგნობარნი და მ. ერისანი ხეძიებდეს მას, ლ. 19, 47; მთავართა მიგოყვანნენ სახელისა ჩემისათეს, ლ. 21, 12; ჰეშმარტიად 'ცნეს' მ. მათ, ი. 7, 26.

მთავრობა-ა: აღწერაჲ პირველი ხიყო მთავრობასა ასურეთს კერინძსსა, ლ. 2, 2.

მთევარ-ი: გამოვიდა მთევარი თესვად, მ. 13, 3.

მთოვარე-ა: მთოვარემან არა გამოხტეს ნათელი, მ. 24, 29.

მიახს: მოვიდეს და განკურნოს მძიგი, 'რომელი' მიხახნდა სიკუდილ, ი. 4, 47.

მიახლება: ეითარცა მიხეახლა, იხილა ქალაქი იგი, ლ. 19, 41.

1. მიგება: უკუეთუ ვისმე რას ცილი დახუდევ, მიხუაგო ოთხი წილი, ლ. 19, 8; მიხაგოხ კაცად-კაცადსა საქმეთა მათთებრ, მ. 16, 27.

2. მიგება: არას მიხუგება, მრ. 14, 60; 15, 4; მიხუგო პეტრე და ხრქუა, მ. 14, 28; 17, 4; ი. 6, 68; მ. სიზონ-პეტრე. მას, მ. 16, 16; მრ. 14, 29; მ. პეტრე და ხრქუა უფალსა, მ. 19, 27; მან მ. და ხრქუა მას, ლ. 13, 8; მან მ. და ხრქუა მამასა თესსა, ლ. 15, 29; მ. იესუ და ხრქუა მათ, მ. 11, 4; 17, 11; 22, 29; მრ. 10, 39; 11, 29; 12, 24; 13, 2, 5; ლ. 13, 2; 19, 40; ი. 6, 70; 8, 49; მ. იესუ და ხრქუა მას, მ. 16, 17; მრ. 15, 2; ლ. 10, 41; 13, 15; მ. იესუ და ხრქუა, მ. 17, 17; მრ. 11, 33; 14, 62; ლ. 18, 27; მ. მათ იესუ იგავით, მ. 22, 1; მ. ანგელოზმან მან და ხრქუა, მ. 28, 5; კითილად მ. მათ, მრ. 12, 28; არარაჲ მ., მრ. 14, 61; მან არაჲ მ., მრ. 15, 3; მ. იოჰანე და ხრქუა, ლ. 9, 49; მ. შესაკრებლის მთავარმან რისხვით, ლ. 13, 14; მ. ნიკოდემოს, ი. 3, 9; მ. უძღურმან მან და ხრქუა, ი. 5, 7; ხოლო მათ მიხუგეს, ლ. 9, 19; მრ. 11, 33; მაშინ მოვიეთმე-ხუგეს მწიგნობართავანთა, მ. 12, 38; რაჲ სიტყუაჲ მიხუგოთ, ლ. 21, 14.

1. მიდგომა: ზედა მიხადგა და ხრქუა, ლ. 10, 40.

2. მიდგომა: შემდგომად დღეთა მათ მიხუდგა ელისაბეთ, ლ. 1, 24.

მიღვენება: მიხდევდა მას ერი მრავალი, მ. 12, 15; ყოველი იგი ერბ მ., მრ. 2, 13; აღდგა და მ. მას, მრ. 2, 14; მიხდევდეს მას, მრ. 2, 15; ლ. 5, 11; მ. იესუს, ი. 1, 37; იესუ იხილნა იგინი, მირამ-ხდევდეს მას, ი. 1, 38.

1. მიერ: რომელნი ხიქმნებოდეს მის მიერ, ლ. 13, 17; მამისა ჩემისა მ., მ. 11, 27; უფლისა მ., მ. 21, 42; ღმრთისა მ.,

მ. 19, 26; ლ. 1, 26; 18, 27; ი. 3, 2; წი-
ნაწარმეტყუელისა მ., მ. 27, 35.

2. მიერ: გამოვიდა მიერ, ლ. 4, 42;
გამოვიდა მ. გალილუად, ი. 4, 43; გამო-
ვიდეს იგინი მ., მ. 27, 32; მ. გამოვე-
დით, ლ. 9, 4; არა გამოხვდე მ., ლ. 12,
59; იესუ... განხეშოვრა მ., მ. 12, 14;
წარვიდეს მ., მ. 19, 15; წარმოვიდა მ.
მ. 13, 53; 15, 29; მ. წარმოსლუად ხი-
ყო, ლ. 19, 4.

უკუეთუ მიერცა გღევიდენ, მ. 10,
23.

3. მიერ: იკადრა ვინ მიერ დღითგან
კითხვად მისა არღარა, მ. 22, 46; გარ-
ღამოვიდორღა იგი მ. მითი, მ. მ. 1; გან-
ხიკურნა ასული იგი მისი მ. ეამითგან,
მ. 15, 28; იგინი წარვიდეს ადრე, მ. საფ-
ლავით, მ. 28, 8; ხივლტოდეს მ. საფლ-
ავით, მრ. 16, 8; გამოხვდოდით მ. სახ-
ლით ანუ ქალაქით, მ. 10, 14.

მიერთგან: მიერთგან სასუფევე-
ლი ღმრთისად ხეხარების, ლ. 16, 16;
ვერღარა იკადრეს კითხვად, მ., ლ. 20, 40.

მივედ, მივიდ ნ. მისლვა.

მივლინება: მე მივავლინებ თქვენ,
მ. 10, 16; მივლინა და მოხკუეთა თავი
იოჰანეს, მ. 14, 10; უკუანამსკენელ მ.
მათა ძმ თვისი, მ. 21, 37; მრ. 12, 6;
ეამსა თვისსა მ. მოქმედთა მათ მონამ,
ლ. 20, 10; მერმე კულად მ. მესამემ,
ლ. 20, 11; მივლინეს მოციქული შემ-
დგომად მისა, ლ. 19, 14; მივავლინენ,
ჩუენ ღორებსა იმას, მრ. 5, 12; მივავ-
ლინო ძმ ჩემი საყუარელი, ლ. 20, 13.

მივლინება-ა: შეხძინა მივლინებად
სხუად მონამ, ლ. 20, 11.

მიწეზ-ი: მიწეზით განგრძობილად
ილოცვედ, მრ. 12, 40; მ. შოვრად ხი-
ლოცვედ, ლ. 20, 47.

მიორვეა: ნუუუეე მიგითრიოს შენ
მსაჭულისა, ლ. 12, 58.

მიოხრობა: სამართალი წარმართთა
მიხუთხრას, მ. 12, 18.

მიოხრობა-ა: მრავალთა კელი შე-
ევეს აღწერად მიოხრობამ, ლ. 1, 1.

მილიონ-ი: თუ ვინმე წარგიდღუანებ-

დეს შენ მილიონ ერთ, მივედ შენ ორცა,
მ. 5, 41.

მიმადღებულ-ი: გინხაროდენ მიმად-
ღებულო, ლ. 1, 28.

მიმართ: იოჰანესსა მიმართ, მ. 11, 7;
ისრაჲლისა მ., ლ. 1, 80; მისა მ., ლ. 16,
16; მათა მ., მ. 7, 12; ლ. 2, 18, 20; მო-
წაფეთა მ., ლ. 6, 20.

მიმართება: მიიმართა კოლტმან მან
ლორებისამან კბოდესა მას ზღუად, მრ.
5, 13.

მიმატება: რომელსა ხაქუნდეს მი-
ხეცეს და მიხემატოს, მ. 13, 12.

მიმოდაზრუნვა: მართა მიმოდაზრუნ-
ვიდა მრავლისათუს მსახურებისა, ლ. 10,
40.

მიმოხილვა: მიმოხილა მათა რის-
ხვით, მრ. 3, 5.

მიმცემელ-ი: ვინ არს მიმცემელი მი-
სი, ი. 6, 64; მიმცემელსა მას ჩემსა შენ-
და ხუდიღმსი ცოდვამ ხაქუს, ი. 19, 11.

მიპურობა: გცეს თუ ვინმე შენ მარ-
ჭუნენსა ღაწუსა შენსა, მიხუბყარ ერთი-
ცა, მ. 5, 39.

მირბის: პეტრე აღდგა და მირბი-
ოდა, ლ. 24, 12; მირბიოდეს თხრობად
მოწაფეთა მისთა, მ. 28, 8.

მის-ი: რამათუს არა გრწმენა მისი,
მრ. 11, 31.

ადგილი მ., მ. 28, 6; ასული იგი მ.,
მ. 15, 28; განტევებამ მ., ი. 19, 12; გუ-
ამი მ., მ. 27, 58; გუამი იგი მ., მ. 27,
59; მ. გულისხმის-ყოფამ, ლ.
2, 47; დაცემა იგი მ., მ. 7, 27; იგა-
ვი ესე მ., მ. 21, 45; მამამ მ., ლ. 15,
28; მშმ მ., მ. 5, 45; მეუფებამ მ., მ. 12,
26; მიმცემელი მ., ი. 6, 64; მ. მოკლეამ,
მ. 14, 5; მოოჯრებამ მ., ლ. 21, 20; ნაყო-
ფი მ., ლ. 16, 1; ნაყოფიცა მ., მ. 12, 33
(2-ჭერ); პირი მ., მ. 17, 2; ლ. 9, 53; როკ-
ვამ იგი მ., მ. 14, 6; სამკვდრებელი მ.,
მ. 21, 38; სამოსელი მ., მ. 17, 2; 27, 35:
სახელი მ., ლ. 1, 5; 2, 21; ი. 3, 1; სახლი
მ., მ. 12, 29; სული მ., ლ. 8, 55; სწავ-
ლამ იგი მ., მ. 7, 28; უფალი მ., ი. 15,

15; ცოლი მ., ლ. 1, 5, 24; ცოლი იგი მ., მ. 22, 24; ძმ მ., ლ. 20, 44; ძმ იგი მ., მ. 21, 38; ლ. 15, 25; ძმა მ., მ. 17, 1; მრ. 1, 16; ლ. 6, 14; ჭურჭერი მ., მ. 12, 29; გელი მ., მ. 12, 49; 19, 15; ლ. 6, 10; ემა მ., მ. 12, 19; ჭური მ., მ. 27, 32.

დედამან მისმან, ლ. 2, 48; მოწაფემან მ., მრ. 13, 1; უფალმან მ., მ. 25, 21; ძმა-მან მ., მ. 22, 24; მრ. 12, 19.

დელსა მისხა, მ. 13, 55; თავსა მ., მ. 27, 30; თესვასა მას მ., მ. 13, 4; მოქცევასა მას მ., ლ. 19, 15; ნაყოფსა მ., მ. 21, 43; სასწაულსა მ., ი. 2, 23; საფლავსა მ., მ. 27, 60; სახელსა მ., მ. 12, 21; წყლულსა მას მ., ლ. 16, 21; კელსა მ., ლ. 15, 22.

პირისაგან მისხა, ლ. 11, 54; ძის ცოლისაგან მ., ლ. 12, 53; საშინელეზისაგან მ., მ. 28, 4; მრავალთა ხრწმენა სახელისა მისხა, ი. 2, 23.

დანი მისნი, მ. 13, 56; თუაღნი მ., ლ. 6, 20; მოწაფენი მ., მ. 15, 12; 27, 64; 28, 13; ი. 6, 16; რტონი მ., მ. 24, 32; ძმანი მ., მ. 13, 55.

ბჭეთა მისთა, ლ. 16, 20; დედა-მამათა მ., ლ. 8, 56; მოქალაქეთა მ., ლ. 19, 14; მოწაფეთა მ., მ. 12, 1; 28, 7, 8; მრ. 2, 16; 16, 7; ი. 2, 22; რტოთა მ., ლ. 13, 19; საკრეულთა მ., ლ. 13, 16; სახლეულთა მ., მ. 10, 25; სიტყუათა მ., ლ. 10, 39; ფერკთა მ., ლ. 15, 22; წინააღმდეგობთა მ., ლ. 13, 17; ანგელოზთა მ. თანა, მ. 16, 27; მოწაფეთა მ. თანა, მრ. 2, 15; ფერკთა თანა მ., მ. 15, 30; ნაჯსაეთა შოვრის მ., ლ. 2, 44; ერი იგი ზოწაფეთა მისთა, ლ. 6, 17; კუწარცხლებრკი არს ფერკთა მ., მ. 5, 35.

აღხერულენეს დღენი იგი მსახურებისა მისხანი, ლ. 1, 23; დღენი იგი რვანი წინადატუეთისა მ., ლ. 2, 21; აღსრულებასა მას დღეთა ამალეზისა მისხათა, ლ. 9, 51.

დასისა მისგანნი შევიდეს ქალაქად, მ. 28, 11.

წარავლინა ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი, მრ. 14, 13; დგა იოჰანე და მოწა-

ფეთა მ. ორნი, ი. 1, 35; მრავალნი მოწაფეთა მ. უკუნნიქცეს, ი. 6, 66.

მისთანა: განკურვებამან შეიპყრა იგი და ყოველნი მისთანანი, ლ. 5, 9; იწყოს ცემად მისთანათა მათ მონათა, მ. 24, 49.

მისღვა: მამისა ჩემისა მივალ, ი. 16, 10, 17; ოდეს მიხუდლ მოსაქულისა შენისა, ლ. 12, 58; გზასა წარმართთასა ნუ მიხუდლთ, მ. 10, 5.

ორნი მათგანნი მივიდოდეს მასვე დღესა შინა, ლ. 24, 13; მ. წიალ ზღუასა მას კაფარნაუმდ, ი. 6, 17; რაჟამს მიხუდოდეთ, ქადაგებდით, მ. 10, 7; მივიდეს და იხილეს სადა ხიყოფოდა, ი. 1, 39; თუ ვინმე წარვიძლუნებდეს შენ მილიონ ერთ, მივედ შენ ორცა, მ. 5, 41; მ. და უჩუენე თავი შენი, მ. 8, 4; მ. და ხაზხილე მას, მ. 18, 15; მ. და დაჭედ, ლ. 14, 10; მივედით ხუფრომს ხოლო ცხოვართა მათ წარწყმედულთა, მ. 10, 6; მ. და ხუთხართ იოჰანეს, მ. 11, 4; უფალო, ვისა მივიდეთ, ი. 6, 68.

მისღვა: მიბრძანე მე მისღვად შენდა, მ. 14, 28; პირი მისი ხიყო მ. იერუსალმდ, ლ. 9, 53; აგარაკი ვიყიდე და უნებელი ზედა-მაც მ. და ხილვად, ლ. 14, 18.

1. შიტევება: მიხუტევა მათ ბარაბა, ლ. 23, 25; მიხუტევე მას ფიჩუცა შენი, მ. 5, 40.

2. შიტევება: ჩუენ მიხუტევებთ თანამდებთა, მ. 6, 12; უკუეთუ შეინანოს, მიხუტევე მას, ლ. 17, 3; გრქუას შენ: შევინანე, მ. მას, ლ. 17, 4; მიხუტეო მას, მ. 18, 21; მიხუტევენე კაცთა შეცოდებანი მათნი, მ. 6, 14; არა მ. კაცთა შეცოდებანი მათნი, მ. 6, 15.

ყოველი ცოდვა და გმობაა მიხეტეოს კაცთა, მ. 12, 31; სულისა წმიდისა მგმობარსა არა მ., მ. 12, 31; რომელმან თქუას სიტყუაა ძისა კაცისათუს, მ მას, მ. 12, 32; რომელმან თქუას სულისა წმიდისათუს, არა მ. მას, მ. 12, 32.

მიფენა-ა: მოვედ მიფენად გშუღობისა ქუეყანასა ზედა, მ. 10, 34; არა მო-

ველ მ. მშედობისა, მ. 10, 34; ცეცხლისა
მ. მოველ ქუეყანასა, ლ. 12, 49; მშედობისა
მოველ მ. ქუეყანასა ზედა, ლ. 12, 51.

მიქცევა: მიხიქვა მუნვე, ლ. 8, 37;
მიხიქცეს და წარიდეს მწყემსნი იგი,
ლ. 2, 20; მ. და ხუთბრნეს სიტყუანი ესე,
ლ. 24, 9; მიხიქვე სახიდ შენდა, ლ. 8, 39.

მიქცევა-ა: მიქცევახა მას იესუმსსა,
ლ. 8, 40.

ნ. კ. გარე-მიქცევა.

1. მიღება: მი-რა-ილო, არა ხუნდა
სუმის, მ. 27, 34; მათ მიიღეს ვეცხლი
იგი, მ. 28, 15; ჩემგან მიიღოს, ი. 16,
14, 15; მიიღონ ხუმეტქსი საშველი, მრ.
12, 40; ამათ მ. ხუდიდქსი საშველი, ლ.
20, 47; მიგიღებთხ ნუგაგინის-ცემა
თქუენი, ლ. 6, 24; რომელსა იგი ორი
ტალანტი მიხედო, მ. 25, 22.

2. მიღება: რომელი არასადა მიხე-
ლოს მისგან, ლ. 10, 42.

მიღება-ა: რომელსა ხუნდეს საშვე-
ლად და მიღებად კუართისა შენია, მ.
5, 40.

მიყვანება: მიყვანე შენ თანა ერთი
ანუ ორი სხუად, მ. 18, 16; რომელმან
მიხიყვანის წარსაწყემდელად, მ. 7, 13;
რომელმან მ. ცხოვრებად, მ. 7, 14; მთა-
ვართა მიგიყვანენ სახელისა ჩემისათჳს,
ლ. 21, 12.

მიხიყვანა იგი ანგელოზთაგან წიალთა
აბრაჰამისთა, ლ. 16, 22.

მიყოფა: მიყო კელი მისი ნოწაფეთა
თუსთა, მ. 12, 49; მ. კელი, მ. 8, 3.

1. მიცემა: ნუ მიხცემთ სიწმიდესა
ძალთა, მ. 7, 6; უსაყიდლოდ მიგა-
ციებთ, უსასყიდლოდა მიხცემდით, მ. 10,
8; რაჟამს მიგცემდენ თქუენ, მ. 10,
19; სიტყუანი შენნი... მიხცენ მათ, ი.
17, 8; მიხცა იგი მათ, მრ. 14, 11; მ. მათ
ძალი და კელმწიფებად, ლ. 9, 1; ორი
დრაჰკანი მ., ლ. 10, 35; მ. მათ ათი მნად,
ლ. 19, 13; მ. იგი მოქმედთა, ლ. 20, 9;
მოიღო პური იგი და მ. მათ, ი. 21, 13;

რომელი გთხოვდეს შენ, მიხცე, მ. 5, 42;
განყიდე ნაყოფი შენი და მ. გლახაკთა,
მ. 19, 21; ოდეს მიხუალ... მთავრისა წი-
ნაშე გზასა ზედა, მ. საქმარი, ლ. 12, 58;
განყიდე და მ. გლახაკთა, ლ. 18, 22; მი-
ხციოთ მოწყალებად, ლ. 11, 41; მ. ქე-
ლის საქმე, ლ. 12, 33; მო-რა-ვიდე, მიგ-
ცე შენ, ლ. 10, 35; აჰა უფალო ზოგი
ნაყოფთა ჩემთა მიხუცე, ლ. 19, 8; მიხ-
ციე უფალსა ფიცი შენი, მ. 5, 33; ვიდ-
რემდე უკუანამსკნელიცა იგი მი-ვე-ხცე
შენ მწულოლი, ლ. 12, 59; მსაჭულმან
მიგცეს შენ სეფე-კაცსა და სეფე-კაცმან
მ. შენ საყრობილედ, ლ. 12, 58; რამე-
თუ მ. თქუენ, მ. 10, 19; რამეთუ მიხცეს
ქმამან, მ. 10, 21; ძქ კაცისად მ. მღდელთ
მოდლუართა, მ. 10, 33; რამ მ. კაცმან
ნაცვალად სულისა თუსისა, მ. 16, 26; ვე-
ნაქი იგი მ. სხუათა, მ. 21, 41; ვეცხლი
დიდძალი მ. ერისაგანთა მათ, მ. 28, 12;
მ. იგი პილატეს მთავარსა, მრ. 15, 1, ნუ-
უკუე ქეამ მ. მას, ლ. 11, 11; ნუ ღრი-
აჯალი მ. მას, ლ. 11, 12; ქეამ ნუ მიხცი-
ხა მას, მ. 7, 9; გუელი ნუ მ., მ. 7, 10;
რამეთუ მიგცენ თქუენ კრებულსა, მ.
10, 17; მ. თქუენ ჰირსა, მ. 24, 9; გდევ-
ნიდენ და მ. თქუენ შესაკრებელთა, ლ.
21, 12; მიხცენ იგი წარმართთა, მრ. 10,
33; მ. მისთჳს სიტყუად, მ. 12, 36.

რომელსა მიხცეა დიდად, ლ. 12, 48;
რომელსა მ. ფრიად, ლ. 12, 48; რომელ-
თა მ. ვეცხლი იგი, ლ. 19, 15; რომელსა
ხაქუნდეს, მიხციეს, მ. 13, 12; ლ. 8, 18;
მ. ნათესაგსა, მ. 21, 43; მ. მას, მრ. 4,
25; რამეთუ მიხციენთ თქუენ მამა-დე-
დათაგან, ლ. 21, 16.

მიცემა-ა: ხიციოთ ნიჭისა კეთილისა
მიცემა, მ. 7, 11; არა არს ჩემი მ., მრ.
10, 40; შემდგომად მიცემისა იოჰანშა.
მრ. 1, 14; აღხუთქუა მას მიცემა, მ. 14,
7; ბრძანა მ. იგი მას, მ. 14, 9; დაადვირა ..
მ., მ. 24, 45; ხუბრძანა მ. გუამი მისი,
მ. 27, 58; აღხუთქუეს მას მ. ვეცხლი,
მრ. 14, 11; ხიციოთ საცემელი კეთილი მ.,

ლ. 11, 13; მ. ჯელთა კატა ცოდვილთა-
სა, ლ. 24, 7.

2. მიცემა: იუდა სკარიოტელი, რო-
მელმანცა მიხცა იგი, მ. 10, 4.

მიცემულ-ი: მიცემულ არს, მ. 11, 33;
19, 11.

მიწა-ა: სადა არა ხიყო მიწა, მ. 13,
5.

მიწერა-ა: მიწერად შენდა, ლ. 1, 3.
მიხება: სადა იგი მპარავი არა მიხე-
ბების, ლ. 12, 33.

მიხედვა: მიხედა იესუ, მ. 19, 26;
ლ. 19, 5; მ. და იხილნა, ლ. 21, 1; მ. და
იხილა იგი, ლ. 22, 56; მ. პეტრეს, ლ.
22, 61; მ. იესუს, ი. 1, 36; მიხედვს და
იხილეს, მრ. 16, 4.

მიხუმა: მათ მიიხუნეს, ი. 17, 8.

მიჯღომა: მუნ მიხუჭდა ერთი, მ. 19,
16.

მკა: არა ხთესვენ, არცა მკიან, ლ. 12,
24.

მკა-ა: მოხიწია მკა, მრ. 4, 29.

მკელობელ-ი: ხუმჯობეს არს შენდა
მკელობელისა შესლვად, მრ. 9, 45; ხუმ-
ჯობეს არს შენდა შესლვად ცხოვრება-
სა მკელობელისა, მ. 18, 8; ხევანდა მათ
თანა მკელობელები, მ. 15, 30; ხისხა...
მ., ი. 5, 3; მკელობელნი ელენან, მ. 11,
5, მ. ეილოდეს, მ. 15, 31; ხხადე... მკე-
ლობელთა, ლ. 14, 13.

მკლველ-ი: ნაშობნი ხართ მკლველთა
წინაწარმეტყუელთანი, მ. 23, 31.

მკულარ-ი, მკულარ-ი: ესე არს მკულარი,
მ. 21, 38; აღზუდგინოს მ. ძმასა თუსა,
მ. 22, 24; მრ. 12, 19: რომელნი მკულარ
არიან, ლ. 13, 4.

მკულარ-ი: ძმ ჩემი მკულარ ხიყო,
ლ. 15, 24; ძმა ესე შენი მ. ხიყო, ლ.
15, 32; მკულარნი აღდგებიან, მ. 11, 5;
ხიქმნენს ვითარცა მ., მ. 28, 4; რამეთუ
აღდგენ მ., მრ. 12, 26; არა არს ღმერთი
მკულართა, მრ. 12, 27.

მკულარეთ-ი: იგი აღდგომილ არს
მკულარეთით, მ. 14, 2; ძმ კაცისა მ. აღ-
დგეს, მ. 17, 9; ვითარმედ აღდგა მ., მ.

27, 64; მ. აღდგენ, მრ. 12, 25; აღ-რამ-
დგა მ., ი. 21, 14.

მკურნალ-ი: არა ხუქმს ცოცხალთა
მკურნალი, მრ. 2, 17.

მნა-ა: მიხცა მათ ათი მნამ, ლ. 19, 13.

მნე-ა: რომელსა ხესუა მნე, ლ. 16, 1.

მოაქუს: წუმად მოხაქუს, ლ. 12, 54;
მო-რამ-ხაქუნდა მეუფებამ თუსი, ლ. 19,
15.

მოახლება: მოხეხლა სახლსა მას,
ლ. 15, 25.

მოახლებულ-ი: მოახლებულ არს სა-
სუფიველი კათამ, მ. 10, 7; მ. არს სა-
სუფიველი ღმრთისამ, მრ. 1, 15; მ. არს
მოოჯებამ მისი, ლ. 21, 20; რამეთუ
მ. ხიყო იერუსალმისა, ლ. 19, 11.

მოძმა: მოიბთ ზუარაკი იგი მსუქანი,
ლ. 15, 23.

1. მოგება: მოგაგეს შენ, ლ. 14, 14;
მოგაგოს შენ ცხადად, მ. 6, 4, 6, 18.

მოგეგოს შენ აღდგომასა მას მარ-
თალთასა, ლ. 14, 14.

2. მოგება: თქუენ მომიგეთ მე,
მრ. 11, 29.

3. მოგება: კულად მოხეგო ჩელი
იგი, მრ. 3, 5; მ. კელი მისი, ლ. 6, 10.

მოგზაურ-ი: მოგზაურთა თანა არს,
ლ. 2, 44.

მოგორვება: მოხაგორვა ლოდი დიდი,
მ. 27, 60.

მოგურა: მოგვარე იგი მოწაფეთა
შენთა, მ. 17, 16; მოგვარეს მას ეშმა-
კეული, მ. 12, 22; მაშინ მ. მას ყრმები,
მ. 19, 13; მ. კიკე იგი იესუს, მრ. 11, 7;
მომგვარეთ მე იგი აქა, მ. 17, 17.

მოღგომა: მოგადგან შენ მტერთა შენ-
თა ლაშქარი, ლ. 19, 43.

მოღვენება: მომღვედი მე, მრ. 2, 14.

მოვიდ, მოვიდ ნ. მოსლვა.

მოვლინება: მომავლინე მე, ი. 17, 8;
რომელმან მომავლინა მე ნათლარ-ცემალ,
ი. 1, 33; მოვავლინე თქუენდა წინაწარ-
მეტყუელნი, მ. 23, 34; მეყსეულად მო-
ავლინის მანგალი, მრ. 4, 29; მეყსეულად
მოავლინოს აქა, მრ. 11, 3.

მოვივლინო იგი თქუენ, ი. 16, 7.

ამისთვის მოხვედრინე, ლ. 4, 43; მოხვედრინა გაბრიელ ანგელოზი, ლ. 1, 26.

მოთმინება: ნაყოფი გამოიღიან მოთმინებითა, ლ. 8, 15; მ. თქუენითა მოიპოვენთ სულნი თქუენნი, ლ. 21, 19.

მოთოჯნა: ვიდრემდე მოხუთოჯნო მას გარემო, ლ. 13, 8.

მოყოთხვა: მოხიოთხვიდეი მეგობრითა თქუენთა, მ. 5, 47; მოხიოთხეთ იგი, მ. 10, 12.

მოყოთხვაა: მოყოთხვაა უბანთა ზედა. მ. 23, 7; გიყუარს თქუენ... მ., ლ. 11, 43; რომელთა ხეყუარს უბანთა ზედა მ., ლ. 20, 46.

მოყლვა: მოხკლვიდენ თქუენგანთა, ლ. 21, 16; მოყლეს იგი, მ. 21, 39; მოყვლით და მოვკლათ იგი, მ. 21, 38; მოყლან იგი, მრ. 10, 34.

მოყლვა-ა: ხუნდა ლათუ მისი მოყლვაა, მ. 14, 5; ჭერ-არს... მოყლვად, ლ. 9, 22; რომელსა იგი ხეძიებდეს მ., ი. 7, 25.

მოყუდომა: იგი მოყუდებოდა, ლ. 8, 42; პირველმან მან შეირთო ცოლი და მოყუდა, მ. 22, 25; მრ. 12, 20; მ. დედა-კაციცა იგი, მ. 22, 27; მრ. 12, 22; მეორემან შეირთო იგი და მ., მრ. 12, 21; მ. მდიდარიცა იგი, ლ. 16, 22; აბრაჰამ მ., ი. 8, 52; უკუეთუ ვინმე მოყუდეს, მ. 22, 24; უკუეთუ ვისიმე მ. ძმა, მრ. 12, 19.

მოყუეთა: მოხკუეთა თავი იოჰანეს, მ. 14, 10; მოყუეთი ეგე, ლ. 13, 7; მერმე მ. იგი, ლ. 13, 9.

შენ მოიყუეთი, მ. 5, 30; მრ. 9, 45; მ. და განავდე იგი შენგან, მ. 18, 8.

ყოველი ხმ არა ნაყოფისა კეთილსა, მოხიკუეთოს, მ. 7, 19.

მოლოდება: რომელიც მოხელიდ უფალსა, ლ. 12, 36; რომელიც მ. წყლისა მის აღძრვასა, ი., 5, 3; რამეთუ მოხელოდეს მას, ლ. 8, 40; სხუასა მოველოდით, მ. 11, 3.

მომავალ-ი: უნებლიადაცა მომავალ არს საცთური, მ. 18, 7; შენ ხარ მომა-

ვალი იგი, მ. 11, 3; იხილონ ძმ კაცისა მ., მ. 16, 28; 24, 30; კურთხეულ არს მ., ლ. 13, 35; 19, 38; მ. იგი გითხრას თქუენ, ი. 16, 13; მათ შინა მომავალნი განხიკურნებოდეთ, ლ. 13, 14.

მომავლინებელი-ი: შეიწყინარა მომავლინებელი ჩემი, ლ. 9, 48; ესე არს ნება მომავლინებელისა მამისა, ი. 6, 39.

მომართ: ჩემდა მომართ, მ. 11, 6; 18, 6; ი. 14, 1.

მომზადება: მოხზადეს პასქა, ლ. 22, 13.

რამთა მო-რამდე-ხუშვადონ მას, ლ. 9, 52.

მომკა: მოხიკი, სადა არა დახთესი, მ. 25, 24.

მომოწაფება: წარვედით და მოიმოწაფენით ყოველნი წარმართნი, მ. 28, 19.

მომკლელი ნ. ხარკის მომკლელი.

მონა-ა: არა არს მონაა ხუფროს უფლისა თვისისა, მ. 10, 24; ხიყოს... მ. იგი, მ. 10, 25; აპა ესერა მ. ჩემი, მ. 12, 18;

ვინმე არს სარწმუნოა იგი მ., მ. 24, 45; მიავლინა მათ ეამსა ნაყოფისასა მ., მრ. 12, 2; წარავლინა მ. თვისი ეამსა პური-

სასა, ლ. 14, 17; ვისმე თქუენგანსა მ. ხესუას მკნეული, ლ. 17, 7; ეამსა თესსა მიავლინა მოქმედთა მათ მ., ლ. 20, 10;

შეხძინა მიველინებად სხუა მ., ლ. 20, 11; თქუას ბოროტმან მან მონამან, მ. 24, 48; მ. არა იცინ, რასა ხიქმ უფალი მისი, ი. 15, 15; მონასა ჩემსა ხუბრძინა, მ. 8, 9; არავის მ. კელ-ხეწიფების ორთა უფალთა მონებად, ლ. 16, 13; ნეტარ ხიყოს მონისა მის, მ. 24, 46; 'არღარა გეტყუ თქუენ' მონად, ი. 15, 15; კეთილო მონა, მ. 25, 21, 23; კულად წარავლინა სხუანი მონანი, მ. 21, 36; ხრქუა მონათა თესთა, მ. 14, 2; იწყოს ცემად მისთანათა მათ მ., მ. 24, 49; მოხუწოდა ათთა მ. თესთა, ლ. 19, 13; ბრძანა მო-

წოდებამ მათ მონათა, ლ. 19, 15; მო-

ხუწოდა ერთსა მონათაგანსა, ლ. 15, 24.

წოდებამ მათ მონათა, ლ. 19, 15; მო-

ხუწოდა ერთსა მონათაგანსა, ლ. 15, 24.

წოდებამ მათ მონათა, ლ. 19, 15; მო-

ხუწოდა ერთსა მონათაგანსა, ლ. 15, 24.

წოდებამ მათ მონათა, ლ. 19, 15; მო-

ხუწოდა ერთსა მონათაგანსა, ლ. 15, 24.

მონაგებ-ი: განყილეთ მონაგები თქუენი, ლ. 12, 33; მონაგებსა თუსსა დაადგინოს იგი, მ. 24, 47.

მონადირე-ი: ამიერითგან ხიყო კაცთა მონადირე, ლ. 5, 10.

მონება: ესოდენი წელი გმონე შენ, ლ. 15, 29; ვერეინ ხმონოხ ორთა უფალთა, მ. 6, 24.

მონება-ი: ვერ შემძლებელ ხართ მონებად, მ. 6, 24; ვერ კელ-ხეწიფების ღმრთისა მ., ლ. 16, 13 (2-ჟერ).

მოოჯრება: ყოველი მეთუებადა რომელი განხვევლის თავსა თუსსა, მოოჯრდის, მ. 12, 25; ლ. 11, 17.

მოოჯრება-ი: მოახლებულ არს მოოჯრებაჲ მისი, ლ. 21, 20.

მოპოვება: მოთმინებითა თქუენითა მოიპოვენთ სულნი თქუენნი, ლ. 21, 19.

მორბის: მდიდარი ვინმე მორბიოდა, მრ. 10, 17.

მორტყმა: შესამოსელი მოირტყა, ი. 21, 7.

მორტყმულ-ი: ხიყვენდ წელნი თქუენნი მორტყმულ, ლ. 12, 35.

მორწმუნე-ი: ჩემდა მომართ მორწმუნეთა, მ. 18, 6.

ნ. კ. შკირედ მორწმუნეჲ.

მოსა: ხიმოსებოდა ძოწეულითა. ლ. 16, 19.

მოსაგებელ-ი: და გეჟმნეს შენ მოსაგებელ, ლ. 14, 12.

მოსაკნენებელ-ი: შეხამკობთ მოსაკნენებელსა მართალთასა, მ. 23, 29.

მოსაჭულ-ი: ოდეს მიხუალ მოსაჭულისა შენისა, ლ. 12, 58.

მოსთულა: მო-ნუ-ისთულიან ეკალთაგან ყურძენი, მ. 7, 16.

მოსხლვა: მოვად და ხუეძიებ ნაყოფსა, ლ. 13, 7; მოვალს და ვიდრე ვალს, ი. 3, 8; მოვლენან დღენი, ლ. 19, 43; 21. 6.

განთიად მოვიდოდა ქალაქად, მ. 21, 18; ვითარცა მ., ლ. 15, 25; და ხიყო მორაბ-ვიდოდა, ლ. 14, 1; ძალღნიცა მოვიდოდეს, ლ. 16, 21; მ. წარტაკებად მისა, ი. 6, 15; მოწაფენი ნავითა მოხლო-

ლო-ვიდოდეს, ი. 21, 8; ვიდრე მე, მოვიდოდი, ი. 5, 7; რომელნი მოვიდოდიან თქუენდა, მ. 7, 15; მრავალნი მ., მრ. 13, 6; ლ. 21, 8; მოვედ მიფენად მშუდობისა ქუეყანასა ზედა; არა მ. მიფენად მშუდობისა, მ. 10, 34; არა მ. წოდებად; მრ. 2, 17; მ. მიფენად, ლ. 12, 49, 51; მოვიდა მაპულად თუსა, მ. 13, 54; პეტრე... მ. იესუსა, მ. 14, 29; მ. ზღუს კიდესა მას გალილეამსასა, მ. 15, 29; მ. იესუ, მ. 17, 7; რამეთუ ელია აწვე მ., მ. 17, 12; მ. მას, მ. 21, 19; მ. რომელსა-იგი ორითალანტი მიხელო, მ. 25, 22; მ. კაცი, მ. 27, 57; ლ. 8, 41; ეჲე მ. პიტატესა, მ. 27, 58; მ. იესუ გალილეად, მრ. 1, 14; მ. ქურივი ერთი, მრ. 12, 42; მ., ხეძიებდა ნაყოფსა მისგან, ლ. 13, 6; ძმ ესე შენი მ., ლ. 15, 30; რომელიმცა მ. ველით, ლ. 17, 7; მ. ადგილსა მას, ლ. 19, 5; მ. ძმ კაცისაჲ, ლ. 19, 10; მ. მისა, ი. 3, 2; 4, 47; ოდეს მ. გალილეად, ი. 4, 45; მ. იესუ, ი. 4, 46; 21, 13; მორაბ-ვიდა იესუ ადგილთა მათ კესარია ფილიპსათა, მ. 16, 13.

მოვიდეს მფრინველნი ცისანი, მ. 13, 4; მ. ქუეყანასა მას გენესარეთისასა, მ. 14, 34; მ. ადგილსა, მ. 27, 33; მოწაფენი მისნი ღამე მ., მ. 28, 13; მ. მისა, მრ. 2, 18; 12, 18; ლ. 4, 42; მ. იესუსა, მრ. 5, 15; მ. დაბასა, მრ. 14, 32; მ. დღისა ერთისა გზასა, ლ. 2, 44; მ. და აღავსენეს, ლ. 5, 7; მ. იგი, ი. 16, 8; ნუგეშინის-მცემელი იგი არა მ., ი. 16, 7; ოდეს მ. სული იგი, ი. 16, 13.

მან ხრქუა: მოვედ, მ. 14, 29; მ., შემოვიდევ მე, მ. 19, 21; ლ. 18, 22; მოვედინ სუფევად შენი, მ. 6, 10; ლ. 11, 2; მ. მშუდობაჲ იგი მას ზედა, მ. 10, 13; მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი, მ. 11, 28; მ. და მოვკლათ იგი, მ. 21, 38; მ. და იხილეთ, მ. 28, 6; ი. 1, 39.

ვიდრემდე მოვიდი, ლ. 19, 13; მორა-ვიდე, მიგე შენ, ლ. 10, 35; ელია მოვიდეს, მ. 17, 11; რომლისაგან საცუთური იგი მ., მ. 18, 7; მ. უფალი იგი,

მ. 21, 40; ძმ კაცისამ მ., მ. 24, 44; რომლისამ მ. უფალი თესი, მ. 24, 46; ცხადად მ., ლ. 8, 17; მ., რომელმან იგი გხადა შენ, ლ. 14, 10; მ. და განკურნოს ძმ იგი, ი. 4, 47; რომელი მ. ჩემდა, ი. 6, 35, 37; ყოველი... ჩემდა მ., ი. 6, 37; ქრისტე ოდეს მ., ი. 7, 27; მრავალნი მოვიდენ მზის აღმოსავალით, მ. მ. 11; მ. მოწაფენი მისნი, მ. 27, 64; მ. და შეხეწინენ მათ, ლ. 5, 7.

მოსლვა-ე: ელიაჲსი ჭერ-არს პირველად მოსლვაჲ, მ. 17, 10; კურთხეულ არს მ. მეუფისაჲ, მრ. 11, 10; ხრქუას ჩინებულთა მათ მ., ლ. 14, 17; რომელსა ხუნებს ჩემდა შემდგომად და მოსლვად, მ. 16, 24; ხაცადეთ ყრმებსა მაგას მ. ჩემდა, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; მპარავი პ. არს, მ. 24, 43; ყოენის უფალი ჩემი მ., მ. 24, 48; ვერვის კელ-ხეწოფების მ. ჩემდა, ი. 6, 65; მოსლვადმდე ძისა კაცი-სა, მ. 10, 23.

მოსპოლვა: მოხედვა-ყო მოსპოლვად, ლ. 1, 25.

მოსრულ-ი: მოსრულ ვარ, მ. 10, 35; მ. ხარ, ი. 3, 2; მ. არს, ლ. 15, 27; ი. 4, 47; 6, 14; არლა მ. ხიყო იესუ მათ თანა, ი. 6, 17; მო-ვინმე-ხრულ ხიყენეს, ლ. 13, 1.

1. მოტევება: მომიტევე ჩუენ ბარაბა, ლ. 23, 18.

2. მოტევება: მომიტევენ ჩუენ, თანა-ნადებნი ჩუენნი, მ. 6, 12; მოგიტევენს თქუენცა მამამან თქუენმან, მ. 6, 14; მ. შეტოლდბანი თქუენნი, მ. 6, 15.

მოუკლებელ-ი: ყავთ თავისა თქუენისა... საუნჯემ მოუკლებელი ცათა შინა, ლ. 12, 33.

მოქალაქე-ა: მოქალაქეთა მისთა ხბულდა იგი, ლ. 19, 14.

1. მოქმედ-ი: პოოს ესრით მოქმედი, მ. 24, 46; განმეშორენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უშულოებისანი, მ. 7, 23.

2. მოქმედ-ი: ღირს არს მოქმედი საზრდელისა თუსისა, მ. 10, 10; ხრქუა ვენაქის მოქმედსა მას, ლ. 13, 7; მიხცა ივი

მოქმედთა, ლ. 20, 9; მ. მათ ხცეს, ლ. 21, 10; მიავლინა მ. მათ მონაჲ, ლ. 21, 10.

ნ. კ. ქუეყანის მოქმედი.

მოქცევა: და ღათუ შუდ გზის მო-აკციოს, ლ. 17, 4.

იესუ... მოხბეცა იორდანით, ლ. 4, 1; მ. სული მისი, ლ. 8, 55; მ. უფალი, ლ. 22, 61; მოხბეცეს იგინი იერუსალმედვე, ლ. 2, 45; მშულობაჲ იგი თქუენი თქუენდავე მოხბეცინ, მ. 10, 13; უკუეთუ არა მოხბეცეთ, მ. 18, 3.

მოხბეცა იესუ, ი. 1, 38; მოგაქცენ და განგხეთქდენ თქუენ, მ. 7, 6.

მოქცევა-ა: მოქცევასა მას მისსა მო-რაჲ-ხაქუნდა მეუფებაჲ თესი, ლ. 19, 15; წარვიდა... მოქცევაჲ, ლ. 19, 12.

1. მოღება: ნუ მოხიღებთ ოქროსა, მ. 10, 9; მოიღო გუამი იგი, მ. 27, 59; რომელი მ. კაცმან, ლ. 13, 19; რომელი მ. დედაკაცმან, ლ. 13, 21; მ. პური იგი, ი. 21, 13; პური არა მოვიდეთ, მ. 16, 7; არარაჲ მ., ლ. 5, 5; მოიღეს ლერწამი, მ. 27, 30; მოიღეთ თევზთა მაგათგანი, ი. 21, 10; ყოველი რომელი ხითხოვენ, მოიღის, მ. 7, 8; წინადატუეთილებაჲ მ. კაცმან, ი. 7, 23; რომელი იგავი მოვილო მისთეს, მრ. 4, 30; ასი წილი მოიღოს, მ. 19, 29; მ. ნაყოფი ვენაქისაჲ მის, მრ. 12, 2; რომელი ხითხოვდეს, მ., ლ. 11, 10; რომელმან არა მ., ლ. 18, 30; რაათა მოიღონ სწორი, ლ. 6, 34; უსასყიდლოდ მოვიდებიგს, უსასყიდლოდცა მიხტემდით, მ. 10, 8.

2. მოღება: მოგიღოს თქუენგან სასუფეველი ღმრთისაჲ, მ. 21, 43; რომელი-იგი ხაქუნდეს, მო-ვე-ხედოს მას, მ. 13, 12.

მოღება-ა: ხესავთ კულად მოღება-სა, ლ. 6, 34; წარვიდა... მოღებაჲ თავი-სა თუსისა მეუფებისა, ლ. 19, 12.

მოღუაწეა ნ. ყოველთა სადგურისა მოღუაწეა.

მოყავ(ან): იესუ... მოხყვანდა სულსა უდაბნოდ, ლ. 4, 1.

მოყვანება: მოიყვანა იგი ყოველთასა მას საღვურსა, ლ. 10, 34.

რამეთუ ცოცხლებით მოხიყვანა იგი, ლ. 15, 27.

მოყუარე-ა: არა ხარ მოყუარე კე- ისრისაჲ, ი. 19, 12; გიყუარდენ თქუენ მოყუარენი თქუენნი, ლ. 6, 32; უკუეთუ ხყუარობდეთ მოყუარეთა თქუენთა, მ. 5, 46.

ნ. კ. ვეცხლის-მოყუარეა, ღმრთის მოყუარეა.

მოყუახ-ი: ვინ ამათ სამთავანი გგონიეს შენ მოყუახ მისა, ლ. 10, 36; შეხიყუარო მოყუახსი შენი, მ. 5, 43; 19, 19; 22, 39.

მოცემა: ტალანტი მომეც მე, მ. 25, 20; ორი ტალანტი მ., მ. 25, 22; მ. თიკანი ერთი, ლ. 15, 29; რომელი მ. მე, ი. 17, 7; რომელნი მომცენ მე, ი. 17, 6, 8, 9; მ. იგინი, ი. 17, 6; მამამან ჩემმან მოცა თქუენ პური, ი. 6, 32; მოსე მ. თქუენ წინადაცუეთაჲ, ი. 7, 22; მოხცა ცხოვრებამ სოფელსა, ი. 6, 33; ვითარცა-იგი მომცეს ჩუენ, ლ. 1, 2; მოხცეს მას ძმარი, მ. 27, 34; მ. შესაწირავი, ლ. 2, 24; მომეც ჩუენ, მ. 6, 11; მრ. 10, 37; მოგვიც ჩუენ პური ესე, ი. 6, 34; მოხცის ნაყოფი, მრ. 4, 29; რომელი მომცეს მე მამამან, ი. 6, 37, 39; მოხცეს კეთილი, მ. 7, 11; მამამან ზეცით მ. სული წმიდაჲ ლ. 11, 13; რომელთა მოხცენ მას ნაყოფი, მ. 21, 41; რამათა ნაყოფისა მისგან მ. მას, ლ. 20, 10.

ყოველივე მომეცა, მ. 11, 27; მ. მე ყოველი, მ. 28, 18; მოგვიცეს თქუენ, მ. 7, 7; ლ. 11, 9.

მოცემა-ა: რამეთუ სათნო-ხიყო მამამან თქუენმან მოცემად თქუენდა სასუფეველი, ლ. 12, 32.

მოცემულ-ი: უკუეთუ არა არს მისა მოცემული, ი. 6, 65; არა ხიყო შენდა მ., ი. 19, 11.

მოციქულ-ი: მიაველინეს მოციქული, ლ. 19, 14; რომელთაცა მოციქულად

ხეწოდა, ლ. 6, 13; წარავლინნა მოციქულნი, ლ. 9, 52; დაჯდა და ათორმეტნი მ. მის თანა, ლ. 22, 14; ხრქუეს მოციქულთა უფალსა, ლ. 17, 5; ხუთხრობდეს მ. ამას, ლ. 24, 10.

მოძიება: წარვიდეს და მოიძიოს შეცთომილი იგი, მ. 18, 12.

მოძიება-ა: მოვიდა ძმ კაცისად მოძიებად, ლ. 19, 10.

მოძმე-ა: ნუ ხხანი მოძმეთა შენთა მდიდართა, ლ. 14, 12.

მოძულე-ა: კეთილსა ხუყოფლით მოძულეთა თქუენთა, ლ. 6, 27.

მოძულება: რამეთუ პირველად მე მომძულა, ი. 15, 18; ერთი იგი მოძულესი, მ. 6, 24; მოხიძულა მტერი შენი, მ. 5, 43.

მოძულეზულ-ი: ხიყენეთ თქუენ მოძულეზულ, ლ. 21, 17.

მოძღუარ-ი: მოძღუარ [წოდ.], გუნებავეს, რამათა რომელი ვთხოვოთ, მრ. 10, 35; მ., მოსე ესრეთ დამიწერა ჩუენ, მრ. 12, 19; მ., იხილე, რაბაში ქვები არს, მრ. 13, 1; მ., ღამე ყოველ დღე-შუერთი, ლ. 5, 5; მ., ვიხილეთ ვინმე, ლ. 9, 49; მ., კეთილად ხტქუ; ლ. 20, 39; მ., ოდეს ხიყოს, ლ. 21, 7.

კმა არს მოწაფისა ხიყოს თუ, ვითარცა მოძღუარი თვისი, მ. 10, 25; მ. ხიტყუს, მრ. 14, 14; გეტყუს შენ მ., ლ. 22, 11; შენ ხარ მ. ისრაჲლისაჲ, ი. 3, 10; არა არს მოწაფე ხუფროს მოძღუარისა თვისისა, მ. 10, 24; ღმრთისა მიერ მოსრულ ხარ მოძღუარად, ი. 3, 2; მოძღუარო სახიერო, რამა ვქმნე კეთილი, მ. 19, 16; მ. სახიერო, რომელი საქმე ვქმნე, მრ. 10, 17; ლ. 18, 18; პოვეს იგი ტაძარსა მას შინა მჯღომარჲ შოვრის მოძღუართა, ლ. 2, 46; ვამ თქუენდა შჯულის მოძღუარსო, ლ. 11, 52.

ნ. კ. მღვდელთ მოძღუარი.

მოძღურება-ა: ხასწავებენ მოძღურებასა, მ. 15, 9; არა ხრქუა მათ კრძალ-ვამ ცომისაგან, არამედ მოძღურებისაგან, მ. 16, 12.

მოწამე-ა: «პირითა» ორისა და სამი-სა მოწამისათა დახემტკიცოს ყოველი სიტყუა, მ. 18, 16.

მოწაფე-ა: იგიცა მოწაფე ყოფილ ხყო იესუსა, მ. 27, 57; არა არს მოწაფე, მ. 10, 24; მ. «ყოფილ» არს, მ. 13, 52; ხრქუა მას ერთმან მოწაფემან, მრ. 13, 1; ხრქუა მ. მან პეტრეს, ი. 21, 7; მოწაფისა ხიყოს, მ. 10, 25.

მოხუტდეს მოწაფენი, მ. 13, 10; მოხუტდეს მ. მისნი, მ. 15, 12; ხკითხვიდეს მას მ., მ. 17, 10; მ. ხრისხვიდეს მათ, მ. 19, 13; მოვიდენ მ. მისნი, მ. 27, 64; მ. მისნი ღამე მოვიდეს, მ. 28, 13; მ. წარვიდეს, მ. 28, 16; მ. იოჰანშსნი ... ხიმარხვენ, მრ. 2, 18; მ. შენნი არა ხიმარხვენ, მრ. 2, 18; ხიყვენს მ. იოჰანშსნი, მრ. 2, 18; შთავიდეს მ. მისნი ზღუად, ი. 6, 16; ჩემნი მ. ხართ, ი. 13, 35; სხუანი მ. ნავითა მო-ხოლო-ვიდოდეს, ი. 21, 8.

მოწაფეთა [მოთხ.] ... იხილეს იგი; მ. 14, 26; მაშინ გულისხმა-ყვეს მ., მ. 17, 13; ხრქუეს იესუს მ. თჳსთა, მრ. 14, 12; ხკითხეს მ., ლ. 21, 7; თქუეს მ. მისთა, ი. 16, 17.

მოწაფეთა [მიც.] მისთა შეხემწია, მ. 12, 1; ხრქუა მ., მ. 13, 51; იესუ მოხუწოდა მ., მ. 15, 32; მრ. 12, 43; ხკითხვიდა მ. თჳსთა, მ. 16, 13; იესუ ხრქუა მ. თჳსთა, მ. 16, 24; 19, 23; მრ. 14, 32; ლ. 20, 45; ხესმა ესე მ., მ. 17, 6; 19, 25; მოგვეარე იგი მ. შენთა, მ. 17, 16; ხეტყოდა იესუ... მ. თჳსთა, მ. 23, 1; ხუთხართ მ. მიწთა, მ. 28, 7; მრ. 16, 7; მირბიოდეს თხრობად მ. მისთა, მ. 28, 8; ხრქუეს მ. მისთა, მრ. 2, 16; იოჰანე! ხასწავა მ. თჳსთა, ლ. 11, 1; იწყო პირველად სიტყუად მ. თჳსთა, ლ. 12, 1; ხეტყოდა მ., ლ. 16, 1; «ჩემხრისხენ» მ. შენთა, ლ. 19, 39; ხესმა მისი ორთა მათ მ., ი. 1, 37; «მოხეჳსენა» მ. მისთა, ი. 2, 22; გამოხუტხადა იესუ მ. თჳსთა, ი. 21, 14.

ერი იგი მოწაფეთა მისთა, ლ. 6, 17; ცოდვილნი სხდეს... მ. მიწთა თანა,

მრ. 2, 15; პასექი მ. თანა ეჳამო, მრ. 14, 14; პასქამ ესე მ. ჩემთა თანა ეჳამო, ლ. 22, 11; თავდმან აღიხილნა თუაღნი მისნი მ. მიმართ, ლ. 6, 20; წარავლინნა ორნი მ. მისთაგანნი მრ. 14, 13; დგა იოჰანე და მ. მისთაგანნი ორნი, ი. 1, 35; მ. მისთაგანნი უკუნხიქცეს, ი. 6, 66.

იწყო ყოველმან მან სიმრავლემან მოწაფეთამან სიხარულით ქებად ღმრთისა, ლ. 19, 37; ხრქუა ვინმე მას მოწაფეთაგანმან, ლ. 11, 1; არავინ იკადრა მ., ი. 21, 12.

მოწვეა: მოხიწია მკაჲ, მრ. 4, 29; მო-მე-ხიწია თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთისაჲ, მ. 12, 28.

მოწვეწულ-ი: ეჳამი მოწვეწულ არს, ლ. 21, 8; მო-რე-წვეწულ არსა თქუენ ზედა სასუფეველი ღმრთისაჲ, ლ. 11, 20.

მოწოდება: მოხუწოდა ერსა მას, მ. 15, 10; იესუ მ. მოწაფეთა, მ. 15, 32; იესუ მ. მათ, მ. 20, 25; მრ. 10, 42; მ. მოწაფეთა თჳსთა, მრ. 12, 43; მ. ათორმეტთა მათ, ლ. 9, 1; მ. და ხრქუა მას, ლ. 13, 12; 16, 2; მ. ერთსა მონათაგანსა ლ. 15, 26; მ. ათთა მონათა თჳსთა, ლ. 19, 13; პილატე მ. მათ, ლ. 23, 20.

მოწოდება-რ: ბრძანა მოწოდებაჲ მათ მონათაჲ, ლ. 19, 15.

მოწყალება-ა: მიხეცით მოწყალებაჲ, ლ. 11, 41.

მოწყდომა: წინაწარმეტყუელნი მოწყდეს, ი. 8, 52.

მოწყვა: მოგეწყვოს თქუენ, მრ. 4, 24.

მოწყუედა: რომელმან მოხწყუდენ წინაწარმეტყუელნი, ლ. 13, 34; მოწყუდნა... იგინი, ლ. 13, 4; რომელნიმე მოწყუდნეს, მ. 21, 35; მრ. 12, 5; მათაგანი მოხწყუდნეთ, მ. 23, 34; მოგწყუდნენ თქუენ, მ. 24, 9; რომელთა მოწყუდნენ კორცნი თქუენნი, მ. 10, 28; ლ. 12, 4; მათაგანი მ. და დვენენ, ლ. 11, 49.

მოწყუდა-ა: ვერ შემძლებელ ხიყ-
ვნენ მოწყუდად, მ. 10, 28.

მოხატულ-ი: ხუადვილშს არს ცისა
და ქუეყანისა წარსლვამ, ვიდრე-ღა
შეულისაგანი ერთი მოხატული დაე-
რდომად, ლ. 16, 17.

მოხედვა-ა: არა გულისხმა-ხეაე ეამი
მოხედვისა შენისამ, ლ. 19, 44.

მოხედვის-ყოფა: მოხედვა-ყო მოს-
პოლვად ყუედრებაა ჩემი, ლ. 1, 25.

მოხუცებულ-ი: «ჯერ-არს» შეურაც-
ხყოფამ მოხუცებულთაგან, ლ. 9, 22;
იგინი შეკრბეს მოხუცებულთა (თანა,
მ. 28, 12; ზრახვა-ყეეს მდღელთ მოძღუ-
ართა მათ და მ. თანა, მრ. 15, 1.

მოკლა: რომელსა მიხეცა ფრიად, ხუ-
მეტშს მოხჯადონ მას, ლ. 12, 48.

მოკდომა: მოხუჯდა მას ასისთავი,
მ. 8, 5; მ. მას ერი მრავალი, მ. 15, 30;
მ. პეტრე, მ. 18, 21; მ. რომელსა, მ.
25, 24; მ. მათ იესუ, მ. 28, 18; მ. ერთი
მწიგნობართაგანი, მრ. 12, 28; მოხუჯდეს
მოწაფენი, მ. 13, 10; 15, 12; მ. მას სა-
ღუქმეველნი იგი, მ. 22, 23; იგინი მ., მ.
28, 9; მ. მას იაკობ და იოჰანე, მრ. 10,
35.

მოკხენება: უფალო, მოვიკხენეთ, მ.
27, 63; არღა გიცნობიეს, არცა მოიკხე-
ნეთა, მ. 16, 9; მოიკხენეს სიტყუანი
ესე, ლ. 24, 8.

მოიხესენა პეტრეს სიტყუამ იგი უფ-
ლისამ, ლ. 22, 61.

მპარავ-ი: უწყოდა... რომელსა ეამ-
სა მპარავი მოსლვად არს, მ. 24, 43; სა-
და იგი მ. არა მიხეხების, ლ. 12, 33; სა-
და მპარავთა დათხარიან, მ. 6, 19; სადა
მ. ვერ დათხარიან, მ. 6, 20.

მრავალ-ი: მრავალ გზის შთავარდის
იგი ცეცხლსა და მ. გზის წყალსა, მ.
17, 15; რამეთუ მ. ვართ, მრ. 5, 9; ერი
მრავალი, მ. 12, 15; 13, 2; 15, 30; რა-
მელმან არა მოიღოს მ. წილი, ლ. 18,
30; ხეტყოდა მათ მრავალსა იგავით,
მ. 13, 3; მ. ზედა დაგადგინო შენ, მ. 25,
21, 23; შფოთ ხარ მრავლისათს, ლ. 10,

41; მართა მიმოდარუნვიდა მ. მსახუ-
რებისა, ლ. 10, 40; მრავალნი მო-
ვიდენ მზის აღმოსავალით, მ. 8, 11; არა
კმნნა მუნ ძალნი მ., მ. 13, 58; ხყვანდა...
მ., მ. 15, 30; მ. ხიყენენ, მ. 19, 30; მაშინ
დაბრკოლებდოდიან მ., მ. 24, 10; მ.
ცრუე-წინაწარმეტყუელნი აღდგენ, მ.
24, 11; ხიყენეს მუნ დედანიცა მ., მ.
27, 55; ხიყენეს მუნ მ., მრ. 2, 15; მ. სა-
მოსელსა დახუფენდეს გზასა ზედა, მრ.
11, 8; მ. მოვიდოდიან, მრ. 13, 6; ლ. 21,
8; მ. ცრუვსა წამებდეს, მრ. 14, 56; მ.
...უკუენიქცეს, ი. 6, 66; მრავალთა
[მათხ.] მდიდართა დადევს ფრიად, მრ.
12, 41; მ. კელი შეყვეს, ლ. 1, 1; ხაე-
თუნებდენ მრავალთა [მიც.], მ. 24, 11;
მრ. 13, 6; ხუწოდა მ., ლ. 14, 16; მ.
ხრწმენა სახელისა მისისამ, ი. 2, 23.

ძალთა მ., მ. 7, 22; მ. სირთა, მ. 10,
31; მ. ეამთა, ლ. 20, 9; განკმეს სიყუა-
რული მრავალთამ, მ. 24, 12; განვი-
დოდეს ეშმაკნი მრავალთაგან, ლ. 4, 41.

მრავლის მეტყუელ-ი: ნუ მრავლის
მეტყუელ ხარ, მ. 6, 7.

მრავლის მეტყუელებ-ა: მრავლის
მეტყუელებითა მით მათითა, მ. 6, 7.

მრუშება: რომელმან დახუტეოს ცო-
ლი თუსი თუნიერად სიტყუსა სიძვისა,
ამრუშოხ იგი, მ. 5, 32.

ნუ ხიმრუშებ, ნუ კაც-ხელავ, ლ. 18,
20; რომელმან დატევებული ცოლ-იყოს,
იმრუშებდეს, მ. 5, 32; მუნქუესევე იმ-
რუშა, მ. 5, 28; მან ი., ლ. 16, 18; მანცა
ი., ლ. 16, 18; არა ხიმრუშო, მ. 5, 27;
19, 18.

მსახურ-ი: ხიყოს თქუენდა მსახურ,
მრ. 10, 43; რომელნი დასაბამითგან თუთ-
მხილველ და მ. ყოფილ ხიყენეს, ლ. 1,
2; რომელი დაადგინა უფალმან თუსმან
მსახურთა თუსთა ზედა მ. 24, 45.

მსახურება: ამაოდ მსახურებენ მე,
მ. 15, 9; ხმსახურებდეს მას, მ. 27, 55;
მრ. 1, 13.

მსახურება-ა: აღხესრულნეს დღენი
იგი მსახურებისა, ლ. 1, 23; შემდგომად

დღითი-დღეთისა მ. მის აბიასა, ლ. 1, 5; მართა მიმოდარუნეიდა მრავლისათეს მ., ლ. 10, 40; არამედ მსახურებდა, მ. 20, 28; დამან ჩემმან მარტომ დამიტევა მ., ლ. 10, 40.

მსაჯულ-ო: მსაჯულ თქუნდა ხიყენენ, მ. 12, 27; მ. გეკმენ თქუნ, ლ. 11, 19; მსაჯულმან მიგცეს შენ სეფეკასა, ლ. 12, 58; ნუუკუე მივითრიოს შენ მსაჯულისა, ლ. 12, 58; წინაშე მსაჯულთა და მეფეთა წარგიდგინენ თქუნ, მ. 10, 18.

მსგავს-ო: მსგავს არს, მ. 13, 52; 20, 1; ლ. 13, 18, 19, 21; 'ესე არს' შეორშ მსგავსი ამისი, მ. 22, 39.

მსგავსად: ეგრევე მსგავსად ყოველი ხიტყოლეს, მრ. 14, 31; თქუნცა ეგრევე მ. ხუყოფლით მათ, ლ. 6, 31.

მსგავსება: რასა ხუამსგავსო სასუფეველი ღმრთისა, მრ. 4, 30; ლ. 13, 18, 20.

ნუ ხემსგავსებით მათ, მ. 6, 8; ხემსგავსა სასუფეველი ღმრთისა კაცსა მეფესა, მ. 18, 23; 22, 2; თქუნ ხემსგავსენით კაცთა მათ, ლ. 12, 36; ხემსგავსოს იგი კაცსა მას ბრძენსა, მ. 7, 24; ხ. იგი კაცსა ცოფსა, მ. 7, 26.

მსუქან-ო: მოიბთ ზუარაკი იგი მსუქანი, ლ. 15, 23.

მსხუერპლ-ო: შეწირე მსხუერპლი შენი, მ. 8, 4; რომელთაა-იგი სისხლი პილატე შეხრია მსხუერპლთა მათ თანა, ლ. 13, 1.

მტაცებელ-ო: შინაგან არიან მგელნი მტაცებელი, მ. 7, 15.

მტერ-ო: ხიყენენ მტერ კაცისა სახლელუნი თუსნი, მ. 10, 36; რომელი არა არს ჩუნდა მ., ლ. 9, 50; მოხიძულო მტერი შენი, მ. 5, 43; იგი მ. ჩემი არს. მ. 12, 30; დაესხნე მტერნი შენნი, მ. 22, 44; ლ. 20, 43; გიყუარდელ მ. თქუნენი, ლ. 6, 27; მოგადგან შენ მტერთა შენთა, ლ. 19, 43; ხყუარობლით მ. თქუნთა, მ. 5, 44.

მტილ-ო: დახთესა მტილსა თუსსა, ლ. 13, 19.

მტაცე-ა: მტაციე არს მეუფებამ მისი, მ. 12, 26.

მტურ-ო: დახიყარეთ მტურე ფურთა თქუნთა, მ. 10, 14.

მუნ: მუნ ხიყოს ტირილი, მ. 8, 12; 13, 50; არა კმნნა მ. ძალნი, მ. 13, 58; მარტომ ხიყო მ., მ. 14, 23; დაჯდა მ., მ. 15, 29; მ. ვარ შოვრის მათსა, მ. 18, 20; მ. მიხუნდა ერთი, მ. 19, 16; ხიტყოლდა მ., მ. 21, 17; ხიყუნეს მ., მ. 27, 55; მრ. 2, 15; ხიყო მ. მარიამ მაგდალენელი, მ. 27, 61; მ. ხიხილოთ იგი, მ. 28, 7; მრ. 16, 7; მ. მიხილონ მე, მ. 28, 10; ხიყო მ., მრ. 1, 13; 3, 1; 5, 11; ლ. 19, 47; მ. ხანწავებდა მათ, მრ. 2, 13; მ. მდგომარენი ვინმე ხეტყოლეს მათ, მრ. 11, 5; მ. დახადგერით, ლ. 9, 4; მ. შუა მიყავთ ჩუნ, ლ. 22, 12.

მიხიტეა მუნვე, ლ. 8, 37; მ. შეიყუნარა იგი, ლ. 8, 40; მუნცა გულნი თქუნენი ხიყუნელ, მ. 6, 21.

მუნქუესხე: მუნქუესხე იმრუშა, მ. 5, 28.

მუსრვა-ა: იწყეს მუსრვად თავისა, მ. 12, 1.

მუშა-ო: განეიდა... დადგინებდა მუშაკთა ვენაქსა თუსსა, მ. 20, 1; აღხუთქუა მ. მათ თითოეულად დრაპკანი დლესა, მ. 20, 2.

მუცელ-ო: ვიდრე ყოფადმდე მისა მუცელსა დედისასა, ლ. 2, 21; რომელი მუცლითგან დედისა თუსისათ რსაქურისნი იშენეს, მ. 19, 12.

მუქლ-ო: შეხუერდა მუქლთა იესუსთა, ლ. 5, 8.

მუქლის დადგმა: მუქლი დაიდგნა მის წინაშე, მ. 17, 14; მრ. 10, 17.

მფრინველ-ო: მოვიდეს მფრინველი ცისანი, მ. 13, 4; მფრინველთა ცისათა დაიმკვდრეს რტოთა მისთა, ლ. 13, 19; ხუმჯობეს ხართ თქუნ მ., ლ. 12, 24.

მქუშა-ა: რომელმან აღაშენა სახლი თუსი მქუშასა ზედა, მ. 7, 26.

მღღღლ-ი: უჩუენე თავი შენი მღღღლ-სა, მ. 8, 4.

მღღღლთ მოძღუარ-ი: აღღგა მღღღლთ მოძღუარი იგი, მრ. 14, 60; ხეთხვიდა მას მეორედ მ. მ. იგი მრ. 14, 61; შეკრბეს მღღღლთ მოძღუარნი იგი, მ. 27, 62; შეხას-მენდეს მ. მ. იგი ფრიად, მრ. 15, 3; მ. მ. იგი ემღერდეს ურთიერთას, მრ. 15, 31; მ. მ. იგი... ხეძიბდეს მას, ლ. 19, 47; იხილეს მღღღლთ მოძღუარ-თა მათ, მ. 21, 15; ხესმა... მ. მ. მათ, მ. 21, 45; ხუთხრეს მ. მ. მათ ყოველი, მ. 28, 11; ზრახვა-ყვეს მ. მ. მათ, მრ. 15, 1; ძმ კაცისად მიხტეს მ. მ., მრ. 10, 33; მ. მ. და მწიგნობართა, ლ. 9, 22; განძლიერ-დებოდეს კმანი მათნი და მღღღლთ მოძღუართანი, ლ. 23, 23.

მღგრა: მღღღლთ მოძღუარნი იგი ემღერდეს ურთიერთას, მრ. 15, 31.

მღილ-ი: სადა მღილმან და მქამელ-მან განრყუნეს, მ. 6, 19; არცა მ. და მქამელმან განრყუნის, მ. 6, 20; არცა მ. განრყუნის, ლ. 12, 33.

მშევა: ვამ თქუნდა, განმადარნო აწ, რამეთუ გმშოოდის, ლ. 6, 25; რომელი მოვიდეს ჩემდა არა ხშოოდის, ი. 6, 35.

მშუდ-ი: მშუდ ვარ და მდაბალ გუ-ლითა, მ. 11, 29.

მშუდობა-ა: ხტქეთ მშუდობაა სახლსა ამას, მ. 10, 12; მოვედინ მ. იგი, მ. 10, 13; მ. იგი თქუენი თქუენდავე მოხიქე-ცინ, მ. 10, 13; კურთხეულ არს... მ. ზეცასა, მრ. 11, 10; მ. ცათა ზედა, ლ. 19, 38; მოვედ მიფენად მშუდობისა ქუ-ეყანასა ზედა, მ. 10, 34; ლ. 12, 51; არა მოვედ მიფენად მ., მ. 10, 34; გზასა მას მშუდობისასა, ლ. 1, 79; მშუდობად შენ-და, ლ. 19, 42.

მცა: არამცა, მ. 23, 30; ესემცა, მ. 24, 43; ვითარმცა, მ. 8, 8; 14, 4; მრ. 14, 11; ნუმცა, მ. 5, 30; რაათამცა, მ. 6, 2, 5, 16; ი. 6, 15, 21; რომელიმცა, ლ. 17, 7; ხარქუთმცა, ლ. 17, 6; ისმინამცა, ლ.

17, 6; სოფელომცა, ი. 15, 19; უკუეთუ-მცა, მ. 23, 30; 24, 43; ლ. 6, 11; 19, 42; ი. 19, 11; ილუქებდამცა, მ. 24, 43; ჯმნულმცა, ლ. 14, 18.

მცველ-ი: შეძარწუნდეს მცველნი იგი, მ. 28, 4.

მცირე-ა: ტურთი... მცირე არს, მ. 11, 30; ჰასაკითა ხიყო მ., ლ. 19, 3; მცირესა ზედა ხიქმენ სარწმუნო, მ. 25, 21; ნუ გეშინინ მ. მაგას სამწყსოსა ლ. 12, 32; მცირედ არიან, მ. 7, 14; ხუბ-რძანა მათ ქუეყანით შე-რე-დგინებად მ., ლ. 5, 3; მეტყვს ჩუენ მ., ი. 16, 17; რამ არს ესე მ., ი. 16, 18; ხიგუემოს მ., ლ. 12, 48; მცირედ-რე შემდგომად იხი-ლა იგი, ლ. 22, 58; კულად მცირედ-ლა... მიხილოთ მე, ი. 16, 16; მ. და არღარა მხედელიდეთ მე, ი. 16, 16; ვთქუ მ., ი. 16, 19; მცირეთა ამათგანი, მ. 18, 6, 10, 14; ერთსა ამას მცირეთაგანსა, ლ. 17, 2.

მცირედ-ი: აქა მცირელი არს საჯმარ, ლ. 10, 41; მცირელსა ზედა სარწმუნო ხიქმენ, მ. 25, 23; უკუეთუ ვინმე დაქსნეს ერთი მცნებათა ამათგანი მცირედთა, მ. 5, 19.

მცირედ მორწმუნე-ა: რამსა ხზრა-ხავთ გულთა თქუენთა, მცირედ მორ-წმუნენო, მ. 16, 8; ღმერთმან ესრჱთ შეამკო, რაოდენ თქუენ ხუფროს, მ. მ., ლ. 12, 28.

1. მცნება: იესუ ხამცნებდა მათ და ხეტყოდა, მ. 10, 5.

2. მცნება: ხასწავებდით მათ დამარ-ხვად ყოველი, რომელი გამცენ თქუენ, მ. 28, 20; ხამცნო მათ, რაათა არა გამო-აცხადონ იგი, მ. 12, 16; 17, 9; თაედმან ხ. მათ, რაათა არაავის ხუთხრან, ლ. 8, 56.

1. მცნება-ა: რესე არს ღიდი... მცნებაა, მ. 22, 38; ხასწავებენ მო-ძღურებასა და მცნებასა, მ. 15, 9; და-იმარხენ მცნებანი, მ. 19, 17; ხარქუა მას მ., მ. 19, 18; მ. ხიცინი, მრ. 10, 19;

ლ. 18, 20; ერთი მცნებათა ამთავანი, მ. 5, 19; ამათ ორთა შ., მ. 22, 40.

2. მცნება-ა: არასადა მცნებასა შენსა გარდასუქედ, ლ. 15, 29.

მძიმე-ა: რომელთა ტრთი მძიმე გეტრთა, მ. 11, 28; შეკრიან ტრთები მძიმე, მ. 23, 4.

მძოვარ-ი: და ხიყო მუნ კოლტი ღორთა და დიდალი მთასა გარე მძოვარი, მ. 5, 11.

მწიგნობარ-ი: ყოველი მწიგნობარი... მსგავს არს კაცსა. მ. 13, 52; მწიგნობარნი მათნი, მ. 7, 29; მ. ხიტყვან, მ. 17, 10; დასხდენ შ., მ. 23, 2; მოველინნე თქუენდა... შ., მ. 23, 34; მ. ...ხეძიებდეს მას, ლ. 19, 47; ხმატდეს სიმართლმ თქუენი ხუფროს მწიგნობართა, მ. 5, 20; იხილეს მღდელთ მოძღუართა მათ და შ., მ. 21, 15; მ. მათ... იხილეს იგი, მრ. 2, 16; იწყეს მ. მათ და ფარი-სეველთა, ლ. 11, 53; ძმ კაცისაჲ მიხეცეს... შ. მრ. 10, 33; ზრახეა-ყუეს... შ., მრ. 15, 1; (ჯერ-არს) შეურაცხყოფად მოხუცებულთაგან და მღდელთ მოძღუართა და შ., ლ. 9, 22; ხეკრძალენით მ. მათგან, ლ. 20, 46; ემღერდეს ურთიერთას შ. თანა, მრ. 15, 31; მოხუკდა ერთი მწიგნობართაგანი, მრ. 12, 28; მი-ვიეთმე-ხუგეს მწიგნობართაგანთა მ. 12, 38.

მწოვარ-ი: პირთაგან ჩხულთა მწოვართაჲს დახამტკიცო ქებაჲ, მ. 21, 16.

მწულილი-ი: რომელმან დაღვა ორი მწულილი, ლ. 21, 2; მი-ვე-ხცე შენ შ., ლ. 12, 59; დასხნა ორნი მწულილი, მრ. 12, 42.

მწუხარე-ა: ნუ ხიყოფით. ვითარცა იგი ორგულნი მწუხარე, მ. 6, 16; მ. ხიქმნა, ლ. 18, 23; წარვიდა მწუხარმ,

ნადირობა-ა: განკვრებამან შეიპყრა იგი... ნადირობახა მას თევზისასა, ლ. 5, 9; დაბდეით იბადმ თქუენი ნადირობად, ლ. 5, 4.

ნავი-ი: ნავი იგი განშოვრებულ ხიყო ქუეყანით. მ. 14, 24; გამოადგინეს ნ.

მ. 19, 22; მიმოიხილა მათა რისხვით და მწუხარედ. მრ. 3, 5.

მწყევარ-ი: ხაკურთხევედით მწყევართა თქუენთა, მ. 5, 44; ლ. 6, 28.

მწყემს-ი: ვისმე თქუენგანსა მონაჲ ხესუას მკნეელი გინა მწყემსი, ლ. 17, 7; მწყემსები იგი მათი ხივლტოდეს, მრ. 5, 14; წარვიდეს მწყემსნი იგი, ლ. 2, 20; ხუჯურდა სიტყუაჲ იგი მწყემსთაჲ, ლ. 2, 18.

მკამელ-ი: სადა მლილმან და მკამელმან განრყუნეს, მ. 6, 19; არცა მლილმან და მ. განრყუნის, მ. 6, 20.

მხალი-ი: ათეულსა აღხილებთ... ყოველისა მხლისასა ლ. 11, 42.

მხიარულება-ა: მხიარულებაჲ და სიხარული ჯერ-არს, ლ. 15, 32.

მხილება: მივედ და ხამხილდე მას, მ. 18, 15; ხამხილოს სოფელსა ცოდვისათეს, ი. 16, 8.

მხოლო-ა: არაიენ არს სახიერ, გარნა მხოლოჲ ღმერთი, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19.

მჯარ-ი: წყალი ზე ხედგას მჯარსა, მრ. 14, 13; დახდვიან მჯართა ზედა, მ. 23, 4.

მკეც-ი: ხიყო მკეცთა თანა მრ. 1, 13.

მკნე-ა: რაჲთა შეხუდეგ... მიწვრად შენდა მკნეო, ღმრთის მოყუარეო, ლ. 1, 3.

მკნეელი-ი: ვისმე თქუენგანსა მონაჲ ხესუას მკნეელი, ლ. 17, 7.

მკდლომარე-ა: იხილეს ქაბუკი მკდლომარმ მარჯუენით კერძო, მრ. 16, 5; პოვეს იგი ტაძარსა მას შინა მ. შოვრის მოძღუართა, ლ. 2, 46.

6

იგი ქუეყანად, ლ. 5, 11; რომელნი ხიყუნეს ერთსა მას ნავსა, ლ. 5, 7; თავადი შევიდა ნ., ლ. 8, 37; შევიდეს ნ., ი. 6, 17; ახლოს რაჲ ხიყო ნ. მათ, შეხეშინა, ი. 6, 19; შეიყვანეს იგი ნ. მას, ი. 6, 21; ხუადელიმ არს ნავისა მანქანისა საბე-

ლი, მ. 19, 24; მესაბხეველნი იგი გამოვიდეს ნ. მისგან, ლ. 5, 2; გარდავიდა ნავით პეტრე, მ. 14, 29; ხასწავებდა ნ. გამო ერსა მას, ლ. 5, 3; სხუანი მოწაფენი ნავითა მო-ხოლო-ვიდოდეს, ი. 21, 8; ვიდრე შესლვადმდე მისა ნავად, მ. 13, 2; იხილნა ორნი ნავნი, ლ. 5, 2; აღავსნეს ორნივე იგი ნ., ლ. 5, 7.

ნაველ-ი: მოხტეს მას ძმარი ნაველითა შეზავებული, მ. 27, 34.

1. ნათელ-ი: ნათელი, რომელ შენ თანა არს, ბნელ არს, მ. 6, 23; სამოსელი მისი ხიყო, ვითარცა ნ. მ. 17, 2; მოთვარემან არა გამოხტეს ნ. თუსი, მ. 24, 29; რომელსა გეტყუ თქუენ ბნელსა, თქუთ ნათელსა, მ. 10, 27; შემავალნი იგი ნ. ხხელვიდენ, ლ. 8, 16; რომელი ბნელსა შინა ხტუეთ, ნ. ხისმეს, ლ. 12, 3; იხილა მჭდომარში ნ. მას, ლ. 22, 56; ღრუბელი ნათლისაჲ ხფარვიდა მათ, მ. 17, 5.

2. ნათელ-ი: ყოველნი ქორცნი შენნი ნათელ ხიყენეს, მ. 6, 22.

ნ. კ. ნათლის-ღება, ნათლის-ცემა; იოჰანე ნათლის-მცემელი.

1. ნათესავ-ი: არა წარკვდეს ნათესავი ესე, მ. 24, 34; რაჲთა ხიძიოს სისხლი... ნათესავისა ამისგან, ლ. 11, 50; ხიძიოს ნ. ამისგან, ლ. 11, 51; ამას ყოველსა ნათესავნი სოფლისანი ხეძიებენ, ლ. 12, 30.

2. ნათესავ-ი: აღდგეს ნათესავი ნათესავსა ზედა, მ. 24, 7; სასუფეველი ღმრთისაჲ... მიხეტეს ნათესავსა, მ. 21, 43; აღდგეს ნათესავი ნ. ზედა, მ. 24, 7; აღდგენ ნათესავნი ნ. ზედა, ლ. 21, 10; აღდგენ ნათესავნი ნათესავსა ზედა, ლ. 21, 10.

3. ნათესავ-ი: ნუ ხხადი მეგობართა შენთა ნუცა ნათესავთა შენთა, ლ. 14, 12; მიხეტნეთ თქუენ... ძმათა და მეგობართა და ნათესავთა, ლ. 21, 16; ხეძიებდეს მას ნ. შოვრის მისთა, ლ. 2, 44.

4. ნათესავ-ი: დახსნდეთ თქუენცა

ათორმეტთა საყდართა განშჯად ათორმეტთა ნათესავთა, მ. 19, 28.

ნათლის-ღება: ნათლის-ღებაჲ, რომელი მე ნათელ-ვიდე, ნათელ-ხილოთ, მრ. 10, 39; იესუცა ნათელ-იღო, ლ. 3, 21; ნათლის-ღებაჲ, რომელი მე ნათელ-ვიდო, ნათელ-ხილოთ, მ. 20, 22, 23; მრ. 10, 38; ნათლის-ღებაჲ, რომელი მე ნათელ-ვიდო, ნათელ-ხილოთ, მ. 20, 23; მრ. 10, 38, 39.

ნათლის-ღება-ა: ნათლის-ღებაჲ, რომელი მე ნათელ-ვიდო, ნათელ-ხილოთ, მ. 20, 23; მრ. 10, 39; ნ. მაქუს ნათლის-ღებაჲ, ლ. 12, 50; «მე ნათელ-ვიდო ნათლის-ღებაჲ, მ. 20, 22; მრ. 10, 38; ნათლის-ღებაჲ მაქუს ნ., ლ. 12, 50.

ნათლის-ცემა: ნათელ-ხცემლით მათ სახელითა მამისაჲთა და ძისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა, მ. 28, 19; რომელმან ნათელ-ხცეს სულითა წმიდითა, ი. 1, 33.

ნათლის-ცემა-ა: ნათლის-ცემაჲ იოჰანში ზეცით ხიყო, მრ. 11, 30 «ყოველმე წყლითა ნათლის-ცემაჲ, ი. 1, 31; რომელმან მომავლინა მე ნ., ი. 1, 33.

ნაკლულევანება-ა: ამან ნაკლულევანებისაგან თუსისა ყოველი... შემოწირა, მრ. 12, 44; ლ. 21, 4.

ნაკუაცხალ-ი: იხილეს ნაკუაცხალი მღებარში, ი. 21, 9.

ნამეტავ-ი: ნამეტავისაგან გულისა პირი ხიტყუს, მ. 12, 34; ყოველთა ნ. მათისა შემოწირეს, მრ. 12, 44; ლ. 21, 4.

ნატაცებ-ი: შინაგანი თქუენი საგეს არს ნატაცებითა, ლ. 11, 39.

1. ნაყოფ-ი: ყოველმან ხემან კეთილმან ნაყოფი კეთილი გამოიღოს, მ. 7, 17; ნულარა შენგან ხიყოფინ ნ. საუკუნოდ, მ. 21, 19; მოხტენ მას ნ. ეამსა თუსსა, მ. 21, 41; მოხტის ნ., მრ. 4, 29; მოიღოს ნ. ვენაციისა მის, მრ. 12, 2; ნ. გამოიღიან, ლ. 8, 15; ყოს ხოლო თუ ნ., ლ. 13, 9; ანუ ყავთ ხმ იგი კეთილ და ნაყოფიცა მისი კეთილ, ანუ ყავთ ხმ იგი ხენუმ

და ნ. მისი ხენუშ, მ. 12, 33; რომელი ხყოფდეს ნაყოფსა მისსა, მ. 21, 43; თსით თავით ქუეყანამ ნ. გამოიღებნ, მრ. 4, 28; ხეძიებდა ნ. მისგან, ლ. 13, 6; ხუეძიებ ნ. ლელუსა ამას შინა, ლ. 13, 7; 'ვერ კელ-ხეწიფების...ხესა' ჭერკუალსა კეთილისა ნაყოფისა გამოღებად, მ. 7, 18; ყოველი ხმ არა ნ. კეთილისა, მოხიკუეთოს, მ. 7, 19; ნ. მათისაგან ხიცნეთ ივინი, მ. 7, 16, 20; რაათა ნ. მისგან მოხცენ მას, ლ. 20, 10; 'მიაილონა' მათ უამსა ნაყოფისასა მონა, მრ. 12, 2; ნაყოფისაგან ხმ საცნაურ არს, მ. 12, 33.

2. ნაყოფ-ი: განყიდე ნაყოფი შენი და მიხეც გლახათა, მ. 19, 21; ხაქუნდა მას ნ. ფრიად, მ. 19, 22; ესე შეხასმინეს მას, ვითარმედ განაზნა ნ. მისი, ლ. 16, 1; ამა უფალო, ზოგი ნაყოფთა 'ჩემთა' მიხუტე, ლ. 19, 8.

ნაყოფიერ-ი: არა ნაყოფიერ ხიქმნინიან, ლ. 8, 14.

ნაშობ-ი: რამეთუ ესეცა ნაშობი არაპამისი ხიყო, ლ. 19, 9; ნაშობნი იგი სასუფეველრსანი განხითხინენ ბნელსა მას გარესენლსა, მ. 8, 12; ნ. ხართ მკლველთა წინაწარმეტყუელთანი, მ. 23, 31; ნაშობნი იქედნეთანო ვერ კელ-გეწიფების კეთილისა სიტყუად, მ. 12, 34; გუელნო და ნ. იქედნეთანო, ვითარ-მე განხერნეთ საშეგლსა გეჭინიალსა, მ. 23, 33; არა აღდგომილ არს ნაშობთაგანი დედათა, მ. 11, 11.

ნაცვალად: რამ მიხცეს კაცმან ნაცვალად სულისა თვისისა, მ. 16, 26.

ნაწილ-ი: მარიამ კეთილი ნაწილი გამოირჩია, ლ. 10, 42.

ნდომა: ხუნდა ღათუ მისი მოკლევად, მ. 14, 5; ხუყვეს მას, რაოდენი ხ. მ. 17, 12; მი-რა-ილო, არა ხ. სუმის, მ. 27, 34; არა ხ. შინა შესლევად, ლ. 15, 28; ხ. განტეეებამ იესუმსი, ლ. 23, 20; ხ. მათ, რაათამცა შეიყვანეს იგი ნაჭსა მას, ი. 6, 21; რამეთუ ხ. კითხვის, ი. 16, 19;

ამისთვის პილატეს ხ. 'განტეეებამ' მისი, ი. 19, 12; გინდეს თუ შემძლებელ ხარ განწმედად ჩემდა, მ. 8, 2; რომელსა ხუნდეს საშეგლად და მიღებად კუ-ართისა შენისა, მ. 5, 40; რომელსა ხ. ვასხებად შენგან, მ. 5, 42; რომლისამ ხ. ძესა გამოცხადების, გამოუცხადოა, მ. 11, 27; უკუეთუ ვისმე ხ. თავი თუსი განრინებად, წარნიწყმიდოს იგი, მ. 16, 25; რომელსა ხ. თქუენ შოვრის დიდ ყოფამ, მ. 20, 27; რომელსა ხ. თქუენ შოვრის პირველ ყოფამ, მრ. 10, 43; რომელსა ხ. თქუენგანსა... ყოფამ, მრ. 10, 44.

ნებვა: რამ მნებავს, რაათა აწვე აღ-ხეგზნას, ლ. 12, 49; ყოველივე რააცა გნებავს, მ. 7, 12; უკუეთუ გ. შეწყნარების, მ. 11, 14; გეყავნ შენ, ვითარცა გ., მ. 15, 28; თუ გ. ცხოვრებასა შეს-ლვამ, დამარხენ მცნებანი, მ. 19, 17; უკუეთუ გ., მ. 19, 21; რამ გ. ჩემგან, მრ. 10, 36; სადა გ. წარვიდეთ, მრ. 14, 12; იგი თქუენ გ. ლ. 6, 31; ნუუკუე თქუენცა გ. წარსლეის, ი. 6, 67; გნებავსა, რაათა განხიკურნო, ი. 5, 6; გუნებავს, რაათა რომელი გთხოვოთ, მიყო ჩუენ, მრ. 10, 35; არა გ. მაგისი მეუფებამ ჩუენ ზედა, ლ. 19, 14; რომელთა ხნებავს სამოსლითა სლვამ, ლ. 20, 46.

რომელსა ხუნდეს ჩემდა შემდგომად, მ. 16, 24; და ხეტყოდა ყოველთა: ხ. ლ. 9, 23; მათ თითითა მათითა შეძრკად არა ხუნდენ, მ. 23, 4.

ნება-ი: ხიყავნ ნება შენი, მ. 6, 10; ლ. 11, 2; რომელმან ყოს ნ. მამისა ჩემისა ზეცათაჲსა, მ. 12, 50; ეგრეთ არა არს ნ. მამისა ჩემისა. მ. 18, 14; არა რაათა ვყო ნ. ჩემი, არამედ ნ. 'რომაველინებელისა' ჩემისა, ი. 6, 38; ესე არს ნ. მომავლინებელისა მამისა, ი. 6, 39.

ნემს-ი: ხუადვილმს არს ნავისა მანქანისა საბელი კურელსა ნემსისასა განსლევად, მ. 19, 24; ლ. 18, 25.

ნერგ-ი: ყოველი ნერგი, რომელი

არა დახნერგა მამამან ჩემმან ზეცათამან, ძირითურთ აღხიფხურეს, მ. 15, 13; ლელუ ვისმე ხედგა ნ. სავენაჯესა თუსსა, ლ. 13, 6.

ნერწყუვა: ტანჯონ იგი და ხნერწყუვიდენ მას, მრ. 10, 34.

ნეტარ-ი: ნეტარ არს, რომელი არა დაკოლდეს ჩემდა მორმართ, მ. 11, 6; ნ. ხარ შენ, სიმონ, მ. 16, 17; ნ. ხიყოს მონისაჲ მის, მ. 24, 46; ნ. ხართ გლახანი ლ. 6, 20; ნ. ხიყო, ლ. 14, 14; ნ. არს. რომელმან ჰამოს პური სასუფეველსა ღმრთისასა, ლ. 14, 15.

ნიჰ-ი: თქუენ უკეთურთა ხიციით ნიჰისა კეთილისა მიცემაჲ შვილთა მათ თქუენთა, მ. 7, 11.

1. ნუ: ნუ განხკრთებით, მრ. 16, 6; განხიკურნებოდეთ... ნ. დღესა შაბათსა, ლ. 13, 14; ნ. გარე-მიხიქცევ პირსა შენსა, მ. 5, 42; ნ. ხგონებთ, მ. 10, 34; ნ. ხაგრძნობ, მ. 6, 3; ნ. დახიღებთ საფასეთა თქუენთა, მ. 6, 19; ნ. ხზრუნავთ, მ. 6, 25; 10, 19; ნ. კაც-კლავ, ნ. იპარავ, მრ. 10, 19; ნ. მიხცემთ, მ. 7, 6; ნ. მიხულთ, მ. 10, 5; ნ. მრავლის მეტყუელ ხარ, მ. 6, 7; ნ. ხიმრუშებ, ნ. კაც-ხკლავ, ნ. ხიპარავ, ნ. ცილსა ხწამებ, ლ. 18, 20; ნ. ხემსგავესებით მათ, მ. 6, 8; ნ. მოხიღებთ ოქროსა, მ. 10, 9; ნ. ხფუცავთ, მ. 5, 34; ნ. ხქადაგებ, მ. 6, 2; ნ. ხიქმთ, მ. 6, 1; 23, 3; ნ. ხაყენებთ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; ლ. 9, 50; ნ. ხიყოფით, მ. 6, 5, 16; ნ. ყოველი გუჲში შენი შთავარდებინ გეჰენისა, მ. 5, 29; ნ. შეხულათ, მ. 10, 5; ნ. შემოყვანებ ჩუენ, მ. 6, 13; ნ. შეხძრწუნდებით, ლ. 21, 9; ნ. შეძრწუნდებინ, ი. 14, 1; ნ. გეშინინ, მ. 10, 26, 28; 14, 27; 17, 7; 28, 5, 10; ლ. 5, 10; 12, 4, 32; ი. 6, 20; ნ. ხშჯით, ი. 7, 24; ნ. ხეძიებთ, ლ. 12, 29; ნ. ხხადი, ლ. 14, 12; ნ. ხუქლებით, მ. 5, 39; ნუშმა ყოველი გუჲში შენი შთავარდების გეჰენისა, მ. 5, 30.

2. ნუ: ნურაჲ გაქუნ გზასა ზედა, ნუ ვაშკარანი, ნუცა პური, ლ. 9, 3.

3. ნუ: რომელსა ხთხოვდეს ძმ თუსი პურსა, ქვაჲ ნუ მიხცესა მას, მ. 7, 9; თუ თევზსა ხთხოვდეს, გუელი ნ. მიხცესა, მ. 7, 10; გინა თუ თევზსა ხთხოვდეს, ნ. ღრიაკალი მიხცეს მას, ლ. 11, 12.

ნ. კ. ნუგეშინის-ცემაჲ, ნუეინ, ნურა, ნუუქუე, ნულარა, ნუცა.

ნუგეშინის-მცემელი-ი: ნუგეშინის-მცემელი იგი არა მოვიდეს, ი. 16, 7.

ნუგეშინის-ცემა-ა: მიგიღებთ ნუგეშინის-ცემაჲ თქუენი, ლ. 6, 24.

ნუვინ: ხეკრძალენით, ნუვინმე გატუნენს თქუენ, მრ. 13, 5; ხეკრძალე, ნუვის ხუთხრობ, მ. 8, 4; ნ. ხუთხრობთ ხილვასა ამას, მ. 17, 9.

ნურა-ა: ნურაჲ გაქუნ გზასა ზედა, ლ. 9, 3.

1. ნუუკუე: ნუუკუე გეშინინ, რამეთუ მრავალთა სირთა ხუმჯობჲს ხართ თქუენ, მ. 10, 31; ნ. ესე არს ძმ დავითისი, მ. 12, 23; ნ. ქვაჲ მიხცეს მას, ლ. 11, 11; ნ. თქუენცა გნებავ: წარსღვის, ი. 6, 67; ნ. ჰეშმარიტად რცეს, ი. 7, 26; ნ. შენ ხუფროს ხარ მამისა ჩუენისა აბრაჰამისა, ი. 8, 53.

2. ნუუკუე: ხეკრძალენით, ნუუკუე ვინმე შეურაცხ-ყოთ, მ. 18, 10; ნ. მოვიდენ მოწაფენი მისნი და წარიპარონ იგი, მ. 27, 64; ნ. მიგითრიოს შენ მსაჯულისა, ლ. 12, 58; ნ. მათცა კულად გხადონ შენ, ლ. 14, 12; იხილეთ, ნ. ხტეთ, ლ. 21, 8.

ნულარა: ნულარა შენგან ხიყოფინ ნაყოფი ჭაუკუნოდ, მ. 21, 19.

ნუცა: ნუცა განხცხრებით, ლ. 12, 29; ნუ ხფუცავთ ყოველად ნ. ცასა რამეთუ საყდარი არს ღმრთისაჲ, ნ. ქუეყანასა... ნ. იერუსალმისა, მ. 5, 34, 35; ნ. თავსა შენსა ხფუცავ, მ. 5, 36; ნუ ხზრუნავთ თავთა თქუენათუს... ნ. კორცთა თქუენათუს, მ. 6, 25; ნ. დო ხულებთ მარგალიტსა თქუენსა წინაშე ღორთა, მ. 7, 6; ნუ მოხიღებთ ოქროსა, ნ. ვეცხლსა, ნ. სპილენძსა... ნ. გზასა, მ. 10, 9; ნ. ორი კუარითი, ნ. კამლი, ნ.

არგანი, მ. 10, 10; ნურამ გაქუნ გზასა ზედა ნუ ვაშკარანი, ნ. პური, ნ. ვეც-ბლი, ნ. ორი სამოსელი, ლ. 9, 3; ნუ ხხა-

დი მეგობართა შენთა, ნ. ძმათა შენთა, ნ. ნათესავთა შენთა ნ. მოძმეთა შენ-თა, ლ. 14, 12.

ო

ოღენ: 'ვიდრე იგი ამას' ხიტყოლა ოღენ, მ. 17, 5; იესუს ხეწყო ო. ყოფად მეოცდაათესა წელსა, ლ. 3, 23; მო-ვინ-მე-სრულ ხიყენეს მას ეამსა ო., ლ. 13, 1; მათ დღეთა ო. ხასწავებდა 'ერსა', ლ. 20, 1; შესლვასა ო. თქუენსა ქალა-ქად შეგემთხვოს თქუენ კაცი, ლ. 22, 10; შე-ოღენ-რე-უენებოდა, ი. 6, 17; შე-ოღენ-სრულ ხიყენეს, ი. 6, 19; მოწაფე-ნი... არა შორს ხიყენეს ქუეყანასა, არა-მედ ორას წურთა ო., ი. 21, 8.

ოღენ-ი: იოტა ოღენი სასწაული ვე-რთი არა წარკდეს, მ. 5, 18.

1. ოღეს: ოღეს განციცხეს იგი, მ. 27, 31; აღდგომასა მას, ო. აღდგენ, მრ. 12, 23; ო. პასექსა მას დახკვიდეს, მრ. 14, 12; ო. ესე აღხესრულნენ, მრ. 13, 4; ო. მიხუალ მოსაჭულისა შენისა... მიხეც საქმარი, ლ. 12, 58; ო. გხადოს ვინმე, ლ. 14, 10; ო. ხყოფდეს სადილსა გინა სერსა, ლ. 14, 12; ო. ხყოფდეს შენ სადილსა, ლ. 14, 13; ო. ძმ ესე შენი მოვიდა,... ლ. 15, 30; ო. გესმოდინ ბრძოლანი და შფოთნი, ლ. 21, 9; ო. ხი-ყო ეამი, ლ. 22, 14; ო. ხიყო იგი იერუ-სალმს, ი. 2, 23; ო. მოვიდა გალილუად, ი. 4, 45; ქრისტე ო. მოვიდეს, არავინ იცოდის, ი. 7, 27; ო. მოვიდეს სული იგი, ი. 16, 13.

2. ოღეს: ოღეს ყოფად არს ესე, მრ. 13, 4; ო. ხიყოს და რამ არს სასწაული, ლ. 21, 7.

ოთხ-ი: უკუეთუ ვისმე რას ცილი დახუდევ, მიხუაგო ოთხი წილი, ლ. 19, 8; ხესმა ჰეროდეს ოთხთა მათ სამთავ-როთა მთავართა პამბავი, მ. 14, 1; 'შუიკ-რბებს' რჩეულნი 'მისნი' ოთხთაგან ქართა კიდიფგან, მ. 24, 31.

6. კ. ოთხ ათასი: ოთხმეოც და აცხ-რამეტრი.

ოთხ ათას-ი: მოხიყსენეთა... შუდთა მათ პურთა ოთხ ათასთა მ. 16, 10.

ოთხმეოც და აცხრამეტ-ი: არა-მე; დახუტეოს ოთხმეოც და აცხრამეტი იგი, მ. 18, 12.

ორ-ი: თუ ვინმე წარგიძლუნებდეს შენ მილიონ ერთ, მივედ შენ ორცა, მ. 5, 41; ორი კუართი, მ. 10, 10; ო. სირი ერთის დანვის განხიყიდის, მ. 10, 29; მიიყვანე შენ თანა ერთი ანუ ო. სხუამ, მ. 18, 16; ო. ტალანტი, მ. 25, 22 (3-ჯერ); ო. სამოსელი გაქუნ, ლ. 9, 3; ო. დრაქანი მიხცა, ლ. 10, 35; რომელმან დადვა ო. მწულილი, ლ. 21, 2; 'პირითა' ორისა და სამისა მოწამისათა დახემტკი-ცოს ყოველი სიტყუამ, მ. 18, 16; შემ-დგომად ო. მის დღისა გამოვიდა მიერ გალილუად, ი. 4, 43.

ორნი კელნი და ორნი ფერკნი თუ გესხნენ, მ. 18, 8; ო. თქუენგანნი შე-ხითქუენ ქუეყანასა ზედა, მ. 18, 19; სადაცა ხიყენენ ო., გინა სამნი სახე-ლისა ჩემისათეს შეკრებულ, მ. 18, 20; დასხნა ო. მწულილი, მრ. 12, 42; წა-რავლინა ო. მოწაფეთა მისთავანნი, მრ. 14, 13; იხილნა ო. ნავნი, ლ. 5, 2; ხიყენენ... განყოფილ: სამნი ორთაგან და ო. სამთაგან, ლ. 12, 52; ო. მათგანნი მივიდოდეს მასვე შინა. ლ. 24, 13; დგა იოჰან და მოწა-ფეთა მისთავანნი ო., ი. 1, 35, აღავსნეს: ორნივე იგი ნავნი, ლ. 5, 7; ვერკინ ხმონოს ორთა უფალთა, მ. 6, 24; ო. თუალთა, მ. 18, 9; მრ. 9, 47; ო. მცნებათა, მ. 22, 40; ო. კელთა, მრ. 9, 43; ო. უფალთა, ლ. 16, 13; ხესმა მისი ო. მათ მოწაფეთა, ი. 1, 37; ხიყენენ... განყოფილ: სამნი ორთაგან და ორნი სამთაგან, ლ. 12, 52.

ნ. კ. ათორმეტი, ორ ათასი, ორასი, ორგული, ორმოცი.

ორ ათას-ი: რამეთუ ხიყენეს ვითარ ორ ათას, მრ. 5, 13.

ორას-ი: მოწაფენი... არა შოვრს ხიყენეს ქუეყანასა, არამედ ორას წყრთა ოლენ, ი. 21, 8.

ორგულ-ი: ორგულო, აღმოიღე პირველად ღირს ეგე თუალისაგან შენისა, მ. 7, 5; ო. კაცად-კაცადმან თქუენმან არა აღხსნისა ვარი გინა ვირი ბაგათაგან თესთა, ლ. 13, 15; ნუ ხიყოფით, ვითარცა ორგულნი, მ. 6, 5; ნუ მრავლის მეტყუელ ხარ, ვითარცა ო., მ. 6, 7; ნუ ხიყოფით, ვითარცა იგი ო. მწუხარე, მ. 6, 16; ნუ ხედავებ წინაშე შენსა, ვითარცა-იგი ორგულთა ყვიან, მ. 6, 2; ორგულნო, პირი ქუეყანისაჲ და ცისაჲ ხიცით გამოცდად, ლ. 12, 56.

ორგულეზა-ი: ხეკრძალენით ცომი-

საგან ფარისეველთაჲსა და სადუკეველთაჲსა, რომელ არს ორგულეზაჲ, მ. 16, 11; ლ. 12, 1.

ორმეოც-ი: ხიყო მუნ ორმეოც დღე, მრ. 1, 13; ო. დღე გამოხიციადებრდა ეშმაკისაგან, ლ. 4, 2.

ოხსანა ნ. შსანა

ოქრო-ი: ნუ მოხილებთ ოქროსა, მ. 10, 9.

ოცი ნ. მეოცდაათეჲ, ოთხმეოც და აცხრამეტი, ოც და ათი, ოც და ხუთი.

ოც და ათ-ი: შე-ოლენ-სრულ ხიყენეს, ვითარ ოც და ხუთ უტევეან გინა ოც და ათ, ი. 6, 19.

ოც და ხუთ-ი: შე-ოლენ-სრულ ხიყენეს, ვითარ ოც და ხუთ უტევეან, ი. 6, 19.

ოჯერ-ი: დახუტევენთ თქუენ სახლნი თქუენნი ოჯრად, ლ. 13, 35.

3

პარასკევი-ი: ხიყო პარასკევი, პასქაჲ, ი. 19, 14; რომელ არს შემდგომად პარასკევისა, მ. 27, 62.

პარვა: ნუ კაც-კლავე, ნუ იპარავ, მრ. 10, 19; ნუ კაც-ხკლავე, ნუ ხიპარავ, ლ. 18, 20; არა ხიმრუშო, არა ხიპარო, მ. 19, 18.

პახეჲ-ი: სადა იგი პახეჲი მოწაფეთა თანა ეკამო, მრ. 14, 14; ოლეს პახეჲსა მას დახკლვიდეს, მრ. 14, 12.

1. პახჲა-ი: ხიყო პარასკევი, პახჲაჲ, ი. 19, 14; ხიყო იგი იერუსალმის პახჲა-სა [მას] დღეჲსაწაულსა, ი. 2, 23.

2. პახჲა-ი: სადა არს საფანშ, რომელსა პახჲაჲ ესე მოწაფეთა ჩემთა თანა ეკამო, ლ. 22, 11; წარვიდეს და მოხმზადეს პ., ლ. 22, 13; გულის სიტყუთ გული მითქუმიდა პახჲასა ამას ქამად, ლ. 22, 15.

პატივი-ი: წინაწარმეტყუელსა თუსსა სოფელსა პატივი არა ხაქუს, ი. 4, 44.

პატივის-ცემა: პატივი-ხუცემ მამასა [ჩემსა], ი. 8, 49; ერი ესე ბავითა მათი-

თა პატივი-მცემს მე, მ. 15, 8; პატივი-ხეც მამასა და დედასა შენსა, მ. 19, 19; ლ. 18, 20.

პატიოსან-ი: ქვითა კეთილითა და პატიოსნითა შმნებულ არს, ლ. 21, 5.

პატრუჲ-ი: პატრუჲი ბნდუნვარს არა დაშრიტოს, მ. 12, 20.

პინაჲ-ი: გარეშე სასუმელისაჲ და პინაჲისაჲ განხწმიდით, ლ. 11, 39.

1. პირ-ი: ნამეტავეისაგან გულითა პირი ხიტყუს, მ. 12, 34; მე მოგცე თქუენ პ. და სიბრძნე, ლ. 21, 15; პირისაგან მისისა, ლ. 11, 54; არა თუ პირად შემავალი შეხავინებს კაცსა, მ. 15, 11; პირთაგან ჩჩულთა მწოვართაჲსა დახამტიციო ქებაჲ, მ. 21, 16.

2. პირ-ი: დაიბანე პირი შენი, მ. 6, 17; ბრწყინვიდა პ. მისი, მ. 17, 2; ნუ გარე-მიხიქცეე პირსა შენსა, მ. 5, 42; რომელმან განხმზადნეს გზანი შენნი წინაშე პ. შენსა, მ. 11, 10; დავარდეს პ. ზელა მათსა, მ. 17, 6; ანგელოზნი... ხხედვენ პ. მამისა ჩემისასა, მ. 18, 10;

დავარდა პ. ზედა თესსა, ლ. 5, 12; რამეთუ განირყუნინან პირნი მათნი, მ. 6, 16.

3. პირ-ი: თავადმან დაამტკიცა პირი თვისი აღსლვად იერუსალმში, ლ. 9, 51; პ. მისი ხიყო მისლვად იერუსალმში, 9, 53; პ. ქუეყანისაჲ და ცისაჲ ხივით გამოცდად, ლ. 12, 56.

1. პირველ-ი: რომელსა ხუნდეს თქუენ შოვრის პირველ ყოფიამ, მრ. 10, 43; ესე აღწერამ პირველ ხიყო, ლ. 2, 2; პირველმან მან შეირთო ცოლი, მ. 22, 25; პ. შეირთო ცოლი და მოკუდა, მრ. 12, 20; პ. ხრქუა მას, ლ. 14, 18; პირველსა მას ღღესა მრ. 14, 12; მრავალნი ხიყენენ პირველნი უკუნა და უკუნანი წინა, მ. 19, 30; წარაელინა სხუანი მონანი ხუმრავლმსნი პირველთასა, მ. 21, 36.

2. პირველ-ი: თქუმულ არს პირველთა მ. 5, 21, 33; წინაწარმეტყუელი ვინმე პირველთაგანი აღდგომილ არს, ლ. 9, 19.

პირველ, პირველად: პირველ
ქათმისა კმობადმდე სამ გზის უვარ-ყო, მრ. 14, 72; აღმოიღე პირველად ღირსმეგე თელისაგან შენისა მ. 7, 5; უკუნეთუ არა პ. შეერას ძლიერი იგი, მ. 12, 29; ელიამისი ჯერ-არს პ. მოსლვად, მ. 17, 10; ქუეყანაჲ ნაყოფსა გამოიღებნ პ. წუელი, მრ. 4, 28; პ. არა ხიბანა, ლ. 11, 38; იწყო პ. სიტყუად მოწაფეთა თესთა, ლ. 12, 1; პ. მე მომიძულა, ი. 15, 18.

პირველითგან: რომელი შეხუდეჲ პირველითგან ყოველთა ქემშარიტად, ლ. 1, 3; იცოდნა იესუ პ., ვინ არიან ივინი, ი. 6, 64.

პირველ-ქლომა-ა, პირველად-ქლომა-ა: ხუყუარს... პირველ-ქლომაჲ შესაკრებელთა შოვრის, მ. 23, 6; რომელთა ხუყუარს... პირველად-ქლომაჲ კრებულსა შოვრის, ლ. 20, 46.

პიტნა-ი: ათელსა აღხიღებთ პიტნაისასა და ტეგანისასა, ლ. 11, 42.

პოვნა: ხეძიებდეს მას წარწყმედად

და ვერჲა ხმოვებდეს, ლ. 19, 48; არა ხ., მრ. 14, 55; ხუეძიებ ნაყოფსა ლელუსა ამას შინა და არა ვმოვე, ლ. 13, 7; არარაჲ ბრალი სიკუდილისაჲ ვ. მის თანა, ლ. 23, 22; არარაჲ მოვა მას შინა, მ. 21, 19; ხეძიებდა ნაყოფსა მისგან და არა პ., ლ. 13, 6; პოვეს კაცი კვრინელი, მ. 27, 32; პ. კიც იგი დაბმული კართათანა მრ. 11, 4; არა პ. იგი, ლ. 2, 45; შემდგომად სამისა ღღისა პ. იგი, ლ. 2, 46; პ. ეგრე, ვითარცა-იგი ხრქუა მათ, ლ. 22, 13; რომელინ ხეძიებენ, პოვის, მ. 7, 8; რომელმან პოოს თავი თვისი, წარწყმედოს იგი, მ. 10, 39; რომელმან წარწყმედოს თავი თვისი ჩემთვის, პ. იგი, მ. 10, 39; 16, 25; უკუნეთუ პ. იგი, მ. 18, 13; პ. ესრით მოქმედი, მ. 24, 46; რომელი ხეძიებდეს, პოვოს, ლ. 11, 10; ხეძიებდით და ხმოთ, მ. 7, 7; ლ. 11, 9; ხ. განსუნებამ სულთა თქუენთა, მ. 11, 29; მცირედ არიან რომელთა პოონ იგი, მ. 7, 14; არცა ისრამლსა შოვრის ესოდენი სარწმუნოებამა მიპოვნეს, მ. 8, 10.

ძმ ჩემი... წარწყმედულ ხიყო და ხიპოვა, ლ. 15, 24; ძმად ესე შენი... წარწყმედულ ხიყო და ხ., ლ. 15, 32; მეყსეულად ხ. ი. 6, 21.

1. პური-ი: რაჲთა ხეძმნეს პურ, ლ. 4, 3; პური ჩუენი სამარადისოჲ მომეტე ჩუენ ღღეს, მ. 6, 11; პ. არა მოვიღეთ, მ. 16, 7; პ. არა გაქუს, მ. 16, 8; ნურამ გაქუნ გზასა ზედა, ნუ ვაშკარანი, ნუცა პ., ლ. 9, 3; რომელმან ჭამოს პ. სასუფეველსა ღმრთისასა, ლ. 14, 15; გამამან ჩემმან მოგცა თქუენ პ., ი. 6, 32; პ. ღმრთისაჲ არს, ი. 6, 33; მარადის მოგუეტე ჩუენ პ. ესე, ი. 6, 34; მე ვარ პ. ცხოვრებისაჲ ი. 6, 35; იხილეს... მღებარს... თეზი მას ზედა და პ., ი. 21, 9; მოვიდა იესუ და მოილო პ. იგი, ი. 21, 13; რომელსა ხიხოვდეს ძმ თვისი პურსა, მ. 7, 9; მამასა ხიხოვდეს ძმ პ., ლ. 11, 11; არა პურიხათეს გარქუ თქუენ, მ. 16, 11; არცა შუდთა მათ პურთა,

მ. 16, 10; არცა მოხიჯნეთა... ხუთთამ მათ პურთამ, მ. 16, 9.

2. პურ-ი: კაცმან ეინმე ყო პური დიდი, ლ. 14, 16; ხუყუარს ზემოჯდომამ პურსა ზედა, მ. 23, 6; ლ. 20, 45; წარავლინა მონამ თვისი ქამსა პურისახა, ლ. 14, 17.

პურობა: რომელი ხიყართ აწ, ი. 21, 10.

1. ფამ-ი: აღსრულებულ არს ფამი, მრ. 1, 15; ფ. ესე ვითარ არა გამოხიჯადით, ლ. 12, 56; არა გულსხმა-ხყავ ფ. მოხედვისა შენია, ლ. 19, 44; ფ. მოწვევულ არს, ლ. 21, 8; მას ფამსა შინა წარმოვიდოდა იესუ, მ. 12, 1; მას ფ. შინა ხესმა ჰეროდეს, მ. 14, 1; რომელთა მოხცენ მას ნაყოფი ფ. თვისსა, მ. 21, 41; რომელსა ფ. მპარავი მოსლედ არს, მ. 24, 43; დაადგინა... მიცემად საზრდელი მათი ფ. თვისსა, მ. 24, 45; მას ფ. ხრქუა იესუ, მრ. 3, 3; 'მიავლინა' მათი ფ. ნაყოფისასა მონამ, მრ. 12, 2; ხეძიებდა ვითარმკა ფ. მარჯუესა, მრ. 14, 11; მო-ვინმე-სრულ ხიყენეს მას ფ. ოდენ,

რამ: რა ხიყენენ საწაულნი, მრ. 13, 4; რამ სასყიდელ გაქუნდეს თქუენ, მ. 5, 46; რ. ხუმეტმს ხყოთ, მ. 5, 47; რ. გიკმს თქუენ, მ. 6, 8; რ. ზჳამოთ ანუ რ. ხსუათ, მ. 6, 25; რ. სარგებელ ხეყონ კაცსა მ. 16, 26; რ. მიხცეს კაცმან, მ. 16, 26; რ. ექმნე კეთილი, მ. 19, 16; რ. გნებავს ჩემგან, მრ. 10, 36; რ. გიყონ თქუენ, ლ. 12, 4; ნუ ხეძიებთ რ. ზჳამოთ, ლ. 12, 29; რ. არს ესე, ლ. 15, 26; რ. არს, ლ. 16, 2; რ. საქმმ ექმნე, ლ. 18, 18; რ. გაქუს შენ, განყიდე, ლ. 18, 22; რ. ხუყონ, ლ. 19, 48; რ. ვყო, ლ. 20, 13; რ. არს სასწაული, ლ. 21, 7; რ. სიტყუამ მიხუგოთ, ლ. 21, 14; რ. ბოროტი ხუქმნიეს ამას, ლ. 23, 22; რ. ხიყო კაცისა მის თანა, ი. 2, 25; რ. არს

მეყსეულად იესუ განყო კელი, ზჳაყრა მას და ხრქუა, მ. 14, 31; ხ. კელი მის ყრმისად, ლ. 8, 54.

პურობილ-ი: ყოველსა დღესასწაულსა 'მიხუტევის მათ' ერთი პურობილი, მრ. 15, 6.

ჟ

ლ. 13, 1; წარავლინა მონამ თვისი ფ. პურისასა, ლ. 14, 17; რომელმან არა მოილოს მრავალი წილი ფ. ამას, ლ. 18, 30; ფ. თვისსა მიავლინა მოქმედთა მათ მონამ, ლ. 20, 10; წარვიდა მრავალთა ფამთა, ლ. 20, 9.

2. ფამ-ი: ხიყო ფამი მეექუსმ, მრ. 15, 33; ოდენ ხიყო ფ., დაჯდა, ლ. 22, 14; წარჯდა ფ. ერთი, ლ. 22, 59; ფ. ხიყო მეექუსმ. ი. 19, 14; განვიდა ფამსა მესამესა, მ. 20, 3; რომელსა ფ. არა ზგონებდეთ, ძმ კაცისამ მოვიდეს, მ. 24, 44; განხიყურნა ასული იგი მისი მიერ ფამითგან, მ. 15, 28.

რ

ესე ი. 16, 18; რამ-იგი ხიყოს, მ. 20, 4; რ. ხიქმნა მ. 27, 54.

რამ-მე ხიყოს ჩუენთუს, მ. 19, 27; რ. ხუყოს ქუეყანის მოქმედთა მათ, მ. 21, 40; რამცა გიყვეს თქუენ კაცთა მ. 7, 12; რ. მოგავეს შენ, ლ. 14, 14; რამ-ლა მაქლს მე, მ. 19, 20; რამცა გნებავს, მ. 7, 12; რ. ხითხოვოს, მ. 14, 7; რომელი რ. ითხოონ, მ. 18, 19; რ. ხიქმნა, მ. 28, 11; რ. ხაქუნდა მრ. 12, 44; ლ. 21, 4; რამ-ძი არს, რომელი ხიქმნა, მრ. 5, 14.

უკუეთუ ვისმე რას ცილი დახუდეკ, ლ. 19, 8; რასა ხიქმოდის მარჯუენმ შენი, მ. 6, 3; რ. იგი მწიგნობარნი ხიტყუან, მ. 17, 10; გესმისა რ. ესე ხიტყუან, მ. 21, 16; არა ხიციოთ რ. ხითხოვთ,

მრ. 10, 38; რ. ხზამთ, მრ. 11, 5; რ. ხე-
ამსგავსო, მრ. 4, 30; ლ. 13, 18, 20; რ.
ხიტყუ, ლ. 22, 60; ი. 16, 18; რ. ხიქმე,
ი. 15, 15; ნუ ხზრუნავთ ვითარმე ანუ
რასამე ხიტყოლით, მ. 10, 19.

ძენი თქუენნი რაათა განხასხმენ, მ.
12, 27; ლ. 11, 9; რ. დამარბილოს, მრ.
9, 50; ჯერ-მიჩნდა მეცა, რ. შეხუდეგ,
ლ. 1, 3.

რა, რამ: ხემა რა ესე, ხუჯურდა,
მ. 22, 22; ხითხველიდეს რ. ზლუასა, მრ.
1, 16; ჯდა რ. იგი სახუერესა ზედა, მრ.
2, 14; ამას რ. ხიტყოლა თავადი, ლ. 13,
17; ხესმა რ. ესე ფესუს, ლ. 18, 22; ვი-
ლოდა რ. იგი, ი. 1, 36; პილატეს რ. ხეს-
მეს სიტყუანი ესე, ი. 19, 13; აღ-რა-ხეს-
რულნეს დღენი იგი, შეხემშია, ლ. 4, 2;
გამო-რა-ვილოდა, ორი დრაქანი მიხცა,
ლ. 10, 35; მი-რა-ილო, არა ხუნდა სუ-
მის, მ. 27, 34; მო-რა-ვიდე, მიგცე შენ,
ლ. 10, 35; შე-რა-ხედეთ თქუენ ქალა-
ქად, მრ. 14, 13.

ხესმა რამ ესე იესუს, დახუჯურდა,
მ. 8, 10; ესენი რ. წარვიდეს, მ. 11, 7;
ვილოდა რ. ზლუასა ზედა, მ. 14, 26; ი.
6, 19; ხხედვიდეს რ. მ. 15, 31; ხესმა რ.
მ. 17, 6; 21, 45; ლ. 18, 23; ჯდა რ. იგი
მთასა მას, მრ. 13, 3; რ. მნებავს, ლ.
12, 49; ახლოს რ. ხიყო ნავსა მათ, ი.
6, 19; აღ-რაამ-დგა მკუდრეთით, ი. 21,
14; გამო-რაამ-ვილოდა იგი ტაძრით, მრ.
13, 1; გარდამო-რაამ-ვილოდეს იგინი
მთისა მისგან, მ. 17, 9; მი-რაამ-ხდედეს
მას, ი. 1, 38; მო-რაამ-ვილოდა, ლ. 14, 1;
მო-რაამ-ვიდა იესუ ადგილთა მათ, მ.
16, 13; მო-რაამ-ხაქუნდა მეუფებამ თუსი,
ლ. 19, 15; შე-რაამ-ვიდეს საფლავსა მას,
მრ. 16, 5; შე-რაამ-ქრებულ ხიყენეს, მ.
22, 41; შე-რაამ-მწუხრდა, მარტოა ხიყო
მუნ, მ. 14, 23.

რაბამ-ი: რაბამი ქეები არს და რა-
ბამი შშნებულეობამ, მრ. 13, 1;

რაბი: რაბი, ... ღმრთისა მიერ მოს-
რულ ხარ მოძღუარად, ი. 3, 2.

რამეთუ: რამეთუ თქუმულ არს, მ.

5, 21, 27, 33, 38, 43; რ. რომელმან კაც
კლას, მ. 5, 21; რ. მე გეტყუ თქუენ, მ.
5, 28, 34; რ. ყოველი რომელი ხხედვი-
დეს, მ. 5, 28; რ. ხუმჯობმს არს შენდა,
მ. 5, 29, 30; რ. ყოველმან რომელმან
დახუტეოს ცოლი თუსი, მ. 5, 32; რ.
საყდარი არს ღმრთისამ, მ. 5, 34; რ.
კუარცხლბერკი «ასს» ფერჯთა ნი: თამ,
მ. 5, 35; რ. ქალაქი არს, მ. 5, 35; რ.
ვერ შემძლებელ ხარ, მ. 5, 36; რ. ნწმ
მისი აღმოავლინის, მ. 5, 45; რ. ხუყუა-
რან მათ, მ. 6, 5; რ. ხგონებელ, მ. 6, 7;
რ. უწყის, მ. 6, 8; რ. შენი არს სუფეაამ,
მ. 6, 13; რ. განირყუნიან პირნი მათნი,
მ. 6, 16; რ. იგი არს სასყიდელ მათი,
მ. 6, 16; რ. სადაცა არიან, მ. 6, 21; რ.
ყოველი რომელი ხითხოვნ, მოიღის, მ.
7, 8; ლ. 11, 10; რ. დამყარებულ ხიყო
იგი, მ. 7, 25; რ. ხიყო იგი, მ. 7, 29; ლ.
2, 4; 18, 23; რ. მეცა კაცი ვარ, მ. 8, 9;
რ. ღირს არს, მ. 10, 10; რ. მიგცენ
თქუენ, მ. 10, 17; რ. მიხცეს ძმამან, მ.
10, 21; რ. არა არს დაფარულ, მ. 10, 26;
ლ. 8, 17; რ. მრავალთა სირთა ხუმჯობმს
ხართ თქუენ, მ. 10, 31; რ. მოსრულ ვარ,
მ. 10, 35; რ. ესე არს, მ. 11, 10; ი. 1,
34; 6, 39; რ. ...სასუფეველი ცათამ ხი-
იძლებბის, მ. 11, 12; რ. ყოველნი წი-
ნაწარმეტყუელნი... წინაწარმეტყუელბ-
დეს, მ. 11, 13; რ. ესრე სათნო იყო შენ,
მ. 11, 26; რ. მშუდ ვარ, მ. 11, 29; რ.
ულელი ჩემი ტკბილ არს, მ. 11, 30; რ.
ნაყოფისაგან ხმ საცნაურ არს, მ. 12,
33; რ. თქუენ უკეთურნი ხართ, მ. 12,
34; რ. ნამეტავისაგან გულისა პირი
ხიტყუს, მ. 12, 34; რ. სიტყუათა შენთა-
გან განხმართლდე, მ. 12, 37; რ. რომელ-
მან ყოს ნებამ მამისა ჩემისა ზეცათამამ,
მ. 12, 50; რ. თქუენდა მიცემულ არს,
მ. 13, 11; რ. რომელსა ხაქუნდეს, მი-
ხეცეს, მ. 13, 12; რ. ხხედვენ, მ. 13, 13;
რ. ხეტყოლა, მ. 14, 4; რ. ჰეროდე მაშინ
შეიპყრა იოჰანე, მ. 14, 3; რ. ვითარცა
წინაწარმეტყუელი «ხეპყრა იგი», მ. 14,
5; რ. ფარსიეველთა არა ხესმა, მ. 15, 12;

რამეთუ პური არა გაქუს, მ. 16, 8; რ. არა პურისათვის გარქუ თქუნენ, მ. 16, 11; რ. არა ხრქუა მათ კრძალვამ, მ. 16, 12; რ. შენ ხარ კლდჳ, მ. 16, 18; რ. ჯორცთა და სისხლთა არა გამოგიცხადეს, მ. 16, 17; რ. არა ხზრახავ, მ. 16, 23; რ. ელია აწვე მოვიდა, მ. 17, 12; მაშინ გულისხმა-ყვეს მოწაფეთა რ., მ. 17, 13; რ. ცისად-ცისად ბოროტად ხიგუმების, რ. მრავალ გზის შთავარდის იგი ცეცხლსა, მ. 17, 15; რ. რომელმან დაიმბაბლოს თავი თჳსი, მ. 18, 4; რ. უნებლიადაცა მომავალ არს საცთური, მ. 18, 7; რ. ანგელოზნი მათნი მარადის ხხედვენ, მ. 18, 10; რ. სადაცა ხიყვენენ, მ. 18, 20; რ. არიან საკურისნი, მ. 19, 12; რ. ეგევითართამ არს სასუფეველი ცათამ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; რ. ხაქუნდა მას ნაყოფი ფრიად, მ. 19, 22; რ. თქუნენ... „შემომიდეგითი მე, მ. 19, 28; რ. მსგავს არს სასუფეველი ცათამ, მ. 20, 1; რ. მთავარნი წარმართთანი უფლებედ მათ ზელა, მ. 20, 25; რ. პირთაგან ჩჩულთა მწოვართამასა დახამტიციო ქებაჲ, მ. 21, 16; რ. მათთვის თქუა, მ. 21, 45; რ. ვითარცა წინაწარმეტყუელი ხაქუნდა იგი მას, მ. 21, 46; რ. არა „ჩიციით“, მ. 22, 29; რ. თქან და არა ყვიან, მ. 23, 3; რ. ხაშტნებთ საფლაქსა წინაწარმეტყუელთასა, მ. 23, 29; რ. ნაშობნი ხართ, მ. 23, 31; რ. ჯერ-არს ესე ყოფად, მ. 24, 6; ლ. 21, 9; რ. ესე ყოველი დასაბამი საღმობათამ არს, მ. 24, 8; რ. ახლოს არს ზაფხული, მ. 24, 32; რ. რომელსა ეამსა არა ხგონებდეთ, მ. 24, 44; რ. ფიცხელი კაცი ხარ, მ. 25, 24; რ. მან მაცთურმან თქუა, მ. 27, 63; რ. იესუს ჟუარს-სუმულსა ხეძიებთ, მ. 28, 5.

რ. აღსრულებულ არს ეამი, მრ. 1, 15; რ. ხიყვენეს, მრ. 2, 15; 5, 13; რ. მეზურეთა და ცოდვილთა თანა ჳამს, მრ. 2, 16; რ. მრავალ ვართ, მრ. 5, 9; რ. ყოველი ცეცხლითა დახიმარლოს, მრ.

9, 49; რ.... აღვალთ იერუსალმედ, მრ. 10, 33; რ. რომელნი-იგი ხგონებედ, მრ. 10, 42; რ. ყოველთა იცოდეს იოჳანე, მრ. 11, 32; რ. წინაწარმეტყუელი ხიყო, მრ. 11, 32; რ. თქუა, მრ. 12, 6; რ. შდლთა-ვე მათ იგი ხესუა ცოლად, მრ. 12, 23; რ. არა ხიციით წიგნი, მრ. 12, 24; რ. აღდგენ მკუდარნი, მრ. 12, 26; რ. კეთილად მიხუგო, მრ. 12, 28; რ. ქურიემან ამან გლახამან ხუფროს შემოწირა, მრ. 12, 43; ლ. 21, 3; რ. ყოველთა ნამეტრ-ავისაგან მათისა შემოწირეს, მრ. 12, 44; ლ. 21, 4; რ. მრავალნი მოვიდოდინან, მრ. 13, 6; ლ. 21, 8; რ. გარდაგორებულ ხიყო მრ. 16, 4.

რ. მრავალთა კელი შეყვეს, ლ. 1, 1; რ. ...განხალოს საშოა, ლ. 2, 23; რ. სახლსა მამისა ჩემისასა ჳერ-არს ჩემი ყოფამ, ლ. 2, 49; ლ. 19, 5; რ. იცოდეს, ლ. 4, 41; რ. ამისთვის მოხველობნე, ლ. 4, 43; რ. კაცი ცოდვილი ვარი მე, ლ. 5, 8; რ. განკურვებამან შეიყრა იგი, ლ. 5, 9; რ. ძალნი გამოვიდოდეს მისგან, ლ. 6, 19; რ. მივილებიეს, ლ. 6, 24; რ. გმშიოდს, ...რ. ხიგლოვდეთ, ლ. 6, 25; რ. ცოდვილნიცა ცოდვილთა ზავასხებედ, ლ. 6, 34; რ. ხუმციორსი თქუნენ ყოველთა შოვრის იგი არს დიდ, ლ. 9, 48; რ. არა შემოგვდგეს ჩუენ, ლ. 9, 49; რ. რომელი არა არს ჩუენდა მტერი, ლ. 9, 50; რ. პირი მისი ხიყო, ლ. 9, 53; რ. დამან ჩემმან მარტოჲ დამიტევა მსახურებად, ლ. 10, 40; რ. ათეულსა აღზინებთ, ლ. 11, 42; რ. გიყუარს თქუნენ, ლ. 11, 43; რ. ხართ, ლ. 11, 44; რ. არა ხთესვენ, ლ. 12, 24; რ.... დიდადცა ხიძიოს მისგან, ლ. 12, 48; რ. ხიყვენენ ამირითგან, ლ. 12, 52; რ. ოდეს მიხუალ, ლ. 12, 58; რ. ესევითარი ხეცხო მათ, ლ. 13, 2; რ. შაბათსა განკურნა იგი, ლ. 13, 14; რ. ვერ ხეგების, ლ. 13, 33; რ.... დამდაბლდეს, ლ. 14, 11; რ. არარამ ხაქუს, ლ. 14, 14; რ. ესერა მზა არს, ლ. 14, 17; რ. ესე ძმ ჩემი მკუდარ ხიყო, ლ. 15, 24; რ. ძმაჲ შენი მოსრულ არს,

ლ. 15, 27; რ. ცოცხლებით მოხიყვანა იგი, ლ. 15, 27; რ. ძმად ესე შენი მკუ-
დარ ხიყო, ლ. 15, 32; რ. ვეცხლის მო-
ყუარე ხიყვნეს, ლ. 16, 14; რ. ...სადველ
არს, ლ. 16, 15; რ. ეგვეითართად არს
სასუფეველი ღმრთისად, ლ. 18, 16; რ.
არავინ არს, ლ. 18, 29; რ. პასაკითა ხი-
ყო მცირე, ლ. 19, 3; რ. მიერ წარმოს-
ლვად ხიყო, ლ. 19, 4; რ. ესეცა ნაშობი
აბრაჰამისი ხიყო, ლ. 19, 9; რ. მო-
ვიდა ძმ კაცისად, ლ. 19, 10; რ. მოახ-
ლებულ ხიყო, ლ. 19, 11; რ. მოვლენან
ღღენი შენნი, ლ. 19, 43; რ. არა გულის-
ხმა-ხყავ, ლ. 19, 44; რ. ყოველი ერი
დამორჩილებულ ხიყო, ლ. 19, 48; რ.
თვთ იგი დავით ხიტყუს, ლ. 20, 42; რ.
მე მოგცე თქუენ, ლ. 21, 15; რ. მიხეც-
ნეთ თქუენ, ლ. 21, 16; რ. მოახლებულ
არს, ლ. 21, 20; რ. გალილეველ არს, ლ.
22, 59; რ. ხუნდა განტევებად იესუმსი;
ლ. 23, 20.

რ. ვიხილე, ი. 1, 32; რ. ამისთვის
ხიტყოდა, ი. 2, 22; რ. ხედვიდეს, ი. 2,
23; რ. იცოდეს, ი. 2, 24; რ. არა 'ხუ-
კმდა', ი. 2, 25; რ. მან თვთ იცოდა, ი.
2, 25; რ. ღმრთისა მიერ მოსრულ ხარ
მოძღურად, ი. 3, 2; რ. თავადი იესუ
წამებდა, ი. 4, 44; რ. ... პატივი არა ხა-
ქუს, ი. 4, 44; რ. ყოველი ხეხილვა, ი.
4, 45; რ. მოვიდოდეს, ი. 6, 15; რ. პუ-
რი ღმრთისად არს, ი. 6, 33; რ. გარდა-
მოვკედ ზეცით, ი. 6, 38; რ. იცოდნა
იესუ, ი. 6, 64; რ. შენ ხარ ქრისტე, ი.
6, 69; რ. ყოვლადვე განვაყოცხლე კა-
ცი, ი. 7, 23; რ. ეშმაკეულ ხარ, ი. 8,
52; რ. ჩემნი მოწაფენი ხართ, ი. 13, 35;
რ. ყოველი... გაუწყე თქუენ, ი. 15, 15;
რ. მონამან არა იცინ, ი. 15, 15; რ. პირ-
ველად მე მომიძულა, ი. 15, 18; რ. ყო-
ველი... შენგანნი არიან, ი. 17, 7; რ.
სიტყუანი 'შენნი'... მომცენ მე, ი.
17, 8 რ. შენგან გამოვედ, ი. 17, 8; რ.
შენნი არიან, ი. 17, 9; რ. ... სიტყუას
ხუგებნ კეისარსა, ი. 19, 12; რ. უფალი
არს, ი. 21, 7; რ. შიშუელ ხიყო, ი.

21, 7; რ. არა შოვრს ხიყვნეს, ი. 21, 8.
რ. მიყუარ შენ, ი. 21, 15, 16.

რამთა: რამთა წარწყმდეს, მ. 5, 29,
30; რ. ხიყვნეთ, მ. 5, 45; რ. ხიყოს, მ.
6, 4; რ. არა ხუჩნდე კაცთა მარხველად,
მ. 6, 18; რ. არა გამოაცხადონ იგი, მ.
12, 16; რ. აღხსრულოს თქუმული იგი
მ. 12, 17; 27, 35; რ. დამოიკიდოს ფქვი-
ლი, მ. 18, 6; რ. არა წარწყმდეს მ. 18,
14; რ. ...დახმეტციოს ყოველი სიტყუა,
მ. 18, 16; რ. კელი დახდეს მათ, მ. 19,
13; რ. მაქუნდეს ცხოვრება საუკუნოა,
მ. 19, 16; რ. ჭუარს-ხაკუან, მ. 27, 31;
რ. აღილოს ჭუარი მისი, მ: 27, 32; რ.
წარიდენ გალილეად, მ. 28, 10; რ. შე-
ხასმინონ იგი, მრ. 3, 2; ლ. 11, 54; რ.
არა განხასხნეს იგინი, მრ. 5, 10; რ. მათა
შევიდეთ, მრ. 5, 12; რ. ცხოვრება სა-
უკუნოა დავიმკვდრო, მრ. 10, 17; ლ.
18, 18; რ. რომელი ვთხოვთ, მრ. 10,
35; რ. დავსხდეთ, მრ. 10, 37; რ.
მოილოს, მრ. 12, 2; რ. შეირთოს,
მრ. 12, 19; რ. ხკამო, მრ. 14, 12; რ.
ვიხილოთ, მრ. 15, 32; რ. ხცნა, ლ. 1, 4;
რ. წარხმებართოს, ლ. 1, 79; რ. ხქმნეს
პური, ლ. 4, 3; რ. მოვიდეს, ლ. 14, 10;
ი. 4, 47; რ. მოვიდენ, ლ. 5, 7; რ. გიყონ
თქუენ, ლ. 6, 31; რ. მოილონ სწორი, ლ.
6, 34; რ. შემავალნი იგი ნათელსა ხხედ-
ვიდენ, ლ. 8, 16; რ. ხცენ მას ქამადი, ლ.
8, 55; რ. არავის ხუთხრან, ლ. 8, 56; რ.
მო-რამმე-ხუმზადონ მას, ლ. 9, 52; რ.
შემეწეოდის მე, ლ. 10, 40; რ. ხრქუას
ჩინებულთა მათ მოსლვაა, ლ. 14, 17; რ.
მეგობართა ჩემთა თანა ვიხარე, ლ. 15,
29; რ. იხილოს იგი, ლ. 19, 4; რ. ღუმ-
ნენ, ლ. 19, 39; რ. ნაყოფისა მისგან მოხ-
ცენ მას, ლ. 20, 10; რ. არა წინაასწარ
ხიწურთიდეთ, ლ. 21, 14; რ. წამოს ვინ-
მე, ი. 2, 25; რ. განხიყურნო, ი. 5, 6; რ.
...შთამავლო საბანელსა ამას, ი. 5, 7; რ.
ყო ნება ჩემი, ი. 6, 38; რ. ... არა წარ-
ეწყმიდო, ი. 6, 39; რ. არა განქარდეს
შქელი მოსმსი, ი. 7, 23; რ. ხიყუარობ-
დეთ ურთიერთას, ი. 15, 17.

რამთამცა ხიდიდნეს იგინი, მ. 6, 2;

რ. ხაცნობეს კაცთა მ. 6, 5; რ. ხუნდეს იგინი, მ. 6, 16; რ. არა წარვიდა მათგან. ლ. 4, 42; რ. შეფე ყვეს იგი, ი. 6, 15; რ. შეიყვანეს იგი ი. 6, 21.

რადმე: საოცარ რადმე არს, მ. 14, 26; სხუამ თუ რ. წარხაგო, ლ. 10, 35; ქმნეს რ. ღირსი ტანჯვისამ, ლ. 12, 48; უკუეთუშა ხუყვეს რ. იესუს, ლ. 6, 11; რამათა მო-რადმე-ხუმზადონ მას, ლ. 9, 52.

რამსა, რამხათხს: რამსა გამოსუედით უდბნოდ, მ. 11, 7; რ. გამოსუედით ხილუად, მ. 11, 8, 9; რ. ზრახავთ, მ. 16, 8; რ. ავითხავ მე, მ. 19, 17; რ. მეტყუ, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19; რ. ესრჷთ მიყავ ჩუენ, ლ. 2, 48; რ. მეძიებლით მე, ლ. 2, 49; რ. თავით თვისით სმჯით მართალსა, ლ. 12, 57; რამსა-და სხუასა მას ზრუნავთ, ლ. 12, 26.

რამხათხს იგავით ხეტყუ მათ, მ. 13, 10; რ. მეზუერეთა და კოდვლთა თანა ხკამთ, მ. 2, 16; რ. მოწაფენი იოპანმსნ... ხიმარხვენ. მრ. 2, 18; რ. არა გრწმენა მისი მრ. 11, 31; რ. ქუეყანადაცა დახუპყრიეს უქმად, ლ. 13, 7.

რაოდენ: რაოდენ არა ხუფროს მამან თქუენმან [მოხტეს კეთილი,] მ. 7, 11; ხხადოდეს რ. ხუფროს სახლეულთა მისთა, მ. 10, 25; რ. გზის შემცოდოს მე, მ. 18, 21; რ. ხუფროს მამამან ზეცით მოხტეს სული წმიდამ. ლ. 11, 13; რ. ხუმჯობეს ხართ თქუენ, ლ. 12, 24; ღმერთმან ესრჷთ შუამკო, რ. თქუენ ხუფროს, ლ. 12, 28; ნათელი... ბნელ არს, ხოლო ბნელი იგი რაოდენ-მი, მ. 6, 23.

რაოდენ-ი: რაოდენ გოდორი აღხილეთ, მ. 16, 9; რ. შეგწამებენ [შენ], მრ. 15, 4; რაოდენი ფსკრიდი აღხილეთ, მ. 16, 10; რ. ხუნდა, მ. 17, 12; ხუთხარ რ. გიყო შენ ღმერთმან, ლ. 8, 39; რ. ხექმნა ი. 4, 45; რ. ხესმეს, ხიტყოდის, ი. 16, 13; რ. ხაქუს მამასა, ი. 16, 15; რაოდენსა გეტყოდინ თქუენ, მ. 23, 3.

რაჟამს: რაჟამს ხიქმოლი, მ. 6, 2; შენ რ. ქველს ხიქმოლი, მ. 6, 3; რ. თავყუა-

ნის-ხცემლეთ, მ. 6, 5; შენ რ. თავყუანის-ხცემლე, მ. 6, 6; რ. ხილოციდე, მ. 6, 7; რ. ხიმარხვილეთ, მ. 6, 16; შენ რ. ხიმარხვილე, მ. 6, 17; რ. წარხარულნა იესუ სიტყუანი ესე, მ. 7, 28; რ. გარდამოვიდოდა იგი, მ. 8, 1; რ. შევიდა კაფარნაუმდ, მ. 8, 5; რ. მიხვდოდით, მ. 10, 7; რ. შეხვდოდით, მ. 10, 12; რ. გამოხვდოდით მიერ სახლით, მ. 10, 14; რ. მიგცემდენ თქუენ, მ. 10, 19; რ. გდევნიდენ თქუენ, მ. 10, 23; რ. დახარულნა იესუ იგავნი, მ. 13, 53; რ. დაქდეს ძმ კაცისამ, მ. 19, 28; რ. მოვიდეს უფალი იგი, მ. 21, 40; რ. რტონი მისნი დაჩუენიან, მ. 24, 32; რ. ხიხილოთ ესე, მ. 24, 33; რ. მკუდრეთით აღდგენ. მრ. 12, 25; რ. აღხესრულნეს დღენი, ლ. 2, 22; რ. ხილოციდე, ლ. 11, 2; რ. ძლიერი შექტურილი [ხცვიდეს ეზოსა თხსსა], ლ. 11, 21; რ. ხიხილოთ, ლ. 12, 54; რ. ხიხილოთ, ლ. 21, 20; რ. სამხრით ქრინ, ლ. 12, 55; რ. ესე ყოფად არს, ლ. 21, 7; რ. აღხირლუეს წყალი ესე, ი. 5, 7.

რე: აღ-რე-გულე ზემო კერძო, ლ. 14, 10; მო-რე-წევნულ არსა, ლ. 11, 20; მტირედ-რე შემდგომად იხილა იგი სხუამან, ლ. 22, 58; უბრძანა... შე-რე-ღვინებად მტირედ, ლ. 5, 3.

რეკა: რომელი ხირეკს, განხელის, მ. 7, 8; ხირეკლით და განხელის თქუენ მ. 7, 7; ლ. 11, 9; რომელი ხირეკდეს, განხელის, ლ. 11, 10.

რვა-მ: აღხესრულნეს დღენი იგი რვა-ნი, ლ. 2, 21.

ნ. კ. ათრვამეტი.

რვალ-ი: ერი დახდებდა რვალსა ფასის საცაესა მას, მრ. 12, 41.

რისხვა: მოწაფენი ხრისხვიდეს მათ, მ. 19, 13.

რისხვა-მ: მიმოიხილა მათა რისხვით, მრ. 3, 5; მიხუგო შესაკრებლის მთავრმან რ., ლ. 13, 14; იწყეს რისხვად იაკობისა, მრ. 10, 41.

როკვა: როკვიდა [ასული] ჰეროდიასი, მ. 14, 6.

როკვა-მ: ხონდა პეროდეს როკვა
იგი მისი, მ. 14, 6.

რომელი: რომელ არს ცათა შინა, მ.
5, 45; 10, 32, 33; 18, 10; რ. არს დაფა-
რულსა შინა, მ. 6, 18; რ. შენ თანა არს,
მ. 6, 23; რ. ყურთა გესმეს, მ. 10, 27;
რ. გესმის, მ. 11, 4; რ. არს ორგულეზა,
მ. 16, 11; ლ. 12, 1; რ. დაღებდა მ.
21, 15; რ. შეურატხ-ყვეს მაშენებელთა,
მ. 21, 42; რ. არს თხემისა ადგილი, მ. 27,
33; რ. არს შემდგომად პარასკევისა, მ.
27, 62; რ. ხრქუა მათ, ლ. 2, 50; რ. ათ-
რვამეტა ზედა სილოვამს გოდოლი და-
ხეცა, ლ. 13, 4; რ. ხიყო, ი. 21, 11.

რომელი განხურისხნეს ძმასა თვსსა,
მ. 5, 22; რ. ხხედვიდეს დედაკაცსა, მ.
5, 28; რ. გთხოვდეს შენ, მ. 5, 42; რ.
ხხედავს დაფარულთა, მ. 6, 4, 6, 18;
რ. ხარ ცათა შინა, მ. 6, 9; რ. ხითხოვნ,
მოიღის და რ. ხეძიებდ. პოვის და რ. ხი-
რკენ, განხელის, მ. 7, 8; ლ. 11, 10; რ.
მას შინა ღირს ხიყოს, მ. 10, 11; რ. არა
განცხადნეს, მ. 10, 26; ლ. 8, 17; რ. არა
გამოჩნდეს, მ. 10, 26; რ. არა დაპოლ-
დეს, მ. 11, 6; რ. მე სათნო-ვიყავ, მ. 12,
18; 17, 5; რ. ხთანავს სულსა ჩემსა, მ.
12, 18; რ. განხეღთის თავსა თვსსა, მ.
12, 25; (2-ჯერ); ლ. 11, 17; რ. არა არს
ჩემ თანა, მ. 12, 30; რ. არა შეხკრებს
ჩემ თანა, მ. 12, 30; რ. მოწაფე უო-
ფილო არს სასუფეველსა ცათასა, მ. 13,
52; რ. არა დახნერგა, მ. 15, 13; რ. შეხ-
კრათ, მ. 18, 18; რ. განხესნეთ, მ. 18,
18; რ. რაიცა ითხოონ. მ. 18, 19; რ. შემ-
ძლებელ არს, მ. 19, 12; რ. განვიდა, მ.
20, 1; რ. მე ნათელ-ვილო, მ. 20, 23; მრ.
10, 38; რ. ხყოფდეს ნყოფსა მისსა, მ.
21, 43; რ. დახეცეს, მ. 21, 44; რ. დაად-
გინა უფალმან თვსმან. მ. 24, 45; რ. გა-
მოხეტეეთა კლდესა, მ. 27, 60; რ. გამ-
ცენ თქუინ. მ. 28, 20.

რ. ხიქმნა, მრ. 5, 14; რ. საქმე ვქმნე,
მრ. 10, 17; გუნებავს, რამთა რ. გთხო-
ვთ, მრ. 10, 35; რ. მე შევსუა, მრ. 10,
38, 39; რ. მე ნათელ-ვილე, მრ. 10, 39;

რ. ხიტყვს, მრ. 15, 28; რ. დახარლუვედ
ტაძარსა მას, მრ. 15, 29; რ. ხიყო დიდ
ფრიად, მრ. 16, 4.

რ. ხესმა, ლ. 2, 20; რ. საგონებელ
ხიყო, ლ. 3, 23; რ. შეაყენეს, ლ. 5, 9;
რ. მადლი არს თქუენდა, ლ. 6, 34; რ.
არა საცნაურ ხიყოს, ლ. 8, 17; რ. გან-
ხასხმიდა ეშმაკთა, ლ. 9, 49; რ. არა არს,
ლ. 9, 50; რ. ჭდა, ლ. 10, 39; რ. არასა-
და მიხელოს მისგან, ლ. 10, 42; რ. ხიყო
ყრუა, მ. 11, 14; ესე რ. ჭერ-არს, ლ.
11, 41; რ. არა გამოცხადნეს, ლ. 12, 2;
რ. არა საცნაურ ხიყოს, ლ. 12, 2; რ.
ბნელსა შინა ხტუეთ, ლ. 12, 3; რ. დღეს
თივად არს, ლ. 12, 28; რ. მოილო კაცმან,
ლ. 13, 19; რ. მოილო დედაკაცმან, ლ. 13,
21; რ. ესე [მესმის], ლ. 16, 2; რ. არა
დახარლუეს, ლ. 21, 6; რ. ხრქუა მას, ლ.
22, 61; რ. შეგდებულ ხიყო საპყრობი-
ლესა, ლ. 23, 19; რ. სწორავს იერუსა-
ლმს, ლ. 24, 13.

რ. ხრქუა მათ იესუ, ი. 2, 22; რ.
მოსრულ არს სოფლად, ი. 6, 14; რ. გარ-
დამოქდა ზეითი, ი. 6, 33; რ. მოვიდეს
ჩემდა, ი. 6, 35, 37; რ. მომეტეს მე მამა-
მან, ი. 6, 37, 39; რ. ხეძიებეს, ი. 8, 50;
რ. მესმა მამისაგან. ი. 15, 15; რ. მაქუნდა
მე, ი. 17, 5; რ. მომეც მე, ი. 17, 7; რ.
მეფედ ხიტყვნ თავსა თვსსა, ი. 19, 12;
რ. ხუყუარდა იესუს, ი. 21, 7; რ. ხიპ-
ყართ აწ, ი. 21, 10; რომელიმცა მოვიდა
ველით, ლ. 17, 7.

რომელმან კაც-კლას. მ. 5, 21; რ.
ხრქუას ძმასა თვსსა, მ. 5, 22; რ. განხუ-
ტეოს ცოლი თვსი, მ. 5, 31, 32; ლ. 16,
18; რ. დატევებული ცოლი-იყოს, იმრუ-
შებდეს, მ. 5, 32; რ. ისმინნეს სიტყუანი
ესე ჩემნი, მ. 7, 24; რ. აღაშშნა სახლი
თვსი, მ. 7, 26; რ. არა შეგიწყნარნეს, მ.
10, 14; რ. დაითმინოს, მ. 10, 22; რ. აღ-
მიაროს მე, მ. 10, 32; რ. უვარ-მყოს მე,
მ. 10, 33; რ. არა აღილოს ჭუარი თვსი,
მ. 10, 38; რ. პოოს თავი თვსი, მ. 10, 39;
რ. წარიწყმოდოს თავი თვსი, მ. 10, 39;
16, 25; რ. განხზადნეს გზანი შენნი, მ.

11, 10; რ. თქუას სიტყუაჲ, მ. 12, 32; რ. თქუას სულისა წმიდისათჳს, მ. 12, 32; რ. ყოს ნებაჲ, მ. 12, 50; რ. გამოიღის, მ. 13, 52; რ. დაიმდაბლოს თავი თჳსი, მ. 18, 4; ლ. 14, 11; რ. დააპრკოლოს, მ. 18, 6; რ. დახუტეოს სახლი, მ. 19, 29; რ. ყო ქორწილი, მ. 22, 2; რ. დაითმინოს, მ. 24, 13; რ. არა შეიწყნაროს, მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; რ. განხალოს საშობა, ლ. 2, 23; რ. შეიწყნაროს ესე ყრამა, ლ. 9, 48; რ. მე შემიწყნაროს, ლ. 9, 48; რ. იგი გარეშემ შექმნა, ლ. 11, 40; რ. არა იცის, ლ. 12, 48; რ. მოხწყვდენ წინაწარმეტყუელნი, ლ. 13, 34; რ. იგი გხადა შენ, ლ. 14, 10; რ. აღიმალლოს თავი თჳსი, ლ. 14, 11; რ. იგი ხხადა, ლ. 14, 12; რ. ქაშოს პური, ლ. 14, 15; რ. შექამა საცხოვრებელი შენი, ლ. 15, 30; რ. განტევებული ქმრისაგან შეირთოს, ლ. 16, 18; რ. დახუტევა სახლი, ლ. 18, 29; რ. არა მოიღოს, ლ. 18, 30; რ. დაღეა ორი მწულილი, ლ. 21, 2, რ. ნათელხეცეს, ი. 1, 33; რ. მომავლინა მე, ი. 1, 33; რომელმანცა მიხცა იგი, მ. 10, 4.

რომელსა ხუნდეს, მ. 5, 40, 42; რ. ხთხოვდეს ძმ თჳსი პურსა, მ. 7, 9; რ. ხესმენ სიტყუანი ესე ჩემნი, მ. 7, 26; რ. ხერქუა თადეოზ, მ. 10, 3; რ. ქალაქსა შეხედეთ, მ. 10, 11; რ. გიტყჳთქუენ, მ. 10, 27; რ. კელხეწიფების, მ. 10, 28; რ. ხუყუარდეს, მ. 10, 27 (2-ჯერ); რ. ხიტყეს, მ. 12, 17; 27, 35; რ. ხიტყოდიან კაცნი, მ. 12, 36; რ. ხაქუნდეს, მ. 13, 12; ლ. 8, 18; რ. არა ხაქუნდეს, მ. 13, 12; ლ. 8, 18; რ. ხუნებს, მ. 16, 24; რ. ხუნდეს, მ. 20, 27; მრ. 10, 43, 44; რ. ეამსა პპარავი მოსლვად არს, მ. 24, 43; რ. ეამსა არა ხგონებდეთ, მ. 24, 44; რ. იგი ორი ტალანტი მიხელო, მ. 25, 22; რ. ხრქვან გოლგოთა, მ. 27, 33; რ. კელი განჯემელ ზედგა, მრ. 3, 1, 3; რ. ლავენითა წყალი ზე ხედგას მკარსა, მრ. 14, 13; რ. ხრქვან ბეთლემ ლ. 2, 4; რ. ხრქვან პეტრე, ლ. 6, 14;

რ. სახლსა ს'შეხედეთ, ლ. 9, 4; რ. ხერქუა მარიაჲ, ლ. 10, 39; რ. ყურსა ხეტყოდით, ლ. 12, 3; რ. მიხეცა, ლ. 12, 48 (2-ჯერ); რ. ხესუა მნმ, ლ. 16, 1, რ. ვერ ხუძლონ წინააღდგომად, ლ. 21, 15; რ. ლავენი წყლითა ზე ხედგას, ლ. 22, 10; რ. პასქაჲ ესე მოწაფეთა ჩემთა თანა ეკამო, ლ. 22, 11; რ. ხიქმოდა, ი. 2, 23; რ. ხრქვან პებრაელებრ ბეთესდა, ი. 5, 2; რ. ხრწმენეს ჩემი, ი. 6, 35; რ. ხრქვან ქვაფენი, ი. 19, 13; რ. ზედა დახეცეს, მ. 21, 44. რ. ზედა ხიხილო სული, ი. 1, 33.

რომლისა სახელი ზაქარია, ლ. 1, 5; რ. სახელი ნაზარეთ, ლ. 1, 26; რ. სახელი იოსეფ, ლ. 1, 27; რ. ძმ სნიულ ხიყო, ი. 4, 46; რომლისაჲ ხუნდეს ძესა გამოცხადების, მ. 11, 27; რ. მოვიდეს უფალი თჳსი, მ. 24, 46; რ. სახელი მართა, ლ. 10, 38, რომლისაგან საცთური იგი მოვიდეს, მ. 18, 7; რომლისა თანა ხიყო სული უძღურებისა ლ. 13, 11; რომლისათჳს წერილ არს, მ. 11, 10; რომლისთა კელმწიფებითა ამას ხუქმ, მრ. 11, 29, 33; ლ. 20, 8.

რომელნი მიგხუეკდენ თქუენ, მ. 5, 44; რ. ჩხვლითა სამოსლითა შემოსილ არიან, მ. 11, 8; რ. ხიიძულუბდენ, მ. 11, 12; რ. არა შეცთომილ ხიყვნეს, მ. 18, 13; რ. მუცლითგან დედისა თჳსისაჲთ «საქურისნი იშვენეს», მ. 19, 12; რ. გამოხისაჭურისნეს კაცთაგან, მ. 19, 12; რ. ხიყვნეს ცათა შინა, მ. 24, 29; რ. შოვრით ხედვიდეს, მ. 27, 55.

რ. შეხუდგეს იესუს გალილეაჲთ, მ. 27, 55; რ. წინა ხუძლოდეს, მრ. 11, 9; რ. შეტამენ სახლებსა, მრ. 12, 40; ლ. 20, 47; რ. დასაბამითგან თუთ-მხილუელყოფილ ხიყვნეს, ლ. 1, 2; რ. სხენან ბნელსა, ლ. 1, 79; რ. ხიყვნეს, ლ. 5, 7, 10; რ. ხიცინით აწ, ლ. 6, 25; რ. ხთხოვენ მას, ლ. 11, 13; რ. მკუდარ არიან, ლ. 13, 4; რ. ხიქმნებოდეს მის მიერ, ლ. 13, 7; რ. გან-

ხიმართლებთ თავთა თვსთა, ლ. 16, 15; რ. იხილნეს ძალნი, ლ. 19, 37; რ. ხეიდდეს ტრედებსა, ლ. 19, 45; რ. პურაოსტანს 'ხიყენენ', ლ. 21, 21; რ. მოხელიედ, ი. 5, 3; რ. მომცენ მე, ი. 17, 6, 8, 9.

რომელთა [მოთხ.] მოწყუდნენ კორცნი თქუენნი, მ. 10, 28; ლ. 12, 4; რ. არა იხილონ გემოჲ სიყუდილისაჲ მ. 16, 28; რ. გამოისაჭურისნეს თავნი თვსნი, მ. 19, 12; რ. მოხცენ მას ნაყოფი, მ. 21, 41; რ. მიილონ ხუმეტსი საშუელი, მრ. 12, 40; რ. ისმინიან სიტყუაჲ, ლ. 8, 14, 15.

რომელთა [მიც.] ტურთი მძიმე გეტურთა, მ. 11, 28; რ. ხყვანდა მათ თანა მკელობელები, მ. 15, 30; რ. მიცემულ არს, მ. 19, 11; რ. მოხედვა-ყო. ლ. 1, 25; რ. ხესმოდა, ლ. 2, 18, 47. რ. არა ხაქუს საუნჯე, ლ. 12, 24; რ. ხაქუნდეს საფასმ, ლ. 18, 24; რ. მიხეცა ვეცხლი იგი, ლ. 19, 15; რ. ხნებაეს სამოსლითა სღვაჲ, ლ. 20, 46; რ. ხუყუარს უბანთა ზედა მოკითხვაჲ, ლ. 20, 46; რ. შენ ხიქმ, ი. 3, 2; რ. არა ხრწამს, ი. 6, 64; რომელთაცა მოციქულად ხუწოდა, ლ. რ. 13.

რომელთაგან ხესავთ, ლ. 6, 34; რომელთა თანა ხიყუნეს, მ. 27, 56; რომელთათვის ხისწავე, ლ. 1, 4; რომელთა ზედა შეერებულ ხიყო, ლ. 12, 1; რომელთა შინა ჯერ-არს საქმედ, ლ. 13, 14; რ. შინა არა დაშთეს ქვაჲ ქვასა ზედა, ლ. 21, 6.

რომელ-იგი: რომელ-იგი ქმნნა სასწაულნი, მ. 21, 15; რ. ხეწოდა ანგელოსისა მისგან, ლ. 2, 21; რომელი-იგი ეკალთა შინა დავარდა, ლ. 8, 14; რ. კეთილსა ქუეყანასა (დავარდა), ლ. 8, 15; რ. შევარდა, ლ. 10, 36; რ. ... შეგდებულ ხიყო საპურობილესა, ლ. 23, 25; რომელსა-იგი ხეძიებდეს მოკლვად, ი. 7, 25; რომელნი-იგი შეხუდდეს, მ. 8, 10; რ. ხგონებედ, მრ. 10, 42; რ. დახედებდეს შესაწირავსა, ლ. 21, 1; რ.

მელთა-იგი ხესმა, ლ. 18, 26; რომელთა-იგი სისხლი პილატე შეხრია, ლ. 13, 1.

რომელიმე: რომელიმე დავარდა გზასა ზედა, მ. 13, 4; რ. დავარდა, მ. 13, 8; თავადი შევიდა დაბასა რომელსაზე, ლ. 10, 38; ხიყო აღვილსა რ. თავადი, ლ. 11, 1; რომელნიმე მოწყუდნეს, მ. 21, 35; რ. შუორგულდეს, მ. 28, 17; რ. ხიყენენ, მრ. 8, 28; რ. ხიტუოდეს, ლ. 21, 5; რომელთაზე იოჰანე ნათლის-მცემელი, რ. ელია, მ. 16, 14; რ. ხცეს; რ. ქვაჲ დახკრიბეს, მ. 21, 35; რ. მათგანთა თქუეს, ლ. 11, 15.

რორინება: მე და მამად შენი ვრორინებთ, ლ. 2, 48.

რტო-ა: რაჟამს რტონი მისნი დარჩუნიან, მ. 24, 32; მფრინველთა ცისათა დაიმკედრეს რტოთა მისთა, ლ. 13, 19.

1. რქუმა: გარქუ თქუენ, მ. 16, 11; 28, 7; ი. 6, 36, 65; 16, 15; ხარქუმთცა ლელუსულელსა ამას, ლ. 17, 6; მან მრქუა მე, ი. 1, 33; შეხახო მას იესუ და ხრქუა, მ. 8, 3; 17, 7; და ხ., მ. 8, 4, 7, 8, 10; 13, 3; 14, 8; 16, 13; 17, 9; 22, 42; 25, 22, 24; 28, 18; მრ. 10, 14; 15, 4; ლ. 18, 18; ი. 5, 7; მან ხ., მ. 14, 29; მრ. 16, 6; ლ. 2, 49; 15, 27, 31; ხ. მას, მ. 11, 3; 14, 31; 19, 16, 18; 21; 19; მრ. 2, 14; 5, 9; 13, 1; 14, 62; ლ. 5, 8; 10, 35; 13, 8, 12; 14, 15, 18; 16, 2; 17, 7; 18, 22; 22, 61; ი. 3, 2; 5, 6; 21, 15, 16 (2-ჯერ); ხ. მათ, მ. 7, 23; 12, 25; 13, 52; 16, 15; 20, 4; მრ. 2, 17, 12, 43; 14, 13; ლ. 2, 49, 50; 9, 3; 11, 17; 18, 29; 19, 12, 13, 46; 22, 13, 15; 23, 22; ი. 1, 39; 16, 19; ხ. მას იესუ, მ. 8, 4; 18, 22; 19, 17, 18, 21; მრ. 3, 3; 10, 18; ლ. 9, 50; 10, 37; 18, 19; 19, 9; ი. 3, 10; 4, 48; 21, 15, 16, 17; იესუ ხ. მათ, მ. 13, 11, 57; 19, 11, 14, 26, 28;

20, 23; 21, 16, 42; 22, 43; 28, 10; მრ. 3, 4; 10, 38; ლ. 9, 20; 20, 8; ი. 2, 22; 6, 35; 21, 10, 12; ხ. მოწაფეთა, მ. 13, 51 ხ. მონათა თესთა, მ. 14, 2; ხეტყოდა მათ იესუ და ხ., მ. 14, 27; მიხუგო პეტრე და ხ., მ. 14, 28; 17, 4; მრ. 14, 29; თავადმან ხ., მ. 15, 13; ლ. 14, 16; იესუ მოხუწოდა მოწაფეთა და ხ., მ. 15, 32; გულისხმა-ყო იესუ და ხ., მ. 16, 8; არა ხ. მათ, მ. 16, 12; მიხუგო სიმონ-პეტრე და ხ., მ. 16, 16; ი. 6, 68; იესუ მიხუგო და ხ. მ. 16, 17; 17, 17; მრ. 11, 33; 15, 2; ლ. 10, 41; 13, 15; 18, 27; მიხუგო იესუ და ხ. მათ, მ. 11, 4; 17, 11; 22, 29; მრ. 10, 39; 11, 29; 12, 24; 13, 2, 5; ლ. 13, 2; 19, 40; ი. 6, 70; 8, 49; იესუ ხ. მოწაფეთა თესთა, მ. 16, 24; 19, 23; მრ. 14, 32; მოხუცდა პეტრე და ხ., მ. 18, 21; ხ. მას ჭაბუკემან, მ. 19, 20; ხ. უფალსა, მ. 19, 27; ლ. 19, 8; იესუ მოხუწოდა მათ და ხ., მ. 20, 25; მრ. 10, 42; მიხუგო მათ იესუ იგავით და ხ., მ. 22, 1; ხეტყოდა იესუ... მოწაფეთა თესთა და ხ., მ. 23, 2; ხ. მას უფალმან, მ. 25, 21, 23; ლ. 11, 39; იესუ შეხემთხუა მათ და ხ., მ. 28, 9; მიხუგო ანგელოზმან მან და ხ., მ. 28, 5; ხ. იესუ, მრ. 3, 3; ი. 6, 67; თავადმან ხ. მათ, მრ. 10, 36; ლ. 4, 43; 11, 2; ი. 6, 20; ხეთხა იესუ და ხ., მრ. 14, 60; ხეთხა მას პილატე და ხ., მრ. 15, 2; შევიდა ანგელოზი იგი მისა და ხ., ლ. 1, 28; ხ. მას დედამან მისმან, ლ. 2, 48; ხ. მას ეშმაკემან, ლ. 4, 3; ხ. სიმონს, ლ. 5, 4; მიხუგო სიმონ და ხ., ლ. 5, 5; იესუ ხ. სიმონს, ლ. 5, 10; თავადმან განხუტევა იგი და ხ., ლ. 8, 38; მიხუგო იოჰანე და ხ., ლ. 9, 49; მართა... მიხუგო და ხ., ლ. 10, 40; ხ. ვინმე მას მოწაფეთაგანმან, ლ. 11, 1; ხ. ეენაჯის მოქმედსა მას, ლ. 13, 7; ხ. შამასა თესსა, ლ. 15, 29; ხ. მათ უფალმან, ლ. 17, 6; 20, 40; ხ. მას პეტრე, ლ. 18, 28; 22, 60; მიხუგოდა იესუ და ხ. მას, ლ. 19, 5; ხ., უფალმან, ლ. 20, 42; ხ. მოწაფეთა

თესთა, ლ. 20, 45; მიხუგო ნიკოლემოს და ხ., ი. 3, 9; ხ. მას სიმონ-პეტრე, ი. 13, 36; ხ. პურიათა მათ, ი. 19, 14; ხ. მოწაფემან მან პეტრეს, ი. 21, 7; ხ. სიმონ, ი. 21, 15.

ხარქუეხ მას, მ. 13, 10; 15, 12; 21, 16, 41; 22, 42; მრ. 10, 35, 39; ლ. 19, 14; ი. 6, 34; 8, 48; ხ. მათ, მ. 20, 22; მრ. 10, 37; 11, 6; და ხ., მ. 28, 13; მრ. 2, 18; ლ. 9, 19; ხ. მოწაფეთა მისთა, მრ. 2, 16; მიხუგეს მათ იესუს და ხ., მრ. 11, 33; ხ. იესუს, მრ. 14, 12; ხ. მოციქულთა უფალსა, ლ. 17, 5; რომელთა იგი ხესმა, ხ., ლ. 18, 26; ხ. მას პურიათა მათ, ი. 8, 52.

ხარქუე ქევასა ამას, ლ. 4, 3; ხ. მას, ლ. 10, 40; ხარქუთ სახლისა უფალსა, მრ. 14, 14; ხ. უფალსა მას სახლისასა. ლ. 22, 11.

მას ხურქუ: წარვედ და წარვიდის, მ. 8, 9.

მარქუას მე, მ. 7, 21; გარქუას შენ, ლ. 14, 9, 10; 17, 4; რომელმან ხარქუას, მ. 5, 22; რამთა ხ., ლ. 14, 17.

2. რქუა: თქუენ გარქუე მეგობარ, ი. 15, 15; დედასა მისსა ხარქუან მარიამ, მ. 13, 55; რომელსა ხ. გოლგოთა, მ. 27, 33; რომელსა ხ. ბეთლემ, ლ. 2, 4; რომელსა ხ. პეტრე, ლ. 6, 14; რომელსა ხ. ჰებრაელეზბრ ბეთესდა, ი. 5, 2; რომელსა ხ. ქევაფენილ, ი. 19, 13.

რომელსა ხერქუა თადეოზ, მ. 10, 3; რომელსა ხ. მარიამ, ლ. 10, 39; ეგრეთ კაცთა შეურაცხ ხერქუას, მ. 5, 19.

რჩეულ-ი: რქეობეს რჩეულნი მისინი, მ. 24, 31.

რცხუენა: ხრცხუენოდა ყოველთა წინააღმდეგობთა მისთა, ლ. 13, 17.

რწმენა: არა გრწამხ, ი. 3, 12; 6, 36; რომელთა არა ხრწამხ, ი. 6, 64 (2-ჯერ): რამისათს არა გრწმენა მისი, მრ. 11, 31; არა ხრწმენა მათი, ლ. 24, 11; ი. 16, 9; ხ. წიგნისამ და სიტყუამ იგი, ი. 2, 22; მრავალთა ხ., ი.

2, 23; ხ., 'რამეთუ' მომავლინე მე, ი. 17, 8; ჩუენ გურწმენა, ი. 6, 69; გრწმენის სახარებისაჲ, მრ. 1, 15; გ. ღმრთისაჲ და გ. ჩემდა მომართ, ი. 14, 1; გურწმენეს იგი, მრ. 15, 32; ვითხრა თქუენ და გრწმენეს, ი. 3, 12; რო-

მელსა ხრწმენეს ჩემი, ი. 6, 35; ხ. იგი, ი. 3, 15.

რწმუნება: თუთ იესუ არა ხარწმუნებდა მათ, ი. 2, 24; ჩუენ 'ხუარწმუნოთ, მ. 28, 14.

ს

საბანელ-ი: შთამავლო საბანელსა ამას, ი. 5, 7.

საბელი ნ. მანქანის საბელი.

საბრძანებელ-ი: საბრძანებელად ჩემდა არიან ერისა კაცნი, მ. 8, 9.

საგონებელ-ი: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ იოსებისა, ლ. 3, 23.

სადა: სადა მპარავთა დათხარიან, მ. 6, 19; ხ. მილიმან და მკამელმან

განრყუნეს, მ. 6, 19; ხ. არცა მილიმან და მკამელმან განრყუნის, მ. 6, 20; ხ.

მპარავთა ვერ დათხარიან, მ. 6, 20; ხ. მამასახლისსა ბელზებულთი ხხალო-

დეს, მ. 10, 25; ხ. არა ხიყო მიწაჲ, მ. 13, 5; ხ. არა დახთესი; ხ. არა

განხაბნევე, მ. 25, 24; ხ. დადგეს იგი, მ. 28, 6; მრ. 16, 6; ხ. გნე-

ბავს წარვიდეთ, მრ. 14, 12; ხ. არს საყოფელი ჩემი, მრ. 14, 14; ხ. შეიკრი-

ბონ, ლ. 12, 24; ხ. არს საეანჲ, ლ. 22, 11; ხ. ხიყოფოდა, ი. 1, 39; სადა-იგი

მატლი მათი არა დახესრულების, მრ. 9, 48; ხ. პასექი მოწაფეთა თანა ეკამო, მრ. 14, 14; ხ. მპარავი არა მიხეხების,

ლ. 12, 33; ხ. ქმნა წყალი ღვინოდ, ი. 4, 46; სადაცა არიან საფასენი თქუენნი.

მ. 6, 21; ხ. ხიყენენ, მ. 18, 20; ხ. ხუბრძანა მათ იესუ, მ. 28, 16.

ს. კ. არასადა.

სადგური ნ. ყოველთა სადგური, ყოველთა სადგურისა მოღუაწეჲ.

სადილ-ი: ოდეს ხყოფდე სადილსა გინა სერსა, ლ. 14, 12; ოდეს ხყოფდე

შენ ხ., ლ. 14, 13.

სადილობა: ვითარცა ხისადილნეს, ხრქუა სიმონ, ი. 21, 15.

სადილობა-ა: პირველად არა ხიბანა ვიდრე სადილობადმდე, ლ. 11, 38.

სადუქვედ-ი: მოხუცდეს მას სა-

დუქვედნი იგი, მ. 22, 23; მოვიდეს მისა ხ., მრ. 12, 18; ხეკრძალენით ცო-

მისა მისგან ფარისეველთაჲსა და სა-

დუქვედელთაჲსა, მ. 16, 6, 11; არა ხრქუა მათ კრძალუჲა ცომისაგან, არამედ

მოძღურებისაგან ფარისეველთაჲსა და ხ., მ. 16, 12.

საგანე-ა: სადა არს საგანჲ, ლ. 22,

11.

საგენაქე-ა: ლელუ ვისმე ხედვა ნერგი საგენაქესა თუსსა, ლ. 13, 6;

განადგეს გარე საგენაქესა მისგან, მ. 21, 39.

სავსე-ა: შინაგანი თქუენი სავსე არს ნატაცებითა, ლ. 11, 39; იესუ

სავსჲ სულთა წმიდითა მოხიქცა იორ-

დანით, ლ. 4, 1; კაცი კეთროვნებითა ხ. 'ხიყო', ლ. 5, 12; გამოხითრევედეს

ბადესა მას თევზითა სავსესა, ი. 21, 8. გამოხითრევედა ბადესა მას ქუეყანად ხ., ი. 21, 11.

ს. კ. გულსავსეა.

საზრდელ-ი: დაადგინა უფალმან თუსმან... მიცემად საზრდელი მათი, მ.

24, 45; ღირს არს მოქმედი საზრდელი-სა თუსისა, მ. 10, 10.

საზურერ-ა: ჭდა რა იგი საზურერ-სა ზედა, მრ. 2, 14.

სათნო-ყოფა: შენ სათნო-გიყავ, მრ. 1, 11; ლ. 3, 22; რომელი მე სათნო-

ვიყავ, მ. 12, 18; 17, 5. ესრე სათნო-ხიყო მ. 11, 26; სათნო-ხიყო მამამან

თქუენმან მოცემად თქუენდა სასუფე-

ველი, ლ. 12, 32.

საიდუმლო-ა: არცა საიდუმლოა არს, მ. 10, 26; ლ. 8, 17; თქუენდა მი-

ცემულ არს ცნობად ხ., მ. 13, 11.

საქიდურ-ი: ლოდი...ესე ხიქმნა თაე საქიდურთა, მ. 21, 42.

საკრველ-ი: არა ჯერ ხიყო განჯსნად საკრველთა მისთა, ლ. 13, 16.

საკრველ-ი: არს საკრველ წინა-შე თულათა ჩუენთა, მ. 21, 42.

საკურთხეველ-ი: რომელი წარწყმდა შოგრის საკურთხეველისა მის, ლ. 11, 51.

საღმობა-ი: ესე ყოველი დასაბა-ში საღმობათაი არს, მ. 24, 8.

საღოცველ-ი: ხიოს სახლი ჩე-მი, სახლ საღოცველ, ლ. 19, 46.

სამ-ი სამ გზის, მრ. 14, 30, 72; ლ. 22, 61; ი. 13, 38; 21, 14; სამი წე-ლი, ლ. 13, 7; სამისა დლისა, მ. 27, 63; ლ. 2, 46; ორისა და ხ. მოწამისადათა დახემტვიცოს ყოველი სიტყუაჲ, მ. 18, 16; ხიყენენ ორნი გინა სამნი, მ. 18, 20; ხ. ორთაგან და ორნი სამთაგან, ლ. 12, 52; ვინ ამათ სამთაგანი გგონიენ შენ, ლ. 10, 36.

ნ. კ. ა. ს. ერგასის და სამი, მესამეი.

სამარადისო-ი: ჰური ჩუენი სამა-რადისოა ამომეც ჩუენ დღეს, მ. 6, 11.

სამართალ-ი: სამართალი წარმართთა მიხუთხრას, მ. 12, 18; თანა-წარხუალთ სამართალსა, ლ. 11, 42.

სამართელ-ი: სამართელი ხარ, ი. 8, 48; ქალაქსა სამართელთასა ნუ შეხუალთ, მ. 10, 5; შევიდეს დაბასა ხ., ლ. 9, 52.

სამე: გასმიეს სამე, რამეთუ თქუ-მულ არს, მ. 5, 21; სასუმელი ხ. ჩემი შეხსუათ, მ. 20, 23; სასუმელი ხ., რომელი მე შეესუა, შეხსუათ, მრ. 10, 39.

სამეოც და ათ-ი: მიხუტეო მას... სამეოც და ათ შუდ გზის, მ. 18, 22.

სამეუფო-ი: სახლთა შინა სამეუ-ფოთა არიან, მ. 11, 8.

სამეუფოა კაც-ი: ხიყო ვინმე სამეუფოა კაცი, ი. 4, 46.

სამთავრო-ი: ხესმა ჰეროდეს ოთხთა მათ სამთავროთა მთავართა ჰამბავი, მ. 14, 1.

სამკურებელ-ი: დავიყრათ სამკ-ურებელი მისი, მ. 21, 38.

სამოხელ-ი: სამოხელი მისი ხიყო, ვითარცა ნათელი, მ. 17, 2; განიყვეს ხ. ჩემი, მ. 27, 35; განიყვეს ხ. მისი, მ. 27, 35; დახასხეს მას ხ., მრ. 11, 7; ნუცა ორი ხ. გაქუნ, ლ. 9, 3; შეხმო-სეს მას სამოხელივე თუსი, მ. 27, 31; მრავალნი სამოხელსა დახუფენდეს გზასა ზედა, მრ. 11, 8; გრძელ ყვიან ფესუები სამოსლისა მათისაჲ, მ. 23, 5; მოვიდრიან თქუენდა სამოსლითა ცხოვართადათა, მ. 7, 15; გამოხუედით ხილვად კაცისა ჩხულითა ხ. შემოსილი-სა, მ. 11, 8; ჩხულითა ხ. შემოსილ არიან, მ. 11, 8; იხილეს ჰაბუკი... შემოსილი ხ. სპეტაკითა, მრ. 16, 5; რომელთა ხნე-ბაეს ხ. სლუაჲ, ლ. 20, 46.

სამწყხო-ი: ნუ გეშინინ მცირესა მაგას სამწყხოსა, ლ. 12, 32.

სამხარ-ი: რაჲმს სამხროთ ქრინ, ლ. 12, 55.

სანახებ-ი: წარავლინეს ყოველსა მას სანახებსა, მ. 14, 35.

სანთელ-ი: სანთელი ჯორცთაჲ არს თუალი, მ. 6, 22; არაეინ ხ. აღანთის, ლ. 8, 16; ხიყენელ წელნი თქუენნი მორტყმულ და სანთელნი აღნთებულ, ლ. 12, 35.

საოცარ-ი: საოცარ რამე არს, მ. 14, 26.

საპრობილე-ი: კაცის-კლეისათჳს შეგდებულ ხიყო საპრობილესა, ლ. 23, 19; მოხუეთა თავი იოჰანეს ხ. შინა, მ. 14, 10; იოჰანე... საპრობილედ შეაყენა, მ. 14, 3; სეფე-კაცმან მიგცეს შენ ხ., ლ. 12, 58; მიგცენ თქუენ საპრობილეთა მეფეთა წინაშე, ლ. 21, 12.

სარგებელ-ი: რაჲ სარგებელ ხეოს კაცსა, მ. 16, 26.

სართულ-ი: სართულსა ჩემსა ქუ-ეშე შემოხუედ, მ. 8, 8.

სარტყელ-ი: ნუ მოხილებთ... სპი-
ლენისა სარტყელთა თქუენთა, მ. 10, 9.

სარწმუნო-ა: მცირესა ზედა ხიქ-
მენ სარწმუნო, მ. 25, 21, 23; ვინმე არა
სარწმუნოა იგი მონაა, მ. 24, 45, სახი-
ერო და სარწმუნოა, მ. 25, 21, 23.

სარწმუნოება-ა: არცა ისრაელ-
სა შოვრის ესოდენი სარწმუნოებაა მი-
პოვნიეს, მ. 8, 10; შემიძინე ჩუენ ს.,
ლ. 17, 5; უკუეთუ გაქუს ს., ლ. 17, 6;
მრავალთა კელი შეყვეს აღწერად...
სარწმუნოებისათჳს, ლ. 1, 1.

სასანთლე-ა: სანთელი... სახანთ-
ლესა ზედა დადგინან; ლ. 8, 16.

სასმენელ-ი: მრავლს მტყუებლე-
ბითა მით მათითა სასმენელ ხიყოს, მ.
6, 7.

სასუმელი-ი: სასუმელი სამე ჩემი
შეხსუათ, მ. 20, 23; ძალ-გიცა ს. შესუ-
მად, მრ. 10, 38; ს. სამე, რომელი მე
შეესუა, შეხსუათ, მრ. 10, 39; გარეშე
სასუმელისაა და პინაკისაა განწმინ-
დით, ლ. 11, 39.

სასუფიველ-ი: არს სასუფიველი
ცათაა, მ. 10, 7; 19, 14; 20, 1; მრ. 10,
14; ლ. 18, 16; ს. ცათაა ხიძულეების,
მ. 11, 12; მო-მე-ხიწია თქუენ ზედა ს.
ღმრთისაა, მ. 12, 28; მოგელოს თქუ-
ენგან ს. ღმრთისაა, მ. 21, 43; ხემს-
გავსა ს. ღმრთისაა კაცსა მეფესა, მ.
22, 2; მოახლებულ არს ს. ღმრთისაა,
მრ. 1, 15; არს ს. ღმრთისაა, მრ. 4,
26; ლ. 18, 16; რასა ზუამსგავსო ს.
ღმრთისაა, მრ. 4, 30; ლ. 13, 18, 20;
რომელმან არა შეიწყნაროს ს. ღმრთი-
საა, მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; ჯერ-არს
ჩემდა ხარებად ს. ღმრთისაა, ლ. 4, 43;
მო-რე-წევნულ არსა თქუენ ზედა ს.
ღმრთისაა, ლ. 11, 20; მოცემად თქუ-
ენდა ს., ლ. 12, 32; მიერთებან ს.
ღმრთისაა ხეხარების, ლ. 16, 16; მეყ-
სეულად გამოჩნდეს ს. ღმრთისაა, ლ.
19, 11; არასადა შეხედეთ სასუფიველ-
სა ცათასა, მ. 5, 20; ხუმცირძსი ს.
ცათასა ხუფროს მისა არს, მ. 11, 11;
მოწაფემ [ყოფილ] არს ს. ცათასა, მ.

13, 52; ვერ შეხედეთ ს. ცათასა, მ.
18, 3; იგი ხიყოს ხუფროს ს. ცათასა,
მ. 18, 4; ვიდრე მდიდარი ს. ღმრთი-
სასა შესლვად, მ. 19, 24; ლ. 18, 25;
შესლვად ს. ღმრთისასა, მრ. 9, 47;
წარავლინნა იგინი ქადაგებად ს. ღმრ-
თისასა, ლ. 9, 2; გარნა ხეძიებდით ს.
ღმრთისასა, ლ. 12, 31; რომელმან ჰა-
მოს პური ს. ღმრთისასა, ლ. 14, 15;
[შევიდენ] ს. ღმრთისასა, ლ. 18, 24;
ეგრეთ კაცთა შეურაცხ ხერქუას სა-
სუფიველსა შინა ცათასა, მ. 5, 19;
ინაჟ-იდგან. ს. შინა ცათასა, მ.
8, 11; ვიდრემდე აღხესრულოს ს.
შინა, ლ. 22, 16; საიდუმლოა სა-
სუფიველისა ცათასაა, მ. 13, 11;
გამოსაჰურისნეს თავნი თჳსნი სასუ-
ფიველისათჳს ცათასაა, მ. 19, 12; რა-
მელმან დახუტევა სახლი... ს. ღმრთი-
სასა, ლ. 18, 29; ნაშობნი იგი სასუ-
ფიველისანი განხიზხინენ, მ. 8, 12;

სასყიდელ-ი: რაა სასყიდელ გა-
ქუნდეს თქუენ, მ. 5, 46; უკუეთუ ს.
არა დაქუნდეს, მ. 6, 1; იგი არს ს. მა-
თა, მ. 6, 2, 5; იგი არს ს. მათი, მ.
6, 16; განვიდა თანაა განთიად სახ-
ყიდლით, მ. 20, 1.

1. სასწაულ-ი: რაა არს სასწაული,
ლ. 21, 7; სასწაულსა ზეცით ხითხოვე-
დეს მისგან, ლ. 11, 16; ხედვიდეს ს.
მისსა, ი. 2, 23; რომელ-იგი ქმნნა სახ-
წაულნი, მ. 21, 15; რა ხიყენენ ს., მრ.
13, 4; ს. ღმრ-ღმრთი ხიყენენ, ლ. 21,
11,

2. სასწაულ-ი: ვერვის კელ-ხეწი-
ფების სასწაულთა ამთ საქმედ,
ი. 3, 2.

3. სასწაულ-ი: იოტა ოდენი სახ-
წაული ერთი არა წარცდეს შქელისა-
განი, მ. 5, 18.

ხატანა: წარვედ ჩემგან, ხატანა,
მ. 16, 23.

ხატურთავ-ი: შეკრიან ტურთება
მიძიმე და ძნიად ხატურთავი, მ. 23, 4.

საუკუნე-მ, საუკუნო-მ: შთახვარ-
დე ცეცხლსა მას საუკუნესა, მ. 18, 8.
ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ, მ. 19, 16,
29; მრ. 10, 17; ლ. 18, 18; ი. 3, 15;
სიტყუაჲ ცხოვრებისა საუკუნოჲსაჲ
გაქუს, ი. 6, 68; შენგან ზიოფინ ნა-
ყოფი საუკუნოჲ, მ. 21, 19.

1. საუნჯე-მ: გაქუნდეს საუნჯე
ცათა შინა, მ. 19, 21; საუნჯე მოუკლე-
ბელი ცათა შინა, ლ. 12, 33; გაქუნდეს
ს. ცათა შინა, ლ. 18, 22; კეთილმან
კაცმან კეთილისაგან საუნჯესა გამო-
ილის კეთილი, მ. 12, 35; რომელმან
გამოიღოს საუნჯისაგან თვისისა, მ. 13,
52.

2. საუნჯე-მ: რომელთა არა ხაქუს
საუნჯე, ლ. 12, 24.

3 საუნჯე-მ: შევედ საუნჯება შენ-
სა, მ. 6, 6; რომელსა ყურსა ხეტყოლით
საუნჯეთა შინა, ლ. 12, 3.

საფახე-მ: ყავთ თავისა თქუენისა
საფახე, ლ. 12, 33; რომელთა ხაქუნ-
დეს ს. ლ. 18, 24; სადაცა არიან საფა-
ხენი თქუენნი, მ. 6, 21; ნუ დახიდებთ
საფახეთა თქუენთა, მ. 6, 19; არამედ
დახიდებდით თქუენ ს. ცათა შინა, მ.
6, 20.

საფლავე-მ: აწ ბრძანე დაკრძალ-
ვად საფლავე იგი, მ. 27, 64; ხაშმნებთ
საფლავსა, მ. 23, 29; დაღვა იგი ახალ-
სა მას ს. მისსა, მ. 27, 60; სხდეს წი-
ნაშე ს. მას, მ. 27, 61; შე-რაჲ-ვიდეს
ს. მას, მრ. 16, 5; ვინ გარდაგვგორ-
ვოს ჩუენ ლოდი იგი კარისა მისგან
საფლავსა, მრ. 16, 3; მოხაგორვა ლო-
დი დიდი კარსა მას საფლავისასა, მ.
27, 60; იგინი წარვიდეს აღრე მიერ
საფლავით, მ. 28, 8; ხივლტოდეს მიერ
ს., მრ. 16, 8; პეტრე აღდგა და მი-
რბიოდა საფლავად, ლ. 24, 12.

საქმარის მიცემა: მიხეც საქმარის
განთავისუფლებად მისგან, ლ. 12, 58.

საქმე-მ: ჯერ-არს შაბათსა კეთი-
ლისა საქმე, მრ. 3, 4; რომელი ს. ექმ-

ნე, მრ. 10, 17; რაჲ ს. ექმნე, ლ. 18, 18;
დახუკურდა ს. ესე, ლ. 24, 12; არავის
ხუთრან ს. იგი, ლ. 8, 56; ყოველსა
ხაქმესა მათსა ხიქმედ, მ. 23, 5; შეხით-
ქუნენ ქუეყანასა ზედა ყოვლისავეთუს
ხაქმისა, მ. 18, 19; რომელთა შინა ჯერ-
არს ხაქმედ, ლ. 13, 14; ვერვის კელ-
ხეწიფების სასწაულთა ამით ს., ი.
3, 2; მიხაგოს კაცად-კაცადსა ხაქმეთა
მათთაებრ, მ. 16, 27; ს. მათთაებრ ნუ
ხიქმთ, მ. 23, 3; მრავალთა კელი შე-
ყვეს აღწერად... ს. აღსრულებულთა,
ლ. 1, 1.

ნ. კ. ქველის საქმეჲ.

საყდარ-მ: საყდარი არს ღმრთი-
საჲ, მ. 5, 34; დაჯდა იგი საყდარსა ზე-
და, ი. 19, 13; რაჲმს დაჯდეს ძმ კა-
ცისაჲ საყდართა დიდებისა თვისისათა,
დახსნდეთ თქუენცა ათორბეტთა ს., მ.
19, 28; ს. მოსმსთა დახსდენ, მ. 23, 2.

საყოფელ-მ: სადა არს საყოფელი
ჩემი, მრ. 14, 14.

საყუარელ-მ: აჲ ესერა... საყუა-
რელი ჩემი, მ. 12, 18; ესე არს ძმ ჩე-
მი ს., მ. 17, 5; შენ ხარ ძმ ჩემი
ს., მრ. 1, 11; ლ. 3, 22; მიავლინა ძმ
თვისი ს., მრ. 12, 6; მივავლინო ძმ ჩე-
მი ს., ლ. 20, 13.

საწინეღება-მ: ზიყენენ... საწინე-
ღებანი ზეცით, ლ. 21, 11.

საშო-მ: რომელმან განხალოს საშოჲ,
წმიდა უფლისა ხეწოლოს, ლ. 2, 23.

საშჯელ-მ: გამოიღოს ძღვევად საშ-
ჯელი, მ. 12, 20; რომელთა მიიღოს
ხუმეტსი ს., მრ. 12, 40; ამით მიიღოს
ხუდიდშისი ს., ლ. 20, 47; მართალი
ს. საჭეთ, ი. 7, 24; ვითარ-მე განხერ-
ნეთ საშჯელსა გეპენიამსასა, მ. 23, 33;
თანამდებ არს იგი საშჯელისა, მ. 5, 21;
თანამდებ ზიყოს ს., მ. 5, 22; ხამხი-
ლოს სოფელსა ცოდვისათუს და ს.,
ი. 16, 8; დღესა მას საშჯელისასა, მ.

10, 15; №2, 36; საშქელოსათუხ, რამეთუ მთავარი ამის სოფლისა დაშვილ არს, ი. 16, 11; რომელსა ხუნდეს ხაშქელად და მიღებდა კუართისა შენისა, მ. 5, 40.

საჩუენებელ-ი: ხიქმელ საჩუენებელად კაცთა, მ. 23, 5.

საცავი ნ. ფასის საცავი.

საცემელ-ი: ხიცით საცემელი კეთილი მიცემად შეილთა თქუენთა, ლ. 11, 13.

საცთურ-ი: საცთურ ჩემდა ხარ, მ. 16, 23; უნებლობად მომავალ არს ხ., მ. 18, 7; რომლისაგან ხ. იგი მოვიდეს, მ. 18, 7; ვაჟ სოფელსა საცთურთა მათგან, მ. 18, 7.

საცნაურ-ი: ნაყოფისაგან ხმ საცნაურ არს, მ. 12, 33; რომელი არა ხ. ხიყოს, ლ. 8, 17; 12, 2.

საცო-ა [თავსაბურავი]: განიერცნიან საცონი მათნი და განადიდნიან ფესუები სამოსლისა მათისა, მ. 23, 5.

საცხოვრებელ-ი: რომელმან შექამა საცხოვრებელი შენი, ლ. 15, 30; შემოწირა საცხოვრებელად თუა; მრ. 12, 44.

საძაგელ-ი: საძაგელ არს. წინაშე ღმრთისა, ლ. 16, 15.

საწამებელ-ი: გექმნეს თქუენ ესე საწამებელ, ლ. 21, 13; ბრძანა წმოსე საწამებელად მათდა, მ. 8, 4; წარგიდგინენ თქუენ ჩემთვის ხ. მ. 10, 18;

საწყაულ-ი: აღავსეთ საწყაული მამათა თქუენთა, მ. 23, 32.

საჰურის-ი: არიან საჰურისნი, რომელი მუტლითგან დედისა თუისაით წაჰურისნი იშენეს; და არიან ხ., რომელი გამოხისაჰურისნეს კაცთაგან; და არიან ხ., რომელთა გამოისაჰურისნეს თავნი თუნნი, მ. 19, 12.

სახარება-ა: ქადაგებდა სახარება-სა ღმრთისასა, მრ. 1, 14; შეინანეთ და გარწმენინ სახარებოხა, მრ. 1, 15.

სახე-ა: შეიწყნაროს ესრე სახელ სახელითა ჩემითა, მ. 18, 5; ეგრევე ხ. ყოველნი წარხწყმდეთ, ლ. 13, 3.

სახელ-ი: ლეგონ არს სახელი ჩემდა, მრ. 5, 9; წმიდა ხიყვენ ხ. შენი, მ. 6, 9; ლ. 11, 2; რომლისა ხ. ზაქარია ლ. 1, 5; მისი ელისაბეთ, ლ. 1, 5; რომლისა ხ. ნაზარეთ, ლ. 1, 26; ხ. ქალწულისაჲ მის მართამ, ლ. 1, 27; რომლისა ხ. იოსებ, ლ. 1, 27; ხუწოდეს ხ. მისი იესუ, ლ. 2, 21; ხ. მისი იაიროს, ლ. 8, 41; რომლისაჲ ხ. მართა, ლ. 10, 38; ნიკოდემოს ხ. მისი, ი. 3, 1; გამოხუცხადე ხ. შენი კაცთა, ი. 17, 6; სახელსა მისსა წარმართნი ხესვიდენ, მ. 12, 21; ხიყვენთ თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან წარმართთა სახელისა ჩემისათუხ, მ. 10, 22; 24, 9; ლ. 21, 17; ხიყვენ ორნი გინა სამნი ხ. ჩემისათუხ შეკრებულ, მ. 18, 20; რომელმან დახუტეოს ...ქუეყანაჲ ხ. ჩემისათუხ, მ. 19, 29; მთავართა მიიყევანენ ხ. ჩემისათუხ, ლ. 21, 12; მრავალთა ზრწმენა ხ. მისისა, ი. 2, 23; პოვეს კაცი კურიელი სახელით სიმონ, მ. 27, 32; გლაზაკი ხიყო ხ. ლაზარე, ლ. 16, 20; სახელითა შენითა ეწინაწარმეტყუელებდით და ხ. შენითა ეშმაკთა განვასხემდით და ხ. შენითა ძალთა მრავალთა ხექმოდეთ, მ. 7, 22; «შეიწყნაროს» ესრე სახელ ხ. ჩემითა, მ. 18, 5; ნათელ-ხეცმდით მათ ხ. მამისაჲთა, მ. 28, 19; მრავალნი მოვიდოდნან ხ. ჩემითა, მრ. 13, 6; ლ. 21, 8; რომელმან შეიწყნაროს ესე ყრმად ხ. ჩემითა, ლ. 9, 48; რომელი ხ. შენითა განხასხმდია ეშმაკთა, ლ. 9, 49; კურთხეულ არს მომავალი ხ. უფლისაჲთა, ლ. 13, 35; კურთხეულ არს მომავალი მეუფე მ. უფლისაჲთა, ლ. 19, 38.

სახიერ-ი: არავინ არს სახიერ, გარნა მხოლოჲ ღმერთი, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19; ერთი არს სახიერი, მ. 19,

17; რაფა მეტყუ ზე სახიერით, ლ. 18, 19; გულითა კეთილითა და სახიერითა ისმინიან, ლ. 8, 15; მოძღუარო სახიერო, მ. 19, 16; მრ. 10, 17; ლ. 18, 18; კეთილო მონაო, ს., მ. 25, 21 23.

სახილველ-ი: ნუ ხიქმთ წინაჲჲ კაცთა სახილველად მათა, მ. 6, 1.

სახლ-ი: ხიყოს სახლი ჩემი სახლ სალოცველ, ლ. 19, 46; რომელმან აღაშენა სახლი თვისი მქუშასა ზედა, მ. 7, 26; ს., რომელი განხველთის თავსა თვსა, ვერ დახმეტციოს მ. 12, 25; ს. მისი იავარ-ყოს, მ. 12, 29; რომელმან დახუტეოს ს., მ. 19, 29; ლ. 18, 29; ხიყოს ს. ჩემი, ლ. 19, 46; ს. სახლსა ზედა 'დახეცის', ლ. 11, 17; არა ხუტევა დათხრად ს. თვსი, მ. 24, 43; ღირს ხიყოს ს. იგი, მ. 10 13; ქროდეს ქარნი და ხეცენეს სახლსა მას, მ. 7, 25, 27; მშულობაჲ ს. ამას, მ. 10, 12; რაჲმს შეხედოლით ს., მ. 10, 12; ვის ევლ-ხეწიფების ს. ძლიერისასა შეღლვად, მ. 12, 29; ს. მამისა ჩემისასა ქერ არს ჩემი ყოფაჲ, ლ. 2, 49; რომელსა ს. შეხედელ, ლ. 9, 4; მოხეახლა ს. მას, ლ. 15, 25; რომელნი შეხვამენ ს. ქურიეთასა, ლ. 20, 47; საწლი ს. ზედა დახეცის, ლ. 11, 17; ყრმაჲ ჩემი ძეს ს. შინა ჩემსა, მ. 8, 6; არა არს წინაწარმეტყუელი შეურაცხ, გარნა ს. შინა თვსსა, მ. 13, 57; ხიყუნენ... ს. შინა, ლ. 12, 52; ს. შინა შენსა ქერ-არს ჩემიცა ყოფაჲ, ლ. 19, 5; მივედით... ცხოვართა მათ წარწყმედულთა სახლისა ისრაჲლისათა, მ. 10, 6; გამოვიდა იესუ ს. მისგან, მ. 13, 1; ყოველი მწიგნობარი მსგავს არს კაცსა ს., მ. 13, 52; უკუეთუმცა უწყოდა ს. უფალმან, მ. 24, 43; დღეს ხიქმნა ცხოვრებაჲ სახლისაჲ ამის, ლ. 19, 9; რომლისა სახელი იოსეფ, სახლისაჲგან და ტომისა დავითისა, ლ. 1, 27; ხიყო იგი ს. და ტომისა დავითისა, ლ. 2, 4; გამოხედოლით მიერ სახლით, მ. 10, 14; წარვედ სახიდ შენდა, მრ. 2, 11; წარვიდა ს.

თვსა, ლ. 1, 23; მიხიქეც ს. შენდა, ლ. 8, 39; შევიდეს ს. მისა, ლ. 8, 41; შეიყვანა თავადი ს. თვსა, ლ. 10, 38; შეხედევით მას ს., ლ. 22, 10; რომელნი შეხვამენ სახლებსა ქურიეთასა, მრ. 12, 40; დახუტევნეთ თქუენ სახლნი თქუენნი, ლ. 13, 35; სახლთა შინა სამეფუთთა არიან, მ. 11, 8.

ნ. კ. მამასახლისი, სახლეული, სახლისა უფალი, უფალ სახლისაჲ.

სახლეულ-ი: ხიყუნენ მტერ კაცისა სახლეულნი თვსნი, მ. 10, 36; სახლეულთა მისთა, მ. 10, 25.

სახლისა უფალ-ი: მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ კაცსა სახლისა უფალსა, მ. 20, 1; ხარქუთ ს. უ., მრ. 14, 14.

საქმარ-ი: აქა მცირელი არს საქმარ, ლ. 10, 41.

საკუშილი-ი: 'შთახთხინენ იგი შოვრის' საკუშილსა მას ცეცხლისასა, მ. 13, 50.

სენ-ი: ხყვანდა... მრავალნი თითოსახეთაგან სენთა შეპყრობილნი, მ. 15, 30; მიხცა მათ ძალი... და ს. განკურნებაჲ, ლ. 9, 1.

სერ-ი: ოდეს ხყოფდეს სადილსა გინა სერსა, ლ. 14, 12.

სეფე-კაც-ი: სეფე-კაცმან მიგცეს შენ საპყრობილედ, ლ. 12, 58; მსაჭულმან მიგცეს შენ სეფე-კაცსა, ლ. 12, 58.

სთვა: არა შურების, არცა სთავს, ლ. 12, 27.

სიბრძე-ა: მიმოიხილა მათა რისხვით და მწუხარედ სიბრძესა მისთვის, მრ. 3, 5.

სიბრძნე-ა: ვინაჲ არს 'ამისა' სიბრძნე ესე, მ. 13, 54; მე მოგცე თქუენ პირი და ს., ლ. 21, 15.

სიკუდილი-ი: და ღათუ ხიყოს სიკუდილი ჩემი შენ თანა, მრ. 14, 31; ხიყო ს. გლახაკისაჲ მის, ლ. 16, 22;

ხ. არა იხილოს უკუნისამდე, ი. 8, 51; სიკუდილისა გემოა არა იხილოს უკუნისამდე, ი. 8, 52; რომელთა არა იხილონ გემოა სიკუდილისაჲ, მ. 16, 28; არარაა ბრალი ხ. ვპოვე მის თანა, ლ. 23, 22; რომელნი სხენან ბნელსა და არღელთა სიკუდილისათა, ლ. 1, 79; დასაჯონ იგი სიკუდილად, მრ. 10, 33; 'რომელი' მიხანდა ს., ი. 4, 47.

სიმართლე-ა: ხმატდეს სიმართლმ თქუენი, მ. 5, 20; ხაზილოს სოფელსა ცოდვისათეს და სიმართლისა, მ. 16, 8; სიმართლისათეს, რამეთუ მამისა ჩემისა მივალ, ი. 16, 10.

სიმდიდრე-ა: სიმდიდრისა და გემოთაგან ამის სოფლისათა ვლენედ. ლ. 8, 14.

სიმრავლე-ა: შეაყენეს თევზთა სიმრავლმ დიდი, ლ. 5, 6; 'გარდამოვიდა' მათ თანა სხუსა ერისა ხ., ლ. 6, 17; ამათ შინა ხიხხა ხ. უძღურთაჲ, ი. 5, 3; იწყო ყოველმან მან სიმრავლემან, ლ. 19, 37.

სინანულ-ა: არა მოვედ წოდებულ მართალთა, არამედ ცოდვილთა სინანულად, მრ. 2, 17.

სირ-ა: ორი სირი ერთის დანგის განხიყიდის, მ. 10, 29; მრავალთა სირთა ხუმჯობმს ხართ თქუენ, მ. 10, 31.

სირცხულ-ა: ხიწყო სირცხულით უკუნადასკენელსა ადგილსა დაპყრობად, ლ. 14, 9.

სისხლ-ა: რაჲთა სიძიოს სისხლი, ლ. 11, 50; რომელთაჲ-იგი ხ. პილატე შეხრია მსხუერპლთა მათ თანა, ლ. 13, 1; ხუყვენით მათ თანა ზიარ სისხლსა მას წინაწარმეტყუელთასა, მ. 23, 30; სისხლითგან აბელისით, ვიდრე სისხლადმდე ზაქარიაჲსა, ლ. 11, 51; კორცთა და სისხლთა არა გამოგიცხადეს, მ. 16, 17.

სიტყუა: შენ სიტყუ ვითარმედ, მრ. 14, 62; არა ვიცი, რასა ხ., ლ. 22, 60; რომელსა სიტყუს, მ. 12, 17; 27, 35; ნამეტავისაგან გულისა პირი ხ., მ.

12, 34; ხხადის მას უფლით და ხ., მ. 22, 43; მოძღუარი ხ., მრ. 14, 14; რომელი ხ., მრ. 15, 28; დავით ხ. წიგნსა ფსალმუნთასა, ლ. 20, 42; განცხადებულად ხ., ი. 7, 26; არა ვიცი, რასა ხ., ი. 16, 18; რომელი ვიცი, ვიტყუო, ი. 3, 11.

მწიგნობარი სიტყუან, მ. 17, 10; გესმისა, რასა-ესე ხ., მ. 21, 16; რომელნიმე ხ., ლ. 9, 19; ხ. თქუენგანნი ვინმე, ლ. 20, 41; რომელი მეფედ სიტყუნ თავსა თუსსა, ი. 19, 12.

ყრუა იგი და ბრმაჲ ხხედვიდა და სიტყუოდა, მ. 12, 22; ხ. ოდენ, მ. 17, 5; ქადაგებდა სახარებასა ღმრთისასა და ხ., მრ. 1, 15; პეტრე უმეტმს-ლა ხუფროას ხ., მრ. 14, 31; ხიფარვიდა თავსა თუსსა ხუთ თთუე და ხ., ლ. 1, 24; თავადმან აღიხილა თუაღნი მისნი მოწაფეთა მიმართ და ხ., ლ. 6, 20, ხ. ყრუა იგი, ლ. 11, 14; ამას რა ხ. თავადი, ლ. 13, 17; ხ. უფალი, ლ. 13, 18; ტიროდა მას ზედა და ხ., ლ. 19, 42; სხუაჲ ვინმე დახამტკიცებდა და ხ., ლ. 22, 59; ამისთვის ხ., ი. 2, 22; ხ. ამისთვის, ი. 6, 65; ხ. იუდასა სიმონისსა, ი. 6, 71; მეყსეულად ვიდრე სიტყუოდა-და იგი ამას, ქათამი ყივა, ლ. 22, 60.

განხუყრდებოდა ერსა მას და სიტყუოდეს, მ. 12, 23; ფარისეველთა მათ ვითარცა ხესმა ესე, ხ., მ. 12, 24; განხუყრდებოდა მათ და ხ., მ. 13, 54; ყრუენი და უტყუენი ხ., მ. 15, 31; განხიზარავიდეს გულსა თუსსა და ხ., მ. 16, 7; განხუყრდა ფრიად და ხ., მ. 19, 25; დაღიდებდა ტამარსა შინა და ხ., მ. 21, 15; მოხუედეს მას საღუქკელნი იგი და ხ., მ. 22, 23; შეხეშინა ფრიად და ხ., მ. 27, 54; ხადიდებდეს ღმერთსა და ხ., მრ. 2, 12; იგინი განხიზარავიდეს თუსაგან და ხ., მრ. 11, 31; მოვიდეს მისა საღუქკეველნი და ხ., მრ. 12, 18; ეგრევე მსგავსად ყოველნი ხ., მრ. 14, 31; ცრუესა წამებდეს მისთვის და ხ., მრ. 14, 57; თანაწარმავალ-

ნ... ხ., მრ. 15, 29; ემღერდეს ურთი-
ერთას მწიგნობართა თანა და ხ., მრ.
15, 31; ლაღადებდეს და ხ., ლ. 4, 41; 23,
21; ი. 19, 12; დრტუნეიდეს და ხ., ლ. 19,
7; იხილნეს ძალნი და ხ., ლ. 19, 38;
რომელნიმე ხ. ტაძრისა მისთვის, ლ. 21,
5; და ხ., ლ. 23, 18; ხ. ვინმე იერუსა-
ლიმელთაგანნი, ი. 7, 25; ხ. რაჲ არს
ესე, ი. 16, 18; რაჲამს მიხვდოდით, ქადა-
გებდით და ხიტყოდეთ, მ. 10, 7:

არა ხიტყოდის თავით თვისით, არა-
მედ რაოდენი ხესმეს, ხ., ი. 16, 13;
ნუ ხზრუნავთ, ვიდრე-მე ანუ რასა-მე
ხიტყოდით, მ. 10, 19; რომელსა
ხიტყოდიან კაცნი, მ. 12, 35; მრავალნი
მოვიდოდნიან სახელითა ჩემითა და ხ.,
მრ. 13, 6; ლ. 21, 8.

მე გეტყუ, მ. 5, 44; მე გ. შენ, მ.
16, 18; შენ გ., მრ. 2, 11; ლ. 12, 59;
არა გ. შენ, მ. 18, 22; მე გ. თქუენ.
მ. 5, 28, 32, 34; 12, 36; გ. თქუ-
ენ, მ. 5, 20; 8, 11; 10, 27; 11, 9;
17, 12; 18, 10; ლ. 11, 51; 12, 4, 27,
51; 13, 3, 5, 35; 19, 40; 22, 16; ი. 16,
7; ამისთვის გ. თქუენ, მ. 6, 25; 12, 31;
21, 43; კეშმარიტად გ. თქუენ, ლ. 21,
3; ამენ გ. თქუენ, მ. 6, 2, 5, 16; 8, 10;
10, 15, 23; 11, 11; 16, 28; 18, 3, 13, 18,
19; 19, 23, 28; 24, 34, 47; მრ. 10, 15;
12, 43; 13, 2; ლ. 18, 17, 29; ამენ,
ამენ გ. შენ, ი. 3, 11; ამენ, ამენ გ.
თქუენ, ი. 8, 51; 16, 20.

ამისთვის იგავით ზუეტყუ მათ, მ.
13, 13; რასა მეტყუ მე, მრ. 10, 18;
ლ. 18, 19; რასათვის იგავით ზეტყუ
მათ, მ. 13, 10; მეტყუხ ჩუენ მცირედ.
ი. 16, 17; გეტყუხ შენ მოძღუარი, ლ.
22, 11; ღმერთი ზეტყუხ მას, მრ. 12,
26.

თავყუანის-ხცემდა მას და ზეტყო-
და, მ. 8, 2; ზევედრებოდა მას და ხ.,
მ. 8, 6; 17, 14; მრ. 10, 17; ლ. 5, 12;
იესუ ხამცნებდა მათ და ხ., მ. 10, 5.
ხ. მათ, მ. 13, 3; 28, 18; მრ. 4, 26; ლ.

13, 6; 16, 15; 21, 10; ხ. მას იოჰანე, მ.
14, 4; მეყსეულად ხ. მათ იესუ, მ. 14, 27;
მოხუწოდა ერსა მას და ხ., მ. 15, 10; ხ.
იესუ ერსა მას, მ. 23, 1; ხ.: რასა ხუამს-
გავსო, მრ. 4, 30; ხეთხვიდა...მღღელთ
მოდღუარი იგი და ხ., მრ. 14, 61; ხ.
ყოველთა, რომელთა ხუნებს შედგომად,
ლ. 9, 23; ხ. ერსაცა მას, ლ. 12, 54; ხ.
ერსა, ლ. 13, 14; ხ. მასცა, ლ. 14, 12;
ხ. მოწაფეთა, ლ. 16, 1; გული ხ., ლ.
16, 21.

თავყუანის-ხცეს მას და ზეტყო-
დეს, მ. 14, 33; მოწაფენი... ხ., მ. 17,
10; ხეთხვიდეს მას და ხ., მ. 22, 24;
მრ. 12, 18; ეშმაკნი... ხ., მრ. 5, 12;
ხ. მათ, მრ. 11, 5; რომელსა ყურსა
ზეტყოდით, ლ. 12, 3; რაოდენსა
გეტყოდიან თქუენ, მ. 23, 3.

1. ხიტყუა-ა: ვერ კელ-გეწიფების
კეთილისა ხიტყუად, მ. 12, 34; იწყო
მათა იგავით ხ., მრ. 12, 1; ლ. 20, 9; არა
ხუტევებდა ხ., ლ. 4, 41; დახცხრა
ხ., ლ. 5, 4; იწყო პირველად ხ. მოწა-
ფეთა თვისთა, ლ. 12, 1; ფრიად-ლა მა-
ქუს ხ., ი. 16, 12.

2. ხიტყუა-ა: ხიყაენ ხიტყუაჲ
თქუენი, მ. 5, 37; რომელმან თქუას
ხ. ძისა კაცისათვის, მ. 12, 32; ყოველი
ხ. უქმი... მიხცენ მისთვის, მ. 12, 36;
ფარისეველთა არა ხესმა ხ. იგი, მ.
15, 12; დახემტკიცოს ყოველი ხ.,
მ. 18, 16; არა ყოველთა დაიტიონ ხ.
ეგა, მ. 19, 11; განხითქუა ხ. ესე ჰუ-
რიათა შოვრის, მ. 28, 15; გუთხო
თქუენ მეცა ხ. ერთი, მრ. 11, 29;
ჩუენ გუესმა მაგისი ხ., მრ. 14, 58;
ხუკურდა ხ. იგი, ლ. 2, 18; მათ ვერ
გულისხმა-ყვეს ხ. იგი, ლ. 2, 50;
რომელთა ისმინიან ხ., ლ. 8, 14, 15;
ხუძნდა ხ. იგი, ლ. 11, 53; მო-
ხეკენა პეტრეს ხ. იგი უფლისაჲ, ლ.
22, 61; ხრწმენა წიგნისაჲ და ხ.
იგი, რომელი ხრქუა მათ იესუ, ი. 2,
22; ხ. ცხოვრებისა საუკუნოხსაჲ გა-
ქუს, ი. 6, 68; უკუეთუ ვინმე ხ. ჩემი

დამიარბოს, ი. 8, 51, 52; ს. შენი და-
ხუმარხავს, ი. 17, 6; ერი დახესხმოდა
მას სმენად სიტყუახა ღმრთისასა, ლ.
5, 1; რომელნი... მსახურ ყოფილ ხიყე-
ნეს სიტყუახა მის, ლ. 1, 2; სიტყუთა
შენითა გარდახუტეო ბაღმ, ლ. 5, 5;
რომელმან ისმინეს სიტყუანი ესე
ჩემნი, მ. 7, 24; რომელსა ხესმენ ს.
ესე ჩემნი, მ. 7, 26; წარხასრულნა იე-
სუ ს. ესე, მ. 7, 28; არცა ისმინეს ს.
თქუენნი, მ. 10, 14; ხესმეს ჰაბუქსა მას
ს. ესე, მ. 19, 22; მარიამს დახეშარხ-
ნეს ს. ესე, ლ. 2, 19; მოიქსენეს ს.
ესე, ლ. 24, 8; ხუთხრნეს ს. ესე, ლ. 24,
9; ხუნდეს ს. მათნი, ლ. 24, 11; ს.
წმენი რომელნი მომცენ მე, ი. 17, 8;
ხესმეს ს. ესე, ი. 19, 12; სიტყუათა
შენთაგან განხმართლდე და ს. შენთაგან
დახისაჲო, მ. 12, 37; რომელთათჳს ხის-
წავე ს. მათ კრძალულებამ, ლ. 1, 4;
ხისმენდა ს. მისთა, ლ. 10, 39.

3. სიტყუა-ა: რომელმან დახუტე-
ოს ცოლი თჳსი თჳნიერად სიტყუსა
სიძესა, ამრუშოს იგი, მ. 5, 32.

6. კ. გულის სიტყუა.

სიტყუს გამოძიება: გამოხეძიებ-
დეს მის თანა სიტყუახა მას, მრ. 12,
28.

სიტყუს გება: ყოველი, რომელი
მეფედ ხიტყუან თავსა თჳსსა, სიტყუახ
ხუგებნ კეისარსა, ი. 19, 12.

სიტყუს გება: რომელსა ვერ
ხუძლონ... სიტყუს გებად ყოველთა
წინააღმდეგომთა თქუენთა, ლ. 21, 15.

სიტყუს მიგება: რამ სიტყუა მი-
ხუგოთ, ლ. 21, 14.

სიტყუსა მიგება-ა: ხესმოდა მისი
გულისხმის-ყოფამ იგი და სიტყუსა
მიგებად მისი, ლ. 2, 47.

სიტყუს მიცემა: მიხცენ მისთჳს
სიტყუამ დღესა მას საშჯელისასა, მ.
12, 36.

სიემილ-ი: ბიყენენ სიემილნი და
სრვანი, მ. 24, 7; ხიყენენ... ს. და... სა-
შინელებანი ზეით, ლ. 21, 11.

სიყრმე-ა: ეგე ყოველი დამიარ-
ხავს სიყრმით ჩემითგან, მ. 19, 20;
ლ. 18, 21.

სიყუარულ-ი: განქმეს სიყუარული
მრავალთა, მ. 24, 12; თანა-წარხუ-
ალთ სამართალსა და სიყუარულსა
ღმრთისასა, ლ. 11, 42.

სიჩქურე-ა: ხუნდეს სიტყუანი
მათნი, ვითარცა სიჩქურისანი, ლ. 24,
11.

სიხე-ა: ხტქეთ ვითარმედ სიხე
სიყოს, ლ. 12, 55.

სიძვა-ა: რომელმან დახუტეოს
ცოლი თჳსი თჳნიერად სიტყუსა სიძვ-
სა, ამრუშოს იგი, მ. 5, 32.

სიძულილ-ი: მოქალაქეთა მისთა
ხძულდა იგი, ლ. 19, 14; ერთი იგი
ხძულდეს და ერთი იგი შეიყუაროს, ლ.
16, 13.

სიწმიდე-ა: ნუ მიხცემთ სიწმიდესა
ძალთა, მ. 7, 6.

სიხარულ-ი: მხიარულებამ და სი-
ხარული ჯერ-არს, ლ. 15, 32; შევედ
სიხარულსა უფლისა შენისასა, მ. 25,
21, 23; ხესმოდა ეჴამ სიხარულიხამ და
განცხრომისამ, ლ. 15, 25; შეიყვანა
სიხარულით, ლ. 19, 6; იწყო ყოველ-
მან... ს. ქებად ღმრთისა, ლ. 19, 37;
სიხარულითა დიდითა მირბიოდეს
თხრობად, მ. 28, 8.

სჯორე-ა: ხუტევე... ვიდრემდე
მოხუთოქნო მას გარემო და სჯორე და-
ხუდუა, ლ. 13, 8.

სლვა: მოვალს და ვიდრე ვალს,
ი. 3, 8; მკელობელნი ვლენან, მ. 11,
5; გემოთაგან ამის სოფლისათა ვლე-
ნედ, ლ. 8, 14.

იგი ვილოდა... ზლუასა ზედა,
მ. 14, 26; ვ. წყალთა ზედა, მ. 14, 29;
ვ. და ხალიდებდა ღმერთსა, ლ. 13,
13; ვ. რა იგი, ი. 1, 36; იესუ ვ. ...
ზლუასა ზედა, ი. 6, 19; მკელობელნი
ვილოდეს, მ. 15, 31; მოწაფეთა მის-
თაგანნი... არლარა ვ., ი. 6, 66.

სლვა-ა: რომელთა ხნებაეს სამო-
სლითა სლვამ, ლ. 20, 46; მოვიდა...
იესუ სლვით ზლუასა ზედა, მ. 14, 25.

სმენა: იხილეთ უკუე, ვითარ ეგე ხისმენთ, ლ. 8, 18; ხისმენდა სიტყუათა მისთა, ლ. 10, 39; ისმინამცა თქუენი, ლ. 17, 6; ისმინეთ და გულისხმავათ, მ. 15, 10; მაგისი ო., მ. 17, 5; ისმინიან სიტყუამ, ლ. 8, 14, 15, უკუეთუ ისმინოს შენი, მ. 18, 15; უკუეთუ არა ო. შენი, მ. 18, 16, 17; უკუეთუ კრებულსადაცა არა ო. მ. 18, 17; რომელმან ისმინეს სიტყუანი ესე ჩემნი, მ. 7, 24; არცა ო. სიტყუანი თქუენნი, მ. 10, 14.

რომელ გესმის და ხხედავთ, მ. 11, 4; მრ. 4, 24; გესმისა, რასა-ესე ხიტყუან, მ. 21, 16; ყრუეთა ხესმის, მ. 11, 5; ხ. და არა ხ., მ. 13, 13; ხესმოდა მათი, მრ. 12, 28; რომელთა ხ., ლ. 2, 18; 2, 47; ხ. კმადა სიხარულისა, ლ. 15, 25; ხ. ესე ყოველი ფარიხეველთაცა, ლ. 16, 14; ხ. ერსა მას, ლ. 19, 11; ხ. ესე ყოველსა მას ერსა, ლ. 20, 45; ოდეს გესმოდიან ბრძოლანი, ლ. 21, 9; რომელი მესმა მამისაგან, ი. 15, 15; ჩუენ გუესმა მაგისი სიტყუამ, მრ. 14, 58; ხესმა რამ ესე იესუს, მ. 8, 10; ლ. 18, 22; ვითარცა ხ. ესე, მ. 12, 24; 19, 25; მრ. 14, 11; 16, 8; ხ. პეროდეს, მ. 14, 1; ფარისეველთა არა ხ. სიტყუამ იგი, მ. 15, 12; ხ. ესე მოწაფეთა, მ. 17, 6; ხ. ...მღდელთ მოძღუართა მათ ... იგავი ესე, მ. 21, 45; ხ. რა ესე, ხუკვრდა, მ. 22, 22; ხ. ესე ათთა მათ, მრ. 10, 41; რომელი ხ. ლ. 2, 20; ხ. ვისმე მის თანა-მეინაგესა ესე, ლ. 14, 15; ხ. რამ ესე, მწუხარე ხიქმნა, ლ. 18, 23; რომელთა იგი ხ., ლ. 18, 26; ხ. მისი ორთა მათ მოწაფეთა, ი. 1, 37; ამას ხ., ი. 4, 47; სიმონ-პეტრეს ვითარცა ხ., ი. 21, 7; ხესმეს კიბუქსა მას სიტყუანი ესე, მ. 19, 22; პილატეს რა ხ. სიტყუანი ესე, ი. 19, 13; რომელ ყურთა გესმეს, მ. 10, 27; არცა ხესმეს ვის უბანსა ზედა კმადა მისი, მ. 12, 19; ხ.

ესე მთავარსა მას, მ. 28, 14; რაოდენი ხ., ხიტყოდის, ი. 16, 13; რომელსა ხესმენ სიტყუანი ესე ჩემნი, მ. 7, 26.

რომელი ბნელსა შინა ხთქუათ, ნათელსა ხსხმეს, ლ. 12, 3.

გახშივს სამე, რამეთუ თქუმულ არს, მ. 5, 21; გ., რამეთუ თქუმულ არს, მ. 5, 27, 33, 38, 43.

ხმენა-ა: ხასხენ ყურნი ხმენად, მ. 13, 9; ტრი დახესხმოდა მას ხ., ლ. 5, 1; ერი დამორჩილებულ ხიყო ხ. მისგან, ლ. 19, 48.

ხნეულ-ო: რომლისა ძმ ხნეულ ხიყო კაფარნაუმს, ი. 4, 46; ხნეულთა განხეურნებდით, მ. 10, 8; არა ხუგმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ ხ., მრ. 2, 17.

სოფელ-ო: უკუეთუ ყოველი სოფელი შეიძინოს, მ. 16, 26; ესრე შეიყუარა ღმერთმან ხ., ი. 3, 16; უკუეთუ ხი გძლობს თქუენ, ი. 15, 18; სოფელიმცა თესსა ხეუარობდა, ი. 15, 19; არა მიხეტეოს მას, არცა სოფელსა, არცა მერამესა, მ. 12, 32; არა არს წინაწარმეტყუელი შეურაცხ, გარნა ხ. თუსსა, მ. 13, 57; ვად ხ. საკთურთა მათგან, მ. 18, 7; კაცი ვინმე აზნაური წარუვიდა შოვრსა ხ., ლ. 19, 12; ხ. პატივი არა ხაქუს, ი. 4, 44; მოხცა ცხოვრებად ხ., ი. 6, 33; ხუწინარეს ყოფისა ჩემისა ხ. ამას, ი. 17, 5; არლარა ვარ ხ. ამას, ი. 17, 11; რამთა არა განხასხნეს ივინი გარეშე ხ., მრ. 5, 10; ხამხილოს ხ. ცოდვისათუს, ი. 16, 8; ესენი ხ. შინა არიან, ი. 17, 11; აღწერად ყოვლისა სოფლისა, ლ. 2, 1; რომელნი მომცენ მე ხ. ამისგან, ი. 17, 6; მთავარი ამის ხ. დამჭილ არს, ი. 16, 11; მე თქუენ თანა ვარ... ვილრე აღსასრულადმდე. ხ., მ. 28, 20; დათხეული დასაბამითგან სოფლისათ, ლ. 11, 50; არა თუ სოფლისათუს გკითხავ, ი. 17, 9; რომელი მოსრულ არს სოფლად, ი. 6, 14; ნათესავნი სოფლისანი ხეძიებენ, ლ. 12, 30; უკუეთუმცა სოფლისაგანნი ხი-

ყვენით, ი. 15, 19; გემოთაგან ამის სო-
ფლისათა ვლენედ, ლ. 8, 14.

სეტაკ-ი: იხილეს ჰაბუკი... შემო-
სილი სამოსლითა სეტაკითა, მრ. 16, 5.

სპილენძ-ი: ნუ მოხილებთ ოქროსა,
ნუცა ვეცხლსა, ნუცა სპილენძსა, მ. 10,
9.

სრვა-ი: ხიყენენ სიყმილნი და სრვა-
ნი, მ. 24, 7.

სრულ-ი: ხიყენით თქუენ სრულ,
ვითარცა მამაი თქუენი ხ. არს, მ. 5, 48,
სრულიად: იგი სრულიად ცხოვნდეს,
მ. 10, 22.

სტოვა-ა: არს იერუსალმს ცხო-
ვართ საბანელსა მას ტბაჲ, რომელსა
ბრქან ჰებრაელებრ ბეთესდა, ხუთ
სტოვა ხიყო, ი. 5, 2.

1. სულ-ი: დაედვა სული ჩემი მის,
ზედა, მ. 12, 18; გარდამოჴდა ხ. წმიდაჲ,
ლ. 3, 22; მოხიქცა ხ. მისი, ლ. 8, 55;
მოხტეს ხ. წმიდაჲ, ლ. 11, 13; ხიყო ხ.
უძლურებისაჲ, ლ. 13, 11; ვიხილე ხ.
ღმრთისაჲ, ი. 1, 32; ხიხილო ხ. გარდა-
მოშავალი, ი. 1, 33; მოვიდეს ხ. იგი, ი.
16, 13; სულმან განიყვანა იგი უდაბნოდ,
მრ. 1, 12; მოხყვანდა სულხა უდაბნოდ,
ლ. 4, 1; სულხა წმიდისა მგმობარსა
არა მიხეტეოს, მ. 12, 31; რომელმან
თქუას ხ. წმიდისათჳს, მ. 12, 32; სახე-
ლითა... ხ. წმიდისათა, მ. 28, 19; ჟერ-
არს ...ხ. ცხოვრებაჲ, მრ. 3, 4; ესრით არს
ყოველი შობილი სულისაგან, ი. 3, 8;
მე სულითა ღმრთისათა განხვასხამ ეშ-
მაკთა, მ. 12, 28; განმტკიცებოდა ხ.,
ლ. 1, 80; იესუ სავსე ხ. წმიდითა მოხი-
ქცა იორდანით, ლ. 4, 1; ნათელ-ხტეს ხ.
წმიდითა, ი. 1, 33; განვიდა სულეზი იგი
არაწმიდაჲ, მრ. 5, 13.

2. სულ-ი: ყოველი სოფელი [შეიძი-
ნოს] და სული თჳსი იზღუოს, მ. 16, 26;
რომელი ხონავს სულხა ჩემსა, მ. 12, 18;
რად მიხტეს კაცმან ნაცვალად სულიხა
თჳსისა, მ. 16, 26; ყოველითა სულითა
შენითა, მ. 22, 37; მოთმინებითა თქუე-
ნითა მოიპოვენთ სულნი თქუენნი, ლ.
21, 19; სულთა თქუენთა ვერ შემძლე-

ბელ ხიყენენ მოწყუდად, მ. 10, 28;
ხაოთ განსტუნებაჲ ხ. თქუენთა, მ. 11,
29; რომელსა კელ-ხეწიფების სულთაჲ
ქორციულთ წარწყმედად გეპენიასა
შიდა, მ. 10, 28.

სულელი ნ. ლელუსულელი.

1. სუმა: სჳამთ და ხსუამთ, მრ. 2,
16; ჰამდეს და სუმიდეს, მ. 24, 49; რად
ხჳამთი ანუ რად ხსუათ, მ. 6, 25.

2. სუმა: ვითარცა გესუა იგი ცო-
ლად, მ. 14, 4; შუდავე მათ იგი ხესუა
ცოლად, მრ. 12, 23; ასული მარტოა ხ.
მას, ლ. 8, 42; რომელსა ხ. მნე, ლ. 16,
1; ხესუახ მას ცოლი, მრ. 12, 19; ვისმე
თქუენგანსა მონაჲ ხ. მენველი, ლ. 17,
7.

სუმა-ა: არა ხუნდა სუმის, მ. 27,
34.

სუშევა: ხახუხ მას წყალი, ლ. 13, 15.

სუფევა-ა: მოვედინ სუფევაჲ შენი,
მ. 6, 10; ლ. 11, 2; შენი არს ხ., მ. 6, 13;
იხილონ ძმ კაცისაჲ მოშავალი სუფევი-
თა თჳსითა, მ. 16, 28.

სძალი-ი: განხვეთას... სძალი დედაშ-
თილისაგან, ლ. 12, 53.

სწავება: ხახწავებენ მოძლურებასა
და მენებასა კაცთასა, მ. 15, 9; ხახწა-
ვებლა... შესაკრებელთა მათთა, მ. 13,
54; მუნ ხ. მათ, მრ. 2, 13; დაჴდა და ხ.,
ლ. 5, 3; ხ. მათ, ლ. 13, 10; ხ. დლითი-
დლედ, ლ. 19, 47; ოდენ ხ. [ერსა], ლ.
20, 1; ხახწავებლით მათ, მ. 28, 20; იოპა-
ნე ხახწავა მოწაფეთა თჳსთა, ლ. 11, 1;
გუახწავე ჩუენ ლოცვაჲ, ლ. 11, 1.

რომელთათჳს ხახწავე სიტყუათა
მათ კრძალულებაჲ, ლ. 1, 4; ყვეს ეგრე,
ვითარცა ხახწავეს მათგან, მ. 28, 15;
ლელუსაგან ხახწავით იგავი ესე, მ. 24,
32; ი. ჩემგან, მ. 11, 29.

ხწავლა: ვხწავლო და განხუტეო ეგე,
ლ. 23, 22.

ხწავლა-ა: ხუკრდა ერსა მას სწავ-
ლაჲ იგი მისი, მ. 7, 28; ხიყო იგი სწა-
ვლად მათა კელმწიფე, მ. 7, 29.

სწორ-ი: სწორ არა ხიყენეს, მრ. 14, 56; მოიღონ სწორი, ლ. 6, 34.

სხდომა: რომელი სხენან ბნელსა, ლ. 1, 79. სხდეს წინაშე საფლავსა მას, მ. 27, 61; ცოდვილნი ს. იესუმს თანა, მრ. 2, 15.

1. სხმა: ხასხენ ყურნი ჰმენად, მ. 13, 9.

ორნი ფერკნი თუ გესხნენ, მ. 18, 8.

2. სხმა: ამათ შინა ხისხა სიმრავლმ უძღურთაჲ, ი. 5, 3.

სხმა-ა: ვიდრე ორთა თუალთა სხმა-სა, მ. 18, 9.

1. სხუა-ა: სხუაჲ დეარდა კლდოვანსა ზედა, მ. 13, 5; ერთი ანუ ორი ს., მ. 18, 16; ხუთი ს. შეხუძინე, მ. 25, 20; აჰა ორი ს. ტალანტი შეხუძინე, მ. 25, 22; მესამესა დღესა ს. აღვაშმნო, მრ. 14, 58; ს. თუ რამე წარხავო ხუმეტსი... მიგცე შენ, ლ. 10, 35; შეირთოს ს., ლ. 16, 18; შეხძინა მივლინებად ს. მონაჲ, ლ. 20, 11; ს. ვინმე დახამტკიცებდა, ლ. 22, 59; ს. ხუწინარსს ჩემსა «შთაკდის», ი. 5, 7; სხუამან თქუა, ლ. 14, 19; იხილა იგი ს., ლ. 22, 58; სხუასა მოველოდით, მ. 11, 3; რამსაღა ს. მას ხზრუნავთ, ლ. 12,

26; 'გარდამოვიდა' მათ თანა... სხუსა ერისა სიმრავლმ, ლ. 6, 17; იცვალა მათ წინაშე სხუად ფერად, მ. 17, 2; ხყან-ღჟი... ქუერწარმბრომელნო და სხუაწი მრავალნი, მ. 15, 30; იხილნა ს. მდგომარენი უბანთა ზედა, მ. 20, 3; წარავ-ლილნა ს. მონანი, მ. 21, 36; ს. აცხოვნნა, მრ. 15 31; ს. ვინმე, მრ. 14, 57; ლ. 11, 16; ხიყენეს... მარიამ იაკობისი და ს. მათ თანა, ლ. 24, 10; ს. მოწაფენი ნაფითა მო-ხოლო-ვიდოდეს, ი. 21, 8; სხუათა (თქვან) იერემია, მ. 16, 14; ვენაჯი იგი მიხცეს ს., მ. 21, 41; ს. «მიხუგეს», მრ. 8, 28; ხუთხრნეს სიტყუანი ესე... ს. ყოველთა, ლ. 24, 9; სხუათაცა ქალაქთა ჭერ-არს ჩემდა ხარებად, ლ. 4, 43.

2. სხუა-ა: ხიყო მუნ მარიამ მაგდალმენლი და ერთი სხუაჲ მარიამ, მ. 27, 61; მოხეგო კელი მისი, ვითარცა იგი ს., ლ. 6, 10.

სქა: მაშინ პილატე საჯა თხოვისაებრ მათისა, ლ. 23, 24; არამედ მართალი საშველი საჯეთ, ი. 7, 24; მათგანნი ხსაჯნეთ შესაკრებელთა შოვრის თქუენთა, მ. 23, 34.

ტ

ტაბლა-ა: გული ხეტყოდა განაძღვებდა ბიქისა მისგან, გარდამოცვენბულისა ტაბლისაგან მის მდიდრისა, ლ. 16, 21.

ტალანტ-ი [ვერცხლის ან ოქროს ფუ-ლი]: ტალანტი მომეც მე, მ. 25, 20; ორი ტ. მ. 25, 22 (2-ჭერი); ორი სხუაჲ ტ. შეხუძინე, მ. 25, 22.

ტანჯვა: ტანჯეს იგი, ლ. 20, 10; ტანჯონ იგი, მრ. 10, 34.

(მონაჲ) ხიტანჯოს ფრიად, ლ. 12, 47.

ტანჯვა-ა: ქმნეს რამე ღირსი ტანჯვისაჲ, ლ. 12, 48.

ტანჯული-ი: ყრმაჲ ჩემი ძეს სახლსა შინა ჩემსა დაქსნილი და ძურ-ძურად ტანჯული, მ. 8, 6.

ტარიგ-ი: აჰა ქრისტმ, ტარიგო ღმრთისაჲ, მ. 1, 36.

ტაძარ-ი: დეარდუო ტაძარი ესე კელით ქმნული, მრ. 14, 58; დაღადებდა ტაძარსა შინა, მ. 21, 15; ჯდა... წინაშე ტ. მას, მრ. 13, 3; დახარლუვედ ტ. მას, მრ. 15, 29; პოვეს იგი ტ. მას შინა, ლ. 2, 46; შევიდა ტ. მას, ლ. 19, 45; ხსაწა-ვებდა დღითი-დღედ ტ. მას შინა, ლ. 19, 47; დაღად-ყო იესუ ტ. მას შინა, ი. 7, 28; რომელი წარწყმდა შოვრის საკურთხეველისა მის და ტაძრისა, ლ. 11, 51; რომელნიმე ხიტყოდეს ტ. მისთვის, ლ. 21, 5; გამო-რაჲ-ვიდოდა იგი ტაძრით, მრ. 13, 1.

ტბა-ა: არს იერუსალმის ცხოვართ საბანელსა მას ტბაჲ, ი. 5, 2; თავადი დგა კიდესა თანა ტბისა მის გენესარეთისასა, ლ. 5, 1; იხილნა ორნი ნაენი

მდგომარენი კიდესა მის ტბისასა, ლ. 5, 2.

ტეგან-ი: ათეულსა აღხილებთ პიტნაისასა და ტეგანისასა, ლ. 11, 42.

ტევება: არა ხუტევებდა სიტყუად, ლ. 4, 41; არა ხუტევა დათხრად სახლი თუსი, მ. 24, 43; მითვევე მე, ლ. 14, 18; უფალო, ხუტევე ეგა, ლ. 13, 8; ხუტევეთ მათ, მ. 15, 14.

ტილო-ა: იხილნა ტილონი იგი, ლ. 24, 12.

ტირის: ტიროდა მას ზედა, ლ. 19, 41; გეტყუ თქვენ, რამეთუ ხტიროდით, ი. 16, 20.

ტირილ-ი: მუნ ხიყოს ტირილი თუალთაჲ, მ. 13, 50; იწყო ტირიდ, მრ. 14, 72.

ტპბილ-ი: უღელი ჩემი ტპბილ არს, მ. 11, 30.

უ

უადვილჴსი ნ. ხუადვილჴსი.

უბან-ი: არცა ხესამეს ვის უბანხა ზედა ეჴმად მისი, მ. 12, 19; ვითარცა-იგი ორგულთა ყვიან ... შოკრის უბნებხა, მ. 6, 2; იხილნა სხუანი მდგომარენი უბანთა ზედა უქმად, მ. 20, 3; მოკითხეჲა უ. ზედა, მ. 23, 7; მრ. 12, 38; ლ. 11, 43; 20, 46.

უგუნურ-ი: უგუნურნო, ანუ არა რომელმან-იგი გარეშჴ. შექმნა, მანცა შინაგანი შექმნა, ლ. 11, 40.

უდაბნო-ა: ხიყო იგი უდაბნოხა, ლ. 1, 80; წარვიდა უ., ლ. 4, 42; მოსე აღმაღლა გუელი უ., ი. 3, 14; რაჴსა გამოხუედით უდაბნოდ, მ. 11, 7; სულმან განიყვანა იგი უ., მრ. 1, 12; მოხყვანდა სულსა უ., ლ. 4, 1.

უდიდჴსი ნ. ხუდიდჴსი.

უფარ-ყოფა: არასადა უფარ-გყო შენ, მრ. 14, 31; უფარ-გყო იგი, მ. 10, 33; სამ გზის უფარ-მყო მე, მრ. 14, 30, 72; ლ. 22, 61; ი. 13, 38; რომელმან უფარ-მყოს მე, მ. 10, 33; უფარ-ყავნ თავი თუსი, მ. 16, 24.

ტომ-ი: მოხივლინა... სახლისაგან და ტომისა დავითისა, ლ. 1, 27; ხიყო იგი სახლისაგან და ტ. დავითისა, ლ. 2, 4.

ტრედ-ი: «იხილა» გარდამომაველი ტრედი მის ზედა, მრ. 1, 10; გარდამოგდა სული წმიდაჲ... ვითარცა ტ. მის ზედა, ლ. 3, 22; ვიხილე... ტ. გარდამომაველი ზეცით, ი. 1, 32; რომელნი ხუიდდეს ტრედებხა, ლ. 19, 45; ხიყვინთ... უმანყო, ვითარცა ტრედნი, მ. 10, 16.

ტურთ-ი: ტურთი მძიმე გეტურთა, მ. 11, 28; ტ. ჩემი მცირე არს, მ. 11, 30; ძალ-გიც ტურთვად აწ, ი. 16, 12; შეკრინ ტურთები მძიმჴ, მ. 23, 4.

ტურთვა: ტურთი მძიმე გეტურთა, მ. 11, 28.

უზრუნველ-ყოფა: თქვენ უზრუნველ-გუნეთ, მ. 28, 14.

უკეთურ-ი: თქვენ უკეთურნი ხართ, მ. 12, 34; თქვენ უკეთურთა ხიციით ნიქისა კეთილისა მიცემად, მ. 7, 11; თქვენ უ. ხიციით საცემელი კეთილი მიცემად, ლ. 11, 13.

უკეთურება-ა: შინაგანი თქუენი საესე არს ნატაცებითა და უკეთურებითა, ლ. 11, 39.

უკურ: ხუკურდა ერსა, მას. მ. 7, 28; ხესმა რა ესე, ხ. მ. 22, 22; ხ. სიტყუად იგი, ლ. 2, 18; ხ. ყოველსა მას ერსა, ლ. 11, 14; ხუკურდაცა ერსა მას, მ. 15, 31; უკურდაცა პილატეს ფრიად, მრ. 15, 5.

უკუანა: უკუანა შეხუდგეს, მრ. 11, 9.

უკუანაჴსენელ: უკუანაჴსენელ მიავლინა, მ. 21, 37; მრ. 12, 6; უ. ყოველთასა მოკულდა დედაჴაიცა იგი, მ. 22, 27; მრ. 12, 22.

უკუანაჴსენელ-ი: ვიდრემდე უკუანაჴსენელიცა იგი, ლ. 12, 59; ხიწყოს სირცხულით უკუანაჴსენელსა ადგილსა დაპურობად ლ. 14, 9; დაჯედ უ. აღ-

გილსა, ლ. 14, 10; მე ალვადგინო იგი უ. მას ღღესა, ი. 6, 39.

უკუთ: აწ უკუთ ნაყოფისა მათისაგან ზიქნნეთ იგინი, მ. 7, 20; ვითარ უ. და- ვით ... ხხადის მას, მ. 22, 43. უ. აღდგო- მასა მას, მრ. 12, 23; ამისათჳს უ. ხტე- ვით თქუენ, მრ. 12, 24; იხილეთ უ., ლ. 8, 18; ვის უ. თქუენგანსა მამაჲა ხოხო- ვდეს იმ პურსა, ლ. 11, 11; ვინმე უ. თქუენგანი ზრუნვიდეს, ლ. 12, 25; ვითარ უ. ხიტყუნ, ლ. 20, 41.

6. კ. ნულუჲეთ, უკუეთ.

უკუეთო: უკუეთო ვინმე დაცხნეს, მ. 5, 19; უ. თული შენი მარჯუენმ გატუნებდეს შენი, მ. 5, 29; უ. ხუ- არობდეთ, მ. 5, 46; უ. სასყიდელ არა გაქუნდეს, მ. 6, 1; უ. მიხუტევენეთ, მ. 6, 14; უ. არა მიხუტევენეთ მ. 6, 15; უ. თული შენი «ნათელ» ხიყოს, მ. 6, 22; უ. ნათელი, რომელ შენ თანა არს, ბნელ არს, მ. 6, 23; უ. თქუენ უკეთურთა ხი- ცით, მ. 7, 11; ლ. 11, 13; უ. არა ღირს ხიყოს, მ. 10, 13; უ. გნებავეს შეწყნარე- ზის, მ. 11, 14; უ. მიერცა გღვენიდენ თქუენ, მ. 11, 23; უ. ეშაჲი ეშაჲთა განხასხამს, მ. 12, 26; უ. მე ბელზებუ- ლითა განვასხამ ეშაჲთა, მ. 12, 27; უ. მე სულითა ღმრთისაჲთა განხვასხამ ეშაჲთა, მ. 12, 28; უ. არა პირველად შეკრას ძლიერი იგი, მ. 12, 29; უ. შენ ხარ, მ. 14, 28; უ. ვისმე ხუნდეს თავი თვის განრინებად, მ. 16, 25; უ. ყოველი სოფელი შეიძინოს, მ. 16, 26; უ. არა მოხიქცეთ, მ. 18, 3; უ. ფერკი შენი გატუნებდეს ... მოიკუეთე, მ. 18, 8; უ. ხედგას ვისმე კაცსა ასი ცხოვარი, მ. 18, 12; უ. პოოს იგი, მ. 18, 13; უ. ისმინოს შენი, მ. 18, 15; უ. შეგოდოს შენ ძმა- მან, მ. 18, 15; ლ. 17, 3; უ. არა ისმი- ნოს, მ. 18, 16, 17; უ. კრებულისაჲცა არა ისმინოს, მ. 18, 17; უ. ორნი თქუენ- განნი შეხითქუნენ ქუეყანასა ზედა, მ. 18, 19; უ. გნებავეს, მ. 19, 21; უ. ვინმე მოკუდეს მ. 22, 24; უ. თქუას, მ. 24, 48; უ. ხესმეს, მ. 28, 14.

უ. შაბათსა განკურნოს იგი, მრ. 3,

2; უ. ფერკი შენი გაბრკოლებდეს შენ, მრ. 9, 45; უ. იგი წბილ ხიყოს, მრ. 9, 50; უ. ვთქუათ, მრ. 11, 31, 32; უ. ვისი- მე მოკუდეს ძმა, მრ. 12, 19.

უ. ძმ ხარ ღმრთისაჲ, ლ. 4, 3; უ. გიუჲარდენ თქუენ, ლ. 6, 32; უ. ხაე- სხებდეთ მათ, ლ. 6, 34; უ. მე ... განხუ- ასხამ ეშაჲთა, ლ. 11, 20; უ. არცა ხუმ- ცირესა შემძლებელ ხართ, ლ. 12, 26; უ. ველსა გარე თიგა ღმერთან ესრეთ შეამო, ლ. 12, 28; უ. არა შეხი- ნანოთ, ლ. 13, 3, 5; უ. არა... მოკუეთე, ლ. 13, 9; უ. შეინანოს, ლ. 17, 3; უ. გაქუს სარწმუნობაჲ, ლ. 17, 6; უ. ვის- მე რას ცილი დახუდევ, ლ. 19, 8.

უ. არა ღმერთი ხიყოს, ი. 3, 2; უ. არა ხიხილოთ, ი. 4, 48; უ. არა არს მისა მოცემულ, ი. 6, 65; უ. წინადატუეთი- ლებაჲ მოიღის კაცმან, ი. 7, 23; უ. ვინ- მე სიტყუაჲ ჩემი დიმიარხოს, ი. 8, 51, 52; უ. ხიყუარობდეთ ურთიერთას, ი. 13, 35; უ. სოფელი გძულობს თქუენ, ი. 15, 18; უ. ესე განხუტეო, ი. 19, 12. უკუეთოშცა: უკუეთოშცა ვიყენით, მ. 23, 30; უ. უწყოდა სახლისა უფალ- მან, მ. 24, 43; უ. ხუყვეს რაჲმე იესუს, ლ. 6, 11; უ. გეცნა შენ, ლ. 19, 42; უ. სოფლისაგანნი ხიყვენით, ი. 15, 19; უ. არა ხიყვ შენდა, ი. 19, 11.

უკუენა-ა: მრავალნი ხიყვენ პირ- ველნი უკუენა და უკუენანი წინა, მ. 19, 30.

უკუნისაჲმდე: შენი არს ძალი და დიდებაჲ უკუნისაჲმდე, მ. 6, 13. სიკუდი- ლი არა იხილოს უ., ი. 8, 51; სიკუდი- ლისა გეგოა არა იხილოს უ., ი. 8, 52.

უკუნქცევა: ამისთვის მრავალნი მო- წაფეთა მისთაგანნი უკუნხიქცეს, ი. 6, 66.

ულხინმს-ი: ულხინმს ხიყოს ქუეყა- ნაჲ სოღომისაჲ, მ. 10, 15.

უმანკო-ა: ხიყენით თქუენ უმან- კო, ვითარცა ტრედნი, მ. 10, 16.

უმეტჲსი 6. ხუმეტჲსი

უმეცარი-ი: ხხადე გლახაკთა უმე- ცართა, ლ. 14, 13.

უმრავლესი ნ. ხუმრავლესი.

უმცირესი ნ. ხუმცირესი.

უმჯობესი ნ. ხუმჯობესი.

უნებელ-ი: უნებელი ზედა-მაც მის-
ლვად, ლ. 14, 18.

უნებლია-ა: უნებლიაა ცა მომავალ
არს საცთური, მ. 18, 7.

ურაკპარაკ-ი: შოვრის ურაკპარაკთა
მათა გგუემდენ თქუენ, მ. 10, 17. ხუ-
ყურან მათ... ურაკპარაკთასა თავყუა-
ნის-ცემაჲ, მ. 6, 5.

ურთიერთა: ურთიერთაჲ შინა-გან-
ხცემდენ და ხიძულეზღუდ უ. მ. 24, 10.
მღელთ მოძლურანი იგი ემღერდეს
უ., მრ. 15, 31; აღივსნეს მანკურებითა
და ზრახვიდეს უ., ლ. 6, 11; ვიდრემდე
დახორკუნვიდესცა უ., ლ. 12, 1; ხიყუა-
რობდეთ უ., ი. 13, 34; უკუეთუ ხიყუა-
რობდეთ უ., ი. 13, 35; 15, 17; გამოხე-
ძიებთ უ., ი. 16, 19.

ურწმუნო-ა: ურწმუნოა და გულარ-
ძნლი, ვიდრემდე თქუენ თანა ვიყო, მ
17, 17.

ურწმუნოება-ა: ქმნნა მუნ ძალნი
პრავალნი ურწმუნოებისა მათისათჳს, მ.
13, 58.

უსასყიდლო-ა: უსასყიდლოდ მოგი-
ლებიეს, უსასყიდლოდცა მიხცემდით, მ.
10, 8.

უბევან-ი: ვითარ იც და ხუთ უბე-
ვან, ი. 6, 19.

უბუუ-ი: დახადგრა უბუუად, ლ. 1,
22; უბუუნი ხიტყოდეს, მ. 15, 31.

უფალ-ი: ხიყოს მონაჲ იგი, ვი-
თარცა უფალი თჳსი, მ. 10, 25; მოვი-
დეს უ. იგი, მ. 21, 40; მოვიდეს უ. თჳსი,
მ. 24, 46; ყოვნის უ. ჩემი მოსლვად, მ.
24, 48; ხიტყოდა უ., ლ. 13, 18; მოხიქცა
უ. ლ. 22, 61; რასა ხიქმენ უ. მისი, ი. 15,
15; უ. არს, ი. 21, 7 (2-ჯერ).

ხრქუა უფალმან უფალსა, მ. 22,
44; ლ. 20, 42; დაადგინა უ., მ. 24, 45;
უწყოდა სახლისა უ., მ. 24, 43; ხრქუა
მას უ., მ. 25, 21, 23; ლ. 11, 39; 17, 6;
20, 40; «მიყო» მე უ., ლ. 1, 25; მიხუგო

მას უ. ლ. 13, 15; თქუა უ. ვენაქისამან,
ლ. 20, 13.

მიხცე უფალსა, მ. 5, 33; ხრქუა უ.
მ. 19, 27; ლ. 19, 8; ხრქუა უფალმან უ.,
მ. 22, 44; ლ. 20, 42; უ. მაგისსა ხუგმს
ეგე, მრ. 11, 3; რომელნი მოხელიედ უ.,
ლ. 12, 36; ხრქუეს მოციქულთა უ., ლ.
17, 5.

არა არს... მონაჲ ხუფროს უფლისა
თჳსისა, მ. 10, 24; უ. მიერ ხიყო ესე, მ.
21, 42; შევედ სიხარულსა უ. შენისასა,
მ. 25, 21, 23; წარდგინებად წინაშე უ.,
ლ. 2, 22; წმიდა უ. ხეწოდოს, ლ. 2, 23;
მოხეჯესნა პეტრეს სიტყუაჲ იგი უფლი-
საჲ, ლ. 22, 61; ვითარცა წერილ არს
შუქულსა უფლისასა, ლ. 2, 23; კურთხეულ
არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა,
ლ. 13, 35; 19, 38.

დავით... ხხალის მას უფლით, მ. 22,
43; ლ. 20, 44.

ნუ შემიყვანებ ჩუენ განსაცდელსა
უფალო, მ. 6, 13; «რომელმან» მრქუას
მე: უ., უ., მ. 7, 21; უ. გინდეს თუ შე-
მძღებელ ხარ განწმედად ჩემდა, მ. 8, 2;
უ., ყრმაჲ ჩემი ძეს სახლსა შინა ჩემსა,
მ. 8, 6; უ., არა ღირს ვარ, მ. 8, 8; უ.,...
მიბრძანე მე, მ. 14, 28; უ., მივსენ მე, მ.
14, 30; უ., კეთილ არს ჩუენდა აჟა ყო-
ფაჲ, მ. 17, 4; უ., შეიწყალე ძმ ჩემი, მ.
17, 15; უ., რაოდენ გზის შემცოდოს მე
ძმამან, მ. 18, 21; უ., ორი ტალანტი მო-
მეც, მ. 25, 22; უ., უწყოდე მ. 25, 24;
უ., მოვიკსენეთ, მ. 27, 63; კაცი ცოდ-
ვილი ვარი მე, უ., ლ. 5, 8; უ., არა ხი-
ლწი, ლ. 10, 40; უ., გუასწავე ჩუენ
ლოცვაჲ, ლ. 11, 1; უ., ხუტამე ეგე, ლ.
13, 8; აჰა უ., ლ. 19, 8; უ., კაცი არა
წმაქუს, ი. 5, 7; უ., მარადის მოგუეც
ჩუენ პური ესე, ი. 6, 34; უ., ვისა მივი-
დეთ, ი. 6, 68; ჰე, უ., ი. 21, 15, 16.

ვერვინ ხმონოს ორთა უფალთა, მ.
6, 24; არავინ მონასა ელ-ხეწიფების
ორთა უ. მონებად, ლ. 16, 13.

ნ. კ. სახლისა უფალი, უფალ სახლი-
საჲ, უფლება.
უფალ სახლისა-ა: ხარქუთ უფალსა მას
სახლისასა, ლ. 22, 11.

უფლება-ა მთავარი წარმართანი უფლებიდ მათ ზედა, მ. 20, 25; მრ. 10, 42.

უფროს, უფროსი, ნ. ხუფროს, ხუფროსი.

უფსკრულ-ი: დახითქას იგი უფსკრულხა ზღუსასა, მ. 18, 6.

უქმ-ი: სიტყუამ უქმი, მ. 12, 36; იხილნა სხუანი მღვამარენი უბანთა ზედა უქმად, მ. 20, 3; რამსათუს ქუეყანა-ცა დახუპყრის უ., ლ. 13, 7.

უქმნელი ნ. კელით უქმნელი..

უღელ-ი: აღიღეთ უღელი ჩემი, მ. 11, 29; უ. ჩემი ტკბილ არს, მ. 11, 30.

უშრეტ-ი: «ხუმჯობმს არს» შესლვად გეპენიასა ცეცხლსა მას უშრეტსა, მრ. 9, 43.

უშჯულო-ა: უშჯულოთა თანა შეხერაცხა, მრ. 15, 28.

უშჯულოება-ა: განმრავლებითა უშჯულოებისათა განქმეს სიყუარული მრავალთა, მ. 24, 12; განმეშოვრენით ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უშჯულოებისანი, მ. 7, 23.

უცომოება-ა: პირველსა მას რღლე-სა უცომოებისასა, მრ. 14, 12.

უძღურ-ი: მიხუგო უძღურმან მან. ი. 5, 7; წარავლინნა ივინი... განკურნე-

ბად უძღურთა, ლ. 9, 2; ამათ შინა ხისხა სიმრავლმ უძღურთა, ი. 5, 3.

უძღურება-ა: რომლისა თანა ხიყო სული უძღურებისა; ლ. 13, 11; განტევებულ ხარ შენ უძღურებისაგან შენისა, ლ. 13, 12.

უწინარძს ნ. ხუწინარძს

უწყ: ხუწყია, რამეთუ ფარისეველთა არა ხესმა სიტყუამ იგი, მ. 15, 12;

უწყის მამამან თქუენმან, მ. 6, 8. იესუ... ხრქუა მათ: უწყითა, მრ. 10, 42; არა უ., რამეთუ სახლსა მამისა ჩემისასა ჭერ არს ჩემი ყოფამ, ლ. 2, 49; ვითარ-იგი მან არა უწყინ, მრ. 4, 27; უფალო, უწყოდე, მ. 25, 24; უკუეთუმცა უწყო-და სახლისა უფალმან, მ. 24, 43; რამთა უწყოდის, ლ. 19, 15; უწყოდით, რამეთუ ახლოს არს ზაფხული, მ. 24, 32; უკუეთუ სოფელი გძულობს, თქუენ უწყოდეთ, ი. 15, 18.

უწყება: რომელი მესმა მამისაგან, გაუწყუ თქუენ, ი. 15, 15.

უხუცეს-ი: ხიყო ძმ იგი მისი უხუცესი, ლ. 15, 25.

უქელო-ა: ხუმჯობეს არს შენდა შესლვად ცხოვრებასა მკელობელისა გინა უქელოსა, მ. 18, 8.

ფ

ფარა: ღრუბელი ნათლისა ხფარ-ვიდა მათ, მ. 17, 5.

სიფარვიდა თავსა თუსსა, ლ. 1, 24.

ფართო-ა: ფართო არს ბჭმ, მ. 7, 13.

ფარისეველ-ი: დასხდენ მწიგნობარნი და ფარისეველნი, მ. 23, 2; შეკრბეს... ფ., მ. 27, 62; ხიყუნეს...ფ., მრ. 2, 18; ფ. ხიმარხვენ, მრ. 2, 18; ფ. ვინმე ჩეტყოდეს მას, ლ. 19, 39; ფარისეველთა მათ ვითარცა ხესმა ესე, ხიტყოდეს, მ. 12, 24; ფ: არა ხესმა სიტყუამ იგი, მ. 15, 12; ხესმა... ფ., მ. 21, 45; ფ... იხილეს იგი, მრ. 2, 16; აწ თქუენ ფ. გარეშმ სასუმელისა და პინაქისა განხწმიდით, ლ. 11, 39; იწყეს მწიგნობართა მათ და ფ., ლ. 11, 53;

ხმატდეს სიმართლმ თქუენი ხუფროს მწიგნობართა და ფარისეველთასა, მ. 5, 20; ხეკრძალენით ცომისა მისგან ფარისეველთაჲსა, მ. 16, 6, 11; ხრქუა მათ კრძალვად... მოძღურებისაგან ფ., მ. 16, 12; ცომისა მისგან ფ., ლ. 12, 1; ხიყო ვინმე კაცი ფარისეველთაგანი, ი. 3, 1; ხესმოდა ესე ყოველი ფარისეველთაცა, ლ. 16, 14; ვამ თქუენდა ფარისეველნი, ლ. 11, 42, 43.

ფარულ-ი: ხიყოს ქველის საქმმ იგი შენი ფარულად, მ. 6, 4.

ფახის საცავ-ი: დადვა იესუ წინაშე ფახის საცავსა მას, მრ. 12, 41; ერი დახედებდა რვალსა ფ. ს. მას, მრ. 12, 41; ქურიგმან ამან გლახაკმან ხუფროს შე-

მოწირა ფ. ს., მრ. 12, 43; დასდებდეს შესაწირავსა ფ. ს. მას, ლ. 21, 1.

ფერ-ი: იცვალა მათ წინაშე სხუად ფერად, მ. 17, 2.

ფერკ-ი: უკუეთუ ფერკი შენი გაცუნებდეს შენ, მოიკუეთე, მ. 18, მ. უკუეთუ ფ. შენი გაბრკოლებდეს შენ, მოიკუეთე იგი, მრ. 9, 45; ორნი ფერჯნი თუ გესხნენ, მ. 18, 8; კუარცხლბერკი წარსო ფერჯთა მისთა, მ. 5, 35; დახიყარეთ მტუერი ფ. თქუენთა, მ. 10, 14; დასხა იგი ფ. თანა მისთა, მ. 15, 30; ვიღრემღე წავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე ფ. შენთა, მ. 22, 44; ლ. 20, 43; შეხურდეს ფ. მისთა, მ. 28, 9; რამთა წარხემართოს ფ. ჩუენთა, ლ. 1, 79; დავარდა ფ. თანა იესუმსთა, ლ. 8, 41; მაირიამ... ჯდა ფ. თანა იესუმსთა, ლ. 10, 39; შეხატუთ... კამლი ფ. მისთა, ლ. 15, 22.

ფეხუ-ი: განადიდნიან ფეხუები სა-მოსლისა მათისა, მ. 23, 5.

ფიჩუ-ი: მიხუტევე მას ფიჩუა შენი, მ. 5, 40.

ფიც-ი: მიხცე უფალსა ფიცი შენი, მ. 5, 33; ფიცით აღხუთქუა მას, მ. 14, 7.

ფიცხელ-ი: ფიცხელი კაცი ხარ, მ. 25, 24.

ფრიალ: ხიყო დაცემა იგი მისი

დიდ ფრიალ, მ. 7, 27; შეხეშინა ფ., მ. 17, 6; 27, 54; ჩაქუნდა მას ნაყოფი ფ., მ. 19, 22; განხუკვრდა ფ., მ. 19, 25; ხევედრებოდა მას ფ., მრ. 5, 10; თქუენ ფ. ხტებით, მრ. 12, 27; მრავალთა მდიდართა დაღვეს ფ., მრ. 12, 41; შეხასმენდეს მღღელთ მოძღუარნი იგი ფ., მრ. 15, 3; უკვრდაცა პილატეს ფ., მრ. 15, 5; ხიყო დიდ ფ., მრ. 16, 4; რომელსა მიხეცა ფ., ლ. 12, 48; ხიტანჯოს ფ., ლ. 12, 47; ხიყო იგი მდიდარ ფ., ლ. 18, 23; ფრიალ-ლა მაქუს სიტყუად, მ. 16, 12.

ფრიალ-ი: წარდამოვიდა მათ თანა ...სხესა ერისა სიმრავლმ ფრიალი, ლ. 6, 17.

ფხალმუნ-ი: დავით ხიტყეს წიგნსა ფხალმუნთასა, ლ. 20, 42.

ფხვრად-ი: რაოდენი ფხვრიდი აღხილეთ, მ. 16, 10.

ფურცელ-ი: არარამ პოვა მას შინა, გარნა ფურცელი ხოლო, მ. 21, 19; რტონი მისნი დაჩუჩუნნიან და ფ. გამოვალნ, მ. 24, 32.

ფუცვა: ნუცა თავსა შენსა ხფუცავ, მ. 5, 36; ნუ ხფუცავთ ყოვლად, მ. 5, 34; არა ცილი ხფუცო, მ. 5, 33.

ფჭვილ-ი: დამოიცილოს ფჭვილი ვირით საფჭველი ქედსა, მ. 18, 6.

4

ჭადაგება: ნუ ხჭადაგებ წინაშე შენსა, მ. 6, 2; ჭადაგებდა სახარებასა ღმრთისასა, მრ. 1, 14; ჭ. ყოველთა შესაკრებელთა გალილეამსთა, ლ. 4, 44; წარვიდა და ...ჭ., ლ. 8, 39; რაჟამს მიხულოდით ჭადაგებდით, მ. 10, 7; ჭ. ერლოებსა ზედა, მ. 10, 27.

ხიქადაგოხ ერლოთა ზედა, ლ. 12, 3.

ჭადაგება-ა: წარავლინნა იგინი ჭადაგებად, ლ. 9, 2.

ჭათამ-ი: მეყსეულად... ჭათამი ყივა, ლ. 22, 60; წარლარასხეყიენოს ჭათამსა, ი. 13, 38; ვიღრე ჭათამისა მეორედ კმობადმღე, მრ. 14, 30; ვიღრე ჭ.

კმობადმღე სამ გზის უვარ-მყო, მრ. 14, 72; ლ. 22, 61.

ჭალაჭ-ი: ჭალაჭი არს დიდისა მის მეუფისა, მ. 5, 35; ულხინმს ხიყოს ქუეყანა სოლომისა ...ვიღრე ჭ. იგი, მ. 10, 15; ყოველი ჭ. გინა სახლი ...ვერ დახმგტიკოს, მ. 12, 25; იხილა ჭ. იგი, ლ. 19, 41; ჭალაჭსა სამართელთასა ნუ შეხუალთ, მ. 10, 5; რომელსა ჭ. შეხუდეთ, მ. 10, 11; გღვენიდენ თქუენ ჭ. ამას შინა, მ. 10, 23; ზუთხრეს ჭ., მრ. 5, 14; წარვიდოდეს... თესსა ჭ., ლ. 2, 3; ჭ. შინა შეგდებულ ხიყო საპყრობილესა, ლ. 23, 19; სახ-

ლით ანუ ქალაქით, მ. 10, 14; განვიდა გარე ქ. ბეთანიად, მ. 21, 17; აღმოვიდა იოსებცა გალილეამთ, ქ. ნაზარეთით, ლ. 2, 4; ხდევნიდეთ ქალაქითი ქალაქად, მ. 23, 34; განთიად მოვიდოდა ქალაქად, მ. 21, 18; შევიდეს ქ., მ. 28, 11; წარველით თქუენ ქ., მრ. 14, 13; შე-რა-ხუ-დეთ თქუენ ქ., მრ. 14, 13; მოხივლინა გაბრიელ ანგელოზი ღმრთისა მიერ ქ. გალილეასა, ლ. 1, 26; აღმოვიდა... ქ. დავითისა, ლ. 2, 4; შესლვასა ოდენ თქუენსა ქ., ლ. 22, 10; ვერ დახასრულოთ ქალაქები ისრაშლისაჲ, მ. 10, 23; სხუათაჲ ქალაქთა ჳერ არს ჩემდა ხარებად, ლ. 4, 43; შევიდა იგი ერთსა ქალაქთაგანსა, ლ. 5, 12.

ქალწულ-ი: მოხივლინა გაბრიელ ანგელოზი... ქალწულისა, თხოვილისა ქმარსა, ლ. 1, 27; სახელი ქალწულისა: მის მარიაჲ, ლ. 1, 27.

ქარ-ი: იხილა ქარი, მ. 14, 30; ხილვად ლერწმისა ქარისაგან შერყეულისა, მ. 11, 7; ზღუად იგი ქ. აღხირლუეოდა, მ. 6, 18; ქროდეს ქარსი, მ. 7, 25, 27; ოთხთაგან ქართა კილითგან, მ. 24, 31.

ქება-ი: დახამტკიცო ქებაჲ, მ. 21, 16; იწყო... სიხარულით ქებად ღმრთისა, ლ. 19, 37.

ქედ-ი: დამოიკიდოს ფქვილი ვირით საფქველი ქედსა, მ. 18, 6; ზედა ხედვა ქ., ლ. 17, 2.

ქვა-ი: ქვაჲ ნუ მიხცესა მას, მ. 7, 9; ლ. 11, 11; არა დაშთეს ქ. ქეასა ზედა, მრ. 13, 2; ლ. 19, 44; 21, 6; არა დაშთეს ქვაჲ ქვახა ზედა, მრ. 13, 2; ლ. 19, 44; 21, 6; ხარქუ ქ. ამას, ლ. 4, 3; ქვითა კეთილითა და პატიოსნითა შშნებულ არს, ლ. 21, 5; რაბამი ქვებო არს, მრ. 13, 1; ქვანი ღალადებდენე, ლ. 19, 40.

ნ. ქ. ქეაფენილი, ქვისა დაკრება.

ქვაფენილ-ი: დაქდა იგი საყდარსა ზედა, ადგილსა მას, რომელსა ხრქვან ქვაფენილ, ი. 19, 13.

ქველ-ი: შენ რაჟამს ქველხ ხიქმოლი, მ. 6, 3.

ქველის საქმე-ი: ხიყოს ქველის საქმე იგი შენი, მ. 6, 4; მიხეციო ქ. ს. ლ. 12, 33; ხეკრძალენით ქველის საქმესა თქუენსა, მ. 6, 1; ხიქმოლი ქ. ს., მ. 6, 2.

ქვისა დაკრება: ქვაჲ დახკრიბე მოვლინებულთა 'ზედა', ლ. 13, 34; რომელთაჲ ქვაჲ დახკრიბეხ, მ. 21, 35.

ქლანიდ-ი [თხელი შალის სამოსი]: განხმარცუეს მას ქლანიდი იგი, მ. 27, 31.

ქმარ-ი: რომელმან განტყევებული ქმრისაგან შეირთოს, ლ. 16, 18.

ქმნა: რომლითა კელმწიფებითა ამას ხქმ, მრ. 11, 29, 33; ლ. 20, 8; რომელთა შენ ხქმ, ი. 3, 2; ნუ ხქმთ, მ. 6, 1-23, 3; რასა ხქმენ უფალი მისი, ი. 15, 15; ყოველსა საქმესა მათსა ხქმედ საჩუენებლად კაცთა, მ. 23, 5; მრავალთა ხქმოდეთ, მ. 7, 22; რომელსა ხქმოდა, ი. 2, 23; რაჟამს ხქმოდი ქველის საქმესა, მ. 6, 2; შენ რაჟამს ქველს ხ., მ. 6, 3; რასა ხქმოდის მარჯუენშ შენი, მ. 6, 3.

ქმნა წყალი ღუნოდ, ი. 4, 46; არა კმნა მუნ ძალნი მრავალნი, მ. 13, 58; რომელ-იგი ქ. სასწაულნი, მ. 21, 15; რაჲ ვქმნე კეთილი, მ. 19, 16; რომელი საქმე ვ., მრ. 10, 17; რაჲ საქმე ვ., ლ. 18, 18; ქმნეს რაჲმე ღირსი ტანჯვისაჲ, ლ. 12, 48.

რაჲ ბოროტი ხუქმნიეს ამას, ლ. 23, 22.

მისთვის ხიქმნებთან ძალნი ესე, მ. 14, 2; რომელნი ხიქმნებოდეს, ლ. 13, 17; მცირება ზედა ხიქმენ სარწმუნო. მ. 25, 21, 23; ესე ხიქმნა თავ საკიდურთა, მ. 21, 42; რაჲ იგი ხ., მ. 27, 54; ხუთხრეს... რაჲცა ხ., მ. 28, 11; რომელი ხ., მრ. 5, 14; აღორძნდა და ხ., ლ. 13, 19; მწუხარე ხ., ლ. 18, 23; დღეს ხ., ლ. 19, 9; ხიქმნენ ვითარცა მკუდარნი, მ. 28, 4; არა ნაყოფიერ ხიქმნენიან, ლ. 8, 14; ხიქმნეს პურ, ლ. 4, 3; მოხიქეთ და ხიქმნეთ, მ. 18, 3.

რაოდენ ხექმნა იერუსალმის, ი. 4, 45; გექმნეს შენ, ლ. 14, 12; გ. თქუენ, ლ. 21, 13; გექმნენ თქუენ, ლ. 11, 19.

ქმნული ნ. კელით ქმნული.

ქორ-ი: მან გიჩუენოს თქვენ ქორი დაგებული დიდი, ლ. 22, 12.

ქორწილ-ი: რომელმან ყო ქორწილი, მ. 22, 2.

ქორწინება: არცა ხიქორწინებოდინ, არცა განხქორწინებდენ, მრ 12, 25.

ქორწინება-ა: 'არა შეხგავს' ქორწინებაა, მ. 19, 10.

ქროლა: სამხრით ქრინ, ლ. 12, 55; ქროდეს ქარნი, მ. 7, 25, 27.

ქუშაა ნ. მქუშაა.

ქუშა-ი: თქუენ ხყავთ იგი ქუშა ავა-ზაკთა, ლ. 19, 46.

ქუე: ლაზარე დავრდომილ ხიყო... და ქუე ძურებოდა, ლ. 16, 20.

1. ქუეყანა-ა: ულხინძს ხიყოს ქუეყანაა სოლომისა, მ. 10, 15; რომელმან დახუტეოს... ქ., მ. 19, 29; ქუეყანა-ა ცა დახუტყრიეს უქმად, ლ. 13, 7; ნუ ხფუცავთ... ქუეყანასა, მ. 5, 35; მოვიდეს ქ. მას გენესარეთისასა, მ. 14, 34; ბნელი ხიყო ყოველსა ქ., მრ. 15, 33; ცეცხლისა მიფენად მოვედ ქ., ლ. 12, 49; ხიყავნ ნებაა შენი... ქ. ზედა, მ. 6, 10; ნუ დახიდებთ საფასეთა თქუენტა ქ. ზედა, მ. 6, 19; ღოვედ მიფენად მშულობისა ქ. ზედა, მ. 10, 34; რომელი შეხკრათ ქ. ზედა... რომელი განხსნეთ ქ. ზედა, მ. 18, 18; შეხითქუენენ ქ. ზედა, მ. 18, 19; მომეცა მე ყოველი ქელმწიფებაა... ქ. ზედა, მ. 28, 18; მშულობისა მოვედ მიფენად ქ. ზედა, ლ. 12, 51; ხუადვილმს არს ცისა და ქუეყანისა წარსლვაა, ლ. 16, 17; პირი ქუეყანისა და ცისა, ლ. 12, 56; უკუეთუ ქ.

გითხარ თქუენ, ი. 3, 12; გამოხითრევედა ბადესა მას ქუეყანად საესესა, ი. 21, 11.

2. ქუეყანა-ა: თუსით თავით ქუეყანაა ნაყოფსა გამოიღებენ, მრ. 4, 28; კეთილსა ქუეყანასა (დავარდა), ლ. 8, 15; კაცმან დასთესის თესლი ქ., მრ. 4, 26; რომელი დახეთესის ქ., მრ. 4, 31; არა დავარდის ქ. ზედა, მ. 10, 29.

3. ქუეყანა-ა: არა შოვრს ხიყენეს ქუეყანასა, ი. 21, 8; ნავი იგი განშოვრებულ ხიყო ქუეყანით, მ. 14, 24; ხუბრძანა მათ ქ. შე-რე-დგინებად მცი-რედ, ლ. 5, 3; გამოადგინეს ნავი იგი ქუეყანად, ლ. 5, 11; ვითარცა გამოქდეს ქ., ი. 21, 9.

ნ. კ. ქუეყანის მოქმედი.

ქუეყანის მოქმედ-ი: ქუეყანის მოქმედთა მათ... იხილეს ძმ იგი, მ. 21, 38; რა-მე ხუყოს ქ. მ. მათ, მ. 21, 40. ვენაქი იგი მიხცეს სხუათა ქ. მ., მ. 21, 41; ქ. მ. მათ (იხილეს), მრ. 12, 7; ლ. 20, 14.

ქუეშე: სართულსა ჩემსა ქუეშე შე-მობხუდ, მ. 8, 8; ვიდრემდე დავსხნე მტერნი შენნი ქ. ფერკთა შენთა, მ. 22, 44; ლ. 20, 43; ქ. ცხედარსა შედგიან, ლ. 8, 16.

ქუეწარმძრომელ-ი: ხყვანდა მათ თანა მკელობელები და ბრებები და ყრუენი და ქუეწარმძრომელნი, მ. 15, 30.

ქურიფ-ი: მოვიდა ქურიფი ერთი გლახაკი, მრ. 12, 42; იხილა ვინმე ქ. გლახაკი, ლ. 21, 2; ქურიფმან ამან გლახაკ-მან ხუფროს შემოწირა ფასის საცავსა, მრ. 12, 43; ლ. 21, 3; რომელნი შეხკამენ სახლებსა ქურიფთასა, მრ. 12, 40; ლ. 20, 47.

ქცევა: განვიდა გარე ქალაქით ბეთანიად და ხიქცეოდა მუნ, მ. 21, 17.

ნ. კ. უკუნქევეა

ღ

ღა: ერთი-ღა, ლ. 18, 22; ვიდრე-ღა, ლ. 16, 17; მაშინ-ღა, მ. 12, 29; მცი-რედ-ღა, 16, 16, 19; რა-ღა, მ. 19, 20; რა-ღა, ლ. 12, 26; ხიტყოლა-ღა, ლ.

22, 60; უმეტეს-ღა, მრ. 14, 31; ფრი-ად-ღა, ი. 16, 12; ცოცხალ-ღა, მ. 27, 63.

ნ. კ. არღა.

დათუ: ხუნდა დათუ მისი მოკლეად, მ. 14, 5; და ღ. წუხნა მეფემ, მ. 14, 9; და ღ. ყოველნი დაბრკოლდენ, მრ. 14, 29; და ღ. ხიყოს სიყუდილი, მრ. 14, 31; და ღ. შვდ გზის... შეგცოდოს შენ, ლ. 17, 4; და ღ. ესენი ღუმენ, ლ. 19, 40.

ღამე-ღ: მოწაფენი მისნი ღამე მოვადეს, მ. 28, 13; ღ. ყოველ დავეფერიოთ, ლ. 5, 5; აღდგის ღამემ და ღღემ, მრ. 4, 27; ესე მოვიდა მისა ღ., ი. 3, 2; ამას ღამესა ...სამ გზის უეარ-მყო მე, მრ. 14, 30.

ღაღადება: ღაღადებდა ტაძარსა შინა, მრ. 11, 9; ღაღადებდეს ოსსანა მალალსა, მრ. 11, 9; ეშმაკნი... ღ. ლ. 4, 41; იგინი ღ., ლ. 23, 21; ჰურიანი ღ., ი. 19, 12; ხოლო იგინი ღ., ი. 19, 15; არცა კლებოდის არცა ღ., მ. 12, 19; ქვანი ღაღადებდენვე, ლ. 19, 40.

ღაღად-ყოფა: ღაღად-ყო და თქუა, მ. 14, 30; ღ. იესუ ტაძარსა მას შინა, ი. 7, 28; შიშისაგან ღაღად-ყევს, მ. 14, 26.

ღაწუ-ი: გცეს თუ ვინმე შენ მარჯუენესა ღაწუსა შენსა, მ. 5, 39.

ღება ნ. თუალთ-ღება.

ღირს-ი: არა ღირს ვარ, მ. 8, 8; ღ. არს, მ. 10, 10; ღ. ხიყოს, მ. 10, 11, 13 (2-ჯერ); იგი არა არს ჩემდა ღ., მ. 10, 37 (2-ჯერ), 38; ქმნეს რაიმე ღირსი ტანჯვისა, ლ. 12, 48.

ღმერთ-ი: გარნა მხოლოდ ღმერთი, მრ. 10, 18; ლ. 18, 19; ვითარ-იგი ღ. ხეტყცს მას, მრ. 12, 26; მე ვარ ღ. აბრაჰამისი და ღ. ისააკისი და ღ. იაკობისი, მრ. 12, 26; არა არს ღ. მკუდართა, მრ. 12, 27; ღ. ხზრდის მათ, ლ. 12, 24; უკუეთუ არა ღ. ხიყოს, ი. 3, 2; ხუთხარ რაოდენი გიყო შენ ღმერთმან, ლ. 8, 39; ღ. ესრეთ შეამკო, ლ. 12, 28; ღ. იცნის, ლ. 16, 15; ესრე შეიყუარა ღ. სოფელი, ი. 3, 16; მიეციოთ ღმრთისა ღმერთსა, მ. 22, 21; ხადიდებდეს ღ., მრ. 2, 12; ხაკურთხევდეს ღ., ლ. 2, 20; ხადიდებდა ღ., ლ. 13, 13; ვერ შემძლებელ

ხართ მონებად ღმრთისა და მამონასა. მ. 6, 24; ლ. 16, 13; რომელ საგონებელ ხიყო ძედ... ღ., ლ. 3, 38; იწყო... სიხარულით ქებად ღ., ლ. 19, 37; ღ. მიერ ყოველივე შესაძლებელ არს, მ. 19, 26; მოხივლინა გაბრიელ ანგელოზი ღ. მიერ, ლ. 1, 26; შესაძლებელ არს ღ. მიერ, ლ. 18, 27; ღ. მიერ მოსრულ ხარ მოძღურად, ი. 3, 2; საძაგელ არს წინაშე ღ., ლ. 16, 15; საყდარი არს ღმრთისა, მ. 5, 34; მო-მე-ხიწია თქვენ ზედა სასუფეველი ღ., მ. 12, 28; ქეშმარიტად ძმ ღ. ხარი შენ, მ. 14, 33; შენ ხარ ქრისტე, ძმ ღ. ცხოველისა, მ. 16, 16; ი. 6, 69; მოგელოს თქვენგან სასუფეველი ღ., მ. 21, 43; ხემსაგვსა სასუფეველი ღ., მ. 22, 2; მიეციოთ... ღ. ღმერთსა, მ. 22, 21; ქეშმარიტად ძმ ღ. ხიყო ესე, მ. 27, 54; რიხლა... სული ღ., მრ. 1, 10; მოახლებულ არს სასუფეველი ღ., მრ. 1, 15; 4, 26; რასა ხუამსაგვსო სასუფეველი ღ., მრ. 4, 30; ლ. 13, 18, 20; რომელმან არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღ., მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; არა ხიციოთ წიგნი, არცა ძალი ღ., მრ. 12, 24; უკუეთუ ძმ ხარ ღ., ლ. 4, 3; შენ ხარ ქრისტე, ძმ ღ., ლ. 4, 41; ჰერ-არს ჩემდა ხარებად სასუფეველი ღ., ლ. 4, 43; მო-რეწევნულ არსა თქვენ ზედა სასუფეველი ღ., ლ. 11, 20; მიერთგან სასუფეველი ღ. ხეხარების, ლ. 16, 16; რამეთუ ეგვიპთართაჲ არს სასუფეველი ღ., ლ. 18, 16; მეყსეულად გამოჩნდეს სასუფეველი ღ., ლ. 19, 11; ვიხილე სული ღ., ი. 1, 32; ესე არს ძმ ღ., ი. 1, 34; აჰა ქრისტე, ტარიგი ღ., ი. 1, 36; პური ღ. არს, ი. 6, 33; გრწმენინ ღ., ი. 14, 1; არა ხზრახვე ღმრთისასა, მ. 16, 23; ვიდრე მდიდარი სასუფეველსა ღ. შესვლად, მ. 19, 24; ლ. 18, 25; ქადაგებდა სახარებასა ღ., მრ. 1, 14; ხუმჯობის არს... შესვლად სასუფეველსა ღ., მრ. 9, 47; სმენად სიტყუასა ღ., ლ. 5, 1; წარავლინნა იგინი ქადაგებულ სასუფეველსა ღ., ლ. 9, 2; თანა-წარხუ-

აღთ სამართალსა და სიყუარულსა ღ., ლ. 11, 42; ხეძიებდით სასუფეველსა ღ., ლ. 12, 31; რომელმან კამოს პური სასუფეველსა ღ., ლ. 14, 15; რუფი-დენი სასუფეველსა ღ., ლ. 18, 24; რომელმან დახუტევა სახლი... სასუფეველისათუხ ღმრთისხაჲსა, ლ. 18, 29; სულითა ღმრთისხაჲთა განხვასხამ ეშმაკთა, მ. 12, 28; თითითა ღ. განხუასხამ ეშმაკთა, ლ. 11, 20.

ღმრთის მოყუარე-ი: ჯერ-მიჩნდა მეცა... მიწერად შენდა, მკნეო ღმრთის მოყუარეო, ლ. 1, 3.

ღორ-ი: მიმავლინენ ჩუენ ღორებას იმას, მრ. 5, 12; შევიდა ღ. მას, მრ. 5, 13; მიიმართა კოლტმან მან ღორება-ხამან, მრ. 5, 13; ნუცა დახუდებთ მარგალიტსა თქუნესა წინაშე ღორთა, მ. 7, 6; ხიყო მუნ კოლტი ღორთაჲ, მრ. 5, 11.

ყანობირ-ი: წარმოვიდოდა იესუ დღესა შაბათსა ყანობირსა მათსა, მ. 12, 1.

ყენება: ჩუენ ხუაყენებდით მას, ლ. 9, 49; ნუ ხაყენებთ მავათ, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; ნუ ხ., ლ. 9, 50.

მოვიდეს მისა და ხიყენებდეს მას, ლ. 4, 42.

ყიდა: რომელნი ხეილდეს ტრედებსა, ლ. 19, 45; აგარაკი ვოყიდე, ლ. 14, 18.

ყვილი: ქათამი ყვია, ლ. 22, 60.

არარაჩი ხეყვინოხ ქათამსა, ი. 13, 38.

1. ყოველ-ი: ყოველი მეუფებაჲ მ. 12, 25; ლ. 11, 17; ყ. ქალაქი, მ. 12, 25; ყ. ცოდება, მ. 12, 31; ყ. სიტყუაჲ უქმი, მ. 12, 36; ყ. იგი ერი, მ. 13, 2; მრ. 2, 13; ლ. 6, 19; ყ. მწიგნობარი, მ. 13, 52; ესე ყ., მ. 13, 57; 24, 34; ლ. 16, 14; ყ. ნერგი, მ. 15, 13; ყ. სოფელი, მ. 16, 26; ყ. შობილი, ი. 3, 8; ყ. შჯული, მ. 22, 40; ყ. კელმწი-

დრეკილ-ი: დრეკილნი განხიკურნებოდეს, მ. 15, 31.

ღრიაკალი-ი: გინა თუ თეგზსა ხთხოვდეს ნუ ღრიაკალი მიხტეს მას, ლ. 11, 12.

ღრმა-ა: ღრმად დახდევიო, ლ. 5, 4.

ღრუბელ-ი: ღრუბელი ნათლისაჲ ფარვიდა მათ, მ. 17, 5; რაჲმს ხიხილოთ ღ., ლ. 12, 54; კმაჲ ხიყო ღრუბლით გამო, მ. 17, 5.

ღრტენა-ი: მუნ ხიყოს... ღრტენაჲ კბილთაჲ, მ. 13, 50.

ღუნო-ა: დახასხა ზეთი და ღუნოჲ, ლ. 10, 34; ქმნა წყალი ღუნოჲ, ი. 4, 46.

ღუძება: იღუძებდამცა და არა ხუტე-ვა დათხრად სახლი თუსი, მ. 24, 43.

ღუწა: უფალო, არა ხიღუწი, ლ. 10, 40; მოიყვანა იგი ყოველთასა მას სადგურსა და იღუწა იგი, ლ. 10, 34; ხრქუა მას: იღუწე ეგე, ლ. 10, 35.

ყ

ყებაჲ, მ. 28, 18.

არა ყ. ხიყოს, მ. 5, 18; ყ. რომელი ხხეღვიდეს დედაკაცსა, მ. 5, 28; ყ., რომელმან დახუტეოს ცოლი თუსი, მ. 5, 32; ყ. რომელი ხთხოვენ, მოილის, მ. 7, 8; ყ. ხტ... მოხიკუეთოს, მ. 7, 19, კულად ხაგოს ყ., მ. 17, 11; დახემტკიცოს ყ. სიტყუაჲ, მ. 18, 16; ეგე ყ. და-მიმარხავს, მ. 19, 20; ჩუენ ყ. დახუტე-ვეთ, მ. 19, 27; ესე ყ. დასაბამი საღმო-ბათაჲ არს, მ. 24, 8; ხუთხრეს... მათ ყ., მ. 28, 11; ხასწავებდით მათ დაძარ-ხვად ყ., მ. 28, 20; ყ. ცეცხლითა და-ხიმაროლოს, მრ. 9, 49; ყ., რაჲცა ხაქუნ-და, შემოწირა, მრ. 12, 44; ლ. 21, 4; დახუტევეს ყ., ლ. 5, 11; ყ. რომელი ხთხოვდეს, მოილოს, ლ. 11, 10, ესე ყ. შეგეძინოს, ლ. 12, 31; მზა არს ყ., ლ. 14, 17; ყ. ჩემი შენი არს, ლ. 15, 31; ი. 17, 10; ყ. ვინეე მისა მიმართ ხიიძუ-ლების ლ. 16, 16; ეგე ყ. დავიმარხე, ლ. 18, 21; ყ. რაჲ გაქუს შენი, განყიდე, ლ. 18, 22; ყ. ერი დამორჩილებულ

ხიყო, ლ. 19, 48; ყ. ხეხილვა, ი. 4, 45; ყ. ... ჩემდა მოვიდეს, ი. 6, 37; ყ. არა წარვწყვიდო, ი. 6, 39; ყ. ... გაუწყვე თქვენ. ი. 15, 15; ყ. რაოდენი ხაქუს მამასა, ჩემი არს, ი. 16, 15; ყ. ... შენგანნი არიან, ი. 17, 7; ყ. სიტყუას ხუგებნ კეისარსა, ი. 19, 12; ყოველივე რააცა გნებავს, მ. 7, 12; ყ. მომეცა, მ. 11, 27; ყ. შესაძლებელ არს, მ. 19, 26; ყ. თქუენი წმიდა არს, ლ. 11, 41; დახუტუენთ ყ. თვისა, ლ. 18, 28.

თითოეულმან ყოველმან, ლ. 14, 18; ყ. მან კრებულმან, მრ. 15, 1; ყ. რომელმან, მ. 7, 24; 10, 32; 19, 29; ლ. 14, 11; 16, 18; ყ. წულმან, ლ. 2, 23; ყ. ხემან, მ. 7, 17.

ყოველსა დღესასწაულსა, მრ. 15, 6; ყ. მას ერსა, ლ. 11, 14; 13, 17; 20, 45; ამას ყ., ლ. 2, 20; 12, 30; ყ. რაოდენსა, მ. 23, 3; ყ. რომელსა, მ. 7, 26; ლ. 12, 48; ყ. საქმესა, მ. 23, 5; ყ. მას ქალაქებსა, ლ. 8, 39; კეშმარტებისა ყ., ი. 16, 13.

აღწერად ყოველსა სოფლისა, ლ. 2, 1; ათეულსა აღხილებთ... ყ. მზლისასა, ლ. 11, 42; შეხითქუნენ ... ყოველსავეთუს საქმისა, მ. 18, 19; ყოველით კერძო, ლ. 19, 43; ყოველითა სულითა შენითა, მ. 22, 37.

ყოველნი კორცნი, მ. 6, 22; ყ. მოქმედნი უშულოვებისანი, მ. 7, 23; ყ. წინაწარმეტყუელნი, მ. 11, 13; ყ. მამუარალი, მ. 11, 28; ყ. წარმართნი, მ. 28, 19.

ყ. განრაცხილ არიან, მ. 10, 30; განკურნა იგინი ყ., მ. 12, 15; არა ყ. ჩუენ შოერის არიან, მ. 13, 56; ხევედრებოდეს მას ყ., მრ. 5, 12; ყ. დაბრკოლდენ, მრ. 14, 29; ყ. ხიტყოდეს, მრ. 14, 31; წარვიდოდეს ყ., ლ. 2, 3; განკურნებამან შეიპყრა... ყ., ლ. 5, 9; განხიკურნებოდეს ყ., ლ. 6, 19; ყ. წარხწყმდეთ, ლ. 13, 3; ყოველნივე ეგრძთ წარხწყმდეთ, ლ. 13, 5.

ყოველთა [მოთხ.] წინააღმდეგობითა.

ლ. 21, 15; ყ. წინაწარმეტყუელთა, ლ. 11, 50; არა ყ. დატიონ სიტყუაჲ ეგე, მ. 19, 11; ყ. იცოდეს, მრ. 11, 32; ყ. ნამეტავისაგან მათისა შემოწირეს, მრ. 12, 44; იცოდეს იგი ყ., ი. 2, 24; ამით ცნან ყ., ი. 13, 35; ამათ ყ. ნამეტავისაგან მათისა შეწირეს, ლ. 21, 4.

ყ. [მიც.] დღეთა, მ. 28, 20; ყ. ზედა ეშმაკთა, ლ. 9, 1; ყ. გალილეელთა, ლ. 13, 2; ყ. კაცთა, ლ. 13, 4; ყ. წინააღმდეგობითა, ლ. 13, 17; განხუკრდებოდა ყ., მრ. 2, 12; ყ. ხუნებს, მრ. 8, 32; უკუნაანსკენელ ყ. მოკულა დედაკაცთა იგი, მრ. 12, 22; განხუკრდებოდა მათ ყ., ლ. 2, 47; ქადაგებდა ყ. შესაერებელთა, ლ. 4, 44; მიხცა ყ., ლ. 10, 35; ხუთხრნეს... სხუათა ყ., ლ. 24, 9.

უკუნაანსკენელ ყოველთასა მოკულადედაკაცთა იგი, მ. 22, 27; გამოვიდა წინაშე ყ., მრ. 2, 12; ქუროვმან ამან გლახკმან ხუმეტს ყ. შეწირა, ლ. 21, 3;

ყოველთა ზედა მონაგებსა, მ. 24, 47; ყ. მათ ზედა დიდებულთა, ლ. 13, 17; ხუმირქსნი თქუენ ყ. შოერის იგი არს დიდ, ლ. 9, 48; ამათ ყ. წინა დაგასხნენ თქუენ ზედა ქელნი მათნი, ლ. 21, 12.

რომელი შეხუდეგ პირველითგან ყ. [ნათ.], ლ. 1, 3; ყ. მეინაქეთა, ლ. 14, 10; ყ. მითუჯს, ლ. 19, 37; ხიყენთ თქუენ მოძულებულ ყოველთაგან, მ. 10, 22; ლ. 21, 17; ყ. წარმართთა, მ. 24, 9. რომელი გიქმს ამათ ყოველთაგანი, ლ. 12, 30.

2. ყოველი: ღამე ყოველ დავშუერით, ლ. 5, 5; ყოველი გუამი შენი, მ. 5, 29, 30; ყოველმან მან სიმრავლემან, ლ. 19, 37. წარავლინეს ყოველსა მას საანახებსა, ი. 14, 35; ბნელი ხიყო ყ. ქუეყანასა, მრ. 15, 33; ყ. დიდებასა თუსსა შეიმოსა, ლ. 12, 27.

ყოველთა ხადგურ-ი: მოიყენა იგი ყოველთასა მას ხადგურსა, ლ. 10, 34.

ყოველთა ხადგურისა მოლუაწე-
ორი ღრაპკანი მიხცა ყოველთა სად-
გურისა მის მოლუაწეხა, ლ. 10, 35.

ყოვლად: ნუ ხფუკათე ყოვლად, მ.
5, 34; ყოვლადვე განეატოცხლე კაცი,
ი. 7, 23.

ყოვლითურთ: ვერ ხეძლო ზე აღ-
ხილუად ყოვლითურთ, ლ. 13, 11.

ყოვნა: ყოვნის უფალი ჩემი მოსლ-
ვად, მ. 24, 48.

ყოლა: ხუვანდა მათ თანა მკელობე-
ლები, მ. 15, 30.

1. ყოფა: და ხყოფდ, ლ. 10, 37;
ეგრეცა თქუენ ხყოფდით მათა მიმართ,
მ. 7, 12. ოდეს ხყოფდე სადილსა, ლ.
14, 12; ოდეს ხ. შენ სადილსა, ლ. 14,
13; რომელი ხყოფდეს ნაყოფსა მისსა,
მ. 21, 43; რომელმან ყო ქორწილი, მ.
22, 2; რამ იგი ყ. მისთვის იესუ, ლ. 8,
39; რომელმან ყ. წყალობამ მის თანა, ლ.
10, 37; კაცმან ვინმე ყ. პური დიდი, ლ.
14, 16; თქუენ ხუავთ იგი ქუაბ ავაზაკთა,
ლ. 19, 46; ყვეხ ეგრე, მ. 28, 15; რამთამ-
ცა მეფე ყ. იგი, ი. 6, 15; ყავ ესე, მ. 8, 9;
ყავთ ხმ იგი კეთილ; ყ. ხმ იგი ხენეშ,
მ. 12, 33; ყ. თავისა თქუენისა საფასმ,
ლ. 12, 33; ყავ ესე და ყვის, მ. 8, 9; იგი
ორგულთა ყვეიან, მ. 6, 2; არა ყ., მ.
23, 3; ეგრევე ყვიანა, მ. 5, 46, 47; რამ
ყყო, ლ. 20, 13; არა რამთა ვ. ნებად
ჩემი, ი. 6, 38; რომელმან ყოხ ნებად,
მ. 12, 50; ყ. ხოლო თუ ნაყოფი, ლ.
13, 9; რომელმან. . . ყუნეს იგინი, მ. 7,
24; არა ყუნეს იგინი, მ. 7, 26; რამ ხუ-
მეტმს ხყოთ, მ. 5, 47. კეთილსა ხუ-
ყოფდით, ლ. 6, 27; თქუენცა ეგრევე
მსგავსად ხ., ლ. 6, 31; მიყავ ჩუენ, ლ.
2, 48; რომელი გოხვოვთ, მიყო ჩუენ,
მრ. 10, 35; რამცა გოყვეს თქუენ კაცთა,
მ. 7, 12; არამედ ზუყვეს მას, მ. 17, 12;
მათცა ეგრევე ხ., მ. 21, 36; უქუე-
თუმცა ხ. რამე იესუს, ლ. 6, 11; რამ
გნებავს ჩემგან და გოყო თქუენ, მრ. 10,
36; ხუთხარ რაოდენი გ. თქუენ ღმერთ-
მან, ლ. 8, 39; რამ-მე ზუყოხ, მ. 21,
40; რამთა გოყო თქუენ, ლ. 6, 31; რამ

გ. თქუენ ლ. 12, 4; რამ ზუყოხ, ლ. 19,
48.

6. კ. განყოფა, გულისხმის-ყოფა,
ზრახვის-ყოფა, იავარის-ყოფა, მზა-
ყოფა, მოხედვის-ყოფა, სათნო-ყოფა,
უვარ-ყოფა, შეურაცხ-ყოფა, წამის-
ყოფა, კმის-ყოფა, ჭერ-ყოფა.

2. ყოფა: ნუ ხყოფით, მ. 6, 5, 16;
ნულარა შენგან ხყოფინ ნაყოფი, მ.
21, 19; იხილეს სადა ხყოფოდა, ი. 1,
39.

დამყარებულ ხყოფ იგი კლდესა ზე-
და, მ. 7, 25; ხ. დაცემა, მ. 7, 27; ხ.
იგი, მ. 7, 29; ლ. 2, 4; 18, 23; სადა არა
ხ. მიწა, მ. 13, 5; ბირებულ ხ. დედი-
საგან თვისა, მ. 14, 8; მარტომ ხ. მუნ,
მ. 14, 23; განშოვრებულ ხ., მ. 14, 24;
სამოსელი მისი ხ., მ. 17, 2; ემა ხ.,
მ. 17, 5; ლ. 3, 22; ხ. ესე, მ. 21, 42;
27, 54; ყოფილ ხ., მ. 27, 57; ხ. მუნ
მარიამ მაგდალენელი, მ. 27, 61;
ცოცხალ-ლა ხ., მ. 27, 63; ემა ხ. ზე-
ციოთ, მრ. 1, 11; ხ. მუნ ორმოც დღე,
მრ. 1, 13; ხ. შეცეთა თანა, მრ. 1, 13;
ხ. მუნ კაცი, მრ. 3, 1; ზეციოთ ხ., მრ.
11, 30, 31; რამეთუ წინაწარმეტყუელი
ხ., მრ. 11, 32; ბნელი ხ., მრ. 15, 33;
გარდაგორვებულ ხ., მრ. 16, 4; ლოდი
იგი. . . ხ. დიდ ფრიად, მრ. 16, 4; ხ.
დღეთა მათ ჰეროდე მეფისა, ლ. 1, 5;
ხ. იგი უდაბნოსა, ლ. 1, 80; ესე აღწე-
რამ პირველი ხ., ლ. 2, 2; საგონებელ
ხ. ძედ იოსებისა, ლ. 3, 23; ხ. კაცთა
მონადირე, ლ. 5, 10; ესე მთავარი ხ.
შესაკრებელისა, ლ. 8, 41; რაიელი ხ.
ათორმეტის წლის, ლ. 8, 42; ხ. აღსრუ-
ლებასა მას, ლ. 9, 51; ხ. მისლვად, ლ.
9, 53; ხ. ვინმე დედაკაცი, ლ. 10, 38;
ხ. დამ მისი, ლ. 10, 39; ეშმაკი. . .
ხ. ყრუა, ლ. 11, 14; შეკრებულ ხ., ლ.
12, 1; ამა ესერა დედაკაცი ხ., ლ. 13,
11; ხ. სული უძღურებისა, ლ. 13, 11;
ესე ასული აბრაჰამისი ხ., ლ. 13, 16;
ნეტარ ხ., ლ. 14, 14; ძმ ჩემი მკუდარ
ხ., ლ. 15, 24; წარწყმედულ ხ., ლ.

15, 24, 32; ხ. ძმ იგი მისი უბუცესი, ლ. 15, 25; მკუდარ ხ., ლ. 15, 32; კაცი ვინმე ხ. მდიდარი, ლ. 16, 1, 19; გლახაკი ხ., ლ. 16, 20; დაერდომილ ხ., ლ. 16, 20; ხ. სიკუდილი, ლ. 16, 22; შთაერდომილ ხ., ლ. 17, 2; ჰასაკითა ხ. მცირე, ლ. 19, 3; წარბოსლვად ხ., ლ. 19, 4; აბრაჰამისი ხ., ლ. 19, 9; მოახლებულ ხ., ლ. 19, 11; დამორჩილებულ ხ., ლ. 19, 48; ოდეს ხ. ეამი, ლ. 22, 14; ესეცა მის თანა ხ., ლ. 22, 56, 59; შეგლებულ ხ. საპყრობილესა, ლ. 23, 19; ხ. იგი იერუსალმს, ი. 2, 23; რაა ხ., ი. 2, 25; 6, 19; ხ. ვინმე კაცი, ი. 3, 1; სნეულ ხ., ი. 4, 46; ხუთ სტოვა ხ., ი. 5, 2; მოსრულ ხ., ი. 6, 17; არა ხ., ი. 19, 11; ეამი ხ. მეექუსმ, ი. 19, 14; შიშუელ ხ., ი. 21, 7; რომელ ხ. ას ერგასის და სამ, ი. 21, 11; ესოდენ ხ., ი. 21, 11.

და ხიყო: მ. 7, 28; 13, 53; მრ. 1, 13; 2, 15; 5, 11; ლ. 1, 23; 2, 1, 46; 5, 1, 12; 11, 1; 14, 1; 15, 25; 19, 5, 47; 20, 1; ი. 4, 46; 19, 14.

უკუეთუმცა ხიყვენით, მ. 23, 30; არამცა ხუყვენით მათ თანა ზიარ, მ. 23, 30; უკუეთუმცა სოფლისაგანნი ხიყვენით, ი. 15, 19.

ყოველნი კორცნი შენნი ნათელ ხიყვენს, მ. 6, 22; შობისა დღენი ხ. ჰეროდესნი, მ. 14, 6; შეტომილ ხ., მ. 18, 13; ხ. ჩუენ შოერის შუდნი ძმანი, მ. 22, 25; შე-რაა-კრებულ ხ., მ. 22, 41; რომელნი ხ. ცათა შინა, მ. 24, 29; ხ. მუნ დედანიცა მრავალნი, მ. 27, 55; რომელთა თანა ხიყუნეს, მ. 27, 56; ხიყუნეს მუნ მრავალნი, მრ. 2, 15; ხ. მოწაფენი იოჰანმსნი, მრ. 2, 18; რამეთუ ხ. ვითარ ორ ათას, მრ. 5, 13; შუდნი ძმანი ხ., მრ. 12, 20; სწორ არა ხ., მრ. 14, 56; ერთ ხ. წამებანი, მრ. 14, 59; მსახურ ყოფილ ხ., ლ. 1, 2; რომელნი ხ., ლ. 5, 7, 10; ეშმაკნი განსრულ ხ., ლ. 8, 38; მო-ვინმე-სრულ ხ., ლ. 13, 1; ხ. ცოდვილ, ლ. 13, 2; თა-

ნა-მღებ ხ., ლ. 13, 4; ეცხლის-მოყუარე ხ., ლ. 16, 14; ხ. მაგდანელი მარიამ და იოჰანა, ლ. 24, 10; შე-ოდენ-სრულ ხ., ი. 6, 19; შენნი ხ., ი. 17, 6; არა შოერს ხ., ი. 21, 8.

ხიყავნ სიტყუამ თქუენი, მ. 5, 37; წმიდა ხ. სახელი შენი, მ. 6, 9; ხ. ნებაა შენი, მ. 6, 10; ლ. 11, 2; ხ. იგი შენდა, მ. 18, 17; წმიდა ხ. სახელი შენი, ლ. 11, 2; ხიყვენით თქუენ სრულ, მ. 5, 48; ხ. თქუენ მეცნიერ, მ. 10, 16; კადნიერ ხ., მ. 14, 27; თქუენცა ხ. განზხადებულ, მ. 24, 44; მუნცა გულნი თქუენნი ხიყვენდ, მ. 6, 21; ხ. წელნი თქუენნი მორტყმულ, ლ. 12, 35.

ვიდრემდ თქუენ თანა ვიყო, მ. 17, 17; არა ყოველი ხიყოხ, მ. 5, 18; თანამღებ ხ., მ. 5, 22 /2-ჯერ/; ხ. ქველის საქმე, მ. 6, 4; სასმენელ ხ., მ. 6, 7; თუალი შენი წნათელ ხ., მ. 6, 22; ღირს ხ., მ. 10, 11, 13 /2-ჯერ/; ულხინმს ხ. მ. 10, 15; ხ. თუ, ვითარცა მოძღუარი თუსი, მ. 10, 25; მუნ ხ. ტირილი, მ. 13, 50; იგი ხ., მ. 18, 4, 18 /2-ჯერ/; 22, 28; რამე ხ. ჩუენთს, მ. 19, 27; რაა-იგი ხ., მ. 20, 4; არა ვერე ხ., მ. 20, 26; ნეტარ ხ., მ. 24, 46; წბილ ხ., მრ. 9; 50; ეგრე ხ., მრ. 10, 43; ხ. თქუენდა მსახურ, მრ. 10, 43; ვის მათგანისა ხ. ცოლ, მრ. 12, 23; და ლათუ ხ. სიკუდილი, მრ. 14, 31, რომელი არა საცნაურ ხ., ლ. 8, 17; 12, 2; ხ. მის თანა, ლ. 8, 38; ხ. გული თქუენი, ლ. 12, 34; სიციხე ხ., ლ. 12, 55; მამინ ხ., ლ. 14, 10; ხ. სახლი ჩემი, ლ. 19, 46; ოდეს ხ., ლ. 21, 7; მეყსეულად ხ., ლ. 21, 9; უკუეთუ არა ღმერთი ხ., ი. 3, 2; ხიყოს-მე ვინ თქუენგანი კაცი, მ. 7, 9.

რაათა ხიყვენთ შვილ მამისა თქუენისა, მ. 5, 45; ხ. თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან, მ. 24, 9; ლ. 21, 17; ვერ შემძლებელ ხიყვენ, მ. 10, 28; ხ. მტერ კაცისა, მ. 10, 36; მსაჯულ თქუენდა ხ., მ. 12, 27; სადაცა-ხ., მ. 18, 20; მრავალნი ხ., მ. 19, 30; ხ. სიყმილნი, მ. 24,

7; ხ. ვითარცა ანგელოზნი, მრ. 12, 25; რა ხ. სასწაულნი, მრ. 13, 4; ხ. ამიერივან ხუთნი, ლ. 12, 52; სასწაულნი დიდ-დიდნი ხ., ლ. 21, 11; ხ. ძრვანი დიდ-დიდნი, 21, 11.

გიჟვენ შენ, ვითარცა გნებავს, მ. 15, 28; რაჲ სარგებელ ხეყოს კაცსა, მ. 16, 26; ხ. მათ მამისა ჩემისაგან, მ. 18, 19.

1. ყოფა-ა: კაცისა ყოფამ მ. 16,13; ჩემთვის ყ., ლ. 9, 19; შფოთისა ყოფახა, ლ. 23, 19; ჯერ-არს ესე ყოფად, მ. 24, 6; ლ. 21, 9; ესე ჯერ-ხიყო ყ., ლ. 11, 42.

2. ყოფა-ა: კეთილ არს ჩუენდა აჲა ყოფამ, მ. 17, 4; დიდ ყ. მ. 20, 27; მრ. 10, 44; პირველ ყ., მრ. 10, 43; ჯერ-არს ჩემი ყ., ლ. 2, 49; ჯერ-არს ჩემიცა ყ., ლ. 19, 5; მერმესა მას ყოფახა, მ. 19, 28; ხუწინარეს ყოფისა ჩემისა, ი. 17, 5; ოდეს ყოფად არს ესე, მრ. 13, 4; იესუს ხეყყო ოდენ ყ., ლ. 3, 23; რა-ჲმს ესე ყ. არს, ლ. 21, 7; ვერ შესაძლებდეს არს ესე ყ., ი. 3, 9; ვიდრე ყოფადმდე მისა მუცელსა დედისასა, ლ. 2, 21.

ყოფილ-ი: იგიცა მოწაფე ყოფილ ხიყო იესუმსა, მ. 27, 57; მსახურ ყოფილ ხიყენეს, ლ. 1, 2.

ყრა: ყრიდეს თავსა, მრ. 15, 29.

1. ყრმა-ა: «განხიკურნოს» ყრმამ იგი ჩემი, მ. 8, 8; რომელმან დაიმდაბლოს თავი თვისი, ვითარცა ყ., მ. 18, 4; ყ. ვერ შევიდეს მას, მრ. 10, 15; ყ. იგი აღორძინდებოდა, ლ. 1, 80; აღმოიყვანეს ყ. იგი, ლ. 2, 22; რომელმან შეიწყნაროს ესე ყ., ლ. 9, 48; ვითარცა ყ., ლ. 18, 17; «მოხუწოდა იესუ» ყრმა-სა, მ. 18, 2; ხუბყრა კელი მის ყრმისაჲ, ლ. 8, 54; ყრმაჲ, აღდებ, ლ. 8, 54; მოხვარეს მას ყრმები, მ. 19, 13; ყ. იგი რომელ ლალადებდა, მ. 21, 15; ხაცადეთ

ყრმებსა მაგას, მ. 19, 14; მრ. 10, 14; მოხიკეთ და ხიკმნეთ, ვითარცა ყრმანი, მ. 18, 3.

2. ყრმა-ა: ყრმამ ჩემი ოქს სახლსა შინა ჩემსა დაქსნილი, მ. 8, 6.

ყრუ-ა, ყრუვ-ი: ხიყო ყრუჲ, ლ. 11, 14; ხიკყოდა ყ. იგი, ლ., 11, 14; მოხგუარეს მას ეშმაკეული ბრმამ და ყ., მ. 12, 22; ყ. იგი და ბრმამ, მ. 12, 22; ხყვანდა... ყრუენი და ქუეწარმ-ძრომელნი, მ. 15, 30; ყ. და უტყუენი ხიკყოდეს, მ. 15, 31; ყრუვთა ხესმის, მ. 11, 5.

ყუარ: რამეთუ მიყუარ შენ, ი. 21, 15, 16; გიყუარ მეა, ი. 21, 15, 16, 17; გიყუარს თქუენ ზემოჯდომამ, ლ. 11, 43; ხუყუარს ზემოჯდომამ, მ. 23, 6; რომელთა ხ. ...მოკითხვამ, ლ. 20,46; რამეთუ ხუყუარან მათ, მ. 6, 5; რომელი ხუყუარდა იესუს, ი. 21, 7; რომელსა ხუყუარდეს მამამ თვისი, მ. 10, 37; რომელსა ხ. ძმ თვისი, მ. 10, 37; უკუეთუ გიყუარდენ თქუენ მოყუარენი თქუენნი, ლ. 6, 32.

ყუარობ: სოფელიმცა თქსსა ხუყუარობდა, ი. 15, 19; ხუყუარობდით მტერთა თქუენთა, მ. 5, 44; უკუეთუ ხუყუარობდით მოყუარეთა თქუენთა, მ. 5, 46.

ხიყუარობდეთ ურთიერთას, ი. 13, 34,35; 15, 17.

ყუედრება: ჭუარს-ცუმულნი იგი ხაყუედრებდეს მას, მრ. 15, 32.

ყუედრება-ა: მოხედვა-ყო მოსპოვად ყუედრებაჲ ჩემი, ლ. 1, 25.

ყურ-ი: რომელსა ყურსა ხეტყოლით, ლ. 12, 3; ხასხენ ყურნი სმენად, მ. 13, 9; რომელ ყურთა გესმეს, მ. 10, 27.

ყურგ-ა: ხუყუარახ... ყურგთა ურაკ-პარაკთასა თავყუანის-ცემამ, მ. 6, 5.

ყურძენ-ი: მო-ნუ-ისტულიან ეკალ-თაგან ყურძენი, მ. 7, 16.

შ

შაბათ-ი: წარმოვიდოდა იესუ დღესა შაბათსა, მ. 12, 1; შ. განკურნოს იგი, მრ. 3,2; ჯერ-არს შ. კეთილისა საქმე,

მრ. 3, 4; ერთსა შ. შინა, ლ. 13, 10; განხიკურნებოდეთ... დღესა შ., ლ. 13, 14; შ. განკურნა «იგი», ლ. 13, 14; არა ჯერ-

ხიყო განქსნად... დღესა შ., ლ. 13, 16; შ. წინადაიკეთის, ი. 7, 22; განვატოცხლე კაცი შ., ი. 7, 23; მოიღოა კაცმან შ., ი. 7, 23; არს ძმ კაცისაა შაბათისა, მრ. 2, 28.

შეახლება-ა: ყოველი იგი ერი ხედიებდეს შეახლებად მისა, ლ. 6, 19.

შეზორკილება: შეზორკილა და საპყრობილედ შეაყენა, მ. 14, 3.

შეგაღებულ-ი: შეგაღებულ ხიყო საპყრობილესა, ლ. 23, 19.

შეგინება: პირად შემავალი შეზავინებს კაცსა, მ. 15, 11.

შეგრაგნა: შეგრაგნა არდაგსა წმიდასა, მ. 27, 59.

შედგინება: ხუბრძანა მათ... შე-რე-დგინებად მცირედ, ლ. 5, 3.

შედგმა: ქუეშე ცხედარსა შედგიან, ლ. 8, 16.

შედგომა: შეგიფთო შენ, მ. 19, 27; რომელი შეხუდეგ, ლ. 1, 3; შეგიდეგიო შენ, ლ. 18, 28; რომელნი იგი შეხუდეგს, მ. 8, 10; რომელნი შ. იესუს გალოლუაათ, მ. 27, 55; უკუანა შ., მრ. 11, 9; შეხუდეგიო მას, მრ. 14, 13; ლ. 22, 10.

შედგომად: რომელსა ხუნებს ჩემდა შედგომად, მ. 16, 24; 'ნუ მიხუალთ' შ. მათა, ლ. 21, 8.

შევიდ ნ. შესლვა.

შევიდომა: რომელი იგი შევიარდა, ლ. 10, 36.

შეხუვრდა მუკლთა იესუმისთა, ლ. 5, 8; შეხუვრდეს ფერქთა მისთა, მ. 28, 9.

შეზავებულ-ი: მოხცეს მას ძმარი ნავლითა შეზავებული, მ. 27, 34.

შეთქუმა: ორნი თქუენგანნი შეხით-ქუნენ ქუეყანასა ზელა, მ. 18, 19.

შეკდებო: შეიკდებონ ძისა ჩემისათვის, მრ. 12, 6; ამისა შ., ლ. 20, 13; შეხ-თუ-იკდებონ ძისათვის ჩემისა, მ. 21, 37.

1. შეკრება: რომელი არა შეხკრებს ჩემ თანა, მ. 12, 30.

შეხკრებო, სადა არა განხაბნე, მ.

25, 24; ანუ სადა შეიკრებონ, ლ. 12, 24.

შეკრება მისა ერი მრავალი, მ. 13, 2; შეკრებს მღღელთ მოძღუარნი იგი, მ. 27, 62; ივინი შ., მ. 28, 12.

2. შეკრება: შეგკრებონ შენ ყოვლით კერძო, ლ. 19, 43.

შეკრებულ-ი: ხიყენენ... სახელისა ჩემისათვის შეკრებულ, მ. 18, 20; შ. ხიყო ბევრეული ერი, ლ. 12, 1; შე-რა-მ-კრებულ ხიყენეს, მ. 22, 41.

შეკრვა: შეკრეს იესუ, მრ. 15, 1; შეკრიან ტურთები მძიმშ, მ. 23, 4; პირველად შეკრახ ძლიერი იგი, მ. 12, 29; რომელი შეხკრათ ქუეყანასა ზელა, მ. 18, 18; რომელი შეხგერა ეშმაკსა, ლ. 13, 16.

შეკრძალვა: ისმინიან სიტყუა და შეიკრძალიან, ლ. 8, 15.

შეშავალ-ი: პირად შემავალი შეხავინებს კაცსა, მ. 15, 11; შემავალნი იგი ნათელსა ხხედვიდენ, ლ. 8, 16.

შემდგომად: შემდგომად ექუსისა დლისა, მ. 17, 1; შ. ჰირისა მის მშშ დაბნელდეს, მ. 24, 29; შ. პარასკევისა, მ. 27, 62; შ. სამისა დლისა, მ. 27, 63; ლ. 2, 46; შ. მიცემისა იოჰანშსა, მრ. 1, 14; შ. აღდგომისა ჩემისა, მრ. 14, 28; შ. დლითი-დღეთისა, ლ. 1, 5; შ. დღეთა მათ, ლ. 1, 24; ამისა შ., ლ. 12, 4; მიავლინეს მოციქული შ. მისა, ლ. 19, 14; მცირედრე შ. იხილა იგი სხუამან, ლ. 22, 58; შ. ორისა მის დლისა, ი. 4, 43.

შემდგომითი-შემდგომად: რომელი შეხუდეგ... შემდგომითი-შემდგომად მიწერად შენდა, ლ. 1, 3.

შემთხუევა: იესუ შეხმთხუა მათ, მ. 28, 9; შეგმთხუოს თქუენ კაცი, მრ. 14, 13; ლ. 22, 10.

შემყომა: შეხამკობთ მოსაქსენებელსა მართალთასა, მ. 23, 29; ღმერთმან ესრით შეამკო, ლ. 12, 28.

შემოდგომა: არა შემოვკვდეს ჩუენ, ლ. 9, 49; შემომიდეგ მე, მ. 19, 21; ლ. 18, 22; შემომიდეგინ მე, მ. 16, 24; შე-მომიდეგს მე, მ. 10, 38.

შემოსა: შეხმოსეს მას სამოსელივე თვისი, მ. 27, 31; შეხმოსხეთ მას, ლ. 15, 22.

სოლომონ ყოველსა დიდებასა თვისა შეიშოსა, ლ. 12, 27.

შემოხილი-ი: ჩჩვლითა სამოსლითა შემოხილ არიან, მ. 11, 8; იხილეს კაბუკი ...შემოსილი, მრ. 16, 5; გამოხუდით ხილვად... ჩჩვლითა სამოსლითა შემოხილიხა, მ. 11, 8.

შემოსლვა: სართულსა ჩემსა ქუეშე შემოსუელ, მ. 8, 8.

შემოწირვა: ქურიემან ამან გლახკემან ხუფროს შემოწირა, მრ. 12, 43. რამცა ხაქუნდა შ., მრ. 12, 44; ყოველთა ნამეტავეისაგან მათისა შემოწირეს, მრ. 12, 44.

შემუსრვა: რომელი დაბეცეს ლოდსა ამას, შეხმოსროხ, მ. 21, 44.

შემუსრვილ-ი: ლერწამი შემუსრვილი არა განტეხოს, მ. 12, 20.

შემშევა: მოწაფეთა მისთა შეხემშია, მ. 12, 1; მოვიდოდა ქილაქად და შ., მ. 21, 18; აღ-რა-ხესრულნეს დღენი იგი, შ., ლ. 4, 2.

შემშლენბელ-ი: ვითარ შემშლენბელ ვარ, ლ. 12, 50; ვერ შ. ხარ, მ. 5, 36; შ. ხარ განწმედად ჩემდა, მ. 8, 2; ვერ შ. ხართ მონებად, მ. 6, 24; უკუეთუ არცა ხუმციირესსა შ. ხართ, ლ. 12, 26; რომელი შ. არს დატევენად, მ. 19, 12; სულთა თქუნთა ვერ შ. ხიყენენ მოწყულად, მ. 10, 28.

შემწუხრება: ვითარცა შემწუხრდა, მ. 27, 57; ი. 6, 16; შე-რა-მწუხრდა, მარტოხ ხიყო, მ. 14, 23.

შენ: მივედ შენ [სახ.] ორცა, მ. 5, 41; შ. ...ქველს ხიქმოდო, მ. 6, 3; შ. ...თაყუანის-ხეცმდე, მ. 6, 6; შ. რაჟამს ხიმარხვიდე, მ. 6, 17; შ. ხარ მომავალი იგი, მ. 11, 3; შ. ხარ, მ. 14, 28; ი. 3, 10; ძმ ღმირისა ხარი შ., მ. 14, 33; შ. ხარ ქრისტმ. მ. 16, 16; ლ. 4, 41; ი. 6, 69; ნეტარ ხარ შ., მ. 16, 17; შ. ხარ კლმ მ. 16, 18; დაგადგინო შ., მ. 25, 21, 23; შ. სათნო-გიყავ, მრ. 1, 11; ლ. 3, 22; შ. ხარ ძმ

ჩემი, მრ. 1, 11; ლ. 3, 22; არასადა უეარ-გყო შ., მრ. 14, 31; შ. ხარა მეუღმე პუ რიათაჲ; მრ. 15, 2; მიგითრიოს შ., ლ. 12, 58; მიგცეს შ., ლ. 12, 58 (2-ჯერ); განტევებულ ხარ შ., ლ. 13, 12; ოდეს ხყოფედ შ., ლ. 14, 13; შ. მარადის ჩემ თანა ხარ, ლ. 15, 31; შეგკრიბონ შ., ლ. 19, 43; დაგარღვონ შ., ლ. 19, 44; რომელთა შ. ხიქმ, ი. 3, 2; შ. ხუფროს ხარ, ი. 8, 53; მიყუარ შ., ი. 21, 15, 16; შენცა მათთანაა ხარ, ლ. 22, 58.

შ. [მოთხ.] ხოქუ, მრ. 15, 2; მი-ვე-ხცე შ. მწულოლი, ლ. 12, 59; შ. ხიცი, ი. 21, 15, 16.

გატუნებდეს შ. [მიც.] მ. 5, 29, 30; 18, 8, 9; გცეს თუ ვინმე შ., მ. 5, 39; წარგიძლენებდეს შ., მ. 5, 41; გთხოვ-დეს შ., მ. 5, 42; მოგავოს შ., მ. 6, 4, 6, 18; გეყავნ შ., მ. 15, 28; გეტყუ შ., მ. 16, 18; მრ. 2, 11; ლ. 12, 59; ი. 3, 11; შეგცოდოს შ., მ. 18, 15; ლ. 17, 4; არა გეტყუ შ., მ. 18, 22; შეგითთო შ., მ. 19, 27; გაბრკოლებდეს შ., მრ. 9, 45; განგიშხალოთ შ., მრ. 14, 12; გეძიებთ შ., ლ. 2, 48; მიგცე შ., ლ. 10, 35; გგონიეს შ., ლ. 10, 36; გრქუას შ., ლ. 14, 9; 17, 4; რომელმან იგი გხადა შ., ლ. 14, 10; გხადონ შ., ლ. 14, 12; გექმნეს შ., ლ. 14, 12; მოგვეგოს შ., ლ. 14, 14; მოგავეს შ., ლ. 14, 14; გლოცავ შ., ლ. 14, 18; გმონე შ., ლ. 15, 29; გაქლს შ., ლ. 18, 22; გაქუს შ., ლ. 18, 22; შეგიდევით შ., ლ. 18, 28; გეცნა შ., ლ. 19, 42; მოგადგან შ., ლ. 19, 43; გარე მოგადგენ შ., ლ. 19, 43; გეტყუს შ. მოძლუარი, ლ. 22, 11.

ხამხილე... შ. შოფრის მარტოდ, მ. 18, 15; არა დაშთეს ქვაჲ ქეასა ზედა შ. შოფრის, ლ. 19, 44.

განაგდე შენგან, მ. 5, 29; მრ. 9, 45; განაგდე იგი შ., მ. 5, 30; 18, 8, 9; რომელსა ხუნდეს ვასხებად შ., მ. 5, 42; ნულარა შ. ხიყოფინ ნაყოფი საუკუნოდ, მ. 21, 19; ჩმნულმცა ვარ მე შ., ლ. 14, 18; შ. გამოვედ, ი. 17, 8.

ხუმჯობმს არს შენდა, მ. 5, 29, 30;

18, 9; მრ. 9, 47; არა ჯერ-არს შ., მ. 14, 4; მიბრძანე მე მისლვად შ., მ. 14, 28; ხიყაენ იგი შ., მ. 18, 17; ხუმჯობეს არს შ., მ. 18, 8; მრ. 9, 45; წარვედ სახილ შ., მრ. 2, 11; რაითა შეხუდღეგ... მიწერად შ., ლ. 1, 3; მოხიქეც სახილ შ., ლ. 8, 39; ხიყოს შ. დიდება, ლ. 14, 10; დღესა ამას მშუდობად შ., ლ. 19, 42; არა ხიყო შ. მოცემულ, ი. 19, 11; მიმცემელსა... შ. ხუდიდმსი ცოდვამ ხაქუს, ი. 19, 11.

შ. თანა არს, მ. 6, 23; ი. 8, 48; მიიყვანე შ. თანა, მ. 18, 16; ხიყოს ლიკუდილი ჩემი შ. თანა, მრ. 14, 31; სათნო-ხიყო შ. წინაშე, მ. 11, 26.

შენ-ი: შენი არს ლუფევა, მ. 6, 13; ისმინოს შ., მ. 18, 15, 16; ყოველი ჩემი შ. არს, ლ. 15, 31; ი. 17, 10; შ. ყოველი ჩემი არს, ი. 17, 10.

გუამი შ., მ. 5, 29, 30; თავი შ., მ. 8, 4; თუალი შ., მ. 6, 22; 18, 9; კარი შ., მ. 6, 6; მამა შ., მ. 6, 4, 6, 18; ლ. 2, 48; მარცხენშ შ., ...მარჯვენშ შ., მ. 6, 3; მოყუასი შ., მ. 5, 43; 19, 19, 22, 39; მსხუტრალი შ., მ. 5, 43; მტერი შ., მ. 5, 43; ნაყოფი შ., მ. 19, 21; ნება შ., მ. 6, 10; ლ. 11, 2; პირი შ., მ. 6, 17; საქმე იგი შ., მ. 6, 4; საცხოვრებელი შ., ლ. 15, 30; სახელი შ., მ. 6, 9; ლ. 11, 2; ი. 17, 6; სიტყუა შ., ი. 17, 6; ლუფევა შ., მ. 6, 10; ლ. 11, 2; ფიცი შ., მ. 5, 33; ფიჩუცა შ., მ. 5, 40; ფერკი შ., მ. 18, 8; მრ. 9, 45; ცხედარი იგი შ., მრ. 2, 11; ძმ ესე შ., ლ. 15, 30; ძმა შ., მ. 18, 15; ლ. 15, 27; ძმა ესე შ., ლ. 15, 32; ქელი შ., მ. 5, 30; მრ. 3, 5; ლ. 6, 10.

მამამან შენმან, მ. 16, 17; ლ. 15, 27; ძმამან შ., ლ. 17, 3.

ნუ ხქადაგებ წინაშე შენსა, მ. 6, 2; წარვედლინო ანგელოზი ჩემი წინაშე შ., მ. 11, 10; დავსხდეთ... მარცხენით შ., მრ. 10, 37; შვილნი შენნი შოვრის შ. დახეცენ, ლ. 19, 44; მაქუნდა მე წინაშე შ., ი. 17, 5.

დელასა შენსა, მ. 19, 19; ლ. 18, 20;

თავსა შ., მ. 5, 36; 6, 17; მამასა შ., მ. 6, 6, 18; ლ. 18, 20; მცნებასა შ., ლ. 15, 29; პირსა შ., მ. 5, 42; 11, 10; მათუნჯესა შ., მ. 6, 6; სახლსა შინა შ., ლ. 19, 5; ლაწუსა შ., მ. 5, 39.

თავისა შენისა, ი. 17, 5; თუალისა-გან შ., მ. 7, 5; კუართისა შ., მ. 5, 40; მოსაჭულისა შ., ლ. 12, 58; უძლურე-ბისაგან შ., ლ. 13, 12; ძმისა შ., მ. 7, 5; ეამი მოხედვისა შენისა, ლ. 19, 44; სიხარულსა უფლისა შენისასა, მ. 25, 21, 23.

გულითა შენითა, მ. 22, 37; სახელითა შ., მ. 7, 22 (3-ჯერ); ლ. 9, 49; სიტყუთა შ., ლ. 5, 5; სულითა შ., მ. 22, 37.

შენნი ხიყენეს, ი. 17, 6; რამეთუ შ. არიან, ი. 17, 9; რომელი მომეტ მე, შეგანნი არიან, ი. 17, 7.

გზანი შენნი, მ. 11, 10; დღენი შ., ლ. 19, 43; მტერნი შ., მ. 22, 44; ლ. 20, 43; მოწაფენი შ., მრ. 2, 18; შვილნი შ., ლ. 19, 44; ქორცი შ., მ. 6, 22.

მოგადგან შენ მტერთა შენთა [მოთხ.], ლ. 19, 43; ნუ ხხადი მგებობართა შ. [მიც.], ლ. 14, 12 (4-ჯერ); მოვგუარე იგი მოწაფეთა შ., მ. 17, 16; ლ. 19, 39; დავსხნე მტერნი შენნი ქუეშე ფერქთა შ., მ. 22, 44; ლ. 20, 43.

აწ დახეფარა თუალთაგან შენთა [ნათ.], ლ. 19, 42; ხიყოს შენდა დიდება... შეინაქეთა თანა შ., ლ. 14, 10; სიტყუათა შენთაგან განხმართლდე, მ. 12, 37 (2-ჯერ); წარწყმდეს ერთი ასოთა შენთაგანი, მ. 5, 29, 30.

შენანება: გრქუას შენ: შევიანენ, ლ. 17, 4; შეინანეთ და გრწმენინ სახარებისა, მრ. 1, 15; უკუეთუ შეინანოს, მიხუტევე, ლ. 17, 3; უკუეთუ არა შეხინანოთ, ლ. 13, 3, 5.

შმენება: ხაშმენებთ საფლავსა წინა-წარმეტყუელთასა, მ. 23, 29.

შმენებულ-ი: ქვითა კეთილითა და პატიოსნითა შმენებულ არს, ლ. 21, 5;

ხხედავთა ამათ დიდ-დიდთა შმნებულთა, მრ. 13, 2.

შმნებულება-ა: რაბამი ქეები არს და რაბამი შმნებულებაჲ, მრ. 13, 1.

შეორგულება: რომელნიმე შეორგულდეს, მ. 28, 17.

შეპყრობა: პეროდე მაშინ შეიპყრა იოპანე, მ. 14, 3; განკვრევაბან შ. იგი, ლ. 5, 9; შეიპყრეს და მოკლეს იგი, მ. 21, 39; მათ შ. იგი, მრ. 12, 3; ლ. 20, 12.

შეპყრობა-ა: ხეძიებდეს მას შეპყრობად, მ. 21, 46.

შეპყრობილი-ი: ხყვანდა ...მრავალნი თითო სახეთაგან სენთა შეპყრობილი, მ. 15, 30.

შერაცხა: უშქულოთა თანა შეხერაცხა, მრ. 15, 28.

შერევა: სისხლი პილატე შეხრია მსხუერპლთა მათ თანა, ლ. 13, 1.

შერთვა: მოილო დედაკაცმან და შეხართო 'ფქვილსა', ლ. 13, 21.

პირველმან მან შეერთო ცოლი, მ. 22, 25; მრ. 12, 20; 'მეორემან შ. იგი, მრ. 12, 21; შეერთოს ცოლი იგი, მ. 22, 24; მრ. 12, 19; შ. სხუად, ლ. 16, 18; რომელმან განტეგებულნი ქმრისაგან შ., ლ. 16, 18.

შერიჟუნება: შე-ოდენ-რიჟუნებოდა და არღა მოსრულ ხიყო იესუ მათ თანა, ი. 6, 17.

შერისხვა: შეხრისხნა მათ, მრ. 10, 14; ლ. 4, 41; შეხრისხნე მას, ლ. 17, 3.

შერყუელ-ი: რაისა გამოხუელით უღაბნოდ ხილვად? ლერწყისა, ქარისაგან შერყუელისა, მ. 11, 7.

შესავალ-ი: პოვეს კიცჳ იგი დაბმული კართა თანა გარე შესავალსა, მრ. 11, 4.

შესაკრებელი-ი: მერმე შევიდა შესაკრებელსა, მრ. 3, 1; ხასწავებდა მათ შ. ერთსა, ლ. 13, 10; ესე მთავარი ხიყო შესაკრებლისაჲ, ლ. 8, 41; ხასწავებდა 'მათ' შესაკრებელთა მათთა, მ. 13, 54; ქადაგებდა ყოველთა შ., ლ. 4, 44; მიგენენ თქუენ შ., ლ. 21, 12; იგი ორგულთა ყვიან შოვრის შ., მ. 6, 2;

ხუყუარან მათ შოვრის შ., მ. 6, 5; ხუყუარს... პირველჯდომი შ. შოვრის, მ. 23, 6; ხსაწნეთ შ. შოვრის თქუენთა, მ. 23, 34; გიყუარს თქუენ ზემოჯდომი შ. შოვრის, ლ. 11, 43.

შესაკრებლის მთავარ-ი: მიხუგო შესაკრებლის მთავარმან რისხვით, ლ. 13, 14.

შესამოსხელი-ი: შესამოსხელი შორიტყა, ი. 21, 7.

შესაძლებელი-ი: ღმრთისა მიერ ყოველივე შესაძლებელი არს, მ. 19, 26; შეუძლებელი კაცთაგან შ. არს, ლ. 18, 27; ვერ შ. არს ესე ყოფად, ი. 3, 9.

შესაწირავ-ი: მოხცეს შესაწირავი, ლ. 2, 24; რომელნი იგი დახდებდეს შესაწირავსა, ლ. 21, 1.

შესლვა: ქალაქსა სამარტიტლთასა ნუ შეხუალთ, მ. 10, 5; მრავალნი შევლენან, მ. 7, 13.

შევილოდეთ იწროსა მას ბქესა, მ. 7, 13; რაჟამს შეხვდოდით სახლსა, მ. 10, 12; შევიდა კათარანუმდ, მ. 8, 5; მერმე შ. შესაკრებელსა, მრ. 3, 1; შ. ლორებსა მას, მრ. 5, 13; შ. ანგელოზი, ლ. 1, 28; შ. ...და ხუბრძანა მათ, ლ. 5, 3; შ. იგი ერთსა ქალაქთაგანსა, ლ. 5, 12; თავადი შ., ლ. 10, 38; ი. 8, 37; შ. დაღვრომაღ, ლ. 19, 7; შ. ტაძარსა მას, ლ. 19, 45; დასისა მიწგანნი შევიდეს ქალაქად, მ. 28, 11; შ. სახილ მისა, ლ. 8, 41; იგინი... შ. დაბასა სამარტიტლთასა, ლ. 9, 52; შ. ნავსა, ი. 6, 17; შე-რაჲ-ფიდეს საფლავსა მას, მრ. 16, 5; შევედ საუნჯესა შენსა, მ. 6, 6; შ. სინარულსა უფლისა შენისასა, მ. 25, 21 23; შევიდეს იგი, მ. 7, 21; ყრმაჲ ვერ შ. მას, მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; ვიდრეცა შ., მრ. 14, 13; ლ. 22, 10; რაითა მათა შევიდეთ, მრ. 5, 12; არასადა შეხვდეთ სასუფეველსა ცათასა, მ. 5, 20; რომელსა ქალაქსა შ., მ. 10, 11; ვერ შ. სასუფეველსა ცათასა, მ. 18, 3; შე-რა-ხვდეთ თქუენ ქალაქად, მრ. 14, 13.

შესლვა-ა: გნებაეს ცხოვრებასა შესლვაჲ, მ. 19, 17; ხუმჯობჲს არს... ცხოვრებასა შ., მრ. 9, 43; შესლვასა ოდენ თქუენსა, ლ. 22, 10; ვის ჯელ-ხეწიფების სახლსა ძლიერისასა შესლვად, მ. 12, 29; ხუმჯობეს არს შენდა შ. ცხოვრებასა, მ. 18, 8; ხუმჯობეს არს შენდა ერთ თუალსაა შ. ცხოვრებასა, მ. 18, 9; მრ. 9, 47; ხუმჯობეს არს... შ. გეჰენიასა ცეცხლისასა, მ. 18, 9; მრ. 9, 43; შ. სასუფეველსა ღმრთისასა, მ. 19, 24; მრ. 9, 47; ლ. 18, 25; ხუმჯობეს არს შენდა მკელობლია შ., მრ. 9, 45; არა ხუნდა შინა შ., ლ. 15, 28; ვიდრე შესლვაღმდე მისა ნავად, მ. 13, 2.

შესმენა: შეხასმენდეს ჳღდელო მოძლუარნი, მრ. 15, 3; ესე შეხასმინეს მას, ლ. 16, 1; რაითა შეხასმინონ იგი, მრ. 3, 2; ლ. 11, 54.

შესრულ-ი: შე-ოდენ-სრულ ხიყვნეს, ი. 6, 19.

შესულეზულ-ი: რომელმან ხრქუას ძმასა თუსსა: შესულეზულ, თანამდებ. ხიყოს იგი კრებულისა, მ. 5, 22.

შესუმა: სასუმელი სამე რომელი მე შევსუა, მრ. 10, 39; სასუმელი სამე ჩემი შევსუათ, მ. 20, 23; სასუმელი სამე, რომელი მე შევსუა, შ., მრ. 10, 39.

შესუმა-ა: ძალ-გიცა სასუმელი შესუმაღ, მრ. 10, 38.

შეტვობა: შეხიტვობოდა მათ, მრ. 10, 16.

შეურაცხ-ი: ეგრეთ კაცთა შეურაცხ ხერქუას, მ. 5, 19; არა არს წინაწარმეტყუელი შ., მ. 13, 57.

შეურაცხ-ყოფა: შეურაცხ-ხყოფდეს მას, ლ. 16, 14; შეურაცხ-ყვეს მაშენბელთა, მ. 21, 42; ერთი შეურაცხ-ყვის, მ. 6, 24; ერთი შეურაცხ-ყოს, ლ. 16, 13; ნუჟკუე ვინმე შეურაცხ-ყოთ, მ. 18, 10.

შეურაცხ-ყოფა-ა: «ჯერ-არს» შეურაცხ-ყოფამ მოხუცებულთაგან, ლ. 9, 22.

შეუძლებილ-ი: კაცთაგან ესე შეუძ-

ლებელ არს, მ. 19, 26; შეუძლებელი კაცთაგან, შესაძლებელ არს, ლ. 18, 27.

შექმნა: რომელმან იგი გარეშმ შექმნა, ლ. 11, 40.

1. შეყენება: საპყრობილედ შეაყენა, მ. 14, 3.

2. შეყენება: შეაყენეს თევზთა სიმრაველმ დიდი, ლ. 5, 6; ნადირობასა მას თევზისასა, რომელი შ., ლ. 5, 9.

შეყვანება: ნუ შემოყვანებ ჩუენ განსაცდელსა, მ. 6, 13; შეიყვანა თავადი სახილ თვსა, ლ. 10, 38; შ. სიხარულით, ლ. 19, 6; შეიყვანეს იგი ნავსა მას, ი. 6, 21.

შეყოფა: მრავალთა ჳელი შეყვეს აღწერად მითხრობაჲ, ლ. 1, 1.

შეყუარება: ესრე შეიყუარა ღმერთმან სოფელი, ი. 3, 16; ერთი იგი შეიყუარის, მ. 6, 24; შეხიყუარო მოყუასი შენი, მ. 5, 43; 19, 19; 22, 39; ერთი იგი შეიყუარო, ლ. 16, 13.

შეშობა: შეაშთვეს აგი, მ. 13, 7; ვლენედ და შეაშთვიან, ლ. 8, 14.

შეშინება: და შემეშინა, მ. 25, 25; შეხეშინა და იწყო დათქმად, მ. 14, 30; შ. ფრიად, მ. 17, 6; 27, 54; ახლოს რაჲ ხიყო ნავსა მათ, შ., ი. 6, 19.

შეცთობა: შეცთვეს ერთი მათგანი, მ. 18, 12.

შეცთობილ-ი: შეცთობილ ხიყვნეს; მ. 18, 13; მოიძიოს შეცთობილი იგი, მ. 18, 12.

შეცოდება: შემცოდოს მე ძმამან ჩემმან, მ. 18, 21; შეგცოდოს შენი, მ. 18, 15; ლ. 17, 4; უკუეთუ შ. ძმამან შენმან, ლ. 17, 3.

შეცოდება-ა: მიხუტევენთ კაცთა შეცოდებანი მათნი, მ. 6, 14, 15; მოგიტევენს შ. თქუენნი, მ. 6, 15.

შეტუმა: შეხაცუთ ბეჰედი ჳელსა მისსა, 15, 22.

შეძინება: ხუთი სხუაჲ შეხუძინე, მ. 25, 20; ორი სხუაჲ ტალანტი შ., მ. 25, 22; შეხძინა და თქუა იგავი, ლ. 19, 11; შ. მივიღინებად სხუაჲ მონაჲ, ლ.

20, 11; შემძინე ჩუენ სარწმუნოებად, ლ. 17, 5.

შეხიძინო ძმაჲ შენი, მ. 18, 15.

ესე ყოველი შეგეძინოს, ლ. 12, 31.

შეძინება-ა: ხუძლოს შეძინებად ჰა-საესა თჳსსა წყრთა ერთ, ლ. 12, 25.

შედლება: ვერ შეხუძლეს განკურნებად, მ. 17, 16.

შედრვა: ძალნი, რომელნი ხუყვენს ცათა შინა, შეხიძრნენ, მ. 24, 29.

შედრვა-ა: მათ თითთა მათითა შეძრვად არა ხუნუნ. მ. 23, 4.

შედრწუნება: ნუ შეხძრწუნდებით, მ. 24, 6; ლ. 21, 9; ნუ შეძრწუნდებინ გული თქუენი, ი. 14, 1; შეძრწუნდეს და თქუეს, მ. 14, 26; შ. მცველნი იგო, მ. 28, 4.

შეწამება: რასა-ესე შეგწამებენ. მრ. 14, 60; აჰა რაოდენ შ., მრ. 15, 4.

შეწევნა: რაითა შემეწეოდის მე. ლ. 10, 40; შეხეწიენ მათ, ლ. 5, 7.

შეწირვა: ქურივმან ამან გლახაკმან ხუმეტს ყოველთასა შეწირა, ლ. 21, 3; ამან ... ყოველი ... შ., ლ. 21, 4; ამათ ყოველთა ნამეტავისაგან მათისა შეწირეს, ლ. 21, 4; შეწირე მსხუერპლი შენი, მ. 8, 4.

შეწუხება: შეწუხნა მეფე, მ. 14, 9.

შეწყალება: შეიწყალე ძე ჩემი, მ. 17, 15.

შეწყნარება: წამებასა ჩუენსა არა შეხიწყნარებთ, ი. 3, 11; მე შემიწყნარა, ლ. 9, 48; შეიწყნარა იგი ერმან, ლ. 8, 40; შ. მომავლინებელი ჩემი, ლ. 9, 48; შეიწყნარეს იგი გალილეველთა, ი. 4, 45; არა შეიწყნარნეს იგინი, ლ. 9, 53; რომელმან მე შემიწყნაროს, ლ. 9, 48; რომელმან შეიწყნაროს ესე ყრმაჲ ლ. 9, 48; რომელმან არა შ. სასუფეველი ღმრთისაჲ, მრ. 10, 15; ლ. 18, 17; რომელმან არა შეგიწყნარნეს, მ. 10, 14.

შეწყნარება-ა: უკუეთუ გნებავს შეწყნარების, მ. 11, 14.

შეკმა: რომელნი შეხებაჲნ სახლებსა ქურიეთასა, მრ. 12, 40; ლ. 20, 47; შეკამა საცხოვრებელი შენი, ლ. 15, 30; მოვიდეს მფრინველნი ცისანი და შეკამეს იგი, მ. 13, 4.

შეკურავდი-ი: ძლიერი შეკურავდი, ლ. 11, 21.

შეხება: შეხანო მას იესუ, მ. 8, 3; შ. მათ ქელი, მ. 17, 7.

შეხუევა: შეხუხუა წყლული იგი, ლ. 10, 34.

შვილი-ი: ხიყნეთ შვილ მამისა თქუენისა, მ. 5, 45; არა დაშთეს შვილი, მ. 22, 24; შ. არა დაუშთეს, მრ. 12, 19; არა დაშთა შ., მრ. 12, 20; არა დაუშთა შ., მრ. 12, 21, 22; შვილი, რაჲსა ესრით მიყავ ჩუენ, ლ. 2, 48; შ., შენ მარადის ჩემ თანა ხარ, ლ. 15, 31; დახუტუოს ... გინა ცოლი, გინა შვილი, მ. 19, 29; ლ. 18, 29; შ. შენნი ... დახეცენ, ლ. 19, 44; ნიქისა კეთილისა მიცემაჲ შვილთა მათ თქუენთა, მ. 7, 11; მიცემაღ შ. თქუენთა, ლ. 11, 13.

შთაგდება: შთამაგდო საბანელსა ამას, ი. 5, 7; შთაიგდო თავი თუნი ზლუად, ი. 21, 7.

შთაგდება-ა: ხუმჯობეს არა... შთაგდებად გეპენიასა, მრ. 9, 47.

შთაგზნება: ხეალე თორნესა შთაგზნეს, ლ. 12, 28.

შთავარდობა: გუამი შენი შთავარდების გეპენიასა, მ. 5, 30; გუამი შენი შთავარდების გეპენიასა, მ. 5, 29; შთავარდის იგი ცეცხლსა, მ. 17, 15; შთაგვარდე ცეცხლსა მას საუკუნესა, მ. 18, 8.

შთავარდობილი-ი: შთავარდობილი ხიყო ზლუასა, ლ. 17, 2.

შთახლვა: შთავიდეს მოწათუენი მისნი ზლუად, ი. 6, 16.

შთახედვა: საფლავად **შთახხედა**, ლ. 24, 12.

შიდა: გეჰენიასა **შიდა**, მ. 10, 28; გულსა **შ.** თუსსა, მ. 5, 28; თუალსა **შ.**, მ. 7, 4.

1. **შინა:** არა ხუნდა **შინა** შესლვად, ლ. 15, 28.

2. **შინა:** ამათ **შინა**, ი. 5, 3; ბნელსა **შ.**, ლ. 12, 3; დაფარულსა **შ.**, მ. 6, 18; მას დღესა **შ.**, მ. 13, 1; დღესა **შ.**, ლ. 17, 4; 24, 13; მათ დღეთა **შ.**, ლ. 2, 1; 4, 2; ეკალთა **შ.**, ლ. 8, 14; ზღუასა **შ.**, ლ. 17, 6; ზღუასა მას **შ.**, მრ. 5, 13; ლელუსა ამას **შ.**, ლ. 13, 7; მას **შ.**, მ. 10, 11; 21 19; მრ. 4, 28; მათ **შ.**, ლ. 13, 14; მარხვასა **შ.**, მრ. 2, 18; მალალთა **შ.**, მრ. 11, 10; ლ. 19, 38; მთასა **შ.**, მ. 18, 12; მას ეამსა **შ.**, მ. 12, 1; 14, 1; რომელთა **შ.**, ლ. 13, 14; 21, 6; საპყრობილესა **შ.**, მ. 14, 10; სასუფეველსა **შ.**, მ. 5, 19; 8, 11; ლ. 22, 16; საუნჯეთა **შ.**, ლ. 12, 3; სახლსა **შ.**, მ. 8, 6; 13, 57; ლ. 12, 52; 19, 5; სახლთა **შ.**, მ. 11, 8; სოფელსა **შ.**, ი. 17, 11; ტაძარსა **შ.**, მ. 21, 15; ტაძარსა მას **შ.**, ლ. 2, 46; 19, 47; ი. 7, 28; ქალაქსა **შ.**, ლ. 23, 19; ქალაქსა ამას **შ.**, მ. 10, 23; შაბათსა **შ.**, ლ. 13, 10; ცათა **შ.**, მ. 5, 45; 6, 9, 10, 20; 10, 32, 33; 18, 10, 18 (2-ჯერ); 19, 21; 24, 29; 28, 18; მრ. 12, 25; ლ. 12, 33; 18, 22.

შინაგან: **შინაგან** არიან მგელნი მტაცებელნი, მ. 7, 15.

შინაგან-ი: **შინაგანი** თქუენი საესე არს ნატაციებითა, ლ. 11, 39.

შინა-განცემა: ურთიერთას **შინა-გან-სცემდენ**, მ. 24, 10.

შინება: გუეშინის ერისა, მრ. 11, 32; ნუ გეშინინ, მ. 10, 26, 28; 14, 27; 17, 7; 28, 5, 10; ლ. 5, 10; 12, 4, 32, ი. 6, 20; ხუუქუე გ., მ. 10, 31; ხეშინოდა ერისა მისგან, მ. 14, 5; ხ. ერისა მის, მ. 21, 46; გეშინოდენ ხუფრომს, მ. 10, 28; გ. მისა, ლ. 12, 5; გიჩუენო თქუენ, ვისა გეშინოდის, ლ. 12, 5.

შიშ-ი: **შიშისაგან** ლალად-ყვეს, მ.

14, 26; იგინი წარვიდეს... **შიშითა**, მ. 28, 8.

შიშუელ-ი: რამეთუ **შიშუელ** ხიყო, ი. 21, 7.

შობა-ა: **შობისა** დღენი ხიყვნეს ჰეროდენსი, მ. 14, 6.

შობილ-ი: ესრეთ არს ყოველი **შობილი** სულისაგან, ი. 3, 8.

შოვრ-ი: წარვიდა **შოვრსა** სოფელსა, ლ. 19, 12.

შოვრად: **შოვრად** განშოვრებულ არიან, მ. 15, 8; **შ.** ხილოცველ, ლ. 20, 47.

შოვრით: რომელნი **შოვრით** ხედვიდეს, მ. 27, 55.

1. **შოვრის:** როკვიდა ასული ჰეროდიასი **შოვრის**, მ. 14, 6; დაადგინა **შ.**, მ. 18, 2; აღდგა მღდელთ მოძღუარი იგი **შ.**, მრ. 14, 60.

2. **შოვრის:** თქუენ **შოვრის**, მ. 20, 27; მრ. 10, 43 (2-ჯერ): თქუენ ყოველთა **შ.**, ლ. 9, 48; ისრაელსა **შ.**, მ. 8, 10; კაცთა **შ.**, ლ. 1, 25; 16, 15; კრებულსა **შ.**, ლ. 20, 46; მათ **შ.**, ი. 17, 10; **შ.** მათსა, მ. 18, 20; **შ.** მგელთა, მ. 10, 16; **შ.** მოძღუართა, ლ. 2, 46; ნათესავთა **შ.**, ლ. 2, 44; **შ.** ურაკაპარაკთა, მ. 10, 17; **შენ** **შ.**, მ. 18, 15; ლ. 19, 44; **შ.** შენსა, ლ. 19, 44; **შ.** შესაკრებელთა და **შ.** უბნებსა, მ. 6, 2; **შ.** შესაკრებელთა, მ. 6, 5; შესაკრებელთა **შ.**, მ. 23, 6, 34; ლ. 11, 43; ჩემ **შ.**, მ. 18, 15; ჩუენ **შ.**, მ. 13, 56; 22, 25; მრ. 12, 20; ლ. 1, 1; ჰერიათა **შ.**, მ. 28, 15; რომელი წარწყმდა **შ.** საკურთხეველისა მის, ლ. 11, 51.

შოვრს: **შოვრს** ხიყვნეს ქუეყანასა, ი. 21, 8.

შორვა: ორნი მათგანი მივიდოდეს... დაბასა, რომელი ხშორავს ჩიერუსალმსს, ლ. 24, 13.

შროშან-ი: განიცადენთ **შროშანნი**, ვითარ იგი აღორძინდის, ლ. 12, 27.

შუდ-ი: მიხუტეო მას **შუდ** გზისა, მ. 18, 21; მიხუტეო მას... ვიდრე **შ.** გზისა, მ. 18, 22; სამეოც და ათ **შ.** გზის, მ. 18,

22: ლათუ შ. გზის... შეგცოდოს შენ, ლ. 17, 4; შ. გზის მოაქციოს, ლ. 17, 4; შუდნი ძმანი, მ. 22, 25; მრ. 12, 20; შუდთა მათ პურთა, მ. 16, 10; შუდთავე მათ იგი ხესუა ცოლად, მრ. 12, 23; ვისა შუდთაგანისა ხიყოს იგი ცოლად, მ. 22, 28.

შურომა: არა შურების, არცა ლთავს. ლ. 12, 27.

შფოთ-ი: შფოთ ხარ მრკელიათვს, ლ. 10, 41; შფოთისა ყოფისა, ლ. 23, 19; შფოთისათვს და კაცის-კლეპათვს, ლ. 23, 25; გესმოდინ ბრძოლანი და შფოთნი, ლ. 21, 9.

შჯა: არს რომელი ხეძიებს და ხშჯის,

ჩემ: განმეშოვრებით ჩემგან, მ. 7, 23; ისწავეთ ჩ., მ. 11, 29; განშოვრებულ არიან ჩ., მ. 15, 8; წარვედ ჩ., სატანა, მ. 16, 23; რა გნებავს ჩ., მრ. 10, 36; განვედ ჩ., ლ. 5, 8; ჩ. მიიღოს, ი. 16, 14, 15.

ჩემდა არა ყოველი ხიყოს, მ. 5, 18; შეძმლებელ ხარ განწმედად ჩ., მ. 8, 2; საბრძანებულად ჩ. არიან, მ. 8, 9; იგი არა არს ჩ. ღირს. მ. 10, 37; (2-ჯერ). 38: მოვედით ჩ. ყოველნი მაშურალნი, მ. 11, 28; საცთურ ჩ. ხარ. მ. 16, 23; რომელსა ხუნებს ჩ. შედგომად, მ. 16, 24; ხადადეთ ყრუმბსა მავას მოსლვად ჩ. მ. 19, 14; მრ. 10, 14; წარვედით თქუენცა ვენაკად ჩ., მ. 20, 4; ლეგონ არს სახელი ჩ., მრ. 5, 9; ჯერ-არს ჩ. ხარებად, ლ. 4, 43; ვიდრე ვნებადმდე ჩ., ლ. 22, 15; რომელი მოვიდეს ჩ. ი. 6, 35, 37 (2-ჯერ); ვერვის კელ-ხეწიფების მოსლვად ჩ., ი. 6, 65; რომელი არა დაპკოლდეს ჩ. მომართ, მ. 11, 6; რომელმან დაპკოლოს... ჩ. მომართ, მ. 18, 6; გრწმენინ ჩ. მომართ, ი. 14, 1.

რომელი არა არს ჩემ თანა; რომელი არა შეხკრებს ჩ. თანა, მ. 12, 30; შენ მარადის ჩ. თანა ხარ, ლ. 15, 31; ჩ. თანა ეშმაკი არა არს, ი. 8, 49.

ი. 8, 50; ნუ ხშჯით თულთ-ლუბით, ი. 7, 24.

შჯული-ი: ეგრე არს შჯული და წინაწარმეტყუელნი, მ. 7, 12; ყოველნი წინაწარმეტყუელნი და შ. წინაწარმეტყუელებდეს, მ. 11, 13; ყოველი შ. და წინაწარმეტყუელნი გამოვიდებულ არიან, მ. 22, 40; შ. და წინაწარმეტყუელნი ვიდრე იოჰანესამდე, ლ. 16, 16; არა განწარდეს შ. მოსსი, ი. 7, 23; წერილ არს შჯულსა უფლისასა, ლ. 2, 23; ვამ თქუენდა შჯულის მოძღუარნი, ლ. 11, 52; ერთი არა წარკდეს შჯულისაგანი, მ. 5, 18; შ. ერთი, ლ. 16, 17; შჯულისა მისებრ მოსსისა აღმოიყვანეს ყრმა იგი, ლ. 2, 22.

ჩ

წარგიდგინენ თქუენ ჩემთვს, მ. 10, 18; წარიწყმიდოს თავი თვისი ჩ., მ. 10, 39; 16, 25; 'რა თქვან' ჩ. კაცთა, მ. 16, 13; ჩ. ყოფა ლ. 9, 18; ხამხილე მას ჩ. შოვრის, მ. 18, 15.

ჩემ-ი: არა არს ჩემი მიცემა. მრ. 10, 40; ყოველი ჩ. შენი არს, ლ. 15, 31; რომელსა ხრწმენეს ჩ., ი. 6, 35; არა ხრწმენა ჩ., ი. 16, 9; ყოველი რაოდენი ჯაქუს მამასა, ჩ. არს, ი. 16, 15; შენი ყოველი ჩ. არს და ჩ. შენი არს, ი. 17, 10.

ანგელოზი ჩემი, მ. 11, 10; დედა ჩ., მ. 12, 49; ეკლესია ჩ., მ. 16, 18; მონაველინებელი ჩ., ლ. 9, 48; მონა იგი ჩ., მ. 8, 8; მონა ჩ., მ. 12, 18; მტერი ჩ., მ. 12, 30; ნება ჩ., ი. 6, 38; სამოსელი ჩ., მ. 27, 35; სასუმელი ... ჩ., მ. 20, 23; საყოფელი ჩ., მრ. 14, 14; სახლი ჩ., ლ. 19, 46; საყუარელი ჩ., მ. 12, 18; სიკუდილი ჩ., მრ. 14, 31; სიტყუა ჩ., ი. 8, 51, 52; სული ჩ., მ. 12, 18; უფალი ჩ., მ. 24, 48; უღელი ჩ., მ. 11, 29, 30; ჩ. ყოფა, ლ. 2, 49; ყრმა ჩ., მ. 8, 6; ყუედრება ჩ., ლ. 1, 25; ძმ ჩ., მ. 17, 5, 15; მრ. 1, 11; ლ. 3, 22; 15, 24; 20, 13; კელმწიფება ჩ., ი. 19, 11, ჩემიცა. ყოფა, ლ. 19, 5.

დამან ჩემმან, ლ. 10, 40; მამამან ჩ., მ. 15, 13; ი. 6, 32; ძმამან ჩ., მ. 18, 21.

რომელსა ხუყუარდეს... დედა თუ სი ჩემსა ხუფროსს... გინა ასული ჩ. ხუფროსს, მ. 10, 37; დაჯდომად მარჯუენით ჩ. არა ჩემი არს მიცემად, მ. 20, 23; დაჯდომად მარჯუენით ჩ. და მარცხენით ჩ., მ. 10, 40; დაჯდ მარჯუენით ჩ., ლ. 20, 42; სხუად ხუწინარსს ჩ. «შთაჯდის», ი. 5, 7.

დიდებასა ჩემსა, ი. 8, 50; მიმცემელსა მას ჩ., ი. 19, 11; მონასა ჩ., მ. 8, 9; სართულა ჩ., მ. 8, 8; სახლსა შინა ჩ., მ. 8, 6; სულსა ჩ., მ. 12, 18; უფალსა ჩ., ლ. 20, 42.

აღდგომისა ჩემისა, მრ. 14, 28; მამისა ჩ., მ. 10, 32, 33; 11, 27; 12, 50; მამისაგან ჩ. ი. 6, 65; ხუწინარეს ყოფისა ჩ., ი. 17, 5; ძისათუს ჩ., მ. 21, 37; ნებად მამისა ჩემისა, მ. 18, 14; ნებად «მომავლინებელისა» ჩ., ი. 6, 38; პირსა მამისა ჩემისასა, მ. 18, 10; სახლსა მამისა ჩ., ლ. 2, 49; მამისა ჩემისაგან, მ. 18, 19; სახელისა ჩემისათუს, მ. 10, 22; 18, 20; 19, 29; 24, 9; ლ. 21, 12, 17; ძისა ჩ., მრ. 12, 6.

სახელითა ჩემითა, მ. 18, 5; მრ. 13, 6; ლ. 9, 48; 21, 8; სიყრმით ჩემითაგან, მ. 19, 20; ლ. 18, 21.

კრავნი ჩემნი, ი. 21, 15; ჩ. მოწაფენი, ი. 13, 35; სიტყუანი ესე ჩ., მ. 7, 24, 26; ცხოვარნი ჩ., ი. 21, 16; ძმანი ჩ., მ. 12, 49; ხუთხარტ ძმათა ჩემთა [მიც.] , მ. 28, 10; გეტყუ თქუენ მეგობართა ჩ., ლ. 12, 4; მეგობართა ჩ. [ნათ.] თანა ვიხარო, ლ. 15, 29; მოწაფეთა ჩ. თანა ვკაპო, ლ. 22, 11.

ჩენა: ხუჩნდეს იგინი კაცთა მარხველად, მ. 6, 16; ხ. სიტყუანი მათნი, ლ. 24, 11; არა ხუჩნდე კაცთა მარხველად, მ. 6, 18.

ჩინებულ-ი: რაათა ხრქუას ჩინებულთა მათ მოსლვად, ლ. 14, 17.

ჩუენ: ჩუენ [სახ.] მიხუტევებთ თანა-მდებთა მათ, მ. 6, 12; მიქსნენ ჩ. ბო-

როტისაგან, მ. 6, 13; მიმავლინენ ჩ. ლორებსა იმას, მრ. 5, 12; ჩ. ხუაყენებდით მას, ლ. 9, 49.

ჩ. [მოთხ.] ყოველი დახუტევეთ, მ. 19, 27; ლ. 18, 28; ჩ. ხუარწმუნოთ, მ. 28, 14.

მომეც ჩ. [მიც.] , მ. 6, 11; მრ. 10, 37; მომიტევენ ჩ., მ. 6, 12; ნუ შემიყვანებ ჩ., მ. 6, 13; ვიდრე ჩ. მეძინა, მ. 28, 13; მოსე ესრეთ დამიწერა ჩ., მრ. 12, 19; მითხარ ჩ., მრ. 13, 4; ჩ. გუესმა მაგისი, მრ. 14, 58; ვინ გარდაგვგორვოს ჩ. ლოდი იგი, მრ. 16, 3; იგი მომცეს ჩ., ლ. 1, 2; რადასა ესრეთ მიყავ ჩ., ლ. 2, 48; არა შემოგვდგეს ჩ., ლ. 9, 49; გუასწავე ჩ. ლოცვად, ლ. 11, 1; შემძინე ჩ. სარწმუნოებად, ლ. 17, 5; მუნ მზა მიყავთ ჩ., ლ. 22, 12; მომიტევე ჩ. ბარაბა, ლ. 23, 18; მარადის მოგუეც ჩ. პური ესე, ი. 6, 34; ჩ. გურწმენა, ი. 6, 69; მეტყუს ჩ. მცირედ, ი. 16, 17.

არა გუნებავს მაგისი მეუფებად ჩ. ზედა, ლ. 19, 14; ჩ. შოვრის არიან, მ. 13, 56; ხიყენეს ჩ. შოვრის, მ. 22, 25; მრ. 12, 20; კელი შეყვეს აღწერად... ჩ. შოვრის, ლ. 1, 1.

კეთილ არს ჩუენდა აქა ყოფად, მ. 14, 4; რომელი არა არს ჩ. მტერ, ლ. 9, 50.

რამე ხიყოს ჩუენთუს, მ. 19, 27; იგი ჩ. კერძო არს, ლ. 9, 50.

ჩუენ-ი: პური ჩუენი, მ. 6, 11; წამებასა ჩუენსა, ი. 3, 11; მამაო ჩუენო, მ. 6, 9; ლ. 11, 2; თანა-ნადებნი ჩუენნი, მ. 6, 12; თანა-მდებთა მათ ჩუენთა [მიც.] , მ. 6, 12; თუალთა ჩ. მ. 21, 42; წარხეშართოს ფერკთა ჩ. [ნათ.] , ლ. 1, 79; დღეთა მათ მამათა ჩუენთასა, მ. 23, 30.

ჩუენება: უჩუენე თავი შენი მლდელსა, მ. 8, 4; გიჩუენო თქუენ, ლ. 12, 5; მან გიჩუენოს თქუენ, მრ. 14, 15; ლ. 22, 12.

ხეჩუენნეს მათ მოსე და ელია, მ. 17, 3.

1. ჩჩუელ-ი: გამოხუედით ხილვად კა-

ცისა ჩჩვლითა სამოსლითა შემოსილი-
სა, მ. 11, 8; ჩ. სამოსლითა შემოსილი
არიან, მ. 11, 8.

2. ჩჩვლ-ი: გამოუცხადე ე-ე ჩჩვლთა,
მ. 11, 25; პირთაგან ჩ. მწოვართაისა
დახამტკიცო ქებაჲ, მ. 21, 16.

G

ცა: დახორგუნიდე-ცა, ლ. 12, 1;
უკერდაცა, მრ. 15, 5.

ამასცა, ლ. 13, 8; დედანიცა, მ. 27,
55; დედაკაცაცა, მ. 22, 27; მრ. 12, 22;
დიდაცა, ლ. 12, 48; ეგრეცა, მ. 6, 10;
17, 12; 24 33; ერთიცა, მ. 5, 39; ერთიცა
მათგანი, მ. 10, 29; ერსაცა, ლ. 12, 54;
ესეცა, ლ. 19, 9; 22, 56, 59; ვიდრეცა,
ლ. 22, 10; ვითარცა, მ. 14, 5, 6; თქუენ-
ცა, მ. 6, 14; 19, 28; 20, 4; 23, 32; 24,
44; ლ. 6, 31; ი. 6, 67; იგიცა, მ. 27,
57; ლ. 20, 11; იესუცა, ლ. 3, 21;
იოსებცა, ლ. 2, 4; კრებულისაჲცა,
მ. 18, 17; მანცა, ლ. 16, 18; მასცა,
ლ. 14, 12; მათცა, მ. 21, 36; ლ. 14, 12;
მდიარიცა იგი, ლ. 16, 22; მეცა, მ. 8, 9;
10, 32, 33; მრ. 11, 29; ლ. 1, 3; მეზუე-
რეთაცა, მ. 5, 46; მერმეცა, ი. 4, 46;
მიერცა, მ. 10, 23; მუნცა, მ. 6, 21; ნა-
ყოფიცა, მ. 12, 33 (2-ჯერ); ორცა, მ.
5, 41; რაჲცა, მ. 14, 7; 18, 19; 28, 11;
მრ. 12, 44; რომელმანცა, მ. 10, 4; რო-
მელთაცა, ლ. 6, 13; სადაცა, მ. 6, 21;
18, 20; 28, 16; სხუათაცა, ლ. 4, 43;
უკუანამსკნელიცა, ლ. 12, 59; უნებ-
ლიაჲცა, მ. 18, 7; უსასყიდლოდცა,
მ. 10, 8; ფარისეველთაცა, ლ. 16, 14;
ფიჩუცა, მ. 5, 40; ქუეყანაცა, ლ. 13,
7; შენცა, ლ. 22, 58; ჩემიცა, ლ. 19, 5;
ცოდვილიცა, ლ. 6, 34; ძალნიცა, ლ.
16, 21; წარმართთაცა, მ. 5, 47.

ცა-ჲ: ნუ ხფუცათ ყოვლად ნუცა
ცასა, მ. 5 34; ხუადვილმს არს ციხა
და ქუეყანისა წარსლვაჲ, ლ. 16, 17; პი-
რი ქუეყანისაჲ და ციხაჲ ხიტით გა-
მოცდალ, ლ. 12, 56; განხეხუნეს, ცანი,
ლ. 3, 22; მშურობაჲ ცათა ზელა, ლ. 19,
58; რომელ არს ც. შინა, მ. 5, 45; 10, 32,
33; 18, 10; რომელი ხარ ც. შინა, მ. 6,
9; ხიყან ნებაჲ შენი, ვითარცა ც. შინა,
მ. 6, 10; დახიდედით თქუენ საფასეთა

ც. შინა, მ. 6, 20; ხიყოს იგი ქანილ ც.
შინა, მ. 18, 18; ხიყოს იგი კრულ ც.
შინა, მ. 18, 18; გაქუნდეს საუნჯე
ც. შინა, მ. 19, 21; ლ. 18, 22; რონენლი
ხიყენეს ც. შინა, მ. 24, 29; მონეცა მე
ყოველი ქელწმიტებაჲ ც. შინა, მ. 28, 18;
ხიყენენ ვითარცა ანგელოზნი ც. შინა, მრ.
12, 25; საუნჯე მოუკლებელი ც. შინა,
ლ. 12, 33.

სასუფეველი ცათაჲ, მ. 10, 7; 11, 12;
19, 14; 20, 1; მრ. 10, 14; სასუფეველსა
შინა ცათასა, მ. 5, 19; 8, 11; სასუფე-
ველსა ც., მ. 5, 20; 11, 11; 13, 52; 18,
3, 4; გამოისაქურისნეს თაენი თუნსი სა-
სუფეველისათჳს ცათასა, წ. 19, 12;
სასუფეველისა ცათასაჲ, მ. 13, 11.

მოვიდეს მფრინველნი ციხანი, მ.
13, 4; მფრინველთა ციხათა დაიმკვლ-
რეს რტოთა მისთა, ლ. 13, 19.

ცადება: ხაცადეთ ყრმებსა მაგას, მ.
19, 14; მრ. 10, 14.

ცალიერ-ი: წარავლინეს ცალიერი,
მრ. 12, 3; წარავლინეს იგი ცა ლ. 20,
10.

1. ცემა: ადგილ ხეც ამაჲ, ლ. 14, 9;
ხეცინ მას განსატევებელი წიგნი, მ. 5,
31; ხუბრძანა, რათა ხცენ მას ქამლი,
ლ. 8, 55.

წ. კ. თავუჟანის-ცემა, მიცემა, მოცე-
მა, ნათლის-ცემა, ნუჯეშინის-ცემა, პა-
ტივის-ცემა.

2. ცემა: მოიღეს ლერწამი და ხცემ-
დეს თავსა წისსა, მ. 27, 30; მოქმედთა
მათ ხცეს, ლ. 20, 10; რომელთამე ხ., მ.
21, 35; გცეს თუ ვინმე შენ, მ. 5, 39.

3. ცემა: ქროღის ჰარნი რა ხეცენს
სახლსა მას, მ. 7, 25, 27.

ცემა-ჲ: იწყოს ცემაჲ მისთანათა
მათ მონათა, მ. 24, 49.

ცეცხლ-ი: ცეცხლი არა დახრკაბის,
მრ. 9, 48; შთავარდის იგი ცეცხლსა, მ.

17, 15; შთახვარედ ც. მას საუკუნესა, მ. 18, 8; შესლვად გეპენიასა ც. მას უშრეტსა, მრ. 9, 43; ცეცხლისა მიფენად მოვედ ქუეყანასა, ლ. 12, 49; საჯუმილსა მას ცეცხლისასა, მ. 13, 50; შესლვად გეპენიასა ც., მ. 18, 9; ყოველი ცეცხლითა დახიმარილოს, მრ. 9, 49; მოხიკუნეთოს და ცეცხლთა დახედვას, მ. 7, 19.

ცვალება: იცვალა მათ წინაშე სხუად ფერად, მ. 17, 2.

ცთობა: ხტებით, რამეთუ არა ხიცით, მ. 22, 29; ხ. თქუენ, მრ. 12, 24; თქუენ ფრიად ხ., მრ. 12, 27; იხილეთ, ნუუკუე ხტეთ, ლ. 21, 8.

ცთუნება: თუალი შენი მარჯუნსა გაცთუნებდეს შენ, მ. 5, 28; კელი შენი გ., მ. 5, 30; ფერკი შენი გ. შენ, მ. 18, 8; თუალი შენი გ., მ. 18, 9; მრ. 9, 47; ხაცთუნებდენ მრავალთა, მ. 24, 11; მრ. 13, 6; ხეკრძალენით ნუეინმე გაცთუნენს თქუენ, მრ. 13, 5.

ცილი ნ. ცილის დადება, ცილის ფუცვა, ცილის წამება.

ცილის დადება: უკუეთუ ვისმე რას ცილი დახუდევ, მიხუაგო ოთხი წილი, ლ. 19, 8.

ცილის ფუცვა: პირველთა არა ცილი ხფუცო, მ. 5, 33.

ცილის წამება: ნუ ცილსა ხწამებ, ლ. 18, 20. არა ცილი ხწამო, მ. 19 18.

ცინ: ვაა თქუენდა, რომელნი ხიცინით აწ, ლ. 6, 25.

ცისად-ცისად გუემა: ძქ ჩემი... ცისად-ცისად ბოროტად ხიგუმების, მ. 17, 15.

ცნობა: რამთა ხცნა, ლ. 1, 4; ცნეს, რამეთუ მათვს თქუა, მ. 21, 45; ც. ქეშმარიტად, ი. 17, 8; ამით ცნან ყოველთა, ი. 13, 35; აწ გვცნობიეს, რამეთუ ეშმაკელ ხარ, ი. 8, 52; გ., რამეთუ შენ ხარ ქრისტქ, ი. 6, 69; არლა გიცნობიეს, მ. 16, 9; ვითარ არა გ., მ. 16, 11; აწ ხუცნობიეს, ი. 17, 7; უკუეთუმცა გეცნა შენ, ლ. 19, 42.

იცნეს იგი კაცთა მათ, მ. 14, 35; არა

ი. იგი, მ. 17, 12; ნაყოფისა მათინაგან ხიცნეთ იგინი, მ. 7, 16.

ცნობა-ა: თქუენდა მიცემულ არს ცნობად საიღუმლოა, მ. 13, 11.

ცნობება: რამთამცა ხაცნობეს კაცთა, მ. 6, 5.

ცოღვა-ა: ყოველი ცოღვაა... მიხეტეოს კაცთა, მ. 12, 31; ხუდიღმსი ც. ხაქუს, ი. 19, 11; ხამხილოს სოფელსა ცოღვისათვს, ი. 16, 8; ც. ესრეთ ი. 16, 9

ცოღვილ-ი: გალიღვეეღნი... ხიყენეს ცოღვილ, ლ. 13, 2; კაცი ცოღვილი ვარი მე, ლ. 5, 8; ცოღვილისა კაცისა თანა, ლ. 19, 7; ცოღვილნი სხდეს იესუას თანა, მრ. 2, 15; ცოღვილნიცა ცოღვილთა ხეასხებედ, ლ. 6, 34; მოვედ... ცოღვილთა სინანულად, მრ. 2, 17; მიცემად ქელთა კაცთა ც., ლ. 24, 7; წუმნ... ც. ზედა, მ. 5, 45; ც. თანა ჭამს, მრ. 2, 16; ც. თანა ხჭამთ, მრ. 2, 16.

ცოლ-ი: ვის მათგანისა ხიყოს ცოლი მრ. 12, 23; რომელმან განხუტეოს ცოლი თვისი, მ. 5, 31; რომელმან დახუტეოს ც. თვისი, მ. 5, 32; ლ. 16, 18; დახუტეოს... გინა ც., გინა შეიღნი, მ. 19, 29; შეირთოს ც. იგი, მ. 22, 24; დახუტევა ც. თვისი, მ. 22, 25; პირველმან მან შეირთო ც., მ. 22, 25; მრ. 12, 20; ხელუას მას ც.; მრ. 12, 19; შეირთოს ძმამან მისმან ც. იგი, მრ. 12, 19; 'ხიყო ც. მისი ასულთაგან აპრონისთა, ლ. 1, 5; მიხუდგა ელისაბეთ ც. მისი, ლ. 1, 24; რომელმან დახუტევა სახლი... გინა ც., ლ. 18, 29; მოსრულ ვარ განყოფად... ცოლისა დედამთილისაგან, მ. 10, 35; განხეთას... დედამთილი ძის ცოლისაგან მისისა, ლ. 12, 53; ვითარმცა გესუა იგი ცოლად, მ. 14, 4; ვისა შვდთაგანესა ხიყოს იგი ც., მ. 22, 28; შვდთავე მათ იგი ხესუა ც., მრ. 12, 23.

ცოლ-ყოფა: რომელმან დატევებული ცოლ-იყოს, იმრუშებდეს, მ. 5, 32.

ცომ-ი: მსგავს არს იგი ცომსა, ლ. 13, 21; ხეკრძალენით... ცომისა მისგან

ძალდ-ი: ძალღნიცა მოვიდოდეს, ლ. 16, 21; ნუ მიხეცემთ სიწმიდესა ძალდთა, მ. 7, 6.

ძე-ა: რომელსა ხთხოვდეს ძმ თვის პურსა, მ. 7, 9; ხუყუარდეს ძ. თვისი, მ. 10, 37; არავენი იცის ძ., მ. 11, 27; ესე არს ძ. დავითისი, მ. 12, 23; არა ესე არს ზურთა მის ძ., მ. 13, 55; ძ. ღმრთისაა ხარი შენ, მ. 14, 33; შენ ხარ ქრისტე, ძ. ღმრთისაა ცხოველისაა, მ. 16, 16; ი. 6, 69; ვიდრემდე იხილონ ძ. კაცისაა, მ. 16, 28; ესე არს ძ. ჩემი საყუარელი, მ. 17, 5; ძ. კაცისაა მკუდრეთით აღდგეს, მ. 17, 9; შეიწყალე ძ. ჩემი, მ. 17, 15; რაჟამს დაჯდეს ძ. კაცისაა, მ. 19, 28; უკუანასკნელ მიავლინა მათა ძ. თვისი, მ. 21, 37; მრ. 12, 6; იხილეს ძ. იგი მისი, მ. 21, 38; ვისი ძ. არს იგი, მ. 22, 42; მაშინ იხილონ ძ. კაცისაა, მ. 24, 30; ძ. კაცისაა მოვიდეს, მ. 24, 44; ძ. ღმრთისაა ხიყო ესე, მ. 27, 54; შენ ხარ ძ. ჩემი საყუარელი, მრ. 1, 11; ლ. 3, 22; არს ძ. კაცისაა შაბათისა, მრ. 2, 28; ძ. კაცისაა მიხეცეს, მრ. 10, 33; უკუეთუ ძ. ხარ ღმრთისაა, ლ. 4, 3; შენ ხარ ქრისტე, ძ. ღმრთისაა, ლ. 4, 41; მამსა ხთხოვდეს ძ. პურსა, ლ. 11, 11; განხევთას მამა ძისაგან და ძ. მამისაგან, ლ. 12, 53; ძ. ჩემი მკუდარ ხიყო, ლ. 15, 24; ხიყო ძ. იგი მისი უხუცესი, ლ. 15, 25; ძ. ესე შენი მოვიდა, ლ. 15, 30; მოვიდა ძ., ლ. 19, 10; მივაველინო ძ. ჩემი საყუარელი, ლ. 20, 13; ვითარ ძ. მისი არს, ლ. 20, 44; ესე არს ძ. ღმრთისაა, ი. 1, 34; რომლისა ძ. სნულ ხიყო, ი. 4, 46; განკურნოს ძ. იგი, ი. 4, 47; გარდამოცდა ზეცით ძ. კაცისაა, ი. 3, 13; ესრე შეიყუარა ღმერთმან სოფელი, ვითარმედ ძმცა, ი. 3, 16.

იცის გარნა ძემან, მ. 11, 27; რომლისაა ხუნდეს ძესა გამოცხადების, გამოცხადოს, მ. 11, 27; ეგრეცა ძ. კაცისაა, მ. 17, 12; და ხეცყოფეს: შსანა ძ. დავითისა, მ. 21, 15; განხევთას... დედამორი ძის ცოლისაგან მისისა, ლ.

12, 53; მოსლვადმდე ძისა კაცისა, მ. 10, 23; რომელმან თქუას სიტყუა ძ. კაცისათვის, მ. 12, 32; რომელმან ყო ქორწილი ძ. თვისისაა, მ. 22, 2; შეიკდიმონ ძ. ჩემისათვის, მრ. 12, 6; ძ. ბარაქისა, ლ. 11, 51; აღმაღლებამ ძ. კაცისაა, ი. 3, 14; განხევთას მამა ძისაგან, ლ. 12, 53; ძისათვის კაცისა ყოფიდა, მ. 16, 13; შეხ-თუ-იკდიმონ ძ. ჩემისა, მ. 21, 37; საგონებელ ხიყო ძედ იოსებისა, ლ. 3, 23; ვითარ უკუე ხიტყვან თქუენგანნი ვინმე ქრისტესა ძ. დავითისა, ლ. 20, 41; სიმონ, ძეო იონასო, მ. 16, 17.

ძენი თქუენნი რაათა განხასხმენ, მ. 12, 27; მოხუცდეს მას... ძ. ზებედენნი, მრ. 10, 35; ძ. თქუენნი... მსაჭულ გექმნენ თქუენ, ლ. 11, 19; რომელთა თანა ... (ხიყო) დედა ძეთა ზებედემთა, მ. 27, 56; ნათელ-ხედილი მათ სახელითა მამისათა და ძისათა, მ. 28, 19.

ძეს: ყრამა ჩემი ძეს სახლსა შინა ჩემსა, მ. 8, 6.

ძი: რაა-ძი არს, რომელი ხეცმნა, მრ. 5, 14.

ძიება: რაათა ხიძიოს სისხლი, ლ. 11, 50; ხ. ნათესავისა ამისგან, ლ. 11, 51; დიდადცა ხ. მისგან ლ. 12, 48.

ხუეძიებ ნაყოფსა, ლ. 13, 7; მე არა ხ. დიდებასა ჩემსა, ი. 8, 50; არს რომელი ხეძიებს, ი. 8, 50; ვრორინებთ და გეძიებთ შენ, ლ. 2, 48; იესუს ჭუარსცუმულსა ხეძიებთ, მ. 28, 5; იესუს ხ. ნაზორეველსა, მრ. 16, 6; ნუ ხ. რაა ხეცმით, ლ. 12, 29; ამას ყოველსა ნათესავნი სოფლისანი ხეძიებენ, ლ. 19, 30; რომელი ხეძიებენ, პოელ. მ. 7, 8; ხეძიებდა, ვითარმცა ჟამსა მარჯუესა, მრ. 14, 11; ერი იგი ხ.: მას, ლ. 4, 42; ხ. ნაყოფსა მისგან. ლ. 13, 6; რადასა შეძიებლით მე, ლ. 2, 49; ხეძიებდეს მას შეპყრობად. მ. 21, 46; ხ. მას, ლ. 2, 44, 45; ხ. შეახლებად მისა, ლ. 6, 19; მთავარნი ერისანი ხ. მას, ლ. 19, 47; რომელსა-იგი ხ. მოკლვად, ი.

7, 25; ხეძიებდით და ხპოთ, მ. 7, 7; ლ. 11, 9; ხ. სასუფეველსა ღმრთისასა, ლ. 12, 31; რომელი ხეძიებდეს პოვოს, ლ. 11, 10.

ძილი: წარიპარეს იგი, ვიდრე ჩვენ მეძინა, მ. 28, 13.

ძირ-ი: ნერგი... ძირითურთ აღზიდ-ხურეს, მ. 15, 13.

ძლება: ვერ ხეძლო ზე აღზილვად ყოვლითურთ, ლ. 13, 11.

ვერვი ხეძლო მას, მ. 22, 46; ხეძ-ლოს შეძინებდალ ჰასაჯა თესა წყრთა ერთ, ლ. 12, 25; რომელსა ვერ ხეძ-ლონ წინააღფოვად, ლ. 21, 15.

ძლევა-ა: გამოიღოს ძლევად სამჯე-ლი, მ. 12, 20.

1. ძლიერ-ი: იხილა ქარი იგი ძლი-ერი, მ. 14, 30.

2. ძლიერ-ი: პირველად შეკრას ძლიერი იგი, მ. 12, 29; რაჟამს ძ. შე-კურვილი «ხცივდეს ეზოსა თჳსას, ლ. 11, 21; ვის კვლ-ხეწიფების სახლსა ძლიერისასა შესლვად, მ. 12, 29.

ძმა-ა: იგი არს ძმამ, მ. 12, 50; წა-რიყვანა იესუ... იაკობ და იოჰანე ძ. მი-სი, მ. 17, 1; შეხიძინო ძ. შენი, მ. 18, 15; იხილა სიმონ და ანდრეა ძ. მისი, მრ. 1, 16; უკუეთუ ვისიმე მოკუდეს ძ., მრ. 12, 19; გამოირჩინა სიმონ... და ანდრეა ძ. მისი, ლ. 6, 14; ძ. შენი მოს-რულ არს, ლ. 15, 27; ძ. ესე შენი მკუდარ ხიყო, ლ. 15, 32.

რამეთუ მიხცეს ძმამან, მ. 10, 21; უკუეთუ შეგცოდოს შენ ძ., მ. 18, 14; შემცოდოს მე ძ. ჩემმან, მ. 18, 21; შეირთოს ცოლი იგი მისი ძ. მისმან, მ. 22, 24; მრ. 12, 19; უკუეთუ შეგცოდოს ძ. შენმან, ლ. 17, 3.

რომელმან ხრქუას ძმასა თესა. მ. 5, 22; რომელი განხურისხნეს ძ. თესსა, მ. 5, 22; აღზუდგინოს მკუდრი ძ. თესსა, მ. 22, 24; მრ. 12, 19; დახუტევა ცოლი

თესი ძ. თესსა, მ. 22, 25; წაშინ ხიხილო აღმოვბად წუელი თუალსაგან ძმისა შენისა, მ. 7, 5; საპურობილედ შეაყენა ჰეროდიას-თეს ცოლისა ფილიპსს. ძ. თესისა, მ. 14, 3.

აჰა... ძმანი ჩემნი, მ. 12, 49; ანუ არა (არიან) ... ძ. მისნი, მ. 13, 55; გინა ძ., გინა დანი, მ. 19, 29; ხიყენეს ჩვენ შოვრის შუდნი ძ., მ. 22, 25; მრ. 12, 20; რომელმან დახუტევა სახლი ... გინა ძ., ლ. 18, 29.

ხუთხარო ძმათა ჩემთა. მ. 28, 10; ნუ ხხადი... ძ. შენთა, ლ. 14, 12; მიხეცნეთ თქვენ... ძ. და მეგობართა, ლ. 21, 16.

ძმარ-ი: მოხცეს მას ძმარი ნავლით-თა შეზავებული, მ. 27, 34.

ძნ: ხუძნდა სიტყუა იგი, ლ. 11, 53. ძნიალ: შეკრიან ტურთები მიმნ და ძნიალ სატურთაი, მ. 23, 4; ძ. «შევი-დენ» აა.უფეველსა ღმრთისასა, ლ. 18, 24.

ძოწეულ-ი: ხიმონებოდა ძოწეული-თა და ბისონითა, ლ. 16, 19.

ძრვა-ა: იხილეს ძრვა იგი. მ. 27, 54; ხიყენენ... სრუანი და ძრვანი ადგილ-ადგილ, მ. 24, 7; ხიყენენ ძ. დიდ-დიდნი, ლ. 21, 11.

ძურ-ძურად: ყრმამ ჩემი ძეს სახლსა შინა ჩემსა დაქსნილი და ძურ-ძურად ტანჯული, მ. 8, 6.

ძულ-ი: რომელმან გამოიღოს საუნ-ჯისაგან თესისა ახალი და ძული, მ. 13, 52.

ძულემა: ხიძულელებდენ ურთიერთას, მ. 24, 10.

ძულობა: უკუეთუ სოფელი გძუ-ლობს თქვენ, ი. 15, 18.

ძურამა: ღაზარე დავრდომილ ხიყო და ქუე ძურებოდა, ლ. 16, 20.

ძოლოა: ოდეს მოვიდეს სული იგი ძ. კემმარტებისა, გიძოლის თქვენ კემმარტებასა ყოველსა. ი. 16, 13.

წამება: რომელი ვიხილეთ ვწამებთ, ი. 3, 11; ხწამებთ თავით თესით, მ. 23,

31; თავადი იესუ წამებდა, ი. 4, 44; მე ვიხილე და ვწამე, ი. 1, 34; წამა იოჰანე

და თქუა, ი. 1, 32; რადთა წამოს ვინმე კაცისა მისთვის, ი. 2, 25.

წამება-ა: წამებასა ჩუენსა არა შეხიწყნარებთ, ი. 3, 11; სწორ არა ხიყენეს წამებანი მათნი, მრ. 14, 56; არცა ესრცთ ეგრ ხიყენეს წ., მრ. 14, 59.

წ. კილის წამება, ცრუვის წამება. წამის-ყოფა: იგი წამს-ხუყოფდა მათ, ლ. 1, 22; წამს-ხუყოფდეს, ლ. 5, 7.

წარბის: წარბიოდა 'წინა' და აღქდა ლელუხუღელსა, ლ. 19, 4.

წარბმა: წარბის და ხასუს მას წყალი, ლ. 13, 15.

წარგება: წარხაგო ხუმეტცსი, ლ. 10, 35.

წარდგინება: წინაშე... მეფეთა წარდგინენ თქუენ, მ. 10, 18.

წარდგინება-ა: წარდგინებდა წინაშე უფლისა, ლ. 2, 22.

წარვედ, წარვიდ წ. წარსლვა.

წარვლინება: წარავლინა მონად თუსი, ლ. 14, 17; ესე ათორმეტნი წარვლინნა იესუ, მ. 10, 5. წ. ივინი, მ. 20, 2; ლ. 9, 2; წ. სხუანი მონანი, მ. 21, 36; წ. ორნი მოწაფეთა მისთაგანნი, მრ. 14, 13; წ. მოციქულნი, ლ. 9, 52; წარავლინეს ყოველსა მას სანახებზა, მ. 14, 35; წ. ცალიერი, მრ. 12, 3; წ. იგი ცალიერი, ლ. 20, 10; წ. ცული, ლ. 20, 11; წარავლინენს ანგელოზნი თუსნი, მ. 24, 31; წარვავლინო ანგელოზი ჩემი, მ. 11, 10.

წარვლტოლა: უკუეთუ მიერცა გვენიდენ ვიდრე თქუენ. წარხივლტოდეთ მერმესა, მ. 10, 23.

1. წარმართ-ი: საწამებელად მათა და წარმართთა, მ. 10, 18; მიხტენ იგი წ., მრ. 10, 33; არა წარმართთაცა ეგრევე ყვიანა, მ. 5, 47; გზასა წარმართთასა ნუ მიხტალთ. მ. 10, 5.

2. წარმართ-ი: სახელსა მისსა წარმართნი ხესვიდენ, მ. 12, 21; მოიმოწაფენით ყოველნი წ., მ. 28, 19; რომელნი-იგი ხვონებდელ მთავრად წარმართთა, მრ. 10, 42; სამართალი წ. მიხტოხრას, მ. 12, 18; ხიყენეთ თქუენ მოძულეებულ ყოველთაგან წ., მ. 24, 9; მთავარნი წარმართთანი უფლებედ მათ ზედა, მ. 20, 25.

წარმართება: რადთა წარხმართოს ფერტა ჩუენთა, ლ. 1, 79.

წარმოვლომა: აღდეგ და წარმოვდეგ, მრ. 3, 3.

წარმოვლვა: მას უმასა შინა წარმოვლოდა იესუ, მ. 12, 1; მიერ წ., მრ. 2, 14; ესე წარმოვოდა მიერ, მ. 13, 53; წ. მიერ იესუ, მ. 15, 29.

წარმოვლვა-ა: რამეთუ მიერ წარმოვლვად ხიყო, ლ. 19, 4.

წარმოვცმა: გარდაშოკდა წკშია და წარმოხეცენს მდინარენი, მ. 7, 25.

წარმოვცლომა: წარმოვცელ და დაჯედ, ლ. 17, 7.

წარპარვა: წარიპარეს იგი, მ. 28, 13; დათხარიან და წარიპარიან, მ. 6, 20; წარიპარონ იგი, მ. 27, 64.

წარსაწყმედელ-ი: რომელმან მიხიყანის წარსაწყმედელად, მ. 7, 13.

წარსლვა: წარვილოდა ზლუასა მას გალილეაისასა, მრ. 1, 16; წარვილოდეს ყოველნი, ლ. 2, 3.

შემეშინა, წარვედ, მ. 25, 25; განხე-შოვრა მიერ და წარვიდა, მ. 12, 14; წ. მწუხარქ, მ. 19, 22; მოხავორვა ლოდი დიდი კარსა მას საფლავისასა და წ., მ. 27, 60; წ. სახიდ თუსა, ლ. 1, 23; წ. მათ თანა, ლ. 2, 51; წ. უდაბნოსა აღვილსა, ლ. 4, 42; არა წ. მათგან, ლ. 4, 42; წ. და ყოველსა მას 'ქალაქებსა' ქადაგებდა, ლ. 8, 39; წ. შოვრასა სოფელსა, ლ. 19, 12; წ. მრავალთა ებოთა, ლ. 20, 9; წ. თუსაგან, ლ. 24, 12; წ. იგი, ი. 6, 15.

ესენი რად წარვიდეს, მ. 11, 7; და-ხუტევეს იგი და წ., მ. 22, 22; ივინი წ., მ. 28, 8; მრ. 11, 4; ლ. 9, 52; ესენი ვითარცა წ., მ. 28, 11; მოწაფენი წ. გალილეად, მ. 28, 16; და წ., მრ. 12, 17; წ. მწყემსნი იგი, ლ. 2, 20; ვითარცა წ. ესენი, ლ. 10, 38; წ., პოვეს ეგრე, ლ. 22, 13.

მას ხურქვ: წარვედ, მ. 8, 9; წ. ჩემგან სატანა, მ. 16, 23; წ. და განყიდენაყოფი შენი, მ. 19, 21; წ. სახიდ შენდა, მრ. 2, 11; წარვედით თქუენცა ვენაქად

ჩემდა, მ. 20, 4; წ. და ხუთხართ, მ. 28, 7, 10; მრ. 16, 7; წ. და მოიმოწაფენით. მ. 28, 19; წ. თქუენ ქალაქად, მრ. 14, 13.

მას ხურკუ: წარვედ და წარვიდის, მ. 8, 9; უკუეთუ მე წარვიდე, ი. 16. 17; წარვიდეს და მოიდიოს, მ. 18, 12; წ. მიერ, მ. 19, 15; სადა გნებავს წარვიდე, მრ. 14, 12; წარვიდენ გალილუად, მ. 28, 10.

წარსლვა-ა ხუაღვილმს არს ცისა და ქუეყანისა წარსლვაჲ, ლ. 16, 17; ნუე-კუე თქუნცა გნებავს წარსლვის, ი. 6. 67; ხვალე და ზეგე წარსლვად, ლ. 13, 33.

წარსრულება: წარხასრულნა იესუ სიტყუანი ესე, 7, 28.

წარტაცება-ა: მოვიდოდეს წარტაცებად მისა, ი. 6, 15.

წარტყევა: ესე წარიტყიეს, რამთა აღილოს ჭუარი მისი, მ. 27, 32.

წარუვანება: წარიუვანა იესუ პეტრე. მ. 17, 1; წ. პეტრე, მრ. 14, 33; წარიუვანეს იგი, მ. 27, 31; შეკრეს იესუ და წ. მრ. 15, 1.

წარმღუანება: თუ ვინმე წარგიძღუანებადეს შენ მილიონ ერთ, მ. 5. 41.

წარწუმება: არა წარწუმვიდო, ი. 6. 39; ბოროტნი იგი ბოროტად წარწუმვიდნეს, მ. 21, 41; წარწუმვიდონ იგი, მ. 12. 14, რომელმან წარიწუმვიდოს თავი თვისი. მ. 10, 39; 16. 25; წ. იგი, მ. 10, 39; 16.25; რომელი წარწუმდა, ლ. 11,51; წარწუმდეს ერთი ასათა შენთავანი, მ. 5, 29. 30; არა წ. ერთი მცირეთა ამთავანი, მ. 18, 14; თმაჲ თავისაგან თქუენისა არა წ., ლ. 21, 18; უკუეთუ არა შეხინანოთ, ეგრევე სახედ ყოველნი წარხწუმვიდეთ, ლ. 13, 3; ყოველნივე ეგრეთ წ. ლ. 13, 5.

წარწუმება-ა: ჯერ-არს შაბათსა კეთილისა საქმე... ანუ წარწუმებაჲ, მრ. 3, 4; წარწუმებად გეპენიასა შიდა, მ. 10, 28; იერუსალმისა წ., ლ. 13, 33; ხეიბებდეს მას წ., ლ. 19, 47.

წარწუმედულ-ი: წარწუმედულ ხიყო და ხიოვა, ლ. 15, 24, 32; მოვიდა ძმ კაცისა... ცხოვრებად წარწუმედულისა, ლ. 19, 10; მივედით... ცხოვართა მათ წარწუმედულთა, მ. 10, 6.

1. წარკვდომა: წარკვა ეამი ერთი, ლ. 22, 59.

2. წარკვდომა: სანაუღლი ერთი არა წარკვდეს. მ. 5. 18; არა წ. ნათესავი ესე, მ. 24. 34.

წაბლ-ი: უკუეთუ იგი წაბლ ხიყოს, მრ. 9, 50.

1. წელ-ი: ხიყენელ წელნი თქუენნი მორტყმულ. ლ. 12, 35.

2. წელ-ი: (არს) სამი წელი, ლ. 13, 7; ათრვამეტი წ. არს, ლ. 13, 16; ესოდენი წ. გმონე შენ, ლ. 15, 29; მეოცდაათესა წელსა, ლ. 3, 23; ხუტევე ეგე ამასა წ., ლ. 13, 8; რომელი ხიყო ათორმეტის წლის, ლ. 8, 42; ხიყო სული ეძღურებისა ათრვამეტ წლითგან, ლ. 13. 11.

1. წერილ-ი: რამეთუ ესე არს, რომლისათვის წერილ არს, მ. 11. 10; წ. არს მჭელსა უფლისაჲ, ლ. 2, 23. ხრქუა მათ: წ. არს, ლ. 19, 46.

2. წერილ-ი: მაშინ აღხესრულა წერილი იგი, მრ. 15, 28.

წიად: მივიდოდეს წიად ზღუასა მას კათარანუმდ, ი. 6, 17.

წიად-ი: მიხიყვანა იგი ანგელოზთაგან წიადთა აბრაჰამისთა, ლ. 16. 22.

1. წიგნ-ი: არა ხიცით წიგნი, მრ. 12, 24; არასადა აღმოხიციოთხეთ წიგნსა შინა, მ. 21, 42; არა აღმოგიციოთხავსა წ. მოსისსა, მრ. 12. 26; დავით ხიტყუს წ. ფსალმუნთასა. ლ. 20, 42 ხრწმენა წიგნისაჲ მის, ი. 2, 22.

2. წიგნ-ი: ხეცინ მას განატყევებულ წიგნი, მ. 5, 31.

წილ: თუალი თუალისა წილ, მ. 5, 38; ეკილი ეკილისა წ., მ. 5. 38.

წილ-ი: ასი წილი მოილოს, მ. 19, 29; რომელმან არა მოილოს მრავალი წ., ლ. 18, 30; მიხუავო ოთხი წ., ლ. 19, 8.

წილის განგდება: განიყვეს სამოსელი მისი და განიგდეს წილი, მ. 27, 35.

წინა: ამათ ყოველთა წინა დაგასხნენ თქვენ ზედა კელნი მათნი, ლ. 21, 12.

წინა-ა: ირავალნი ხიყვნენ პირველნი უკუენა და უკუენანი წინა, მ. 19, 30.

ნ. კ. წინააღდგომაჲ, წინააღმდგომი, წინადაცუეთა. წინადაცუეთილებაჲ, წინამძღუარი, წინაჲსწარი, წინა-ძლოლა, წინაწარმეტყუელი, წინაწარმეტყუელე-ბა.

წინააღდგომა-ა: რომელსა ვერ ხუძლონ წინააღდგომაჲდ, ლ. 21, 15.

წინააღმდგომი: ხრცხუენოდა ყოველთა წინააღმდგომთა მისთა, ლ. 13, 17. ვერ ხუძლონ... ყოველთა წ. თქუენთა, ლ. 21, 15.

წინადაცუეთა: შაბათსა წინადაცუეთის კაცმან, ი. 7, 22.

წინადაცუეთა-ა: მოვე მოგცა თქუენ წინადაცუეთაჲ, ი. 7, 22; აღხესრულნენ დღენი იგი რვანი წინადაცუეთისა მისისანი, ლ. 2, 21.

წინადაცუეთილება-ა: უკუეთუ წინადაცუეთილებაჲ მოიღის კაცმან, ი. 7, 23.

წინამძღუარი-ი: ბრმანი არიან და წინამძღუარნი ბრმათანი, მ. 15, 14.

წინაჲსწარი: იგი წინაჲსწარ ბირებულ ზიყო დედისაგან თესისა, მ. 14, 8; რამთა არა წ. ხიწურთიდეთ, ლ. 21, 14.

წინაზე: წინაზე ბჭეთა მისთა, ლ. 16, 20; წ. თულთა, მ. 21, 42; წ. კაცთა, მ. 6, 1; 10, 32, 33; ლ. 16, 15; წ. მამისა ჩემისა, მ. 10, 32, 33; წ. ყოველთა მეინაქეთა, ლ. 14, 10; მეფეთა წ., ლ. 21, 12; მთავრისა წ., ლ. 12, 58; მის წ., მრ. 10, 17; წ. მისა, ლ. 9, 47, 52; მათ წ., მ. 17, 2; წ. მსაჭულთა, მ. 10, 18; წ. პირსა შენსა, მ. 11, 10; წ. საფლავსა მას, მ. 27, 61; წ. ტაძარსა მას, მრ. 13, 3; წ. უფლისა, ლ. 2, 22; წ. ფასის საცავსა მას, მრ. 12, 41; წ. ღმრთისა, ლ. 16, 15; წ.

ლორთა, მ. 7, 6; წ. ყოველთასა, მრ. 2, 12; შენ წ., მ. 11, 26; წ. შენსა, მ. 6, 2; 11, 10; ი. 17, 5.

წინა-ძლოლა: წინა-გიძღეს თქუენ, მ. 28, 7; მრ. 16, 7; ბრმაჲ ბრმასა თუ წინა-ხუძღეს, მ. 15, 14; რომელნი წინა-ხუძლოლდეს... ლაღადღებდეს, მრ. 11, 9.

წინაწარმეტყუელი-ი: არა არს წინაწარმეტყუელი შეურაცხ, მ. 13, 57; რამეთუ ვითარცა წ. «ხეპრა იგი», მ. 14, 5; ვითარცა წ. ხაქუნდა იგი მას, მ. 21, 46; რომელნიმე ხიყვნენ წ. მრ. 8, 28; რამეთუ წ. ხიყო, მრ. 11, 32; რამეთუ ვერ ხეგების წ., ლ. 13, 33; ესე არს ქეშმარიტად წ., ი. 6, 14; წინაწარმეტყუელსა თუსსა სოფელსა პატივი არა ხაქუს, მ. 4, 44; რამსა გამოხუდელით ხილვად წინაწარმეტყუელისა, მ. 11, 9; ჰე, გეტყუ თქუენ და ხუმეტყს ხოლო წ., მ. 11, 9; აღხესრულოს თქუებული იგი წ. მიერ, მ. 27, 35; ყოველნი წინაწარმეტყუელნი... წინაწარმეტყუელებდე!», მ. 11, 13; შჭული და წ. მ. 7, 12; 22, 40; მოკველინენ თქუენდა წ., მ. 23, 34; მოხწყუნდენ წ., ლ. 13, 34; შჭული და წ. ვიდრე იოჰანშსამდე, ლ. 16, 16; წ. მოწყდეს, ი. 8, 52; ხიძიოს სისხლი ყოველთა წინაწარმეტყუელთაჲ, ლ. 11, 50; ესთი არა წარკდეს შჭულისაგანი და წინაწარმეტყუელთაჲ, მ. 5, 18; ხაშმნებთ საფლავსა წინაწარმეტყუელთასა, მ. 23, 29; ხუყენით მათ თანა ზიარ სისხლსა მას წ., მ. 23, 30; ნაშობნი ხართ მკლველთა წინაწარმეტყუელთანი, მ. 23, 31; სხუათა (თქვან): იერემია გინა ერთი წინაწარმეტყუელთაგანი, მ. 16, 14.

ნ. კ. ესაია წინაწარმეტყუელი, ცრუ-წინაწარმეტყუელი.

წინაწარმეტყუელეება: სახელითა შენითა ვწინაწარმეტყუელებდით, მ. 7, 22; ყოველნი წინაწარმეტყუელნი... წინაწარმეტყუელეებდეს, მ. 11, 13; წინაწარმეტყუელა თქუენთჲს ესაია, მ. 15, 7.

წიგ 6. კელმწიფეჲ. კელმწიფეება, კელმწიფეებაჲ, კელ-წიფეება.

წმიდა-ა: წმიდა ხიყან სახელი შენი, მ. 6, 9; ლ. 11, 2; წ. უფლისა ხეწოდოს, ლ. 2, 23; ყოველივე თქვენი წარს, ლ. 11, 41; გარდამოკდა სული წმიდა, ლ. 3, 22; მამამან ზეცით მოხცეს სული წ., ლ. 11, 13; შეგვრავნა არდაგა წმინდასა, მ. 27, 59; სულია წმინდასა მგნობარსა, მ. 12, 31: სახელითა... სულია წმინდასა, მ. 28, 19; თქუას სულია წმინდასა, მ. 12, 32; სულითა წმიდითა, ლ. 4, 1: ი. 1, 33.

6. კ. არწინილა.

1. წოდება: განორჩინა ათორმეტნი მათგანი, რომელთაცა მოციქულად ხუწოდა, ლ. 6, 13; ხუწოდეს სახელი მისი იესუ, ლ. 2, 21.

რომელ-ღი ხეწოდა ანგლოსისა მისგან, ლ. 2, 21; წმიდა უფლისა ხეწოდოს, ლ. 2, 23.

2. წოდება: ხუწოდა მრავალთა, ლ. 14, 16.

წოდება-ა: არა მოვედ წოდებად, მრ. 2, 17.

წრაფვა: იწრაფა და გარდამოკდა, ლ. 19, 6: ზაქე, იწრაფე, ლ. 19, 5:

წმს: წმს მართალთა ზედა, მ. 5, 45.

წმა-ა: გარდამოკდა წმამ, მ. 7, 25, 27; წ. მოხაქუს, ლ. 12, 54.

1. წუელი-ი: მაშინ ხიხილო აღმოღებად წუელი თუალისაგან ძმისა შენსა, მ. 7, 5.

2. წუელი-ი: ქუეყანამ ნაყოფა გამოიღებნ, პირველად წუელი, მრ. 4, 28.

წული-ი: ყოველმან წულმან... განხალოს საშობა, ლ. 2, 23.

წულილ-ი: იწრო არს ბქმ და წულილ გზამ, მ. 7, 14.

წურთა: რაითა არა წინამწარ ხიწურთიღეთ, ლ. 21, 14.

წყალ: მეწყალის ერი ესე, მ. 15, 32.

წყალ-ი: რომელსა ლაგვნითა წყალი

ზე ხედგას, მრ. 14, 13; ხასუს მას წ., ლ. 13, 15; აღხირლუეს წ. ესე, ი. 5, 7; ქმნა წ. ღვინო, ი. 4, 46; მრავალ გზისათა ვარდის იგი... წყალსა, მ. 17, 15; რომელნი მოიელიედ წყლისა მისა აღმრებასა, ი. 5, 3; რომელსა ლაგვნი წულითა ზე ხედგას, ლ. 22, 10; 'მოვედ მე' წ. ნათლის-ცემად, ი. 1, 31; რომელმან მომეღინა მე ნათლის-ცემად წ., ი. 1, 33; ვარდელ წყალთა ზედა, მ. 14, 29; მიბრანენ მე ნაღვლად შენდა წ. ანთ ზედა, 14, 28.

წყალობა-ა: რომელმან ყო წყალობამ, მის თანა, ლ. 10, 37.

წყება: იწყო იესუ იოჰანსსა მიმართ, მ. 11, 7: ი. დათქმად, მ. 14, 30: ი. მათა იგავით სიტყუად, მრ. 12, 1: ლ. 20, 9: ი. დასულებად, მრ. 14, 33: ი. ტორიდ, მრ. 14, 72: ი. პირველად სიტყუად, ლ. 12, 1: ი. თითოეულმან ყოველმან ჳმნად, ლ. 14, 18: ი. ყოველმან მან სიმრავლემან, ლ. 19, 37: ი. გამოხმად, ლ. 19, 45: იწყეს მუსრვად თავისა, მ. 12, 1: ი. რახვად იაკობისა, მრ. 10, 41: ი. მწიგნობართა მათ, ლ. 11, 53: ი. განცხრომად, ლ. 15, 24; მაშინ ხიწყო სირცხულთ უქუნამსენელსა ადგილსა დაპყრობად, ლ. 14, 9; იწყოს ცემად მისთანათა მათ მონათა, მ. 24, 49; თავადსა იესუს ხეწყო ოდენ ყოფად, ლ. 3, 23.

წყლული-ი: შეხუხვა წყლული იგი, ლ. 10, 34; ხლოშნიდეს წყლულსა მას მისსა, ლ. 16, 21.

წყლულება-ა: დახდეთ მას წყლულება, ლ. 20, 12.

წყრთა-ა: ხუძლოს შეძინებდ ჰააქსა თუსსა წურთა ერთ. ლ. 12, 25: ორას წ. ოდენ. ი. 21, 8.

წყურ: რომელსა ხრწმენეს ჩემი, არასადა ხწყუროდეს, ი. 6, 35.

მ

ჭაბუკ-ი: იხილეს ჭაბუკი მჯღომარმ მარჯუენით კერძო, მრ. 16, 5: ხრქუა მას ჭაბუკმან მან, მ. 19, 20; ხეს-

მეს ჭაბუკსა მას სიტყუანი ესე, მ. 19, 22.

ჭამა: მეზუერეთა და ცოდვილთა

თანა ჳამს, მრ. 2, 16; მეზუერეთა და ცოდვილთა თანა ხჳამთ, მრ. 2, 16; ჳამდეს და სუმიდეს, მ. 24, 49; არარაჳ ჳამა მათ დღეთა შინა, ლ. 4, 2; პასეკი მოწაფეთა თანა ჳჳამო, მრ. 14, 14; პასჳამა ესე მოწაფეთა ჩემთა თანა ვ., ლ. 22, 11; არლარა ვ. ამიერთაგან, ლ. 22, 16; რამთა ხჳამო ვნებამ ესე, მრ. 14, 12; რომელმან ჳჳამოს პური სასუფეველსა ღმრთისასა, ლ. 14, 15; დაკალთა და ჳჳამოთ, ლ. 15, 23; რამ ხჳამოთ ანუ რამ ხსუათ, მ. 6, 25; ნუ ხეძიებთ რამ ხ., ლ. 12, 29.

ჳამა-მ: გული მიტჳემიდა პასჳასა ამას ჳამად, ლ. 22, 15.

ჳამად-ი: ხუბრძანა, რამთა ხცენ მას ჳამადი, ლ. 8, 55.

ჳამებულ-ი: დაკლა მამამან შენმან ზუარაკი იგი ჳამებული, ლ. 15, 27; დახუკალ მას ზუარაკი იგი ჳ., ლ. 15, 30.

ჳეშჳარიტ-ი: მამამან ჩემმან მოგცა თჳუენ პური ჳეშჳარიტი ზეცით, ი.

6, 32; ჳეშჳარიტსა გეტყუთჳუენ, ი. 16, 7; ჳეშჳარიტად ძმ ღმრთისამ ხარი შენ, მ. 14, 33; ჳ-ძმ ღმრთისამ ხიყო ესე, მ. 27, 54; რომელი შეხუდეგ პირველითგან ყოველთა ჳ., ლ. 1, 3; ჳ. გეტყუთჳუენ, ლ. 21, 3; ხიტყოლა ჳ., ლ. 22, 59; 'ესე არს' ჳ. წინაწარმეტყუელი, ი. 6, 14; ნუჳუე ჳ. 'ცნეს', ი. 7, 26; ცნეს ჳ., ი. 17, 8.

ჳეშჳარიტება-მ: გიძლოდის თჳუენ ჳეშჳარიტებასა ყოველსა, ი. 16, 13; მოვიდეს სული იგი ჳეშჳარიტებისამ, ი. 16, 13.

ჳირი: მიგცენ თჳუენ ჳირსა, მ. 24, 9; შემდგომად ჳირისა მის მზმ დაბნელდეს, მ. 24, 29.

ჳირვეულ-ი: ჳირვეულთა ხეხარების, მ. 11, 5.

ჳურჳერი-ი: ვის ჳელ-ხეწიფების სახლსა ძლიერისასა შესლვად და ჳურჳერი მისი გამოღებად, მ. 12, 29; არავინ სანთელი აღანთის და დახფარის ჳურჳერთა, ლ. 8, 16.

ბ

1. ხადა: ხხადის მას უფლით, მ. 22, 43; თუთ იგი დავით უფლით ხ., ლ. 20, 44; სადა მამასახლოსა ბელზებულთი ხხადოდეს, მ. 10, 25.

2. ხადა: ნუ ხხადი მეგობართა შენთა, ლ. 14, 12; რომელმან-იგი გხადა შენ, ლ. 14, 10; რომელმან-იგი ხხადა მას, ლ. 14, 12; ხხადე გლახაკთა უმეცართა, ლ. 14, 13; ოდეს გხადოს ვინმე, ლ. 14, 10; ნუჳუე მათცა კუალად გხადონ შენ, ლ. 14, 12.

ხარ: ყოველსა მას ერსა ხუხაროდა, ლ. 13, 17; და ხრჳუა: გიხაროდენ, მ. 28, 9; გ. მიმადლებულო, ლ. 1, 28; ხუფროს ხუხაროდის, მ. 18, 13.

ხარება: იხარებდა დღითი-ღღედ ბრწყინვალედ, ლ. 16, 19; ჳჳამოთ და ვიხარებდეთ, ლ. 15, 23; მეგობართა ჩემთა თანა ვიხარო, ლ. 15, 29.

ჳირვეულთა ხეხარების, მ. 11, 5; მიერთგან სასუფეველი ღმრთისამ ხ., ლ. 16, 16.

ხარება-მ: ჳერ-არს ჩემდა ხარებად, ლ. 4, 43.

ხარკის მოჳკდელი: ხიყავნ იგი შენდა, ვითარცა ხარკის მოჳკდელი, მ. 18, 17.

ხე-მ: ხიჳმნა იგი ხე, ლ. 13, 19; ყოველი ხმ არა ნაყოფისა კეთილისამ, მოხიუეთოს, მ. 7, 19; ყავთ ხ. იგი კეთილ, მ. 12, 33; ყავთ ხ. იგი ხენუმ, მ. 12, 33; ნაყოფისაგან ხ. საცნაურ არს, მ. 12, 33; ყოველმან ხემან კეთილმან ნაყოფი კეთილი გამოიღის, მ. 7, 17.

ხედვა: რომელი ხხედავს დაფარულთა, მ. 6, 4, 6, 18; რომელ გესმის და ხხედავთ, მ. 11, 4; ხხედავთ ამათ დიდ-დიდთა შმნებულთა, მრ. 13, 2; ხ. ამას, ლ. 21, 6; ხხედვენ და არა ხხედვენ, მ. 13, 13; ბრმანი ხ., მ. 11, 5; ანგე-

ლოზნი მათნი მარადის ხ., მ. 18, 10; ყრუი იგი და ბრმაი ხხედვიდა, მ. 12, 22; დადგა იესუ ფასის საცაცსა მას და ხ., მრ. 12, 41; ბრმანი ხხედვიდეს, მ. 15, 31; ხ. რამ, ვითარ-იგი ყრუენი და უტყუენი ხიტყოდეს, მ. 15, 31; რომელნი შოვრით ხედვიდეს, მ. 27, 55; ხ. სასწაულსა მისსა, ი. 2, 23; ყოველი რომელი ხხედვიდეს დედაკაცსა, მ. 5, 28; არლარა მხედვიდეთ მე, ი. 16, 10, 16, 17, 19; შემავალნი იგი ნათელსა ხხედვიდენ, ლ. 8, 16.

ხენეშ-ი: ყავთ ხმ იგი ხენეშ და ნაყოფიცა მისი ხენეშ, მ. 12, 33.

ხვალე: ხვალე თორენსა შთახეგხეს. ლ. 12, 28; ხ. და ზეგე წარსლვად, ლ. 13, 33.

ხვალე-ა: ხვალისა დღმ დგა იოჰანე, ი. 1, 35.

ხვალისაგან: ხვალისაგან... შეკრბეს მღღელთ მოძღუარნი იგი, მ. 27, 62; ხ. გამო-რა-ვიდოდა, ორი დრაჰკანი მიხცა, ლ. 10, 35.

ხილი ნ. ზეთის ხილი.

ხილვა: ვიხილე სული ღმრთისაჲ. ი. 1, 32; მე ვ. და ეწამე, ი. 1, 34; იხილა ქარი იგი, მ. 14, 30; ი. ლელე ერთი გზასა ზედა, მ. 21, 19; ი. სიმონ და ანდრეა, მრ. 1, 16; ი. ლევი აღფესი, მრ. 2, 14; ი. სიმონ-პეტრე, ლ. 5, 8; ი. მან იესუ. ლ. 5, 12; ი. იგი იესუ. ლ. 13, 12; 18, 24; ი. ქალაქი იგი, ლ. 19, 41; ი. ვინმე ქურივი გლახაკი, ლ. 21, 2; ი. იგი, ლ. 22, 56; მცირედ-რე შემდგომად ი. იგი, ლ. 22, 58; იხილნა სხუანი მდგომარენი უბანთა ზედა, მ. 20, 3; ი. ორნი ნაენი, ლ. 5, 2; მიხხედა და ი., ლ. 21, 1; ი. ტილონი იგი, ლ. 24, 12; ი. ივინი, ი. 1, 38; არასადა ესრეთ ვიხილეთ, მრ. 2, 12; ვ. ვინმე, ლ. 9, 49; რომელი ვ., ეწამებთ, ი. 3, 11; მიხილეთ მე, ი. 6, 36; მოწაფეთა ვითარცა იხილეს იგი, მ. 14, 26; არაუინ ი., მ. 17, 8; ი. მღღელთ მოძღუართა მათ, მ. 21, 15; ი. ძმ იგი მიისი, მ. 21, 38; ი. ძრვაი იგი, მ. 27, 54;

ი. იგი, მ. 28, 17; მრ. 2, 16; ლ. 2, 48; მიხხედეს და ი., მრ. 16, 4; ი. ვაკუე: მჯდომარმ მარჯუენით კერო. მრ. 16, 5; რომელი ხესმა და ი., ლ. 2, 20; ვითარცა ი., ლ. 9, 54; და იხილეს, ლ. 19, 7; მივიდეს და ი., ი. 1, 39; ი. იესუ, ი. 6, 19; ი. ნაკუცხალი მდებარმ, ი. 21, 9; იხილნეს ალნი, ლ. 19.37; იხილეთ, რაბამი ქეები არს, მრ. 13, 1; მოვედით და იხილეთ, მ. 28, 6; ი. 1, 39; ი. უკუე, ლ. 8, 18; ი., ნუუკუე ხეთეთ, ლ. 21, 8; რაჟამს ხიხილით ღრუბელი აღმომავალი დასავალით, ლ. 12, 54; მაშინ ხიხილო აღმოლებად წუელი თუალისაგან ძმისა შენისა, მ. 7, 5; რომელსა ხედა ხ. სული გარდამომავალი. ი. 1.33; რამთა იხილოს იგი, ლ. 19, 4; სიკუდილი არა ი. უკუნისამდე, ი. 8, 51, 52; რამთა ვიხილოთ, მრ. 15, 32; არლარა მიხილოთ მე ამიერითგან, ლ. 13.35; კულად მცირედ-ლა... მ. მე, ი. 16, 16, 17, 19; რაჟამს ხიხილოთ ესე, მ. 24, 33; მუნ ხ. იგი, მ. 28, 7; მრ. 16, 7; ხ. გარე-მოდგომილი იერუსალმში ერისაგან, ლ. 21, 20; უკუეთუ არა ხ., ი. 4, 48; მუნ მიხილონ მე, მ. 28, 10; ვიდრემდე იხილონ ძმ კაცისაჲ, მ. 16, 28; არა ი. გემოი სიკუდილისაჲ, მ. 16, 28; მაშინ ი. ძმ კაცისაჲ, მ. 24.30; ყოველი ხეხილვა, ი. 4, 45.

1. ხილვა-ა: გარდამოკდა სული წმიდაჲ კორცილითა ხილვითა, ლ. 3, 22; რამსა გამოხუენდით უღაბნოდ ხილვად ლერწმისა, მ. 11, 7; რამსა გამოხუედით ხ.. მ. 11. 8. 9; გამოვიდეს ხ., მრ. 5, 14; უნებელი ზედა-მაც მოლვად და ხ., ლ. 14, 18.

2. ხილვა-ა: ნუვის ხეთხრობთ ხილვასა ამას, მ. 17, 9.

1. ხოლო: ხოლო გტყუ თქუნენ. მ. 5.20; 8.11; 17, 12; ლ. 12.4.27; 22, 16; ხ. მე გეტყუ, მ. 5, 32, 44; 12.36; 16, 18; ხ. ხუმეტქსი ამათსა ეშმაკისაგანი არს, მ. 5, 37; ხ. რამ ხუმეტქს ხყოთ, მ. 5, 47; ხ. შენ ... ქველს ხიქმო-

დი, მ. 6, 3; ხოლო შენ რაჯამს თავუყანის-
ხეცმდე, მ. 6, 6; ხ. შენ რაჯამს ხიმა-
ხვიდე, მ. 6, 17; ხ. ბნელი იგი რაოდენ-
მე, მ. 6, 23; ხ. ნაშობნი იგი სასუფევე-
ლისანი განხითხინენ, მ. 8, 12; ხ. რაჯამს
შეხვლოდით სახლსა, მ. 10, 12; ხ. რო-
მელმან არა შეგიწყნარნეს, მ. 10, 14; ხ.
რაჯამს მიგვემდენ თქვენ, მ. 10, 19;
ხ. იესუ ხრქუა მათ, მ. 13, 11, 57; 19,
14, 28; 21, 16; მრ. 10, 38; ლ. 9, 20; ხ.
იგი წინაღმართ ბირებულ ხიყო, მ. 14,
8; ხ. ნავი იგი განშოვრებულ ხიყო, მ.
14, 24; ხ. მოწაფეთა ... იხილეს იგი, მ.
14, 26; ხ. მან ხრქუა, მ. 14, 29; ხ. გუ-
ლნი მათნი ... განშოვრებულ არიან ჩემ-
გან, მ. 15, 8; ხ. თავადმან ხრქუა, მ. 15,
13; ლ. 14, 16; ხ. ხუტევეთ მათ, მ. 15,
14; ხ. იესუ მოხუწოდა მოწაფეთა, მ.
15, 32; ხ. იგინი განხიზრახვიდეს გულსა
თვსსა, მ. 16, 7; ხ. მათ თქუნეს, მ. 16,
14; ხ. მან ხრქუა მათ, მ. 16, 15; მრ. 16,
6; ხ. სამოსელი მისი ხიყო, მ. 17, 2; ხ.
იესუ მიხუგო და ხრქუა, მ. 17, 11; მრ.
11, 29; 15, 2; ლ. 19, 40; ხ. ვაჟ კაცისაჲ
მის, მ. 18, 7; ხ. მოწაფენი ხრისხვიდეს
მათ, მ. 19, 13; ხ. თუ გნებავს ცხოვრე-
ბასა შესლავაჲ, მ. 19, 17; ხ. იესუ ხრქუა
მას, მ. 19, 17, 18; მრ. 10, 18; ხ. იესუ
ხრქუა მოწაფეთა თვსთა, მ. 19, 23; ხ.
ღმრთისა მიერ ყოველივე შესაძლებელ
არს, მ. 19, 26; ხ. მრავალნი ხიყვნენ, მ.
19, 30; ხ. დაჯდომამ მარჯუენით ჩემსა,
მ. 20, 23; მრ. 10, 40; ხ. იესუ მოხუწო-
და მათ, მ. 20, 25; მრ. 10, 42.

ხ. მწყემსები იგი მათი ხივლტოდეს,
მრ. 5, 14; ხ. იგინი ღუმნეს, მრ. 3, 4;
ხ. მათ მიხუგეს, ლ. 9, 19; ხ. თავადმან
ხრქუა მათ, მრ. 10, 36; ლ. 4, 43; 11, 2;
ი. 6, 20; ხ. მათ ხრქუეს, მრ. 10, 37;
11, 6; ხ. მათ ხრქუეს მას, მრ. 10,
39; ხ. არა ეგრე ხიყოს თქვენ შოვრის,
მრ. 10, 43; ხ. მუნ მდგომარენი ვინმე
ხეტყოდეს მათ, მრ. 11, 5; ხ. იგინი წარ-
ვიდეს, მრ. 11, 4; ხ. იგინი განხიზრახვი-
დეს თვსაგან, მრ. 11, 31; ხ. მათ შეი-

პყრეს, მრ. 12, 3; ლ. 20, 12; ხ. ქუეყა-
ნის მოქმედთა მათ ... «იხილეს», მრ. 12,
7; ხ. ამისთვის ... არა აღმოგიკითხავსა
წიგნსა მოსტსსა, მრ. 12, 26; ხ. თქვენ
ფრიალ ხტებთით, მრ. 12, 27; ხ. ამან
... ყოველი რაჲცა ხაქუნდა, შემოწირა,
მრ. 12, 44; ხ. მათ ვითარცა ხესმა ესე,
მრ. 14, 11; ხ. პეტრე უნეტჲს-ლა ხუფ-
რომს ხიტყოდა, მრ. 14, 31; ხ. პილატე
მერმე ხეთხა მას, მრ. 15, 4.

ხ. ყრმამ იგი აღორძნდებოდა, ლ. 1,
80; ხ. მარიამს დახემაჩნეს სიტყუანი
ესე, ლ. 2, 19; ხ. იესუ ... მოხიქეთა იორ-
დანიით, ლ. 4, 1; ხ. კაცად-კაცადსა მათსა
დახდვა კელი, ლ. 4, 40; ხ. მესახე-
ვლენი იგი გამოვიდეს ნაყისა ნიხგან,
ლ. 5, 2; ხ. სიტყუთა შენითა გარდახუ-
ტეოთ ბაღს, ლ. 5, 5; ხ. მან განირთხა,
ლ. 6, 10; ხ. იგინი აღიხსნეს მანკიერე-
ბითა, ლ. 6, 11; ხ. ვაჟ თქუნდა მდი-
დარნო, ლ. 6, 24; ხ. რომელი-იგი ეკალ-
თა შინა დავარდა, ლ. 8, 14; ხ. რომე-
ლი-იგი ... გულითა კეთილთა და სახი-
ერითა ისმინიან, ლ. 8, 15; ხ. თავადმან
ხამცნო მათ, ლ. 8, 56; ხ. მართა მიმო-
დაზრუნვიდა, ლ. 10, 40; ხ. მარიამ კე-
თილი ნაწილი გამოირჩია, ლ. 10, 42; ხ.
რომელთამე მათგანთა თქუნეს, ლ. 11,
15; ხ. თავადმან იცნოდა ზრახვანი მა-
თნი, ლ. 11, 17; ხ. არარაჲ არს დაფა-
რული, ლ. 12, 2; ხ. გიჩუენო თქუნენ,
ლ. 12, 5; ხ. რომელმან არა იცის, ლ.
12, 48; ხ. ნათლის-ღებამა მათეს, ლ. 12,
50; ხ. ყამი ესე ვითარ არა გამოხიყა-
დით, ლ. 12, 56; ხ. თანა-მდებ ხიყვნეს
ხუფრომს ყოველთა კაცთა, ლ. 13, 4;
ხ. მან მიხუგო, ლ. 13, 8.

ხ. თუთ იესუ არა ხარწუნებდა
მათ, ი. 2, 24; ხ. შემდგომად ორისა მის
ღლისა გამოვიდა მიერ გალილეად. ი. 4,
43, ხ. ზღუდამ იგი ქარისაგან აღხირლუ-
ეოდა, ი. 6, 18; ხ. ხიტყოდა იუდასა
სიმონისსა, ი. 6, 71; ხ. ქრისტჲ ოდეს
მოვიდეს, ი. 7, 27; ხ. მე არა ხუეიებ
დიდებასა ჩემსა, ი. 8, 50; ხ. თქუნენ

გარქუ, ი. 15, 15; ხ. პურიანი ღალადგედეს, ი. 19, 12; ზ. პილატეს ხესმეს სიტყუანი ესე, ი. 19, 13; ზ. ებრაელებრ კაპათა, ი. 19, 13; ხ. სიმონ-პეტრეს ვითარცა ხესმა, ი. 21, 7; ხ. სხუანი მოწაფენი წავითა მო-ხოლო-ვიდოდეს, ი. 21, 8...

2. ხოლო [ნაწილ.]: ჰე გეტყუ თქუენ და ხუმეტს ხოლო წინაწარმეტყუელისა, მ. 11, 9; არავინ იხილეს გარნა იესუ ხ., მ. 17, 8; გარნა ფურცელი ხ. მ. 21, 19; იხილნა ტილონი იგი ზ მდებარენი, ლ. 24, 12; განხეშოვრა და წარივიდა იგი ხ. მარტოა, ი. 6, 15.

შივედით ხუფროს ხ. ცხოვართა მათ წარწყმედულთა, მ. 10, 6; ყოს ხ. თუ ნაყოფი, ლ. 13, 9.

ხუადვილძს-ი: ხუადვილძს არს, მ. 19, 24; ლ. 16, 17, 18, 25.

ხუდიდეძს-ი: ამათ მიიღონ ხუდიდსი საშველი, ლ. 20, 47; ხ. ცოდვამ ხაქუს, ი. 19, 11.

ხუტვა: რომელნი მიგხუეშდენ თქუენ, მ. 5, 44.

ხუთ-ი: ხიფარვიდა თავსა თესსა ხუთ თთუე, ლ. 1, 24; ზ. სტოვა ხიყო, ი. 5, 2; ხუთი სხუად შეხუძინე, მ. 25, 20; ხიყენენ ამიერთგან ხუთნი, ლ. 12, 52; არცა მოხიყსენეთა ხუთთაჲ მათ პურთაჲ, მ. 16, 9.

6. კ. ოც და ხუთი, ხუთასი.

ხუთას-ი: არცა მოხიყსენეთა ხუთთაჲ მათ პურთაჲ, ხუთასთაჲ მათ, მ. 16, 9.

ხუმეტძს-ი: ხუმეტძს ხყოთ, მ. 5, 47; ხ. ხოლო წინაწარმეტყუელისა, მ. 11, 9; ხ. მოხვადონ მას, კლ. 12, 48; ხ. ყოველთასა შეწირა, ლ. 21, 3; პეტრე უმეტძს-ლა ხუფროს ხიტყოდა, მრ. 14, 31; ხუმეტძსი ამათსა ეშმაკისაგანი არს, მ. 5, 37; მიიღონ ხ. საშველი, მრ. 12, 40; წარხავრ ხ., ლ. 10, 35; არარაჲ ხაქუს ხ.; ლ. 12, 4.

ხუმრავლძს-ი: წარავლინნა სხუანი მონანი ხუმრავლძსნი, მ. 21, 36.

ხუმცირეს-ი, ხუმცირძს-ი: ხუმცირძსი სასუფეველსა ცათასა ხუფროს მისა არს, მ. 11, 11; ხ. თქუენ ყოველთა შოვრის იგი არს დიდ, ლ. 9, 48; უკუეთუ არცა ხუმცირესხა შემძლებელ ხართ, ლ. 12, 26.

ხუმჯოზბს-ი, ხუმჯოზბს-ი: ხუმჯოზბს არს შენდა, მ. 5, 29, 30; მრ. 9, 47; მრავალთა სირთა ხ. ხართ თქუენ, მ. 10, 31; ხ. არს მისა, მ. 18, 6; ხუმჯოზბს არს შენდა, მ. 18, 8, 9; მრ. 9, 45; ხ. ხართ თქუენ, ლ. 12, 24; ხ. არს თქუენდა, ი. 16, 7.

ხურო-ა: არა ესე არს ხუროსა მის ძე, მ. 13, 55.

ხუფროს, ხუფროს: ხმატდეს სი-მართლჲ თქუენი ხუფროს მწიგნობართა, მ. 5, 20; რაოდენ ხ. სახლეულთა მისთა, მ. 10, 25; ხ. ხუხაროდის, მ. 18, 13; ხ. შემოწირა ფასის საცავსა, მრ. 12, 43; რაოდენ თქუენ ზ., ლ. 12, 28; გიყუარე მეა ხუფროს ამათსა, ი. 21, 15; რაოდენ არა ხ. მამამან თქუენმან, მ. 7, 11; მივედით ხ., მ. 10, 6; გემინოდენ ხ., მ. 10, 28; რომელსა ხუყუარდეს ჩემსა ხ., მ. 10, 37 (2-ჯერ); ხ. ხიტყოდა, მრ. 14, 31; რაოდენ ხ. მამამან ხეცით მოხცეს სული წმიდაჲ, ლ. 11, 13; გალილეველნი ესე ხ. ყოველთა გალილეველთა ხიყენეს ცოდვილ, ლ. 13, 2; თანა-მდებ ხიყენეს ხ. ლ. 13, 4.

ხუფროს-ი, ხუფროს-ი: არა არს მოწაფე ხუფროს მოძღურისა თვისისა, არცა მონაჲ ხ. უფლისა თვისისა, მ. 10, 24; იგი ხიყოს ხ. სასუფეველსა ცათასა, მ. 18, 4; არა აღდგომილ არს ნაშობთაგანი დედათაჲ ხუფროს იოჰანეა ნათლის-მცემელისა. ხოლო ხუმცირძსი სასუფეველსა ცათასა ხ. მისა არს, მ. 11, 11; ნუუკუე შენ ხ. ხარ მამისა ჩუენისა აბრაჰამისა, ი. 8, 53.

ხუწინარეს, ხუწინარძს: სხუად ხუწინარძს ჩემსა, 'შთაკდის', ი. 5, 7; რომელი მაქუნდა მე წინაშე შენსა ხუწინარეს ყოფისა ჩემისა, ი. 17, 5.

3

კამ: რამ გეჟმს თქუენ, მ. 6, 8; რომელი გ. ამათ ყოველთაგანი, ლ. 12, 30; არა ზუჟმს ცოცხალთა მკურნალთ, მრ. 2, 17; უფალსა მაგისსა ხ. ეგე, მრ. 11, 3.

კამლი-: შეხატუთ კამლი ფერჯათ მისთა, ლ. 15, 22; ნუცა ორი კუართი, ნუცა კ., მ. 10, 10.

კარ-ი: არა აღხვსნისა კარი გინა ვი-რი, ლ. 13, 15.

კლომა: არა კლებოდის, არცა ლაღ-ღებდეს, მ. 12, 19.

თქუენ ნუ ზუჟდებით ბოროტსა, მ. 5, 39.

კელ-ი: მარჯუენქ კელი შენი გაც-თუნებდეს, მ. 5, 30; მიყო კ., მ. 8, 3; 12, 49; მეყსეულად იესუ განყო კ., მ. 14, 31; შეხახო მათ კ., მ. 17, 7; რამთა კ. დახდვას მათ, მ. 19, 13; დახდვა კ. მისი მათ ზედა, მ. 19, 15; რომელსა კ. გან-კმელ ზედგა, მრ. 3, 1; განირათხ კ. შე-ნი, მრ. 3, 5; ლ. 6, 10; მან განირთხა კ., მრ. 3, 5; კუალად მოხეგო კ. იგი, მრ. 3, 5; მრავალთა კ. შეყვეს აღწერად მი-თხრობამ, ლ. 1, 1; დახდვა კ. და გან-კურნნა იგინი, ლ. 4, 40; მოხეგო კ. მი-სი, ლ. 6, 10; ზუპყრა კ. მის ყრმისამ, ლ. 8, 54; შეხატუთ ბეჰედი კელხა მისსა, ლ. 15, 22; ორნი კელნი და ორნი ფერ-ჯნი, მ. 18, 8; დახასნა კ. მას ზედა, ლ. 13, 13; წინა დაგასხნენ თქუენ ზედა კ. მათნი, ლ. 21, 12; ვიდრე ორთა კელთა სხმასა, მრ. 9, 43; დახასხმიდა მათ ზედა კ., მრ. 10, 16; მიცემად კ. კაცთა ცო-ღვილთასა, ლ. 24, 7.

კელით უქმნელ-ი: სხუამ აღვაშქნო კელით უქმნელი, მრ. 14, 58.

კელით ქმნულ-ი: დაეარღო ტამარი ესე კელით ქმნული, მრ. 14, 58.

კელმწიფე-ა: ხიყო იგი სწავლად მა-თა კელმწიფე, მ. 7, 29.

კელმწიფეზა, კელმწიფოზა: დიდ-დი-დნი კელმწიფეზიდ მათ ზედა, მ. 20, 25;

დიდ-დიდნი მათნი კელმწიფოზედ მათ ზედა, მრ. 10, 42.

კელმწიფეზა-ა: მომეცა მე ყოველი კელმწიფეზამ, მ. 28, 18; «მოგცა შენი» კ. ესე, მრ. 11, 28; მიხცა მათ ძალი და კ., ლ. 9, 1; არა გაქუს ჯ. ჩემი, ი. 19, 11; რომლითა კელმწიფეზითა ამას ხეჰმ, მრ. 11, 29, 33; ლ. 20, 8.

კელ-წიფეზა: ვერ კელ-გეწიფეზის კეთილისა სიტყუად, მ. 12, 34; კელ-ხეწიფეზის სულთამ კორციითურთ წარ-წყმედად გეჰენიასა შიდა, მ. 10, 28; ვის კ. სახლსა ძლიერისასა შესლედ, მ. 12, 29; კ. ცხოვრებად, მ. 19, 25; ლ. 18, 26; არაეის მონასა კ. ორთა უფალთა მონე-ბად, ლ. 16, 13; ვერ კ. ღმრთისა მონე-ბად, ლ. 16, 13; ვერვის კ. სასწაულთა ამათ საქმედ, ი. 3, 2; ვერვის კ. მოსლ-ვად ჩემდა, ი. 6, 65.

კმა-ა: კმა ხიყო ზეცით, მრ. 1, 11; არცა ხესმეს ვის უბანსა ზედა კმამ მი-სი, მ. 12, 19; კ. ხიყო ღრუბლით გამო, მ. 17, 5; კ. ხიყო ზეცით, ლ. 3, 22; ხეს-მოდა კ. სიხარულისამ, ლ. 15, 25; იწ-ყო ქებად ღმრთისა კმითა დიდითა, ლ. 19, 37; იგინი ზედა დახესხმოდეს კ. დიდითა, ლ. 23, 23; განძლიერდ-ებოდეს კმანი მათნი, ლ. 23, 23.

კმის-ყოფა: ზუპყრა კელი მის ყრმი-სამ და კმა-ხუყო, ლ. 8, 54.

კმოზა-ა: ვიდრე ქათმისა მეორედ კმოზადმდე, მრ. 14, 30; პირველ ქათმი-სა კ., მრ. 14, 72; ვიდრე ქათმისა კ., ლ. 22, 61.

კორც-ი: კელ-ხეწიფეზის სულთამ კორციითურთ წარწყმედად გეჰენიასა შიდა, მ. 10, 28; ყოველნი კორცნი შე-ნნი ნათელ ხიყვენეს, მ. 6, 22; რომელ-თა მოწყუნდენ კ. თქუენნი, მ. 10, 28; ლ. 12, 4; ნუ ზხრუნავთ კორცთა. თქუენტათუს, მ. 6, 25; რამეთუ კ. და სისხლთა არა გამოგიცხადეს, მ. 16, 17; სანთელი კორცთამ არს თუალი, მ. 6, 22.

კორციელ-ი: გარდამოქდა სული წმიდაჲ კორციელითა ხილვითა, ლ. 3, 22.

კსნა: უფალო; მიჲსენ მე, მ. 14, 30; მიჲსენენ ჩუენ ბოროტისაგან, მ. 6, 13; იჲსენ თავი თჳსი, მრ. 15, 30.

კლომა: კლა იგი საზუერესა ზე-და, მრ. 2, 14; კ. რაჲ იგი, ... ხკითხვიდეს მას, მრ. 13, 3; მარიაჲ კ. ფერკთა თანა იესუმსთა, ლ. 10, 39.

კ. ღაჭლომა, ზემოკლომაჲ, პირ-ველ-კლომაჲ.

კერ ნ. კერ-ყოფა, კერ-ჩენა.

კერკუალ-ი: «ვერ კელ-ხეწიფების... ხესა» კერკუალსა კეთილისა ნაყოფისა გამოღებად, მ. 7, 18.

კერ-ყოფა: არა კერ-არს შენდა, მ. 14, 4; ელიაჲსი კ. პირველად მოსლვად, მ. 17, 10; კ. ენებად მათგან, მ. 17, 12; კ. ესე ყოფად, მ. 24, 6; ლ. 21, 9; კ. შაბათსა კეთილისა საქმეჲ, მრ. 3, 4; კ. ჩემი ყოფად, ლ. 2, 49; 19, 5; სხუათაჲ კალაქთა კ. ჩემდა ხარებად, ლ. 4, 43; ესე რომელი კ., ლ. 11, 41; რომელთა შინა კ. საქმედ, ლ. 13, 14; მხიარულეზად და სიხარული ჩჲ, ლ. 15, 32; ეგრე კ. აღმადღებდა ძინა კაცისად, ი. 3, 14; ესე კერ-ხიყო ყოფად, ლ. 11, 42; არა კერ-ხიყო განკსნად საკრველთა მისთა, ლ. 13, 16.

კამზავ-ი: ხესმა კეროდეს ოთხთა მათ სამთავროთა შთავარსა კამზავი იესუმდ-სთეს, მ. 14, 1.

კასაკ-ი: ხუძლოს შეძინებად მასხაკსა თჳსსა წყრთა ერთ, ლ. 12, 25; მასხაკითა ხიყო მცირე, ლ. 19, 3.

კე: კე, გეტყუ თქუენ, მ. 11, 9; ლ. 11, 51; კე, მამო, რამეთუ ესრე სათნო-ხიყო შენ, მ. 11, 26; იესუ ხრქუა მათ: კე, მ. 21, 16; კე, უფალო, შენ ხი-

კსნილ-ი: ხიყოს იგი კსნილ ცათა შინა, მ. 18, 18.

კურელ-ი: ხუადვილმს არს ნაყისა მანქანისა საბელი კურელსა ნემსისასა განსლვად, მ. 19, 24, ხუადვილმს არს მანქანის საბელი კ. ნემსისასა განსლვად, ლ. 18, 25.

კ

კერ-ჩენა: კერ-მიჩნდა მეცა, ლ. 1, 3.

კმნა-ი: იწყო თითოეულმან ყოველ-მან კმნად, ლ. 14, 18.

კმნულ-ი: კმნულმცა ვარ მე შენგან, ლ. 14, 18.

კუარ-ი: რომელმან არა აღილოს კუარო თჳსი, მ. 10, 38; აღილენ კ. თჳსი, მ. 16, 24; აღილოს კ. მისი, მ. 27, 32; გარდამოქედ მაგიერ კუარით, მრ. 15, 30, 32.

კუარს-ცუმა: კუარს-ხაცუეს იგი, მ. 27, 35; კუარს-ხაცუე ეგე, ლ. 23, 21; მათგანნი მოხწყუნდნეთ და კუარს-ხაცუნეთ, მ. 23, 34; წარიყვანეს იგი, რაათა კუარს-ხაცუნა, მ. 27, 31.

კუარს-ცუმა-ი: გამოზითხოვდეს მას კუარს-ცუმად, ლ. 23, 23; მიცემად ქელთა კაცთა ცოდვილთასა კ., ლ. 24, 7.

კუარს-ცუმულ-ი: იესუს კუარს-ცუმულსა ხეძიებთ, მ. 28, 5; იესუს ხეძიებთ ნაზორეველსა კ., მრ. 16, 6; კუარს-ცუმულნი იგი ხაყუედრებდეს მას, მრ. 15, 32.

კ

კი, ი. 21, 15, 16.

კე-ი: ხიყაენ სიტყუად თქუენი კმ კე და არაჲ არა, მ. 5, 37.

კებრაელეზერ ნ. ებრაელეზერ.

კურია-ი: კურიანი ღალადებდეს და ხიტყოდეს, ი. 19, 12; ხრქუეს მას კურიათა მათ, ი. 8, 52; განხითქუა სიტყუად ესე მ. შოვრის, მ. 28, 15; ხრქუა მ. მათ, ი. 19, 14; შენ ხარა მეუფე კურიათად, მრ. 15, 2; ხიყო ვინმე კაცი ... მთავარი მ., ი. 3, 1.

3

შსანა, ოსხანა: ყრმები იგი... ლაღ-
დებდა ტაძარსა შინა და ხიტყოლეს:

შსანა ძესა დავითისსა, მ. 21, 15; ლა-
ღდებდეს: ოსხანა მალაღსა, მრ. 11, 9.

აღამიანთა სახელწები

ა

აბელ: სისხლითგან აბელისით, ლ.
11, 51.

აბია: შემდგომად დლითი-დღეთისა
მსახურებისა მის აბიაჲსა, ლ. 1, 5.

აბრაჰამ: აბრაჰამ მოკუდა, ი. 8, 52;
ინაჲ-ილგან აბრაჰამის თანა, მ. 8, 11;
რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... აბრა-
ჰამისა, ლ. 3, 34; მე ვარ ღმერთი აბრა-
ჰამისი, მრ. 12, 26; ესე ასული ა. ხიყო,
ლ. 13, 16; ესეცა ნაშობი ა. ხიყო, ლ.
19, 9; მიხიყვანა იგი ანგელოზთაგან
წიაღთა აბრაჰამისთა, ლ. 16, 22.

აგუხტოს კეისარ-ი: ბრძანებდა გა-
მოკდა აგუხტოს კეისარისაგან, ლ. 2, 1.

ადამ: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ ... ადამისა, ლ. 3, 38.

ადდი: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ ადდისა, ლ. 3, 28.

ამინადაბ: რომელი საგონებელ ხი-
ყო ძედ ამინადაბისა, ლ. 3, 33.

ამოს: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ ... ამოსისა, ლ. 3, 25.

ანდრეა: იხილა სიმონ და ანდრეა,
მრ. 1, 16; ხკითხვიდეს მას თუსაგან
იოჰანე და პ., მრ. 13, 3; რომელსა
ხრქვან პეტრე და ა., ლ. 6, 14.

არამ: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ ... არამისა, ლ. 3, 33.

არფაქსად: რომელი საგონებელ ხი-
ყო ძედ არფაქსადისა, ლ. 3, 36.

აპრონ: ცოლი მისი (ხიყო) ასულთა-
გან აპრონისთა, ლ. 1, 5.

ბ

ბარაბა: მომიტევე ჩუენ ბარაბა, ლ.
23, 18; მიხუტევა მათ ბ., ლ. 23, 25.

ბარაჲ: ვიდრე სისხლადმდე ზაჲა-
რიადსა, ძისა ბარაჲისა, ლ. 11, 51.

ბართლომე: 'მოციქულთა სახელები

ესე არს': ...ფილიპე და ბართლომე, მ.
10, 3; 'გამოირჩინა'... ფილიპე და ბ.,
ლ. 6, 14.

ბოოს: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ ბოოსისა, ლ. 3, 32.

ბ

გაბრიელ: მოხივლინა გაბრიელ ან-

გელოზი, ლ. 1, 26.

დ

დავით: თუთ იგი დავით ხიტყუს წიგ-
ნსა ფსალმუნთასა, ლ. 20, 42; თუთ იგი
დ. უფლით ხხადის, ლ. 20, 44; ვითარ
უკუე დ. ...ხხადის მას, მ. 22, 43; სახ-
ლისაგან და ტომისა დავითისა, ლ. 1,
27; 2, 4; აღმოვიდა იოსებცა ქალა-
ქად დ., ლ. 2, 4; რომელი საგონებელ

ხიყო ძედ დ., ლ. 3, 31; ვითარ უკუე
ხიტყვან თქუენგანნი ვინმე ქრისტესა
ქედ დ., ლ. 20, 41; ნუუკუე ესე არს
ძმ დავითისი, მ. 12, 23; მას ხრქუეს,
დ., მ. 22, 42; შსანა ძესა დავითისსა, მ.
21, 15.

მ

ებმარ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... ებმარისა, ლ. 3, 35.

ელია, ილია: იგი არს ელბა, მ. 11, 14; რომელთამე (თქვან) ე., მ. 16, 14; ზეჩუენნეს მათ მოსე და ე., მ. 17, 3; ე. მოვიდეს, მ: 17, 11; ე. აწვე მოვიდა, მ. 17, 12; მათ მიხუგეს და ხრქუეს: იოპანე ნათლის-მცემელი და სხუათა, ილია, ლ. 9, 19; ელიაჲსი ჳერ-არს პირველად მოსლვამ, მ. 17, 10.

ელიაჲსი: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ელიაჲსისა, ლ. 3, 30.

ელიეზერ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ელიეზერისა, ლ. 3, 29.

ელისაბეთ: სახელი მისი ელისაბეთ, ლ. 1, 5; შემდგომად დღეთა მათ მიხუდგა ე. ლ. 1, 24.

ჴაქარია: რომლისა სახელი ჴაქარია, ლ. 1, 5. ვიდრე სისხლადმდე ჴაქარიასა, ლ. 11, 51.

ჴაქე: აღდგა ჴაქე, ლ. 19, 8; ჴაქე, იწრაფე და გარდამოკედ, ლ. 19, 5.

მარ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ

თადეოზ: ჴებედე, რომელსა ხერქუა თადეოზ, მ. 10, 3.

თარა: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ თარაჲსა, ლ. 3, 34.

თაიროს: აპა ესერა მოვიდა კაცი და სახელი მისი თაიროს, ლ. 8, 41.

თაკობ: ჴრქუან თაკობ და იოსებ, მ. 13, 55; წარიყვანა იესუ პეტრე და ე., მ. 17, 1; მრ. 14, 33; მოხუტდეს მას ე. და იოჴანე, მრ. 10, 35; ჴითხვიდეს მას თსაგან პეტრე და ე., მრ. 13, 3; განკრეებაჲმან შეიყრა ... ე. და იოჴანე, ლ. 5, 10; «გამოირჩინა... ე. და იოჴანე, ლ. 6, 14; ინაჲ-იდგან ისააკის თანა და

ელმოდად: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ელმოდადისა, ლ. 3, 28.

ენოს: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ენოსისა, ლ. 3, 38.

ენუჴ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ... ენუჴისა, ლ. 3, 37.

ესაია წინაწარმეტყუელი-ი: აღხესრულოს თქუმული იგი ესაია წინაწარმეტყუელისაჲ, მ. 12, 17; წინაწარმეტყუელა თქუენთს ესაია, მ. 15, 7.

ესლო: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ... ესლოსა, ლ. 3, 25.

ესრომ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ ესრომისა, ლ. 3, 33.

ზ

ზებედე: «მოციქულთა სახელები ესე არს!»: ... იაკობ ალფესი და ჴებედე, მ. 10, 3; მოხუტდეს მას იაკობ და იოჴანე, ძენი ჴებედესნი, მრ. 10, 35; დედაჲ ძეთა ჴებედესთაჲ, მ. 27, 56.

ც

ცრისა, ლ. 3, 28.

ძ

ძომა: «მოციქულთა სახელები ესე არს!»: ... ძომა და მათეოზ მეზუერე, მ. 10, 3.

წ

იაკობის თანა, მ. 8, 11; იწყეს რისხვად იაკობისა და იოჴანესა, მრ. 10, 41; რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... ე. ლ. 3, 23, 34; მე ვარ ლმერთი იაკობისი, მრ. 12, 26.

წ. კ: იაკობ ალფესი, მარიამ იაკობისი.

იაკობ ალფესი-ი: «ათორმეტთა მათ მოციქულთა სახელები ესე არს!»: იაკობ ალფესი და ჴებედე, მ. 10, 3.

იანე: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... იანშხა, ლ. 3, 24.

იარედ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ იარედისა, ლ. 3, 37.

იერემია: რომელთაჲმე (თქვან) ელია, და სხუათა, იერემია, მ. 16, 14.

იესე: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... იესშხა, ლ. 3, 32.

იესუ: ხუწოდეს სახელი მისი იესუ [წრფ.], ლ. 2, 21.

წარმოვიდოდა იესუ [სახ.] დღესა შაბათსა, მ. 12, 1; გამოვიდა ი. სახლისა მისგან, მ. 13, 1; მეყსეულად ხეტყოდა მათ ი., მ. 14, 27; წარმოვიდა მიერ ი., მ. 15, 29; მო-რამ-ვიდა ი. აღვიდოდა მათ, მ. 16, 13; მოვიდა ი., მ. 17, 7. არავინ იხილეს, გარნა ი. ხოლო, მ. 17, 8; ხეტყოდა ი. ერსა მას, მ. 23, 1; ი. შეხე-მთხვა მათ, მ. 28, 9; მოხუცდა მათ ი., მ. 28, 18; მოვიდა ი. გალილეად, მრ. 1. 14; დადგა ი. წინაშე ფასის საცავსა მას, მრ. 12, 41; შეერეს ი. და წარიყვანეს, მრ. 15, 1; ი. საესს სულითა წმიდითა მოხიქცა იორდანით, ლ. 4, 1; იხილა მან ი., ლ. 5. 12; მოხექცა ი., ი. 1, 38; თუთ ი. არა ხარწმუნებდა მათ, ი. 2, 24; თავიდა ი. წამებდა, ი. 4, 44; მოვიდა ი. მერმეცა კანად გალილეასა, ი. 4, 46; ი. მოსრულ არს ჰერიასტანით გალილეად, ი. 4, 47; არდა მოსრულ ხიყო ი. მათ თანა, ი. 6, 17; იხილეს ი., ი. 6, 19; გამოიყვანა ი. გარე, ი. 19, 13; მოვიდა ი. და მოილო პური იგი, ი. 21, 13.

წარხასრულნა იესუ [მოთხ.] სიტყუანი ესე, მ. 7, 28; შეხაზო მას ი., მ. 8, 3; ი. ხრქუა, მ. 16, 24; მრ. 3, 3; ხრქუა მას ი., მ. 8, 4; 18, 22; 19, 17, 18, 21; მრ. 10, 18; ლ. 9, 50; 18, 19; 19, 9; ი. 3, 10; 4, 48; 19, 11; 21, 15, 16, 17; ი. ხრქუა მათ, მ. 13, 11, 57; 19, 11, 14, 28; 20, 23; 21, 16, 42; 22, 43; 28, 10; მრ. 3, 4; 10, 38; ლ. 9, 20; 20, 8; ი. 2, 22; 6, 35, 67; 21, 10, 12; მიხუგო ი. და ხრქუა, მ. 17, 17; მრ. 11, 33; 12, 24; 14, 62; ლ. 18, 27; მიხუგო ი. და

ხრქუა მას, მ. 16, 17; მრ. 15, 2; ლ. 10, 41; მიხუგო ი. და ხრქუა მათ, მ. 11, 4; 17, 11; 22, 29; მრ. 10, 39; 11, 29; 13, 2, 5; ლ. 13, 2; 19, 40; ი. 6, 70; 8, 49; ესე ათორმეტნი წარავლინნა ი., მ. 10, 5; იწყო ი. იოპანშხა მიმართ, მ. 11, 7; ი. გულისხმა-ყო, მ. 12, 14; ი. 16, 19; იცოდნა ი. ზრახვანი გულისა მათისანი, მ. 12, 25; ხიყო რაჲმს დახასრულნა ი. იგავნი, მ. 13, 53; მეყსეულად ი. განყო. კელი, მ. 14, 31; ი. მოხუწოდა მოწაფეთა, მ. 15, 32; გულოხმა-ყო ი. და ხრქუა, მ. 16, 8; წარიყვანა ი. პეტრე, მ. 17, 1; ი. ხრქუა მოწაფეთა თუსთა, მ. 19, 23; მრ. 14, 32; მიხხედა ი. და ხრქუა მათ, მ. 19, 26; ლ. 19, 5; ი. მო-ხუწოდა მათ, მ. 20, 25; მიხუგო მათ ი., მ. 22, 1; ხუბრძანა მათ ი., მ. 28, 16; მრ. 11, 6; ი. მოხუწოდა და ხრქუა მათ, მრ. 10, 42; ი. ხრქუა სიმონს, ლ. 5, 10; იხილა იგი ი., ლ. 13, 12; 18, 24; თქუა ი., ლ. 21, 3; ხოლო ი. გულისხმა-ყო, ი. 6, 15; იცოდნა ი. პირველითგან, ვინ არიან იგინი, ი. 6, 64; ლალად-ყო ი. ტაძარსა მას შინა, ი. 7, 28; ესე სამ გზის გამოხუცხადა ი. მოწაფეთა თუსთა, ი. 21, 14; იესუცა ნათელ-ილო, ლ. 3, 21.

ხესმა რაჲ ესე იესუს, მ. 8, 10; ლ. 18, 22; მიხუგო პეტრე და ხრქუა ი., მ. 17, 4; რომელნი შეხუდგეს ი. გალილეად, მ. 27, 55; ი. ჭუარს-ცუმულსა ხეძიებთ, მ. 28, 5; მოხუგარეს კიცუ იგი ი., მრ. 11, 7; მიხუგეს მათ ი., მრ. 11, 33; ხრქუეს ი. მოწაფეთა თუსთა, მრ. 14, 12; სკითხა ი., მრ. 14, 60; თავადა ი. ხეწყო ოდენ ყოფად მეოდააჲ-სა წელსა, ლ. 3, 23; უკუეთუმცა ხუყვეს რამე ი., ლ. 6, 11; მიხხედა ი., ი. 1, 36; მიხდედეს ი., ი. 1, 37; რომელი ხუყუარდა ი., უფალი არს ი. 21, 7.

ცოდვილნი სხდეს იესუმს [თანა] მრ. 2, 15; ხესმა... მთავარსა ჰამბავი იესუმსოხს, მ. 14, 1.

პეტრე ...მოვიდა იესუმსა, მ. 14, 29; იგიცა მოწაფე ყოფილ ხიყო ი., მ. 27, 57; მოვიდეს ი., მრ. 5, 15; რომელი სა-

გონებელ ხიყო ძედ... **ო.** ლ. 3, 29; გაძო-
თხოვა გუამი იესუმასი, მ. 27, 58; რა-
მეთუ ხუნდა განტეეებამ **ო.**, ლ. 23, 20;
მიქცევასა მას იესუმასსა, ლ. 8, 40.

შეხუერდა მუქლთა იესუმასთა, ლ. 5, 8; დაეარდა ფერქთა თანა **ო.**, ლ. 8, 41; მარიამ ...ჯღა ფერქთა თანა **ო.**, ლ. 10, 39.

იესუ ნაზორეველ-**ი**: იესუს ხეძიებთ
ნაზორეველსა, მრ. 16, 6.

ილია ნ. ელია.

იობ^შლ: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ... იობ^შლსა, ლ. 3, 32.

1. იონა: ნეტარ ხარ შენ, სიმონ, ძეო
იონამასო, მ. 16, 17.

2. იონნა: რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ... იონნამასა, ლ. 3, 27.

1. იოსებ, იოსებუ: რომელი საგონე-
ბელ ხიყო ძედ იოსებისა, ლ. 3, 23; რო-
შელი საგონებელ ხიყო ძედ... იოსებუ-
სა, ლ. 3, 30; რომელი საგონებელ ხიყო
ძედ... იოსებისა, ლ. 3, 24.

2. იოსებ, იოსებუ: რომელი სახე-
ლი იოსებ, ლ. 1, 27; აღმოვიდა იოსებ-
ცა გალილეათ, ლ. 2, 4; რომელთა თანა
ხიყუნეს... მარიამ იაკობისი და იოსების
დედამ, მ. 27, 56.

3. იოსებ: მოილო გუამი იგი მისი
იოსებ, მ. 27, 59.

4. იოსებ: ბრქვან... იაკობ და იოსებ,
მ. 13, 55.

იოჰანა: ხიყუნეს მადანელი მარიამ
და იოჰანა, ლ. 24, 10.

იოჰანე: ჰეროდე მაშინ შეიბყრა
იოჰანე [სახ.], მ. 14, 3; ხეტყოდა მას **ო.**,
მ. 14, 4; წარიყვანა იესუ ჰეტრე... და **ო.**,
მ. 17, 1; მოხუტდეს მას იაკობ და **ო.**, მრ.
10, 35; ყოველთა იცოდეს **ო.**, რამეთუ
წინაწარმეტყუელი ხიყო, მრ. 11, 32;
ხეთხვიდეს მას თესაგან... **ო.** და ან-
დრეა, მრ. 13, 3; წარიყვანა... **ო.** მის თა-
ნა, მრ. 14, 33; განკვრებამან შეიბყრა...
იაკობ და **ო.**, ლ. 5, 10; 'გამოირჩინა'...

იაკობ და **ო.**, ლ. 6, 14; ხვალისა დღ^შ
დგა **ო.** და მოწაფეთა მისთაგანნი ორნი,
ო. 1, 35.

მიხუგო იოჰანე [მოთხ.] და ბრქუა;
ლ. 9, 49; **ო.** ხასწავა მოწაფეთა თუსთა,
ლ. 11, 1; წამ^ი **ო.** და თქუა, **ო.** 1, 32.

მივედით და ხუთხართ იოჰანეს, მ.
11, 4; მოხუგეთა თავი **ო.** საპყრობილესა
შინა, მ. 14, 10; იწყეს რისხვად იაკობი-
სა და იოჰანესა, მრ. 10, 41; ყოველნი
წინაწარმეტყუელნი და შჭული ვიდრე
იოჰანესამდე წინაწარმეტყუელუჲდეს,
მ. 11, 13; იყუო იესუ იოჰან^შსა მიმართ,
მ. 11, 7; შემდგომად მიცემისა **ო.** მოვი-
და იესუ გალილეად, მრ. 1, 14, შჭული
და წინაწარმეტყუელი ვიდრე იოჰან-
შსამდე, ლ. 16, 16; ნათლის-ცემამ
იოჰან^შსი ზეცით ხიყო, მრ. 11, 30; ხიყ-
უნეს მოწაფენი იოჰან^შსი, მრ. 2, 18;
რამსათუს მოწაფენი **ო.** ხიმარხვენ, მრ.
2, 18.

იოჰანე ნათლის-მცემელი-**ი**: ესე არს
იოჰანე ნათლის-მცემელი, მ. 14, 2; მათ
თქუნეს: რომელთამე **ო.** ნ., მ. 16, 14;
მათ მიხუგეს და ბრქუნეს: **ო.** ნ., ლ. 9, 19;
არა აღდგომილ არს ნაშობთაგანი დე-
დათაჲ ხუფროს იოჰანეს ნათლის-მცე-
მელისა, მ. 11, 11; 'მომეტ': თავი იო-
ჰანე ნათლის-მცემელისაჲ მ. 14, ხ;
დღითგან იოჰანეს ნათლის-მცემელი-
საით... სასუფეველი ცათაჲ ხიიძულე-
ბის, მ. 11, 12.

ისააკ: ინაჲ-იღგან აბრაჰამის თანა და
ისააკის თანა, მ. 8, 11; რომელი საგონე-
ბელ ხიყო ძედ... ისააკისა, ლ. 3, 34; მე
ვარ... დემრთი ისააკისი, მრ. 12, 26.

იუდა: ბრქვან... სიმონ და იუდა, მ.
13, 55; ხოლო ხიტყოდა იუდასა სიმონ-
ნისსა, **ო.** 6, 71; რომელი საგონებელ ხი-
ყო ძედ... იუდასა, ლ. 3, 26, 30, 33.

იუდა სკარიოტელი-**ი**: 'ათორმეტთა
მათ მოციქულთა სახელები ესე არს':
სიმონ კანანელი და იუდა სკარიოტელი,
მ. 10, 4.

კ

კაინამ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... კაინამისა, ლ. 3, 37.

კაინან: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... კაინანისა, ლ. 3, 36.

ლ

ლაზარე: გლახაკი ხიყო სახელით ლაზარე, ლ. 16, 20.

ლამეკ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... ლამეკისა, ლ. 3, 36.

მ

მაათ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მაათისა, ლ. 3, 26.

მათეოზ: «გამოირჩინა... მათეოზ და თომას», ლ. 6, 15.

მათეოზ მეზუერე-ი: «ათორმეტთა მათ მოციქულთა სახელები ესე არს»:... თომა და მათეოზ მეზუერე, მ. 10, 3.

მათუსხალა: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მათუსხალაისა, ლ. 3, 37.

მაღელმღ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მაღელმღისა, ლ. 3, 37.

მართა: ხიყო ვინმე დედაკაცი, რომლისაჲ სახელი მართა [სახ.], ლ. 10, 38; მ. მიმოდარზრუნვიდა მრავლისათჳს მსახურებისა, ლ. 10, 40; მართა [წოდ.], მართა, ზრუნავ და შფოთ ხარ მრავლისათჳს, ლ. 10, 41.

მარიამ: დედასა მისსა ხრქვან მარიამ [წრგ.], მ. 13, 55; ხიყო რად მისი, რომელსა ხერქუა მ., ლ. 10, 39; ხიყო მუნ... ერთი სხუად მარიამ [სახ.], მ. 27, 61; სახელი ქალწულისაჲ მის მ., ლ. 1, 27; მარიამ [მოთხ.] კეთილი ნაწილი გამოირჩია, ლ. 10, 42; მარიამს დახემაჩნეს სიტყუანი ესე, ლ. 2, 19; აღწერად მარიამის თანა, ლ. 2, 5.

მარიამ იაკობის-ი: ხიყენეს... მარიამ იაკობისი და სხუანი მათ თანა, ლ. 24, 10; რომელთა თანა ხიყენეს მარიამ მაგდანშლი და მ. ი., მ. 27, 56.

კოსამ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... კოსამისა, ლ. 3, 28.

კურიან: აღწერად პარკელი ხიყო მთავრობასა ასურეთს კურიანსსა, ლ. 2, 2.

ლევი: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... ლევისა, ლ. 3, 29.

ლევი აღფეს-ი: იხილა ლევი აღფესი, მრ. 2, 14.

მარიამ მაგდანელ-ი, მ. მაგდანელ-ნელ-ი, მ. მაგდანშლი-ი: ხიყენეს მაგდანელი მარიამ და იოჰანა, ლ. 24, 10; ხიყო მუნ მარიამ მაგდანელწელი, მ. 27, 61; რომელთა თანა ხიყენეს მარიამ მაგდანშლი და მარიამ იაკობისი, მ. 27, 56.

მატათი: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მატათისა, ლ. 3, 25, 26, 29.

მატთან: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მატთანისა, ლ. 3, 24.

მელეა: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მელეაისა, ლ. 3, 31.

მელქი: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მელქისა, ლ. 3, 28.

მენან: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... მენანისა, ლ. 3, 31.

მოსე: ხეჩუნენეს მათ მოსე [სახ.], და ელია, მ. 17, 3; მოსე [მოთხ.] ესრე თქუა, მ. 22, 24; მ. ესრეთ დამიწერა ჩუენ, მრ. 12, 19; მ. აღამალა გუელი უღაბნოსა, ი. 3, 14; მ. მოგუა თქუენ წინადაცუეთად, ი. 7, 22; არა თუ მოსესგან არს, ი. 7, 22; რადთა არა განქარდეს შჯული მოსესი, ი. 7, 23; არა აღმოგიკითხავსა წიგნსა მოსესისა, მრ. 12, 26; შჯულისა მისებრ მოსესისა აღმოიყვანეს ყრმად იგი, ლ. 2, 22; საყდართა მოსესთა დასხდენ მწიგნობარნი, მ. 23, 2.

6

ნახოს: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნახოსიხა, ლ. 3, 32.

ნაგე: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნაგეხა, ლ. 3, 25.

ნათან: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნათანისა, ლ. 3, 31.

ნაუმ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნაუმისა, ლ. 3, 25.

ნაქორ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნაქორისა, ლ. 3, 34.

ნერი: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნერისა, ლ. 3, 27.

ნიკოდემოს: ხიყო ვინმე კაცი ფარი-სეველთაგანი, ნიკოდემოს [სახ.] სახელი მისი, ი. 3, 1; მიხუგო ნიკოდემოს [მოთხ.], ი. 3, 9.

ნოე: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... ნოეხისა, ლ. 3, 36.

პ

პეტრე: «გამორჩინა»... სიმონ, რომელსა ხრქვან პეტრე [წრფ.], ლ. 6, 14.

გარდაეიდა ნავით პეტრე [სახ.], მ. 14, 29; წარიყვანა იესუ პ., მ. 17, 1; მრ. 14, 33; მოხუცდა პ., მ. 18, 21; ხკითხვიდეს მას თესაგან პ. და იაკობ, მრ. 13, 3; პ. უმეტეს-ლა ხუფრომს ხიტყოდა, მრ. 14, 31; პ. აღდგა და მირბიოდა, ლ. 24, 12.

მიხუგო პეტრე [მოთხ.] და ხრქუა, მ. 14, 28; მრ. 14, 29; მიხუგო პ. და ხრქუა იესუს, მ. 17, 4; 19, 27; ხრქუა მას პ., ლ. 18, 28; 22, 60; პ. თქუა, ლ. 22, 58.

ხუთხართ მოწაფეთა მისთა და პეტრეს, მრ. 16, 7; მოხიქცა უფალი და მიხხედა პ., ლ. 22, 61; მოხეკსენა პ. სიტყუაჲ იგი უფლისაჲ, ლ. 22, 61; ხრქუა მოწა-

ფემან მან პ., ი. 21, 7.

ნ. კ. ლიძობ-პეტრე.

პილატე: პილატე [მოთხ.] ხუბრძანა მიცემად გუამი მისი, მ. 27, 58; ხკითხა მას პ. და ხრქუა, მრ. 15, 2; პ. მერმე ხკითხა მას, მრ. 15, 4; რომელთაჲ-იგი სისხლი პ. შეხრია მსხუერპლთა მათ თანა, ლ. 13, 1; კულად პ. მოხუწოდა მათ, ლ. 23, 20; მაშინ პ. საჯა თხოვისა-ებრ მათისა, ლ. 23, 24.

მიხცეს იგი პილატეს მთავარსა, მრ. 15, 1; ვიღრემდე უკრდაცა პ. ფრიაღ, მრ. 15, 5; ამისთეს პ. ხუნდა «განტეე-ბაჲ» მისი, ი. 19, 12; პ. რა ხესმეს სიტყუანი ესე, განოიყვანა იესუ გარე, ი. 19, 13; ესე მოვიდა პილატესა, მ. 27, 58; შეკრბეს მღღელთ მოძღუარნი იგი და ფარისეველნი პ., მ. 27, 62.

რ

რაგავ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... რაგავისა, ლ. 3, 35.

რეხა: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... რეხახსა, ლ. 3, 27.

ს

სალა: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... სალაჲხა, ლ. 3, 35.

სალათიელ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... სალათიელისა, ლ. 3, 27.

სალმუნ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... სალმუნისა, ლ. 3, 32.

სემ, სემ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... სემისა, ლ. 3, 26; რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... სემისა, ლ. 3, 36.

სერუქ: რომელი საგონებელ ხიყო ძელ... სერუქისა, ლ. 3, 35.

სმტ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ.. სმთისა, ლ. 3, 38.

სიმონ, სუმონ: ძმანი მისნი... იოსებ და სიმონ [სახ.], მ. 13, 55; იხილა ს. და ანდრეა, მრ. 1, 16; 'გამოირჩინა' ს., რომელსა ხრქვან პეტრე, ლ. 6, 14; მიხუგო სიმონ [მოთხ.] და ხრქუა, ლ. 5, 5; ხრქუა სიმონს, ლ. 5, 4; ი. 21, 15; იესუ ხრქუა ს., ლ. '5, 10; რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... სუმონისა, ლ. 3, 30; ხიტყოდა იუდასა სიმონისსა, ი. 6, 71; ნეტარ ხარ შენ, სიმონ-[[წოდ.], მ. 16, 17; ნუ გეშინინ, ს., ლ. 5, 10; რომელნი ხიყვნეს ზიარნი სიმონისნი, ლ. 5, 10.

ნ. კ. სიმონ იონაძის, სიმონ კანანელი, სიმონ კერინელი, სიმონ-პეტრე.

სიმონ კანანელი-ი: 'ათორმეტთა მათ მოციქულთა სახელები ესე არს':... სიმონ კანანელი და იუდა სკარიოტელი, მ. 10, 4.

სიმონ კერინელი-ი: პოვეს კაცი კერინელი, სახელით სიმონ, მ. 27, 32.

სიმონ-პეტრე: გამოვიდა სიმონ-პეტრე [სახ.], ი. 21, 11; მიხუგო სიმონ-პეტრე [მოთხ.] და ხრქუა მას, მ. 16, 16; ი. 6, 68; ვითარცა იხილა ს. -პ., ლ. 5, 8; ხრქუა მას ს.-პ., ი. 13, 36; სიმონ-პეტრეს ვითარცა ხესმა, ... შესამოხელი მოირტყა, ი. 21, 7; სიმონ იონაძის, გიყუარ შეა, ი. 21, 15, 16, 17.

სოლომონ: არცადა სოლომონ ყოველსა დიდებასა თვისსა შეიმოსა, ლ. 12, 27.

ფ

ფალშე: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... ფალშეისა, ლ. 3, 35.

ფარეზ: რომელი საგონებელ ხიყო ძედ... ფარეზისა, ლ. 3, 33.

ფილიპე: 'გამოირჩინა'... ფილიპე და ბართლომე, ლ. 6, 14; საპყრობილედ შეაყენა პეროლიაძისთჳს, ცოლისა ფილიპეს, ძმისა თვისისა, მ. 14, 3.)

ძ

ჭრისტე: ესე არს ჭრისტე ლ. 4, 41; შენ ხარ ჭრისტე, ძმ ღმრთისაჲ, მ. 16, 16; ლ. 4, 41; ი. 6, 69; აჲა ჭ., ტარიგი ღმრთისაჲ, ი. 1, 36; ესე არს ჭ., ი. 7, 26; ჭ. ოდეს მოვიდეს, არავინ იცოდის, ი. 7, 27; თავისა თვისისა ვერ ძალ-ხუც ცხოვ-

რებალ ჭრისტესა, შეუფესა ისრაელისასა, მრ. 15, 31; ვითარ უკუე ხიტყვან თქუენგანნი ვინმე ჭ. ძედ დავითისა, ლ. 20, 41; გგონიეს თქუენ ჭრისტესთჳს, მ. 22, 42.

პ

პეროლი: პეროლი [მოთხ.] მაშინ შეიპყრა იოჲანე, მ. 14, 3; ხესმა პეროდეს, მ. 14, 1; ხონდა პ. როკვაი იგი მისი, მ. 14, 6; შობისა დღენი ხიყვნეს პეროდესნი, მ. 14, 6.

პეროლი მეფე-ა: ხიყო დღეთა მათ მე-

როლი მეფისა პურიასტანისათა 'მღდელი ვინმე' ლ. 1, 5.

პეროლია: როკვიდა. 'ასული' პეროლიაჲ შოკრის, მ. 14, 6; საპყრობილედ შეაყენა პეროლიაძისთჳს, მ. 14, 3.

პეოგრაფიული და ეთნიკური სახელები

ა

არიმათია: მოვიდა კაცი მდიდარი
არიმათით, მ. 27, 57.

ასურეთ-ი: აღწერა პირველი ხიყო

მთავრობასა ასურეთს კერინძსა, ლ. 2,
2.

ბ

ბეთანია: განვიდა გარე ქალაქით ბე-
თანიად, მ. 21, 17.

ბეთესდა: რომელსა ხრქვან ჰებრაე-

ლებრ ბეთესდა, ი. 5, 2.

ბეთლემ-ი: რომელსა ხრქვან ბეთ-
ლემ, ლ. 2, 4.

გ

გალილეა: აპა ეგერა წინა-გიძლუს
თქუნ გალილეას, მრ. 16, 7; მოხივლინა
გაბრიელ ანგელოზი... ქალაქად გალი-
ლეაჲსა, ლ. 1, 26; მოვიდა ზღუს კიდესა
მას გალილეაჲსაჲსა, მ. 15, 29; წარვიდო-
და ზღუსა მას გ., მრ. 1, 16; რომელ-
ნი შეზღუდეს იესუს გალილეათ, მ. 27,
55; აღმოვიდა იოსებცა გ., ლ. 2, 4; წინა-
გიძლუს თქუნ გალილეად, მ. 28, 7;
რამთა წარვიდენ გ., მ. 28, 10; ათერთ-
მეტნი იგი მოწაფენი წარვიდეს გ., მ.
28, 16; მოვიდა იესუ გ., მრ. 1, 14; გა-
მოვიდა მიერ გ., ი. 4, 43; ოდეს მოვიდა
გ., ი. 4, 45; იესუ მოსრულ არს ჰურიას-
ტანით გ., ი. 4, 47; ქადაგებდა ყოველთა

შესაქრებელთა გალილეაჲსათა, ლ. 4,
44.

გ. კ. გალილეელი, კანა გალილეაჲ-
სა.

გალილეველ-ი: რამეთუ გალილე-
ველ არს, ლ. 22, 59; გალილეველნი ესე
ხუფროჲს ყოველთა გალილეველთა ხი-
ყუნეს ცოდვილ, ლ. 13, 2; ხუთბრეს მას
გალილეველთა [მოთხ.], ლ. 13, 1; შეიწ-
ყნარეს იგი გ., ი. 4, 45.

გენესარეთ-ი: მოვიდეს ქუეყანასა
მას გენესარეთისაჲსა, მ. 14, 34; თავადი
ღვა კიდესა თანა ტბისა მის გ., ლ. 5, 1.

გოლგოთა: მოვიდეს ადგილსა, რომ-
ელსა ხრქვან გოლგოთა, მ. 27, 33.

გომორ-ი: უღიზნეს ხიყოს ქუეყანად
სოლომისაჲ და გომორისაჲ, მ. 10, 15.

ი

იერუსალმ-ი: რაჲამს ხიხილოთ გა-
რე-მოღვრომილი იერუსალმში ერისაგან,
ლ. 21, 20; რომელნი მკუდრ არიან
იერუსალმს, ლ. 13, 4; ხიყო იგი ი., ი.
2, 23; რაოდენი ხეჲმნა ი. დღესასწაულ-
სა მას, ი. 4, 45; არს ი. ცხოვართ საბა-
ნელსა მას ტბად, ი. 5, 2; ნუ ხუეყავთ...
ნუცა იერუსალმსა, მ. 5, 35; მოახლე-
ბულ ხიყო ი., ლ. 19, 11; ვერ ხეგების
წინაწარმეტყუელი გარეშე იერუსალმ-
ისა წარწყმედად, ლ. 13, 33; (გარდა-
მოვიდა) სხესა ერისა სიმრავლმ... იერუ-

სალმით, ლ. 6, 17; აპა ესერა აღვალთ
იერუსალმმდ, მრ. 10, 33; აღმოიყვანეს
ყრმა იგი ი., ლ. 2, 22; თავადმან დაჲ-
ტკიცა პირი თუხი აღსლვად ი., ლ. 9,
51; პირი მისი ხიყო მისლვად ი., ლ. 9,
53; მოხიქცეს იგინი იერუსალმმდვე,
ლ. 2, 45; იერუსალმმ, იერუსალმმ,
რომელმან მოხწყუდენ წინაწარმე-
ტყუელნი, ლ. 13, 34.

იერუსალმემელ-ი: ხიტყოდეს ეინმე
იერუსალმელთაგანნი, ი. 7, 25.

იორდანე: იესუ... მოხიქცა იორდა-
ნით, ლ. 4, 1.

კ

კანა გალილეამსა-ა: მოვიდა იესუ მერმეცა კანად გალილეამსა, ი: 4, 46.
კანანელი ნ. სიმონ კანანელი.

კაპათა: ადგილსა მას... ხრქვან ქვა-ფენილ, ხოლო ებრაელებრ კაპათა, ი. 19, 13.

კაფარნაუმ-ი: რომლისა ძმ სნეულ

ხიყო კაფარნაუმს, ი. 4, 46; შევიდა კა-ფარნაუმდ, მ. 8, 5; მივიდოდეს წიად ზღუასა მას კ., ი. 6, 17.

კესარია ფილიპს-ი: მო-რაი-ვიდა იესუ ადგილთა მათ კესარია ფილიპს-ათა, მ. 16, 13.

კვრინელი ნ. სიმონ კვრინელი.

ნ

ნაზარეთ-ი: მოხივლინა გაბრიელ ან-გელოზი... ქალაქად გალილეამსა, რომ-ლისა სახელი ნაზარეთ, ლ. 1, 26; აღმო-

ვიდა იოსებცა გალილეაით, ქალაქით ნაზარეთით, ლ. 2, 4.

ს

სიდონ-ი: «გარდამოვიდა» მათ თანა... სხვსა ერისა სიმრავლმ... ტვროსით და სიდონით, ლ. 6, 17.

სილოვამ: ათრვამეტთა ზედა სილო-ვამს გოდოლი დახეცა, ლ. 13, 4.

სოდომ-ი: ულხინქს ხიყოს ქუეყა-ნად სოდომისაჲ, მ. 10, 15.

ტ

ტვროს-ი: [გარდამოვიდა] მათ თა-

ნა... სხვსა ერისა სიმრავლმ... ტვროსით და სიდონით, ლ. 6, 17.

ჭ

ჭურიახტან-ი: მაშინ რომელნი ჭუ-რიახტანს ხიყვნენ, ლ. 21, 21; [გარდა-მოვიდა] სხვსა ერისა სიმრავლმ ფრია-დი ჭურიახტანით, ლ. 6, 17; იესუ მოს-რულ არს ჰ. გალილეად, ი. 4, 47; აღმო-

ვიდა იოსებცა გალილეაით... ჭურიახ-ტანდ, ლ. 2, 4; ხიყო დღეთა მათ ჰერო-დე მეფისა ჭურიახტანისათა «მღდელი ვინმე», ლ. 1, 5.

ქართული ოთხთავის ხანები ტექსტი

ოთხთავის გამოცემა

ქართული ოთხთავის პირველი სტამბური გამოცემა ვახტანგ VI სახელთან არის დაკავშირებული. მის მიერ დაარსებულ სტამბაში პირველად 1709 წელს ოთხთავის ტექსტი დაიბეჭდა გიორგი მთაწმიდლის რედაქციის მიხედვით. ამავე რედაქციით ის ბევრჯერ იქნა გამოცემული, მაგრამ ამ გამოცემებს წმინდა პრაქტიკულ დანიშნულება ჰქონდა — ეკლესიის საპირიბებისათვის იყო განკუთვნილი.

1909 და 1911 წლებში ცნობილმა რუსმა არქეოგრაფმა ვლადიმერ ბენე-შევიჩმა ტბეთის ოთხთავის (995 წ.) მიხედვით გამოაქვეყნა ჯერ მათეს თავის ტექსტი, ხოლო შემდგომ — მარკოზისა. გამოცემულმა ძველი შეუჯერა ოპიზის ოთხთავის (913 წ.) ტექსტს და ვარიანტები წარმოადგინა აპარატში¹. ვ. ბენე-შევიჩის გამოუყენებელი დარჩა ტბეთის ოთხთავის ბოლო ორი თავი. მის მიერ წამოწყებული საქმის დასრულება მოგვიანებით ითავა ივ. იმნაიშვილმა. მან გამოაქვეყნა ეს დარჩენილი თავები და ტექსტს გამოკვლევაც დაურთო².

მოსკოვის არქეოლოგიურმა საზოგადოებამ, რომელიც მიზნად ისახავდა ქართული ოთხთავის შესწავლასა და გამოცემას, 1916 წ. ფოტოტიპიურად გამოსცა, ჩვენამდე მოღწეულ ოთხთავის ხელნაწერთაგან, უძველესი თარიღიანი ძეგლი — ადიშის ოთხთავი (897 წ.), ექ. თაყაიშვილის ვრცელი წინასიტყვაობით. გამოცემას საფუძვლად დაედო ფოტოები, გადაღებული დ. ერმაკოვის მიერ 1910 წ. სვანეთში, ექსპედიციის დროს³.

ამ გამოცემის მიხედვით ამერიკელი ქართველოლოგი, ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორი რ. ბლეიკი 1928 წლიდან იწყებს ადიშის ოთხთავის გამოქვეყნებას ცალკეული თავების მიხედვით, ოპიზისა და ტბეთის ხელნაწერთა ვარიანტების ჩვენებითა და ლათინური თარგმანის დართვით. პირველად შვედუევარმა გამოაქვეყნა მარკოზის თავი⁴; 1933 წ. მას მოჰყვა მათეს სახარების ტექსტი⁵. უფრო მოგვიანებით, 1950 წ., ფრანგ მეცნიერ მ. ბრიერთან თა-

¹ ვ. ბენეშევიჩი, სახარება ოთხთავი, ორთა ქელთაწერთაგან შოგ და შვე წელთა. ნაკვეთი ა. სახარება მათეს თავისა; ნაკვეთი ბ. სახარება მარკოზის თავისა, ს.-პეტერბურგი, 1909, 1911.

² ივ. იმნაიშვილი, ქართული ენის ისტორიული კრესტომათია, I, 1953, გვ. 65—122; ქართული ენის ისტორიული კრესტომათია, I, 1970, გვ. 66—112; აქ დაბეჭდილია ლუკას თავი; იოვანეს თავი დაიბეჭდა ძველი ქართული ენის კათედრის შრომებში, 20, 1977, გვ. 165—231.

³ Адышское евангелие, 200 Фотографических таблиц и предисловие Е. С. Такайшвили, Материалы по археологии Кавказа, вып. XIV, под редакцией П. С. Уваровой, А. С. Хаханова и Е. С. Такайшвили, Москва, 1916.

⁴ R. P. Blake, The Old Georgian Version of the Gospel of Mark, from the Adysh Gospels with the variants of the Opiza and Tbet Gospels edited with a Latin translation, Patrologia Orientalis, t. XX, f. 3, Paris, 1928.

⁵ R. P. Blake, The Old Georgian Version of the Gospel of Matthew, P. O., t. XXIV, Paris, 1933.

ნამშრომლობით დაისტამბა იოვანეს სახარება⁶. რ. ბლეიკის გარდაცვალების შემდეგ მ. ბრიერმა ეს საქმე არ შეწყვიტა და 1955 წ. გამოსცა აღიშის ოთხთავის ლუკა მახარებლის ტექსტი⁷.

საქართველოში ოთხთავის პირველი მეცნიერული გამოცემა ეკუთვნის ა. შანიძეს. იგი დაისტამბა 1945 წ. გამოცემას საფუძვლად დაედო ოთხთავის ორი უძველესი რედაქცია. ტექსტები დაბეჭდილია სამი, შატბერდს გადაწერილი, აღიშის (897 წ.), ჯრუჭისა (936 წ.) და პარხლის (973 წ.), ხელნაწერების მიხედვით. აქედან ორი უკანასკნელი თითქმის იდენტურია. მათ შორის სხვაობა ვარიანტული ხასიათისაა და ისიც მინიმალური. გამოცემაში ეს ორი რედაქცია ერთმანეთის პარალელურად არის მოცემული, ორ სვეტად, ვინაიდან აღიშის ტექსტი, როგორც ეს გამოკვლევაშია აღნიშნული, სრულიად სხვა თარგმანს წარმოადგენს და, როგორც დამოუკიდებელი რედაქცია, ცალკე დგას. ჯრუჭ-პარხლის ხელნაწერთა ვარიანტული იკითხვისები კი სქოლიოშია ჩატანილი⁸.

ამ უკანასკნელ ხანს მკვლევართათვის ხელმისაწვდომი გახდა ქართული ოთხთავის სხვა რედაქციებიც. მათი კრიტიკული გამოცემა ეკუთვნის ივ. იმნაიშვილს. წიგნში ერთმანეთის პარალელურად, სვეტების სახით, წარმოდგენილია ეფთვიმესა და გიორგი მთაწმიდლების რედაქციის ტექსტები, ხუთი ხელნაწერის მიხედვით. გამოცემას დართული აქვს ვრცელი გამოკვლევა, რომელშიც გამოწვლილვით არის დახასიათებული ამ რედაქციათა თავისებურებანი და წარმოჩენილია მათი ურთიერთმიმართება⁹.

ხანმეტი ოთხთავის ფრაგმენტები რამდენჯერმე დაიბეჭდა: პირველი პუბლიკაცია ეკუთვნის ივ. ჭავჭავიძეებს. აღნიშნული ფრაგმენტები 1923 წ. გამოქვეყნდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოამბის II ტომში, სათაურით „ახლად აღმოჩენილი უძველესი ქართული ხელნაწერები და მათი მნიშვნელობა მეცნიერებისათვის“, ხოლო მეორედ, შეესებულ სახით — 1949 წ. „ქართულ პალეოგრაფიაში“. ეს ფრაგმენტებია: მათე: V, 32—45; VI, 1—5, 7—19; VII, 4—16, 23—29; VIII, 1—6; X, 3—10, 22—33; XVIII, 5—11; XVIII, 17—23; XIX, 10—16, 28—30; XX, 1—4; XXIII, 29—34; XXIV, 6—13, 43—49; მარკოზი: II, 15—18; IX, 43—50; ლუკა: II, 18—24; IV, 40—44; V, 1—7; VI, 31—32, 34; XI, 42—44; XIII, 5—9, 11—14; XV, 22—29; XIX, 43—48; XX, 1; იოვანე: XXI, 7—17¹⁰.

ხანმეტი ოთხთავის რამდენიმე ნაწყვეტი, საკითხავების სახით, შესულია ხანმეტ ლექციონარშიც, რომელიც დაისტამბა 1944 წ. ა. შანიძის მიერ. მასში ასახულია ტექსტები: მათეხ 24, 29—35; 28, 1—20; მარკოზის 16, 2—8; ლუკახ 12, 32—35; 24, 1—35 და იოვანეს 20, 1—18; 19—31¹¹.

ვენის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერის (Georg. 2) მიხედვით ქ. ნ. ბერძოლმა 1971 წ. გამოაქვეყნა ხანმეტი ოთხთავის შემდეგი ფრაგ-

⁶ R. P. Blake and M. Brière, *The Old Georgian Version of the Gospel of John*, P. O., t. XXVI, f. 4, Paris, 1950.

⁷ M. Brière, *La version géorgienne ancienne de l'Évangile de Luc*, P. O., t. XXVII, f. 3, Paris, 1955.

⁸ ა. შანიძე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია, სამი შატბერდული ხელნაწერის მიხედვით, 1945 წ.

⁹ ივ. იმნაიშვილი, ქართული ოთხთავის ორი ბოლო რედაქცია, 1979 წ.

¹⁰ ივ. ჭავჭავიძე, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 321—358.

¹¹ ა. შანიძე, ხანმეტი ლექციონარი, 1944 წ.

მენტები: მ. 26, 28—47; მრ. 9, 44—50; 10, 1—32; ლ. 2, 15—16; 19—23; 2, 51—3, 6; 4, 13—21; 7, 32—39; 8, 23—30¹².

ივ. ჭავჭავაძის მიერ გამოქვეყნებულმა ტექსტებმა, მიუხედავად მათი მცირე მოცულობისა, თვალნათლივ დაანახა სპეციალისტებს, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მათ ოთხთავის ტექსტის კვლევისათვის და დღის წესრიგში დააყენა ამ ტექსტების შემდგომი პუბლიკაციის მეცნიერული აუცილებლობა.

ხანმეტი ტექსტები ოთხთავიდან, რომლებიც დაცულია A-89, A-844 ხელნაწერებში, ასეთი მოცულობით პირველად იბეჭდება წინამდებარე გამოცემაში.

ხანმეტი ოთხთავის შემცველ ხელნაწერთა აღწერილობა

საეკლესიო მუზეუმის № 89 და № 844 ხელნაწერები ამჟამად ხელნაწერთა ინსტიტუტის A კოლექციაშია დაცული. A-80 ხელნაწერის აღწერილობა პირველად თ. ჟორდანიამ გამოაქვეყნა 1902 წელს. მან აღნიშნა, რომ ეს დიდი ხელნაწერი (904 გვ. ზომა 28×16 სმ.) მთლიანად პალიმფსესტია. უძველესი ასომთავრულით დაწერილი მისი ქვედა ფენა მკვლევარმა VI—VII საუკუნეებით დათარიღა, ხოლო ზედა ტექსტი, რომელიც იოანე ოქროპირის მათეს თავის სახარების თარგმანებას შეიცავს — IX საუკუნით. თ. ჟორდანიას არაფერი უთქვამს იმის შესახებ, თუ რა არის მისი დათარიღების საფუძველი¹³. მ. ჭანაშვილმა, რომელმაც საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერები აღწერილობაში ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით დალაგა, A-89 ხელნაწერი, ქვედა ფენის მიხედვით, VII—VIII საუკუნეების ხელნაწერთა რიგში მოათავსა¹⁴.

A-89 ხელნაწერი პალიმფსესტის ქვედა ტექსტს პირველად ივ. ჭავჭავაძემ მიაქცია ყურადღება. აი, რას წერს მკვლევარი ამ ხელნაწერის შესახებ: „მერმინდელი ტექსტი თავდაპირველის გარდვიარდმო დაუწერიათ და თითოეული ორად დაუქციათ. ხელნაწერის დაშლის შემდეგ გამოირკვა, რომ თავდაპირველად თითოეული ფურცლის ზომა 32×28 სმ-ზე ცოტა მოზრდილი უნდა ყოფილიყო, რადგან ახალი ტექსტის დაწერისა და წიგნად შეკერის დროს კიდევბი ოდნავ ჩამოკრილი უნდა იყოს. ტექსტი მსხვილი მრგვლოვანი ასომთავრულით ყოფილა ნაწერი ორ სვეტად. თითოეულ სვეტში 18 სტრიქონია. განკვეთილობის ნიშნები ნახმარია და მუხლი მუხლისაგან განკვეთილობის ნიშნით არის გამოყოფილი, მაგრამ სათვალაეები არა აქვს. ყოველი ახალი მუხლი მთავარი ასოთი იწყება. ტექსტი ფართოდ არის ნაწერი მშვენიერი მხატვრული ხელოვნებით აღსავსე დამწერლობით. ამ ხელნაწერის დიადი გარეგანი ღირსება ყოველგვარი მერმინდელი ფსევკა-რეცხვის შემდგომაც ეხლაც კარგად ჩანს. სამწუხაროდ, თავდაპირველი ტექსტი ისე გულმოდგინედ არის წაშლილი, რომ უმეტეს შემთხვევაში მხოლოდ მისი ნაალაგევიდა მოჩანს და თითო-ორი გვერდებილაა მარტო, გადარეცხილი ძველი ნაწერის წაქითხვა რომ შეიძლებოდეს. ქმიური დამუშავება საკმაო საშუალებას გვაძლევს თავდაპირველი ტექსტის აღსადგენად. ხელნაწე-

¹² J. N. Birdsall, *Khanmeti Fragments of the Synoptic Gospels from Ms. Vind. Georg. 2, Oriens Christianus*, B. 55, 1971, p. 62—89.

¹³ Ф. Д. Жордания, *Описание рукописей Тифлисского церковного музея*, т. I, 1902, с. 90.

¹⁴ М. Г. Джанашивили, *Описание рукописей Тифлиссского церковного музея*, т. III, 1908, с. V.

რი, როგორც ეტყობა, ერთი ნაწარმოებიდან არის გამოყენებული და ოთხთავი სახარება ყოფილა¹⁵.

დღეს A-89 ხელნაწერი შეიცავს 443 ფურცელს. საემაოდ მოზრდილი ტანისაა: 28 X 16 სმ. იგი, გარდა ოთხი ქაღალდის ფურცლისა (7, 8, 15, 363), რომლის ტექსტი დაახლოებით XVIII საუკუნეშია აღდგენილი და ჩართული, მთლიანად ეტრატია, ხელნაწერი თავის დროზე შემოსილი იყო ღია ყავისფერი ტვიფრული ხის ყლით. ამჟამად იგი დაშლილია და დაზიანებული. ყდა მოცილებული აქვს და ქვედა ფრთა გატეხილია. ამ უკანასკნელზე დამაგრებულია ხელნაწერის შესაკრავი სამი თასმა. ხელნაწერი დაშალეს მაშინ, როდესაც პალიმფესტის შესწავლა დაიწყო, ე. ო. XX ს. 20-იან წლებში.

ხელნაწერში ვხვდებით რამდენიმე სათვალავს: 1. რვეულებრივი სათვალავი, რომელიც ასომთავრული ასოებითაა შესრულებული რვეულის თავსა და ბოლოში, გადაშვრის თანადროულია (XI ს.). სულ ხელნაწერში ყოფილა 56 (56) რვეული; 2. მხდრული ასოებით შესრულებული, დასმულია თითოეული რვეულის წინა ოთხ ფურცელზე; 3. გვერდობლივი სათვალავი, ციფრებით გამოხატული; 4. თანამედროვე ფურცლობრივი სათვალავი.

რვეულებრივი სათვალავის მიხედვით ირკვევა, რომ ხელნაწერი ჩვენამდე ნაკლები სახითაა მოღწეული. აღრე ამ ხელნაწერს უფრო მეტი ფურცლები ჰქვებოდა. ამას მოწმობს ა. შანიძის მინაწერი, რომელიც დაკრულია ზედა ყდის შიდა მხარეს: „არ არის ჯერ დაბრუნებული შემდეგი რვეულები: გ, დ, თ, ვ, ზ, ც, თ (გვ. 31—142), მვ (გვ. 729—746), მმ რვეულის ოთხი ფურცელი (ანუ ორი ფურცელი ოთხად გაკეცილი, გვ. 767—774). დანარჩენი დაბრუნებულია და ინახება ლექსიკოლოგიის კაბინეტში. 25/1. 930 ა. შანიძე“.

დღესათვის ზემოდასახელებული თ და ე რვეულის ორი და 56 რვეულის ოთხი ფურცლის გარდა, ყველა რვეული აღგილზეა.

ხელნაწერის ზოგიერთი ფურცელი რესტავირებულია ლურჯი ფერის ქაღალდით. ასეთივე ქაღალდი აქვს მას საცავ ფურცლად გამოყენებული და ყდის ორივე ფრთის შიდა მხარეს გამოკრული. ეს უკანასკნელი საშუალებას გვაძლევს ვიფიქროთ, რომ ხელნაწერი ორჯერ იყო შემოსილი.

ზედა ტექსტი დაწერილია კუთხოვანი ნუსხურით. მას გააჩნია ანდერძი, საიდანაც ირკვევა, რომ გადაშვრია ვინმე კ ვ რ ი კ ე: „ქრისტეს მოყუარენო ერნო, ვინაშთან წმიდასა მამასა ჩუენსა იოვანეს ოქროპირსა ესრეთ აქუნდა ჩუეულეზბამ, რაათამცა წარმოთქუა თარგმანებამ სახარებისამ მყუეარ უამ და მერმე აღსასრულსა ზედა სწავლასა წარმოიტყოდა, ამისთვის ძალი თითოეულისა სწავლისამ აქა დაგვეწერია, რაათა რასაცა ვინ ეძიებდეს, ადვილად პოოს, რამეთუ ესრეთ არს ბერძულთაცა წიგნთა შინა. ქ რ ი ს ტ ე, შე ი წ ყ ა ლ ე კ ვ რ ი კ ე“ (442v).

ხელნაწერს გადაწერის თარიღი არ მოეპოვება. ხელის მიხედვით ის XI ს. დათარიღებული¹⁶. არც ის არის ცნობილი, სად გადაიწერა. დაბეჭდვით ძნელია თქმა, მაგრამ შეიძლება შევნიშნოთ, რომ ვერტიკალურად გამოყვანილი ლამაზი კუთხოვანი ასოები, რომლითაცაა დაწერილი ხელნაწერის ზედა ტექსტი, უფრო დამახასიათებელია შავი მთისა და ათონის სკოლებისათვის. უკანასკნელად აღ-

¹⁵ ივ. ჭავჭავაძის ვილი, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 293—294.

¹⁶ ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა. I, 1974, გვ. 314—316.

ნიშნული ხელნაწერი, როგორც ეს მინაწერიდან ირკვევა, მრავალმთის იოანე ნათლისმცემლის უდაბნოს საკუთრება ყოფილა (1r).

ძველი ხელნაწერის თითოეული ფურცელი გადაწერს ორად გაუქეცია და ახალი ტექსტი საწინააღმდეგო მიმართულებით დაუწერია. ზოგიერთ ფურცელს შემორჩენილი აქვს ნახევარი მხარე (271, 295, 313, 385, 386, 440, 441 ფფ.). გადარეცხილი ხელნაწერი, როგორც ჩანს, დიდი ტანისა ყოფილა. დღეს ეტრატის ზომაა 32,5×27,5. თავდაპირველი სახე აღნიშნულ ზომაზე მეტი უნდა ყოფილიყო, დაახლოებით 36×28,5, სმ. ამას მოწმობს ტექსტის მარჯვენა და ქვედა აშია, რომელიც უფრო განიერია, ვიდრე მისი ზედა და მარცხენა აშია. კიდევბის ჩამოჭრა კი მოხდა მაშინ, როდესაც ის ხელმეორედ შეიკრა წიგნად.

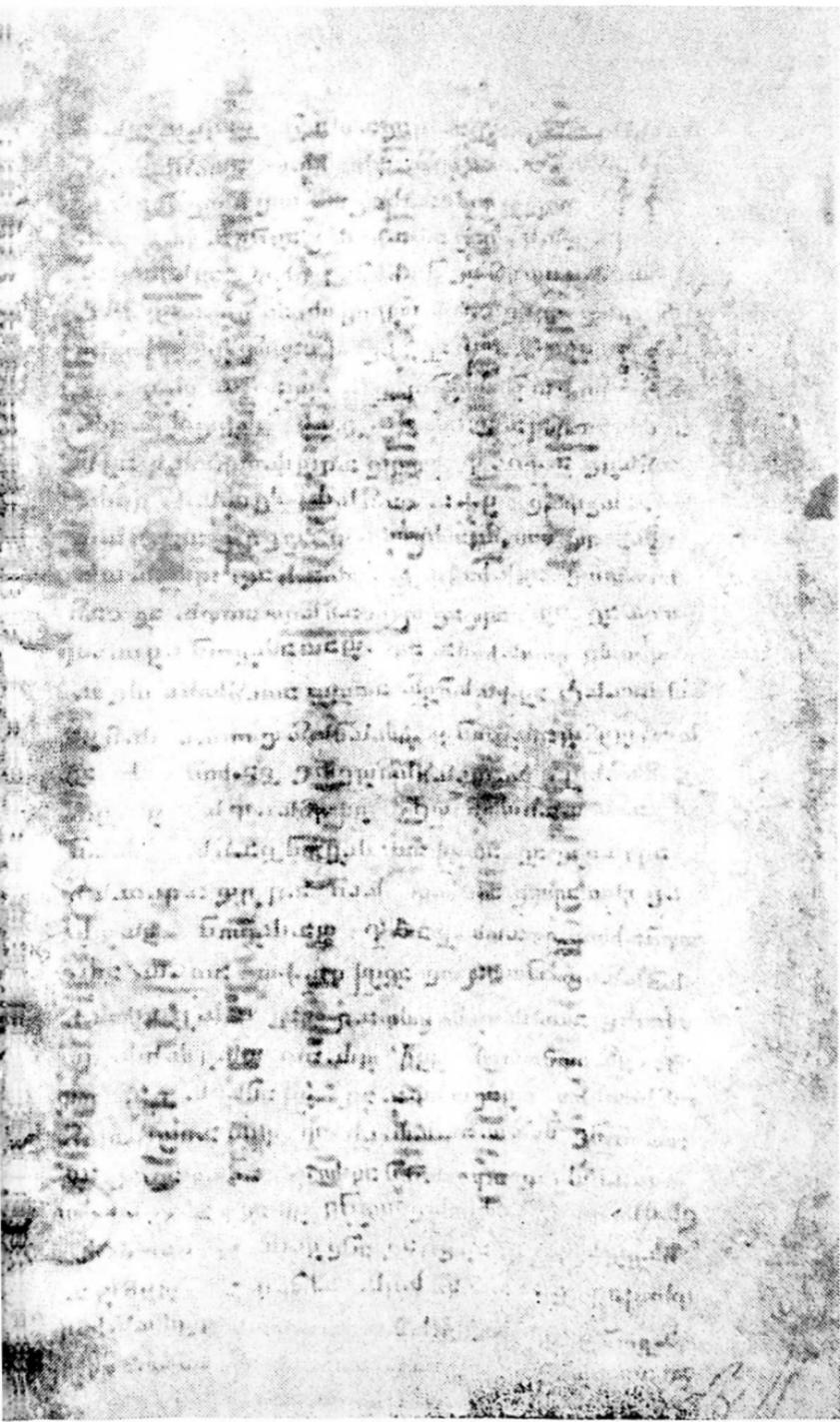
გადარეცხილი ხელნაწერის ტექსტი დაწერილია ფართოდ, მასალის დაუზოგავად. ნაწერია ორ სვეტად. თითოეულ სვეტში 18 სტრიქონია. დაწერილი ყოფილა მუქი ყავისფერი მელნით. ეს კარგად ჩანს იმ გვერდებზე, რომლებზედაც ძველი მელნის კვალი, მიუხედავად ტექსტის საგულდაგულო გადარეცხვისა, მაინც არის შემორჩენილი (250r, 255r, 293v, 323v). ამასვე ადსტურებს ის მინაწერიც, რომელიც დაუზიანებლად არის ჩვენამდე მოღწეული ასომთავრული ასოებით: „ღმერთო, წყალობა ყავ ჩემ ზედა“ (277r). გადარეცხილ ხელნაწერს შემორჩენილი აქვს რვეულებრივი სათვალავი (217r, 258r).

ტექსტი დაყოფილია მუხლებად. ყოველი მუხლი იწყება სადად გამოყვანილი საზედაო ასოთი. საზედაო ასოს თავზე მოთავსებულია მუხლთა სათვალავი. ეს არის ამონიოს ალექსანდრიელის ტექსტის დაყოფის მაჩვენებელი, რომელიც IX—XI საუკუნეების ოთხთავის ტექსტებს ხშირად ახლავს. ეს ფაქტი ყურადსაღებია იმდენად, რამდენადაც ირკვევა, რომ V—VI საუკუნეებში პრაქტიკაში მიღებული ყოფილა ოთხთავის ტექსტის სტიქომეტრიული დაყოფა, ევსევი კესარიელის კანონის მითითება ტექსტში ამყამად არ ჩანს. ასეც იყო მოსალოდნელი. ეინაიდან ხელნაწერებში იგი იწერებოდა წითელი (სინგური) მელნით; ეს უკანასკნელი კი გადარეცხვის დროს უკვალოდ ქრებოდა. ხელნაწერის ქვედა აშიაზე განლაგებულია ამონიოსის დროის დაყოფის საძიებელი ანუ განთესული, როგორც უწოდებდნენ მას ჩვენი წინაპრები¹⁷.

ტექსტში სასვენ ნიშნებად გამოყენებულია ერთი და ორი წერტილი. ერთი წერტილი მოთავსებულია სტრიქონს ზევით და სტრიქონს შუა. ზოგჯერ სტრიქონს ზედა მდებარე ერთ წერტილს კავის მსგავსი ფორმა აქვს (>). ისინი ტექსტში გამოყოფენ მოკლე პერიოდს. ორი წერტილი დასმულია თხრობის ან მუხლის დასასრულს.

ტექსტი დაწერილია სადად და ლამაზად, ყოველგვარი გაფორმების გარეშე. მის სამკაულს შეადგენს მხოლოდ მონუმენტურად გამოყვანილი მრგვალი საზედაო ასოები და სტრიქონის შემავსებელი ნიშნები, რომლებიც დასმულია აბზაის ბოლოს (ტაბ. 1).

¹⁷ იხ. ალავერდის ოთხთავის (A-484, 1054 წ.) ანდერძი: „აეკ უწყოდეთ, წმიდანო მამანო, რომელნიცა შემოხვანეთ წმიდას ამას სახარებასა, ფრიად მართალი და წმიდაა არს. მამისა ეფთჳმეს სახარებათადა შეწამებული, ბერძელსა ორჯელ და ქართულსა. ყოვლითურთ უნაკლულთა რიცხვთა და კანონთა. და განთესულნი არაღ დაწერენ ამისთვის, რამეთუ ზანდუკი მასვე მოასწავებს“ (13r, 314v). მართლაც, ხელნაწერის ქვედა აშიაზე ზემოაღნიშნული საძიებელი გატანილი არ არის.

გადარეცხილი მასალა, როგორც ზევით აღინიშნა, მთლიანად ოთხთავის ტექსტს წარმოადგენს. მისი ფურცლები, რამდენიმეს გარდა (276, 285, 303)¹⁸, ერთი ხელნაწერის ნაწილი ჩანს. მიუხედავად ხელნაწერის დიდი მოცულობისა

= ჯ --- = ჯ --- = ჯ ---

(443 ფ.), ძველი ხელნაწერის ფურცლები აქ მთლიანად არ არის გამოყენებული. ამას ადასტურებს ამავე კოლექციის ხელნაწერი პალიმფესტი A-844. ამ ხელნაწერში, რომელიც შედგება სხვადასხვა დროს გადაწერილი ხელნაწერების ფურცლებისაგან, A-89 ხელნაწერის ფურცლებიც აღმოჩნდა. ამის შესახებ ქვემოთ გვექნება საუბარი.

A-844 ხელნაწერი მ. ჯანაშიელმა აღწერა და გამოაქვეყნა საეკლესიო მუზეუმის ხელნაწერთა აღწერილობის III ტომში 1908 წელს. მკვლევარი შენიშნავს, რომ 255 ფურცლისაგან შემდგარი ხელნაწერი მთლიანად პალიმფესტია, რამდენიმე ფურცლის გარდა. ზედა ტექსტი, რომელიც საწელიწდო სახარებაა, მკვლევარს დათარიღებული აქვს XI—XII საუკუნეებით. ქვედა ტექსტის შესახებ ის არაფერს წერს. შენიშნავს მხოლოდ, რომ ხელნაწერის ფურცლები ძალზეა გაკუქვიანებული¹⁹.

ივ. ჯავახიშვილმა, რომელმაც საგანგებოდ შეისწავლა ეს პალიმფესტი, აღნიშნა, რომ „ორიოდე რვეულის გარდა (ხაზი ჩვენია — ლ. ქ.), რომელიც სხვა ხელითა და იმავე მიმართულებით არის ნაწერი, რომლითაც მერმინდელი ტექსტია, ერთი მთლიანი ხელნაწერი უნდა იყოს პალიმფესტად გაკეთებული. მერმინდელი ნაწერი თავდაპირველის გარდი-გარდმოა მოთავსებული. ფურცლები, როგორც ეს ხელნაწერის დაშლისა და ქიმიურად დამუშავების შემდგომ გამოირკვა, მსხვილი მრგვლოვანი ასომთავრულით ყოფილა ნაწერი. ხელი ლამაზია. განკვეთილობის ნიშნები და მუხლებად გამოყოფა აქაც მიღებულია. ყოველი მუხლი მთავარი ასოთი იწყება. ტექსტი ორ სვეტად ყოფილა ნაწერი და თითოეულ სვეტში აქაც 18 სტრიქონია მოთავსებული. თავდაპირველად თითოეული ფურცელი 32×22 სანტიმეტრზე უფრო დიდი უნდა ყოფილიყო, რადგან ეხლა მას ხან ერთი, ხან მეორე კიდე საგრძნობლად და პირვანდელი ტექსტის დაზიანებით ჩამოჭრილი აქვს, უეჭველია, პალიმფესტად ქცევის დროს...

პირვანდელი ტექსტი ქიმიური დამუშავების შემდგომ ოთხთავ სახარებად აღმოჩნდა. სამწუხაროდ, იმგვარადვე როგორც № 89, ამ ხელნაწერშიც პალიმფესტად შემზადების დროს თავდაპირველი ნაწერი ისე გადაურეცხიათ და გადაუფხეკიათ, რომ თუ ერთ გვერდზე ქიმიური დამუშავების შემდგომ ტექსტის წაკითხვა შესაძლებელი ხდებოდა, მეორე გვერდზე ნაწერის მთლიანად აღდგენას ვერც ეს ძლიერი საშუალება შეეღობა²⁰.

¹⁸ ეს ფურცლები ნაწილი უნდა იყოს იმ ძველ ხელნაწერისა, რომელიც შემოგვინახა H 1338. ეს ხელნაწერიც კვრიკეს გაუწერია (ანდერძში ის ქადაგისძედ არის მოხსენიებული 325v); მისი ზედა ტექსტი წარმოადგენს იოანე ოქროპირის შათის თვის სახარების თარგმანების გაგრძელებას (იხ. ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, §1, გვ. 315) და მთლიანად პალიმფესტია.

¹⁹ M. G. Джанашивили, დასახ. ნაშრომი, გვ. 57—59.

²⁰ ივ. ჯავახიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 294—295.

A-844 ხელნაწერის ფურცელთა რაოდენობა ამჟამად 212-ია, ნაცულად 255-ისა; ფურცელთა აღრიცხვის დროს დაშვებული იყო შეცდომა — 160-ის მაგივრად, დასმულია ციფრი 190. გარდა ამისა, მას აკლია დაახლოებით 15 ფურცელი. ხელნაწერში ვხვდებით ორ სათვალავს: ერთია რვეულებრივი, ხელნაწერის თანადროული, ასომთავრულით შესრულებული; მეორეა ახალი, თანამედროვე.

A-844 ხელნაწერი A-89-სთან შედარებით მცირე ზომისაა: 22×15 სმ.. დაშლილია და თავნაკლული; ბოლო ფურცლები ძალზეა გაქუქვიანებული, ყველისფერი ტვიფრული ხის ყდა ხელნაწერს მოცილებული აქვს. ყდაც დაზიანებულია. ყუდას შემორჩენილი აქვს მხოლოდ ორი პატარა ნაჭერი და ის დაცილებულია ზედა ფრთას. ყლის შიდა მხარეს ფანქრით ვიწერილია: „Служенное евангелие на весь год“; აღდგენილი გვერდების შირა (აღდგენილია XVII ს. საუკუნის ნუსხური 1—35, 206, 207 ფფ.), ის მთლიანად პალიმფესტია. ფურცლებს 102-სა და 103-ს შემორჩენილი აქვს მხოლოდ ნახევარი მხარე.

ხელის მიხედვით ხელნაწერის ზედა ტექსტიც XI საუკუნეს განეკუთვნება. მისი გადამწერიც იგივე პირია, რომელმაც გადანუსხა A-89. ამას ადასტურებს როგორც ასოთა ერთნაირი მოყვანილობა, ისე ხელნაწერის ანდერძიც: „დიდება ღმერთსა, მაღლი ღმერთსა, კურთხეულ არს ღმერთი, ყოვლისა საქმისა კეთილისა სრულმყოფელი. დავიწყე მამისა (!) და გავიშორე ივლისა გ. წმიდანო ღირსნო, ვინცა იკითხვიდეთ, ამას ცოდვილისა ქვრივის ნაღლუნსა, მწყევთ ოდენ ნუ, და ღმერთმან მაღლი მოგცეს“ (212 რ). ხელნაწერის ადგილსამყოფელი ერთ დროს, როგორც მინაწერიდან ირკვევა, რუისის ღვთაების ეკლესია ყოფილა: „შენ შერისხე, რუისის ღვთაების ეკლესიავ, ვინც გამოწიროს ტაძარსა შენსა“ (მხედრული ხელით, 3 რ). ამიგზზე და ხელნაწერის ბოლო ფურცელზე სულთა მოსახსენებლების მინაწერებია.

გადარეცხილი ტექსტის საგულდაგულო გადასინჯვამ გამოავლინა, რომ ხელნაწერი სხვადასხვა დროს გადაწერილი ხელნაწერების ფურცლებიდანაა შემდგარი. ქვედა ფენის ტექსტის მიხედვით ეს ფურცლები იყოფა არა ორ, როგორც ამას აღნიშნავდა ივ. ჯავახიშვილი, არამედ ოთხ ნაწილად. ამთავან ერთია ნუსხურად ნაწერი, ხოლო დანარჩენი სამი — ასომთავრულად.

ნუსხურად ნაწერი ტექსტი რვა ფურცლისაგან შედგება (138—145 ფფ.). ის ზედა ტექსტის საწინააღმდეგო მიმართულებითაა ნაწერი; ისე საგულდაგულოდაა გადარეცხილი, რომ ტექსტის ამოკითხვა შეუძლებელია. აქა-იქ შეიძინევა ლამაზად მოყვანილი ასოები, რომელთა ბუნები სწორადაა დაშვებული. ასოთა ასეთი მოხაზულობა ხელნაწერის სიმკვლეზე მიუთითებს. იგი უნდა იყოს არა უგვიანეს IX საუკუნისა.

ასომთავრულად ნაწერ ნაწილში სამი სხვადასხვა ტექსტი გამოირჩევა; სამივე ხანგებია.

პირველი ტექსტი ზედა ფენის მიმართულებით არის ნაწერი; შეიცავს 54 ფ. (104—221, 170—177, 178, 181—185, 186—207). იგი დაწერილია საუცხოო კალიგრაფიული ასომთავრულით. პალეოგრაფიული მონაცემებითა და ხანისანი ფორმების დადასტურებით უდავოდ უძველესი დროისაა (V—VI სს.). იგი ესაიას წინასწარმეტყველების ტექსტს შეიცავს: 7, 23, (124 რ—ვ), 40, 5 (126 ვ), 46, 6 (127 ვ), 49, 5 (128 ვ).

მეორე ტექსტი რვა ფურცელია (146—153 ფფ.). ეს არის ოთხთავის ნაწევრები მათესა 26, 39—42 (147 ვ—152 რ), 26, 42—44 (146 რ—153 ვ) და იოვანეს თავებიდან 17, 21—24 (148 რ—151 ვ), 17, 24—18, 2 (149 ვ—151 რ).

აღნიშნული ფრაგმენტი სხვა ხელნაწერის ნაწილი უნდა იყოს და არა წინამდებარე ოთხთავისა. ამის თქმის საშუალებას იძლევა ფრაგმენტის გარეგნული მხარე: ასოები უფრო მცირე ზომისაა; სტრიქონთა რაოდენობაც ნაკლებია, 17-ია 18-ის ნაცვლად; ტექსტს არ გააჩნია მუხლობრივი სათვალავი; სასვენ ნიშანთა განლაგებაც სხვაგვარია; ორი წერტილი, რომელიც საერთოდ სტრიქონს შუა იწერება, აქ სტრიქონზე მდებარეობს.

პალიმფსესტის მესამე ჯგუფში გაერთიანებულია ის ფურცლები, რომლებზედაც ივ. ჯავახიშვილი მუშაობდა და რომლებიც ჩვენი განხილვის ობიექტს წარმოადგენს. ეს ფრაგმენტი 107 ფურცლისაგან შედგება და ხელნაწერში არათანმიმდევრულად არის ჩალაგებული (34—103, 122—137, 154—161, 164—169, 179—180, 208—212 ფფ.). A-89 პალიმფსესტთან შედარებით მისი ფურცლები უფრო მცირე ზომისაა — 31 X 22,5 სმ; თავის დროზე უფრო დიდი ფორმატისა ყოფილა, ვიდრე ახლა. ამას მოწმობს კიდევების ჩამოჭრის შედეგად დაზიანებული ტექსტი. კიდევები ჩამოუჭრიათ, ცხადია, მაშინ, როდესაც ძველი ხელნაწერის ფურცლები ხელმეორედ გამოიყენეს ახალი წიგნისათვის.

A-844 და A-89 ხელნაწერების ფურცლები, როგორც ეს მათი შესწავლისას გამოირკვა, ერთი ძველი საერთო ხელნაწერისაა²¹. ეს გამოვლინდა არა მარტო ტექსტის შინაარსით, არამედ მათი გარეგნული ფორმითაც (ტაბ. 2, 3). ორივე ხელნაწერი დაწერილია ორ სვეტად. სვეტების სიგანეა 9—9,4 სმ.; მათ შორის დაცილების მანძილიც ერთნაირია (2,2—2,4 სმ.); თითოეულ სვეტში 18 სტრიქონია; სტრიქონებს შორის მანძილი თანატოლია (1,4—1,6 სმ.); სტრიქონზე მოთავსებული ასოთა რაოდენობაც ერთია (13—16). ასოთა მოყვანილობაც ერთმანეთის მსგავსია.

სასვენ ნიშანთა გრაფიკული გამოსახულებაც იგივეა. აბზაცის ბოლოს სტრიქონის შესავსებად, ორივეში ერთნაირი ნიშანია გამოყენებული. A-89 ხელნაწერის ვადარეციბილი ტექსტის მსგავსად A-844-ის ქვედა ფენას გააჩნია მუხლობრივი სათვალავი და აშიაზე ჩამოტანილი საძიებელი.

სიტყვათა დაქარაგმებაც ერთნაირია. ქარაგმდება მხოლოდ წმინდა სახელები, კვეშირები, ნაცვლსახელები, ზმნისართები; თანდებულთაგან — ზ ე დ ა და ზოგჯერ წ რ ნ ა შ ე (წ შ ე, წ ე); ზმნებიდან — მხოლოდ თ ქ უ ა და ხ რ ქ უ ა. ეს უკანასკნელი ორნაირად ქარაგმდება: ხ რ ქ ა და ხ ქ ა²².

ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში სიტყვა იერუსალემი, ჩვეულებრივ, როგორც წმინდა სახელი, შემოკლებით იწერება: ი¹ მ მ ი, ი¹ მ მ ს ა, ი¹ მ ლ ს ა. სრული ფორმით იგი იშვიათად გვხვდება და სადაც არის, ყველგან მ-ს მაგიერად ე იწერება²³. მსგავს მოვლენასთან გვაქვს ჩვენ საქმე წინამდებარე ძეგლშიც. აღნიშნული სიტყვა სრული სახით მხოლოდ ერთხელ დადასტურდა: ი ე რ უ ს ა ლ ე მ ე ლ თ ა გ ა ნ ნ ი (ი. 7,25).

შინაარსის მიხედვით ეს ორი ტექსტი ერთმანეთს აესებს: A-89 პალიმფსესტის ქვედა ტექსტის გაგრძელება დაცულია A-844 ხელნაწერში და პირუ-

²¹ ეს ფაქტი ივ. ჯავახიშვილის რატომაც შეუმჩნეველი დარჩენია.

²² ხანმეტი ტექსტში დაქარაგმების ის პრინციპია გატარებული, რომელიც დამახასიათებელია V-VI სს. ხელნაწერებისათვის (იხ. უ. ჯანკიევი, დაქარაგმების წესები ძველ ქართულ ხელნაწერებში (V—X სს.), პალიოგრაფიული ძიებანი, I, 1965, გვ. 57—94.

²³ უ. ჯანკიევი, „იერუსალემ“ და „ისრაელ“ სახელთა დაწერილობისათვის, მრავალთავი, ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი, III, 1973, გვ. 41—43.

კუ, A-844-ისა — A-89 ხელნაწერში. მაგალითად, მ. 7, 16 მუხლი. რომლის ფურცელი A-89 ხელნაწერის ნაწილია, წყდება სიტყვებით: მო-ნ-უ-ის-თ-უ-ლი-ან-ე-კ-ა-ლ-თ-ა-გ-ან-ყ-უ-რ-ძ-ე-ნი-ან-უ-კ-უ-რო-მ-ს... ამ ბოლო სიტყვას აგრძელებს A-844 ხელნაწერის ტექსტი ...თ-ა-ვ-თ-ა-გ-ან-ლ-ე-ღ-ვ. ანალოგიური შემთხვევებია ლ. 11, 16; ლ. 12, 29. ლ. 16, 17 მუხლის ბოლო წინადადება მო-ნ-ა-ტ-უ-ლი-და-ე-რ-ღ-ო-მ-ად A-89 ხელნაწერში არ არის, ვინაიდან მისი ბოლო სტრიქონი თავდება ასე: შ-ჭ-უ-ლი-ს-ა-გ-ან-ი-ე-რ-თ-ი. ამ მუხლის გაგრძელება, ბუნებრივია, გადადის მეორე ფურცელზე. ეს ფურცელი კი დატულია A-844 ხელნაწერში.

ამ ორი ხელნაწერის პალიმფესტური ფურცლების შეერთებით ჩვენ ხელთ გვაქვს 261 ფურცლისაგან (ახალი ხელნაწერის ორი ფურცელი ძელოსას ერთს უდრის) შემდგარი უძველესი პერიოდის, ხანგეტი ოთხთაევი. ყველა გვერდის ამოკითხვა ვერ მოხერხდა, ვინაიდან ზოგიერთი მათგანი ისე საგულდაგულოდაა გადაარეცხილი, რომ ტექსტის მხოლოდ ნაკვეთი იქნა ჩანს.

A-89 და A-844 გადარეცხილი ხელნაწერების ქვედა ფენის ამოკითხვა თავის დროზე იე. ჯავახიშვილს უიმედოდაც კი მიაჩნდა. აი, რას წერდა მკვლევარი ამის შესახებ: „ხელნაწერები № 89 და № 844 იმდენად გადარეცხილ-გადაფხეკილია, რომ თავდაპირველი ნაწერის ამოკითხვა უიმედო საქმედ ჩანდა, ამიტომ, ან ამ პირველხარისხოვანი ძეგლების უუდიდესა ნაწილის წაკითხვაზე სამუდამოდ ხელი უნდა აგველო, ან ქიმიური დამუშავების საშუალებით მისი ძველი ტექსტის გაცხოველება და წაკითხვა გვეცადნა“²⁴. იე. ჯავახიშვილმა ამ უკანასკნელ მეთოდს მიმართა და ამოკითხა ოთხთაევის ის ადგილები, რომლებიც ზემოთაც მივუთითეთ:

მათე: V, 32—45; VI, 1—6 (ნაწ.), 7—19; VII, 4—16, 23—29; VIII, 1—6; X, 3—10, 22—33; XVII, 5—11; XVIII, 17—23; XIX, 10—16, 28—30; XX, 1—4; XXI, 29—34; XXIV, 6—13, 43—49.

მარკოზი: II, 15—18; IX, 43—50.

ლუკა: II, 18—24; IV, 40—44; V, 1—7 (ნაწ.); VI, 31—32, 34; XI, 42—44; XIII, 5—9, 11—14 (ნაწ.); XV, 22—29; XIX, 43—48; XX, 1.

იოვანე: XXI, 7—17²⁵.

დღეს ჩვენ მიერ ამოკითხულია 166 გვერდი. აქედან ყველაზე მეტია მათესა და ლუკას თავები. შედარებით ნაკლებადაა წარმოდგენილი მარკოზი და იოვანე.

აქვე ჩამოვთვლით ამ ამოკითხულ ადგილებს:

მათე: V, 18—22, 27—48; VI, 1—25; VII, 4—29; VIII, 1—12. X, 3—39; XI, 3—14, 25—30; XII, 1, 14—38; 49—50; XIII, 1—14. 50—58; XIV, 1—10, 22—35; XV, 7—14, 28—32; XVI, 6—18, 23—28; XVII, 1—18; XVIII, 2—23; XIX, 10—30; XX, 1—4, 22—28; XXI, 14—19. 35—46; XXII, 1—2. 22—29, 37—46; XXIII, 1—7, 29—34; XXIV, 6—13, 29—34, 43—49; XXV, 20—25; XXVII, 30—35, 54—64; XXVIII, 4—20.

²⁴ იე. ჯავახიშვილი, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 297.

²⁵ A-89 ხელნაწერიდან ჩამდენიმე ფურცელი ამოკითხული აქვს აგრეთვე თ. გონიას-ვილს (იხ. იე. ჯავახიშვილის პირადი საარქივო ფონდი № 374) და ილია აბულაძეს (იხ. პირადი საარქივო ფონდი № 244).

მარკოზი: I, 10—16; II, 10—18, 28; III, 1—5; IV, 24—31; V, 9—15; IX, 43—50; X, 14—19, 33—44; XI, 3—10, 28—33; XII, 1—7, 17—28, 39—44; XIII, 1—6; XIV, 10—15, 27—33, 55—62, 72; XV, 1—6, 28—33; XVI, 3—8.

ლუკა: I, 1—5, 22—28, 79—80; II, 1—5, 18—24, 44—51; III, 21—38; IV, 1—3, 40—44; V, 1—12; VI, 10—11, 13—15, 17, 19—20, 24—25, 27—28, 31—32, 34; VIII, 14—18, 37—42, 54—56; IX, 1—4, 12—20, 22—23, 48—54; X, 34—42; XI, 1—2, 9—21, 38—44, 49—54; XII, 1—5, 24—36, 47—59; XIII, 1—21, 33—35; XIV, 1, 9—19; XV, 22—32; XVI, 1—2, 13—22; XVII, 2—7; XVIII, 16—30; XIX, 3—15, 37—48; XX, 1, 8—14, 39—47; XXI, 1—21; XXII, 10—16, 56—62; XXIII, 18—25; XXIV, 7—13.

იოვანე: I, 31—39; II, 22—25; III, 1—2, 8—16; IV, 43—48; V, 2—3, 6—7; VI, 14—21, 32—39, 64—71; VII, 22—28; VIII, 48—53; XIII, 34—36, XIV, 1; XV, 15—19; XVI, 7—20; XVII, 5—11; XIX, 11—15; XXI, 7—17.

ამ ორი ხელნაწერის გადარეცხილი ტექსტის პალეოგრაფიულმა შესწავლამ გამოავლინა, რომ ტექსტის ერთი ნაწილი დაწერილია ლამაზად, სტილიზებული მრგვალი ასოებით, მეორე კი—შედარებით მოკლე და არათანაბარით. ეს კი გვაძლევს საფუძველს ვიფიქროთ, რომ წინამდებარე ძეგლი გადაწერილია ორი პირის მიერ. უნდა ვივარაუდოთ ისიც, რომ ეს პირები მხოლოდ გადამწერები არიან და არა რედაქტორ-გადამწერები, ვინაიდან ტექსტში ხშირად დაშვებულია უნებლიე შეცდომები, ზოგჯერ ტექსტსაც აკლია და ეს დაკლება ხშირ შემთხვევაში გადამწერის უყურადღებობით აიხსნება. იგი გაპირობებულია ტექსტის გარკვეულ მონაკვეთში მსგავსი სიტყვების ან გამოთქმების გამეორებით. ნაოქვამის საილუსტრაციოდ მოვიყვანთ ერთ მაგალითს:

X რედაქცია

C რედაქცია

უკუეთუ ვინმე დაქსნეს
ერთი მცნებათა ამთგანი
მცირედთამ და ხასწავოს
ეგრეთ კაცთა, შეურაცხ
ხერქუას სასუფეველსა
შინა ცათასა

უკუეთუ ვინმე დაქსნეს
ერთი მცნებათა ამთგანი
მცირედთამ და ასწავოს
ესრეთ კაცთა, შეურაცხ
ერქუას მას სასსუსუფეველსა
შინა ცათასა; ხოლო რომელმან
ყოს და ასწავოს, მას დიდი
ერქუას სასსუსუფეველსა შინა
ცათასა (მ. 5, 19).

ხოლო გეტყვთქუენ: არა
თუ ხმატდეს სიმართლმ
თქუენი ხუფროს მწიგნობართა...

ხოლო გეტყვთქუენ: თუ მატდეს
სიმართლმ თქუენი უფროს
მწიგნობართასა... (მ. 5, 20).

გადამწერი შეცდომაში შეიყვანა წინადადებების ერთნაირმა დაბოლოებამ: ხერქუას სასსუსუფეველსა შინა ცათასა. ამ უკანასკნელის შედგენის, რომ მან ტექსტის გადაწერის დროს უნებლიედ გამოტოვა მთელი წინადადება და პირდაპირ გადავიდა მე-20 მუხლზე. მსგავსი ვითარება დასტურდება შემდეგ ადგილებშიც: მ. 6, 23; 7, 6; 8, 9; 15, 11; 19, 23—24; 22, 28; 24, 30; მრ. 11, 8; ლ. 11, 11—12; ი. 1, 38—39; 4, 45.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, წინამდებარე ტექსტს აკლია კიდევ რამდენიმე მუხლი, მ. 18, 11; 20, 26; 28, 18; მრ. 9, 44, 46, რომელიც ზემოხსენებულთან ვერ გაერთიანდება. ისინი საერთოდ აკლია მთელ რიგ ქართულ ოთხთავებს. ეს მოკლენა ა. შანიძემ აღნიშნა ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქციის გამოცემისას²⁶.

ზემოთ აღნიშნა, რომ ხელის მიხედვით უნდა ვივარაუდოთ ოთხთავის ტექსტის გადაწერა ორი პირის მიერ. კითხვა იბადება: შესაძლებელია თუ არა ამ ტექსტების მომდინარეობა სხვადასხვა ხელნაწერიდან? ეს შესაძლებლობა გამოირიცხულია, ვინაიდან A-89 და A-844 ხელნაწერების გადარეცხილი ტექსტები ერთმანეთს აესებებს და ამოკითხვისას თავის ან მუხლის დამთხვევას ადგილი არ ჰქონია.

პალიმფსესტების ამოკითხვის დროს შეინიშნა ისიც, რომ ადგილ-ადგილ ტექსტს ვაცხოველებულია (სტრიქონებს შორის ჩაწერილია იგივე წინადადება, რაც ძირითად ტექსტში ჩანს). მას რედაქტორის ხელი ეტყობა. ასეთი შემთხვევები დასტურდება: A-89, 13 r, 281 r, 329 r, 420 r, 355 r; A-844, გვ. 83. რამდენიმე ადგილას (სულ ოთხი შემთხვევაა) მოსალოდნელი ხანმეტი ფორმის ნაცვლად ჰაემეტი გვაქვს. ეს უკანასკნელი ასე იკითხება ტექსტში, მაგრამ საგულდაგულო გასინჯვისას ჰ ასოს ქვეშ გადაშლილი ხ-ს გრაფიკული მონახაზი გარკვევით ჩანს; ჰკლავე (/ / ხკლავე) 330 v; ჰრქუა (/ / ხრქუა) 281 r, 428 v, 440 v. ამ შემთხვევაშიც აშკარად იგრძნობა რედაქტორის ხელი. ეს პროცესი მოგვიანო პერიოდში უნდა ჩატარებულყო, როდესაც ხანმეტი ფორმა სალიტერატურო ენაში ჰაემეტით შეიცვალა. ე. ი. არა უადრეს VIII ს. და არა უგვიანეს XI საუკუნისა.

ხანმეტი ოთხთავის ტექსტის რედაქციული თავისებურებანი

ქართული სალიტერატურო ენის უძველესი პერიოდის ძეგლის, ხანმეტი ოთხთავის, წარმომავლობის შესახებ ჩვენამდე არაერთგვაროვნა არ შემონახულია, გარდა გიორგი მთაწმიდლის იმ ანდერძისა, რომელიც ზემოთ იყო მოხსენიებული. არც ის ვიცით, კერძოდ, როდის ან რომელი უცხოენოვანი წყაროდან ითარგმნა იგი.

ყველა მეცნიერი, ვინც კი ოთხთავის თარგმნის საკითხს შეჰხედა, მის ქართულ ენაზე გადმოღებას ქრისტიანული მწერლობის დასაწყის ხანას უკავშირებს. ყოველ ქრისტიან ერს — წერს კორნელი კეკელიძე — რომელსაც თავის ენაზე სასულიერო მწერლობა ჰქონია, იგი დაუწყია „საღმრთო წერილის“ ან პიბლიის თარგმნით. ვინაიდან ეს უკანასკნელი ლიტურგიკული პრაქტიკის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენდა, განსაკუთრებით ძველად, როდესაც ღვთისმსახურებაში პიშნოგრაფიული ელემენტი ჯერ კიდევ განვითარებული არ იყო, „საღმრთო წერილის“ გარეშე არავითარი წესის შესრულება არ შეიძლებოდა საზოგადოდ და ასე უნდა ყოფილიყო ჩვენშიაც. ბიბლიის წიგნებიდან, თავისთავად

²⁶ ა. შანიძე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია, სამი შატბერდული ხელნაწერის მიხედვით, გვ. 040—041.

ცხადია, ყველაზე ადრე ქართულად დაეთინი და სახარება უნდა ეთარგმნათ²⁷. სახარების თარგმნა, ივ. ჭავჭავიძის აზრით, თუ უფრო ადრე არა, V საუკუნეში მაინც უნდა მომხდარიყო²⁸. მსგავსი მოსაზრება აქვს გამოთქმული ინგლისელ ქართველოლოგს დევიდ ლენგსაც. მკვლევარი სახარებას იმ პირველი შრომების რიგში ათავსებს, რომლებიც ითარგმნა საქართველოში V საუკუნის დასაწყისში²⁹.

ამ ვარაუდს მხარს უჭერს აგრეთვე ორიგინალური ლიტერატურულ-ისტორიული წყაროები. იაკობ ცურტაველის „შუშანიკის წამებაში“ (V ს.) ეკითხულობთ: „შუშანიკმა სენაკში დასახლებისას „თანა წარითანნა ე ე ა ნ გ ე ლ მ თვისი და წმიდანი იგი წიგნი მოწამეთანი“³⁰, ხოლო შიოსა და ევაგარეს ცხოვრების მეტაფრასულ რედაქციაში ნათქვამია, რომ ფარსმან მეფემ (რომელიც ცხოვრობდა VI საუკუნეში) შიომღვიმის მონასტრის შესწირა „სახარებაჲ ფრიად შუენიერად შემკობილი სანატრელისა მეთისა ვახტანგის მიერ“³¹.

ქართველებს V საუკუნეში რომ უკვე ჰქონდათ ოთხთავის ქართული თარგმანი, ამის ნათელი დადასტურებაა, ერთი მხრივ, ჩვენამდე მოღწეული პირველი ორიგინალური ნაწარმოები „შუშანიკის წამება“, რომელშიც დატულია ციტატები ოთხთავის ტექსტიდან³² და, მეორე მხრივ, ხანმეტი პალიმფსესტები. ეს ტექსტები უდავოდ ცხადყოფენ, რომ ამ დროისათვის ქართველები მეტად ნაყოფიერ ლიტერატურულ მუშაობას ეწეოდნენ: ქმნიდნენ არა მარტო ორიგინალურ ძეგლებს, არამედ თარგმნიდნენ მათთვის საჭირო ლიტერატურას უცხო ენებიდანაც. პალიმფსესტებში შემონახულია ფრაგმენტები ძველი და ახალი აღთქმიდან, მოწამეთა წიგნებიდან და სხვა³³. განსაკუთრებით მრავალადაა წარმოდგენილი ოთხთავის ტექსტის ფრაგმენტები.

ხანმეტი პალიმფსესტებში ოთხთავის ტექსტის შემცველი ოთხი ხელნაწერი გამოვლინდა. ამათგან სამი დატულია ხელნაწერთა ინსტიტუტის ფონდებში: A-89, A-844, H-999, ხოლო მეოთხე ვენის ნაციონალურ ბიბლიოთეკაში, Georg. 2³⁴.

ამ ოთხი ნუსხიდან წინამდებარე გამოცემას საფუძვლად დაედო A-89 და A-844 ხელნაწერების ტექსტები, რადგან ისინი, როგორც აღინიშნა, ერთი ვადარეცხილი ხელნაწერის ნაწილებია და მოცულობით ყველაზე დიდია. დანარჩენი სამი სულ რამდენიმე ფურცლისაგან შედგება. ამ ფრაგმენტებში წარმოდგე-

²⁷ კ. კეკელიძე, ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია, I, 1980, გვ. 411—412.

²⁸ ივ. ჭავჭავიძის, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 299.

²⁹ D. M. Lang, Recent Work on the Georgian New Testament, Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London, XXIV.

³⁰ ძველი ქართული აგოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, I, (V—X სს.), ილ. აბულაძის რედაქციით, 1963, გვ. 16.

³¹ ძველი ქართული აგოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, III, მეტაფრასული რედაქციები, (XI—XIII სს.), 1971, გვ. 143.

³² ძველი ქართული აგოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, I, გვ. 12, 13, 24, 25, 27, 28.

³³ ივ. ჭავჭავიძის, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 317—366; ა. ქსანიძე, ხანმეტი მრავალთავი, გვ. 98—159; ლ. ქაჩია, ხანმეტი პალეოგრაფიული კრებული, მრავალთავი, ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი, IX, 1981, გვ. 41—49.

³⁴ ივ. ჭავჭავიძის, დას. ნაშრომი, გვ. 321—358; ლ. ქაჩია, ერთი წარმოშობის ორი პალიმფსესტის შესახებ, მრავალთავი, ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი, III, 1973, გვ. 52—57; J. N. Birdsall, Khanmetl Fragments of the Sinoptic Gospels from Ms. Vind. Georg. 2, Oriens Christianus, B. 65, 1971, p. 62—89.

ნილ ტექსტებსა და A-89, A-844 ხელნაწერების ტექსტებს შორის თანხვედრი ადგილები ძალიან ცოტაა. რაც არის, იმის მიხედვით შეიძლება ითქვას, რომ ამ ნუსხათა ტექსტები ერთი ვერსიისაა. სხვაობა მინიმალურია, იგი უფრო ვარიანტული ხასიათისაა. ანალოგიური ვითარებაა წინამდებარე გამოცემასა და ხანმეტი ლექციონარში დაცულ ოთხთავის ტექსტს შორისაც.

ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც ჩვენ მიერ გამოსაცემად მომზადებულ ტექსტთან დაკავშირებით ისმის, არის ის, თუ რას წარმოადგენს ხანმეტი ტექსტი და რა ურთიერთობაშია იგი აქამდე ცნობილ IX—X საუკუნეების ოთხთავებთან. სათანადო პასუხი რომ გავცეთ ამ კითხვას, ამისთვის მიზანშეწონილად ვცანით ხანმეტი ტექსტის შედარება ჩვენამდე მოღწეულ ოთხთავის თარიღიან ხელნაწერებთან: აღიშის (897 წ.) — C, ოპიზის (913 წ.) — A, ჭრუჭის (936 წ.) — D, პარხლის (973 წ.) — E, ბერთისა (998 წ.) — F და ტბეთის (995 წ.) — B³⁵.

წინამდებარე ტექსტის განმასხვავებელი ნიშანი ზემოაღნიშნული ხელნაწერებისაგან უპირველეს ყოვლისა, რა თქმა უნდა, არის ხანმეტობა. ხ პ რ ე ფ ი ქ ს ი ტ ე ქ ს ტ შ ი ს წ ო რ ე დ ი ქ გ ვ ე დ ე ბ ა, სადაც ეს ძველი ქართული ენის ნორმების მიხედვით არის მოსალოდნელი — მეორე პირის სუბიექტურ და მესამე პირის ობიექტურ პრეფიქსებად, ი-ნიან ვნებითებთან და უფროობითი ხარისხის ფორმებთან. ნორმიდან გადახვევას თითქმის ადგილი არა აქვს. თითქმისო, იმიტომ ვამბობთ, რომ დასტურდება თითო-ოროლა შემთხვევა, როდესაც მოსალოდნელი ნიშანი ზმნაში არ ჩანს: გ ა მ ო უ ც ხ ა დ ო ს (მ. 11, 27), მ ო ვ გ უ ა რ ე (მ. 17, 16), ხ ე დ ვ ი დ ე ს (მ. 27, 55; ი. 2, 23), დ ა ი მ ა რ ი ო ს (მრ. 9, 50), დ ა უ შ თ ე ს (მრ. 12, 19), დ ა უ შ თ ა (მრ. 12, 21, 22); უ კ რ დ ა ც ა (მრ. 15, 5). აღნიშნული ვითარება სემატ კითხვას: იმ დროისათვის, როდესაც ეს ხელნაწერი გადაიწერა (V—VI სს.), ცოცხალ ენაში ხომ არ იყო ხანმეტი ფორმების მერყეობა და გადამწერის ის ტექსტში მექანიკურად ხომ არ ეპარებოდა? ვინაიდან ცნობილია, რომ ენაში მომხდარი რაიმე ცვლილება უპირველეს ყოვლისა, აისახება სასაუბრო მეტყველებაში. ისლიტერატურო ენაში კი ის უფრო გვიან ჩნდება; ან ხომ არ არის გადამწერის მიერ უნებლიედ დაშვებული შეცდომა? მცდარი იკითხვისები ტექსტში საკმაოდ დასტურდება.

ხანმეტი ოთხთავი, როგორც ამას ქვემოთ დაეინახავთ, IX—X საუკუნეების ნუსხებთან ტექსტუალურ სიახლოვეს ამჟღავნებს. ცნობილია, რომ IX—X საუკუნეების ოთხთავები რედაქციულად ორ ჯგუფად იყოფა: ერთია C რედაქცია, რომელიც წარმოდგენილია ერთადერთი ნუსხით. აღიშის ოთხთავით; ხოლო მეორეა ის რედაქცია, რომელსაც ა. შანიძემ პროტოვულგატა უწოდა³⁶. იგი ასახულია ოპიზის, ჭრუჭის, პარხლის, ბერთისა და ტბეთის ხელნაწერებში. ვინაიდან ისინი ერთი რედაქციის ნუსხებია და ამათგან ოპიზის (A) ხელნაწერია ყველაზე ძველი (913 წ.), ამიტომ ჩვენ მათ პირობითად A ტიპის ხელნაწერები ვუწოდებთ.

ხანმეტი ტექსტის შედარებამ IX—X საუკუნეების ხელნაწერებთან გვიჩვენა, რომ ის თავიდან ბოლომდე ერთი რედაქციის შემცველი ტექსტი არ არის.

³⁵ ხელნაწერები მოხენიებულია თანამედროვე სემეტიკო გამოცემებში მიღებული ლიტერებით.

³⁶ ა. შ ა ნ ი ძ ე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია, სამი შატბერდული ხელნაწერის მიხედვით, 1945, გვ. 08.

მასში გამოიყოფა ორი ფენა: პირველი ემსგავსება ადიშის ხელნაწერისას, ხოლო მეორე — პროტოვულგატას ანუ A ტიპის ხელნაწერების ტექსტს.

აღსანიშნავია, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით სამეცნიერო ლიტერატურაში სხვადასხვა აზრი არსებობდა: ივ. ჭავჭავიძის დაკვირვებით, ხანმეტი ოთხთავის რედაქციას, მცირეოდენი სხვაობით, მისდევს ადიშის ტექსტი³⁷. მსგავსავე აზრს გამოთქვამს რ. ბლეიკი³⁸. ს. კაკაბაძემ ივ. ჭავჭავიძის მიერ გამოქვეყნებული ხანმეტი ოთხთავის ფრაგმენტები შეუჯერა ადიშისა და ჭრუჭპარხლის რედაქციებს და გააკეთა ასეთი დასკვნა: ხანმეტი ტექსტები სახარებისა რედაქციულად უდგება ორივე ტიპის რედაქციით წარმოდგენილ ტექსტს. ყველა ეს ტექსტი (იგულისხმება ის ნაწყვეტები, რომლებიც ამოკითხულია A-89 ხელნაწერიდან — ლ. ქ.), გარდა H-999 და A-844 ხელნაწერებიდან ამოღებული ნაწყვეტებისა, მცირეოდენი ვარიანტების გარეშე, სიტყვა-სიტყვით უდგება ჭრუჭისა და პარხლის სახარებების ტექსტებს, ხოლო H-999 და A-844-ის ნაწყვეტები მიეკუთვნება იმავე ტიპის რედაქციას, როგორც ადიშის ხელნაწერშია წარმოდგენილი³⁹. ამავე აზრისაა ა. შანიძე⁴⁰.

ს. კაკაბაძის დებულება ხანმეტი ტექსტების სხვადასხვა რედაქციულ შედგენილობაზე მართებულია, მაგრამ არ შეიძლება ერთმანეთისაგან გაიმიჯნოს A-89 და A-844 ფრაგმენტები. ეს არ არის ორი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი ხელნაწერების ნაწყვეტები. ისინი, როგორც ერთი საერთო ნუსხიდან მომდინარენი, ერთმანეთს ავსებენ. ასე რომ A-89 და A-844 ხელნაწერებიდან ამოკითხული მასალა, ორივე ერთად, ტექსტის ერთ გარკვეულ მონაკვეთში ადიშის რედაქციის ტოლფარდი ჩანს, ხოლო მეორე მონაკვეთში — A ტიპის ხელნაწერებისა. სათანადო მასალის ჩვენებით ჩვენ შევეცდებით უფრო გარკვევით წარმოვადგინოთ დამოკიდებულება ხანმეტი ტექსტისა აქ დასახელებულ რედაქციებთან.

ხანმეტი ოთხთავის ტექსტს ადიშის რედაქციასთან საერთო აღმოაჩნდა მათეს თავის დასაწყისი: 5, 18—11, 7 (ჩვენ მიერ ამოკითხული ტექსტი ამ ნაწილიდან იწყება). მათეს სახარების ტექსტი ჩვენამდე პირველი თავიდანვე რომ მოღწეულიყო, ვფიქრობთ, მასაც მომდევნო თავების მსგავსად, ბევრი რამ ექნებოდა საერთო ადიშის ტექსტთან. რაც შეეხება მათეს სახარების დანარჩენ თავებს, აქ მდგომარეობა იცვლება. მათეს მე-11 თავის მე-8 მუხლიდან მოყოლებული ბოლომდე ადიშის ტექსტი ხანმეტი რედაქციულად სცილდება და იგი, როგორც დამოუკიდებელი, ცალკე დგება. ეგვევ ითქმის მარკოზის, ლუკას ძირითადი ნაწილისა (1, 1—3, 8; 15, 7—17, 24; 23, 3—24, 53) და იოვანეს თავების შესახებაც. ხანმეტი ტექსტი ამ შემთხვევაში უფრო მეტ სიახლოვეს A ტიპის ხელნაწერებთან ამჟღავნებს. აზრის ნათელსაყოფად მასალას წარმოვადგენთ გარკვეული თანამიმდევრობით.

ხანმეტისა და ადიშის ტექსტების თანხვედრილი ადგილების გამოწვლილვითმა შესწავლამ გვიჩვენა, რომ სახარების ტექსტის ეს ნაწილი ორსავე

³⁷ ივ. ჭავჭავიძე, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 202.

³⁸ R. P. Blake. The Old Georgian Version of the Gospel of Mark, *Patrologia Orientalis*, T. XX, Fasc. 3, 1928, p. 449.

³⁹ ს. კაკაბაძე, სახარების ქართულ თარგმანთა შესახებ მე-5—6 საუკუნეში ხანმეტი ტექსტთან დაკავშირებით, *საისტორიო ძიებანი*, 1924, გვ. 7.

⁴⁰ ა. შანიძე, *დასახ. ნაშრომი*, გვ. 08—09.

ვერსიაში ერთნაირია, არის განსხვავებანიც, მაგრამ ის ძალზე მცირეა და არც არის მოულოდნელი, ვინაიდან სულ მცირე სამი საუკუნის მანძილზე ძეგლი არაერთხელ გადაწერილა და არ შეიძლება ამ პროცესში მას ცვლილება არ განეცადა. მითუმეტეს ცნობილია, რომ ქართული ოთხთავის ტექსტს ბევრჯერ განუცდია რევიზია. მიუხედავად ამისა, ხანმეტ-ადიშის ტექსტებს ბევრი რამ აქვს საერთო:

1. უპირველეს ყოვლისა მათში დაცულია ისეთი საერთო ლექსიკური ერთეულები, რომლებიც სხვა ოთხთავების ტექსტებში არ დასტურდება. ეს გარემოება საფუძველს გვაძლევს ვივარაუდოთ, რომ ადიშის ოთხთავს შემოუნახავს უძველესი ფენა ქართული ოთხთავისა. საილუსტრაციოდ ხანმეტ-ადიშის (XC) საერთო იკითხვისების პარალელურად A ტიპის ხელნაწერთა იკითხვისებიც მოგვყავს:

X C	A
სასწაული	რქა (მ. 5, 18).
შეურაცხ	უმრწემეს (მ. 5, 19).
შესულეზულ	რაკა (მ. 5, 22).
განთეთრებულ	განსპეტაკებულ (მ. 5, 36).
შემძლებულ ხარ	ძალ-გიც (მ. 5, 36).
ეშმაკისაგანი	უკეთურისაგან (მ. 5, 37).
ფიჩყა	სამოსელიცა (მ. 5, 40).
თავყუანის-ხცემდე (-სცემდე C)	ილოციდე (მ. 6, 6).
ორგულნი	წარმართთაგანი (მ. 6, 7).
დახილებთ	დაიუნჯებთ (იუნჯებთ BEF) მ. 6, 19.
კორცთამ	გუამისამ (მ. 6, 22).
ჯერკუალსა	ხენეშსა (მ. 7, 18).
ბრძენსა	გონიერსა (მ. 7, 24).
ხეცნეს (ეცნეს C)	ეკუეთნეს (მ. 7, 25, 27).
სწავლა	მოძღურება (მ. 7, 28).
განბოკლებული	კეთროვანი (მ. 8, 2).
ხეკრძალე (ეკრძალე C)	იხილე (მ. 8, 4).
მსხუერპლი	შესაწირაეი (მ. 8, 4).
ყრმა	მონამ (მ. 8, 6).
ნაშობნი	ძენი (მ. 8, 12).
კუართი	სამოსელსა (მ. 10, 10).
არგანი	კუერთხსა (მ. 10, 10).
მოქმედი	ძუშაკი (მ. 10, 10).
საზრდელისა	სასყიდელისა (მ. 10, 10).
პირვეულთა	გლახაკთა (მ. 11, 5).

ამ ორი რედაქციის ლექსიკური სხვაობანი მიანიშნებს, რომ ისინი სხვადასხვა მთარგმნელის ხელიდან უნდა იყოს ვამოსული. ზოგჯერ მთარგმნელი უთარგმნელადაც ტოვებს რომელიმე სიტყვას. ამის კარგი ნიმუშია ხანმეტ ტექსტში დადასტურებული სიტყვა შ ე ს უ ლ ე ბ უ ლ, რომელსაც A ტიპის ხელნაწერებში რაკა შეესატყვისება. ეს უკანასკნელი ბერძნული დედნიდან ჩანს უთარგმნელად გადმოტანილი. ამ უცხო სიტყვას იქვე მოსდევს მთარგმნელის

განმარტება: „რ ა კ ა, რომელ არს საძაგელ“. ამ სახითაა ეს ფრაზა დადასტურებული X—XI საუკუნეების ყველა ოთხთავში. რ ა კ ა არამეული წარმოშობის სიტყვაა და ნიშნავს ცარიელ ადამიანს ანუ სულელს. ხანმეტი ტექსტის მთარგმნელს იგი შეესაბამებულად უთარგმნია. ასეთ იკითხვის, IX—X საუკუნეების ხელნაწერებიდან, მხოლოდ აღიშის ოთხთავი უკერს მხარს:

X C

რომელმან ჰრქუას (ჰრქუას C) ძმასა თვისა: შეესაბამებულ, თანა-მღებ ბიყოს (იყოს C) იგი კრებულისა.

A

რომელმან ჰრქუას ძმასა თვისა: რ ა კ ა, რომელ არს საძაგელ, თანა-მღებ არს იგი კრებულისაგან (კრებულით F) (მ. 5, 22).

შდრ.: მც ბ' მუ ელჟუ რჳ ძმელჳფ აბთინ, 'P α κ α, ლოიჯ ლთაი რჳ თხენრჳფ.

2. ხანმეტსა და აღიშის ოთხთავებს მათეს თავის დასაწყის ნაწილში რომ არსებითად ერთი ტექსტი უძველესად, ეს კარგად ჩანს ამ ნუსხათა და A ტიპის ხელნაწერთა იკითხვისების შეპირისპირებისას:

X C

ნუ ხუჯღებით (უკღებით C) ბოროტსა.

A

არა წინააღდგომად ბოროტსა (ბოროტისა DE), მ. 5, 39.

არა მეზუერეთაჲ ეგრევე (ეგრე C) ყვიანა (ყვიან C).

რამეთუ მეზუერენიცა და ცოდვილინი ამასევე (ამას A) ჰყოფენ (მ. 5, 46).

ნუ ხიქმთ ((იქმთ C) წინაშე კაცთა სახილველად.

რამათა არა ჰყოფდეთ (ჰყოთ BDE, ყოთ F) წინაშე კაცთა სახილველად (მ. 6, 1).

ხოლო შენ რაჲამს ქველს ხიქმორი (იქმორი C).

ხოლო შენ რაჲამს ჰყოფდე ქველის საქმესა (მ. 6, 3).

არამედ დახიღებდით (დაიღებდით C) თქუენ საფასეთა ცათა შინა.

ხოლო თქუენ იუნჯებდით საუნჯეთა თქუენთა (—BF) ცათა შინა (მ. 6, 20).

რამეთუ მეცა კაცი ვარ, და საბრძანებელად ჩემდა არიან ერისა კაცნი.

რამეთუ მეცა კაცი ვარ ქელმწიფებასა ზელა და მქონან ჩემ ქუეშე ერისაგანნი (მ. 8, 9).

რომელსა ქალაქსა შეხვდეთ ანუ დაბასა, გამოიხიოთხეთ (გამოიკითხეთ C), რომელი მას შინა ღირს ხიყოს (იყოს C).

რომელსა ქალაქსა ანუ რომელსა (—BF) დაბასა შეხვდეთ, გამოიკითხეთ, ვინ ღირს (ღირსი ABF) იყოს (მ. 10, 11).

3. საანალიზო ტექსტში A ტიპის ხელნაწერებთან შედარებით მუხლი ზოგჯერ უფრო შემოკლებულია ან გაგრცობილი. ანალოგიური ვითარება დასტურდება აღიშის ნუსხის შესაბამის ადგილებშიც, შდრ.:

X C

გასმიეს, რამეთუ თქუმულ არს: არა ხიმრუშო (იმრუშო C).

A

გასმიეს, რამეთუ ითქუა პირველთა მათ მიმართ, ვითარმედ (—BF): არა იმრუშო (მ. 5, 27).

რამეთუ ხიყო (იყო C) იგი (—C) სწავლად მათა კელმწიფე და არა ვითარ (ვითა C) მწიგნობარნი მათნი.

რამეთუ იყო სწავლად იგი (—B) მისი მათა მიმართ, ვითარცა-იგი ვის აქუნ კელმწიფება (კელმწიფება აქუნ BF) და არა ვითარ-იგი (ვითარ E) მწიგნობარნი მათნი და ფარისეველნი (—BF), მ. 7, 29.

გამოხიკითხეთ (გამოიკითხეთ C), რომელი მას შინა ღირს ხიყოს (იყოს C).

გამოიკითხეთ, ვინ ღირს (ღირსი ABF) იყოს (მ. 10, 11).

4. XC აღწერით ფორმებს A-ში ხშირად ორგანული ფორმები ენაცვლება:

XC

A

გასმიეს სამე, რამეთუ თქუმულ არს.

გასმიეს, რამეთუ ითქუა (მ. 5, 21).

და რაჟამს ხილოცვიდე (ილოცვიდეთ C), ნუ მრავლის მეტყუელ ხარ (ხართ C).

და რაჟამს ილოცვიდეთ, ნუ მრავალსა იტყუთ (მ. 6, 7).

ვითარმედ მრავლის მეტყუელებითა მით მათითა სასმენელ ხიყოს (იყოს C).

ვითარმედ მრავლის მეტყუელებითა მათითა ისმინოს მათი ღმერთმან (ღმერთმან —BF), მ. 6, 7.

5. XC საერთო ნაწილში რომ ერთი წარმოშობისაა, ამას თვალნათლივ წარმოაჩენს ის ერთნაირი შეცდომები, რომლებიც ორსავე ნუსხაში დასტურდება, შდრ.:

XC

A

ა. ყოველი ხმ არა (+გამომღებელი C) ნაყოფისა კეთილისაა, მოხიკუეთოს (მოიკვეთოს C) და ცეცხლთა დახედვას (დაედვას C).

ყოველმან ხემან რომელმან არა (არა-A) გამოიღოს (ყოს B) ნაყოფა კეთილი. მოეყუეთოს და ცეცხლსა დაედვას (მ. 7, 19).

ცეცხლთა დახედვას (ანუ ცეცხლებზე დაიდოს) სტილისტურად გაუმართავია. ეს შეცდომა, როგორც ვხედავთ, ორსავე ნუსხაშია წარმოდგენილი. A ტიპისა და მომდევნო ხანის (იგულისხმება გიორგი მთაწმიდლის რედაქცია)⁴¹ ხელნაწერებში, ყველგან, იკითხება ცეცხლსა დაედვას. ასევეა ბერძნულშიც: εἰς πῦρ βέβληται.

ბ. ხანმეტო ტექსტში ზმნა ხრქუა (მ. 7, 23) შეცდომით მესამე პირშია დასმული. კონტექსტის მიხედვით იგი პირველ პირში უნდა იყოს მოცემული. მისი სწორი იკითხვისი იქნებოდა ხუ რქუა და არა ხრქუა. ანალოგიური ვითარებაა აღიშნის ოთხთავშიც. ა. შანიძე გამოცემაში ამ ფორმას ასწორებს. მისი არასწორი ვარიანტი ჩააქვს სქოლიოში⁴². A ტიპის ყველა ხელნაწერშია ვპრქუა, შრდ.:

XC

A

მაშინ ხრქუა (პრქუა C) მათ, ვითარმედ: არასადა გიცოდენ (ვიცნოდენ

და (—BF) მას ეამსა შინა (—ABF) ვპრქუა (ერქუა E) მათ, ვითარმედ:

⁴¹ იხ. ივ. იმნაიშვილი, ქართული ოთხთავის ორი ბოლო რედაქცია, 1979, გვ. 279.

⁴² ა. შანიძე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია, გვ. 21.

C) თქვენ, განმეზოვრენით (განმეზო-
რენით C) ჩემგან ყოველნი მოქმედნი
უშჯულოებისანი (უშჯულოებისანი C).

არა გიცი (გიცნნი B) თქვენ (—DE).
განმეზოვრენით (განმეზოვრენით B)
ჩემგან ყოველნი მოქმედნი უშჯულო-
ებისანი (უშჯულოებისანი BDE).

გ. ხანმეტ ტექსტში ასევე არასწორადაა წარმოდგენილი ობიექტის ბრუნ-
ვა (მ. 10. 9-10). კონტექსტის მიხედვით სახელი ზნას მიცემით ბრუნვაში უნდა
შეთანხმდეს. ტექსტში კი ის სახელობით ბრუნვაშია დასმული. ასევეა აღნიშნ
ოთხთავშიც:

X C

ნუ მოხილებთ (მოიგებთ C) ოქროსა,
ნუცა ვეცხლსა, ნუცა სპილენძსა (პი-
ლენძსა C) სარტყელთა თქვენთა, ნუ-
ცა გუდაა გზასა, ნუცა ორი კუარ-
თი, ნუცა კამლი (კამლნი C), ნუცა
არგანა...

A

ნუ მოილებთ (მიილებთ BD) ოქროსა,
ნუცა ვეცხლსა (ვეცხლისა D), ნუცა
რეალსა (—BD) სარტყელთა თქვენთა,
ნუცა ვაშკარანსა გზასა ზედა,
ნუცა ორსა სამოსელსა, ნუცა
კამლთა (კამლსა DF), ნუცა კუ-
რთხსა...

6. ხანმეტ-აღნიშნის ტექსტების სიახლოვეზე მეტყველებს კიდევ ერთი ფაქ-
ტი. აღნიშნის ოთხთავში ვკითხულობთ: „რამ გიქმს თქვენ თხოვადმდევე
თქვენდა მისგან“. ხანმეტ ტექსტში კი იკითხება: „რამ გიქმს თქვენ, ვიდრე
თხოვადმდევე თქვენდა მისგან“ (მ. 6, 8). ხაზგასმულ სიტყვასთან აღნი-
შნის ტექსტის გადასწერს თუ მის წინამორბედს, ვე ნაწილაკი გაუგია როგორც
ვიდრე კავშირი და თავზე ქარაგმა დაუსვამს. მაგრამ წინადადებაში თავს
იყრიდა ორი „ვიდრე“, ამიტომ წინამაგალი ამოუგდია. ა. შანიძეს აღნიშნის
ტექსტის გამოცემისას ქარაგმა ზედმეტად მიუჩნევია და მოუშლია. ხელნა-
წერის იკითხვისი ჩაუტანია სქოლიოში, ხოლო ტექსტში დაუტოვებია სიტყვა
ვე ნაწილაკდართლი: თხოვადმდევე. სქოლიოში გაუკეთებია შენიშ-
ვნა: „ვე-ს ქარაგმა უზის თავზე, მაგრამ ის ზედმეტი ვეგონია“⁴³. მართლაც, ის
რომ ზედმეტია, ეს დაადასტურა ხანმეტი ოთხთავის ჩვენებამ. აღნიშნული სი-
ტყვა ვე ნაწილაკდართლი მხოლოდ ხანმეტ-აღნიშნის ტექსტებში დადასტურ-
და. A ტიპისა და მომდევნო საუკუნეების ნუსხებში იგი იხმარება ნაწილაკის
გარეშე: თხოვადმდე.

ამრიგად, მოხმობილი ფაქტების საფუძველზე შეიძლება დავასკვნათ, რომ
დროის სხვადასხვა მონაკვეთში გადაწერილი ეს ორი ნუსხა, მათეს თავის და-
საწყის ნაწილში, ერთი ვერსიისაა. მათ ერთი არქტიპი უძველეს საფუძველად.
მიუხედავად ამისა, ეს ტექსტები იდენტური მაინც არ არის. ზოგჯერ ისინი
ერთმანეთს სცილდებიან:

1. აღნიშნის ოთხთავში, მთელი ტექსტის მანძილზე, საყოველთაოდ ცნობი-
ლი ფრაზა — ამენ გეტყუთქვენ (ამჟი ლეყა სჟიყ) წარმოდგენილია მარ-
თლიად გეტყუთქვენ ფორმით. ხანმეტ ოთხთავში კი პირველი ფორ-
მა იხმარება.

2. ხანმეტი ტექსტის ზოგიერთ მუხლს ((მ. 5,19; 6,22; 7,6; 8,9) აკლია წი-
ნადადება. იგი გადამწერის მიერ, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, უნებლიეთაა გა-

⁴³ ა. შანიძე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია, გვ. 16.

თი ვერსიისაა, თუმცა მათ შორის ტექსტობრივ მსგავსებასთან ერთად გამოვლინდა განსხვავებანიც: ეს უკანასკნელი კი აღიშნის ტექსტის შემდგომი გადამუშავების შედეგი ჩანს. აღიშნის ოთხთავის დედანი თუ მისი წინამორბედი უნდა მომდინარეობდეს იმ საერთო არქეტიპიდან, საიდანაც არის გადაწერილი ხანმეტი ტექსტიც. აღიშნის ოთხთავისათვის რომ ამოსავალია ხანმეტი ტექსტი, ამაზე მეტყველებს კიდევ ერთი ფაქტი — ტექსტში ხანმეტი ფორმების პრსებობა, რომელიც არაერთხელ იქნა შენიშნული მკვლევართა მიერ. პირველად მას ივ. ჭავჭავაძემ მიაქცია ყურადღება და აღნიშნა, რომ აღიშნის ხელნაწერის გადამწერს ხელთ ხანმეტი სახარების ტექსტი უნდა ჰქონოდა. ამის ერთ-ერთ არგუმენტად მას მოჰყავს ფრაზა იოვანეს თავიდან 21, 14: ესე სამ გზის განხეცად იესუ მოწაფეთა მათ. „ზმნა განხეცხადაში ხ-ანი გადამწერს წაუშლია, წერს მკვლევარი, მაგრამ მისი ნაალაგევი გარკვევით მოჩანს. ეტყობა დედანში გადამწერს ამოუკითხავს განხეცხადა... მაგრამ შემდეგ, ალბათ გადამწერის გადაკითხვის დროს, თავისი გულმაღვიწყობის შეცდომა შეუმჩნევია და ხ-ანი წაუშლია“⁴⁵.

აღიშნის ოთხთავის ტექსტში რამდენიმე შემთხვევა დადასტურდა, როდესაც წინადადებაში ხოლო კავშირის ხმარება გაუმართლებელია. ამის მიზეზი ვახლავთ ის, რომ ხანმეტი ტექსტში გამოყენებული პრეფიქსი ხ შემდეგდროინდელი გადამწერების მიერ ზოგჯერ გააზრებულია როგორც შემოკლებული ფორმა ხოლო კავშირისა, რომელიც ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში იწერება დასაწყისი ასოთი, თავზე ქარავმით ხ^ჲ. ამიტომაც, რომ ხოლო კავშირი ზოგჯერ იქ გვაქვს, სადაც არაა მოსალოდნელი. ამას ადასტურებს არა მარტო სხვა ნუსხათა იკითხვისები, არამედ უცხო ენათა მონაცემებიც (ბერძნულ-სომხური).

ეს გარემოება აღიშნის ოთხთავში ჭერ კიდევ ა. შანიძემ შენიშნა რამდენიმე ათეული წლის წინ და ამ საკითხს სპეციალური წერილიც მიუძღვნა⁴⁶. ჩვენ აქ მხოლოდ დავემატებთ ისეთ მაგალითებს, რომლებიც წერილში არ არის ასახული:

X

ხერძალენით ქველის საქმესა
თქუენსა.

C

ხ^ჲერძალენით ქველის საქმესა
თქუენსა (მ. 6, 1).

შტრ.: ეკრძალენით ქველის საქმესა თქუენსა A.

ეკრძალენით ქველის საქმესა

ეკრძალენით ქველის საქმესა

ხითხოვდით, და მოგეცეს
თქუენ.

ხ^ჲითხოვდით, და მოგეცეს
თქუენ (მ. 7, 7).

შტრ.: ითხოვდით, და მოგეცეს თქუენ A.

ითხოვდით, და მოგეცეს

ითხოვდით, და მოგეცეს

⁴⁵ ივ. ჭავჭავაძის კართული პალეოგრაფია, გვ. 302—303.

⁴⁶ A. G. Шანიძე, Переживания ханитных форм в грузинских рукописях IX—X—XI веков, Сообщения грузинского филиала АН СССР, т. 1, № 3, 1940, с. 237—240.

2. ფ რ ა ზ ე ო ლ ო გ ი უ რ ი ს ხ ე ა ო ბ ა ნ ი :

X A

რამეთუ ესე არს, რომლისათჳს წერილ არს: აჰა ესერა (+მე E) წარველინო ანგელოზი ჩემი წინაშე შენსა, რომელმან განხმზადნეს (განმზადნეს A) გზანი შენნი წინაშე პირსა (—B) შენსა.

იცონდა (იცონდა ADEF, იცონდა B) იესუ ზრახვანი (+იგი ABDE) გულისა მათისანი და ხრქუა (პრქუა A) მათ: ყოველი მეუფებამ, რომელი განხველთის (განვეთის A) თავსა თჳსსა, მოოჯრდის; და ყოველი ქალაქი გინა სახლი, რომელი განხველთის (განვეთის A) თავსა თჳსსა, ვერ დახემტკიცოს (დაემტკიცოს ABF, დაემტკიცოს DE).

და (ხოლო ADEF) რომელმან დააპრკოლოს (დააპრკოლოს ADEF) ერთი მცირეთა ამთავანი ჩემდა მომართ მორწმუნეთაჲ, ხუმჯობეს (უმჯობეს AB, უმჯობეს DEF) არს მისა, რაათა (—A) დამოიკიდოს (დამო-თუ-იკიდოს ABDF, მო-თუ-იკიდოს E) ფქვილი (+ ერთი ADEF) ვირით საფქველი ქედსა და დახითქას (დაინთქას ADEF, დაითქას B) იგი უფსკრულსა ზღუსასა (უფსკრულთა ზღუსათა ADEF).

რამეთუ მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ კაცსა სახლისა უფალსა, რომელი განვიდა თანაჲ (—A) განთიად სასყიდლით (—A) დაღვინებულ მუშაკთა ვენაჲსა თჳსსა.

ხოლო ესემცა ხიციტ (იციტ A): უკუეთუმცა უწყოდა სახლისა (სახლის D) უფალმან, რომელსა ეამსა მპარავი მოსლევად არს, იღვებდამცა და არა ხუტევა (უტევა A) დათხრად (+ გუერდი A) სახლი თჳსი (სახლისა თჳსისაჲ A). ამისთჳს თქუნცა ხიყვენით (იყვენით A) განმზადებულ, რამეთუ რომელსა ეამსა არა ხგონებდეთ (ჰგონებდეთ A), ძე კაცისაჲ მოვიდეს.

C

რამეთუ ესე არს, რომლისათჳს იგი წერილ არს: აჰა წარველინებ ანგელოზსა ჩემსა წინაშე პირსა შენსა, და განმზადოს გზაჲ შენი წინაშე პირსა შენსა (მ. 11, 10).

ვითარ ცნა იესუ ზრახვია იგი მათი, პრქუა მათ: ყოველი სამეუფოჲ, გავთული თავსა ზედა მისსა, ალოჯრდის; და ყოველი ქალაქი ანუ სახლი, განყოფილი თავსა ზედა თჳსსა, ვერ დადგეს (მ. 12, 25).

ხოლო რომელმან აცთუნოს ამათ მცირეთავანი ერთი, რომელთა ეპრწამ მე, უმჯობე არს მისა დამო-თუმცა-ეკიდა მას ფქელი ვირით საფქველი ყელსა მისსა და შთა-მცა-ვარდა უფსკრულთა ზღუსათა (მ. 18, 6).

რამეთუ მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ კაცსა მამასახლისსა, რომელ გამოვიდა განთიადითგან დაღვინებულ მოქმედთა საყურძენსა თჳსსა (მ. 20, 1).

იგი უწყოდეთ, რამეთუ უწყოდა თუმცა მამასახლისმან, რომელსა ეამსა მპარავი მოვიდოდა, არამცა უფლო დათხრად სახლისა თჳსისა.

ამისთჳს თქუნცა მზა იყვენით, რამეთუ რომელსა არა ჰგონებდეთ ეამსა, ძე კაცისაჲ მოვიდეს (მ. 24, 43-44).

და ესენი ვითარცა წარვიდეს,
და აჰა ესერა დასისა მისგანნი
შევიდეს ქალაქად და ხუთხრეს
(უთხრეს A) მღღელთ მოძღუარათა
მათ ყოველი (ყოველივე BF, + ესე
ADEF), რააცა ხიქმნა (იქმნა A).
ხოლო ივინი შეკრბეს მოხუცებულთა
თანა და ზრახვა-ყვეს, ვეცხლი დ ი დ
ა ლ ი (—E) მიხცეს (მისცეს ABEF,
მისცეს D) ერისაგანთა (ერისგანთა
D) მათ.

და ვითარ-იგი წარვიდეს, მუნქუეს
ოდენ დასისა მისგანნი ვინმე
მოვიდეს ქალაქად და მიუთხრეს
მღღელთ მოძღუარათა მათ ყოველივე,
რააცა-იგი იქმნა.

და შეკრბეს მღღელთ მოძღუარნი
იგი მოხუცებულებითურთ, ზრახვა-ყვეს.
ვეცხლი დიდძალი მისცეს ერისაგანთა
მათ (მ. 28 ,11-12).

3. X-სა და A-ს მსგავსებას ადასტურებს აგრეთვე შემდეგი გარემოებაც.

ა. მათეს სახარების მე-18 თავში XA ნუსხებს აკლია მე-11 მუხლო. ჩვენ მიერ განხილულ ნუსხათაგან იგი მხოლოდ C-მ შემოგვიინახა⁴⁷. ეს მურლი, სახარების ტექსტის კომენტატორთა აზრით, მათეს თავში მერმინდელ ჩანამატს წარმოადგენს და გადმოსულია ლუკას 19, 10 მუხლიდან⁴⁸. მართლაც, როგორც ეს ჩანს ბერძნული ოთხთავის გამოცემაში, მ. 18, 11 მუხლი ადრეულ ბერძნულ ნუსხებშიაც (ივლიოსზემა სინური და ვატიკანური IVს.) არ დასტურდება. ბერძნულში იგი V—VI საუკუნეებისა და მოგვიანო პერიოდის ძეგლებში ჩნდება⁴⁹. იგი მოეპოვება სომხურსაც. ხომ არ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ საანალიზო ტექსტის დედანი ანუ არქეტიპი საჩვენებლობდა სინურ ან ვატიკანურ ნუსხასთან ახლო მდგომი ტექსტით? გადაჭრით ამის მტკიცება ძნელია. რადგან ეს საკითხი უფრო ღრმად შესწავლას მოითხოვს. ვიტყვი მხოლოდ ერთს: საანალიზო ტექსტი სინურსა და ვატიკანურ ნუსხებს სხვა შემთხვევაშიც უპერს მხარს. ასე მაგალითად: „მოვედით და იხილეთ ადგილი მისი, სადა და დ ვ ე ს ი გ ი“ (მ. 28, 6). აღნიშნული მუხლი A ტიპის ხელნაწერებშიც ასევე იკითხება, ოღონდ მას აკლია კუთვნილებითი ნაცვალსახელი „მისი“. C რედაქციაში კი ვკითხულობთ: „მოვედით და იხილეთ ადგილი იგი, სა და ი დ ვ ა უ ფ ა ლ ი“. განსხვავებული იკითხვისების წარმოჩენა აქ და მსგავს შემთხვევებში წყაროთი უნდა იყოს გაპირობებული. ბერძნულ ნუსხებშიც ეს ადგილი სხვადასხვანაირად არის წარმოდგენილი: *მῆτε ἐκεῖ τὸν τόπον ἃου ἔκειτο: ἔπειτα ἐκεῖ τὸν τόπον ἃου ἔκειτο ἃ ἀπὸ:δ*. პირველ იკითხვისს იძლევა სინური და ვატიკანური ნუსხები (IV ს.), ხოლო მეორეს—V—VI საუკუნეების ნუსხებში⁵⁰.

ბ. მ. 28, 18 მუხლს XA რედაქციაში, C-სთან მიმართებით, აკლია ბოლო ნაწილი: „ვითარცა მომავლანა მე მამამან, მეცა წარგავლინებ თქუნე“⁵¹. იგი არ დასტურდება არც გიორგი მთაწმიდლის რედაქციაში და არც ბერძნულის ნუსხებში. ქართულში გვაქვს მხოლოდ C-სა და ეფთვიმე მთაწმიდლის რედაქციაში⁵²: მოეპოვება სომხურსაც: *որպէս առաքևայ զիս հայր, և ես առաքեմ*

⁴⁷ მ. 18, 11 მუხლი დასტურდება ეფთვიმესა და გიორგი მთაწმიდლის რედაქციებშიც (იხ.

ივ. იმნაიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 319).

⁴⁸ ა. შანიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 040.

⁴⁹ K. Aland, M. Black.... დასახ. ნაშრომი, გვ. 68.

⁵⁰ Ibid., p. 115.

⁵¹ ივ. იმნაიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 364.

ფიხგ. მუხლის ამ ბოლო ნაწილს მიიჩნევენ იოვანეს თავის 20, 21 მუხლიდან გადასულად⁵²:

X A

და (—BEF) მოხუცდა (მოუცდა ABEF, მოუცდეს D) მათ იესუ, ხეტყოდა (ეტყოდა A) მათ და ხრქუა (ხრქუა A): მომეცა მე ყოველი კელმწიფებამ ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა.

C

და მოუცდა მათ იესუ, ეტყოდა მათ და ჰრქუა: მოცემულ არს ჩემდა ყოველი კელმწიფებამ ცათა შინა და ქუეყანასა ზედა. ვითარცა მომეცა მე მამამან, მეცა წარგავლინებთქვენ.

შტრ.: καὶ παραελθὼν ὁ Ὁἰησινεζ βλάφησεν αὐτοῖς λέγων, Ὁ Ἐξὸς μοι παῖσα βῆουσι: εἰς οὐρανὸν καὶ ἔπι τῆς γῆς.

4. XA ნუსხები C რედაქციის ტექსტთან შედარებით ერთნაირად უმატებს ან აკლებს სიტყვებს აპა+ესერა XA (მ. 11, 10); რომლისაა ხუნდეს ძესა გამოცხადების+გამოუცხადოს XA (მ. 11, 27); და შკული (+ ვიდრე XA) იოჰანესამდე წინაწარმეტყუელბდეს (მ. 11, 13); ესე არა განხასხას ეშმაკთა (+ გარნა XA) ბელზებულითა (მ. 12, 24); არა დახნერგა მამამან (+ ჩემმან XA) ზეტათამან (მ. 15, 13); არარამ პოვა+მას შინა XA (მ. 21, 19).

წინაშე პირსა (—XA) შენსა (მ. 11, 10); თავადი (—XA) არს ელია მ. 11, 14; სასუფეველსა მას შინა (—XA) მ. 11, 11; ესე არს ქრისტე (—XA), ძმ იგი (—XA) დავითისი (მ. 12, 23); რომელმან-იგი (—XA) გამოილის (მ. 13, 52); მოილეს ლერწამი იგი (—XA) მ. 27, 30; თქუა. ვითარმედ (—XA) მ. 21, 37.

მიუხედავად ზემოთყვანილი მაგალითებისა, XA ნუსხათა ტექსტები იდენტური მიიჩნევიან არ არის. მათ შორისაც შეიმჩნევა განსხვავებული იკითხვისები: ა. ერთი ვერსიის ეს ნუსხები ცნებას ზოგჯერ სხვადასხვა ლექსიკური ერთეულით გამოხატავენ. ბ. არის შემთხვევა, როდესაც ხანმეტი ტექსტის განსხვავებული იკითხვისი პარალელს C რედაქციის ტექსტთან პოულობს:

X

აპა ესერა ღრუბელი ნათლისაა ზფარვიდა მათ და კჳამ ხიყო ღრუბლით გამო.

A

აპა ესერა ღრუბელი ნათლისაა აგრილობდა (ჰფარვიდა BF) მათ და კჳამ იყო ღრუბლით გამო (მ. 17, 5).

შტრ.: νεφελῆ φωνεῖ ἡ χερουβὶμ αὐτῶν.

ანა ანაჟ. ἰουδαίου, ἡ ἰωάννης ხელ ἡ ἰβრაჳ ἡ ἰουδα.

ხანგასმული სიტყვები ქართულში ერთ შემთხვევაში თარგმნილია როგორც ხფარვიდა, ხოლო მეორე შემთხვევაში — აგრილობდა⁵³. ორივე იხპარება ჩრდილის მოფენის მნიშვნელობით.

X

და ყოველსა საქმესა მათსა

A

ყოველთა საქმეთა მათთა

⁵² ა. შ ა ნ ი ძ ე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 040.

⁵³ ოპიზის (A) ნუსხის ჩვენება არ მოგვეყავს. იგი ამ ადგილას ჩასწორებულია. სიტყვა წაშლილია

ბიქმედ საჩუენებლად კაცთა:
განიერცნიან ს. ა. ც. ო. ნ. ი. მათნი.

იქმედ საჩუენებლად კაცთა:
ფართო ყენიან კუ ბ ა ს ტ ნ ი (საცო-
ნი B) მათნი (მ. 23, 5).

ADEF ნუსხებში საცოს შესაბამის ადგილას კუ ბ ა ს ტ ი გვაქვს. ს. ა. ც. ო. ნ. ი., რომელიც დასტურდება ხანმეტ ტექსტსა და ტბეთის ხელნაწერში, ბერძნული სიტყვის τὸ φασλαχῆριον-ის ზუსტი თარგმანი ჩანს, რომელიც ნიშნავს „საცავს“, „მცველს“. ს. ა. ც. ო. ნ. ი. საანალიზო ტექსტში ადამიანის სამოსის, თავსაბურავის მნიშვნელობით იხმარება, რომელსაც A ტიპის ხელნაწერებში კუ ბ ა ს ტ ი ანუ ლქ ჩ ა ქ ი შეენაცვლა.

„ხესმეს ჰაბუესა მას სიტყუანი ესე“ (მ. 19, 22). ხაზგასმული სიტყვა დასტურდება მხოლოდ ხანმეტ ტექსტსა და აღიშის ოთხთავში, ოლონდ C-ში მხოლოდობით რიცხვშია წარმოდგენილი: სიტყუა ესე. ანალოგიური ვითარებაა ბერძნულის ზოგიერთ ნუსხაშიც: ἀξιοῦσας ἐξ ἑ νεαυῖστας τὸν λῆγιον τοῦ αὐτοῦ.

„რომელმან გამოიღის საუნჯისაგან თვისისა ახალი და ძუელი (ძუელი და ახალი ABDEF)“ XA, მ. 13, 52; „რომელმან-იგი გამოიღის საფასისა თვისისაგან ახალი და ძუელი“ C, შდრ.: αἰτιῶν καὶ παλαιῶν.

მ. 16, 9 მუხლის ბოლო წინადადება — რაოდენ გოდორი აღხილეთ — დატულია ხანმეტ ტექსტსა და აღიშის ოთხთავში; არ არის A ტიპის ხელნაწერებში.

ზემოაღნიშნულმა მაგალითებმა ნათელი გახადა, რომ მათეს თავის ხანმეტი ტექსტი შერეული რედაქციისაა. მასში ჩანს ორი რედაქციის კვალი. ერთია, რომელიც პარალელს პოულობს C რედაქციასთან, ხოლო მეორე — A ტიპის ხელნაწერებთან. მარკოზის სახარების ტექსტი კი, ამ თვალსაზრისით, სრულიად სხვა სურათს გვიჩვენებს.

მარკოზის თავის ხანმეტი ტექსტის შეჯერებამ ABCDEF ნუსხებთან ცხადყო, რომ ხანმეტისა და A ტიპის ხელნაწერები ერთი რედაქციის ნუსხებია, ხოლო C აშკარად განსხვავებულია: იგი სრულიად სხვა თარგმანია. A ტიპის ხელნაწერების მარკოზის თავი ზედმიწევნით მისდევს ხანმეტს. ზოგჯერ არის სხვაობა, მაგრამ ის მინიმალურია და, ჩვეულებრივ, ვარიანტულ ჩარჩოს არ სცილდება. აზრის ნათელსაყოფად რამდენიმე მაგალითს ვუჩვენებთ ერთმანეთის პარალელურად:

XA

და კმა (კმაა A) ხიყო (იყო A)
ზეციით: შენ ხარ ძმ ჩემი საყუარელი,
შენ სათნო- გიყავ.
და მეყსეულად სულმან განიყვანა იგი უდაბნოდ.
და ხიყო (იყო A) მუნ ორმეოც
დღე (დღე AB EF) და გამოხიცი-

C

და კმაა ცით გარადამო ესმა:
შენ ხარ ძმ ჩემი საყუარელი,
შენ მონავ.
და მუნქუესვე სულმან განიყვანა
იგი უდაბნოდ.
და იყო იგი მუნ ორმეოც დღე
გამოცლად ეშმაკისაგან. და იყო

და მოვიინო ხელით წერია: ა ვ რ ი ლ ო ბ და. ქვედა ფენა არ იყოთხება, ალბათ აქ ეწერა ქ თ ა რ ე ი და. თორემ ოპიზის ნუსხის შემდეგდროინდელი რედაქტორი მას სხვა ნუსხის მიხედვით არ შეასწორებდა. ასეთი ჩასწორებები ტექსტს ახასიათებს, ჩვენ ისინი აპარატში არ გავითვალისწინებთ.

XA

დებოდა (გამოიცადებოდა A) ეშმაკისაგან. და ხიყო (იყო A, + იგი ADEF) მეცთა თანა, და ანგელოზნი ხმსახურებდეს (ჰმსახურებდეს A) მას.

ხრქუა (და ჰრქუა A) მათ იესუ: ჯერ-არს (-არსა A) შაბათსა კეთილისა საქმე (საქმე D) ანუ ბოროტისა (ბოროტისა B)? სულისა (სულისა DF) ცხოვრება (ცხოვრება ADEF) ანუ წარწყმედა? ხოლო იგი იღმნეს.

და მიმოიხილა მათა (+ იესუ B) რისხვით და მწულსარედ სიბრძნისა მისთვის (სიბრძნისათვის A) გულისა მათისა და ხრქუა (ჰრქუა A) კაცსა მას: განირათხ კელი შენი! და მან განირათხა კელი და კუალად მოხეგო (მოეგო A) კელი იგი, ვითარცა ერთი იგი.

დადვა იესუ წინაშე ფასის საცავსა მას და ხედვიდა (ხედვიდა A), ვითარ-იგი ერი დახდებდა (დაჰსდებდა A, დასდებდა BDEF) რვაღსა ფასის საცავსა მას. და მრავალთა მდიდართა დადევს ფრიად (ფრიადი BF). და მოვიდა ჭურიგი ერთი გლახაკი და დასხნა ორნი მწულღონი (+ რომელ არს კოდრაჲ B).

და მიხედეს (მიჰხედეს AD, მიხედეს BEF) და იხილეს, რამეთუ გარდაგორებულ ხიყო (იყო A) ლოდი იგი, რომელი (რომელ ABD) ხიყო (იყო A) დიდ ფრიად.

და შე-რამ-ვიდეს (შევიდეს DĪ) საფლავსა მას. იხილეს ჰაბუკი (ჰაბუკი BE) მკდომარე (მკდომარე D) მარჯუენით კერძო, შე-მოსილი სამოსლითა სპეტაკითა, და განკრთეს (განჰკრთეს A).

იმ შემთხვევაში, როდესაც A ტიპის ხელნაწერები ხანმეტ ტექსტთან შედარებით განსხვავებულ იკითხვის აჩვენებს, ამ ნუსხათაგან მასთან ყველაზე

C

იგი მეცთა თანა, და ანგელოზნი ჰმსახურებდეს მას (მრ. 1, 11-13).

და ჰრქუა მათ: რამ წეს-არს შაფათსა შინა: ქველის საქმე ანუ ძვრის საქმე? სულისა ცხოვრება ანუ წარწყმედა? ხოლო იგინი დუმნეს.

და მიხედა მათ მრისხანედ შექუენებულად სიბრძნესა მას ზედა გულისა მათისასა და ჰრქუა კაცსა მას: წარმოირათხ კელი შენი! და წარმოირათხა, და განცოცხლდა კელი იგი მისი (მრ. 3, 4-5).

დადვა იესუ წინაშე ფასის შესაწირავსა და ხედვიდა, ვითარ ერთი იგი დასდებდა კერძასა ფასის შესაწირავსა მას ზედა. და მრავალთა მდიდართა დადევს დიდადი. და მოვიდა ერთი ჭურიგი გლახაკი და დასხნა ორნი ფშიტნი, რომელ არს დანგ ერთ (მრ. 12, 41-42).

და მიხედეს და იხილეს, რამეთუ გარდაგორებულ იყო ლოდი იგი, რამეთუ დიდ იყო ფრიად.

და შევიდეს სამარესა მას, იხილეს ჰაბუკი ერთი, მკდომარე მარჯუენით კერძო, რომელ მოსილი იყო სამოსლითა სპეტაკითა და დაუკვრდა (მრ. 16, 4-5).

მეტად B (ტბეთის) ხელნაწერი ავლენს მსგავსებას. მაგალითად: მრ. 2, 16 მუხლის დასაწყისი წინადადება, ფრაზის გადაადგილების შედეგად, ADEF ხელნაწერებში სხვანაირად არის გაფორმებული. შდრ.: „და მწიგნობართა მათ და ფარისეველთა, ვითარცა იხილეს იგი“ (XB); „და ვითარცა (ვითარ E) იხილეს მწიგნობართა მათ და ფარისეველთა“ (ADEF). XB ნუსხათა ჩვენება ბერძნულის ზუსტი თარგმანია: $\alpha\alpha\ \sigma\ \gamma\alpha\mu\mu\alpha\tau\epsilon\iota\varsigma\ \alpha\alpha\ \sigma\ \Phi\alpha\gamma\iota\sigma\tau\alpha\iota\ \nu\acute{\alpha}\nu\tau\epsilon\varsigma$. ანალოგიური ვითარებაა სომხურშიც: *ქალ ეպორენს და ფარისევებს ქრის თისიხს*. ADEF ხელნაწერებში კი ჩანს, რომ რედაქტორს ფრაზა სტილისტურად გადაუყვებია.

მრ. 3, 2 მუხლის ბოლო წინადადება რა ათა შეხასამინონ იგი დაცულია XB ნუსხებში და არა გვაქვს ADEF. აღნიშნული ფრაზა გვაქვს როგორც C რედაქციაში, რომელიც სრულიად სხვა თარგმანია, ასევე ბერძნულსა და სომხურშიც: *Ἰνα κατηχορησῶσιν αὐτοὺς; ἡ ἑραρισθισιανῶν ἡμῶν*. უნდა ჩაეთვალოს, რომ ამ ხელნაწერებში იგი გადაწყვეტის უნებლიეთ გამოჩნა და შემდგომ ეს მუხლი ამ სახით გადავიდა სხვა ნუსხებშიც.

მრ. 14, 12 მუხლში — „ხრქუეს იესუს მოწაფეთა თვსთა: სადა გნებაეს. წარვიდეთ“. ეს უკანასკნელი სიტყვა, რომელიც მოცემულია XB ნუსხებში, არ არის ADEF-ში. კონტექსტის მიხედვით წინადადება მას საჭიროებს. ასევეა ის ბერძნულსა და სომხურშიც: *ἰἑρῶσιν αὐτῶ ὁ μαθητῶν; αὐτοὺς, Ἰἰν θῆλειε ἔπειθῆνται. αὐτῶν γὰρ ἠδῶσικροῦν. ὁρ κῆμῖα ხρῖχῶε*.

მართალია, ტბეთის ოთხთავი საანალიზო ტექსტის ზოგიერთ იკითხვისთან მსგავსებას ავლენს, მაგრამ ეს არ უნდა გავიგოთ როგორც კანონზომიერი მოვლენა, ვინაიდან ზოგჯერ არის ისეთი შემთხვევაც, როდესაც A ტიპის ხელნაწერებიდან მხოლოდ B იძლევა საანალიზო ტექსტთან მიპარტებით განსხვავებულ იკითხვის: „უკუეთუ ფერქი შენი გაბრკოლებდეს შენ, მოიკუთვე იგი და განაგდე შენგან (მრ. 9, 45). ხაზგასმული წინადადება არ დასტურდება B ხელნაწერსა და, აგრეთვე, C რედაქციაში. იგი არ არის არც ბერძნულში.

ზემომოყვანილ მაგალითში მრ. 12, 42 ვკითხულობთ: „დასხნა ორნი მწულიონი, რომელ არს კოდრატმ“. ამ უკანასკნელ წინადადებას იძლევა მხოლოდ B ნუსხა (C რედაქციაში კი გვაქვს რომელ არს დაგერთ). იგი წინამავალი სიტყვის მწულიონის განმარტებაა, მაგრამ აქ ის ქართული მთარგმნელის მიერ კი არ არის მოცემული, როგორც ეს ზღედა ხოლმე მთარგმნელში უცხო სიტყვის განმარტებისას, არამედ ბერძნულ ტექსტშივეა ამ სახით წარმოდგენილი. იგი ბერძნულ სიტყვას $\lambda\epsilon\pi\alpha\tau\acute{\alpha}\varsigma$ განმარტავს. რომელიც ნიშნავს ხურდა ფულს. ორი ლეპტა ანუ ორი მწულილი ერთი კოდრანტეს (II კოდრატეს) ფარდია: $\xi\mu\alpha\lambda\epsilon\psi\ \lambda\epsilon\pi\alpha\tau\acute{\alpha}\ \beta\acute{\upsilon}\tau\iota, \delta\ \delta\epsilon\tau\epsilon\iota\upsilon\ \chi\iota\sigma\theta\epsilon\pi\alpha\tau\eta\zeta$, შდრ.: სომხ. *არქ ხრიოს ოქმასა, ὁρ ἑნაფარისიქით მქ*. ხანმეტი ტექსტის მთარგმნელმა, როგორც ჩანს, ეს ბერძნული განმარტება ზედმეტად ჩათვალა და არ გადმოიტანა ტექსტში.

ხანმეტი ტექსტი, მრ. 9, 44, 46 მუხლები აკლია. იგი, გიორგი მთაწმიდლის რედაქციის გარდა, აკლია აგრეთვე ჩვენამდე მოღწეულ IX—XI საუკუნეების ყველა ოთხთავს⁵⁴. ამ ფაქტის შესახებ ა. შანიძე წერს: „ეს ორი ერთნაირი მუხ-

⁵⁴ აქ ივლისხმება ეფთჳესული რედაქცია (იხ. ივ. იმნაიშვილი დასახ. ნაშრომი, გვ. 400).

ლი, რომელიც გეჰენის დახასიათებაა, მესამედ იკითხება ამავე თავის 48-ე მუხლად. გეჰენია სამჯერ არის მოხსენებული (მრ. 43, 45, 47) ხელის, ფეხის და თვალის დამაბრკოლებელ საგნებად ჩამოთვლის გამო და სამჯერვე მას დახასიათება მოსდევს გიორგისეულ რედაქციაში (44, 46, 48). აქ კი ორსავე რედაქციაში (CDE — ლ. ქ.) გეჰენის დახასიათება („სადა-იგი მატლი მათი არა დაესრულების და ცეცხლი არა დაშრტების“) მხოლოდ უკანასკნელად არის მოთავსებული (48) ⁵⁵. ანალოგიური ვითარება დადასტურდა ხანმეტ ტექსტშიც. ეს შემოკლება სტილისტური ხასიათისა ჩანს; იგი რედაქტორის მიერ წყაროშივე უნდა იყოს შესრულებული. ამაზე მიუთითებს ბერძნული ტექსტის კრიტიკული გამოცემა, რომლის ძირითად ტექსტში ეს მუხლები შეტანილი არ არის. აპარატში მითითებულია, რომ ისინი არ გააჩნია სინურ, ვატიკანულსა და პარიზულ ნუსხებს (IV—V სს), ალექსანდრიულსა და კემბრიჯულში (V—VI სს.) კი არის. ასევე სხვადასხვანაირად არის ის წარმოდგენილი მოგვიანო ხანის ხელნაწერებშიც ⁵⁶. უნდა ვივარაუდოთ, რომ საანალიზო ტექსტის არქეტები უნდა მომდინარეობდეს სწორედ ისეთი ნუსხიდან, რომელშიც 44, 46 მუხლები ასახული არ იყო.

მარკოზის ტექსტის ბოლო თავი (16) ჩვენ მიერ გამოყენებულ ხელნაწერებში სხვადასხვანაირად თავდება. BDEF ნუსხებს მოგვრევბათ ეგრეთ-წოდებული „გრძელი ბოლო“ ⁵⁷, ხოლო AC ხელნაწერები მე-8 მუხლით თავდება. ჩვენ მიერ ამოკითხულ ფრაგმენტებშიც ეს თავი მე-8 მუხლზე წყდება. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ ხანმეტ ტექსტშიც მე-16 თავი არ იყო წარმოდგენილი ვრცელი ვარიანტით, ვინაიდან ბერძნულ ხელნაწერებშიც არ არის ერთნაირი სურათი. სინური და ვატიკანური ნუსხები (IV ს.) ამ თავს მე-6 მუხლით ამთავრებენ, ხოლო ალექსანდრიულ, პარიზულსა და მოგვიანო ხანის ძეგლებში წარმოდგენილია ვრცელი დასასრული ⁵⁸.

ამრიგად, მარკოზის თავის ხანმეტი ტექსტის შეჯერებამ A ტიპის ხელნაწერებთან ჩვენ გარკვეული დასკვნის გამოტანის საშუალება მოგვცა: საანალიზო ტექსტი და ABDEF ხელნაწერები მარკოზის თავისა ერთმანეთთან დიდ სიახლოვეს ავლენენ. შეიძლება ეს ფაქტი ორგვარად ავხსნათ: ან მარკოზის თავი სხვა თავებთან შედარებით ნაკლებ განიცილია რევიზიას და ამის შედეგად დადგა იგი უფრო ახლოს ხანმეტ ტექსტთან, ან არა და ხანმეტი ოთხთავი უნდა იყოს დედანი იმ შუალედური ხელნაწერისა, საიდანაც გადაიწერა ზემოხსენებული ხელნაწერების მარკოზის თავი.

ცნობილია, რომ ლუკას სახარება ჭრუჭ-პარხლის რედაქციაში ერთი ვერსიისა; აღიშის რედაქციაში შეტრეულია. მასში გამოიყოფა ძირითადი ტექსტი (1, 1—3, 8; 15, 7—17, 24; 23, 3—24, 53) და ჩანართი (3, 9—15, 7; 17, 25—23, 2) ⁵⁹. დედანს, საიდანაც გადაიწერა აღიშის ნუსხა ან მისი წინამორბედი, ლუკას სახარებაში საქმაოდ ჰკლებია და გადამწერს ის შეუცხსია სრულიად სხვა ნუსხით. რას წარმოადგენდა ეს ჩანართი და რომელ ცნობილ რედაქციას-

⁵⁵ ა. შანიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 041.

⁵⁶ K. Aland, M. Black..., დასახ. ნაშრომი, გვ. 162.

⁵⁷ ა. შანიძე, იქვე.

⁵⁸ K. Aland, M. Black..., p. 196.

⁵⁹ ივ. იმნაიშვილი, აღიშის ოთხთავი რედაქციულად, სტალინის სახელმძღვანელო სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები, XXXb—XXXIb, 1947, გვ. 232.

თან იღგა ის უფრო ახლოს, ამ საკითხთან დაკავშირებით სამეცნიერო ლიტერატურაში სხვადასხვა მოსაზრება გამოითქვა: პირველად ივ. ჯავახიშვილმა შენიშნა ადიშის ოთხთავის სხვადასხვა რედაქციული შედგენილობა. მან ეს ხელნაწერი შეუღარა ხანმეტი ოთხთავის ფრაგმენტებს და შედარების საფუძველზე გააყეთა ზოგადი დასკვნა: ადიშის ტექსტი ორი რედაქციის შერეულ შენაერთს წარმოადგენს. ერთი მათგანი ხანმეტმა ტექსტმა შემოგვინახა, ხოლო მეორე საბაწმინდური უნდა იყოს⁶⁰. ივ. ჯავახიშვილის ამ დებულებაში გამიჯნული არ არის, რომელ ნაწილშია ხანმეტი ტექსტი ასახული და რომელი უნდა ეკუთვნოდეს საბაწმინდურს. ადიშის ოთხთავის სხვადასხვა რედაქციულ შედგენილობაზე ს. კაკაბაძე მითითებდა. ოღონდ მას ერთი ნაწილი მიაჩნდა საკუთრივ ადიშის ტექსტად, ე. ი. ძირითად ნაწილად, ხოლო მეორე — ჩანართად. მისი აზრით, ეს იყო ის რედაქცია, რომელიც ჭრუჭ-პარსლის სახარებათა ნუსხებშია ასახული⁶¹. მსგავს მოსაზრებას გამოთქვამდა ა. შანიძე⁶². ივ. იმნაიშვილმა ადიშის ოთხთავის რედაქციულ შედგენილობას სპეციალური გამოკვლევა მიუძღვნა. მისი დაკვირვებით ადიშის ოთხთავის ჩანართისათვის ამოსავალია ურბნისის ოთხთავის ტექსტი⁶³.

მკვლევართა მიერ წამოყენებული მოსაზრებანი ადიშის ოთხთავის რედაქციულ შედგენილობაზე სწორია. მართებულია ისიც, რომ ჩანართს საფუძველად დაედო ის რედაქცია, რომელიც ასახულია თბილური ჭკუფის ანუ A ტიპის ხელნაწერებში, მაგრამ ამ ხელნაწერებში დაკული ტექსტი და ადიშის ოთხთავის ჩანართი მიიწეოდა არ არის ერთმანეთის მსგავსი. მათ შორის შეიმჩნევა სხვაობა. საკითხის გარკვევაში, თუ რომელი ნუსხა დაედო ჩანართს საფუძველად, გვეხმარება ხანმეტი ტექსტი.

ხანმეტი ტექსტის ლუკას თაჲ A ტიპის ხელნაწერებთან დაახლოებით ისეთსავე ურთიერთობაშია, როგორც ეს წინა თავებში გვეჩვენა ნაჩვენები. ე. ი. ტექსტობრივად წინამდებარე ძველი და A ტიპის ხელნაწერები ერთმანეთის მსგავსია, მაგრამ საეკლესიო იდენტური მიიწეოდა არ არის. მათ შორისაც არის განსხვავებანი და ეს არც არის მოულოდნელი. C რედაქციასთან კი საანალიზო ტექსტი სხვადასხვა ტექსტუალურ დამოკიდებულებას ავლენს. ლუკას თაჲის ერთ ნაწილში (1,1—2,51; 15,22—17,7; 23,18—24,12) XC განსხვავებული ტიპის ტექსტებია, ორი სხვადასხვა თარგმანი. ხოლო ჩანართ ნაწილში (3,21—14,19; 18,16—22,62) X და C ტექსტობრივად ძალიან ახლოს დგას ერთმანეთთან. ზოგიერთი მუხლი გარკვეული მონაკვეთის მანძილზე სიტყვა-სიტყვით ემთხვევა. სხვაობა მინიმალურია და ძირითადად ორთოგრაფიულ-გრაფიკული ხასიათისაა. იმ შემთხვევაში, როდესაც C რედაქციის ლუკას თაჲის ჩანართი უპირისპირდება A ტიპის ხელნაწერებს, ის საერთოს ხანმეტ ტექსტთან პოულობს. ეს მსგავსება-განსხვავებანი ჩანს ლექსიკაში, ფრაზის აგებულებაში, სიტყვათა დაკლებასა, თუ ერთი სახის წინადადების მეორეთი შეცვლაში და სხვ. საილუსტრაციოდ რამდენიმე მაგალითს დავასახელებთ: 1. „პირველად არა ხიბანა ვი დ რ ე ს ა დ ი ლ ო ბ ა დ მ დ ე“ (ლ. 11, 38) — ასეა ეს ფრაზა წარმოდგენილი ხანმეტ ოთხთავსა და ადიშის ტექსტში. A ტიპის ხელ-

⁶⁰ ივ. ჯავახიშვილი, ქართული პალეოგრაფია, გვ. 303.

⁶¹ ს. კაკაბაძე, საისტორიო ძეგლი, გვ. 7.

⁶² ა. შანიძე, ქართული ოთხთავის ორი ძველი რედაქცია, გვ. 010.

⁶³ ივ. იმნაიშვილი, დასან. ნაშრომი, XXXb—XXXIb, 1947, გვ. 219—232.

ნაწერებში შესაბამის ადგილას იკითხება: „ვიდრე პურისა ჳამად-
მდე“; „მფრნველთა ცისათა და იმკვდრეს (XC), A ტიპის ხელნაწე-
რებში და იმკვდრეს ნაცვლად და იბუდეს იკითხება (ლ. 13, 19); „მი-
სუგო ოთხი წილი“ (XC), A ტიპის ხელნაწერებშია ორი წილი (ლ. 19, 8):
„მიზებით შოვრად ხილოცვედ“ (XC), A ტიპის ხელნაწერებში გვაქვს გა-
გრძობილად ილოცვედ (ლ. 20, 47). „მოზეგო კელი მისი, ვითარცა იგი
სხუაა (XC), A ტიპის ხელნაწერებში იკითხება: „მოეგო კელი იგი მისი.
ვითარცა ერთი იგი“ (ლ. 6, 10).

2. ხანმეტისა და ადიშის ნუსხები A ტიპის ხელნაწერებთან შედარებით
სიტყვებს ერთნაირად აკლებს ან უმატებს. ასეთ შემთხვევებში XC ნუსხათა
ჩვენება უმატებს წილად ბერძნული ტექსტის იკითხვისებს შეესაბამება.

XC

და იესუ ხრქუა (პრქუა C) სიმონს:
ნუ გეშინინ, სიმონ!

A

და იესუ პრქუა (პრქუა იესუ B)
სიმონს-ეტრეს: ნუ გეშინინ, სი-
მონ! (ლ. 5, 10).

შღრ.: $\alpha\alpha: \epsilon\iota\pi\epsilon\upsilon \pi\alpha\rho\delta; \tau\omicron\upsilon\epsilon \Sigma\iota\mu\omicron\upsilon\alpha\delta \delta \text{ } \text{'}\text{I}\eta\sigma\alpha\mu\epsilon\upsilon\varsigma.$

წარვიდა და ყოველსა მას ქალაქებსა
ქალაგებდა.

წარვიდა კაცი იგი და (და — ADEF)
ყოველსა მას ქალაქებსა (+ და E)
ქალაგებდა (ლ. 8; 39).

შღრ.: $\acute{\alpha}\pi\eta\lambda\iota\sigma\tau\epsilon\upsilon\varsigma \alpha\alpha\delta \text{ } \delta\lambda\eta\gamma \tau\eta\gamma \pi\acute{\omicron}\lambda\iota\upsilon\varsigma \kappa\eta\rho\acute{\omicron}\sigma\sigma\alpha\upsilon\gamma.$

ხასწავებდა (ასწავებდა C)
ნავით გამო ერსა მას.

ასწავებდა (+ ნავით გამო B) ერსა
(—F) მას (მათ F), ლ. 5, 3.

შღრ.: $\acute{\epsilon}\chi \tau\omicron\upsilon\delta \pi\lambda\iota\sigma\iota\upsilon\varsigma \acute{\epsilon}\nu\iota\mu\epsilon\delta\sigma\alpha\epsilon\upsilon\varsigma \tau\omicron\iota\varsigma \delta\chi\lambda\omicron\upsilon\varsigma.$

3. ადიშის ჩანართ ნაწილში, A ტიპის ხელნაწერებთან შედარებით, მუხ-
ლი უფრო გავრცობილია ან შემოკლებული. ანალოგიური ვითარება დადას-
ტურდა ხანმეტ ოთხთავშიც:

XC

ხოლო არაა არს დაფარული რო-
მელი არა გამოცხადნეს და
დამალული, რომელი არა საცნაურ
ხიყოს.

A

ხოლო არა არს დაფარული და დამა-
ლული, რომელი არა საცნაურ ხიყოს
(ლ. 12, 2).

და აპა კაცი კეთროვნებითა სავსე
(სავსე C).

და აპა კაცი სავსე (სავსე D) კეთ-
როვნებითა იყო მას ქალაქსა
(ლ. 5, 12).

4. ადიშის ოთხთავის ჩანართ ნაწილში სიტყვათა ისეთი რიგია დატული,
როგორც ეს არის ხანმეტ ძეგლში; A ტიპის ხელნაწერებში კი შებრუნებული
წყობა გვაქვს:

XC

ხიქმნეს (იქმნენ C) პურ.

A

პურ იქმნეს (იქმნენ F), ლ. 4, 3.

ხიყო (იყო C) კაცთა მონადირე
(მონადირე C).

კაცთა იყო მონადირე (მონადირე B
EF), ლ. 5, 10.

XC

ქუეშე ცხელარსა შედგიან.

ორი ღრაჰკანი მიხცა (მისცა C).

აჰა ყოველივე (ყოველი C) თქუენი
წმიდა არს.

5. გ რ ა მ ა ტ ი კ უ ლ ი ს ხ ვ ა ო ზ ა ნ ი :

და ხიყო (იყო C) ვითარ ერი და-
ხესხმოდა (დაესხმოდა C) მას სმენად
ს ი ტ ყ უ ა ს ა ღ მ რ თ ი ს ა ს ა .

მოხეგო (მოეგო C) ჯელი მისი

და თქუა : ხ ხ ე დ ა ვ თ ა (ხედავთა C)
ამას?

6. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში სიტყვა მკუდრი იწერება „ჲ“ გრაფით. ხანმეტ ძეგლში ერთადერთი შემთხვევა დადასტურდა, როდესაც ამ სიტყვაში უ-ს უ ხმოვანი შეენაცვლა და გვაქვს მკუდრ ფორმა. ასეთივე დაწერილობით დადასტურდა ის აღიშის ჩანართის შესაბამის ადგილას (ლ. 13, 4). სიჰარბის, სიუხვის მნიშვნელობის გადმოსაცემად იხმარებოდა სიტყვა ნ ა მ ე ტ ა ე ი და მისი სახეცვლილი ვარიანტი ნ ა მ ე ტ ნ ა ე ი. „ნამეტავი“ ჩვენ მიერ განხილულ ოთხთავის ნუსხათაგან მხოლოდ ხანმეტ-აღიშის ნუსხებში გვხვდება (ლ. 21, 4). წერილობით ძეგლებში საჩუქრის მნიშვნელობით იხმარება მისაცემელი და საცემელი (ლ. 11, 13). ეს უკანასკნელი მხოლოდ ხანმეტ-აღიშის ნუსხებშია დაცული.

ამრიგად, თუ გავითვალისწინებთ მოხმობილ მაგალითებს, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ აღიშის ოთხთავის ლუქას თავის ნაკლული ადგილი შეეცხებუღია წინამდებარე ტექსტით. თუ არა, მასთან ახლოს მდგომი რომელიმე ნამეტავი ნუსხით. ჩანართისათვის ამოსავალი ხანმეტი ტექსტი რომ უნდა იყოს, ამ ვარაუდის სასარგებლოდ სხვა ფაქტორები გვთავაზობს:

1. ფრაზა ამენ გეტყუ თქუენ ასეა წარმოდგენილი ხანმეტ ტექსტსა და ოთხთავის ყველა ნუსხაში. ამგვარად იკითხება ის ლუქას თავის ჩანართშიც. აღიშის ოთხთავის ძირითად ნაწილში კი ამ ფრაზის პარალელურად ყოველთვის მართლიად გეტყუ თქუენ იხმარება:

X

ამენ გეტყუ თქუენ: რომელმან
არა შეიწყნაროს სასუფეველი
ღმრთისაჲ.

ზრქუა მათ: ამენ გეტყუ
თქუენ, რამეთუ არავინ არს,
რომელმან დაუტევა სახლი.

A

ცხელარსა ქუეშე (ქუეშე EF) შედგიან
(ლ. 8, 16).

მიჰსცა (მისცა EF) ორი ღრაჰკანი
(ლ. 10, 35).

აჰა (არა E, — F) ყოველივე წმიდა
არს თქუენი (ლ. 11, 41).

და იყო ვითარ (ვითარცა F) ერი იგი
დაესხმოდა მას სმენად ს ი ტ ყ უ ა თ ა
ღ მ რ თ ი ს ა თ ა (ლ. 5, 1).

მოეგო ჯელი იგი (—F), ლ. 6, 10.

და თქუა იესუ: ჰ ხ ე დ ა ვ თ ა მას (ლ.
21, 5-6).

C

ამენ გეტყუ თქუენ: რომელმან
არა შეიწყნაროს სასუფეველი ღმრთი-
საჲ (ლ. 18, 17).

ზრქუა მათ: ამენ გეტყუ
თქუენ, რამეთუ არავინ არს,
რომელმან დაუტეოს სახლი (ლ. 18,
29).

შღრ.:

ამენ გეტყუ თქუენ: არცა ისრაჲლსა შოვრის ესოდენი სარწმუნოებაჲ მიპოვნიეს.

მართლიად გეტყუ თქუენ: არცაღა ისრაჲლსა შორის ესოდენი სარწმუნოებაჲ მიპოვნიეს (მ. 8, 10).

ამენ გეტყუ თქუენ: ულხინცს ხიყოს ქუეყანაჲ სოდომისაჲ.

მართლიად გეტყუ თქუენ: ულხინულეს იყოს ქუეყანაჲ სოდომისაჲ (მ. 10, 15).

2. ხანმეტ ტექსტში, იქ, სადაც სიტყვა ვენაჯი იხმარება, ადიშის ძირითად ნაწილში, შესაბამის ადგილას, ყველგან საყუ რ ძ ე ნ ი გვაქვს, C რედაქციის ლუკას თავის ჩანართში კი ხანმეტი ტექსტის მსგავსად. ვენაჯი ა გამოყენებული:

X

კაცმან ვინმე დახსხსა ვენაჯი.

და თქუა უფალმან ვენაჯისამან.

შღრ.:

დადგინებდა მუშაკთა ვენაჯსა თუსსა.

წარავლინა ივინი ვენაჯსა თუსსა.

წარვედით თქუენცა ვენაჯად ჩემდა.

C

კაცმან ვინმე დაასხა ვენაჯი (ლ. 20, 9).

და თქუა უფალმან ვენაჯისამან (ლ. 20, 13).

დადგინებდა მოქმედთა საყუ რ ძ ე ნ ს ა თუსსა (მ. 20, 1).

მიავლინა ივინი საყუ რ ძ ე ნ ს ა თუსსა (მ. 20, 2).

მივედით თქუენცა საყუ რ ძ ე ნ ს ა მას ჩემსა (მ. 20, 4).

3. X C ნუსხებში ლ. 21, 2 მუხლში ვკითხულობთ: „და იხილა ვინმე ქუთუელია და ბერძნული λεπτός-ის ქართული შესატყვისია. თლონდ ქართულად ის სხვადასხვანაირად არის თარგმნილი: მწულილი, ფშიტი. ეს უქანას-ქნელი დასტურდება C რედაქციის ძირითად ნაწილში (მრ. 12, 42). მწულილი ი გვაქვს ხანმეტ ტექსტში, A ტიპის ხელნაწერებსა და C რედაქციის ლუკას თავის ჩანართში.

4. ოთხთავის ტექსტში (მ. 19, 24; მრ. 10, 25; ლ. 18, 25) დაცულია გამოთქმა: „უადვილეს არს მანქანის საბელი განსლვად კურელსა ნემსისასა“. თითქმის ასეა ის წარმოდგენილი X და A ტიპის ყველა ნუსხაში. C რედაქციის ძირითად ნაწილში მანქანის საბელი ფარდია ზომთ საბლისაჲ (მ. 19, 24) და ზომსაბელისა (მრ. 10, 25). ლუკას თავის ჩანართში კი დაცულია XA ნუსხების ანალოგიური იკითხვისი: „უადვილეს არს მანქანის საბელი კურელსა ნემსისასა განსლვად“ (ლ. 18, 25).

5. ადიშის ოთხთავის ჩანართში ხანმეტი ტექსტის ხ პრეფიქსი გააზრებულია როგორც ხოლო კავშირი: „ხესმარაჲ ესე“ (ლ. 18, 23); „ხოლო ესმარაჲ ესე“ იკითხება ადიშის ნუსხაში, A ტიპის ხელნაწერებში შესაბამის ადგი-

ლას გვაქვს „და ვითარცა ესმა ესე“. ანალოგიური ვითარებაა ლ. 9, 7, 61; 22, 67, ოღონდ აღნიშნული მუხლები წინამდებარე გამოცემაში ასახული არ არის.

იოვანეს თავის ხანმეტი ტექსტის ფრაგმენტები წინამდებარე გამოცემაში, სხვა თავებთან შედარებით, ცოტაა; რაც არის ამოკითხული, რედაქციული თვალსაზრისით, ახალს არაფერს იძლევა; ისიც A ტიპის ხელნაწერებს მიჰყვება და ამიტომ ჩვენ მიზანშეწონილად ვცანით, მაგალითები ამ თავიდან არ მოგვეყვანა.

ხანმეტი ოთხთავის ფრაგმენტები, როგორც ითქვა, ტექსტუალურად ორივე რედაქციასთან დგას ახლოს, მაგრამ საეკლესიო იდენტური ის არც ერთის მიმართ არ არის. მათ შორის შეიმჩნევა განსხვავებული იკითხვისები და ამით იგი ორივე ტიპის (AC) ტექსტს უპირისპირდება. ხანმეტი ოთხთავის სხვაობანი ზოგჯერ პარალელს პოულობენ უცხოენოვან (ბერძნულ-სომხურ) ტექსტებში, ზოგჯერ მათ პარალელი არსად არ ეძებნებათ. ამ შემთხვევაში ეს განსხვავებული იკითხვისები ხომ არ მომდინარეობს ძველი თარგმანიდან, არქეტაიდან?

საანალიზო ტექსტის თავისებურებანი მეტ-ნაკლებად შედგენდება ლექსიკასა და გრამატიკაში, სიტყვათა თუ წინადადებათა დაკლებაში, სიტყვათა რიგის ცვლაში და სხვა. ქვემოთ გარკვეული თანმიმდევრობით ვუჩვენებთ ყველა ამ განსხვავებულ იკითხვისს.

1. ლექსიკური სხვაობანი:

X
 ცოლ-იყოს
 განბოკლებულთა
 განხკლიდით
 ხხედვენ
 ხულოცოს
 ტალანტი
 შემძლებელ

AC
 შეირთოს (მ. 5, 32)⁶⁴.
 კეთროვანთა (მ. 10, 8).
 განასხმდით (მ. 10, 8).
 აღიხილვენ (მ. 11, 5).
 აკურთხნა (მ. 19, 13).
 ქანქარი (მ. 25, 20, 22).
 შეუტრეხებულ (ლ. 12, 50):

2. მატება: და ამა ესერა მე თქუენ თანა ვარ ყოველთა დღეთა + ცხოვრებისა თქუენისათა X (მ. 28, 20); ხუადვილმს არს (+ ნავისა X) მანქანისა საბელი ჟურელსა ნემსისასა განსლვად (მ. 19, 24).

ეს ადგილი AC რედაქციებში სხვადასხვანაირად იკითხება: უადვილეს არს მანქანისა (მანქანის DE) საბელი განსლვად ჟურელსა ნემსისასა (A)⁶⁵:

⁶⁴ C ხელნაწერში შესაბამისი ადგილი დაზიანებულია. შემორჩენილია სიტყვის მხოლოდ ორი ასო ოხ. ა. შანძეს გამოცემაში სიტყვა აღდგენილი აქვს ჩრუპ-პარსლის რედაქციის მიხედვით, ამიტომ იქ იკითხება შეირთოს. თუ გაითვალისწინებთ ხანმეტი ტექსტის მონაცემებს, რომელმაც მათეს თავის დაკლებული ადგილი შეავსო აღნიშნის, C რედაქციასთან ახლოს მდგომი ნუსხით. მაშინ აქ უნდა იკითხებოდეს არა შეირთოს, არამედ ცოლ-იყოს. მითუმეტეს რომ, ო ხმების წინ, სადაც ეტრატის ნაწილი მოშვარია, ყ ასოს ფეხის ბოლო ჩანს.

⁶⁵ ოპიის ხელნაწერში მანქანის საბელი წაშლილია და სხვა ხელით სწერია: აქ-ლეში.

უადვილესა ზომთსა ბლისაჲ კურელსა ნემსისასა განსლვაჲ (C). ბერძნულ ტექსტში ხაზგასმული სიტყვის შესაბამის ადგილას იკითხება: *ἀμψλον: εὐκσι-
πῶτερὸν ἐστιν ἀμψλον* დე *τραπεζαίος* ბაქმიძე მიქაძე — უფრო ადვილია
აქლები გაქვრეს ნემსის ყუნწში, ვიდრე მდიდარი შევიდეს სასუფეველში. ქართულ
თარგმანში აზრი გაბუნჯოვანებულია. საიდან გაჩნდა ნავისა მანქანისა საბე-
ლი აქლების ნაცლად? სახარების კომენტატორებს, მიუთითებს ს. ყაუხჩი-
შვილი, ვერ გაუგიათ ამ ანდაზის მნიშვნელობა და მ. 19, 24 ტექსტთან გაუკეთე-
ბით განმარტება: *ἀμψλον* აქ ცხოველს კი არ ნიშნავს, არამედ მსხვილ თოქსო.
ამით აიხსნება ის, რომ ხელნაწერებში *ἀμψλον*-ის ნაცულად გაჩნდა *ἀμψλον*-საბელი
(V ს. ბერძნულ გამოთქმაში *η* და *ι* არ განსხვავდებოდა)⁶⁶. ქართულ თარგმანში
საბელს ყოველთვის თან ახლავს მსაზღვრელი ნავისა მანქანისა საბე-
ლი, მანქანის საბელი და ზომთსაბელი. სომხურში კი შესაბამის
ადგილას საბელი იკითხება მსაზღვრელის გარეშე: *ყიւրին է մալխոյ
մասանկ ընդ ծակ սսղան*. გამოთქმა ნავისა მანქანისა საბელი მხოლოდ
საანალიზო ტექსტშია დადასტურებული. თუ მოვიშველიებთ ძველი სქოლიასტებ-
ის განმარტებას, სიტყვა ნავს შეიძლება ახსნა დაქვივნოს. ს. ყაუხჩიშვილი, ვ.
ტიშენდორფზე დაყრდნობით, იმოწმებს ერთ-ერთ სქოლიოს, რომელიც ორივეს
მიეწერება, ზემოაღნიშნული გამოთქმების „მანქანის საბლისა“ და „ზომთსაბლისა“
ასახსნელად: „*ἀμψλον*-ად ცხოველს კი არ იტყვის, არამედ მსხვილ საბელს, რო-
მლითაც მეზღვაურები ლუზებს აბამენ ხოლმე“⁶⁷. ცხადია, საანალიზო ტექსტის გა-
დამწერი, თუ მისი წინამორბედი, იცნობს ამ კომენტარს და აზრის ნათელსაყო-
ფად მანქანის საბელს ურთავს ნავს (რადგან, სქოლიასტების აზრით, აქ
ლაპარაკია ნავის ლუზის მისაბმელ თოქზე). ოღონდ გასაკვირია ის, რომ ხანმეტი
ოთხთავის ლუკას თავში აღნიშნული გამოთქმა ნავის გარეშეა წარმოდგენილი
(18, 25). სხვა მაგალითებია:

(+მიხხედა და იხილა იგი X) და თქუა (ლ. 22, 56); მისლვად და ხილვად
(+იგი X) ლ. 14, 18, *ἐξελθὼν ἰδεὶν αὐτόν*, *სქაიხი სიხსანხი გნა*; ერთი
(+იგი X) შეიყუაროს (ლ. 16, 13); ხრქუა (+მას X) მ. 14, 31, *λέγει αὐτῷ
უკეთეთ ვისმე (+რას X) ცილი დახუდეო* (ლ. 19, 8), *εἰ τίς ἐστι ἐσχαφάροντος;*
ბოროტთა ზედა და კეთილთა (+ზედა X) მ. 5, 45; რომელი განვიდა (+თანა X);
განთიდა (მ. 20, 1), *შაიც ἐξήλθον ἔμμε πρῶτ, ἵρ κλ ἔνθ ἁπῶσῃ*; და
(+მამინ X) წარავლინნეს ანგელოზნი თჳსნი (მ. 24, 31); (+რამეთუ X) ყოველი,
რომელი ხხედვიდეს დეააკასა (მ. 5, 23), *შაი πᾶς ὁ μὲν πᾶν ὑσαῖνα, ἔστι
ἀμψλον ἵρ ἁγίη ἰκίης*; ხუმეტჳს (+ხოლო X) წინაწარმეტყუელისა (მ. 11, 9).

3. კლება: ხამცნო მათ იესუ (—X) მ. 17, 9; უკეთეთ ქელი შე-
ნი ანუ (—X) ფერქი შენი (მ. 18, 8); ათორმეტთა ნათესავთა ისრაელისა
ათა (—X) მ. 19, 28; მომავალი ღრუბელთა ზედა ცისათა (—X)
მ. 24, 20; წარავლინნეს ანგელოზნი თჳსნი საყვართა დიდითა (—X)
მ. 24, 31; დალაღებდეს და იტყოდეს (—X) მრ. 11, 9; ანალოგიური ვი-
თარებაა ბერძნულში: *ἐξαρχῶν*; სომხურშია დალაღებდეს და იტყოდეს: *აղაղა-
կէին և ἄσէին*; პოვეს იგი ტაძარსა მას შინა მჯღომარჳ შოვრის მოძღუართა

⁶⁶ ს. ყაუხჩიშვილი, აღიშის ხელნაწერის ბერძნობები, ენმკის შობამე, XIV, 1944, გვ. 103.

⁶⁷ იქვე, გვ. 106.

და ის მე ნღა მათსა (—X) ლ. 2, 46; ყოველთა ნამეტავისაგან მათისა შეწირეს დასადებელსა ამას (—X) ლ. 21, 4; რაჲცა ზაქუნდა სოცხოვრებელი (—X) შეწირა (ლ. 21, 4); რომელი მომეც მე, მივეც მათ (—X), შენგანნი არიან (ი. 17, 7), *ნთα δὲ δῶμας μοι παρὰ τὸν εἶπον*; სომხუ რწია მივეც მათ: *ვირ ხათორ ხნბ, სთო ნიგა*; ყოველივე მომეცა მე (—X) მ. 11, 27; დამან ჩემმან მარტოა დამიტევა მე (—X) ლ. 10, 40; რაჲმს შევიდა იგი (—X) კათარნაუმდ (მ. 8, 5); რომელმან აღმალლოს თავი თუი იგი (—X), დამდაბლდეს (ლ. 14, 11); შეიყანა იგი (—X) სიხარულით (ლ. 19, 6); გუელი ნუ მიხეტსა მას (—X) მ. 7, 10; ტაძარსა მას (—X) შინა (მ. 21, 15); და მოვიდეს ადგილსა მას (—X) მ. 27, 33, *καὶ ἐλθόντες εἰς τὸπον*; არცა ამას (—X) სოფელსა (მ. 12, 32); გეშინოდენ მისა (—X) ხუფროსს (მ. 10, 28), *φοβέσθε δὲ μακκλον*, სომხურწია: *სრქსჯქდ ქაქნგანტ*; ხოლო თავადმან ხრქლა მათ (—X) (მ. 15, 13), *ὃ δὲ ἀποκριθὲς εἶπεν, ἦα ἁγαπᾷσασθε ἑαυτοὺς ὡς ἑαυτοὺς* (პასუხი მისცა მათ და პრქუა); მრავალნი სამოსელსა მათსა (—X) დახუფენდეს (მრ. 11, 6); ხოლო მე გეტყვ თქუენ (—X) მ. 5, 44; ხოლო თავადმან (—X) კაცად-კაცადსა მათსა დახდდა ჳელი (ლ. 4, 40); გლახაკი ვინმე (—X) ხყო (ლ. 16, 20).

4. ფ რ ა ზ ე ო ლ ო გ ი უ რ ი ს ხ ვ ა ო ბ ა ნ ი :

X

იგი არს სასყიდელ მათა (მ. 6, 2),
αὐτὸν ἵσχυρὸν ἔσται ნიყა.

AC

რამეთუ მათგან მიილიან სასყიდელი მათი C.
მიუღებდეს სასყიდელი მათი A.

ამათგან ბერძნული ტექსტის შინაარსს ზუსტად გადმოსცემს A ტიპის ხელნაწერები, შდრ.: *ἀπέχουσι τὸν ματθὸν ἀντὶν*. C ხელნაწერის იკითხვის თითქოს უნდა შეესაბამებოდეს საანალიზო ტექსტისას, როგორც ერთი ვერსიის ნაწილი (მათეს თავის დასაწყისში მათ ხომ ერთი საერთო არქეტიპი უძებთ საფუძვლად), მაგრამ აქ წმინდა რედაქციულ სხვაობასთან გვაქვს საქმე; ის სრულიად სხვა თარგმანი ჩანს. საიდან გაჩნდა, გაუგებარია. იმავე თავში აღნიშნული გამოთქმა იგი არს სასყიდელ მათა, კიდევ მეორედმა ორჯერ (მ. 6, 5, 16) და C ხელნაწერში ის ხანმეტი ტექსტის მსგავსად არის წარმოდგენილი. ბერძნულში კი ყველგან არის *ἀπέχουσι τὸν ματθὸν ἀντὶν*.

X

ვერცინ ხმონოს ორთა უფალთა (მ. 6, 24).

AC

ვერ ჳელ-ეწიფების ორთა უფალთა მონებად, *οὐδὲ δὲνυαται* ზუსი *χურῖοις* *δουλεύουσιν*, ასევეა სომხურშიც — *იჯ იჯ კარქ ხრკოგ თირანგ ბათაქს*.

იწყო იესუ იოჰანესა მიმართ (მ. 11, 7).

იწყო იესუ სიტყვად იოჰანესთს C, იწყო იესუ სიტყვად ერსა მას იოვანესთს A, *ἦρξαντο ὁ ἰησοῦς λέγειν τοῖς δούλοις περὶ ἰωάννου, ἡκούσθησαν* *αὐτοῦ ἐπισημασθέντες*.

X

ჩემ შოვრის და შენ შოვრის მარტოდ
(მ. 18, 15).

ხაქუნდა მას ნაყოფი ფრიად,
ოუნტი სასაყოფადი რაჟიამა (მ. 19, 22).

წარვიდოდა ზღუასა მას გალილე-
აასასა (მრ. 1, 16).

5. გრამატიკული სხვაობანი:

X

სასყიდელ
მოიძულის
შეიყუარის
მიცემულ
უფსკრულსა ზღუსასა
(ასევეა B-ში)
წარვიდეს
ფარისეველნი
ჩემდა
მოხცეს
საკრველთა
დავიმარხე
ჩემიცა
გამოვიდა
სასწაულსა

6. სიტყვათა რიგის ცვლა: ასეთ შემთხვევაში საანალიზო ტექსტი უფრო ხშირად სიტყვათა ისეთ ტექსტშია მოცემული, AC ნუსხები კერძოდ

X

უკუეთუ ხედგას ვისმე კაცსა,
ἐξ ὑψηταί τινι ἀνθρώπῳ (მ. 18, 12).

ხოლო ვამ კაცისა მის, რომლისაგან
საცთურო იგი მოვიდეს,
*πλὴν οὐαί τῷ ἀνθρώπῳ δι' ὃν τὸ σῶν-
θᾶλον ἐρχεται* (მ. 18, 7).

ხოლო არა ეგრე ხიყოს თქუენ
ზედა, *ἐν γ' οὐκ ἔσται ἐν ἡμῖν, ἢ
ἀνθρώποις ἔσται ἢ ἀνθρώποις* (მ. 20, 26).

AC

რაჟამს (რაჟამს C) შენ და იგი ხოლო
მარტონი (—B, ორნი ADE) იყვნეთ,
*μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου, ἰορθᾶν
ῥοὶ καὶ ἡμᾶς ἕξτε*.

იყო იგი მდიდარ (ფასიერ C) ფრიად,
იყ ვაძრ ἔჯან კაჩმატა პაღაძ.

წარვიდოდა (წარვიდა E, + იესუ BD
EF) ზღუს კიდესა მას გალილე-
აასასა (გალილეასასა C), *παράγειν παρὰ
τῆς θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνεστῆναι
ἐκ θοκβηθῶν ἡγαλιλαίας*.

AC

სასყიდელი (მ. 6, 16).
მოიძულოს (მ. 6, 24).
შეიყუაროს (მ. 6, 24).
მოცემულ (მ. 13, 11).
უფსკრულთა ზღუსათა
(ზღუათა C) მ. 18, 6.
წარვიდა (მ. 19, 15).
ფარისეველთანი (მრ. 2, 18).
ჩემი (მრ. 5, 9).
მიცემად (ლ. 2, 24).
საკრველთაგან (ლ. 13, 16).
დამიმარხავს (ლ. 18, 21).
ჩემი (ლ. 19, 5).
განვიდა (გავიდა C) ლ. 22, 62.
სასწაულთა (ი. 2, 23).

რიგს იცავს, როგორც ეს ბერძნულ სომხურთან ამკლავებენ სიახლოვეს:

AC

იყოს თუ ვინმე კაცი და ედგას C.
კაცსა თუ ვისმე ედგას A,
ἢ ἔσται ἢ ἀνθρώποις.

ხოლო ვამ მის კაცისა, რომლისაგან
მოვიდეს საცთურო იგი,
*ὅτι ἄνθρωπος ἦν ὃν ἡμῶν ἡμῶν
ἐκ ἡγαλιλαίας*.

ხოლო თქუენ ზედა (შორის C) არა
ეგრე (ეგრეთ B) იყოს (არს C).

ორთოხრაფია

1. რთული ზმნა გ უ ლ ი ს ხ მ ი ს - ყ ო ფ ა IX საუკუნისა და მომდევნო პერიოდის ძეგლებში ორგვარი დაწერილობით გვხვდება: გ უ ლ ი ს ხ მ ი ს - ყ ო ფ ა, გ უ ლ ი ს კ მ ი ს - ყ ო ფ ა. სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნული სიტყვის შესახებ აზრთა სხვადასხვაობაა: მკვლევართა ერთ ნაწილს პირველად აღნიშნული სიტყვა ხ გრაფემით წარმოდგენილი, ხოლო მეორე ნაწილს -- ჯ-ით⁶⁸. ხანმეტი ტექსტის მონაცემებით მართებული ჩანს პირველი დებულება. ტექსტში ეს სიტყვა ყველგან ხ-ჯ გვიჩვენებს. გულისხმის-ყოფაჲ (ლ. 2. 47); გულისხმა-ხყავ (ლ. 19, 44); გულისხმა-ყო (მ. 12, 14; 16, 8; ი 6, 15); გულისხმა-ყვეს (მ. 16, 12; 17, 13; ლ. 2, 50); გულისხმა-ყავთ (მ. 15, 10; ლ. 21, 20).

2. ასევე სხვადასხვა დაწერილობით გვხვდება ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში მეორე რთული ზმნა თ ა ყ ვ ა ნ ი ს ც ე მ ა: თაყუანის-ცემა, თავყუანის-ცემა და თავყანის-ცემა (ეს უკანასკნელი ძალზე იშვიათია). აღნიშნული ზმნის ასეთი ნაირსახეობა ფონეტიკურ ნიადაგზეა წარმომდგარი: თაყუანის-ცემა > თაყვანის-ცემა > თაყუანის-ცემა||თავყუანის-ცემა⁶⁹. როგორც ჩანს, მისი ამოსავალი ფორმაა თაყ-ყანის-ცემა, ხოლო დანარჩენი, მისგან წარმომდგარი, მეორეულია. ხანმეტ ტექსტში ეს სიტყვა ყველგან დაცულია თაყუანის-ცემა ფორმით: თაყუანის-ცემაჲ (მ. 6, 5); თაყუანის-ხცემდა (მ. 8, 2); თაყუანის-ხცემდე (მ. 6, 6); თაყუანის-ხცემდეთ (მ. 6, 5); თაყუანის-ხცეს (მ. 14, 33; 28, 9, 17); თაყუანის-ხცე (მ. 6, 6).

3. მრჩობლი თანხმოვნით დაწყებულ სიტყვებში ორი ერთნაირი ბგერა შენახული: თ თ უ ე, თ თ უ ე ს ა (ლ. 1, 24, 26); ჩ ჩ ჯ ლ ი თ ა (მ. 11, 8), ჩ ჩ ჯ ლ თ ა (მ. 11, 25).

4. ზ ხშირად გვხვდება ნასესხებ სიტყვებში⁷⁰: ჰ ა მ ბ ა ვ ი (მ. 14, 1); ჰ ა ს ა კ ს ა (ლ. 12, 25); ჰ უ რ ი ა თ ა მ (მ. 15, 2); გ ე ჰ ე ნ ი ა ს ა (მ. 5, 30); ჰ ე ბ რ ა ე ლ ე ბ რ (ი. 5, 2), მაგრამ ამ უკანასკნელის პარალელურად ეს სიტყვა ზ-ს გარეშეც არის წარმოდგენილი: ე ბ რ ა ე ლ ე ბ რ (ი. 19, 13).

5. ზ დაცულია მხოლოდ ნასესხებ სიტყვაში: *Հաշտ* — ზ ს ა ნ ა (მ. 21, 15).

6. მ გრაფემის ხმარების თავისებურებანი ქართული წერილობითი ძეგლების გამოცემელთ, ტექსტების მიმოხილვისას, არაერთხელ აქვთ აღნიშნული; ამდენად ჩვენ მათ აქ დაწვრილებით არ შევიხებთ; აღნიშნავთ მხოლოდ იმ მოვლენებს, რომლებიც წინამდებარე ძეგლისთვისაა დამახასიათებელი:

ა. უფროობითი ხარისხის ფორმებში — ხუმეტსს, ხუმრავლსსნი (მ. 5, 37, 47; 11, 9; მ. 12, 40; 14, 31; ლ. 10, 35; 12, 4, 48; 21, 3); ხუმრავლსსნი (მ. 21, 36); ხუმცირსსი (მ. 11, 11; ლ. 9, 48); ხუმჯობსს (მ. 5, 29, 30; 10, 31; 18, 6; მ. 9, 47); ხუწინარსს (ი. 5, 7); ულზინსს (მ. 10, 15). მ-ს პარალელურად, იშვიათად, ე-ც დასტურდება: ხ უ მ ჯ ო ბ ს (მ. 18, 8; მ. 9, 45; ლ. 12, 24), ხ უ წ ი ნ ა რ ს (ი. 17, 5); ხ უ მ ც ი რ ს ს ა (ლ. 12, 26); უ ხ უ ე ს ი (ლ. 15, 25), შდრ.: უხუტსსი (AB).

⁶⁸ ეს საკითხი სათანადო ლიტერატურის მოშველებით, დაწვრილებით აქვს გაშუქებული ი. იმნაიშვილის, იხ. სინური მრავალთავი, გამოკლევა და ლექსიკონი, 1975, გვ. 23—29.

⁶⁹ ა. შანიძე, ძველი ქართული ენის გრამატიკა, 1976, გვ. 22, 26; ი. იმნაიშვილი, ტბეთის ოთხთავი, ძველი ქართული ენის კათედრის შრომები, 20, 1977, გვ. 170.

⁷⁰ ა. შანიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 18.

ანალოგიური ვითარებაა ზმნიზედებშიც: ე გ რ მ თ, ე ს რ მ თ-ის პარალელურად არის ე გ რ ე თ (მ. 5, 19; 18, 14); ე ს რ ე თ (მ. 6, 9; მრ. 2, 12; 12, 19).

ბ. დადასტურებულია პირუკუ შემთხვევებიც, მოსალოდნელი ე ხმოვნის ნაცვლად გვაქვს მ გ რ ა ფემა: „დაიძინის და აღდგის ღამე და ღღმ“ (მრ. 4, 27); „ხელისა დღმ დგა იოპანე“ (ი. 1, 35); „ესე მოვიდა მისა ღამემ“ (ი. 3, 2).

სიტყვა ი ე რ უ ს ა ლ მ შ ი, თუ ტექსტში ქარაგმითაა მოცემული, ჩვეულებრივ, მ გ რ ა ფემით იწერება: ი-მ შ ი (მ. 5, 35; ლ. 21, 20; ი. 2, 23...). ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში დასტურდება შემთხვევები. როდესაც აღნიშნულ სიტყვაში მ-ს ნაცვლად გვაქვს ე. ეს ფაქტი მხოლოდ უქარაგმო ფორმისთვისაა დამახასიათებელი. ხანმეტ ოთხთავშიც ანალოგიური ვითარება გამოვლინდა: ი ე რ უ ს ა ლ ე მ ე ლ თ ა გ ა ნ ნ ი (ი. 7, 25).

მ გ რ ა ფემის ხმარება ნორმაა შ მ ნ ზ მ ნ ი რ ფუძესა და მისგან ნაწარმოებ სიტყვებში: ხაშმნებთ (მ. 23, 29); აღხაშმნებლ (მრ. 15, 29); აღაშმნა (მ. 7, 26); აღაშმნო (მ. 16, 18; მრ. 14, 58); შმნებულ (ლ. 21, 5); შმნებულთა (მრ. 13, 2); შმნებულებამ (მრ. 13, 1).

გ. ჰე ნაწილადი ერთხელ შეგვხვდა მ შ ფორმით. ამ შემთხვევაში მისი ხმარება კანონზომიერია, ვინაიდან წინადადებაში ის სახელის ფუნქციითაა ნახმარი და, როგორც ქვემდებარეს, სახელობითი ბრუნვის ფორმა აქვს: „ხიყაენ სიტყუამ თქუენი: მ შ ჰე და არამ არა“ (მ. 5, 37).

ანალოგიური ვითარებაა გ ა რ ე შ ე ს რ ტყევაშიც: „რომელმან იგი გ ა რ ე-შ ე შექმნა“ (ლ. 11, 40).

დ. ე მ დიფთონგის ხმარების ერთადერთი შემთხვევა დადასტურდა. მისი გრაფიკული ექვივალენტის მ-ს ნაცვლად: ნ ო ე მ ს ს ა (ლ. 3, 36).

7. ა, რომელიც იხმარება ა, ე, უ, ო ხმოვნების შემდეგ და მათთან შეერთებით ქმნის დამავალ დიფთონგს, კლასიკური ენის ნორმებს იცავს. არის თითო-ორი გამონაკლისი:

ა. ა არაა წარმოდგენილი იქ, სადაც გრამატიკული ნორმის თანახმად მისი არსებობა აუცილებელია: „ქ მ ა ხიყო ზეცით“ (მრ. 1, 11), შდრ.: ქ მ ა მ (ABCDEF); „ხბოთ განსუენებამ სულთა თ ქ უ ე ნ თ ა“ (მ. 11, 29), შდრ.: თ ქ უ ე ნ თ ა მ (ABEF); „ვერ კელ-ხეწიფების ღმროთისა მონებად და მამონასა“ (ლ. 16, 13), შდრ.: მამონასა (ACDEF).

ბ. რა კავშირი გვხვდება როგორც რა, ასევე რა მ ფორმითაც: „ხესმა რა ესე“ (მ. 22, 22); „ხითხველიდეს რა ზღუასა“ (მრ. 1, 16); „ქდა რა იგი საზეერესა ზედა“ (მრ. 2, 14); „ამას რა ხიტყოდა თავადი“ (ლ. 13, 17); „ხესმა რა ესე იესუს“ (ლ. 18, 22); „ვიდოდა რა იგი“ (ი. 1, 36); „აღ-რ-ა-ხეს-რულენეს დღენი იგი, შეხებშია“ (ლ. 4, 2); „გამო-რ-ა-ვიდოდა, ორა დრამკანი მიხცა“ (ლ. 10, 35); „მი-რ-ა-ილო, არა ხუნდა სუმის“ (მ. 27, 34); „მო-რ-ა-ვიდე, მიგცე შენ“ (ლ. 10, 35); „შე-რ-ა-ხედეთ თქვენ ქალაქად“ (მრ. 14, 13); „ხესმა რა მ ესე იესუს“ (მ. 8, 10); „ვიდოდა რა მ ზღუასა ზედა“ (მ. 14, 26; ი. 6, 19); „ქდა რა მ იგი მთასა მას“ (მრ. 13, 3); „აღ-რ-ა-მ-დგა მკუდრეთით“ (ი. 21, 14); „გამო-რ-ა-მ-ვიდოდა იგი ტაძრით“ (მრ. 13, 1).

¹¹ ეს მოვლენა აღნიშნული აქვს ა. შ ა ნ ი ძ ე ს, იხ. ბეგრათა ცვლება ენის ისტორიული განვითარების პროცესში და ორფოგრაფია, ძვ. ქართული ენის კათედრის შრომები, 19, 1976, გვ. 14.

გ. მ ზოგჯერ არაა წარმოდგენილი ხ უ ფ რ ო მ ს სიტყვაში: ხ უ ფ რ ო ს (მ. 5, 20; 10, 24, 25; 18, 4, 13; მრ. 12, 43; ლ. 12, 28). ხ უ ფ რ ო მ ს (მ. 7, 11; 10, 6; 10, 28; 10, 37; 11, 11; მრ. 14, 31; ლ. 11, 13; 13, 2; 13, 4; ი. 8, 53; 21, 15).

დ. უარყოფითი ნაწილაკი არა დადასტურდა არაა ფორმითაც: „ხი-ყვენ სიტყუა თქუენი: ჰმ ჰე და არაა არა“ (მ. 5, 37). ამ შემთხვევაშიც არა ნაწილაკი ისევე, როგორც ჰმ, წინადადებაში ქვემდებარის როლში გამოდის და ამიტომ არის სახელობითი ბრუნვის ნიშნით გაფორმებული. ასევე: „მან არაა მიხუგო“ (მრ. 15, 3).

8. ვ გრაფემის ნაცვლად იხმარება უ ხმოვანი: „მკუღრ არიან იერუსალმს“ (ლ. 13, 4). საანალიზო ტექსტში აღნიშნული სიტყვა ამ ფორმით მხოლოდ ერთხელ დადასტურდა. დანარჩენ შემთხვევებში ყველგან მკუღრი გვაქვს (მ. 21, 38; 22, 24; მრ. 12, 19).

არის პირუტყუ შემთხვევაც: უ-ს ენაცვლება ვ: „მოვალ და ხუეძიებ ნაყოფსა ლელუსა ამას შინა“ (ლ. 13, 7), შდრ.: ნაყოფსა ლელუსა (BCEF).

ფონეტიკა

თანხმოვანთა ასიმილაცია. 1. ასიმილაციური დაყრუება: მკუღრი დ-ს დაყრუების შედეგად მივიღეთ თ: „შეგიფთ შენ“ (მ. 19, 27). წინამჟღადი თ-ს გავლენით სიტყვაში დღითი-დღითისა (ლ. 1, 5) დაყრუვდა დ.

2. ასიმილაცია ბგერათწარმოების რაგვარობის მიხედვით: ხანმეტი ტექსტში ერთმანეთის პარალელურად იხმარება დაბრკოლება, დაპკოლება სიტყვები. ეს უკანასკნელი მიღებულია რ ბგერის დაკარგვის შედეგად. სადაც ბკ კომპლექსმა ასიმილაციით მოგვცა ჰკ⁷²: „იგი დაბრკოლდეს“ (მ. 15, 12); „დაბრკოლდებოდიან მრავალნი“ (მ. 24, 10); რომელი არა დაპკოლდეს (მ. 11, 6), მაგრამ ამავე დროს არის დაპრკოლება ფორმაც (მ. 18, 6).

შიშინა აფრკატი შ შეცვლილია სიტყვის ფუძეში ს სპირანტი: „დახკას კარი შენი“ (მ. 6, 6), შდრ.: დაჰკაშ (ABCD).

ბგერათა განვითარება. 1. ვ გრაფემა განვითარებულია:

ა. უკვეციელი უ ხმოვნის შემდეგ: ყრუმა (მ. 12, 22; ლ. 11, 14), მაგრამ გვაქვს ყრუენი (მ. 15, 30, 31); ყრუეთა (მ. 11, 5); ცრუესა წამებდეს (მრ. 14, 56, 57); ცრუე-წინაწარმეტყუელნი (მ. 7, 15; 24, 11).

ბ. შორის თანდებულსა და მისგან ნაწარმოებ ზმნიზედებსა და ზმნებში გვაქვს: შოვრის (მ. 6, 2; 8, 10; 10, 16; მ. 13, 56; ლ. 2, 44, 46 და ა. შ.); შოვრს (ი. 21, 8); შოვრსა (ლ. 19, 12); შოვრად (მ. 15, 8; ლ. 20, 47); შოვრით (მ. 27, 55); განშოვრებულ (მ. 14, 24); განმეშოვრენით (მ. 7, 23);

გ. ნასესხებ სიტყვაში: სტოვა (ი. 5, 2), შდრ.: სთძ.

დ. როგორც წესი, იგი იხმარება ცხოვრება სიტყვაში: ცხოვრება (მ. 19, 16, 29...) და ამ ფუძიდან ნაწარმოებ სახელებში: საცხოვრებელი (ლ. 15, 30); საცხოვრებელად (მრ. 12, 44).

⁷² ზ. სარჩველაძე, ქართული სალიტერატურო ენის ისტორიის საკითხები, 1975, გვ. 62.

2. მ გრაფემა განვითარებულია სიტყვაში მქვშასა (მ. 7, 26).

3. უ ხმოვანი განვითარებულია ორ მრჩობლ თანხმოვანს შორის და ჩუჩუნიან (მ. 24, 32).

4. ნ გრაფემა სიტყვაში — ბნდუნვარმ (მ. 12, 20).

5. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში არის შემთხვევები, როდესაც მოკმედებითი ბრუნვის ურთ თანდებული მცდარი გააზრიანების გამო თურთის ფორმით არის წარმოდგენილი⁷³, ანალოგიური მოვლენა დასტურდება წინამდებარე ძეგლშიც: „ხიყო იგი დაღონებულ და ვერ ხეძლო ზე აღხილვად ყოველი თოურთ“ (ლ. 13, 11).

ბგერათა მონაცვლეობა: 1. უ ხმოვანი ენაცვლება ე-ს: „ყუენეს ივინი“ (მ. 7, 24), შდრ.: „არა ყენეს ივინი“ (მ. 7, 26); „რომელთა თანახიყუნეს“ (მ. 27, 56), შდრ.: „შობისა დღენი ხიყუნეს ჰეროდესნი“ (მ. 14, 6). აღნიშნული ფორმები ტექსტში ერთმანეთის პარალელურად იხმარება.

2. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში საოცარ სიტყვა მტწილად საუცარ ფორმით გვხვდება. წინამდებარე ძეგლში დასტურდება საოცარ (მ. 14, 26), შდრ.: საუცარ (ABCDEF).

3. საანალიზო ტექსტში სიტყვა ნაყუერცხალი ნაკუაძხალ (ი. 21, 9) ფორმით გვაქვს. ამ უკანასკნელში, რომელიც მიღებულია პირველისაგან⁷⁴, დაკარგულია აგრეთვე რ თანხმოვანი.

4. საყუთარი სახელი იოსებ ორგვარი დაწერილობით გვხვდება: იოსებ (მ. 13, 55; 27, 59); იოსებცა (ლ. 2, 4); იოსების (მ. 27, 56) და იოსეფ (ქათაძე) ლ. 1, 27; იოსეფისა (ლ. 3, 30).

5. ლ-ს ნაცვლად გვაქვს რ: „მკვლობელნი ვლენან, განბოკრებულნი განწმინდებიან“ (მ. 11, 5). შდრ.: განბოკლებული (მ. 8, 2).

ბგერათა დაკარგვა: 1. ზმნისწინისეული ბოლო თანხმოვნის დაკარგვით წინამდებარე ძეგლში გამარტივებულია აღ ზმნისწინი. ამის ორი შემთხვევა გვაქვს: „ხიყო აღსრულებასა მას დღეთა ამაღლებისა მისისათა“ (ლ. 9, 51); „არავინ აქ და ზეცად“ (ი. 3, 13).

2. სიტყვის თავში მ-ს დაკარგვით გამარტივებულია თანხმოვანთა კომპლექსი: მარხველად (მ. 6, 16, 18), შდრ.: მმარხველად (ABDEF).

4. ერთად მოხვედრილი ორი ერთნაირი თანხმოვნიდან ერთ-ერთი იკარგება. ნ: „თქუნენი თავისა თმანი“ (მ. 10, 30), შდრ.: თქუნენი (BCF). „განირყუნია პირნი მათნი“ (მ. 6, 16); „რომელსა ხესმენ სიტყუანი ესე ჩემნი“ (მ. 7, 26); „წარიყევანა იესუ პეტრე და იაკობ და იოჰანე“ (მ. 17, 1); „განაკურნა ივინი“, მ. 12, 15 (პირდაპირი ობიექტის მრავლო-

⁷³ კილ-ტრატის იადგარი, გამოსცეს და გამოკლევა დაურთეს ა. შანიძემ. ა. მარტროსოვმა და ა. ჩიშიაშვილმა, 1977, გვ. 262; ივ. იმნაიშვილი, სახელთა ბრუნება და ბრუნვათა ფუნქციები ძველ ქართულში, 1957, გვ. 354.

⁷⁴ ზ. სარჩველაძე, დასახ ნაშრომი, გვ. 112.

ბითობის ნიშანი წ აკლია ზმნას მაშინ, როცა ზმნის ფუძე ნ თანხმოვნით მთავრდება)⁷⁵.

5. ვ იკარგება ორ ო ხმოვანს შორის: პ ო ო ს (მ. 10, 39; 16, 25; 18, 13; 24, 46); ხ პ ო თ (მ. 11, 29; ლ. 11, 9). ერთადერთი შემთხვევა დადასტურდა, სადაც ვ შენარჩუნებულია: პ ო ვ ო ს (ლ. 11, 10); ი თ ხ ო თ ნ (მ. 18, 19).

6. რთულ რიცხვით სახელში იკარგვის თ: „ოთხმეოც და აცხრამეტი“ (მ. 18, 12).

7. აბსტრაქტული სახელები, -ემა სუფიქსით ნაწარმოები, წინამავალ ხმოვანთან მეზობლობაში, ხშირად ავითარებენ ვ ბგერას. საანალიზო ტექსტში ასეთი სახელები ამ გრაფემის გარეშე გვხვდება: ს ა რ წ მ უ ნ ო ე ბ ა მ (მ. 8, 10; ლ. 17, 5, 6), შღრ.: სარწმუნოვება (DE); უ ს ჯ უ ლ ო ე ბ ი ს ა ნ ი (მ. 7, 23), უ ს ჯ უ ლ ო ე ბ ი ს ა მ თ ა (მ. 24, 12), შღრ.: უშჯულოვებისანი (LDE), უშჯულოვებისათა (BE); უ ც ო მ ო ე ბ ი ს ა ს ა (მრ. 14, 12), შღრ.: უცომოვებისასა (AD).

8. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში კ უ ა ლ ა დ შემოკლებულად კ ლ დ ფორმით იწერება. ტექსტების გამომცემელნი მას უკუმშველად ხსნიან და წერენ კ უ ა ლ ა დ. წინამდებარე ძეგლში აღნიშნული სიტყვა ორგვარი დაწერილობისაა, შეუკუმშველი და შეკუმშული სახისა: კ უ ა ლ ა დ (მ. 17, 11; მრ. 3, 5; ლ. 6, 34; 14, 12); კ უ ლ ა დ (მ. 21, 36; მრ. 12, 4; ლ. 13, 20; 20, 12; 23, 20).

9. საანალიზო ტექსტში მეტწილად შეუკუმშველი ფორმები დასტურდება. ერთი შემთხვევა გვაქვს სიტყვის შეკუმშვისა: „ხიქმედ ს ა ჩ უ ე ნ ე ბ ლ ა დ კაცთა“ (მ. 23, 5).

ხანმეტ ოთხთავში ვხვდებით აგრეთვე შემთხვევითი ხასიათის, ანუ უნებლიე შეცდომებს: ასოთა დაკლებას; ასოთა მექანიკურ გადასმასა და გამეორებას, განსაკუთრებით სიტყვის გადატანის დროს; სიტყვათა გამეორებას და სხვა. ყველა ამ რიგის შეცდომა ვასწორებულია და სათანადოდ არის ასახული აპარატში.

ა ს ო თ ა და კ ლ ე ბ ა: საფასეთა ცა¹თა¹ შინა (მ. 6, 20); წარმართთა¹სა¹ (მ. 10, 5); დ¹სა აპა (მ. 28, 9); ხესმეს (მ. 28, 14); ხნერა წუუვიდენ (მრ. 10, 34); არზიოქითხავსა (მრ. 12, 26); ქვისასა (მრ. 13, 2); ხრქელსა (ლ. 4, 43); ხუყოფლით (ლ. 6, 27); დახუპყრიეს (ლ. 13, 7); ხუსა მსგავსო (ლ. 13, 18); მოხენ-ანლა (ლ. 15, 25); მოხიყვანა (ლ. 15, 27); შეგაკრიზონ (ლ. 19, 43); გალილე ევლთა (ი. 4, 45); ზეგარდაშო (ი. 19, 11); ზოგარს (ი. 21, 8).

ა ს ო თ ა მექანიკური გადასმა: არჩილთა (ლ. 1, 79).

ა ს ო თ ა და მ ა რ ც კ ა ლ თ ა მე ტ ო ბ ა: თუსი (სი) სა (მ. 14, 3); (იხ) იხილონ (მ. 24, 30); სოფლ(ლი)სა (ი. 17, 6).

ა ს ო თ ა და მ ა რ ც კ ა ლ თ ა გამეორება სიტყვის გადატანის დროს: განხითხინენ (მ. 8, 12); გამოიილიან (ლ. 8, 15); ხი|ხიყო (ლ. 10, 38); გან|განყოფილ (ლ. 12, 52).

ს ი ტ ყ ვ ა თ ა გამეორება: „აწ აღდგომასა ვისა შუდთაგანისა ხიყოს ხიყოს იგი ცოლად“ (მ. 22, 28); „მიიღეს ვიცხლი იგი იგი“ (მ. 28, 15).

წ ი ნ ა და დ ე ბ ა ს ტ ი ლ ი ს ტ უ რ ა დ გა უ მ ა რ თ ა ვ ი ა: „ხიყოს-მე ვინ თქვენგანი კაცი, რომელი ხთხოვდეს ძმ თუსი პურსა (მ. 7, 9), შღრ.:

⁷⁵ ზ. სარქველაძე, ნ სუფიქსი გამობტული, მრავლობით რიცხვში დასმული სახელის ზმნასთან შეუთანხმებლობის შემთხვევები ქ. ქართულში, „მაგნე“, 1969, № 3, გვ. 233.

რომელსა (ABCDEF); „წინაშე მსაჯულთა და მეფეთა წარგიდგინენ თქვენ“ (მ. 10, 18), უნდა იყოს წარგადგინენ; ფარისეველთა არა ხესმა სიტყუაი იგი, დაბრკოლდეს (მ. 15, 12), შდრ.: რაა (ABDEF).

მორფოლოგია

სახელი. სახელთა ბრუნება კლასიკური ენის ნორმებს ემორჩილება.

1. საკუთარ სახელთაგან აღსანიშნავია სახელი ქრისტე. ის განსხვავებულად იბრუნვის⁷⁶. სახელობით ბრუნებაში არის როგორც ქრისტე, ისე ქრისტმ: „ესე არს ქრისტე“ (ლ. 4, 41); „ესე არს ქრისტმ“ (ი. 7, 26); „შენ ხარ ქრისტმ“ (მ. 16, 16; ლ. 4, 41; ი. 6, 69); „აჲ ქრისტმ, ტარიგი ღმრთისაჲ“ (ი. 1, 36); „ქრისტმ ოდეს მოვიდეს არაჲინ იეოლის“ (ი. 7, 27).

2. როგორც ცნობილია, სახელები, რომელთა ფუძე ილ-ზე თავდება, ვითარებით ბრუნებაში ბრუნვის ნიშნად მარტო დ-ონს დაირთავს. ვითარებითის დ-ის დართვისას მათ ეკარგებათ ფუძისეული ლ თანხმოვანი. წინამდებარე ძეგლში ამის ნიმუშებია: ადგილ-ადგილ (მ. 24, 7; ლ. 21, 11); სიკუდილ (მრ. 10, 33; ი. 4, 47); ტირიდ (მრ. 14, 72).

ანალოგიური ვითარებაა სახილ ფორმაში. წარვედ სახილ შენდა (მრ. 2, 11).

3. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში ძირითადად ნ-არიანი მრავლობითი იხმარებოდა, თუმცა არც ებ-იანი მრავლობითი იყო მათთვის უცხო. ხანმეტ ტექსტში ნ-არიანი მრავლობითის პარალელურად ებ-იანიც დასტურდება: ქალაქები (მ. 10, 23); მკელობელები (მ. 15, 30; ი. 5, 3); ბრმები (მ. 15, 30; ი. 5, 3); ყრმები (მ. 19, 13; 21, 15); ტყრთები (მ. 23, 4), სულები (მრ. 5, 13); მწყემსები (მრ. 5, 14); ქვები (მრ. 13, 1); განმელები (ი. 5, 3); ერდობსა (მ. 10, 27); ყრმებსა (მ. 19, 14; მრ. 10, 14); ღორებსა (მრ. 5, 12, 13); დაბნებსა (მრ. 5, 14); სახლებსა (მრ. 12, 40); ტრედებსა (ლ. 19, 45).

ზმნა. ხ პრეფიქსი იხმარება:

1. მე-2 სუბიექტური პირის ნიშნად: „ნუცა თავსა შენსა ზფუცავ“ (მ. 5, 36); „შეხიყუარო მოყუასი შენი და მოხიძულო მტერი შენი“ (მ. 5, 43); „თავყუანის-ხეც მამსა შენსა“ (მ. 6, 6); „რამეთუ ზამშნებთ საფლავსა წინაწარმეტყუელთასა“ (მ. 23, 29); „რასა ზხამთ და აღხსნით კიუქსა მავას“ (მრ. 11, 5); „რომელსა ზედა ხიხილო სული გარდამომაველი“ (ი. 1, 33)...

2. მე-3 ირიბი ობიექტური პირის ნიშნად: დახეცა (მ. 7, 25); ხეითხვიდეს (მ. 17, 10); ხემსგავსა (მ. 18, 23); მოხუარეს (მ. 19, 13); მიხხედა (მ. 19, 26); აღხუთქუა (მ. 20, 2); ხუყოს (მ. 21, 40); მიხუგო (მ. 22, 29), ხუბრძანა (მ. 28, 16); ხევედრებოდა (მრ. 10, 17); მოხუქდა (მრ. 12, 28); ხარქუთ (მრ. 14, 14); მიხუდგა (ლ. 1, 24); ხუკურდა (ლ. 2, 18); დახუდვა (ლ. 13, 8); მოხუწოდა (ლ. 16, 2); ხეითხა (ლ. 18, 18); მიხეახლა (ლ. 19, 41); მოხუენ (ლ. 20, 10); ხევედრებოდა (ი. 4, 47); მიხცა (ი. 21, 13); გამოხუცხადა (ი. 21, 14)...

⁷⁶ ივ. იმნაიშვილი. სახელთა ბრუნება და ბრუნვათა ფუნქციები ძველ ქართულში. გვ. 381.

3. მიცემით ბ რ უ ნ ვ ა შ ი დ ა ს მ უ ლ ი მ ე - 3 პ ი რ დ ა პ ი რ ი ო ბ ი - ე ქ ტ ი ს პ ი რ ი ს ნ ი შ ნ ა დ: განხასხაშ (მ. 12, 26); ხადიდებდეს (მ. 15, 31); განხიზრახვიდეს (მ. 16, 7); შეხჰამენ (მრ. 12, 40); ხედვიდა (მრ. 12, 41); დახკვიდეს (მრ. 14, 12); ხვიდეს (ლ. 19, 45); დახამტიცებდა (ლ. 22, 59); ხარწმუნებდა (ი. 2, 24); ხეძიებდეს (ი. 7, 25); ხჰყის (ი. 8, 50); დახუმარხავს (ი. 17, 6); გამოხითრევედს (ი. 21, 8)...

„წარხასარულნა იესუ სიტყუანი“ (მ. 7, 28); „დახასარულნა იესუ იგავნი“ (მ. 13, 53), ეს ზმნები ორპირიანია, მაგრამ ისინი წარმოშობით სამპირიანი არიან; ამ ზმნას ე-ნიანი ვნებითიც აქვს: „მატლი მათი არა დახესრულების“ (მრ. 9, 48). „რომელმან განხალოს საშოა“ (ლ. 2, 23), შდრ.: „რომელი ხირენ, განხელის“ (მ. 7, 8).

4. ი-ნი ან ვ ე ბ ი თ ე ბ თ ა ნ; ხჰქშოდეთ (მ. 7, 22); ხიქმნა (მ. 28, 11); ხიქცეოდა (მ. 21, 17); დახიპარილოს (მრ. 9, 49); ხივლტოდეს (მრ. 16, 8); დახითქმოდეს (ლ. 5, 7); ხიტანჯოს (ლ. 12, 47); მოხიყვანა (ლ. 15, 27); ხიპოვც (ლ. 15, 32); ხიმოსებოდა (ლ. 16, 19); დახირლუეს (ლ. 21, 6); აღხირლუეს (ი. 5, 7)...

5. ხანმეტ ფორმებში პირველი სუბიექტურისა და მესამე ობიექტური პირების შეხვედრისას პირველი სუბიექტური პირის ნიშანი ვ, რომელიც მოძრავ ბგერად ითვლება, ადგილს ინაცვლებს, დგება ხ-ს შემდეგ და იქცევა უმარცვლო უ-დ: „მას ხ უ რ კ ე ვ: წარვედ და წარვიდის“ (მ. 8, 9), შდრ.: ეპრქე (ABDEF); ამისთვის იგავით ხ უ ე ტ ყ ვ“ (მ. 13, 13), შდრ.: ეეტყვ (ABCDEF); „ორი სხუა ტალანტი შე ხ უ ძ ი ნ ე“ (მ. 25, 22), შდრ.: შეესძინე (ABCDEF); „ჩუენ ხ უ ა რ წ მ უ ნ ო თ“ (მ. 28, 14), შდრ.: ვარწმუნოთ (ABCDEF); „რასა ხ უ ა მ ს გ ა ე ს ო სასუფეველი“ (მრ. 4, 30; ლ. 13, 18, 20), შდრ.: ვამსგავსო (ABCDEF); „ჩუენ ხ უ ა ყ ე ნ ე ბ დ ი თ მ ა ს“ (ლ. 9, 49), შდრ.: ვაყენებდით (ABCDEF); „გ ა ნ ხ უ ა ს ხ ა მ ე შ მ ა კ თ ა“ (ლ. 11, 19, 20), შდრ.: განვასხამ (ABCDEF); „ნუ ხ უ ე ძ ი ე ბ ნ ა ყ ო ფ ს ა ლ ე ლ ს ა“ (ლ. 13, 7), „მე არა ხ უ ე ძ ი ე ბ დ ი დ ე ბ ა ს ა ჩ ე მ ს ა“ (ი. 8, 50), შდრ.: ვეძიებ (ABCDEF); „არასადა მცნებასა შენსა გ ა რ დ ა ხ უ ჯ ე დ“ (ლ. 15, 29), შდრ.: გარდავჰვედ (ABDEF); „მ ი ხ უ ა გ ო ო თ ხ ი წ ი ლ ი“ (ლ. 19, 8), შდრ.: მივაგო (ABCDEF); „ნაყოფთა ჩემთაჲ მ ი ხ უ ც ე გ ლ ა ხ ა კ თ ა“ (ლ. 19, 8), შდრ.: მივსცე (ABCDEF); „რომელნი მომცენ, მე მ ი ხ უ ც ე ნ მ ა თ“ (ი. 17, 8), შდრ.: მივსცენ (ABDEF); „რომელი ჩემდა მოვიდეს, არა გ ა ნ ხ უ ა ძ ო გ ა რ ე“ (ი. 6, 37), შდრ.: განვადო (ABCDEF); „პ ა ტ ი ვ - ხ უ ც ე მ მ ა მ ა ს ა ჩ ე მ ს ა“ (ი. 8, 49), შდრ.: -ვისცემ (-ვპსცემ D) ABDE. მაგრამ ამით გვერდით არის განხვასხამ ფორმაც (მ. 12, 28).

6. ნორმიდან გადახვევის რამდენიმე შემთხვევა დადასტურდა:

ა. მოსალოდნელი ხ პრეფიქსი არ არის შემდეგ ზმნებში: გამოუცხადოს (მ. 11, 27); განვასხამ (მ. 12, 27); მოვეგუარე (მ. 17, 16); ხედვიდეს (მ. 27, 55; ი. 2, 23); დაუშთეს (მრ. 12, 19); დაუშთა (მრ. 12, 21, 22); დაიმარილოს (მრ. 9, 50); უკვრადცა (მრ. 15, 5); ნუ შეძრწუნდებინ (ი. 14, 1);

უფროობითი ხარისხის ფორმასთან: უმეტეს-ლა (მრ. 14, 31).

ბ. ერთგან გვაქვს დასტეისის ფორმა (მრ. 4, 26). მაშინ, როდესაც ამ

ზმნასთან სხვა შემთხვევაში ხ ყოველთვის დასტურდება: დახთესი (მ. 25, 24); დახთესის (მრ. 4, 31); დახთესა (ლ. 13, 19); ხთესვენ (ლ. 12, 24).

7. წინამდებარე ტექსტში ხშირია ტმესის შემთხვევები: მო-ვე-ხელოს (მ. 13, 12); ალ-რა-ხესრულნეს (ლ. 4, 2); მო-რამე-ხუმზადონ (ლ. 9, 52); მი-ვე-ხეცე (ლ. 12, 59) და ა. შ. ხანმეტ ოთხთავში ერთი შემთხვევა დადასტურდა, როდესაც პირის ნიშანი ნაწილაკის წინ ღვას: შე-ხ-თუ-იკლიმონ (მ. 21, 37). ის გადამწერის მიერ უნებლოდ დაშვებული შეცდომა ჩანს და საინტერესოა ის, რომ ამ შეცდომამ მოგვიანო ხანის ნუსხაშიც იჩინა თავი, ოღონდ იქ სხვაგვარად იქნა ის გააზრებული. გიორგი მთაწმიდლის რედაქტირებულ ოთხთავში შესაბამის ადგილას ვკითხულობთ: შე-ხოლო-თუ-იკლიმონ⁷⁷. უდავოა, რომ გიორგიმ, რომელსაც ხელში ეჭირა ერთ-ერთი უძველესი თარგმანი, მცდარად დასმული ხ პრეფიქსი ხოლო კავშირად გაიგო.

8. ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში „ოდ“ და „დ“ სავსებითან ზმნათა უღლების გათანაბრების შემთხვევები დასტურდება⁷⁸. ასეთი ფაქტი ხანმეტ ძეგლშიც გამოვლინდა: „უ წყ ო დ ი თ. რამეთუ ახლოს არს ზაფხული“ (მ. 24, 32), შდრ.: უწყოდეთ BCDE (ე. ი. I ბრანებიითში ნაცვლად ე მწკრივის ნიშნისა, არის ა).

9. მოსალოდნელი II ხოლმეობითის ნაცვლად გვაქვს წყვეტილი: „მას ხურქვ წარვედ. და წარვიდის და მონასა ჩემსა ხ უ ბ რ ძ ა ნ ა: „ყავ ესე, და ყვის“ (მ. 8, 9), შდრ.: უბრძანი C.

10. ზმნა მესამე პირის ფორმით არის მოცემული, ნაცვლად მეორე პირისა: „ორნი ფერჯნი თუ ხ ე ს ხ ნ ე ნ და შთახვარდე ცეცხლსა მას საუუენსა“ (მ. 18, 8), შდრ.: გესხნენ ABDEF.

11. ხანმეტ ტექსტში იკითხება ხ რ ქ უ ა (მ. 7, 23). კონტექსტის მიხედვით ზმნა პირველ პირში უნდა იყოს მოცემული, შდრ.: ვპრქუა (ვრქუა) ABDEF.

12. -ებ თემის ნიშნის ნაცვლად არის -ობ: დიდ-დიდნი მათნი კელმწი. ფობედ მათ ზედა (მრ. 10, 42), შდრ.: კელმწიფებედ ABDEF.

ს ი ნ ტ ა ძ ს ი

1. ძველ ქართულ ენაში, როგორც წესი, ნ-არიან მრავლობითში მდგომი პირდაპირი ობიექტი ზმნაში -ენ (-ნ) აფიქსს აჩენს, მაგრამ ქართულ წერილობით ძეგლებში ხშირია ამ წესის დარღვევის შემთხვევები⁷⁹. ანალოგიური ვითარებაა ხანმეტ ტექსტშიც: მიხედვდა მას ერი მრავალი და განკურნა იგინი, მ. 12,15; განირყუნია პირნი მათნი (მ. 6,16); იიხილა სიმონ და ანდრეა“ (მრ. 1,16).

⁷⁷ ივ. იმნაიშვილი, ქართული ოთხთავის ორი ბოლო რედაქცია, გვ. 332.

⁷⁸ ა. შანიძე, სამი მწკრივის წარმოგ.ს თავისებურებანი ძველ ქართულში, საქ. სსრ მეცნ. აკად. მოაზმე, ტ. VI, № 10, 1945, გვ. 835; ზ. სარაჯეღაძე, ქართული სლავო-რატურა ენის ისტორიის საკითხები, გვ. :57—162.

⁷⁹ ა. ჩიქობავა, რით არის წარმოდგენილი მრავლობითის სახელობითი დასმული მორფოლოგიური ობიექტი ძველ ქართულში, ტფილისს უნივერსიტეტის მოაზმე, IX, 1929, გვ. 107—119; ა. შანიძე, ქართული გრამატიკის საფუძვლები, I, 1953, გვ. 186; ი. იმნაიშვილი, სახელთა ბრუნება და ბრუნვათა ფუნქციები ძველ ქართულში, 1957, გვ. 270; ა. კიზირია, მარტივი წინადადების შედგენილობა ძველ ქართულში, 1963, გვ. 147—148; ზ. სარაჯეღაძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 223—240.

2. ებ-იან მრავლობითში მდგომი სახელი ძველი ქართული ენის ნორმის მიხედვით ზმნაში ნიშანს ვერ აჩენს. ქართულ წერილობით ძეგლებში ამის პარალელურად მიანიც დასტურდება ებ-იანი მრავლობითის ზმნასთან შეთანხმების ფაქტები⁸⁰. ასეთივე ვითარებაა ხანმეტ ტექსტშიც:

ა. ებ სუფიქსიანი მრავლობითი სუბიექტისა ზმნაში მრავლობითი რიცხვის ნიშანს ვერ აჩენს: „ყ რ მ ე ბ ი ი გ ი რ ო მ ე ლ ლ ა დ ა დ ე ბ ლ ა ტ ა ძ ა რ ს ა შ ი ნ ა“ (მ. 21, 15); „გ ა ნ ვ ი დ ა ს უ ლ ე ბ ი ი გ ი ა რ ა წ მ ი ლ ა მ“ (მრ. 5, 13); მოძღუარ. იხილე, რაბამი ქვეები არს“ (მრ. 13,1);

ბ. ებ სუფიქსიანი მრავლობითი ობიექტისა ვერ ითანხმებს ზმნას მრავლობით რიცხვში: „ვერ დახასრულოთ ქალაქები ისრაელისა“ (მ. 10, 23); „მოხგუარეს მას ყრმები“ (მ. 19, 13); „შეკრიან ტურთები მძიმე“ (მ. 23,4).

გ. ებ სუფიქსიანი მრავლობითი სუბიექტის ზმნასთან შეთანხმების ერთი მაგალითი დადასტურდა: „მწყემსები იგი მათი ხიელტოდეს“ (მრ. 5, 14).

3. როგორც ცნობილია, ძველ ქართულში პირდაპირი დამატება წრფელობით ბრუნვაში დგას ზოგიერთ ზმნასთან, როგორცაა სცა, ილო. იხილა, პრქუა, უწოდა და ა. შ.⁸¹ ხანმეტ ტექსტში კი უწოდებს ფორმასთან, მოსალოდნელი პირდაპირი დამატების ნაცვლად, გვაქვს ვითარებით ბრუნვაში დასმული უბრალო დამატება: „გამოირჩინა ათორმეტნი მათგანნი, რომელთაც მოციქულად ხუწოდა“ (ლ. 6,13), შდრ.: მოციქულ ABCDEF.

4. „შენი ყოველი ჩემი არს და ჩემი შენი არს“ (ი. 17, 10). ეს წინადადება ამ სახით მხოლოდ ხანმეტ ტექსტშია დადასტურებული. ჩვენ მიერ გამოყენებულ ნუსხებში წინადადების რიგი შებრუნებულია: „ჩემი ყოველი შენი არს და შენი ჩემი არს“. ასევეა ბერძნულშიც.

ხანმეტი ოთხთავის ბერძნობები

ხანმეტი ოთხთავის ტექსტის უცხოენოვან (ბერძნულ-სომხურ) წყაროებთან შედარებამ უფრო ხელშეშახებად წარმოაჩინა ბერძნულის გავლენა. იგი გამოვლინდა ლექსიკაში, სიტყვათა წარმოებაში, ბერძნულისებურად აგებულ წინადადებაში და ე. წ. non sens-ებში, ე. ი. მტლარ ფორმებში, რომელთა ასახსნელადაც გასაღებს ბერძნული ტექსტი იძლევა. ეს უკანასკნელი ს. ყაუხჩიშვილს აღნიშნული აქვს თავის შრომაში⁸² და ამდენად ჩვენ მათ აქ არ შევეხებით:

⁸⁰ ვ. კ. თ. ი. ი. ა. - ებ ნიშნიანი მრავლობითი რიცხვის სინტაქსური ძალისათვის ძველ ქართულში, იკე, VII, 1955, გვ. 37; ივ. იმნაიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 304—309; ზ. სარაქველიძე, დასახ. ნაშრომი, გვ. 241—243.

⁸¹ ი. ი. ი. ი. ი. ი. ი. სახელთა ბრუნება... გვ. 640.

⁸² ს. ყაუხჩიშვილი, აღიშნ. ხელნაწერის ბერძნობები, ენიკის მოამბე, XIV, 1944, გვ. 102, 115.

1. ხანმეტ ტექსტში, ისევე როგორც ყველა ოთხთავის ტექსტში, დასტურდება საყოველთაოდ ცნობილი ბერძნული სიტყვები:

ანგელოზი (ἄγγελος)	მარგალიტი (μαργαριτης)
იოტა (ἰωτα)	ბილიონი (μῖλιον)
კესარი (Καίσαρ)	პინაკი (πίναξ)
ლაგვნი (λάγνος)	სტოვა (στοά)
ლანკლა (λεκάνη, λεκάνιον)	ფსურილი (σπυρίδιον)
ლეგონ (λεγών)	ტაბლა (τάβλα)

გარდა ამისა, არის ბერძნულიდან უთარგმნელად გადმოტანილი სხვა სიტყვებიც: სატანა (σατανά), ტალანტი (τάλαντον) და ქლანიდი (χλάνιδ, -ῖδος):

„წარვედ ჩემგან, სატანა, საცთურ ჩემდა ხარ“ (მ. 16, 23).

σπαγε θπίστο μου, Σατανά σατάναιον εἰ ἔμουν.

აღიშისა და ჭრუჭ-პარხლის რედაქციებში შესაბამის ადგილას ეშმაკი იხმარება. ოპიზის, ტბეთისა და ბერთის ნუსხებში კი ხანმეტის იკითხვისა და უწლი.

აღიშისა და A ტიპის ხელნაწერებში ფულის საზომი ერთეულის ხმარების 13 შემთხვევაა დადასტურებული და ყველგან ქანქარი (χάναρα) იხმარება (მ. 25, 15—25; 18, 24). საანალიზო ტექსტში, სადაც ეს თავი სრულად არ არის დაცული (მ. 25, 20—25), ქანქარის ნაცვლად ყველგან ბერძნული ტალანტი გვაქვს.

„და ოდეს განკიცხეს იგი, განხმარებეს მას ქლანიდი იგი და შეხმოსეს მას სამოსელივე თვისი“ (მ. 27, 31).

შდრ.: και ἔτε ἐνέπεισαν αὐτῶν, ἐξέμισαν αὐτῶν τῆν χλαμῶνδαι και ἐξέμισαν αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν.

როგორც ვხედავთ, ბერძნულში ქლანიდის ნაცვლად χλαμῶნდ იხმარება. ანალოგიური ვითარებაა ქართული ოთხთავის მთელ რიგ ხელნაწერებში: ქლამინდი (მ. 27, 28, 31). ხანმეტ ტექსტში ის ერთხელ ჩანს, რადგან მ. 27, 28 მუხლი ამოკითხული არ არის. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ აქ ორთოგრაფიულ შეცდომასთან გვაქვს საქმე. მაგრამ ეს გამორიცხულია, ვინაიდან A და BD ნუსხებში ორსავე შემთხვევაში (მ. 27, 28, 31) ქლანიდი წერია. აღნიშნულ ნუსხებში დადასტურებული სიტყვა კი ხანმეტი ტექსტის გავლენა უნდა იყოს. ბერძნულ ენაში ორივე ეს სიტყვა იხმარება (χλαμῶν, χლάνιδ) და ორივე სამოსის ნიშნავს.

2. ბერძნულიდან უნდა პქონდეს ქართულ თარგმანს ებრაული წარმომავლობის სიტყვები — ბეთესდა და მსანა გადმოყოლილი:

ბეთესდა ოთხთავის ნუსხებში სხვადასხვა ორთოგრაფიული ვარიანტით არის წარმოდგენილი: ბეთესდა XCB, ბეთელდა ADE, ბეთესდა F (ი. 5, 2). აღნიშნული სიტყვა ბერძნულ ძირითად ტექსტში Bη-ჭζαჭძ ფორმითაა დაცული. სქოლიოში მოცემულია ამ სიტყვის სხვადასხვა ვარიანტული იკითხვისი: Bηζαჭძ, Bελζაჭძ, Bηθσαჭძ, Bηθესაჭძ. ეს უკანასკნელი დასტურდება ალექსანდრიულისა და პარიზის ნუსხებში (V ს.)⁸³. მსგავსი დაწერილობისაა ხანმეტ თარგმანში დადასტურებული სიტყვა. უნდა

⁸³ K. Aland, M. Black..., The Greek New Testament, p. 337.

ვიგულისხმობთ, რომ ხანმეტი ტექსტის წინამორბედს ხელში ეკირა სწორედ ისეთი დედანი, რომელშიც აღნიშნული სიტყვა ბეთეს და დაწერილობისა იყო.

მსანა ნიშნავს: „შველას“, „დიდებას“. A ტიპისა და ადიშის ხელნაწერებში ის თარგმნილია „კურთხევად“ და „დიდებად“. ხანმეტ თარგმანში ეს სიტყვა ორჯერ გვხვდება და ორჯერვე სხვადასხვაგვარი ორთოგრაფიითაა წარმოდგენილი: მსანა, ოსსანა: „ლაღადებდა ტაძარსა შინა და ხიტყოდეს: მსანა ძესა დავითისსა“ (მ. 21, 15); „და რომელი წინახუძლოდეს და უკუანა შეხუდგეს, ლაღადებდეს ოსსანა ძალასა“ (მრ. 11, 9).

3. საკუთარი სახელი „სიმონ“ ოთხთავის ტექსტში ორგვარი დაწერილობით გვხვდება სიმონ (მ. 13, 55; 16, 17; მრ. 1, 16; ლ. 5, 5; 5, 10; 6, 14; ი. 6, 71; 21, 15) და სკმეონ (ლ. 3, 30). აღნიშნული ფაქტი თვით ბერძნულში ერთმანეთის პარალელურად არსებული Σίμων || Σιμωνად ვარიანტებით უნდა აიხსნას. საანალიზო ტექსტში სკმეონ ფორმა მხოლოდ ერთხელ გვხვდება. და ბერძნულშიც იგი შესაბამის ადგილას მსგავსი ფორმითაა წარმოდგენილი: Σιμωνად.

საკუთარ სახელთა უმრავლესობა რომ ბერძნული ეპიდისაა, ამას ადასტურებს აგრეთვე სახელი იაიროს. (ლ. 8, 41). ABCDEF ნუსხებში მისი ვარიანტული იკითხვისია იაიროს. ეს უკანასკნელი არასწორი ფორმა ჩანს, ვინაიდან ბერძნული ტექსტი შესაბამის ადგილას Ἰαίρου იკითხვისს იძლევა.

ბერძნული საკუთარი სახელი Νίκαδμησις, რომელიც ქართულ წერილობით ძეგლებში სხვადასხვა ვარიანტითაა დადასტურებული: ნიკოდემოსი || ნიკოდემოზ || ნიკოდემ⁴⁸, ხანმეტ ტექსტში ბერძნულსებურად არის წარმოდგენილი: „ხიყო ვინმე კაცი ფარსეველთაგანი, ნიკოდემოს სახელი მისი“ (ი. 3, 1); „მიხუგო ნიკოდემოს და ხრქუა მას“ (ი. 3, 9).

იუდა-ისკარიოტელი. იუდა-სკარიოტელის ფორმით დასტურდება (მ. 10, 4). ასევეა ის ბერძნულის ზოგიერთ ნუსხაში წარმოდგენილი: Σακαριωτης⁴⁹.

4. ხანმეტ თარგმანში დადასტურდა სახელი, რომელსაც ფუძის სახით გამოყენებული აქვს ბერძნული ნომინატივის ფორმა—ანგლოსი (ἄγγελος): „ხუწოდეს სახელი მისი იესუ, რომელ-იგი ხეწოდა ანგელოსისა მისგან“ (ლ. 2, 21), შდრ.: ანგელოზისა ABCDEF. ეს სიტყვა ტექსტში 11-ჯერ გვხვდება. ამათგან მხოლოდ ერთხელ არის გამოყენებული ბერძნულის იც ბოლოკიდურიანი დაბოლოება.

5. ბერძნული წინდებულის თუ ქართულშიც ზოგჯერ წინდებულებითაა გადმოტანილი: ὅσαυταχαιμαίνουσας თანა-მეინაჲე (მ. 14, 9; ლ. 14, 15); ὁσάν-ხზრახვიდეს (მ. 17, 3).

6. საანალიზო ტექსტში, ბერძნულის მსგავსად, დასტურდება უშემასმენლო წინადადებები:

„ხიყო დღეთა მათ პეროდე მეფისა ჰურიანსტანისათა მღვდელი ვინმე, რომ-

⁴⁸ ნ. მახარაძე, ბიზანტიური ბერძნულის ფონეტიკის საკითხები, I, 1965, გვ. 39.

⁴⁹ K. Aland, M. Black... The Greek New Testament, p. 34.

ლისა სახელი ზაქარია“ (ლ. 1, 5), Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἑρῶδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἑρῆς τις δούματι Ζαχαρίας.

„ქალწულისა თხოვილისა ქმარსა, რომლისა სახელი იოსებო, სახლი-საგან და ტომისა დაითისა და სახელი ქალწულისა ამის მარიაჲ“ (ლ. 1, 27), πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ ἐξ οἴκου Δαυὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας.

„აჲ ესერა მოვიდა კაცი და სახელი მისი იაიროს“ (ლ. 8, 41), καὶ ἦν τῆς ἀνδρὸς ᾧ ὄνομα Ἰαίρου.

„ხუო ვინმე კაცი ფარისევლთაგანი, ნიკოდემოს სახელი მისი“ (ი. 3, 1), ἦν δὲ ἀνθρώπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτοῦ.

7. ბერძნულ წყაროსთან სიახლოვეს ამეღანებს აგრეთვე საანალიზო ტექსტში დადასტურებული „ვიღრე“ უდეტრისა და „მდე“ თანდებულის გვერდიგვერდ ხმარება. ქართული წერილობითი ძეგლების ენაში აღნიშნულ ფაქტს, როგორც უცხო წყაროს გავლენის შედეგად არსებულს, კ. დანელიამ მიაქცია ყურადღება: „უცხოენოვან ბიბლიურ ტექსტებში მიწვევითობის შინაარსით ნახმარი წინდებულებიან სახელების გრამატიკული მნიშვნელობა განმარტებულია ორმაგი საშუალებით: ერთი, ბუნებრივი ქართული შესატყვისით, -მდე თანდებულოთ და მეორე, პირდაპირი შესატყვისით, ვიღრე წინდებულოთ. ასეთ შემთხვევაში ვიღრე ქართული ფრაზისათვის ზედმეტია, მაგრამ თუ მას მაინც ხმარობს ქართველი მთარგმნელი თუ რედაქტორ-შემჭერბელი. ეს იმიტომ, რომ... ქართული ფრაზა ზედმიწევნობით დაუახლოვდეს უცხოენოვან პირველწყაროთა (პირველ ყოვლისა ბერძნულის) ფრაზას“⁸⁶. ანალოგიური ვითარება ამ თვალსაზრისით ხანმეტი თარგმანშიც: „რაა გიქმს თქუენ, ვიღრე თხოვადმ დევე თქუენდა მისგან“ (მ. 6, 8); „რამეთუ ყოველნი წინაწარმეტყუელნი და შჯული ვიღრე იოჰანესამ დე“ (მ. 11, 13); „ეგრევე მეორემან და მესამემან, ვიღრე მეშუდემ დე“ (მ. 22, 26); „აწ ბრძანე დაკრძალვად სათვალე იგი, ვიღრე მესამედ დედემ დე“ (მ. 27, 64); „მე თქუენ თან ვარ ყოველთა დეთა ცხოვრებისა თქუენისათა და ვიღრე აღსასრულადმ დე სოფლისა“ (მ. 28, 20); „ხუწოდეს სახელი მისი იესუ, რომელ იგი ხეწოდა ანგელოსისა მისგან, ვიღრე ყოფადმ დე მისა“ (ლ. 2, 21); „პირველად არა ხიზანა ვიღრე სადილობამ დე (ლ. 11, 38); სისხლითგან აბელისით ვიღრე სისხლადმ დე ზაქარიაჲსა“ (ლ. 11, 51).

აღნიშნული ფაქტი ყურადსაღებია იმდენად, რამდენადაც უცხოენოვან წყაროთა წინდებულების ზედმეტად გადმოცემა ქართულში პირველმთარგმნელის ტექსტშიც დასტურდება.

დაბოლოს, ერთი ადგილის შესახებ, რომელიც აშკარად ავლენს ხანმეტი ძეგლის დამოკიდებულებას ბერძნულ ტექსტთან: საანალიზო ტექსტში მ. 20, 26 მუხლს აკლია მეორე ნახევარი. ეს შეცდომა დამუშავებული ჩანს მთარგმნელის მიერ ტექსტის თარგმნის პროცესში. ბერძნულ ტექსტში 26-ე და 27-ე მუხლების წინადადებები იწყება მსგავსი სიტყვებით: მც ႁჁჁ (მჁ) მც ႁჁჁ ႁჁ ႁჁჁჁ. ამან შეიყვანა შეცდომაში მთარგმნელი, თვალი ასცდა და მას გამოჩა 26-ე მუხლის ნახევარზე მეტი, შდრ.:

⁸⁶ კ. დანელია, უცხო ენათა გავლენის კვალი ძველი ქართული წერილობითი ძეგლების ენაში, მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, 1978, 1, გვ. 93.

X	ABDEF	ბერძნ.
მ. 20, 26 ხოლო არა ვგრე ხიოსს თქუენ ზედა	ხოლო თქუენ ზედა არა ვგრე იყოს, არა- მედ რომელსა უნ- დეს თქუენ შორის დიდ ყოფამ, იყოს იგი თქუენ და მსახურ (-DE) და	ὁὐχ οὐτως ἔσται ἐν ἡμ- ῖν· ἀλλ' ὅτι ἐν ἑτέ- ροις ἐν ἡμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ἡμῶν διότιονος,
მ. 20, 27 არამედ რო- მელსა ხუნდეს თქუენ შოვრის დიდ ყოფამ...	(არამედ DE) რომელსა უნდეს (-E) თქუენ- განსა წინა ყოფამ...	καὶ ὅτι ἐν ἑτέροις ἐν ἡμῖν εἰσὶν πρῶ- τος...

ეს უნებლიეთ დაშვებული შეცდომა მექანიკურად გამოვრდა ქრუჟ-პარ-
ხლის რედაქციაში (DE), ხოლო ABF ნუსხათა გადამწერ-შემჭერებლებმა ის
გაასწორეს. ასევე სრულად არის წარმოდგენილი აღნიშნული მუხლი C რე-
დაქციაში. ანალოგიური ვითარებაა სომხურშიც.

აქედან გამომდინარე, უნდა ვითქვითოთ, რომ ხანშეტი ოთხთაის მთარ-
გმნელს ხელთ ეჭირა ბერძნული დედანი.

ტექსტისათვის

ოთხთავის ტექსტის წინამდებარე გამოცემა წარმოდგენილია ორი ხელნაწერის — A-89 და A-844 მიხედვით. გამოცემაში, იქ, სადაც ამას საჭიროება მოითხოვს, ყველგან არის მითითებული ხელნაწერის ლიტერი. ყოველი 10—8 (იშვიათად 9—9, 11—7) სტრიქონის შემდეგ აღნიშნულია გვერდობლივი სათვალავი. ეს უკანასკნელი დამოკიდებულია იმაზე, თუ როგორ არის გაკეცილი ძველი ხელნაწერის ფურცელი. ახალი მუხლის დაწყება ვერტიკალური ხაზითაა მითითებული. ნაბეჭდ ტექსტს ვუნარჩუნებთ ორიგინალის განლაგებას. ამიტომ იგი იბეჭდება ორ სვეტად. სტრიქონზე სიტყვათა განლაგებაც დედნის ფარდია. ხელნაწერისაგან განსხვავებით იგი მუხლებად დაყვავით ისე, როგორც ეს მიღებულია თანამედროვე სამეცნიერო გამოცემებში. ხელნაწერის პუნქტუაცია ტექნიკური მიზეზების გამო ტექსტში ასახული არ არის. არც დღევანდელი ნორმების მიხედვითაა ის გაწყობილი. მთელი ტექსტი მოცემულია სასვენი ნიშნების გარეშე⁸⁸. ჩვენ არ ვიყენებთ არც ვადატანის ნიშანს და არც დეფიზს კომპოზიტებთან ნაწევრებთან და ტემსის დროს. ტექსტი ხელუხლებლადაა წარმოდგენილი. გასწორებულია მხოლოდ უნებლიედ დაშვებული შეცდომები, როგორცაა ასოს დაკლება, სიტყვათა ან ასოთა გამეორება, რომელიც სიტყვის სტრიქონიდან სტრიქონზე ვადატანის დროს არის წარმოდგარი, ასოთა მექანიკური გადასმა და სხვ. ყველა გასწორება სათანადოდ არის ასახული სქოლიოში * ნიშნით. ტექსტი არ აღგვიდგენია. გამოცემაში მოცემულია მხოლოდ ის, რისი ამოკითხვაც იყო შესაძლებელი. ამოუკითხავი ნაწილი წერტილებითაა შევსებული. ტეხილი კაევებით [] აღგენილია მხოლოდ ის სიტყვები, რომელთა ნაწილის ამოკითხვა მოხერხდა. ქარაგმიანი სიტყვები გაუხსნელადაა მოცემული. ხელნაწერის ორთოგრაფია უცვლელად არის დატოვებული, მხოლოდ ოკ კომპლექსია შეცვლილი უ-ით.

წინამდებარე გამოცემა შედარებულია IX—X საუკუნეების ცნობილ თარიღიან ხელნაწერებთან. ნუსხათა ვარიანტული თუ რედაქციული იკითხვისები შენიშვნაშია ასახული; აქვეა მოცემული ივ. ჭავჭავაძის გამოცემის განსხვავებული იკითხვისებიც. სქოლიოში არაბული ციფრებით აღნიშნულია თავი და მუხლი, სადაც თანამიმდევრობით არის მოცემული ამ მუხლში შემავალი ყველა განსხვავებული იკითხვისი. თუ ერთი სიტყვა მუხლში რამდენჯერმეა გამოვლენილი და ერთ-ერთ მათგანს აქვს ვარიანტული იკითხვისი, ასეთ შემთხვევაში ციფრი, რომელიც ახლავს სიტყვას ფრჩხილებში, მიუთითებს ტექს-

⁸⁸ ასეა ის დაბეჭდილი ივ. ჭავჭავაძის მიერ, იხ. დასახ. ნაშრომი, გვ. 317—366; ა. შანნიძესთან იხ. ხანშეტი მრავალთავი, თბილისი, უნივერსიტეტის მოამბე, ტ. VII, 1927, გვ. 98—159; მისივე, ხანშეტი იერემიას კემბრიჯული ნაწყვეტები, ენციკის მოამბე, 11(1), 1937, გვ. 29—42; მისივე, იაკობის პირველსახარების ხანშეტი ნაწყვეტები, ჭელი ქართული ენის კათედრის შრომები, 20, 1977, გვ. 12—21; J. N. Birdsall, Khanmeti Fragments of the Sinoptic Gospels from Ms. Vind. Georg. 2, Oriens Christianus. B. 55, 1971, p. 62-89.

ტში მის ადგილზე. ან, თუ მუხლში ერთი სიტყვა მეორდება რამდენჯერმე და ყველას ერთნაირი იკითხვისი აქვს, სქოლიოში, სიტყვასთან არსებული ციფრი აღნიშნავს ამ სიტყვების რაოდენობას.

როდესაც A ტიპის ხელნაწერებში ერთნაირი წაკითხვაა, გამოკვლევაში მათ A ლიტერით მივანიშნებთ. თუ რომელიმე ნუსხა იძლევა განსხვავებულ იკითხვისს, მაშინ მას იმ ნუსხის ლიტერით აღვნიშნავთ.

იმისათვის, რომ თვალნათლივ წარმოგვეჩინა უძველესი ქართული სალიტერატურო ძეგლის, ხანშეტი ოთხთავის, ლექსიკური მარაგი, საჭიროდ ვცანით ტექსტისათვის დაგვეერთო სიმფონია. სიმფონიის შედგენისას ჩვენ ვსარგებლობდით იმ პრინციპებით, რომლებიც გატარებულია ა. შანიძისა და ივ. იმნაიშვილის გამოცემებში (ზოგიერთი მცირეოდენი ცვლილებით)⁸⁹. სიმფონიაში განმარტებულია მხოლოდ რამდენიმე სიტყვა, რომელიც ივ. იმნაიშვილის „ქართული ოთხთავის სიმფონია-ლექსიკონში“ არ არის, რადგან, ეს ზიტყვები არ დასტურდება იმ რედაქციებში, რომლის მიხედვითაც შედგა სიმფონია. ასეთებია: ხატანა, ხაცო, ტლანტი და ქლანიდი.

სიმფონიაში ტეხილ კავებში [] ვათავსებთ ისეთ სიტყვებს, რომლებიც ჩვენ მიერ არ არის ამოკითხული. ფრჩხილებში () ჩასმული სიტყვები კონტექსტის მიხედვით არის ნაგულისხმევი.

⁸⁹ ა. შანიძე, ხანშეტი ლექსიკონარი, 1944, გვ. 031 — 064; ივ. იმნაიშვილი, ქართული ოთხთავის სიმფონია-ლექსიკონი, 1948-49.

ХАНМЭТНЫЕ ТЕКСТЫ

Резюме

Древнейшие памятники грузинской письменности, дошедшие до нас в виде палимпсестов, сыграли большую роль в изучении вопросов истории грузинского языка и литературы. В научной литературе эти памятники известны под именем «ханмэтных».

Термин «ханмэти» впервые встречается в XI в. Он упоминается известным грузинским ученым и переводчиком Георгием Святогорцем в его знаменитом колофоне к отредактированному им тексту грузинского Четвероголава. Однако до последнего времени значение упоминаемого Георгием слова оставалось непонятым, и потому исследователи давали этому термину самые различные толкования. Истинное же его значение стало окончательно ясным лишь после открытия ханмэтных текстов. А. Г. Шанидзе выяснил, что, говоря о ханмэтных текстах, Георгий имеет в виду те, в которых «б» (х) употребляется в качестве показателя 2-го субъектного и 3-го объектного лиц в глаголах. Показатель этот, как явствует из памятников древнегрузинского языка, в живой речи совершенно исчезает к IX в. В XI в. подобный показатель, сохранившийся лишь в древнейших письменных памятниках, является лишним с точки зрения норм живого языка, и именно поэтому Георгий и называет подобные тексты «ханмэтными», т. е. «имеющими лишней б (х)».

Ханмэтные тексты, безусловно, принадлежат к числу самых древних грузинских письменных памятников; древнейшие грузинские надписи (Болнисского Сиона, 493—494 гг., Укангорские, V—VI вв., Мцхетского храма Джвари, 591—600 гг.) также являются ханмэтными. Наряду с собственно палеографическими данными, факт этот имеет немало важное значение для датировки ханмэтных текстов.

Открытие и тщательное изучение ханмэтных палимпсестов — заслуга И. А. Джавахишвили. Он посвятил ханмэтным палимпсестам специальное исследование — «Новооткрытые древнейшие грузинские рукописи и их значение для науки». Им были изучены и опубликованы ханмэтные тексты из рукописей Н-999, А-89, А-737, А-844. На основе палеографической близости с эпиграфическими памятниками И. А. Джавахишвили датировал ханмэтные палимпсесты V—VI вв.; он же выяснил, что смытый текст содержит материал из Ветхого и Нового заветов.

В дальнейшем над выявлением и изучением палимпсестов работал А. Г. Шанидзе. Им были обнаружены новые палимпсесты: Н-1329 и S-3902 (ныне находящиеся в фондах Института рукописей). В процессе работы выяснилось, что смытый материал первого палимпсеста (Н-1329) содержит текст из Иерусалимского канонария. Текст этот был им назван «наемэтным». Термин «наемэти» создан по аналогии с «ханмэти», поскольку в данном тексте для обозначения префикса S₂O₃ употребляется «з» (h), подобно тому как «б» (x) в ханмэтных

текстах. Смытый текст второго палимпсеста (S-3902) представляет собой Ханмэтный многоглав. Оба памятника были датированы VIII в.

Дешифровкой палимпсестного текста занимался также И. В. Абуладзе. Он предполагал вновь издать палимпсест А-737, добавив к уже известным текстам расшифрованные им самим листы, на которых сохранилось агнографическое сочинение «Мученичество святой Христины». К сожалению, довести дело до конца ему не удалось ввиду безвременной кончины.

Открытие древнейших грузинских ханмэтных и хаёмэтных текстов получило широкий отклик и за рубежом. Американским ученым Р. П. Блейком был издан ханмэтный фрагмент книги пророка Иеремии по рукописи Бодлийской библиотеки в Оксфорде. Немецким ориенталистом и грузиноведом Ж. Молитором были опубликованы все донные известные ханмэтные и хаёмэтные тексты с латинским переводом. В последнее время палимпсестами, хранящимися в фондах Венской национальной библиотеки в Австрии, заинтересовался профессор Бирмингемского университета Дж. Н. Бердзол. Он расшифровал и издал фрагменты ханмэтных текстов Протоэвангелия Якова, I Книги Ездры и Четвероглава.

Опубликованные тексты ханмэтного Четвероглава, несмотря на их малый объем, воочию показали специалистам, сколь велико их значение для исследования текста Четвероглава и выявили необходимость дальнейшей публикации этих текстов.

Потребность располагать древнейшим текстом Четвероглава ощущают ученые разных областей (языковеды, историки, литературоведы и др.). Все нарастающая актуальность изучения ханмэтных памятников подсказала нам необходимость прочтения не известных доселе смытых текстов, чтобы предоставить широкому кругу специалистов новый ценный материал для исследования в виде критического издания и тем самым восполнить существующий в этой области пробел.

Ханмэтные тексты из Четвероглава, сохранившиеся в рукописях А-89, А-844 полностью публикуются впервые.

О происхождении памятника древнейшего периода — ханмэтного Четвероглава до нас не дошло никаких сведений, кроме колофона Георгия Святогорца.

Все ученые, занимающиеся вопросами перевода Четвероглава на грузинский язык, связывают его с началом христианской письменности. Из книг Библии раньше всего, по-видимому, были переведены Псалтырь и Евангелие. Первый грузинский перевод Четвероглава был выполнен не позднее V века (К. С. Кекелидзе, И. А. Джавахишвили, А. Г. Шанидзе).

О том, что в V веке уже существовала книга Четвероглава на грузинском языке, свидетельствуют, с одной стороны, дошедшее до нас первое оригинальное произведение «Мученичество св. Шушаник» (V в.), в котором встречаются цитаты из текста Четвероглава, а с другой — ханмэтные палимпсесты. Эти тексты — прекрасное доказательство того, что уже в вышеуказанное время грузины вели весьма плодотворную литературную деятельность: они не только создавали оригинальные сочинения, но и переводили иужную им литературу с других языков. В палимпсестах особенно обильно представлены фрагменты из текста Четвероглава.

Среди ханмэтных палимпсестов выявлены четыре рукописи, содержащие текст Четвероглава. Три из них хранятся в фондах Института рукописей (А-89, А-844, Н-999), а четвертая — в Венской национальной библиотеке (Georg. 2).

Из этих четырех списков в основу настоящего издания положены тексты рукописей А-89 и А-844, так как листы двух этих рукописей, как это выявилось в процессе работы над палимпсестами, являются частями одной и той же смытой рукописи. Об этом свидетельствуют не только содержание сочинения, но и его форма: эти палимпсесты поразительно схожи и по внешнему виду.

Одной из основных задач при исследовании опубликованного текста было определение текстуальных особенностей ханмэтного текста; следовало выяснить его отношение к Четвероглавам IX—X веков. Ханмэтный текст был сравнен с дошедшими до нас датированными рукописями Четвероглавов; Адийской (897 г.) — С, Олизской (913 г.) — А, Джручской (936 г.) — Д, Пархальской (973 г.) — Е, Бертской (988 г.) — Ф и Тбетской (995 г.) — В. Они редакционно подразделяются на две группы: одна — редакция С, представленная единственным списком — Адийским четвероглавом, а вторая — редакция, которую А. Г. Шанидзе назвал протовульгатой. Она представлена в Олизской, Джручской, Пархальской, Бертской и Тбетской рукописях. Поскольку они являются списками одной редакции, в труде они условно именуется рукописями типа А.

Признаком, отличающим настоящий текст от вышеупомянутых рукописей, является прежде всего его ханмэтность. Префикс «б» (х) в тексте стоит именно там, где по нормам древнегрузинского языка этого следовало ожидать. Если не принимать во внимание употребление префикса «б» (х), то ханмэтный Четвероглав текстуально близок ко спискам IX—X веков.

Редакционный состав текста ханмэтного Четвероглава неоднократно становился предметом обсуждения исследователей. Одна часть ученых считала его текстом редакции типа С (И. А. Джавахишвили, Р. П. Блейк), другая высказывала мнение, что текст, прочитанный по рукописи А-89, относится к редакции типа А, а фрагменты из рукописи А-844 — к редакции С (С. Н. Какабадзе). Подобной же точки зрения придерживается А. Г. Шанидзе.

Предположение С. Н. Какабадзе о неоднородном редакционном составе ханмэтного Четвероглава правильно, однако фрагменты рукописей А-89 и А-844 нельзя отделять друг от друга. Это вовсе не фрагменты двух самостоятельных рукописей. Являясь частями одного списка, они дополняют друг друга.

Исследуя этот материал, мы пришли к выводу, что ханмэтный Четвероглав не представляет целиком одну редакцию; текст, вычитанный по рукописям А-89 и А-844, в одной части схож с редакцией С, а в другой — с рукописями типа А (с небольшими расхождениями).

При сравнении ханмэтного Четвероглава с рукописями IX—X веков выясняется, что в ханмэтном Четвероглаве выделяются два пласта. Евангелие от Матфея 5,8—11,7 (т. е. начальная часть расшифрованного нами текста) в редакционном отношении отличается от остального текста. Вышеуказанный отрывок принадлежит к той редакции, которая дошла до нас в Адийском списке (С). Подлинник, с которого переписывался ханмэтный Четвероглав, по-видимому, был неполным, и поэтому переписчик дополнил недостающие места по списку, содержащему Адийскую редакцию. Основная же часть текста (М. 11,8—И. 21,17 с лакунами) редакционно близка к рукописям типа А. Исходя из этого, надо думать, что на грузинском языке уже в раннее время (V—VI вв.) параллельно существовали два разных перевода.

Кроме того, отдельные главы грузинского Четвероглава выявляют разную степень зависимости от древнейшего ханмэтного перевода.

Выясняется, что Евангелие от Марка (в списках типа А) подверглось последующей текстуальной ревизии в гораздо меньшей степени, чем другие части Четвероглава. То же можно сказать о той части Евангелия от Луки, которая была использована писцом в Адишском списке для восполнения недостающего текста оригинала типа С. Можно сказать, что в отмеченных фрагментах Евангелия от Марка и от Луки текст древнейшего перевода сохранен в неизменном виде.

Язык ханмэтного Четвероглава в основном выявляет языковую норму классического древнегрузинского языка, хотя кое-где и засвидетельствованы своеобразные формы. В труде они последовательно рассмотрены.

Сравнение текста ханмэтного Четвероглава с иноязычными (греческими, армянскими) текстами более ошутимо выявило близость к греческому источнику. Зависимость от греческого текста отражается в лексике и словообразовании, в присущем греческому языку строе предложений и даже в случайных ошибках переводчика. Следовательно, надо предполагать, что переводчик ханмэтного Четвероглава переводил текст с греческого подлинника.

THE KHANMET TEXTS

Summary

The oldest Georgian literary documents known under the name of Khanmet texts, which have come down to us mostly in palimpsest manuscripts of which they form the older layer, are of an utmost importance in the fields of research concerned with the history of the Georgian language and literature. The term Khanmet is met with for the first time in the famous colophon of George the Hagiorite, in which the renowned scholar of the 11th century describes the process of revising the old Georgian text of the four Gospels. The meaning of the term Khanmet, casually mentioned by George as denoting a certain type of old text, remained dubious for a long time, being differently interpreted by scholars. The real meaning of this term became clear only after the discovery of Khanmet texts in the early twenties of the present century. At this time it was ascertained beyond doubt that A. Chanidze had been right in assuming that «Khanmet»—was used by George the Hagiorite to denote the texts in which «b»(kh) was used as a prefix for the 2-nd person of the subject and the third person of the object in verbs. These prefixes disappeared in the Georgian spoken language towards 9th century. Therefore, it is not to be wondered that George the Hagiorite called the old texts containing the above mentioned verbal forms Khanmet — the term literally meaning «having superfluous b (kh)».

The Khanmet texts are undoubtedly the oldest amongst the surviving Georgian literary documents. It should be noted also that some of the ancient Georgian inscriptions, which display the same linguistic phenomena, can be dated within a quite narrow margin (the inscription of Bolnisi, 493—494 A. D., the inscription of Demetrius in the Djvari Church, 591—600 A. D.). This fact is of primary importance for dating the Khanmet texts, corroborating the palaeographical data.

It was I. Djavahischvili who discovered the Khanmet texts. Also he was the first to study them. His famous work „The newly discovered ancient Georgian manuscripts and their importance for scholarship“ contains texts from the Mss. H-999, A-89, A-737, A-844. Palaeographic analysis showed their affinity with the inscriptions of the 5th and 6th centuries. After the washed-out script of the Mss. had been deciphered, the texts were found to contain various fragments from the Old and New Testaments.

Later, A. Shanidze discovered and published other palimpsest fragments (H-1329 and S-3902, now in the funds of the Institute of Manuscripts). The first was found to contain the text of the Jerusalem Canonarium. This text was given the name «Haemet», the term being coined by analogy with Khanmet.

I. Abuladze also deciphered some leaves of the Ms. A-737, which were found to contain extracts from „The life of St. Christina“. It was his intention to publish all of the palimpsest parts of this Ms. It is to be very much regretted that he did not live to complete this labour.

The discovery of the Khanmet and Haemet texts did not pass unnoticed by other scholars. The American scientist, R. P. Blake, published a Khanmet fragment of Jeremiah from a Ms. in the Bodleian Library at Oxford. The German orientalist J. Molitor, who was also well-known as a Georgian scholar, published a volume comprising all Khanmet and Haemet texts then known with a Latin translation. J. N. Birdsall of the Birmingham University has recently deciphered and published some Khanmet fragments of the Proloevangelium Jacobi, 1st Esdras and the Four Gospels from a Ms. in the funds of the National Library in Vienna.

The published texts of the four Gospels, notwithstanding the fact of their being fragmentary and small in volume, were clearly seen to contain the most valuable material for the study of the history of the Georgian New Testament. Thus, the necessity of further publications was indicated at once.

The present work has been carried out in order to present new Khanmet material hitherto unavailable. For the Khanmet New Testament texts contained in the Mss. A-89 and A-844 this is the first complete edition. These two have been chosen as a basis for the text, since it is apparent that they originally were parts of the same codex. This assumption is based not only on the fact that the leaves of both, arranged in a certain order, provide us with a more or less continuous text. Both display a striking similarity in many points: measurements of the pages, arrangement of the text, number of lines, etc. The hands are also the same.

We have no direct evidence concerning the provenance of the Khanmet Gospels; neither is the exact time of their translation defined. However, it is the general belief that the Khanmet texts date from the earliest period of the Georgian Christian literature. The New Testament and the Psalter must have necessarily been the first books of the Bible translated into Georgian not later than in the fifth century (C. Kekelidse, I. Djavahishvili, A. Shanidze). Direct citations from the New Testament are to be found in „The life of St. Shoushanik“, the first original Georgian literary composition, written in the fifth century.

One of the most important questions in the history of the old Georgian New Testament is that of relationship of the Khanmet texts with the later versions. The text which has come down to us in the dated Mss. of the 9th and 10th centuries, falls into two groups: the text of the Adish Ms. (897) stands apart (type C), while the others—those of Opiza (913), Jruch (936), Parkhal (973), Berta (988) and Tbet (995)—represent a version which has been called by A. Shanidze the Proto-vulgate (type A), being the one which was taken as the basis for the later recension of George the Hagiorite, which became the vulgate for the Georgian Church. There has been divergency of opinion as to the relation of the Khanmet texts from the Mss. A-89 and A-844 published by

I. Djavahishvili to the later recensional types (I. Djavahishvili, R. P. Blake, C. Kekelidze, A. Shanidze).

Investigation of the new material which is published in the present volume has shown that one part of the text displays a similarity with that of the Proto-vulgate (type A), the other being close to that of the Adish Ms. (type C). This leads us to the assumption that as early as in the 5th—6th centuries two different translations were extant in Georgia.

We have essayed also to differentiate degrees of textual kinship between the Khanmet texts and later versions in different parts of the Gospels. An attempt has been made to define the text which served as source for the Georgian translator. The influence of the Greek text is clearly discernible in the vocabulary, as well as in word-formation characteristic for the Greek language, in the structure of the sentences and even in the mistakes made by the translator.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

წინასიტყვაობა	3
ბმჰსტი	9
სიფფონია	138
ქართული ოთხთავის ხანმეტი ბმჰსტი	
ოთხთავის გამოცემები	285
ხანმეტი ოთხთავის შემცველ ხელნაწერთა აღწერილობა	287
ხანმეტი ოთხთავის ტექსტის რელაქციული თავისებურებანი	301
ხანმეტი ოთხთავის ენობრივი თავისებურებანი	327
ხანმეტი ოთხთავის ბერძნულმები	336
ტექსტისათვის	341
რეზიუმე რუსულ ენაზე	343
რეზიუმე ინგლისურ ენაზე	347

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს დადგენილებით

სბ 1860

რეცენზენტები ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორები: ც. ქუ რ ც ი კ ი ძ ე,
ზ. ს ა რ ჭ ვ ე ლ ა ძ ე.

გამომცემლობის რედაქტორი ნ. ვ ბ რ ა ლ ი ძ ე
მხატვარი გ. ლ მ ი ძ ე
ტექნოლოგიური ნ. ო კ უ ქ ა ვ ა

გადაეცა წარმოებას 27.1.1982; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 18.11.1983;
ქაღალდის ზომა 70×108¹/₁₆; ქაღალდი № 1; ნაბეჭდი თაბახი 30,8;
საალრიცხო-საგამომცემლო თაბახი 25,3;
უე 01020; ტირაჟი 2200; შეკვეთა № 364;
ფასი 4 მან. 10 კაპ.

გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ., 19
Издательство «Мешинереба», Тбилиси, 380060, ул. Кутузова, 19

საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის სტამბა, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ., 19
Типография АН Груз. ССР, Тбилиси, 380060, ул. Кутузова, 19